Profiluri 8

Petru Ioan

Coordonate ale filosofiei ieşene, pe parcursul a trei jubilee

III321 066
BCU IASI

Editura „Ştefan Lupaşcu“
Iaşi, 2010

III321 066
BCU IASI

Petru Ioan

622 574

COORDONATE ALE FILOSOFIEI IEŞENE, PE PARCURSUL A TREI JUBILEE

ALE

0 000010 63606 BCU IAŞI

Iaşi, 2010

Referenți: **prof. univ. dr. Vasile Işan**
prof. univ. dr. Nicu Gavriluță
prof. univ. dr. Sorin Pârvu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IOAN, PETRU
Coordonate ale filosofiei ieşene, pe parcursul a trei jubilee / Petru Ioan - Iaşi: Editura „Ştefan Lupaşcu", 2010
Bibliogr.; *Index nominorum*
ISBN 978 - 973 - 7814 - 18 - 0
14 (498 Iaşi)

15 IUN. 2017

Procesarea textului: Andrei Bobu, Gina David, Emil David şi Bogdan Piftor

Tehnoredactare şi colaționare text: Alina - Elena Chirilă, Petru Irimia; Frăguța Zaharia

Pe copertă: celebra frescă de la Vatican „Şcoala din Atena", semnată de Rafael Sanzio (1483 - 1520), nu doar sub semnul alegoriei ...

colecția

profiluri 8

Petru Ioan

622.574

COORDONATE ALE FILOSOFIEI IEȘENE, PE PARCURSUL A TREI JUBILEE

ALE

© 2010: EDITURA „ȘTEFAN LUPAȘCU"
str. „Vovidenie", nr. 9; 700029 - Iași (ROMÂNIA)
telefon / fax: 40 232 21 89 26
ISBN 978 - 973 - 7814 - 18 - 0

Titluri apărute în seria *Profiluri*, lansată în cursul anului 2005, la Editura „Ştefan Lupaşcu" din Iaşi

1. Petru Ioan, *Alexandru Husar la a LXXXV-a aniversare: semiograma omului şi operei*, 2005

2. Petru Ioan, *Lucian Blaga, în orizontul unei logici paradisiace*, 2005

3. Petru Ioan, *Petre Botezatu: zări şi etape în edificarea unei opere*, 2006

4. Petru Ioan, *Cu şi despre Constantin Ciopraga, sub semnul continuităţii*, 2008

5. Petru Ioan, *Cu şi despre Valeriu D. Cotea, sub semnul bunului gust*, 2008

6. Teodor Botezatu (coord.), *Filmul unei sărbătoriri: Colegiul Agricol „Dimitrie Cantemir", din Huşi, la aniversarea centenară*, 2009

7. Petru Ioan, George Ceauşu, Melentina Toma, *Contributori în contul logicii ieşene. 150 de ani în slujba* ORGANON*-ului la Universitatea „Al. I. Cuza"*, 2010

Cuvînt lămuritor
la un demers prosopografic

Există o *filosofie ieşeană* ? S-ar părea că nu, în concepţia celor care pun la îndoială însăşi istoria *filosofiei româneşti*.

Una este, însă, să conteşti calitatea şi relevanţa realizărilor dintr-un domeniu sau altul şi de-a dreptul absurd ar fi să treci cu vederea activitatea ca atare, în orizontul căreia se profilează anumite realizări şi se impun anumite judecăţi de valoare. Aşezîndu-ne cu discuţia într-un plan al seriozităţii, se impune constatarea că, la Iaşi, ca oriunde în ţară şi în străinătate, filosofia s-a înfiripat şi a evoluat cu deosebire sub forma „scolastică", în sensul bun al expresiei adjectivale.

Dacă, în lumea polisurilor greceşti, forma simbolică în atenţie dobîndea contur (la mijlocul mileniului întîi înaintea erei creştine) în cadrul unor „şcoli" mai mult sau mai puţin „exclusiviste", ori „sectante", de mai bine de un mileniu de la înfiinţarea primelor universităţi în lumea europeană creştină, filosofia s-a afirmat şi s-a dezvoltat în cadrul unor instituţii de învăţămînt superior.

Ceea ce ne deosebeşte, aşadar, în planul *filosofiei* şi al *filosofării*, pe noi ieşenii, sau pe noi moldovenii, ori pe noi muntenii şi ardelenii, nu este modul în care a apărut şi s-a diversificat activitatea în cîmp filosofic, ci momentul în care s-a declanşat respectivul proces. Am pornit şi în filosofie mai tîrziu decît alte popoare, dar astăzi nu avem motive să punem la îndoială nici înzestrarea pentru respectiva formă de manifestare spirituală, nici relevanţa contribuţiilor deja acumulate.

La 150 de ani de la înscrierea filosofiei ca formă de pregătire superioară în cadrul uneia dintre cele trei facultăţi cu care a păşit în lume prima universitate ieşeană (întîmplător, şi prima *instituţie de învăţămînt superior* din ţara noastră, în sensul modern – sau, poate, în cel postmodern ? – al sintagmei în atenţie), avem şi *perspectiva* judecăţii de valoare, şi *datele* unui bilanţ semnificativ, iar paginile volumului de faţă vor da măsura unei astfel de aprecieri.

Despre ce va fi vorba ? Evident că despre *filosofia cultivată la Iaşi*, din 1856 (dacă nu din 1834, cînd s-a deschis Academia Mihăileană), pînă în vremurile noastre; altfel spus, de aproape întreaga filosofie ieşeană, dacă stăm să ne gîndim că prinţul Dimitrie Cantemir a trăit puţin la Iaşi (unde a compus, între altele, *Compendiul întregii logici* şi *Divanul, sau gîlceava înţeleptului cu lumea*), iar ex-domnitorul Cantemir s-a manifestat, începînd cu 1711, în spaţiul nemărginit al Rusiei ţariste, acolo unde se va forma şi va obţine notorietate inclusiv fiul său, Antioh D. Cantemir.

Criteriul de bază în derularea demersului „prosopografic" va fi unul *crono - logic*, urmărind „punctele de intrare" în sistemul filosofiei din urbea ieşeană, respectiv anii în care cei prezentaţi s-au angajat în învăţământul superior ieşean şi în cercetarea aferentă; pentru ultimul interval jubiliar, va interveni şi criteriul secund, de ordin *topo - logic*, după cum cadrele didactice în atenţie reprezintă Universitatea Mihăileană, ori instituţiile ieşene de învăţământ superior desprinse din instituţia matcă, începînd cu anul 1939.

Intenţia noastră a fost să-i prezentăm pe toţi protagoniştii întîmplărilor filosofice *lato sensu* de la Iaşi, dar în absenţa unor documente şi datorită distorsionării informaţiilor în vremurile vitregi prin care a trecut inclusiv şcoala superioară ieşeană ne-am consolat cu faptul că i-am pomenit pe toţi cei de care am putut lua cunoştinţă, în măsura în care li s-au putut depista „urme" ale manifestării lor ca „agenţi" de legătură cu filosofia: au ţinut cursuri studenţilor de la Filosofie şi de la alte specializări din centrul universitar ieşean şi / sau au lăsat scrieri în domeniu.

Din galeria celor 330 de personaje (prezentate prin fişe de dicţionar), unele sînt exponenţi *stricto sensu* ai filosofiei (Titu Maiorescu, Constantin Leonardescu, Dan Bădărău, Petre Botezatu, Ernest Stere şi foarte mulţi alţii); alături de acestea, am menţionat, însă, şi personalităţi din zonele contaminării cu filosofia: Ioan Strat, Gheorghe Zane, Alexandru C. Cuza, Constantin Stere şi alţii (profesori la Facultatea de Drept din cadrul Universităţii ieşene); Garabet Ibrăileanu, Octav Botez şi George Călinescu, ca profesori la secţia filologică a Facultăţii de Litere şi Filosofie din instituţia amintită; Alexandru D. Xenopol şi Ilie Grămadă, ca reprezentanţi ai disciplinelor istorice din cadrul pomenitei facultăţi.

În conformitate cu inventarul truditorilor, pe care îl desfăşurăm în primul capitol, sîntem în măsură să definim *FILOSOFIA IEŞEANĂ* în cascade.

1. Aceasta înseamnă, înainte de toate, *ansamblul de preocupări împărtăşite şi rezultatele consemnate de ieşenii plecaţi,* într-o împrejurare sau alta, din *urbea copilăriei,* pentru a se manifesta pe coordonate spirituale ale altor zone. Este vorba, între alţii, de Dimitrie Cantemir şi de fiul său Antioh, de Alexandru Scarlat Sturdza, de Matila Costiescu Ghyka, de Beniamin Fundoianu, de Adrian Marino, de Mihail Musi Cernea, N. Tertulian, Ioan Petru Culianu şi alţii.

2. *Filosofia ieşeană* întruchipează, în al doilea rînd, *aportul în domeniu al ieşenilor care* (întorşi de la studii sau / şi de la stagii de specializare în străinătate) *au slujit cu devotament spiritualitatea ieşeană pînă într-o anumită etapă a carierei,* cînd au decis să-şi continue activitatea în capitală, ori pe alte meleaguri ale ţării. Este cazul lui Constantin Dimitrescu - Iaşi, al lui Alexandru D. Xenopol, al lui Dimitrie Gusti şi al lui Constantin I. Botez (plecaţi la Bucureşti), după cum, mai aproape de noi, este cazul colegului Gheorghe Mihai, ajuns la Facultatea de Drept a Universităţii de Vest, din Timişoara.

3. De *filosofia ieşeană* ţin, în al treilea rînd, contribuţiile datorate unor *IEŞENI PRIN NATURALIZARE,* precum: Nicolae Şuţu, Vasile Conta, Petre Botezatu, Ernest Stere, Andrei Cosmovici, Mihai Baciu şi alţii, unii dintre ei veniţi la Iaşi în anii studiilor secundare; ei au îndatorat spiritul locului şi cultura naţională pe tot parcursul existenţei, în planul gîndirii teoretice, ori în cel al reflexiei practice.

4. În *filosofia ieşeană,* vom include, în al patrulea rînd, realizările unor *SLUJITORI „DE CURSĂ LUNGĂ"* ai Universităţii ieşene, călăuziţi de principiul „o singură viaţă, un singur angajament de ordin instituţional şi profesional"; printre astfel de universitari, avem a regăsi pe: Constantin Leonardescu, Ion Găvănescul, Petre Andrei, Ştefan Bârsănescu, Vasile Pavelcu, Stela Teodorescu, Silvia Obreja - Cernichevici, Natalia Simion, Cleopatra Ciaglic (căsătorită Turliuc), Titus Raveica, Petre Dumitrescu, Tudor Ghideanu, Constantin Marin, Ştefan Celmare, Gheorghe Bourceanu, Ştefan Papaghiuc, Mihai Nistor, Petru Ioan şi foarte mulţi alţii.

5. În enumerarea noastră, va conta – în al cincilea rînd – contribuţia unor *FILOIEŞENI „CU EFECT ÎNTÎRZIAT"*, specialişti care, o dată ajunşi sau reîntorşi la Universitatea „Al. I. Cuza", i s-au dedicat acesteia pînă la capăt, ca în cazul lui: Simion Bărnuţiu, Ştefan Zeletin, Vasile Harea, Silvestru Găină, Alexandru Husar, Titus Raveica, Radu Negru, Teodor Dima, Ştefan Afloroaei, Traian Dinorel Stănciulescu, Constantin Sălăvăstru şi încă foarte mulţi alţii.

6. De *filosofia ieşeană* mai ţin, în al şaselea rînd, prestaţiile unor *PERSONALITĂŢI DE TRANZIŢIE*, consacrate la Iaşi, dar atrase (în momente de vîrf ale afirmării profesionale) de perspectivele învăţămîntului, ale cercetării şi ale politichiei bucureştene (spre exemplu, Titu Maiorescu, Petre P. Negulescu, Ion Petrovici, Mihai Ralea, Grigore C. Moisil şi alţii), dar şi de chemarea altor zări ale culturii româneşti, precum este cazul Elenei Puha, transferată, după 1990, la Universitatea „Dimitrie Cantemir" din Târgu Mureş.

7. Au mai slujit *filosofiei ieşene*, în al şaptelea rînd, *DEBUTANŢII LA SECŢIA DE FILOSOFIE A UNIVERSITĂŢII IEŞENE, GRĂBIŢI SĂ PĂRĂSEASCĂ VECHEA URBE MOLDAVĂ*, în favoarea capitalei; între ei: Mircea Mancaş, Marcela Simionescu, Elena Moisuc (căsătorită Irion), Constantin I. Botez, Sorin Pavel, Constantin Nicuţă, Alexandru Tănase, Virgil Constantinescu - Galiceni, Ion Pogorilovschi, Gheorghe Gustea, Mihai Florea, Elena Golu, Radu Dudău şi alţii.

8. La un al optulea punct în şirul enumerării, se aşază sub conceptul de *filosofie ieşeană* contribuţia unor *PERSONALITĂŢI MEDIANE*, ajunse la Iaşi într-o anumită etapă a carierei şi reîntorşi, după o vreme, în localitatea „de bază", ori plecaţi spre alte destinaţii, nu întotdeauna din motive ce ţineau de propria lor voinţă. De această dată, îi avem în vedere pe George Călinescu şi pe Nicolae Bagdasar, bunăoară (stabiliţi la Iaşi, iar după o vreme reîntorşi la Bucureşti, dar nu la aceeaşi instituţie), pe Alexandru Dima (venit de la Sibiu, iar apoi plecat la Bucureşti, pentru a-i succeda unui fost coleg de la Iaşi, la conducerea unui institut academic), pe Victor Iancu (venit la Iaşi din cadrul Universităţii clujene şi forţat de împrejurări să plece din fosta capitală a Moldovei, cîţiva ani mai tîrziu, spre Sibiu, iar de acolo spre Timişoara), pe Ion Didilescu (ajuns din Ardeal la

Universitatea ieşeană, dar constrîns de împrejurări să plece, cîţiva ani mai tîrziu, la Bucureşti), iar exemplele ar putea continua.

Cum vom da seama de această realitate *sui generis*, care este *filosofia ieşeană ?* Prin trecerea în revistă a persoanelor ce au reprezentat-o într-o etapă sau alta şi prin consemnarea scrierilor reprezentative pentru un subdomeniu sau altul din aria lor curriculară.

La redactarea fişelor de dicţionar şi în restul expunerii, ne-am călăuzit după datele din ediţiile regulate ale *Anuarului* Universităţii ieşene, ori din tomurile comasate ale respectivei publicaţii, atît cît a apărut ea „la zi" şi cît a fost de relevantă, în perioade dificile precum cea a războiului şi a refugiului, ori cea a „reformării" învăţămîntului după calapoade străine de cultura română, aplicate sub stricta supraveghere a „consilierilor" ocupantului sovietic. Ne-am folosit, de asemenea, de volumele prilejuite de sărbătorirea Universităţii Mihăilene cu prilejul împlinirii primului centenar (în toamna anului 1960) şi la a CXXV-a aniversare, marcată în toamna anului 1985.

De un real folos ne-au mai fost: ☞ (1) cele 11 apariţii din seria *Personalităţi ieşene*, iniţiată de Ionel Maftei, iar apoi continuată de Ioan Timofte; ☞ (2) evocările lui Ion Didilescu din volumul *Universitari ieşeni din alte vremuri*, apărut la Iaşi, în 2010; ☞ (3) volumele din *Memoria amfiteatrelor* (1993 - 2001), datorate profesorului şi ulterior colegului de catedră, Titus Raveica; ☞ (4) articole din *Dicţionarul scriitorilor ieşeni*, publicat în mai multe ediţii de către reputatul Nicolae Busuioc, pînă nu de mult director al Bibliotecii Judeţene „Gh. Asachi"; ☞ (5) prima *Enciclopedie a sociologiei româneşti* (apărută la Bucureşti, în cursul anului 2001) şi aşa mai departe.

Nu în ultimul rînd au contat: ☞ (1) informaţiile obţinute direct de la studenţii în profil ai altor vremuri – Laura Simionescu (căsătorită Axinte); Elena Popescu (căsătorită Străchinaru); Ana Vrînceanu (căsătorită Olah / Olteanu), Constantin Mârţ şi alţii; ☞ (2) relatările datorate „personajelor" în viaţă, ori cele ale urmaşilor şi cunoştinţelor acestora; ☞ (3) trimiterile oferite cu bunăvoinţă de cunoscători profunzi ai fenomenului filosofic românesc: regretatul profesor Gheorghe Cazan, de la Universitatea Bucureşti; venerabilul profesor Gavril Istrate (decan al Facultăţii de Filologie la momentul

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

reînființării secției ieşene de Filosofie), academicianul Alexandru Surdu, profesorul Alexandru Boboc (membru corespondent al Academiei Române), profesorul Marin Diaconu, respectiv editorul de carte filosofică românească Adrian Michiduță; şi unora, şi altora le exprimăm, inclusiv cu această ocazie, mulțumiri cordiale.

Cu acelaşi gînd de recunoştință ne îndreptăm spre conducerea Universității „Al. I. Cuza", în speță, spre profesorul Vasile Işan, rectorul instituției, şi spre Lidia Costăchescu, şef al serviciului de Resurse Umane; de asemenea, spre echipa din fruntea Facultății de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice – a se înțelege în primul rînd decanul în funcție, în persoana profesorului Nicu Gavriluță, şi secretarul-şef, Oana Boroda, care au întîmpinat cu înțelegere şi bunăvoință solicitările de sprijin în plan documentar.

În efortul de luare în stăpînire a datelor şi în cel de procesare a textului şi-au dat concursul colegi de catedră şi colaboratori din structurile Fundației Internaționale „Ştefan Lupaşcu", ori din cele ale editurii omonime, după cum urmează: conf. dr. Melentina Toma, conf. dr. George Ceauşu, conf. dr. Constantin Albuț, tehnoredactor Gina David, operator de imagini Bogdan Piftor şi inginer Andrei Bobu. Le mulțumesc şi lor, în modul cel mai îndatoritor.

Sperăm ca „recensămîntul" nostru de tip „prosopografic" şi concluziile preliminare pe care le oferim în baza trudnicei anchete prilejuite de sărbătorirea celor trei parcursuri jubiliare ale Universității Mihăilene să constituie doar punctul de plecare pentru elaborări mai complete şi mai extinse, atît în direcția specializărilor desprinse din cîmpul generos al filosofiei (psihologia, pedagogia, sociologia, politologia şi altele), cît şi în perspectiva venirii noilor contributori în chiar specializarea matcă – filosofia *stricto sensu*.

Autorul

1. Gînditori cu ascendență ieşeană de dinaintea şi dinafara „establishment"-ului universitar local

Oricît de importante s-ar fi dovedit instituțiile de învățămînt superior din capitala Moldovei, pentru stimularea creativității în plan cultural, *filosofia ieşeană* nu începe şi nu se termină cu Universitatea, nici cu Academia Mihăileană. Pe de altă parte, nu toți contributorii la acest important capitol al culturii române s-au manifestat ca slujitori ai şcolii superioare.

Din respect pentru înaintaşi, dar şi ca un avertisment în calea aroganței de factură instituțională, urmează să prezentăm la începutul schiței noastre prosopografice cîteva figuri de gînditori ieşeni care s-au afirmat, ori au primit consacrarea în afara urbei universitare, alături de cîțiva contributori aşezați la Iaşi pentru a susține, la cotele maximei performanțe, învățămîntul preuniversitar. În cele ce urmează, va fi vorba de:

☞ (1) **Nicolae Milescu Spătarul** [1], ivit pe lume la Micleşti, în părțile Vasluiului, în cursul anului 1636, ca descendent al unei familii venite din Peloponez; după unii, şi-ar fi început instrucția la Academia Vasiliană [2], continuată, apoi, cu studii în istorie, teologie şi filosofie, la Şcoala Patriarhiei Ortodoxe din Constantinopol (acolo unde deprinde latina, greaca, slavona şi turca); în 1653, devine grămătic la Curtea din Iaşi a domnitorului Gheorghe Ştefan, pe care îl însoțeşte, în 1655, în Țara Românească; în 1659, noul domnitor al Moldovei, Gheorghe Ghica, îi acordă rangul de spătar; urmîndu-l, în luna noiembrie a aceluiaşi an, în Țara Românească, devine mare spătar şi capuchehaie la Poarta Otomană; în 1660, trece din nou în Moldova, în calitate

[1] Emile Picot, *Notice biographique et bibliographique sur Nicolas Spathar Milescu*, „Leroux", Paris, 1883; Radu Boureanu, *Viața Spătarului Milescu*, „Ciornei", Bucureşti, 1942; D. Ursul, *Concepțiile filosofice şi social-politice ale lui N. G. Milescu Spătarul*, „Litera", Chişinău, 1955; Ştefan Costea, *Sociologi români: mica enciclopedie*, „Expert", Bucureşti, 2001, pp. 328 - 331

[2] Cf. Gh. Platon; V. Cristian, *Istoria universității din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, pp. 12, 23

de consilier intim la curtea domnitorului Ştefăniţă Lupu; după unele mărturii, în acest an este pedepsit pentru uneltire împotriva domniei, cu tăierea nasului; în 1669, se regăseşte la Constantinopol, unde patriarhul Dositei al Ierusalimului îl recomandă ţarului Alexei Mihailovici, ca teolog şi poliglot; la curtea acestuia, devine tălmaci la Departamentul Soliilor din Moscova (pe relaţia greacă, latină şi română), iar ulterior şef al traducătorilor din Cancelaria Diplomatică; în 1664, i se încredinţează misiunea de a conduce o solie la împăratul Chinei, în scopul stabilirii de legături politice şi comerciale între cele două imperii; după preparativele de rigoare, părăseşte Moscova în cursul anului 1675, iar în mai 1676 ajunge pe drumul cel mai scurt la Bejing; călătoria prin Siberia, de la Tobolsk, pînă la Nercinsk, fazele şi rezultatele misiunii diplomatice sînt relatate în *Documentul de stat al soliei lui Nicolae Spătarul în China*, dar şi în *Cartea tătarilor*, respectiv *Descrierea Chinei*; în 1695, îl însoţeşte pe Petru cel Mare în expediţia de la Marea de Azov, prilej cu care încearcă să-l sensibilizeze în politica faţă de Ţările Române; moare la vîrsta septagenarilor, în 1708, iar prin scrierile sale rămîne în conştiinţa posterităţii ca traducător al primei opere filosofice [3] publicate în limba română (*Despre singurul ţiitoru gînd / Tratatul despre raţiunea dominantă*, 1688), ca precursor al sociografiei şi al sociologiei româneşti, dar şi ca unul dintre primii etnografi, geografi, istorici, teologi, filologi şi memorialişti români;

☞ (2) **Dimitrie Cantemir** [4], născut în satul Siliştеni (care, dacă n-ar fi fost distrus în luptele cu tătarii, s-ar fi regăsit în spaţiul actualei comune „Dimitrie Cantemir" din judeţul Vaslui – rezultată din reunirea mai vechilor comune Hurdugi şi Grumezoaia, din fostul ţinut al Fălciului), pe 26 octombrie 1673, ca al doilea fiu al

[3] Datorată lui Titus Flavius Josephus şi inclusă în ediţia *Bibliei* de la Bucureşti, din 1688

[4] Petre P. Panaitescu, *Dimitrie Cantemir, viaţa şi opera*, Editura Academiei, Bucureşti, 1958; Constantin Măciucă, *Dimitrie Cantemir*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1962; Dan Bădărău, *Filosofia lui Dimitrie Cantemir*, Editura Academei, Bucureşti, 1964; Scarlat Calimachi, *Demetrius Cantemir*, „Meridiane", Bucureşti, 1966; Paul Simionescu, *Dimitrie Cantemir, domnitor şi savant umanist*, Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1969; Mihnea Gheorghiu, *A venit un om din răsărit*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1969; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 130 - 134; Ştefan Costea (coord.), *Sociologi români: mică enciclopedie*, Editura „Expert", Bucureşti, 2001, pp. 84 - 88; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu, *Istoria logicii româneşti*, Editura Tehnică, Bucureşti, 2006, pp. 17 - 24

serdarului Constantin Cantemir (ajuns domn al Moldovei pe 15 iunie 1685) şi al soției sale, Ana, născută Botaş; îşi începe studiile la Iaşi, cu învățatul Ieremia Cacavela [5], iar după urcarea pe tron a tatălui său este trimis la Constantinopol, ca zălog pe lîngă Înalta Poartă, în oraşul ctitorit de împăratul Constantin, avînd posibilitatea să studieze la faimoasa Academie a Patriarhiei Ortodoxe; între 1688 şi 1699, el se inițiază, ori se perfecționează în limbile liturgice (greaca, latina şi slavona), dar şi în limbile moderne, în speță franceza şi italiana, avînd acces direct la scrierile lui Thales, Pitagora, Platon, Epictet, Cicero, Seneca şi alții, respectiv la gîndirea unor teologi contemporani şi la scrierile unor reprezentanți ai gîndirii laice europene, între care Erasmus din Rotterdam; pe intervalul martie - aprilie 1693, îi succede tatălui său la domnia Moldovei, dar oamenii sultanului nu îl confirmă, astfel că se vede silit să revină la Constantinopol, pentru a-şi continua studiile; însoțind trupele Semilunei în operațiile din Europa Centrală, ajunge în Banat, la Timişoara, unde are ocazia să reflecteze asupra unității de limbă a neamului românesc; din 1695, revine la statutul de „capuchehaie", ca urmare a venirii pe tronul (din Iaşi al) Moldovei a fratelui Antioh; la 23 noiembrie 1710, îi vine rîndul la domnie, iar pe 2 (respectiv 13) aprilie 1711, la Luțk (în Rusia), încheie un tratat secret de alianță cu Petru cel Mare, în speranța eliberării țării de sub dominația turcă; în conformitate cu înțelegerea asumată, se alătură trupelor ruseşti în războiul cu turcii, dar înfrîngerea suferită de oştile creştine la Stănileşti, în sudul capitalei ținutului Fălciu (pe 12 iulie 1711), îl obligă să emigreze (împreună cu cîteva mii de curteni) în Rusia, unde îşi continuă preocupările de ordin ştiințific, filosofic şi artistic; primeşte întinse moşii în zona Harkov şi este investit cu titlul de Principe Serenissim al Rusiei, la 1 august 1711; din căsătoria cu Casandra, fiica lui Şerban Cantacuzino, dobîndeşte patru fii şi două fiice, prima dintre ele (Maria) ajunsă în grațiile țarului; la şapte ani după decesul soției (survenit la 11 mai 1713), Dimitrie Cantemir se recăsătoreşte cu Anastasia Ivanovna, fiica prințului rus Ivan I. Trubețkoi,

[5] Venit de la curtea lui Şerban Cantacuzino, acesta se formase la şcoala vestitului Teofil Coridaleu; după plecarea prințului Cantemir la Constantinopol, se pare că va fi unul dintre profesorii greci de la Şcoala Domnească „Trei Ierarhi". Cf. Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *Istoria Universității din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, pp. 13, 24

de la care primeşte o fetiţă, numită tot Smaragda, în amintirea fiicei de curînd decedate; în februarie 1721, devine consilier secret al Ţarului Petru I (în probleme de politică orientală) şi membru al Senatului; îmbolnăvit de diabet în timpul campaniei ruseşti la Marea Caspică (în 1722), se sfîrşeşte la moşia sa din Dimitrovka, lîngă Harkov, pe 21 august 1723, în poziţia de membru al Academiei berlineze; din Rusia, osemintele „prinţului filosof" i-au fost aduse în ţară în 1935 şi odihnesc la mănăstirea „Trei Ierarhi" din Iaşi; pentru cultura română, el reprezintă, după expresia lui Nicolae Iorga, *„modul românesc de a fi în civilizaţia universală"*; primă personalitate enciclopedică din cultura românească, între multe altele, el este şi autorul primelor scrieri filosofice autohtone, respectiv creatorul terminologiei filosofice româneşti;

☞ (3) **Antioh Dimitrievici Cantemir** [6] (în ruseşte: Антиох Дмитриевич Кантемир), ivit pe lume la Constantinopol, pe 10 septembrie 1709 (dacă nu în 1708); este al şaselea şi ultimul născut în casa fostului domnitor al Moldovei, Dimitrie C. Cantemir şi al domniţei Casandra [7]; rămas fără mamă de la 4 ani, a avut în tatăl său un prim învăţător şi un prim îndrumător; în familie, a mai studiat cu pravoslavnicul Ivan Ilinski [8] (de la care deprinde limba rusă şi tainele versificaţiei ruseşti, dar şi prozodia latină), cu grecul Anastasie Condoidi (ce îi deschide calea spre literatura antică, medievală şi renascentistă), cu neamţul Johann Gotthil Vockerodt (ce îl iniţiază în franceză), iar în perioada campaniei persane a lui Petru I (de la 1 mai 1722 şi pînă la 17 ianuarie 1723), după spusele biografului său, Ottavio Guasco, s-a instruit la Şcoala capucinilor din Astrahan *„în limbi, înţelepciunea lumii, geografie şi istorie"*; la Universitatea de pe lîngă Academia de Ştiinţe din Rusia (pentru conducerea căreia tatăl său fusese unul dintre primii candidaţi), Antioh Cantemir a bene-

[6] Cornelia Cârstea, *Antioh Cantemir*, „Scrisul Românesc", Craiova, 1984; Vasile Harea, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii*, ediţie şi note de Sorina Bălănescu, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; Gheorghe Bobână, *Antioh Cantemir: poet, gînditor şi om politic*, Editura „Civitas", Chişinău, 2006

[7] L-au precedat: Constantin, Matei, Şerban, Maria şi Smaragda, moartă la o vîrstă fragedă

[8] Traducătorul în limba rusă al *Sistemului religiei mahomedane*, scriere redactată de Dimitrie Cantemir în limba latină. Transpunerea de care pomenim s-a efectuat din ordinul Ţarului Petru I, doritor să cunoască mai amănunţit religia şi moravurile din lumea otomană.

ficiat de contactul cu filosoful Christian - Friedrich Gross, cu matematicienii Friedrich Christoph Mayer, Daniel şi, respectiv, Nicolaus Bernoulli, cu fizicianul Georg - Bernhard Bülfinger, cu istoricul Gotlieb Siegfried Bayer şi alţii; a fost *porucic* (sau sublocotenent de gardă) în armata rusă, iar la doar 23 de ani devine ministru plenipotenţiar al Rusiei în Anglia, pentru ca în 1738 să fie numit ambasador al Imperiului Moscovit la Paris; în capitala Franţei, intră în contact şi leagă amiciţii strînse cu gînditori de talia unui Voltaire, Charles Montesquieu (căruia îi traduce, în ruseşte, celebrele *Lettres persanes*), cu matematicianul, filosoful şi literatul Pierre Louis Maupertuis (primul preşedinte al Academiei de Ştiinţe din Berlin), cu doctorul Gendrou şi cu scriitorul Bernard Le Bovier de Fontenelle, secretarul perpetuu al Academiei Franceze, din care a tradus scrierea privind „pluralitatea lumilor"; bolnav de plămîni fiind, s-a stins din viaţă la Paris, pe 11 aprilie 1744, înainte de a XXXV-a aniversare şi fără a mai apuca să-şi vadă „patria de altă dată", unde dorea să se retragă la încheierea misiunilor diplomatice; pentru posteritate, el rămîne ca militant pentru progresul ştiinţei şi al culturii de pe poziţiile iluminismului; ca părinte al clasicismului în literatura rusă; ca autor al unui început de epopee (*Petreida*), în care descrie moartea lui Petru cel Mare, dar mai ales ca primul poet rus în stil occidental (un „Boileau al Nordului", cum avea să-l caracterizeze Vasile Alecsandri), ilustrat prin volumul de *Satire*, publicat în 1729; în orizontul filosofiei, rămîne ca autor al *Scrisorilor despre natură şi om*[9], dar şi ca unul dintre creatorii terminologiei filosofice în limba rusă, dacă nu „întemeietor al filosofiei laice în Rusia"[10]; să nu-i uităm nici contribuţia la editarea, în engleză şi franceză, a scrierilor despre *Istoria Imperiului Otoman* şi *Descrierea Moldovei*, lăsate de tatăl său;

☞ (4) **Alexandru Scarlat Sturdza**, apărut pe lume la Iaşi, pe 18 noiembrie 1791, în casa fostului vornic şi vistiernic Scarlat Sturdza şi a Sultanei Sturdza, fiica domnitorului Constantin Moruzzi; de la mamă a deprins greaca, de la tatăl său (cel dintîi guvernator al Basarabiei ţariste), germana, iar de la profesorul casei, Jean

[9] Avînd ca sursă de inspiraţie *Argumentele pentru existenţa lui Dumnezeu*, apărute sub semnătura gînditorului francez Francis de Salignac de la Mothe Fénelon

[10] Aşa cum îl apreciază Gheorghi Valentinovici Plehanov; cf.: Gheorghe Bobână, *op. cit.*, p. 252

Joseph Dopagne, franceza, respectiv latina şi, în egală măsură, interesul pentru artă, filosofie şi religie; în 1808, terminîndu-şi educaţia, se pune în slujba ţarului, ca ataşat la Ministerul Treburilor Străine, funcţie în care avea să îndeplinească numeroase misiuni diplomatice în Franţa, în Austria, în Prusia şi în alte ţări europene; după semnarea Tratatului de la Bucureşti, din 1812, este trimis în Basarabia (împreună cu diplomatul grec Ioannis Capo d'Istria şi Gavriil Bănulescu - Bodoni), pentru instaurarea ordinii imperiale; participă, apoi, în delegaţia rusească ce contribuie la pregătirea Congresului de Pace de la Viena, din 1815, şi îşi leagă numele de constituirea Sfintei Alianţe; 4 ani mai tîrziu, redactează un raport asupra evenimentelor politice din Europa, Statele Unite ale Americii şi Asia; între 1828 şi 1830 (pe timpul Războiului Ruso - Turc) se află la Bucureşti, ca şef la cancelaria armatei de ocupaţie; la sfîrşitul misiunii, demisionează din funcţiile diplomatice, deziluzionat de pretenţiile Rusiei faţă de Ţările Române, după Pacea de la Adrianopol, stabilindu-se la Odessa; acolo se împrieteneşte cu poetul Alexandr Sergheevici Puşkin; călătoriile în Germania şi Elveţia, destinate îngrijirii sănătăţii, îl pun în legătură cu studenţi români de la Universitatea berlineză (printre ei, şi Mihail Kogălniceanu), cărora le ţine prelegeri de filosofie creştină; între 1831 şi 1834, contribuie la fondarea Liceului Regional din Chişinău, iar în 1843 răspunde la solicitarea vărului său Mihail Sturdza, domnul Moldovei (între 1834 şi 1849), de a-l ajuta să reorganizeze Seminarul Teologic de la Socola; astfel, devine epitrop de onoare şi preşedinte al Epitropiei aferente respectivei instituţii; deplasarea în Italia, pe intervalul 1845 - 1846, se finalizează prin *Carnetul de note al unui călător de nevoie*, publicat în „Moskviteanin", în 1847; după o viaţă împărţită între atribuţiile diplomatice, travaliul cărturăresc şi operele de binefacere (încununate prin întemeierea unei comunităţi a călugăriţelor de caritate, la 21 noiembrie, 1850), se sfîrşeşte la conacul din Manzâri, Tighina, pe 13 iunie 1854, lăsînd în urmă peste 80 de contribuţii consacrate filosofiei creştine, religiei şi teologiei, pedagogiei, sociologiei şi istoriei, publicate în România, Rusia, Franţa, Germania şi Grecia; mormîntul său se află la biserica „Serednii Fontan", din Odessa [11];

[11] *Alexandru Sturdza (1791 - 1854), Bibliografie*, Chişinău, 1994; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. VIII, Iaşi, 2000, pp. 465 - 468; Gheorghe Bobână; Lidia Troianowschi, *Prezenţe basarabene în spiritualitatea românească*, „Civitas", Chişinău, 2007, pp. 263 - 266

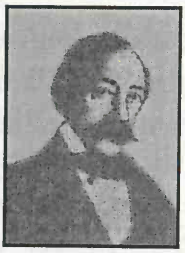

☞ (5) **Nicolae Şuțu** [12], fiul domnitorului Alexandru Nicolae Suțu [13] şi al domniței Eufrosina Alexandru Callimachi, s-a născut pe 25 octombrie 1798, la Arnaut - Keuy, lîngă Constantinopol; navetînd între Bucureşti şi Iaşi, pe timpul exercitării mandatelor de domnitor de către tatăl său, a primit instrucția şi educația în familie; aflat în Muntenia din 1818, se căsătoreşte în cursul anului 1820, cu Ecaterina Cantacuzino - Paşcanu, fiica marelui vornic Constantin Cantacuzino; în anul următor, după moartea tatălui său (survenită la 18 ianuarie 1821, prin otrăvirea de către eterişti, după cît se pare) se mută cu familia la Kronstadt (Braşov); 6 ani mai tîrziu, în 1827, se aşază cu familia în Moldova, la Domneşti, nu departe de Iaşi, la una dintre moşiile primite ca zestre de soția sa; în toamna aceluiaşi an se mută la Iaşi, unde rămîne pînă spre sfîrşitul vieții (consemnat la Făurei, pe 20 ianuarie 1871); deținînd numeroase dregătorii sub domnia lui Mihail Sturdza şi sub cea a lui Grigore Alexandru Ghica (preşedinte al Tribunalului de Comerț, în 1832; postelnic, în 1832; mare postelnic, în 1834; bei al Imperiului Otoman, în 1834; vornic, în 1835; secretar particular al domnitorului Mihail Sturdza, între 1835 şi 1848; ministru de Finanțe, în 1839, 1841 - 1843 şi 1849; mare postelnic, în 1842; mare logofăt, în 1843; mare logofăt al Justiției, între 1846 şi 1848, respectiv între 1849 şi 1851; preşedinte al Sfatului administrativ extraordinar; director şi acționar al Teatrului Național din Iaşi, între 1845 şi 1846; secretar particular al domnitorului Grigore al V-lea Ghica, între 1849 şi 1855; caimacan, în 1852; preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru de Interne, în 1853; ministru al Cultelor şi al Instrucției publice, în 1853; deputat, în 1859; membru principal al Comisiei centrale de la Focşani inițiată de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza, între 1860 şi 1862), s-a preocupat, în mod constant, de problemele economice ale Moldovei; a publicat, în acest sens, mai multe scrieri,

[12] Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. I, Iaşi, 1972, pp. 559 - 560

[13] Aşezat pe tronul Moldovei între 1801 şi 1802, iar pe cel al Munteniei, în cursul anilor 1802 (de la 20 iunie pînă la 18 august, în chip de caimacan), 1806 (de la 12 august, pînă la 1 octombrie) şi 1818 - 1821; o altă numire (cea din 16 decembrie 1806) a rămas fără urmări, datorită jocurilor de putere între țarul Rusiei şi sultanul „Sublimei Porți".

care îl consacră drept primul economist român şi primul utilizator al statisticii ca instrument de cunoaştere socială; între multe altele, a fost principalul autor al Regulamentului Instrucţiei publice din 1843;

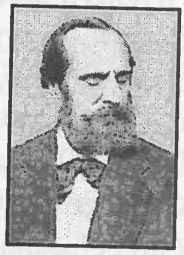

☞ (6) **Grigorie M. Sturdza** [14], născut la Iaşi, în cursul anului 1821, ca fiu al viitorului domn Mihail Sturdza cu prima sa soţie, Elena Rosetti; alături de Mihail Kogălniceanu, şi-a făcut studiile în Franţa şi Germania; intrînd în armata otomană, ajunge pînă la gradul de general, sub numele de Muklis - paşa, şi luptă în Războiul Crimeii (între 1853 şi 1856); cu acelaşi grad, se înrolează şi în armata Moldovei; în preajma alegerilor din 1859, intenţionează să candideze – inclusiv împotriva tatălui său – la tronul Moldovei, dar renunţă, iar după 1866 se angajează pe calea acţiunii parlamentare, fiind în numeroase legislaturi deputat, sau senator al partidei rusofile din Parlamentul României; proprietar al palatului Sturdza de la Cozmeşti, a locuit la Iaşi, în casa din dealul Copoului străjuită de străzile „Nicu Gane" (în faţă) şi „Lascăr Catargi" (pe lateral), acolo unde în timpul primului Război Mondial s-a instalat Ministerul de Război, ulterior au fost adăpostite diverse instituţii de învăţământ superior, iar astăzi funcţionează Studioul Regional Iaşi al Televiziunii Române; cumpărată de la Vasile Adamachi, respectiva reşedinţă a devenit celebră pentru cultura de tutun bectimis (cel mai bun la vremea respectivă !) înfiinţată de noul proprietar, dar şi prin recepţiile pe care acesta le organiza, în prezenţa a numeroşi invitaţi; în afara textelor politico - juridice, cel în cauză a publicat mai multe scrieri (în franceză şi germană) vizînd legităţile Universului; s-a sfîrşit din viaţă în cursul anului 1901, aflîndu-şi odihna în cavoul din cimitirul Mănăstirii Agapia;

☞ (7) **Petre** (de fapt: Petrachi) **P. Carp**, ivit pe lume la Iaşi, pe 29 iunie 1837, ca fiu al lui Petre I. Carp şi al Smarandei Carp, născută Radu; îşi începe instrucţia la moşia din Ţibăneşti, după care (între 1850 şi 1858) îşi face studiile secundare la Liceul Francez din Berlin; după obţinerea bacalaureatului, cu menţiunea *pri-*

[14] Lucian Predescu, *Enciclopedia României: material românesc, oameni şi înfăptuiri*, Editura „Cugetarea - Georgescu Dalafras", Bucureşti, 1940, p. 821

mus omnium, urmează cursurile facultăților de *Drept* şi de *Ştiințe Politice*, la Universitatea din Bonn, în timpul studiilor fiind primit, alături de fiii împăratului şi de mari nume ale culturii germane, în Societatea „Borussia"; pe lîngă studiile juridice, urmăreşte viața literară, aprofundîndu-şi, totodată, cultura istorică şi filosofică, inclusiv prin cursurile frecventate; revenit acasă ca doctor în Drept, în cursul anului 1862, intră în relații strînse cu Titu Maiorescu, Theodor Rosetti, Vasile V. Pogor, Costache şi, respectiv, Iacob Negruzzi, împreună cu care, în 1863, avea să întemeieze Societatea Literară „Junimea", în care el va ilustra, cu deosebire, concepția politică a curentului junimist, iar Titu Maiorescu direcția literară; prima funcție publică o obține în 1865, ca auditor la Consiliul de Stat, ceea ce îi impune mutarea la Bucureşti; aflat în grupul „conspiratorilor" ce conduc la abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza, devine secretar al Locotenenței Domneşti, apoi secretar al Agenției Române din Paris; din toamna anului 1867, evoluează ca parlamentar al Partidului Conservator din partea Colegiului 1 Vaslui; ministru de Externe (pe intervalul 1870 - 1871), al Cultelor şi al Instrucțiunii Publice (între anii 1876 şi 1888), şi al Domeniilor (între anii 1891 şi 1895), prim-ministru (pe intervalele 1900 - 1901 şi 1910 - 1912); îndeplineşte mai multe misiuni diplomatice în străinătate, ca agent al României la Viena, Berlin, Roma şi Sankt - Petersburg; între anii 1907 şi 1912, se află în fruntea conservatorilor uniți, ca reprezentant al marii boierimi din a doua jumătate a veacului al XIX-lea, ceea ce nu l-a împiedicat să protejeze mica proprietate țărănească şi pe meseriaşi; orator strălucit, exponent al criticii la revista „Convorbiri literare", traducător din William Shakespeare, pe 19 iunie 1919 şi-a găsit sfîrşitul la moşia părintească din Țibăneşti [15], acolo unde, astăzi, funcționează Muzeul Satului „Petre P. Carp";

[15] N. D. Cocea, *Convorbire cu P. P. Carp*, Bucureşti, 1913; A. Popovici, *Petre Carp*, Bucureşti, 1915; Ştefan Antim - Hyperion, *Petre Carp. O cercetare critică*, Craiova, 1919; Radu Budușteanu, *Petre Carp*, Bucureşti, 1933; Constantin Gane, *P. P. Carp şi locul său în istoria politică a țării*, vol. 1 - 2, Tipografia „Univers", Bucureşti, 1936, respectiv 1937; Gheorghe Taşcă, *Politica economico-socială a lui P. P. Carp*, „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1938; Eugen Lovinescu, *P. P. Carp, critic literar şi literat*, Bucureşti, 1942; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 4, Iaşi, 1982, pp. 67 - 69;

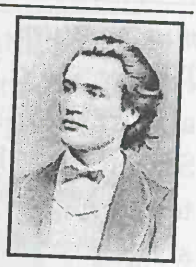

☞ (8) **Mihai Eminescu**[16], născut la Botoşani (sau Ipoteşti ?), pe 15 ianuarie 1850, ca al şaptelea urmaş la casa căminarului Gheorghe Eminovici şi a soţiei sale Raluca, fiică a stolnicului Iuraşcu, din Joldeşti; primele clase le frecventează, probabil, într-un pension particular, după care continuă (între 1858 şi 1863, cu intermitenţe) la „Nationale Hauptschule"[17] şi la „Ober - Gymnasium" din Cernăuţi, aceasta din urmă fiind, la acea dată, singura instituţie de învăţământ liceal din Bucovina anexată Imperiului Habsburgic; în ciuda calificativelor bune şi foarte bune la diverse materii, pe 16 aprilie 1863 (o dată cu vacanţa sărbătorilor de Paşti) părăseşte definitiv cursurile liceului german; în 1864, solicită Ministerului Învăţământului din Bucureşti o subvenţie pentru continuarea studiilor, dar este refuzat, sub motivul că nu există nici un loc vacant de bursier; pe de altă parte, Gimnaziul din Botoşani îi promite că îl va integra la cursuri, după ce *„va îndeplini condiţiunile concursului"*; în respectivele circumstanţe, se reîntoarce la Cernăuţi pentru a da ochii cu trupa de teatru a lui Fanny Tardini - Vlădicescu; la 5 octombrie 1864, intră ca practicant la Tribunalul din Botoşani, iar nu după mult timp devine copist (respectiv *„scrietor al cancelariei"*) la Consiliul permanent judeţean; demisionează la 5 martie 1865, pentru a urma *„studiile colegiale"* la Gimnaziul „Plenarium" din Bucovina, cu rugămintea ca salariul cuvenit pe luna februarie să-i fie înmînat fratelui său Şerban; revine la Cernăuţi şi stă în gazdă la profesorul Aron Pumnul, ca îngrijitor al bibliotecii acestuia; după moartea celui de care pomenim, se lasă antrenat de proiectul cunoaşterii nemijlocite a realităţilor româneşti, prinbegind pe ruta Cernăuţi - Blaj - Sibiu - Giurgiu - Bucureşti; în capitală, el intră ca sufleor şi copist de roluri în trupa lui Iorgu Caragiale, apoi ca

[16] Ioan Scurtu, *Mihail Eminescus Leben und Prosaschriften*, Leipzig, 1903; Nicolae Zaharia, *Mihail Eminescu, viaţa şi opera*, „Ionescu", Bucureşti, 1912; Marin Ştefănescu, *Filosofia românească*, Institutul Grafic „Răsăritul", Bucureşti, 1922, pp. 200 - 209; Dumitru Caracostea, *Personalitatea lui Eminescu*, „Socec & Comp.", Bucureşti, 1926; George Călinescu, *Viaţa lui Mihai Eminescu*, „Cultura Naţională", Bucureşti, 1932; reed. la „Junimea", Iaşi, 1977; *idem*, *Opera lui Mihai Eminescu*, 1 - 5, Fundaţia „Carol II", Bucureşti, 1933 - 1936; Simion Mehedinţi, *Optimismul lui Eminescu*, în: Valerian Petrescu (ed.), *Omagiu lui Mihai Eminescu*, „Universul", Bucureşti, 1934; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 231 - 242; Constantin Noica, *Eminescu, sau gînduri despre omul deplin al culturii româneşti*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1975; Ilie Bădescu, *Sociologia eminesciană*, Editura „Porto - Franco", Galaţi, 1994; Petru Ioan, *Eminescu, în perspectiva unui model al receptării*, în: P. Ioan, *Resemnificări*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005, pp. 17 - 24

[17] A se înţelege: *Şcoala primară ortodoxă orientală*

secretar în formația lui Mihail Pascaly, respectiv ca sufleor şi copist la Teatrul Național, unde îl cunoaşte pe Ion Luca Caragiale; cu trupa Naționalului face turnee la Brăila, Galați, Giurgiu şi Ploieşti; între 1869 şi 1872, este student la Viena, unde (neavînd bacalaureatul) urmează, ca „auditor extraordinar", cursurile Facultății de Filosofie şi Drept; în această perioadă, împreună cu mai mulți studenți români, îl vizitează de Anul Nou (în 1870) pe ex-domnitorul Alexandru Ioan Cuza, la Döbling; tot acum, se împrieteneşte cu Ioan Slavici şi o cunoaşte pe Veronica Micle; pe baza unui certificat de absolvire a Liceului din Botoşani, în decembrie 1872, se înscrie la Universitatea „Friedrich - Wilhelm" din Berlin, ca bursier al societății „Junimea", cu condiția de a-şi lua doctoratul în filosofie; a urmat cu regularitate două semestre, dar nu s-a prezentat la examene; după o călătorie de studii la Königsberg, Cracovia şi Lemberg, revine în țară fără diplome şi fără doctorat, angajîndu-se ca bibliotecar, cu atribuții de director, la Biblioteca Universitară din Iaşi, iar în paralel, predă lecții de logică la Institutul Academic din Iaşi, în locul lui Alexandru D. Xenopol; la scurtă vreme după pierderea postului (o dată cu demiterea guvernului, pe 3 iunie 1875), i se încredințează funcția de revizor şcolar pentru județele Iaşi şi Vaslui; din mai 1876 este redactor şi corector la „Curierul de Iaşi"; la solicitarea lui Maiorescu şi Slavici, în octombrie 1877, pleacă din Moldova, pentru a lucra ca redactor, iar din 1880 ca redactor-şef la ziarul „Timpul", din capitală, organ al „partidei conservatoare"; munca istovitoare îi afectează, însă, starea sănătății, astfel că în luna ianuarie 1883 ajunge să se interneze pentru o vreme în spital; după agravarea bolii, la 28 iunie, este internat în sanatoriul doctorului Şuțu, cu diagnosticul de psihoză maniaco - depresivă; de acolo, pleacă (dacă nu cumva este trimis !) la Sanatoriul de la Ober - Döbling, de lîngă Viena; din capitala imperială, la 26 februarie 1884, ia drumul Italiei, de unde revine în țară pe 27 martie; la 7 aprilie, ajunge la Iaşi, iar pe 24 septembrie primeşte postul de sub-bibliotecar al Bibliotecii Universitare, care avea să-i poarte numele; susține lecții de Geografie şi Statistică la Şcoala Comercială din Iaşi, iar printre altele, participă la banchetul anual al „Junimii"; în noiembrie 1884 se internează la Spitalul „Sf.

Spiridon"; pe intervalul iulie - august 1885, urmează o cură la Liman, lîngă Odessa; îşi menţine postul la instituţia ieşeană pînă la 9 noiembrie 1886, iar în urma unui consult medical, este transferat la un aşezămînt de caritate al Mănăstirii Neamţ; în primăvara lui 1887, se îndreaptă spre Botoşani, unde se internează la Spitalul „Sf. Spiridon"; revine la Iaşi pe 13 iulie, pentru un nou consult medical; de aici, pleacă la Hall, la recomandarea medicilor, şi se întoarce la Botoşani, unde trupa de teatru a fraţilor Vlădicescu susţine un spectacol de binefacere; pe 3 februarie 1889, ajunge la Spitalul „Mărcuţa" din Bucureşti, iar apoi la Sanatoriul „Caritas"; se stinge din viaţă la 15 iunie 1889, în Sanatoriul doctorului Şuţu, şi este aşezat, pentru veşnica-i odihnă, la umbra unui tei din cimitirul „Bellu"; cea mai importantă voce poetică din literatura română rămîne în posteritate şi ca un reprezentant al direcţiei moderne din filosofia autohtonă, graţie deschiderii spre *„totalitatea cunoaşterii umane"* [18], dar şi *„căutării intense, de o sinceritate deplină, a adevărului"* [19];

☞ (9) **Ana Conta - Kernbach** [20], ivită pe lume la Tîrgu Neamţ, în cursul anului 1865; sora mult mai mică a filosofului şi juristului Vasile Conta, a copilărit şi a studiat la Iaşi, frecventînd Liceul „Oltea Doamna", iar apoi Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii Mihăilene; după obţinerea licenţei în filosofie şi istorie cu distincţia *magna cum laude*, şi-a continuat pregătirea la instituţii de învăţămînt superior din Franţa şi Italia, luîndu-şi doctoratul în baza unei disertaţii din profilul eticii; şi-a început activitatea ca profesor, şi a devenit director la Şcoala de Aplicaţii din Iaşi, funcţionînd, totodată, ca profesor de Pedagogie şi Psihologie la Şcoala normală de învăţătoare „Mihail Sturdza" - Iaşi; trimisă de Ministerul Instrucţiunii Publice să studieze organizarea şcolilor din Franţa şi Germania, avea să fie numită inspectoare a Şcolilor de fete şi a Şcolilor secundare

[18] Mircea Eliade, *Eminescu – poetul neamului românesc*, în: „Revista de istorie şi teorie literară", 2 - 3, Bucureşti, 1986, p. 109

[19] Alexandru Zub, *Eminescu: patosul veracităţii*, în: Gh. Buzatu, Şt. Lemny, I. Saizu (coord.), *Eminescu: sens, timp şi devenire istorică*, Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi, 1968, p. 635

[20] Ana Predescu - Kernbach, *Ana Conta - Kernbach*, în: „Revista de Pedagogie", nr. 4, 1967, pp. 63 - 68; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, Iaşi, 1972, pp. 172 - 174

de băieți, calitate în care s-a preocupat de conținutul învățămîntului preuniversitar din țară; grație competenței şi devoțiunii profesionale, devine prima femeie din țara noastră aleasă în Consiliul General al Instrucțiunii, reprezentînd în mai multe rînduri Ministerul de resort la congrese internaționale legate de problematica educației şi a instrucției şcolare; a publicat în diverse reviste româneşti şi străine, elaborînd numeroase manuale în profil metodic şi pedagogic, dar a lăsat şi unele scrieri cu caracter beletristic şi memorialistic: cugetări (în volumul *Pulbere*), poezii (în volumul *Clipe*, din 1897, reeditat la „Tipografia Națională", într-o nouă ediție, în 1904) şi proză (*Boabe de mărgean*, editat la „Viața Românească", Iaşi, 1922), traduceri (în volumul *Fulgi*, apărut la „Tipografia Națională", Iaşi, 1905); şi-a aflat sfîrşitul în cursul anului 1921, în oraşul în care a trăit aproape toată viața, alături de juristul şi poetul Gheorghe Kernbach;

☞ (10) **Constantin V. Bușureanu** [21], apărut pe lume la Băluşeni, localitate din județul Botoşani, în cursul anului 1870; este absolvent de studii secundare la „Institutele Unite" (liceul de elită prin care a trecut şi Dimitrie Gusti), respectiv la Şcoala Normală de Institutori din Bucureşti; la Piatra Neamț, unde primeşte repartiție, îşi uneşte destinul cu o camaradă din aceeaşi breaslă, Maria Lambrino, cu care se transferă la Şcoala „Vasile Alecsandri" din Iaşi; în cursul anului şcolar 1908 - 1909, petrece (alături de soție), un concediu de studii în Elveția, timp în care audiază, la Lausanne şi la Geneva, cursuri universitare de pedagogie; întors în țară, publică *Curente pedagogice* (în 1910, respectiv 1921), aşa cum editează numeroase antologii şi crestomații, respectiv traduceri din opera marilor reformatori ai şcolii – Immanuel Kant, Emile Picard, John Dewey, Maria Montessori şi alții; tot pe teme pedagogice colaborează la ziarul „Opinia" din Iaşi, după cum contribuie la editarea unor manuale; se stinge din viață la 8 noiembrie 1931, pentru a-şi afla odihnă veşnică (alături de soție) la cimitirul „Eternitatea";

[21] A se vedea, între altele: Ilie Popescu - Teiuşan, *Pedagogi şi oameni de şcoală din România: mic dicționar*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975, pp. 29 - 30; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 3, Iaşi, 1978, pp. 62 - 63

☞ (11) **Matila Costiescu Ghyka** [22], născut la Iaşi, pe 13 septembrie 1881, ca descendent al familiei care a dat Principatelor Române numeroşi domnitori [23]; părinţii divorţînd, a crescut cu bunica dinspre mamă, Ecaterina Balş, iar mai tîrziu avea să fie adoptat de unchiul Grigore Ghyka (frate vitreg de-al mamei sale, cu care s-a întîlnit pe timpul studiilor pariziene), prin aceasta devenind Matila Costiescu Ghyka; după studiile din ţară, în septembrie 1891 pleacă la Paris cu mama sa, unde se înscrie la Şcoala de nivel liceal „Sainte Anne" din Saint Ouen, a ordinului catolic al salezienilor; în 1895, se înscrie la Colegiul Maritim din insula anglo-normandă Jersey, organizat de călugării iezuiţi obligaţi să-şi părăsească ţara prin legea din 1880, privitoare la laicizarea învăţămîntului francez; în 1897, este admis, la limita de vîrstă, în Şcoala Navală din Brest, pe care o termină în 1899, angajîndu-se, ca aspirant, pe fregata „Iphigénie"; convins să revină în ţară de către ministrul de externe Ion Lahovari, se înrolează în marina militară română, unde este repartizat pe crucişătorul „Elisabeta"; un an mai tîrziu, preia comanda unei canoniere de supraveghere pe graniţa fluvială dintre România şi Bulgaria; ulterior va fi detaşat la „Şcoala de Mine şi Torpile" a marinei militare române; hotărînd să-şi continue studiile, obţine un concediu şi se întoarce la Paris, unde este admis la „École supérieure d'électricité" (*Supélec*), iar graţie echivalării unora dintre examene, obţine diploma de inginer electrician în 1906; ea îi permite angajarea ca profesor de torpile şi de electricitate la Şcoala de Ofiţeri de Marină din Constanţa; în anul următor, îi însoţeşte, ca aghiotant, pe principele moştenitor Ferdinand şi principesa Maria, în croaziera de pe Marea Neagră ce includea şi un popas la Ialta, pentru în-

[22] Ion Stamatescu, *Matila Ghyka şi estetica proporţiilor*, „Cronica" (Iaşi), IV, nr. 46, din 15 noiembrie 1969, p. 5; Solomon Marcus, *Un prinţ al esteticii: Matila C. Ghyka*, în: „Ramuri" (Craiova), nr. 12, din 15 decembrie 1980, p. 19; Ion Iliescu, *Un nume şi o operă*, în: „Cronica", XVI, nr. 41, din 9 octombrie 1981, p. 10; Ion Ianoşi, *Matila Ghyka, sau abstractul ca pasiune*, în: „România literară", XIV, nr. 42, din 15 octombrie 1981, p. 19; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 4, Iaşi, 1982, pp. 112 - 115

[23] Tatăl său, ofiţerul Matila Costiescu, a participat la Războiul de Independenţă, iar după luptele de la Plevna, a primit de la ţarul Alexandru al II-lea al Rusiei Ordinul „Sfântul Gheorghe" clasa a IV-a; la rîndul său, bunicul, colonelul de artilerie Anton Costiescu, a predat, în cursul anilor 1855 - 1856, *Istoria medicinii* la nou-înfiinţata Şcoală de Chirurgie din Bucureşti; mama sa, Maria Ghyka, era fiica lui Constantin Ghyka şi a Ecaterinei Balş, iar străbunic al acesteia era Grigore Ghyka, ultimul domnitor al Moldovei înainte de unirea principatelor.

tîlnirea cu Marele Duce Aleksei Aleksandrovici; la întoarcere, este numit şef al serviciului tehnic al marinei; în 1907, îl însoţeşte pe principele George Valentin Bibescu, în vizita la Teheran, ca trimis special al regelui Carol, la şahul Persiei; după cele două călătorii, Matila Ghyka se decide să se orienteze spre cariera diplomatică; este motivul pentru care pleacă să-şi susţină doctoratul la Universitatea Liberă din Bruxelles, sub îndrumarea profesorului Edmond Picard, fost preşedinte al baroului din Belgia şi membru al Curţii Supreme; ţelul o dată atins, cu menţiunea *magna cum laude*, în 1909, şi contaminat fiind de interesul pentru studierea artelor plastice, revine la Bucureşti şi se înscrie la concursul pentru corpul diplomatic; este clasat al doilea şi obţine numirea ca ataşat la Legaţia Română din Berlin; după un an, se transferă la instituţia similară din Londra; în 1911, obţine un concediu de un an, pentru o călătorie în jurul lumii; în perspectiva intrării ţării noastre în război, solicită să fie concentrat, iar astfel devine ofiţer de legătură între armata română şi escadra rusă staţionată la Constanţa, apoi ofiţer de legătură pe lîngă misiunea navală franceză; se implică în mai multe operaţii de alimentare a trupelor de pe braţul Chilia, după care este numit şef - adjunct al statului major al flotei române de pe Dunăre; în iunie 1917, este trimis ca ataşat naval la Londra, iar pe 27 noiembrie 1918 se căsătoreşte cu Eileen O'Conor, fiica fostului ambasador al Regatului Unit la Constantinopol şi la Sankt - Petersburg; în decembrie 1918, devine ataşat de legaţie la Roma, iar în 1919, primeşte o misiune similară în Statele Unite ale Americii, pentru a organiza repatrierea imigranţilor români, în special transilvăneni, interesaţi de şansa împroprietăririi, prin reforma agrară; în 1921, ajunge ataşat de legaţie la Madrid, iar în 1924 se transferă drept consilier de legaţie la Varşovia; după un an, cere punerea în disponibilitate şi se instalează la Paris; intră în cercul scriitorilor francezi şi începe să-şi ordoneze ideile estetice, publicîndu-şi prima carte, în 1927; un an mai tîrziu, este numit consilier al delegaţiei române la Comisia Internaţională a Dunării, cu sediul la Viena; rechemat la Bucureşti, după un an, primeşte postul de adjunct al şefului direcţiei protocolului din Ministerul Afacerilor Străine; după urcarea pe tron a lui Carol al II-lea, Matila Ghyka este numit ministru plenipotenţiar al României la Stockholm, postul său acoperind şi relaţiile diplomatice cu ţările nordice în

care România nu avea legații; își continuă scrierile în domeniul esteticii, iar din toamna anului 1936, este numit adjunct al lui Vasile Grigorcea, ministrul plenipotențiar al României la Londra; în 1938, preia pentru cîteva luni funcția ambasadorului demis, iar o dată cu venirea la Londra a noului ministru, este rechemat în țară; după cîteva luni, este trimis înapoi la Londra, de către Grigore Gafencu, noul ministru al Afacerilor Străine, dar Carol al II-lea îi semnează numirea abia în august 1939, astfel încît Matila Ghyka se prezintă la post cu cîteva zile înainte de începerea celui de al doilea război mondial; după preluarea puterii de către Ion Antonescu, alături de legionari, demisionează din cadrele ministerului, iar împreună cu un grup de diplomați ai legației din Londra formează un comitet al „Românilor Liberi", fără a reuși, însă, să dobîndească statutul guvernelor în exil ale țărilor ocupate de puterile Axei; în 1945, i se oferă posibilitatea de a ține cursuri în estetică la *University of Southern California*, din Los Angeles; de asemenea, acceptă să țină prelegeri de *Filosofie a științei* și de *Semantică*; din 1947, devine profesor de *Estetică*, de *Istoria artelor* și, respectiv, de *Artă a extremului orient* la Universitatea „Mary Washington", din Fredericksburg, Virginia; înainte de a traversa Atlanticul, mai predase la Colegiul Imperial de Ştiințe și la Institutul Francez din Londra, respectiv la Școala de Ştiințe Slavistice și Est - Europene din Oxford; se stinge din viață la Londra, în ziua de 14 iulie 1965, rămînînd în conștiința celor ce l-au cunoscut și a celor ce îi studiază opera ca deschizător de orizonturi pentru estetica structuralistă și informațională, dar și pentru teoria matematică a formelor, a ritmului și a proporțiilor; în egală măsură, el reprezintă un contributor în sfera filosofiei, în cea a istoriei, a filologiei și a memorialisticii;

☞ (12) **Valeriu Bușureanu** [24], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Iași, în cursul anului 1889; după absolvirea Liceului Național, urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie din cadrul Universității Mihăilene și își continuă studiile la Paris, unde își susține doctoratul în Drept, cu o teză despre „corealitate" [25], în 1922;

[24] Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 4, Iași, 1982, pp. 57 - 58

[25] Valeriu Bușureanu, *Études sur la corréalité*, Editura „Giard", Paris, 1922

revenit în țară, funcționează ca subdirector la Ministerul Muncii (între 1923 şi 1926), interval în care îşi susține examenul de capacitate pentru învățămîntul secundar, la Limba latină; în anul şcolar 1926 - 1927, este profesor la Liceul „Mihail Kogălniceanu" din Vaslui, după care se transferă la Gimnaziul „Alexandru cel Bun" din Iaşi, apoi la Liceul Național; între 1933 şi 1935, funcționează ca director al Şcolii de aplicații de pe lîngă Şcoala Normală „Vasile Lupu"; revine, apoi, la Liceul Național din Iaşi, unde funcționează pînă la 19 noiembrie 1945, cînd încetează din viață, lăsînd în urmă o semnificativă operă de publicist, traducător şi gînditor în sfera socio-umanului;

☞ (13) **Gheorghe Comicescu** [26], ivit pe lume în comuna Ceplenița, din județul Iaşi, pe 19 aprilie 1892; parcurge ciclurile Şcolii Normale „Vasile Lupu" din Iaşi, iar după absolvire, în 1914, funcționează ca învățător la Şcoala de Aplicații din Iaşi, pînă la declanşarea ostilităților; după război, obține titlul de institutor urban şi este numit profesor la Şcoala pregătitoare din satul Hangu - Neamț; după un an, se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie din Cluj, trecîndu-şi licența, în 1926, cu fostul său profesor de la Şcoala Normală, Vladimir Ghidionescu, în specialitățile Pedagogie, Psihologie şi Estetică; oprit ca asistent în Laboratorul de Psihologie Experimentală al Universității ardelene, iar în vederea consacrării ca specialist, urmează un stagiu la Universitatea din Viena (în 1928); îşi susține teza de doctorat privind *raportul dintre intuiție şi abstracție în învățămînt*, în cursul anului 1929, după care obține un nou stagiu în străinătate (în anul academic 1931 - 1932), de această dată la Hamburg, unde se preocupă de psihologia pubertății şi a adolescenței; în anul universitar 1932 - 1933, fructifică o bursă la Universitatea „Columbia", din New York, obținînd titlul de „master" şi familiarizîndu-se cu diversele concepții din pedagogia americană; o ultimă acomodare cu preocupările din domeniu o realizează la Universitatea din Leipzig, în cursul anului 1936; în baza studiilor întreprinse, dar şi a examenului de capacitate la specialitățile Pedagogie şi Geografie, se angajează ca profesor la Şcoala Normală de Băieți din Arad,

[26] Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 3, Iaşi, 1978, pp. 90 - 92

apoi la şcolile similare din Cluj, Botoşani şi Iaşi; la această din urmă instituţie, funcţionează inclusiv ca director; din anul 1941, pînă în 1947 este inspector general al învăţămîntului normal; colaborează la alcătuirea a numeroase programe şcolare, manuale şi proiecte de cercetare experimentală, fiind o prezenţă activă în publicaţiile de specialitate în profilul psiho - pedagogic; laureat al premiului Academiei Române pentru volumul din 1935, *Realizări şi tendinţe în Şcoala Americană contemporană*, se sfîrşeşte din viaţă la Bucureşti, pe 13 decembrie 1971;

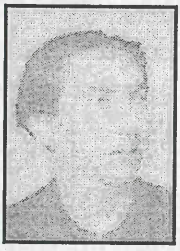

☞ (14) **Beniamin Fundoianu** [27], pe numele adevărat Benjamin Wexler, născut la Iaşi, pe 14 noiembrie 1898; după ciclul primar la Şcoala „Trei Ierarhi" şi după următoarele 4 clase la Gimnaziul „Alexandru cel Bun", îşi încheie studiile secundare la Liceul Naţional; urmează apoi Facultatea de Drept din cadrul Universităţii Mihăilene şi se lansează în viaţa literară cu epigrame, versuri, poeme în proză, teatru, cronici, portrete, pamflete şi eseuri; în 1923, se mută la Paris, unde devine Benjamin Fondane; în capitala culturală a Europei, se împrieteneşte cu Brâncuşi şi cu Ştefan Lupaşcu, despre care scrie un eseu, întrerupt prin tragicul deznodământ impus de ocupantul hitlerist; arestat de Gestapo, are şansa eliberării (la intervenţia prietenilor parizieni), dar refuză gestul care l-ar fi dus la supravieţuire, în condiţiile în care nu se acorda aceeaşi şansă şi surorii sale; o însoţeşte, deci, în lagărul de la Auschwitz, unde, pe 2 octombrie 1944, se desparte de lumea tragică pe care a încercat s-o înfrunte prin cuvinte potrivite, dar şi prin fapte de rezistenţă, iar numele îi va fi gravat pe zidurile Panteonului din Paris;

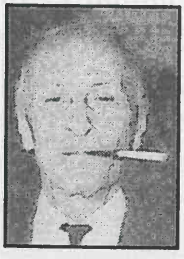

☞ (15) **Petru Comarnescu** [28], apărut pe lume la Iaşi, pe 23 noiembrie 1905, la casa funcţionarului Petru Comarnescu şi a institutoarei Elena Comarnescu (născută Cernătescu); fost elev al Liceului Naţional din Iaşi şi al Colegiului „Sfîntul Sava" din capitală; şi-a făcut studiile superioare la Facultatea de Drept, respectiv la cea de

[27] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 259 - 260

[28] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 184 - 185

Litere şi Filosofie din cadrul Universității Bucureşti, luîndu-şi licența în 1928 şi, respectiv, 1929; la *University of Southern California* (din Los Angeles), unde este bursier în 1931, îşi va lua doctoratul în filosofie cu disertația *The Nature of Beauty and Its Relation to Goodness*, publicată în româneşte, în 1946, sub titlul *Kalokagathon*; secretar al Grupării Universitare pentru Societatea Națiunilor (între 1931 şi 1937), inspector la Direcția Generală a Teatrelor (între 1933 şi 1950), a fost redactor la Editura Fundațiilor Regale, la Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, la „Rampa", la „Ultima oră", la „Vremea", la „Revista Fundațiilor Regale" (de la lansarea acesteia, în 1943, pînă în 1947), comisar al României la Bienala de la Veneția etc.; în conştiința contemporanilor a fost *„şef al generației criterioniste"* (cum l-a numit Camil Petrescu), iar pentru generațiile actuale rămîne un contributor remarcabil în cîmpul filosofiei culturii, al istoriei şi criticii literare, al istoriei artelor plastice (prin monografii consacrate lui Octav Băncilă, Abgar Baltazar, Rembrandt van Rijn, Nicolae Grigorescu, Ştefan Luchian şi alții) şi al criticii de artă, domeniu în care a fost răsplătit cu Medalia de aur, la al XIX-lea congres al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă; singur sau în colaborare, a tradus din D. H. Lawrence, Daniel Defoe, Sir Walter Scott, Mark Twain, Eugene O'Neill, J. B. Priestley, Howard Fast, Lev Tolstoi, Alexander Herzen, Alexandru Gorchakov, Gleb Uspensky, Nikolai Cernîşevski, Sasha Chorny, Ilya Ehrenburg şi alții; s-a sfîrşit din lumea celor trecătoare la Bucureşti, pe 27 noiembrie 1970, iar mormîntul său se regăseşte la cimitirul din preajma Mănăstirii Voroneț;

☞ (16) **Adrian Marino** [29], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Iaşi, pe 5 septembrie 1921; a studiat la Liceul Militar (între 1933 şi 1937), iar apoi la Liceul Internat (în cursul anului şcolar 1937 - 1938) şi la Seminarul Pedagogic din oraşul natal, între 1939 şi 1941; urmează primii doi ani de studenție la Facultatea

[29] Adrian Dinu Rachieru, *Alternativa Marino, sau despre soarta discursului terț* (1 - 3), în: „Convorbiri literare", octombrie 2001, ianuarie - februarie 2002; Editura „Junimea", Iaşi, 2002; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 446 - 448; Ioan Timofte, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 11, Iaşi, 2008, pp. 208 - 211

de Litere şi Filosofie a Universităţii Mihăilene, continuînd apoi la Facultatea similară din cadrul Universităţii Bucureşti, unde obţine licenţa în 1944; între 1944 şi 1947, este asistent suplinitor la catedra lui George Călinescu, de *Istoria literaturii române*; doctor în litere din 1946 (cu o teză despre *Viaţa lui Alexandru Macedonski*), este arestat trei ani mai tîrziu „pentru activităţi ilegale": multiplicare şi difuzare de texte ale „Şcolii de cadre" din cadrul „Tineretului Universitar Naţional Ţărănist"; îşi ispăşeşte condamnarea între 1949 şi 1957, la închisoarea din Aiud, iar din 1957 pînă în 1963, în Bărăgan, unde primeşte domiciliu forţat (în satul Lăteşti, din actuala comună Borduşani, judeţul Ialomiţa); reabilitat politic şi repus în toate drepturile, în cursul anului 1969, urmează o specializare în Elveţia, pe domeniul literaturii comparate; de-a lungul anilor, mai face călătorii de studii în Franţa, Anglia, Spania, Olanda, Danemarca, Finlanda, Portugalia etc.; laureat al premiului „Herder", în 1985, se afirmă prin numeroase volume şi contribuţii în revistele de specialitate, ca exponent al *teoriei literare*; între altele, este primul autor al unei cărţi despre Mircea Eliade, ca hermeneut al fenomenului religios şi cel mai tradus dintre criticii literari români; după schimbarea de regim politic de la sfîrşitul anului 1989, publică numeroase volume pe coordonatele liberalismului şi se afirmă ca un reputat sociolog şi politolog al culturii; s-a stins din viaţă, la Cluj - Napoca, pe 17 martie 2005, fiind înmormîntat la cimitirul „Hajongard";

☞ (17) **N. Tertulian** [30], apărut pe lume (sub numele de Nathan Veinstein) la Iaşi, pe 12 martie 1929, din mamă nemţoaică şi tată evreu; şi-a făcut studiile secundare la Liceul Naţional şi la Liceul Evreiesc, terminîndu-le la Liceul „I. L. Caragiale" din Bucureşti; absolvent al secţiei de Filosofie din cadrul Universităţii Bucureşti, în promoţia 1959, a fost, de-a lungul anilor, redactor la „Contemporanul", şef de secţie la „Viaţa Românească", şef al catedrei de Estetică la Şcoala de Literatură „Mihai Eminescu", şi lector la Facultatea de Filosofie a instituţiei

[30] Marian Popa, *Dicţionar de literatură română contemporană*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1977, pp. 564 - 565; Nicolae Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002, p. 413; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 677 - 678

absolvite (din 1969), apoi cercetător la Institutul de Istorie a Artei „N. Grigorescu" (între 1977 şi 1980); şi-a luat doctoratul în filosofie, în cursul anului 1972, cu teza *Benedetto Croce şi Georg Lukács, sau despre raporturile dintre estetică şi filosofie*; din 1980, devine cercetător la Institutul de Filosofie al Universității din Heidelberg; în cursul anului 1981 - 1982, este profesor asociat la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universității din Siena, iar din 1982, activează de cealaltă parte a Alpilor, ca director de studii la École des Hautes Études en Sciences Sociales, din Paris;

☞ (18) **Mihail Musi Cernea** [31], născut la Iaşi, pe 14 octombrie 1931; după studiile primare şi primele clase de gimnaziu, îşi încheie studiile secundare la Liceul „Mihai Viteazul" din Bucureşti, în vara anului 1950; urmează cursurile Facultății de Filosofie a Universității Bucureşti, în promoția 1950 - 1954; angajat în cercetare din 1958, îşi ia doctoratul în Filosofie în cursul anului 1962, iar între 1963 şi 1964 funcționează ca şef de secție la Institutul de Filosofie al Academiei Române; din 1972, susține (în paralel) cursuri şi seminarii pe o normă de conferențiar în Sociologie generală şi Sociologie rurală la Institutul Agronomic „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti, iar o dată plecat peste ocean, devine primul sociolog la Banca Mondială din Washington; după 4 ani, se transferă la Institutul Olandez de Înalte Studii în Ştiințele Sociale, din Wassenaar; în 1980 revine la Banca Mondială, în calitate de consilier sociologic, iar ulterior, în aceea de consilier superior pentru politica socială şi sociologie; de-a lungul anilor, urmează stagii de specializare la École Pratique des Hautes Études şi Centre d'Études Sociologiques, din Paris, la Centrul de Studii Superioare în Ştiințele Comportamentale din Stanford (California); membru corespondent al Academiei Române din 1991, profesor onorar al Universității „Hohai" din Nanjing (China), doctor *honoris causa* al Universității „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca; membru în Consiliul Ştiințific al Academiei Elvețiene de Dezvoltare, în Comitetul Ştiințific al Centrului Internațional

[31] S. M. Rădulescu, *Un nume de prestigiu în sociologia şi antropologia internațională*, în: „Sociologie românească", nr. 5 - 6, 1995; M. Cobianu - Băcanu, *Sociologia în acțiune la Banca Mondială*, în: „Economistul", nr. 299, 1999; Ştefan Costea, *loc. cit*, pp. 97 - 100

de Cercetare a Comunităților Rurale, în Consiliul Societății Europene pentru Sociologia Rurală (între 1970 şi 1979), în Biroul Executiv al Asociației Sociologice Internaționale (între 1971 şi 1974), în Consiliul Executiv al Comitetului de Cercetare în Sociotehnică şi Sociologie Aplicată, din cadrul Asociației Sociologice Internaționale, şi în Consiliul Ştiințific Tehnic al sistemului Centrelor de Cercetări Ştiințifice în Agricultură; vicepreşedinte al Societății Europene pentru Sociologia Rurală, vicepreşedinte (din 1990) al Fundației „Dimitrie Gusti" (Bucureşti), a fost distins cu Premiul „Vasile Conta" al Academiei Române, cu Premiul „Solon T. Kimball" al Asociației Americane de Antropologie, cu Premiul „Bronislaw Malinowski" al Societății Internaționale de Antropologie Socială Aplicată etc.;

☞ (19) **George Pruteanu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Bucureşti, pe 15 decembrie 1947, la casa medicului şi profesorului universitar Paul Pruteanu; şi-a încheiat studiile secundare la Liceul „Vasile Alecsandri" din Iaşi, în vara anului 1966, după care a urmat studii filologice (Franceză - Română) la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; transferat la Universitatea Bucureşti, îşi trece licența în vara anului 1975; cu începere din 1972, colaborează cu articole, cronici şi eseuri la „Convorbiri literare" (unde a lucrat o vreme ca redactor), „Cronica", „România literară", „Contemporanul" etc.; arestat, apoi angajat ca librar, după evenimentele din decembrie 1989, revine în oraşul natal, unde funcționează ca secretar general de redacție la „Expres", ca şef al secției „Cultură", apoi publicist - comentator la „Evenimentul zilei", ca redactor-şef la săptămînalul „Acum"; de asemenea, este colaborator la „Dilema" şi la „Curentul", iar pe intervalul 1995-1996, susține rubrica TV „Doar o vorbă să-ți mai spun" (la postul *Tele 7 ABC*, apoi la *Pro TV*), continuată apoi (sub titulatura „Doar o vorbă *săț-i* mai spun") la *TVR 1*, între 1996 şi 1999, iar pentru respectiva prestație primeşte Premiul Asociației Profesioniştilor de Televiziune din România (în 1996 şi în 1999), respectiv premiul „Media", în 1997; senator independent de Constanța în legislatura 1997-2000 (recuperat din mers de P. N. Ț. C. D.), apoi senator P. S. D. (transferat, din 2003, la

P. R. M.) de Bistrița - Năsăud, a militat pentru respectul deplin al limbii române ca limbă oficială în statul român (ca inițiator și autor al „Legii pentru Protecția Juridică a Limbii Române") și pentru asanarea programelor difuzate sub girul industriei mediatice de divertisment, ceea ce îl face „omul anului" (1997), pentru *„fermitatea cu care apără limba română"*, asigurîndu-i, în același an, Premiul „Ambasador", pentru *„poziția în apărarea demnității naționale"*, și „Diploma de Onoare a Societății Academice «Hyperion»", pentru *„contribuția deosebită adusă la propășirea idealurilor culturale"*; președinte de onoare al confederațiilor sindicale „Spiru Haret" și „Alma Mater", a debutat la catedră ca lector la Facultatea de Jurnalistică a Universității „Andrei Șaguna" din Constanța, în 1996; după încheierea pregătirii doctorale la catedra de Filosofie și Logică a Universității „Al. I. Cuza" (prin susținerea – în cursul anului 2001 – a tezei privind *Elemente filosofice și de limbaj în opera lui George Călinescu*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima), va fi promovat la gradul de conferențiar (la catedra de Științe Socio - umane a instituției menționate), în 2002, fiind ales ca decan al facultății deservite, iar în 2004 prorector al universității aferente, funcție pe care o îndeplinește pînă la trecerea subită în lumea *„de unde a fugit toată durerea, întristarea și suspinul"*, la 27 martie 2008; pe masa de lucru i-au rămas volumul de *Dialoguri în bibliotecă*, *Portretele unor idei* etc.;

☞ (20) **Ioan Petru Culianu**[32], ivit pe lume la Iași, pe 5 ianuarie 1950, ca nepot [33] și strănepot [34] de rectori ai Universității Mihăilene; după absolvirea studiilor secundare (în iulie 1967) la Liceul „Vasile Alecsandri" din localitatea natală, urmează cursurile Facultății de Limbă și literatură română din cadrul Universității Bucu-

[32] Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 6, Iași, 1996, pp. 137 - 139; Nicu Gavriluță, *Jocurile minții și lumile multidimensionale*, Editura „Polirom", Iași, 2000; Horia - Radu Patapievici, *Ultimul Culianu*, Editura „Humanitas", București, 2010

[33] După mama sa, profesoara universitară de chimie anorganică Elena Bogdan, fiica chimistului Petru Bogdan, întemeietor al primei catedre de Chimie fizică din țară; membru al Academiei Române, acesta a funcționat ca rector și prorector al Universității între 1926 și 1940

[34] După tatăl său, avocatul și profesorul ieșean Sergiu - Andrei Culianu, cu studii în Drept și Matematică - Fizică; acesta era nepotul matematicianului Neculai Culianu, un apropiat de-al lui Titu Maiorescu, înrudit – între alții – cu Garabet Ibrăileanu, Paul Zarifopol, Zizi Lambrino și Mihail Sadoveanu; a fost rector al Universității ieșene între 1880 și 1898

reşti, de unde se transferă la Facultatea de Limbi romanice şi clasice, luîndu-şi licența (în iunie 1972) în Limba şi literatura italiană, cu o teză despre *Marsilio Ficino şi platonismul în Renaştere;* la terminarea cursurilor de vară de la Perugia, în iulie 1972, solicită azil politic pentru „lumea liberă" şi trece, astfel, prin experiența traumatizantă a lagărelor de refugiați, în care ajunge la o stare de depresie şi este bîntuit de gîndul sinuciderii; între 1973 şi 1976, studiază istoria religiilor la „Università Cattolica del Sacro Cuore" din Milano, acolo unde susține o teză de licență asupra *gnosticismului în viziunea lui Hans Jonas* [35], sub îndrumarea profesorului Ugo Bianchi; în 1975, primeşte o bursă de studii la Chicago, unde lucrează sub îndrumarea lui Mircea Eliade; stabilit în Olanda, în cursul anului 1976, funcționează ca asistent de Limbă şi Literatură Română la Universitatea din Groningen; în ianuarie 1980, în fața unui juriu prezidat de Mircea Eliade, îşi finalizează doctoratul „ès lettres" la Sorbona (Universitatea „Paris IV"), cu teza *Recherches sur les dualismes d'Occident; analyse de leurs principaux mythes,* sub conducerea profesorului Michel Meslin; din 1986, avansează pe un post de conferențiar (mai exact: de „profesor asociat") la Romanistică şi Istoria religiilor, în cadrul aceleiaşi instituții; după sejurul de 12 ani în Țările de Jos, traversează Atlanticul, pentru a onora o invitație de „visiting professor", apoi de profesor titular la „Divinity School" – Universitatea din Chicago, acolo unde Mircea Eliade predase *Istoria religiilor* din 1956; se logodeşte cu Hillary Wiesner, iar pe 12 februarie 1989, revine în Italia, pentru a conferența (la Assisi) despre *Orient şi Occident* şi despre *Istoria religiilor la Roma;* în 1990, se întoarce iarăşi în Italia, unde susține o conferință, la Siena - Arezzo, despre *Mythanalisis;* pe 20 aprilie 1991, în cadrul unui colocviu organizat la „Cornell University", comunică despre *The Body in Western Civilization. A survey of Recent Literature;* o lună mai tîrziu, pe 21 mai 1991, este asasinat în incinta Universității din Chicago, ca urmare a radicalizării atitudinii sale potrivnice guvernării post-decembriste, după unii, dar faptul că nici pînă astăzi crima nu a fost

[35] În italiană: *Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas*

elucidată de autoritățile nord-americane, ne face să luăm în calcul şi mîna criminală a duşmanilor din umbră ai neamului carpato-danubiano-pontic, nu chiar bucuroşi de prezența, în preajma marilor centre de decizie planetară, a unor ambasadori viguroşi ai spiritului românesc; în urma ilustrului ieşean rămîn scrieri de referință asupra gnosticismului, asupra istoriei creştinismului timpuriu, asupra islamismului iberic, asupra istoriei magiei, asupra elenismului şi a antichității tîrzii, asupra gîndirii din Renaştere, iar nu în ultimul rînd, asupra istoriei religiilor şi asupra resorturilor gîndirii simbolice *toto genere*; între altele, a fost membru al Academiei Americane a Religiilor, membru al Asociației Internaționale de Literatură Comparată, al Societăților Italiană şi Olandeză de studii religioase, iar în urma sa rămîne o operă desfăşurată în 6 limbi de circulație, la edituri din numeroase țări şi din mai multe continente.

☞ (21) **Andrei Țăranu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Iaşi, pe 29 noiembrie 1969, la casa publicistului Ioan Țăranu şi a lingvistului Ecaterina Țăranu, conferențiar la Facultatea de Filologie a Universității „Al. I. Cuza"; după terminarea studiilor secundare, la Liceul „Emil Racoviță", în vara anului 1988, parcurge ruta pregătirii militare, iar din toamna anului 1989 debutează ca student la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității ieşene; îşi ia licența în specialitate la mijlocul anului 1994, cu *O analiză sociologică a fenomenului religios*, sub coordonarea profesorului Vasile Miftode; la Universitatea Bucureşti, urmează cursurile din al doilea ciclu, pe ruta Filosofia culturii, finalizîndu-le, în vara anului 1995, printr-o disertație privind *Fenomenul religios în opera lui Dostoievski şi Tolstoi*, sub îndrumarea profesorului Ion Ianoşi; un an mai tîrziu, obține şi a doua licență (la Facultatea de Ştiințe Politice, din cadrul Şcolii Naționale de Studii Politice şi Administrative) cu teza privind *Comunitarianismul*, elaborată sub îndrumarea profesorului Ovidiu Trăsnea; pentru cel de-al doilea masterat, se deplasează la Universitatea Central şi Est-Europeană din Budapesta, pregătind şi studiind (în cursul anului 1997) o disertație privind *Actorii şi structurile din politica*

central şi est - europeană; îşi începe doctoratul sub coordonarea profesorului Ovidiu Trăsnea, iar după decesul acestuia, revine la facultatea absolvită (în cursul anului 2003), pentru a susține disertația *Comunitarianismul, o filosofie a binelui comun*, sub girul profesorului Anton Carpinschi; angajat la catedra de Politologie din cadrul Şcolii Naționale de Studii Politice şi Administrative - Bucureşti ca preparator, din toamna anului 1996, peste un an este avansat la poziția de asistent; din toamna anului 2000 este lector, iar în 2005 devine conferențiar titular; de-a lungul vremii, susține cursuri şi seminarii pe teme de *Doctrine politice contemporane*, de *Simbolistică politică*, de *Partide şi familii de partide politice europene* şi altele.

☞ (22) **Vasile Ernu**, născut la Colibaş, raionul Vulcăneşti (de dincolo de Prut), pe 1 februarie 1971; absolvent al Şcolii medii nr. 32 din Chişinău, din vara anului 1989, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", în promoția 1991 - 1996 (cu o teză de licență privind *Problema răului în filosofia rusă*, sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu), iar apoi al unui modul de studii aprofundate la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, a lucrat ca redactor fondator al publicației „Philosophy & Stuff" şi ca redactor asociat la „Idea artă + societate", după cum a activat în cadrul fundațiilor „Idea" şi „Tranzit" (din Cluj - Napoca), respectiv la editurile „Idea" şi „Polirom"; a colaborat cu rubrici de opinie în „România Liberă" şi „HotNews", respectiv la revistele „Noua Literatură", „Suplimentul de Cultură" (sub egida Editurii „Polirom" şi a „Ziarului de Iaşi") şi „Observator Cultural"; autor a două volume de succes – *Născut în URSS* („Polirom", 2006; reed. în 2007 şi 2010), *Ultimii eretici ai Imperiului* (Editura „Polirom", 2009), contribuie (alături de Costi Rogozanu, Ciprian Şiulea şi Ovidiu Țichindeleanu) la editarea volumului *Iluzia anticomunismului: lecturi critice ale Raportului Tismăneanu*, apărut la Editura „Cartier", din Chişinău, în 2008.

De-ar fi să dăm o extensie maximală sintagmei în atenție, cu *filosofia ieşeană* (ca ansamblu de preocupări legate de logică, ontologie, gnoseologie, epistemologie, metodologie, sociologie, politologie, psihologie, pedagogie, etică, estetică etc. din partea unor gînditori le-

gați într-un fel sau altul de fosta capitală a Moldovei şi de instituțiile sale culturale) mai vin în atingere, într-un fel sau altul, cel puțin următorii 78 de exponenți ai învățământului superior şi-ai cercetării de specialitate, respectiv ai antreprezei social - politice ghidate şi de lumina pregătirii în orizontul disciplinelor umanistice:

☞ (1) medic militar **Daniel Roth** [36], născut la Sibiu, pe 12 decembrie 1801, şi decedat la Iaşi, pe 25 august 1859; stabilit în capitala Moldovei, după înfrîngerea revoluției transilvane el este autorul unei controversate utopii politice: *Despre uniune şi un cuvînt despre o posibilă monarhie daco - română sub coroana Austriei;*

☞ (2) matematicianul, fizicianul, sociologul şi omul politic **Spiru Haret** [37], ivit pe lume la Iaşi, pe 15 februarie 1851, şi trecut întru eternitate la Bucureşti, pe 17 decembrie 1912; a absolvit prima clasă primară la Dorohoi (în 1860), pe a doua, în oraşul natal, la Şcoala din „Sărărie", iar pe următoarele două la „Cuibu cu Barză", din Bucureşti; parcurge studiile secundare ca intern la Liceul „Sf. Sava", iar în 1870 devine student la Facultatea de Ştiințe a Universității Bucureşti, obținînd licența fizico-matematică; îşi continuă studiile la Facultatea de Ştiințe din Paris, unde obține licența în matematică (în 1875), respectiv în fizică, în cursul anului 1876; cu o extensie de bursă pe încă 2 ani, la 30 ianuarie 1878 îşi trece doctoratul la Sorbona, cu teza *Despre invariabilitatea axelor mari ale obiectelor planetare,* devenind primul român cu doctorat în Ştiințe la Paris; revenit în țară, în 1874, suplineşte catedra de matematică la Gimnaziul „Mihai Bravu", iar după cîteva luni, este chemat la Facultatea de Ştiințe a instituției absolvite; titularizat pe postul de profesor, în 1882, ajunge membru corespondent (în iunie 1879), iar din 1892, membru activ al Academiei Române; membru al Consiliului Permanet al Ministerului Instrucțiunii şi al Cultelor, inspector general al şcolilor, secretar general al Ministerului de care am pomenit, apoi ministru (pe intervalele 1897 - 1899, 1901 - 1904 şi, respectiv, 1907 - 1910), se retrage

---

[36] Ştefan Costea, *Sociologi români: mica enciclopedie,* „Expert", Bucureşti, 2001, pp. 390 - 391

[37] Emil Bâldescu, *Spiru Haret în ştiință, filosofie, politică, pedagogie, învățământ,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu,* vol. 2, Iaşi, 1975, pp. 127 - 129; Ştefan Costea, *op. cit.,* pp. 234 - 239

din activitate în primăvara anului 1911, lăsînd în urma sa o operă remarcabilă de reorganizare de reformare şi de modernizare a învăţământului de toate gradele, dar şi un şir de iniţiative vizînd ridicarea economică şi culturală a ţărănimii; personalitate complexă, are contribuţii în statistică, sociologie, istorie, publicistică etc.;

☞ (3) geograful, respectiv sociologul, antropologul şi etnograful **Simion Mehedinţi** [38], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Soveja, din actualul judeţ Vrancea, pe 18 octombrie 1869, şi adormit întru veşnicie la Bucureşti, la vîrsta de 97 de ani, pe 14 decembrie 1962; după studiile din ţară finalizate la Universitatea Bucureşti, cu o teză de licenţă privind *Ideile lui Jean - Jacques Rousseau asupra educaţiei*, şi după cele din străinătate, încheiate cu o disertaţie doctorală asupra *Inducţiei cartografice*, a funcţionat o vreme ca profesor la Liceul Internat din Iaşi; geograf de marcă, cu deschidere spre pedagogie şi literatură, parlamentar, fost ministru al Instrucţiei Publice şi Cultelor, lasă în urmă şi o contribuţie majoră în sociologia românească, respectiv în etnografie şi antropogeografie;

☞ (4) istoricul cu propensiune filosofică şi cu deschidere spre sociologie, spre politologie, „pedagogie" socială, istorie şi critică li-

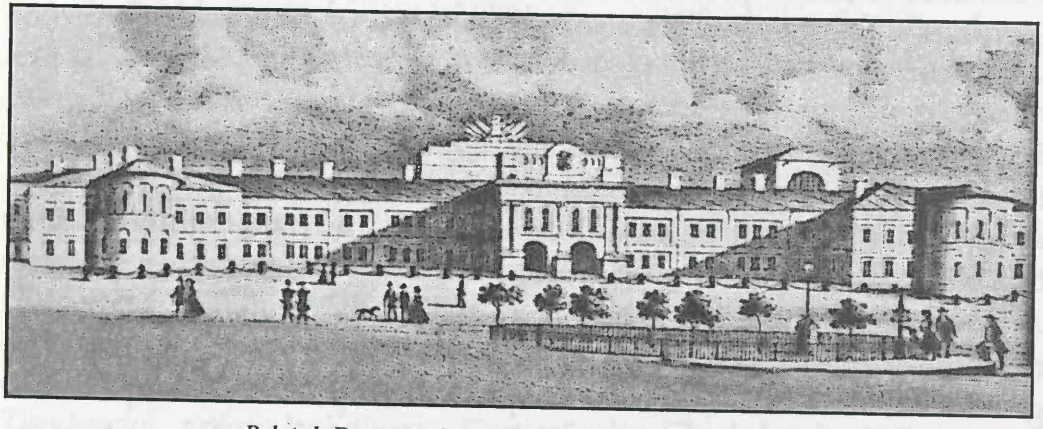

Palatul Domnesc din Iaşi (1804 - 1806), pe timpul domnitorului Alexandru Moruzi [39]

[38] Mihai David, *Omagiu profesorului Simion Mehedinţi la despărţirea sa de catedră*, „Brawo", Iaşi, 1939; Emil Bâldescu, *Simion Mehedinţi: gînditor social - politic şi pedagog*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 311 - 318;

[39] *Apud*: Valentin Ciucă, *Iaşi 600: de la medieval la modern*, „Art XXI", Iaşi, 2008, p. 16

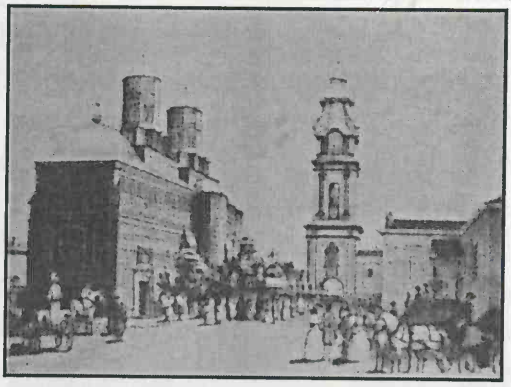

Uliţa mare a Iaşilor şi turnul de la „Trei Ierarhi" în 1845, la un deceniu după înfiinţarea Academiei Mihăilene [40]

terară etc. **Nicolae Iorga** [41], ivit pe lume sub cerul generos al Botoşanilor, la 5 iunie 1871, şi răpus de gloanţele obscurantismului politic în preajma localităţii Strejnicu (din judeţul Prahova), pe 27 noiembrie, 1940; istoric şi filosof al istoriei de reputaţie europeană şi intercontinentală, publicist şi formator temut de opinie publică, om politic, poet, dramaturg, critic şi istoric literar, el este absolvent al Liceului Internat „Costache Negruzzi" şi al Universităţii Mihăilene din Iaşi, cu licenţă obţinută într-un singur an de studii; de oraşul tinereţii sale s-a legat prin contribuţia la înălţarea Biserii „Sfîntul Nicolae" din Copou, la a cărei sfinţire (în 1943) nu i-a mai fost dat să ia parte;

☞ (5) medicul şi sociologul **Iosif Francisc Rainer** [42], născut la Rohazna, în zona Cernăuţi, pe 28 decembrie 1874, şi răposat la Bucureşti, pe 5 august 1944; licenţiat în Medicină la Universitatea Bucureşti, cu studii de aprofundare şi specializare la Berlin, animator al „filosofiei ştiinţifice" şi întemeietor al antropologiei româneşti din perspectivă sociologică, el a participat la campaniile de cercetare monografică iniţiate de profesorul Dimitrie Gusti (între 1927 şi 1932) la Nereju, Fundul Moldovei şi Drăguş; a fost profesor de anatomie descriptivă la Facultatea de Medicină a Universităţii ieşene, între 1913 şi 1920;

---

[40] *Apud:* Valentin Ciucă, *loc. cit.*, pp. 21, respectiv 22

[41] Constantin Cernăianu, *Nicolae Iorga, idolul neamului românesc: antologie pentru posteritate*, Tipografia „Marele voievod Mihai", Bucureşti, 1932; Dan Zamfirescu, *Nicolae Iorga: etape către o monografie*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1981; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 267 - 269;

[42] Grigore Traian Popa, *Profesorul Fr. I. Rainer*, în: „Revista Ştiinţelor Medicale", Bucureşti, 1944; Ion Vitner, *Filosofia ştiinţifică a profesorului Francisc I. Rainer*, în: „Studii", nr. 1, Editura de Stat, Bucureşti, 1948; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 370 - 371

☞ (6) scriitorul, respectiv istoricul culturii, criticul literar şi sociologul **Eugen Lovinescu** [43], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Fălticeni, pe 31 octombrie 1881, şi retras în lumea umbrelor la Bucureşti, pe 16 iulie 1943; coleg de clasă cu Mihail Sadoveanu la Gimnaziul „Al. Donici" (între 1892 şi 1896), apoi elev la Liceul Internat din Iaşi (între 1896 şi 1899), urmează studiile superioare la secţia de Limbi clasice a Universităţii Bucureşti, avîndu-i ca profesori, între alţii, pe Titu Maiorescu şi pe Nicolae Iorga; revenit în ţară de la studii doctorale (finalizate la Paris în 1909, cu o teză asupra *criticii literare a lui Jean Jacques Weiss*), suplineşte, în anul universitar 1911 - 1912, catedra de *Istoria literaturii române* la Universitatea ieşeană, înaintea numirii ca profesor titular a lui Garabet Ibrăileanu, adversarul său la concurs; istoric şi critic literar cu o influenţă covîrşitoare asupra generaţiilor care i-au urmat, rămîne şi un redutabil sociolog, interesat de explicarea faptelor de cultură şi civilizaţie românească prin legea *sincronismului vieţii contemporane*;

☞ (7) publicistul, sociologul şi omul politic **Pantelimon Nicolae Halippa** [44], ivit pe lume la Cubolta, în judeţul Soroca, pe 1 august 1883, şi trecut în eternitate la Bucureşti, pe 30 aprilie 1979;

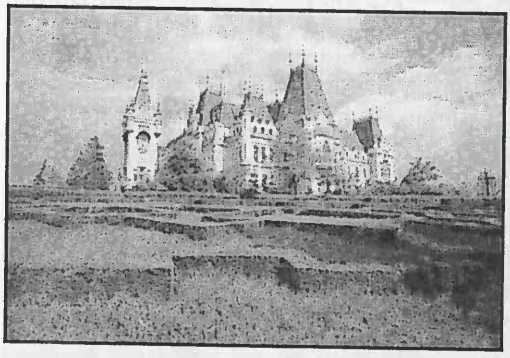

Palatul Culturii din Iaşi şi Teatrul Naţional „Vasile Alecsandri",
construcţii emblematice pentru dimensiunea spirituală
a cetăţii celor şapte coline

[43] Ion Negoiţescu, *Lovinescu*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1970; Eugen Simion, *Eugen Lovinescu, scepticul mîntuit*, „Cartea Românească", Bucureşti, 1971; Alexandru George, *În jurul lui Eugen Lovinescu*, „Cartea Românească", Bucureşti, 1975; Alecu Sasu, *Eul suveran: paradigme lovinesciene*, „Dacia", Cluj - Napoca, 1994; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 286 - 289

[44] Lucian Predescu, *Enciclopedia „Cugetarea", Material românesc – oameni şi înfăptuiri ...*, Editura „Dalafras", Bucureşti, 1940; Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române: 1866 - 1999*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1999; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 231 - 234

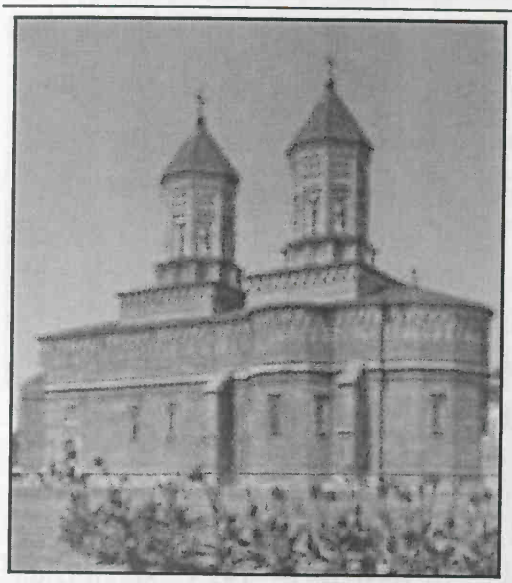

Mănăstirea „Sfinții Trei Ierarhi" din Iaşi, ctitorită de Vasile Lupu şi sfințită la 6 mai 1639; în dreapta, clădirea în care a funcționat o vreme Academia Domnească a aceluiaşi Vasile Lupu şi unde au demarat cursurile Academiei Mihăilene, în toamna anului 1834

fost preşedinte al „Sfatului Țării", de la Chişinău, dar şi fost preşedinte al Institutului Social Român din Basarabia, între 1934 şi 1938, a absolvit secția de Istorie - Geografie din cadrul Universității Mihăilene, în promoția 1908 - 1912; cu oraşul studenției sale avea să se reîntîlnească în anii tragici, de după ocuparea țării de către sovietici, ca deținut politic al regimului comunist;

☞ (8) inginerul, economistul şi sociologul de recunoaştere internațională (mai ales pentru contribuțiile sale în teoria protecționismului şi a schimburilor internaționale, corelată cu teoria „costurilor aferente", respectiv în teoria „organizării funcționale a națiunii pe principii corporatiste"), **Mihail Manoilescu** [45], profesor de *Economie politică şi raționalizare* (la Institutul Politehnic Bucureşti), orator şi om politic (fost ministru de externe în vara nefastă a anului 1940), născut la Tecuci, pe 9 decembrie 1891; el este absolvent al Liceului Național din Iaşi, în promoția 1910, iar o dată lansat în viață publică, ca ideolog al organizării muncii, şi-a instituționalizat

[45] Vasile Nechita (coord.), *Mihail Manoilescu: creator de teorie economică*, Editura „Cugetarea", Iaşi, 1993; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 295 - 299; Ioan Timofte, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 10, Iaşi, 2004, pp. 194 - 198

dezideratele prin „Liga Națională Corporatistă"; cel mai activ conferențiar al Institutului Social Român, inițiat de ex-ieşeanul Dimitrie Gusti, va fi „ajutat" să-şi găsească sfîrşitul, ca deținut politic la Penitenciarul din Sighetul Marmației, pe 30 decembrie 1950;

☞ (9) publicistul, filosoful, sociologul, juristul şi economistul **Lucrețiu Pătrăşcanu** [46], alias Andrei Moldoveanu, Ion C. Ion, N. Grigorescu, R. Boldur, Victor Mălin şi aşa mai departe; născut la Bacău, pe 4 noiembrie 1900, în casa istoricului şi prozatorului Dumitru D. Pătrăşcanu, care era originar din Tomeşti, comună din vecinătatea Iaşilor; absolvent al Liceului Internat din Iaşi, a studiat Dreptul la Universitatea Bucureşti, iar după obținerea doctoratului în Filosofie (cu o teză privind *Reforma agrară în România Mare*), la Universitatea din Leipzig, în februarie 1925, se dedică militantismului politic, în calitate de jurist, apărîndu-i pe comunişti la procesele din Cluj, Timişoara, Chişinău, Arad etc.; fost profesor

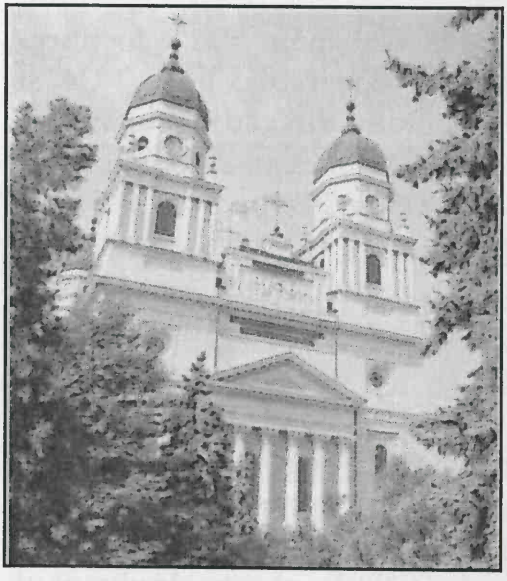

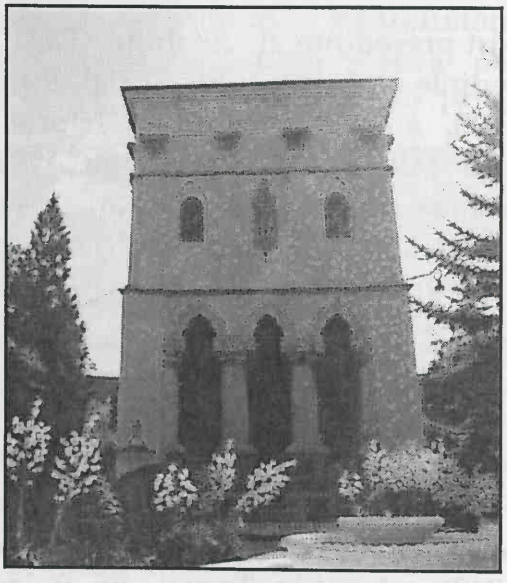

Catedrala mitropolitană „Întîmpinarea Domnului", construită – între 1833 şi 1887 – pe locul Bisericii Albe (sec. XV), şi al Bisericii „Stratania" (sec. XVII); la dreapta, Vechea Mitropolie, respectiv Biserica „Sf. Gheorghe", construită între 1761 şi 1769, de către mitropolitul Gavril Calimachi, fratele domnitorului Ion Theodor Calimachi

[46] Ioan Florea, *Contribuția lui Lucrețiu Pătrăşcanu în domeniul filosofiei*, în: „Cronica", an 6, nr. 7 din 13 februarie 1971, p. 10; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 457 - 459; Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 351 - 353

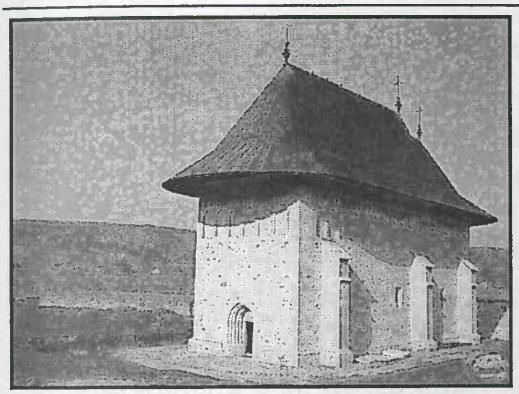

Mănăstirea Dobrovăț (ultimă ctitorie a lui Ştefan cel Mare), din comuna omonimă, la circa 25 de km de Iaşi, respectiv Mănăstirea „Podgoria", ctitorită la 1638 de Vasile Lupu, astăzi regăsindu-se în mijlocul unor vii din Grădina Botanică

de economie politică la Facultatea de Drept a Universității Bucureşti, reprezentant al P. C. R. în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste, împuternicit de Partidul Comunist Român să negocieze cu Palatul regal şi cu diverşi politicieni ai vremii în vederea retragerii țării din război; ministru fără portofoliu în primul guvern de după lovitura de stat de la 23 august 1944, iar ulterior ministru de Justiție, conducător al Delegației României la Conferința de pace din Paris, în 1947; un an mai tîrziu, este destituit din guvern şi anchetat pentru *„crimă contra păcii"* şi *„crimă de înaltă trădare"*; condamnat la moarte pe 14 aprilie 1954, va fi executat la închisoarea Jilava, în noaptea de 16 spre 17 aprilie 1954, într-o manieră care ne duce cu gîndul la farsa judiciară petrecută în detrimentul soților Ceauşescu în zilele însîngeratului Crăciun din iarna anului 1989;

☞ (10) sociologul şi politologul **Sergiu Tămaş** [47]; apărut pe lume la Bosia, în județul Iaşi, pe 19 ianuarie 1929, el este doctor în Filosofie a Universității Bucureşti (din 1968) şi decan al Facultății de Psihologie şi Sociologie din cadrul Universității „Hyperion" din Bucureşti (1996 - 2000); anterior a fost cadru didactic la Academia de Ştiințe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu" din Bucureşti, la Institutul Politehnic din Bucureşti, la Institutul de Teorie Socială al Academiei Române, respectiv la Şcoala Națională de Ştiințe Politice şi Administrative - Bucureşti, între 1990 şi 1994;

[47] Ştefan Costea, *op. cit.*, p. 448

☞ (11) profesor **Ion Bâtlan,** ivit pe lume la Constanța, pe 8 octombrie 1938; la terminarea Liceului „Mircea cel Bătrîn" din fosta cetate a Tomisului, în promoția 1964 (cu două întreruperi dictate de „originea socială nesănătoasă"), s-a înscris la secția de Filosofie din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", obținînd licența în vara anului 1969 cu o teză despre *filosofia maioresciană,* sub coordonarea profesorului Ernest Stere; obține repartiție la catedra de *Filosofie* a Academiei de Ştiințe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu" din Bucureşti, iar după un an se transferă la catedra de *Istorie a Filosofiei* din cadrul Universității Bucureşti; din toamna anului 1971, funcționează ca asistent la catedra de Ştiințe Sociale a Universității de Medicină şi Farmacie „Carol Davilla", iar din 1978 este doctor în filosofie, în baza unei disertații relative la *istoria dialecticii antice greceşti,* sub îndrumarea profesorului Ion Banu; în 1991, se transferă pe un post de lector la Universitatea Națională de Educație Fizică şi Sport, iar trei ani mai tîrziu avansează la poziția de conferențiar; din 1997 este profesor titular, iar după recenta pensionare rămîne profesor consultant şi membru de onoare al senatului; de-a lungul anilor, a susținut cursuri de *Filosofie,* de *Introducere în istoria şi filosofia culturii,* de *Etică* etc.;

☞ (12) profesor **Viorel Prelici,** născut la Cernăuți, pe 28 decembrie 1939; îşi încheie studiile secundare la Liceul „Decebal" din Deva, în vara anului 1957, şi devine student la noua secție de Pedagogie - Română a Facultății de Filologie - Istorie din cadrul Uni-

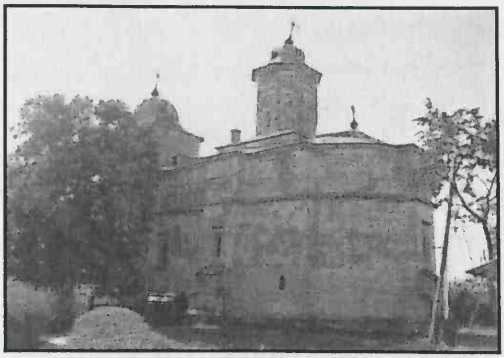

Mănăstirea „Bîrnova" (din secolul al XVII-lea) şi Mănăstirea „Hadîmbu" (din comuna Mironeasa, ctitorită în 1659, la circa 30 km de Iaşi), două edificii contrastante în raport cu axa permisivității la schimbare, aflate pe orbita zonei metropolitane a Iaşilor

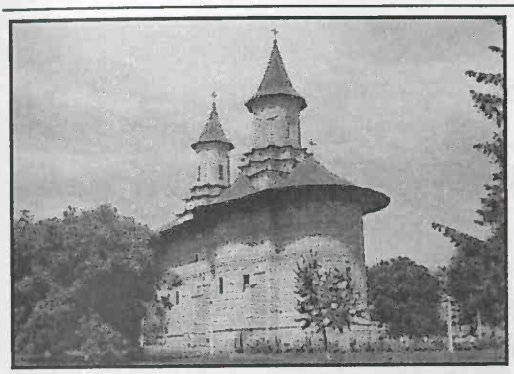

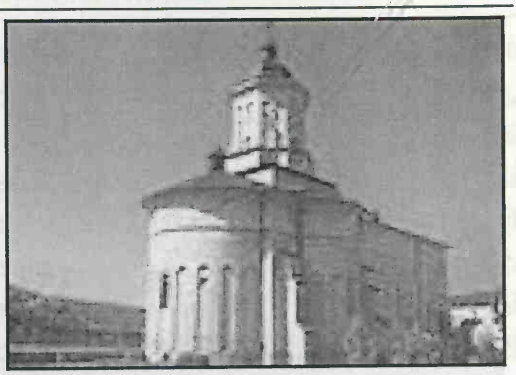

Mănăstirea Galata, de pe dealul Miroslava, datînd din vremea voievodului Petru Şchiopul; la dreapta, Mănăstirea Hlincea, ctitorie a domniței Maria (fiica lui Petru Şchiopul) şi a soțului acesteia, Zottu Tzigara, fost spătar şi mare vornic

versității „Al. I. Cuza"-Iaşi, unde obține licența în 1963; repartizat prin comisie națională ca psiholog la Laboratorul C. F. R. Timişoara, după 12 ani devine lector la catedra de Pedagogie - Psihologie a Institutului Politehnic din aceeaşi localitate; în cursul anului 1975 îşi susține, la Iaşi, doctoratul în Filosofie, cu o teză privind *selecția psihologică în sportul de performanță*, pregătită sub coordonarea profesorului Vasile Pavelcu, conferențiar din anul 1990, iar profesor din 1999, în cursul anului 2008 se transferă la Universitatea de Vest „Vasile Goldiş" din Arad, acolo unde este decan al Facultății de Psihologie, Ştiințe ale Educației şi Asistență Socială;

☞ (13) profesor **Nicolae Barbu**, ivit pe lume la Sîmbureşti (județul Olt), pe 1 iunie 1940; îşi încheie studiile secundare la Liceul Teoretic „Alexandru Lahovari" din Rîmnicu Vîlcea, în vara anului 1957, iar după doi ani de suplinire în învățămîntul rural (la Albeşti, județul Olt), frecventează cursurile Facultății de Istorie - Geografie din cadrul Institutului Pedagogic - Timişoara; la absolvire, în vara anului 1962, este repartizat profesor la Bierdan, în județul Sibiu; după doi ani, se transferă ca profesor şi director în comuna natală, iar în 1965 devine student la secția de Filosofie din facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi ia licența în vara anului 1970, cu o teză în profil pedagogic, sub îndrumarea lectorului Laurențiu Stoica, şi este repartizat ca profesor la Inspectoratul Şcolar Județean - Arad, de unde obține o detaşare la I. R. T. A. - Piteşti, iar peste cîteva luni

se transferă ca profesor de filosofie şi ştiinţe socio-umane la Liceul „Nicolae Bălcescu" din Piteşti; restrîngîndu-se activitatea în respectiva instituţie, obţine o catedră la Liceul „Vlaicu Vodă" - Curtea de Argeş, iar în 1974 accede pe o normă de asistent la Institutul Pedagogic din Piteşti; avansează la gradul de lector în 1976, iar în 1980 îşi finalizează doctoratul în filosofie, prin susţinerea disertaţiei despre *Motivaţie şi ideal în acţiunea politică*, sub coordonarea profesorului Alexandru Boboc, de la Facultatea de Filosofie a Universităţii Bucureşti; în 1990, în instituţia reconfigurată la dimensiunea universităţii, accede pe o normă de conferenţiar, iar în 1995, se titularizează ca profesor; de-a lungul anilor, susţine cursuri de *Filosofie* şi *Politologie*, îndeplinind funcţia de decan al Facultăţii de Ştiinţe Economice şi Juridice (între 2000 şi 2008), iar ulterior pe cea de prodecan la Facultatea de Drept şi Administraţie publică, unde activează şi în prezent;

☞ (14) conferenţiar **Afilică Gangi**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Bădeni, comuna Stoeneşti (din judeţul Argeş) pe 19 mai 1942; după absolvirea unei şcoli în profil minier şi un stagiu în activitatea productivă, îşi încheie studiile secundare la Liceul „Dinicu Golescu" din Cîmpulung Muscel, iar după terminarea acestora, în vara anului 1964, se înscrie la secţia de Filosofie a facultăţii de profil din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi trece licenţa în specialitate cu o teză privitoare la *concepţia etică a lui Immanuel Kant*, sub îndrumarea lectorului Ioan Grigoraş, şi este repartizat ca asistent la

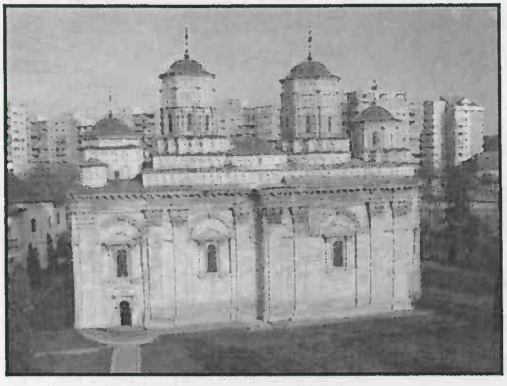

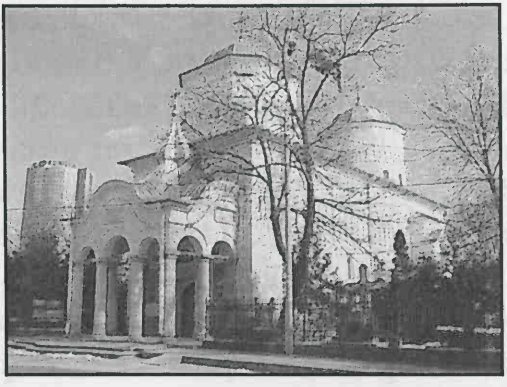

Mănăstirea Golia (în configuraţia din vremea lui Vasile Lupu şi a fiului său Ştefăniţă), acolo unde astăzi activează Institutul Cultural Misionar „Trinitas"; la dreapta, Mănăstirea Barnovschi, ctitorie a lui Miron Barnovschi - Movilă, începută în 1627

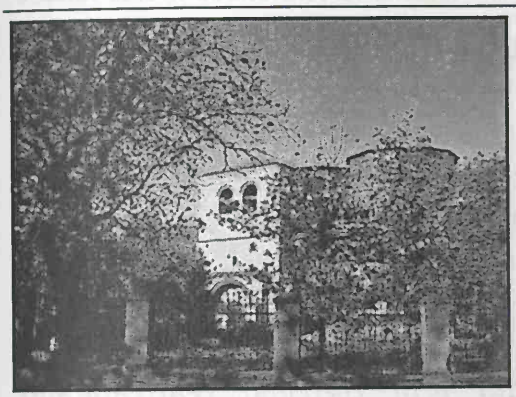

Biserica „Sf. Sava", nu departe de Biserica Armenească, fost aşezămînt monahal din secolul al XVI-lea; la dreapta, biserica „Bărboi", construită între anii 1841 şi 1843 (de vornicul Ioan Ursu Bărboi), pe fundația bisericii „Sf. Vineri", din 1615

catedra de Filosofie a Academiei de Ştiințe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu" - Bucureşti; doctor în Filosofie din 1982, în baza unei disertații privitoare la *dialectica înstrăinării*, sub coordonarea profesorului Constantin Borgeanu, la începutul anului 1990 se transferă la Liceul nr. 9 Bucureşti, iar cîteva luni mai tîrziu se alătură echipei care pregăteşte proiectul de înființare a Institutului Național de Informații; funcționează la noua instituție (ca lector şi, respectiv, conferențiar) pînă la 11 ianuarie 1998, cînd încetează din viață, lăsînd în urmă două cărți (*Dialectica alienării*, Editura „Destin", Deva, 1993, respectiv *Idei complementare*, I. N. I., 1995) şi numeroase studii de filosofie, dar şi două romane – *Cumpăna semnelor* („Moldova", Iaşi, 1995) şi *Zodia lupilor* („D. B. H.", Bucureşti, 1996);

☞ (15) conferențiar **Gheorghe Stan**, apărut pe lume la Prisaca, în județul Olt, pe 21 august 1942; după terminarea Şcolii Tehnice de Maiştri Zooveterinari (din cadrul Liceului Agricol din Slatina), în vara anului 1959 funcționează doi ani sub girul primăriei din comuna Vîlcele (în județul menționat), după care se înscrie la Şcoala de Maiştri, pe care o frecventează pe intervalul 1961 - 1964; la terminarea acesteia, se înscrie pe ruta Liceului Teoretic „Ion Minulescu" din Slatina, unde obține bacalaureatul în vara anului 1968; înarmat cu noua diplomă, ia drumul Moldovei, pentru a studia filosofia la facultatea de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; datorită unor întreruperi, îşi ia licența în vara anului 1974,

cu colegii de la fără frecvență, în baza unei teze despre *previziune în cunoaşterea socială,* realizată sub îndrumarea profesorului Teodor Dima, funcționează 25 ani la Liceul „Nicolae Titulescu" şi la Liceul Agricol din Slatina, după care se titularizează lector la Universitatea de Ştiințe Agricole şi Medicină Veterinară - Bucureşti, preluînd conducerea filialei Slatina a Facultății de Management, Inginerie Economică şi Dezvoltare Rurală; doctor în Filosofie la Universitatea „Al. I. Cuza", din 1996 (în baza unei disertații privind *antinomiile cunoaşterii din perspectiva adevărului prin coerență,* realizată sub coordonarea profesorului Teodor Dima), avansează la poziția de conferențiar în 2006; studenților din cadrul instituției le susține cursuri de *Doctrine economice, Psihologie, Pedagogie* şi *Sociologie rurală;*

☞ (16) profesor **Victor Voicu,** ivit pe lume la Ziduri, județul Buzău, pe 30 mai 1944; absolvent al secției de Filosofie din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, în promoția 1963 - 1968, şi-a luat doctoratul în filosofie la instituția absolvită cu o teză de filosofie socială, sub îndrumarea profesorului Iosif Natansohn; angajat al catedrei de Ştiințe Sociale din cadrul Institutului Pedagogic - Galați, a evoluat pînă la gradul de profesor în cadrul Facultății de Istorie, Filosofie şi Teologie a Universității „Dunărea de Jos"; de-a lungul anilor a fost şef de catedră, secretar ştiințific al senatului, prodecan al Facultății de Litere, Istorie, Filosofie, decan al Facultății de Istorie, Filosofie şi Teologie (2004 - 2008), respectiv al

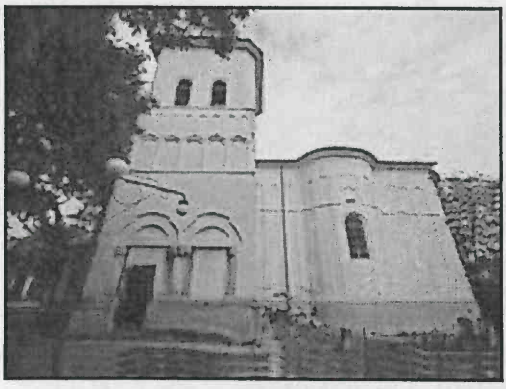

Biserica „Curelari", menționată din 4 aprilie 1663, cu hramul „Pogorîrea Sfîntului Duh"; la dreapta, biserica „Sfîntul Dumitru - Balş", ctitorie a medelnicerului Ioan Balş (din 1690), reconstruită de acesta şi de fiul său Lupu Balş în 1723, după un incendiu

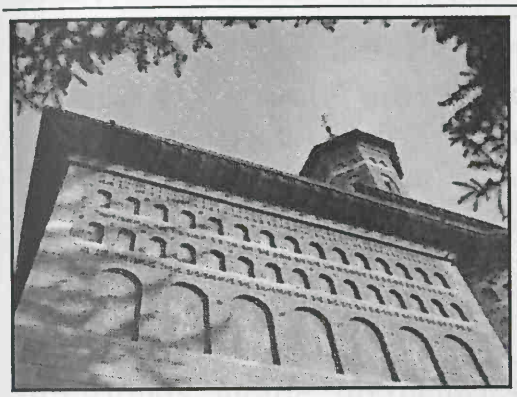

Biserica „Sfîntul Nicolae" din fosta incintă a Palatului Domnesc şi lăcaşul omonim din Dealul Copoului asociat cu numele cărturarului Nicolae Iorga, unul dintre ctitorii acesteia

Facultății de Arte, între 2008 şi 2009; după pensionare, s-a transferat la catedra de comunicare şi relații publice, din cadrul Facultății de Ştiințe ale Comunicării a Universității „Danubius" - Galați;

☞ (17) conferențiar **Speranța Sofian**, născută Enciu, în comuna Lumina, din județul Constanța, pe 12 decembrie 1944; absolventă a Liceului Pedagogic din cetatea Tomisului, în 1964, a funcționat ca învățătoare pe parcursul a trei ani, după care a concurat pentru un loc la grupa de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității ieşene, obținînd licența în promoția 1966 - 1971, cu o teză *asupra filosofiei lui Henri Berson*, pregătită sub îndrumarea lui Ernest Stere; la Institutul (respectiv Universitatea Tehnică) de Construcții - Bucureşti, unde a fost repartizată la sfîrşitul facultății, a evoluat, pe rînd, ca asistent (din 1971), lector (din 1982), respectiv conferențiar, din 1992; şi-a susținut doctoratul în Filosofie la universitatea absolvită, în cursul anului 1986, printr-o disertație privind *specificul puterii politice*, sub coordonarea profesorului Iosif Natansohn;

☞ (18) sociologul şi antropologul **Constantin Schifirneț** [48], ivit pe lume la Bahna, județul Neamț, pe 29 august 1945; absolvent al Liceului „George Bacovia" din Bacău (între 1959 şi 1963), a urmat cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, luîndu-şi licența în pro-

[48] Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 395 - 396

moţia 1968; este doctor în Filosofie din cursul anului 1980 şi a evoluat pînă la gradul de cercetător ştiinţific principal gradul I la Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului - Bucureşti; în paralel, a fost cadru didactic asociat la Institutul Politehnic Bucureşti (între 1972 şi 1992), la catedra de Sociologie a Universităţii Bucureşti, la Universitatea „Spiru Haret" din Bucureşti (din cursul anului 1992), la Universitatea „Valahia" din Tîrgovişte (din 1995), respectiv la Universitatea „Hyperion" - Bucureşti, din anul 1997; în prezent, este Decan al Facultăţii de Ştiinţe Politice din cadrul Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir" - Bucureşti;

☞ (19) conferenţiar **Vasile Nazare**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Galaţi, pe 30 octombrie 1945; după absolvirea gimnaziului şi a Şcolii Pedagogice „Costache Negri" din municipiul dunărean, în vara anului 1965, funcţionează ca învăţător la două şcoli generale (din comunele Băleni şi Fîrţăneşti - judeţul Galaţi), îşi satisface stagiul militar (pentru pregătirea ca ofiţer în rezervă), iar din toamna anului 1968 devine student la secţia de Filosofie a facultăţii de profil din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi; îşi trece licenţa cu o teză despre *principiul determinismului în filosofia şi în ştiinţa contemporană*, sub coordonarea lectorului Mihai Sărmăşanu, şi obţine repartiţie guvernamentală pentru un post de asistent la catedra de Ştiinţe Sociale a Institutului de Marină

Două lăcaşe ortodoxe din secolul al XVIII-lea: Biserica Vulpe, de pe strada „Sărărie", construită de Teodor Burada în 1832, pe locul unei biserici de lemn din 1630 (unde un vînător ar fi urmărit o vulpe şi s-ar fi angajat să înalţe un loc de închinare în locul în care o va prinde), cu hramul „Adormirea Maicii Domnului", respectiv Biserica „Sf. Andrei", de pe strada omonimă, ridicată la 1794, aproape de Curtea Domnească

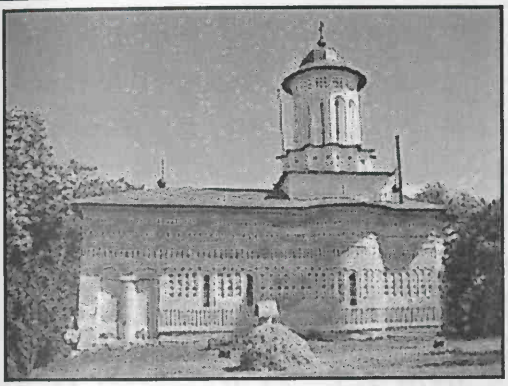

Biserica „Aroneanu", cu hramul la Sf. Nicolae, ridicată (în apropierea capitalei moldave) în 1594, de către Aron Vodă, respectiv Biserica „Sfîntul Ioan Botezătorul", începută de Miron Barnovschi și terminată (în 1635) de către Vasile Lupu

Civilă - Constanța; aici avansează ca lector, în 1994; trei ani mai tîrziu își finalizează pregătirea doctorală, urmată la instituția absolvită, printr-o disertație privind *Personalitatea în gîndirea etico - filosofică românească din prima jumătate a secolului al XX-lea*, realizată sub îndrumarea profesorului Ioan Grigoraș; din 2002, accede la gradul de conferențiar (în instituția rezultată din fuziunea cu Școala de Marină Militară), iar pînă la retragerea din activitate susține cursuri și seminarii de *Filosofie generală, Filosofia culturii tehnice, Logică, Etică, Comunicare și relații publice, Leadership, Politologie*, respectiv *Relații internaționale politice și militare;*

☞ (20) conferențiar **Niculaie Mătăsaru**, ivit pe lume la Moțca (județul Iași) pe 17 martie 1946; la absolvirea Școlii Pedagogice din Bacău, în vara anului 1966, alege să-și continue studiile pe ruta filosofiei, la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza"; obține licența în specialitate în vara anului 1971, cu o teză de *politologie*, sub coordonarea profesorului Liviu Coptil; repartizat la Universitatea de Vest din Timișoara, obține transferul la catedra de Științe Sociale a Universității din Craiova, acolo unde, alături de soție, rămîne toată viața, mai întîi ca asistent, apoi ca lector (din 1976) la cursuri generale de *Filosofie;* își susține doctoratul la Universitatea București, în cursul anului 1987, cu o teză despre *Existență și valoare la Martin Heidegger*, sub coordonarea profesorului Ludwig Grunberg; în 1990, avansează la gradul de conferențiar, iar alături de profesorul Du-

mitru Otovescu, concură la înfiinţarea secţiei de Filosofie şi Sociologie în cadrul Facultăţii de Litere şi Istorie; este la al doilea mandat de şef al catedrei, iar de-a lungul anilor a susţinut cursuri de *Filosofie, Introducere în filosofie, Filosofie contemporană şi estetică;*

☞ (21) conferenţiar **Gheorghe Ungureanu**, născut la Topoloveni, judeţul Argeş, pe 14 septembrie 1946; absolvent al Liceului Teoretic din localitatea natală, în vara anului 1964, funcţionează ca suplinitor în învăţământul rural, iar din 1967, evoluează ca student la secţia de Filosofie a facultăţii de profil din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa, în iunie 1973; cadru didactic în învăţământul liceal, iar din 2001 inspector general adjunct la Inspectoratul Şcolar Judeţean Argeş, îşi pregăteşte doctoratul în specialitate la Institutul de Filosofie din cadrul Academiei Române; actualmente, este conferenţiar titular la catedra de Filosofie, din cadrul Facultăţii de Ştiinţe Socio - Umane / Universitatea din Piteşti; *profesor evidenţiat* de către Ministerul Educaţiei şi Cercetării (din 1982), în decembrie 2004, a primit *Meritul pentru învăţământ*, în grad de Comandor, din partea Preşedinţiei României;

☞ (22) conferenţiar **Elena Iacob**, ivită pe lume sub numele de Zaharia, în comuna Traian din preajma municipiului Roman, pe 16 iulie 1947; absolventă a Liceului „Vasile Alecsandri" din Bacău,

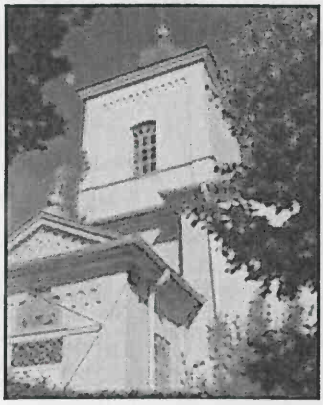

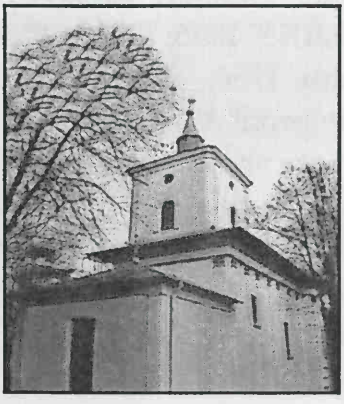

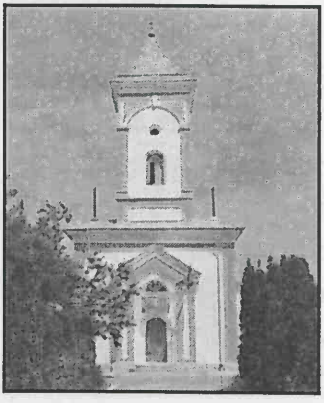

Biserica Albă, vis-à-vis cu Hotel „Europa", reconstruită, în 1750, pe locul unui edificiu din 1667; Biserica „40 de mucenici", de pe strada „Berthelot" nr. 14, înălţată la 1760 de hatmanul Vasile Roset, respectiv Biserica „Naşterea Maicii Domnului" din curtea Liceului Agricol „Mihail Kogălniceanu" din Miroslava (datînd din 1811)

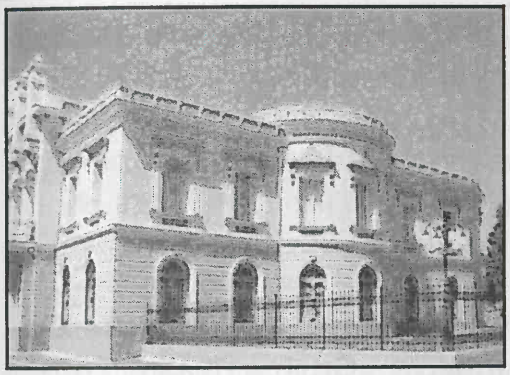

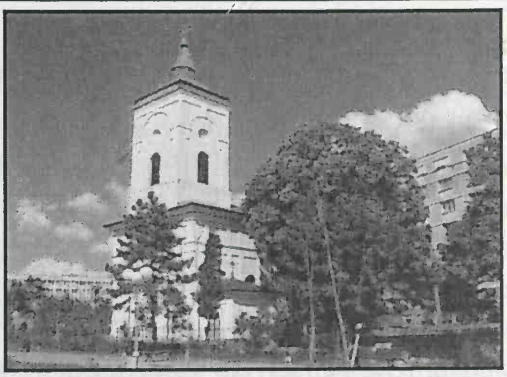

Palatul Catargi (apoi Palatul Paladi, Palatul Cantacuzino - Paşcanu, Palatul Ghica, respectiv Palatul Cuza, iar actualmente Muzeul Unirii din Iaşi); în preajmă, „Mitocul Maicilor", numit şi „Biserica lui Cuza" - lăcaş ridicat la 1792, din banii negustorilor din zonă

din toamna anului 1965 devine studentă la secția de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității ieşene, unde obține licența în vara anului 1970, cu o teză despre *valoarea filosofică a umanismului*, sub îndrumarea lectorului universitar Tudor Ghideanu; este repartizată la Ministerul Culturii, dar din 1984, alege să funcționeze pe traseul carierei didactice, mai întîi la catedra de Ştiințe Sociale din cadrul Institutul Politehnic - Bucureşti; în 1987, îşi susține doctoratul în Filosofie la Universitatea Bucureşti, cu o teză despre *democrație şi cultură*, sub îndrumarea profesorului Alexandru Tănase; din 1991, funcționează ca lector la Universitatea Națională de Apărare şi, respectiv, la Academia Tehnică Militară, unde îşi continuă activitatea în calitate de conferențiar la catedra de *Management, Discipline Umaniste şi Pregătire Militară*;

☞ (23) profesor **Aurel Papari**, născut la Constanța, pe 19 octombrie 1947; absolvent al Liceului Teoretic „Ovidiu", din fosta cetate a Tomisului, alege să aprofundeze medicina la facultatea de profil a Universității ieşene; după obținerea licenței, în toamna anului 1971 şi parcurgerea stagiului militar, ca elev al Şcolii de Ofițeri în Rezervă, profesează ca medic generalist pînă în anul 1975, cînd se înscrie pe ruta specializării în domeniul psihiatriei (la Spitalul „Alexandru Obregia", din Bucureşti), devenind medic specialist, iar apoi medic primar psihiatru, calitate pe care o exercită şi în prezent; parcurge stagii de aprofundare la Facultatea de Medicină din cadrul Academiei Militare (în 1980) şi la cea din cadrul Universității

„Carol Davilla" (în 1982 şi 1986 - 1987), apoi la Centrul Medical „Louis Sevestre" din La Membrolle sur Choisille, Franţa (în 1996) şi la Colegiul Naţional al Apărării, în 2002; debutează în cariera universitară în anul 1990, ca asistent la Facultatea de Medicină a nou-înfiinţatei Universităţi „Ovidius" din Constanţa, şi îşi continuă evoluţia în acest orizont al afirmării ca lector (din 1992), conferenţiar (din 1999) şi apoi profesor (din 2002) la Universitatea „Andrei Şaguna" din Constanţa al cărui ctitor este; din 1996, este doctor în Ştiinţe Medicale al Universităţii de Medicină şi Farmacie „Grigore Traian Popa", în baza unei teze privind *Tulburările neuropsihice în HIV / SIDA*, iar cinci ani mai tîrziu (în 2001) obţine şi abilitarea ca doctor în Filosofie (*magna cum laude*), o dată cu susţinerea, la facultatea de profil a Universităţii ieşene, a tezei despre *Personalitatea managerială – aspecte metodologice şi psihologice*, pregătită sub coordonarea profesorului Teodor Dima; în calitate de preşedinte fondator conduce, din anul 1992, Fundaţia şi Universitatea „Andrei Şaguna" din Constanţa, iar din anul 2000 este şi rectorul acestei din urmă instituţii;

☞ (24) psiholog **Anca Munteanu**, ivită pe lume sub numele de Jinaru, la Satu Mare, pe 24 septembrie 1948; după absolvirea liceului „Mihai Eminescu" din localitate natală, în promoţia 1962 - 1966, a urmat cursurile secţiei de Filosofie, din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, în 1971 obţinînd licenţa în psiho - pedagogie cu o teză despre *Sistem şi metodă în*

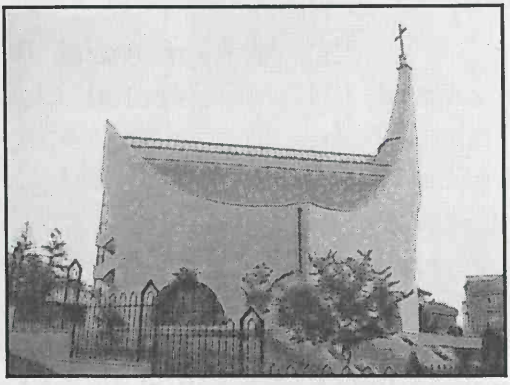

Noua Catedrală a Bisericii Romano - Catolice din Iaşi (construită între anii 1992 şi 2005) şi partenera sa întru transmodernitate, Biserica de rit apusean „Sfinta Tereza", din drumul către comuna Miroslava

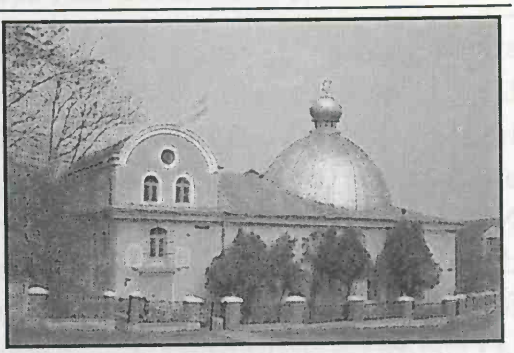

Biserica Armenească (din secolul al XIV-lea) şi Marea Sinagogă din Iaşi (cel mai vechi edificiu de cult mozaic de pe teritoriul României, construită între 1657 şi 1671), dovezi de convieţuire interetnică, la standarde de interculturalitate ...

psihanaliza lui Sigmund Freud, sub coordonarea conferențiarului Stela Teodorescu; repartizată la filiala ieşeană a Institutului de Ştiințe Psiho-Pedagogice, a funcționat în calitate de cercetător pînă în 1978, cînd se transferă ca asistent la catedra de Ştiințe Sociale a Institutului Politehnic „Traian Vuia" din Timişoara; obține doctoratul în Filosofie în cursul anului 1981, cu o teză despre *Psihologia creativității,* sub coordonarea academicianului Vasile Pavelcu, de la instituția de învățămînt superior pe care o absolvise, după care avansează la gradul de lector, în cursul anului 1992, iar doi ani mai tîrziu devine conferențiar; cadru didactic asociat la Universitatea de Vest din Timişoara, încă din 1990, în cursul anului 1998 se titularizează pe un post de profesor la respectiva instituție, unde este la al doilea mandat de decan al Facultății de Psihologie - Sociologie; de-a lungul anilor, la instituțiile deservite a susținut cursuri de *Filosofie,* de *Psihopedagogie,* de *Psihologia vîrstelor, Fundamentele psihanalizei, Psihologia creativității* şi *Psihologie transpersonală* şi aşa mai departe;

☞ (25) profesor **Dumitru Iacob,** întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Andrieşeni, în imediata vecinătate a municipiului Iaşi, pe 21 octombrie 1948; absolvent al Liceului „Costache Negruzzi", în promoția 1962 - 1966, urmează cursurile secției de Filosofie a Universității ieşene, pe care le încheie în vara anului 1971 printr-o *abordare sociologică a învățămîntului superior,* sub coordonarea lectorului Vasile Miftode; doctor în Filosofie din 1987, în urma susținerii unei teze despre *Putere şi libertate: corelații esențiale,*

sub îndrumarea profesorului Vasile Nichita, din cadrul Universităţii Bucureşti, a funcţionat, de-a lungul anilor, la catedra de Ştiinţe Sociale din cadrul Institutului Politehnic din Bucureşti (ca asistent, din 1971, iar ca lector din 1980), la catedra de Securitate Naţională şi la Departamentul pentru Pregătirea personalului Didactic din cadrul Academiei Militare - Bucureşti, unde devine conferenţiar (în 1991) şi unde conduce doctorate (din 2003), respectiv la catedra de Comunicare şi Relaţii Publice din cadrul Şcolii Naţionale de Studii Politice şi Administrative - Bucureşti (din 1996), acolo unde este prodecanul facultăţii în care activează;

☞ (26) sociologul şi scriitorul **Alexandru Deniforescu** [49] (apărut pe lume în localitatea Negrileşti din judeţul Galaţi, pe 1 iunie 1948); după terminarea studiilor secundare la Liceul nr. 2 din Tecuci, în promoţia 1962 - 1966, urmează cursurile secţiei de Sociologie - Psihologie din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, în promoţia 1970 - 1974, devine doctor în Sociologie în cadrul instituţiei absolvite (pe baza susţinerii – în cursul anului 2000 – a unei disertaţii despre *Cooperare şi conflict în mediul industrial*, sub coordonarea profesorului Vasile Miftode) şi evoluează pînă la gradul de profesor la Universitatea „Transilvania", din Braşov;

☞ (27) profesor **Gheorghe Dumitriu**, născut la Pleşeşti, judeţul Suceava, pe 1 noiembrie 1949; absolvent al Liceului Pedagogic

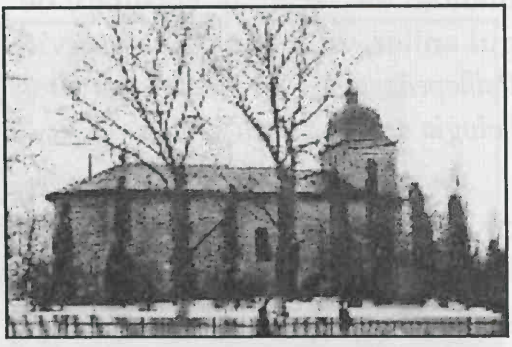

Biserica „Nicoriţă", din strada omonimă a cartierului Tătăraşi, înălţată în 1626 de hatmanul Nicoară Baltag, cumnatul lui Miron Barnovschi, pe locul unui lăcaş din lemn, datînd din vremea lui Alexandru cel Bun; alături: Biserica „Sf. Vasile" - Tătăraşi, ridicată pe la 1760

[49] Ştefan Costea, *op. cit.*, pp. 146 - 147

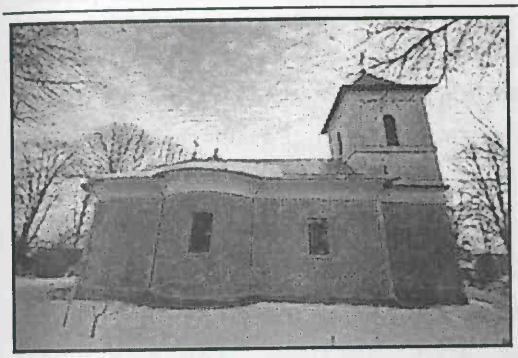

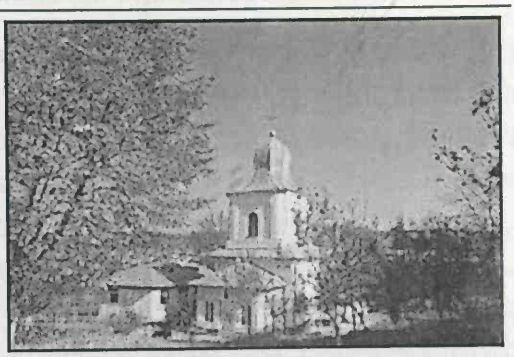

Biserica din „Dealul Muntenimii", construită, la 1807, de către banul Toma Cozma, iar apoi renovată (în 1847), de Maria Apostol Anastasiu Chetreanca; alături: Biserica „Sf. Ştefan" din strada „Albineț" (cartierul Sărărie), ridicată în 1810 de velcăpitanul Constantin Tomovici, pe locul unei anterioare biserici de lemn

din fosta cetate de scaun, în promoția 1964 - 1969, funcționează trei ani ca învățător în comuna bucovineană Vultureşti, iar după satisfacerea stagiului militar (la Fălticeni), devine student la secția de Psihologie - Sociologie din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"; licențiat în vara anului 1977, este repartizat ca profesor la Şcoala Specială din Bacău, de unde se transferă pe un post de cercetare la catedra de Ştiințe Sociale din cadrul Institutului de Învățămînt Superior - Bacău; după reconfigurarea instituției în direcția învățămîntului tehnic de subinginer, se angajează la Liceul Pedagogic din localitate, apoi la Liceul „Bacovia", de unde, prin concurs, ajunge lector la catedra de Ştiințe Sociale a Universității „Vasile Alecsandri" - Bacău; doctor în Psihologie din 1997 la Universitatea ieşeană, cu o teză privind *condițiile psiho-sociale ale învățării şcolare*, pregătită sub îndrumarea profesorului Adrian Neculau, este profesor şi director la Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic din cadrul instituției băcăuane amintite;

☞ (28) sociolog **Ştefan Buzărnescu** [50], apărut pe lume la Bârca, în județul Dolj, pe 21 aprilie 1950; este absolvent al secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", în promoția 1972 - 1976, pe baza unei teze de licență privind *Elemente de dialectică şi temei metodologic în opera lui Ştefan Lupaşcu*, sub coordonarea lectorului universitar Teodor Dima; în aceeaşi institu-

[50] Ştefan Costea, *op. cit.*, p. 83

ție obține şi doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Sociologia industrială în sistemul civilizației tehnologice*, pregătită sub îndrumarea profesorului Vasile Miftode, în cursul anului 1992; pe parcursul anului academic 1994 - 1995 urmează cursuri de aprofundare pe ruta „Managementul academic al studiilor europene", la Universitatea „Robert Schumann", din Strasbourg, reluate – ulterior – la Institutul pentru Relații Internaționale din Atena şi la Universitatea Liberă din Bruxelles (în 1996), respectiv la Saint Etienne, Franța şi *Instituto de Ciencias de la Education*, din Zaragoza, Spania (în 1997), la Universitatea din Barcelona, Spania (în 1998), la Institutul de Etnologie din Fribourg, Elveția, în 2000, la Institutul pentru educația adulților din Frankfurt am Main, Germania, şi la *Leeds Metropolitan University*, din Leeds, Anglia (în 2001), şi la Universitatea „Brabant - Walon", Louvain - la - Neuve, Belgia (în 2002); profesor de ştiințe sociale şi asistent universitar asociat la Timişoara (începînd cu 1976); se titularizează ca asistent universitar la Institutul Politehnic din capitala bănățeană în cursul anului 1980, iar apoi ca lector, în 1987; din 1989, îşi continuă activitatea pe un post de lector, la Universitatea de Vest; în aceeaşi instituție, accede la poziția de conferențiar în 1995, iar la cea de profesor, în 1999; între 1994 şi 2004, a fost decanul Facultății de Sociologie - Psihologie, iar din anul 2006, este vicepreşedinte al Asociației Sociologilor din România, asumînd, totodată, şefia Comisiei de Sociologie din ca-

Biserica Lipovenească (din secolul al XIX-lea), str. „Splai Bahlui" nr. 4, şi recenta Biserică în stil vechi (1990 - 1998), din str. „Sf. Lazăr", dovezi ale ecumenismului de facto *în centrul celei mai puternice eparhii a ortodoxiei române*

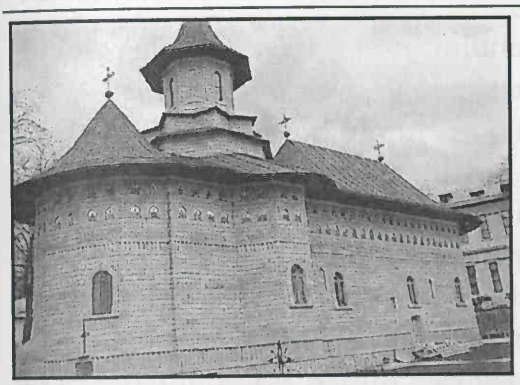

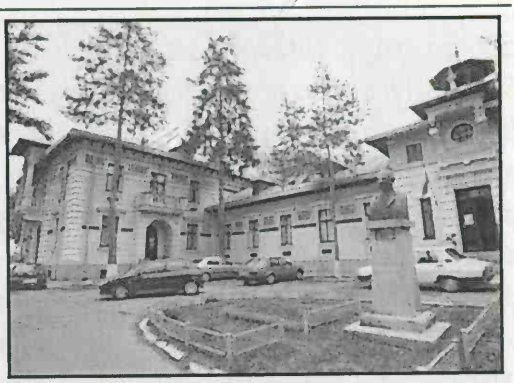

Biserica „Schimbarea la față" - Socola [51], ctitorie a domnitorului Alexandru Lăpuşneanu, ridicată între 1551 şi 1562; în dreapta, unul din pavilioanele Spitalului Psihiatric „Socola", construite pe locul vechilor chilii din mănăstire

drul Filialei Timiş a Academiei Române; actualmente, este cancelarul Facultății şi a primit conducerea de doctorat în cîmpul sociologiei, între cursurile susținute figurînd *Sociologia conducerii, Doctrine sociologice comparate, Schimbarea organizațională, Organizații şi comportament organizațional, Managementul de proiect, Modele şi diagnoze organizaționale, Marketingul strategic al ofertei educative, Managementul calității, Managementul timpului, Tipuri şi forme de organizații* etc.;

☞ (29) general M. A. N. **Alexandru Leordean**, ivit pe lume la Leordina, în județul Maramureş, pe 22 mai 1950; a urmat treapta a doua a studiilor secundare la Liceul Militar „Dimitrie Cantemir" din Breaza (1967 - 1969) şi Şcoala de Ofițeri activi de infanterie „Nicolae Bălcescu" din Sibiu (1969 - 1972), fiind repartizat la Liceul Militar din Cîmpulung Moldovenesc; în paralel cu obligațiile de serviciu, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității ieşene, unde îşi trece licența în februarie 1981, cu o teză despre *coordonatele acțiunii răsfrînte în logica deontică*, sub coordonarea lectorului Petru Ioan; în aceeaşi formulă „tutorială" îşi va susține şi

[51] Denumirea edificiului (iar ulterior, a bulevardului din Iaşi ce deschide drumul către fosta mănăstire, respectiv a cartierului aferent) vine de la slavonul *socol*, care înseamnă *şoim*, iar în curtea mănăstirii de maici funcționa o crescătorie de şoimi, ce erau expediați turcilor, în contul tributului. În 1803, după mutarea maicilor la Agapia, călugării care le-au luat locul au înființat „Seminaria Veniamină", instituție de formare a preoților şi diaconilor, care în 1886 se mută la Iaşi, în casele fostului domnitor Mihail Sturdza; în fostele chilii, din 1905 avea să fiinţeze Azilul de alienați mintal, astăzi Spitalul de Psihiatrie arondat Universității de Medicină şi Farmacie.

doctoratul în Filosofie, în primăvara anului 1989, cu o disertație privind *Structurile praxio - logice în proiectarea, desfăşurarea şi evaluarea acțiunii militare*; după obținerea licenței în ştiințe politice - militare, în baza disertației privind *Criteriile de eficiență în acțiunea militară*, funcționează ca asistent, respectiv lector şi conferențiar la catedra de Filosofie a Academiei Militare, unde reuşeşte să obțină introducerea cursului de Logică în pregătirea post-universitară a ofițerilor activi; acelaşi curs l-a susținut, timp de 7 ani, la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Academiei de Ştiințe Economice - Bucureşti; în prezent, este ofițer în rezervă al Armatei Române şi îşi continuă preocupările pe linia logicii, praxiologiei şi a filosofiei acțiunii;

☞ (30) conferențiar **Constanța Dumitriu**, născută Popa, la Carpen (județul Dolj), pe 2 februarie 1950; după terminarea Liceului Pedagogic „Ştefan Volovan" din Craiova, în 1970, funcționează doi ani ca învățător la Şcoala Generală din Gemeni - județul Mehedinți, iar în toamna anului 1972 devine studentă la secția de Psihologie şi Sociologie a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi ia licența (în cadrul Facultății de Istorie - Filosofie) cu o teză privind *dinamica relațiilor interpersonale în grupul şcolar*, sub coordonarea lectorului Adrian Neculau, iar între 1976 şi 1988 funcționează ca psiho - pedagog la Şcoala Specială din Bacău; după alți doi ani petrecuți la Liceul Pedagogic din aceeaşi localitate, se titularizează pe un post de lector la

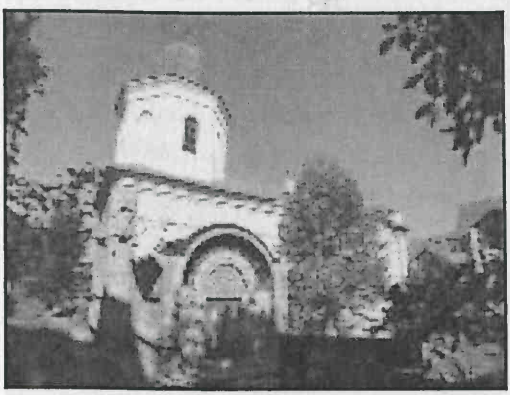

Biserica „Sf. Pantelimon", din strada omonimă a cartierului „Târgu Cucu", înălțată în 1762, pe locul unui vechi cimitir, iar în 1805, rezidită din piatră pe locul, numit atunci, „Târgul făinei"; alături, Biserica „Sf Vasile cel Mare", din incinta cimitirului „Sf. Vasile", zidită între 1795 şi 1829, pe locul unei bisericuțe din secolul al XVIII-lea

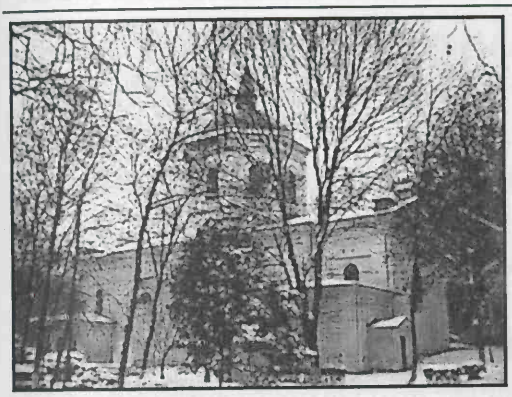

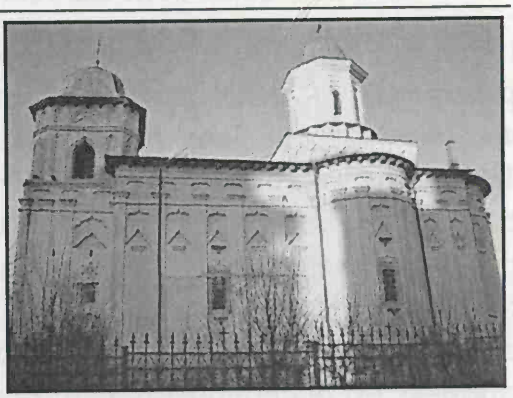

Biserica „Sf. Spiridon" (construită de boierul Ștefan Bosie, hatmanul Vasile Ruset și negustorul Anastasie Lipscanul, între 1747 și 1752), servind ca paraclis bolnavilor din primul spital al Moldovei [52]; alături, Biserica „Sfinții Teodori" (Tiron și, respectiv Stratilat), din strada omonimă, în preajma „Bolții Reci" și a Vilei „Sonet", construită între anii 1750 și 1761, pe locul celei înălțate la 1665 de marele vornic Solomon Bârlădeanu

Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universității „Vasile Alecsandri" - Bacău; în 2003, își susține doctoratul în Științele Educației sub îndrumarea profesorului Dan Potolea din cadrul Universității București, iar în 2004 evoluează la gradul de conferențiar; între 2001 și 2009 este șef al catedrei de Psihologie și Științe ale Educației la instituția în care își desfășoară activitatea;

☞ (31) conferențiar **Petre Mareș**, apărut pe lume la Pucheni, județul Dîmbovița, pe 1 septembrie 1950; după încheierea studiilor secundare, la Liceul Pedagogic din Cîmpulung Muscel, în vara anului 1970, se îndreaptă spre capitală, pentru a urma cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității București; își ia licența în specialitate, la mijlocul anului 1974, cu o teză despre *Concepția filosofică a lui Constantin Rădulescu Motru*, sub îndrumarea conferențiarului Alexandru Boboc; repartizat la Liceul Industrial nr. 4 din Tîrgoviște (astăzi, Grupul Școlar „Constantin Brîncoveanu"), rămîne la post pînă la începutul anului 1990, cînd preia funcția de inspector pe Științe Socio-Umane, preschimbată mai tîrziu cu cea de inspector general adjunct; în cursul anului 1996, își finalizează pregătirea doc-

[52] Cele două cișmele din fața turnului clopotniței (la care face trimitere polonezul Tadeusz Kotarbiński în *Tratat despre lucrul bine făcut*, în legătură cu ideea de minimă cooperare în chiar acțiunile de confruntare) poartă inscripții în turcă, greacă și română, atestînd aducerea apei în oraș prin olane de lut ars, în 1765, pe timpul domniei lui Grigore Alexandru Ghica al III-lea.

torală din cadrul facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", prin susținerea tezei privind *Fenomenologia şi ontologia din opera de tinerețe a lui Jean Paul*, realizată sub coordonarea profesorului Titus Raveica; în acelaşi an, se titularizează pe un post de conferențiar la Universitatea „Valahia" din Tîrgovişte, acolo unde în anii precedenți funcționează ca lector asociat; studenților de la universitatea fostei capitale a Munteniei le-a susținut, de-a lungul anilor cursuri de *Filosofie, Filosofie juridică, Ştiințe Politice* şi altele, remarcîndu-se (în plan publicistic), între altele, prin cărțile despre *Jean - Paul Sartre, Benedetto Croce* şi *Constantin Rădulescu-Motru*;

☞ (32) lector **Neculai Sava**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Moşna, comuna cu un singur sat din județul Iaşi, pe 13 iunie 1950; după studii secundare urmate la Iaşi, s-a angajat în studiul filosofiei la facultatea de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza", acolo unde îşi ia licența în promoția 1971 - 1975; la instituția formatoare revine pentru pregătirea doctorală, finalizînd-o în cursul anului 1999, o dată cu susținerea tezei despre *Metafizica românească în secolul al XX-lea*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; asistent la catedra de Ştiințe Sociale a Universității „Transilvania" - Braşov, din 1980, avansează la poziția de lector în 1992; după mai mulți ani petrecuți la *Queens University*, şi la *Hunter University* din New York, dobîndeşte şi cetățenia transatlantică;

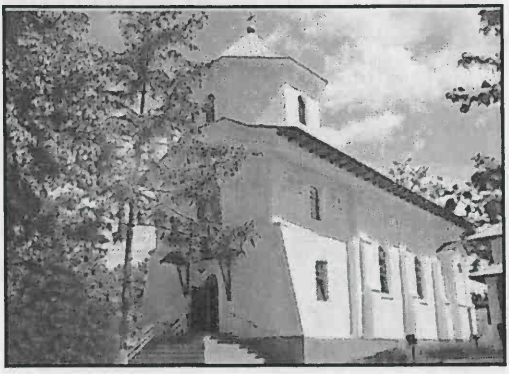

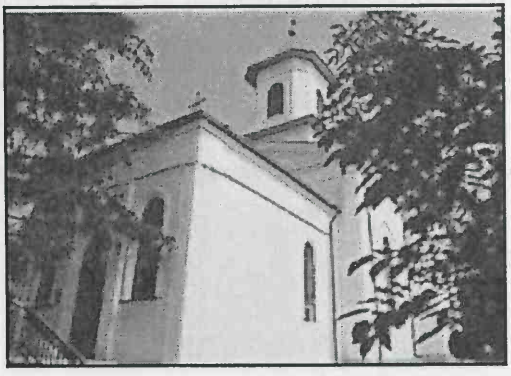

Biserica „Sfinții apostoli Petru şi Pavel" din cartierul „Moara de Vînt", construită între 1803 şi 1930, respectiv Biserica „Sf. Dumitru Misai", din strada „Eternitate", nr. 40, ridicată la 1802 pe locul unei biserici de lemn, menționată din 1758, datorîndu-şi supranumele unui preot, sau poate ctitorului

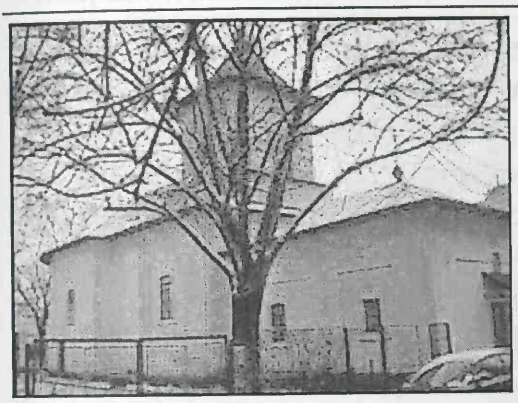

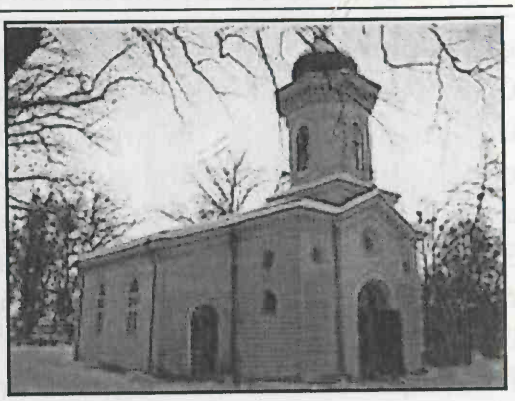

Biserica „Sf. Nicolae" - Ciurchi, ridicată pe actuala stradă „Vasile Lupu" din cartierul Tătăraşi, în 1811, prin contribuția credincioşilor; alături: Biserica „Sf. Gheorghe", de pe strada „Eternitate", nr. 12, înălțată pe intervalul 1872 - 1873, prin osîrdia fostului primar Scarlat Pastia, cu scopul de a fi capela cimitirului „Eternitatea"

☞ (33) profesor **Ştefan Munteanu**, ivit pe lume la Godineşti, comună din județul Bacău, pe 5 martie 1951; după o şcoală profesională (1966 - 1969) şi una de maiştri militari (1969 - 1972), îşi încheie studiile secundare la Liceul Teoretic „V. Alecsandri" - Bacău, unde obține bacalaureatul în vara anului 1976; cîteva luni mai tîrziu, devine student al secției de Filosofie - Istorie din cadrul Universității ieşene, unde obține licența în cursul anului 1980, cu o teză despre *Determinism şi finalitate în viața socială*, sub coordonarea lectorului Gheorghe Bourceanu; profesor de liceu pe parcursul a 13 ani, accede în învățămîntul superior în 1993, ca lector de Filosofie la Universitatea din Bacău; după finalizarea doctoratului la instituția absolvită (în 1997), cu o teză despre *Filosofia indiană şi creația eminesciană*, sub îndrumarea profesorului Constantin Marin, devine conferențiar, iar din această poziție, în cursul anului 2000, se transferă la Universitatea „George Bacovia", din aceeaşi localitate, unde din 2004 evoluează ca profesor; este laureat al Premiului Academiei Române şi activează ca membru al Uniunii Scriitorilor din România;

☞ (34) profesor **Gheorghe Bârlea**, născut la Năneşti, sat din comuna Bîrsana, județul Maramureş, pe 10 februarie 1951; după absolvirea Liceului „Dragoş Vodă" din Sighetu Marmației, obține licența în Filosofie la facultatea de profil a Universității ieşene, în promoția 1980, în regimul „cursuri fără frecvență", cu o teză despre

gîndirea social - politică a lui Eminescu, îndrumată de lectorul Tudor Ghideanu; între timp termină şi cursurile Facultăţii de Drept la aceeaşi instituţie de învăţămînt superior, iar tot acolo îşi trece doctoratul cu o teză despre *Mentalităţi şi transformări sociale în zona Maramureş, după 1990;* profesor de liceu, director al Bibliotecii Municipale din Sighetu Marmaţiei, consilier şef al Inspectoratului pentru Cultură, respectiv prefect la nivelul judeţului Maramureş, iar astăzi senator, lucrează la Catedra de Filosofie - Teologie - Arte şi este prodecan al Facultăţii de Litere din cadrul Universităţii de Nord - Baia Mare; membru al Uniunii Scriitorilor din România, a fost unul dintre iniţiatorii şi directorii Memorialului victimelor comunismului şi al rezistenţei anticomuniste, de la Sighetu Marmaţiei;

☞ (35) profesor **Sorin Tudor Maxim,** ivit pe lume în oraşul Rădăuţi (judeţul Suceava), pe 8 mai 1952; după absolvirea Liceului „Ştefan cel Mare" din Suceava, în vara anului 1971, urmează cursurile secţiei de Filosofie la facultatea de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", unde obţine licenţa în vara anului 1975 cu o teză din *problematica eticii contemporane,* sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraş; sub aceleaşi auspicii îşi va finaliza şi pregătirea doctorală, prin susţinerea, în cursul anului 1998, a disertaţiei privind *Conştiinţa morală;* repartizat la Şcoala Generală nr. 7 din municipiul Slatina, nu ajunge la post, întrucît este înrolat la Şcoala Militară pentru Ofiţeri în Rezervă, după care se transferă la Liceul „Ştefan cel Mare" din

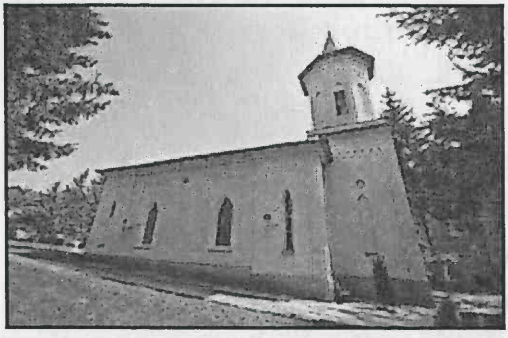

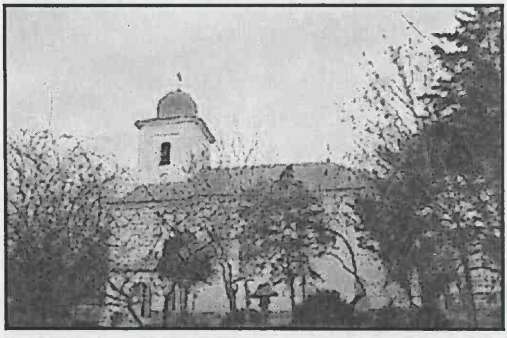

Biserica „Sf. Mina", din strada Păcurari, nr. 116, zidită de comunitatea lutherană din Iaşi în 1812, unde odihneşte şi generalul - maior din armata rusă Johann Georg von Staedler, mort în luptele dintre ruşi şi turci, de la Râmnic; alături: Biserica „Buna Vestire" („Blagoviştenia"), din strada cu acelaşi nume, ridicată între 1816 şi 1818 de vornicul Ioan Tăutu şi soţia sa, printre ctitori numărîndu-se şi Mihail Kogălniceanu

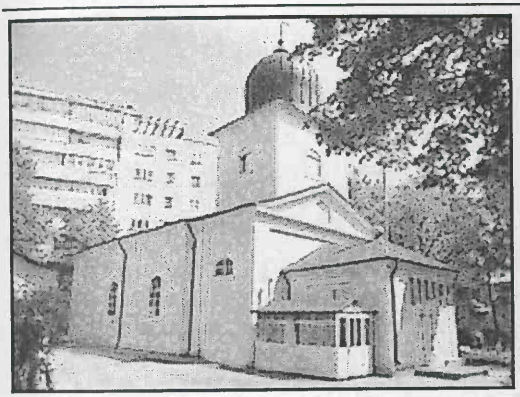

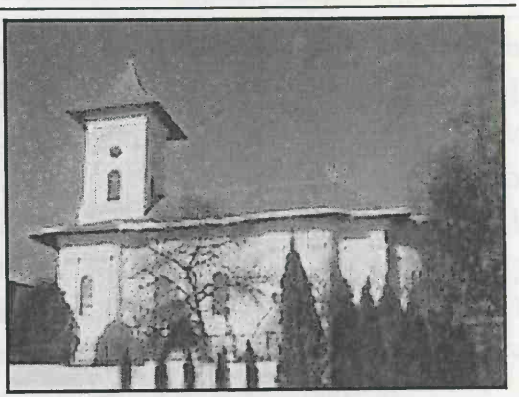

Biserica „Sfinta Treime", din cartierul Canta, înălțată între 1844 şi 1853, cu sprijinul credincioşilor; la dreapta, Biserica „Cuvioasa Parascheva" din Iaşi, cu care se învecinează Biblioteca Centrală Universitară, la începutul străzii „Păcurari"; înălțată de boierul Costachi Conachi, între 1852 şi 1858, ea înlocuieşte construcția din lemn, ridicată la 1730

Suceava; din toamna anului 1978, devine asistent la catedra de Istorie - Filosofie din cadrul Institutului de Învățămînt Superior Suceava, promovînd la gradul de lector în cursul anului 1990, cînd instituția se reconfigurează ca Universitatea „Ştefan cel Mare"; conferențiar din 1998, iar profesor din 2004, predă de-a lungul anilor cursuri de *Filosofie, Filosofie morală, Metafizică, Deontologie profesională, Etică, Logică şi Politologie*; între 1996 şi 2008 a funcționat ca şef al catedrei de Filosofie, Ştiințe Sociale şi Pedagogie, iar din 2008, este secretarul ştiințific al Senatului Universității bucovinene;

☞ (36) conferențiar **Silvia Popescu**, născută la Costeşti, județul Argeş, pe 27 decembrie 1953; îşi încheie studiile secundare la Liceul din localitate, în vara anului 1973, după care alege să aprofundeze filosofia la Universitatea Bucureşti; îşi ia licența la mijlocul anului 1977, cu o teză despre *Concepția teoretică a lui Constantin Dobrogeanu - Gherea*, sub coordonarea conferențiarului Gheorghe Cazan; repartizată ca profesor de Ştiințe Sociale la Liceul Industrial nr. 1 din Alexandria, rămîne la post pînă în 1991, cînd accede prin concurs ca inspector pentru ştiințele socio - umane la Direcția *Curricula şi Evaluare* din cadrul Departamentului de învățămînt preuniversitar / M. E. C.; titularizată ca profesor de Filosofie la Liceul „Grigore Moisil" din Bucureşti, în 1994, funcționează o vreme la Inspectoratul Şcolar municipal Bucureşti; în 2004, îşi încheie pregătirea din al doilea ciclu, finalizînd masteratul în „Manage-

ment şi evaluare educaţională" la Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei din cadrul Universităţii Bucureşti, în baza unei disertaţii privind *Evaluarea educaţională*, iar în cursul anului 2007 îşi finalizează doctoratul (la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi) cu o teză despre *Fundamentul epistemologic al comunicării*, pregătită sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; din 2008, este conferenţiar la Universitatea „Titu Maiorescu" din Bucureşti, instituţie în care predă *Etica afacerilor, Doctrine economice, comunicare şi relaţii publice* etc.;

☞ (37) profesor **Costel Petcu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Drobeta Turnu - Severin, pe 31 martie 1954; absolvent al secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii ieşene, în promoţia 1973 - 1978; a funcţionat pe parcursul a 12 ani ca profesor de ştiinţe socio - umane în învăţământul secundar; după un intermezzo ca director la Casa Corpului Didactic din judeţul Mehedinţi, în 1991, se angajează prin concurs ca lector la Universitatea din Craiova, iar doi ani mai tîrziu îşi susţine doctoratul în filosofie la Universitatea Bucureşti, cu o teză despre *Resemnare şi înţelepciune - o posibilă hermeneutică asupra filosofiei cinice*; în 1995, devine conferenţiar, iar în 2001 obţine titularizarea pe un post de profesor; în prezent, susţine cursuri de *Microeconomie, Macroeconomie, Relaţii*

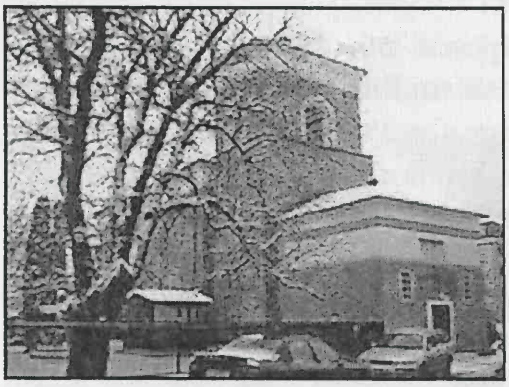

Biserica „Sfintul Ioan Gură de Aur / Zlataust" [53]*, zidită în 1638 (pe vremea celei de-a treia domnii a lui Gheorghe Duca), pe locul unei bisericuţe din lemn, cu temelia din piatră, înălţată de Ştefan Tomşa al II-lea; la dreapta, Biserica „Sfintul Lazăr" (sau Biserica „de la Vama"), din strada „Dimitrie Gusti", nr. 1, înălţată pe la 1785, pe locul unei biserici ridicate de către domnitorul Mihai Racoviţă, între 1703 şi 1704*

[53] Situată pe strada omonimă, ce avea să-şi afle transfigurarea în volumele lui Ionel Teodoreanu *Uliţa copilăriei, Fata din Zlataust* şi *Casa bunicilor*

Mănăstirea de călugări amplasată în „Poiana Vlădicăi", de unde şi numele localităţii, Vlădiceni - comuna Tomeşti [54]; la dreapta, Mănăstirea Bucium, cu hramul în „Duminica tuturor sfinţilor Atonului", ridicată în 1863, ca metoh al schitului românesc „Prodromul", de la muntele Athos

internaționale şi *Psihologia afacerilor*, la catedra de Economie Politică şi Contabilitate a Facultății de Ştiințe Economice din Drobeta Turnu - Severin; din 1995, este şi doctor în economie, la Universitatea din Craiova, în baza disertației privind *Impactul factorilor materiali asupra forței de muncă în România. Studiu psiho-socio-economic*; prorector al Universității din Craiova, coordonator al Centrului Universitar din Drobeta Turnu - Severin, a trecut în lumea celor drepți în primăvara 2010, în urma unei boli necruțătoare;

☞ (38) conferențiar **George - Mircea Botescu**, ivit pe lume la Ploieşti, pe 9 aprilie 1954; după absolvirea Liceului „I. L. Caragiale" din urbea natală, în vara anului 1973, ajunge la Iaşi pentru a studia filosofia în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi ia licența la mijlocul anului 1977, cu teza *Considerații semiotice asupra teoriei emotiviste în etică*, realizată sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraş; după satisfacerea serviciului militar, la o şcoală de Ofițeri în Rezervă din Bucureşti, se reangajează, în structurile M. A. I., iar începînd cu anul şcolar 1986 - 1987, devine lector în cadrul Şcolii Militare pentru Pregătirea Ofițerilor de Miliție din Bucureşti; în 1990 ajunge şeful biroului de Studii criminologice în ca-

[54] Acolo unde s-a ridicat inițial un schit, pentru a marca prezența la marginea Iaşului, în 1415, a domnitorului Alexandru cel Bun şi a mitropolitului Iosif Muşat, veniți să întîmpine alaiul care aducea moaştele Sf. Mare Mucenic Ioan din Trapezunt, pentru a fi depuse la Suceava, capitala de atunci a Moldovei

drul Inspectoratului General al Poliţiei - Bucureşti, pentru ca peste patru ani să preia conducerea la Serviciul Cercetare - Prognoză al Ministerului de Interne; în 1997, este numit consilier al directorului S. R. I., iar în 2002, consilier al directorului Serviciului de Informaţii Externe; din 1993, este lector asociat la Facultatea de Sociologie şi Asistenţă Socială din cadrul Universităţii Bucureşti, iar din 1996, se titularizează pe postul de lector, la catedra de Asistenţă Socială; doctor în Sociologie din cursul anului 2000 (ca urmare a susţinerii tezei privind *Sociogeneza conduitelor deviante în societăţile de tip democratic*, sub coordonarea profesorului Vasile Miftode), patru ani mai tîrziu obţine titlul de conferenţiar la Universitatea Bucureşti, pentru ca în 2006 să primească şi gradul de general; de-a lungul anilor, susţine cursuri de *Sociologia devianţei, Criminologie şi victimologie, Sociologia criminalităţii, Metode cantitative şi calitative de*

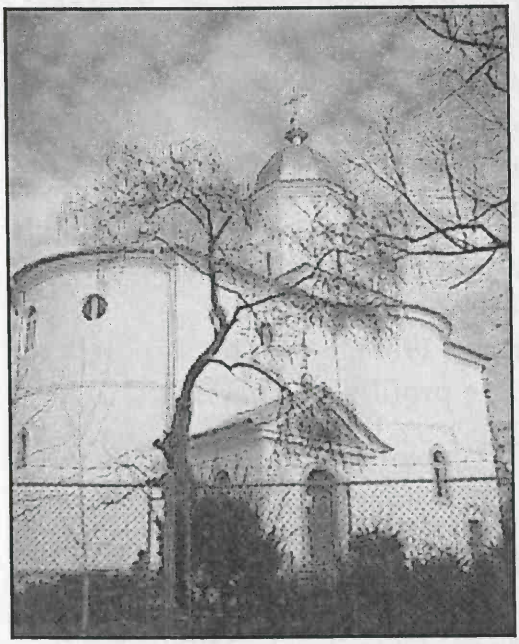

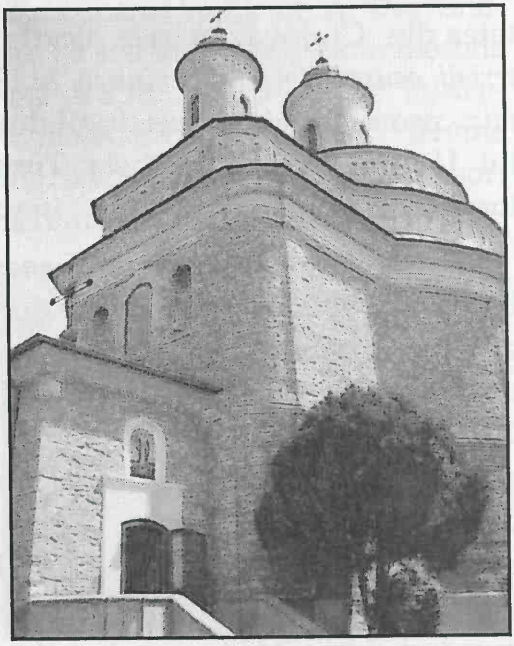

Biserica „Lozonschi" [55]*, din strada „Cloşca", construită la începutul secolului al XIX-lea în locul „Bisericii Doamnei"; la dreapta, Biserica „Sf. Haralambie", construită (în preajma Spitalului „Sf. Spiridon", pe strada „Octav Botez"), între 1799 şi 1804, pe timpul lui Constantin Ipsilanti, de către Gheorghe Leondarie, pentru ispăşirea păcatului vărsării de sînge frăţesc* [56]

[55] După numele ctitorului, boierul Iordache Lozonschi, şi al soţiei sale, Ecaterina

[56] Incident transfigurat de către Mihail Sadoveanu în *Hanu - Ancuţei*

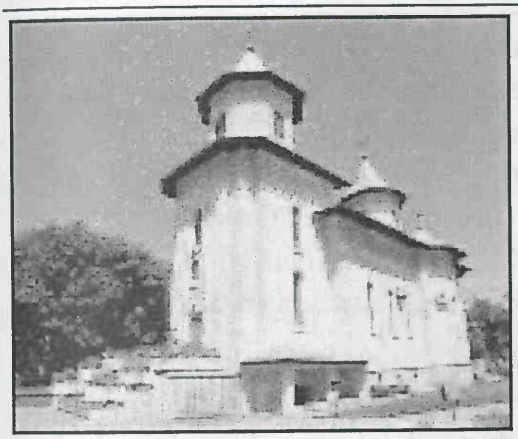

Biserica „Sf. Nicolae" - Socola, atestată documentar din 1808, respectiv Biserica „Sf. Constantin şi Elena", construită în 1814, pe locul unui edificiu mai vechi din secolul al XVIII-lea, de către Gheorghe Catargiu

cercetare a criminalității, Grupuri de risc, managementul dezastrelor şi asistența socială în situații de urgență civilă etc.;

☞ (39) profesor **Petre Dunca**, născut la Budeşti, județul Maramureş, pe 11 noiembrie 1955; absolvent de studii secundare la Liceul „Dragoş Vodă" din Sighetu Marmației, a urmat secția de Filosofie - Istorie din cadrul Universității „Al. I. Cuza", unde obține licența în promoția 1980; funcționează o vreme în învățământul general, ca profesor şi director la Şcoala generală din Ieud, apoi ca profesor la Şcoala generală din Budeşti, iar din 1987 şi pînă în 1992 este inspector de specialitate şi inspector general adjunct la Inspectoratul Şcolar Maramureş; din 1993, funcționează la Facultatea de Litere din cadrul Universității de Nord – Baia Mare, acolo unde astăzi este profesor titular şi decan, respectiv director al Şcolii doctorale de Filosofie şi Comunicare; este doctor în Filosofie al Universității ieşene, cu o teză privind *filosofia limbajului la postpaninieni*, pregătită sub coordonarea profesorului Constantin Marin;

☞ (40) conferențiar **Mirela Arsith**, ivită pe lume sub numele Mîndră, în localitatea Măcin (din județul Tulcea), pe 26 august 1956; absolventă a secției de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", şi-a luat doctoratul în Filosofie (cu o teză despre *Semiotica discursului politic*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan), în 2005; de-a lungul anilor, a

fost profesor de Filosofie la mai multe licee din Bacău, după care a evoluat ca asistent, lector şi, respectiv, conferenţiar la Universitatea „Vasile Alecsandri" - Bacău, unde a fost şi şef al catedrei; din 2008 funcţionează la catedra de Comunicare şi Relaţii Publice a Facultăţii de Ştiinţe ale comunicării din cadrul Universităţii „Danubius", perseverînd pe calea cercetării şi a publicisticii în domeniul filosofiei, al politologiei şi al semiologiei de tip acţionalist;

☞ (41) conferenţiar **Adrian Jinaru**, întîlnit pentru prima dată, cu lumina zilei la Satu - Mare, pe 16 iunie 1956, ca frate geamăn al medicului Cristian Jinaru; după absolvirea Liceului „Mihai Eminescu" din Satu - Mare, în vara anului 1975, îşi îndeplineşte obligaţiile militare, iar din toamna anului 1976 frecventează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie la Universitatea „Al. I. Cuza", pe unde trecuse şi sora sa mai mare, psihologul Anca Munteanu; în vara anului 1980 îşi susţine licenţa în specialitatea principală, cu o teză privind *Limbajul politic din perspectiva unui model semiologic,*

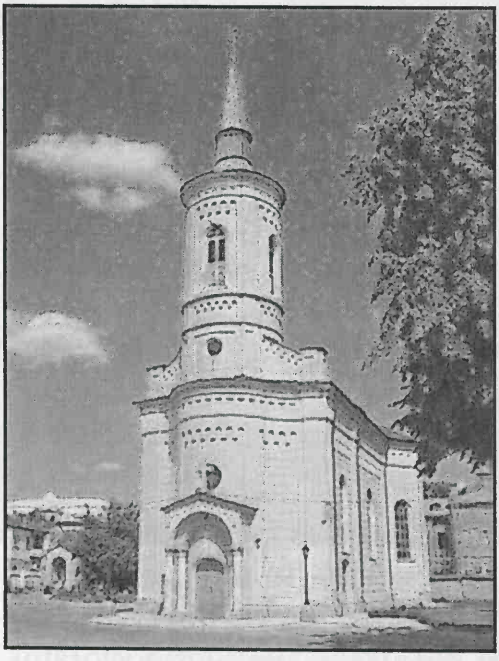

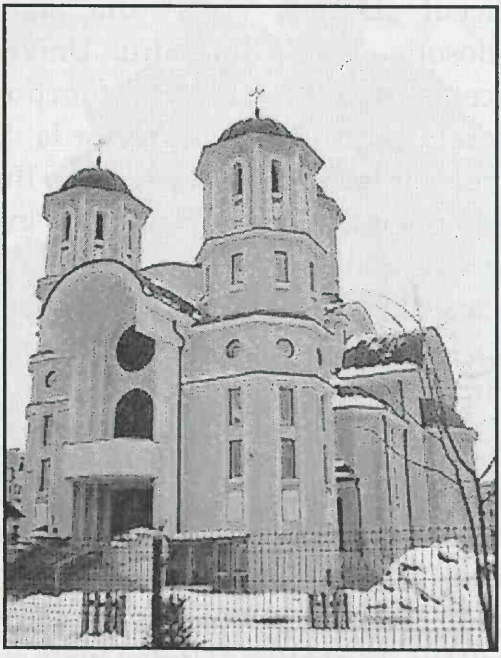

Biserica romano - catolică „Adormirea Maicii Domnului" din Iaşi, construită între anii 1782 şi 1789, ca centru episcopal, şi replica sa post-decembristă, Biserica de rit creştin-ortodox „Adormirea Maicii Domnului" - Galata, înălţată între anii 1990 şi 1996

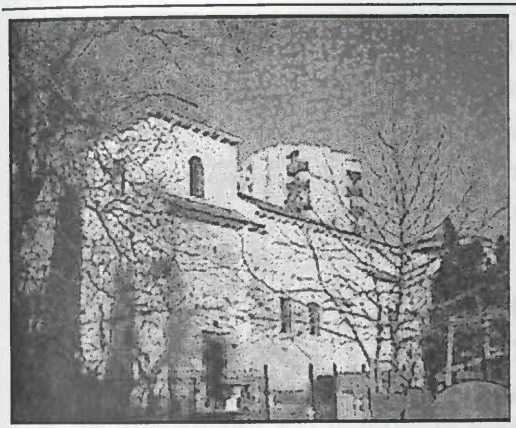

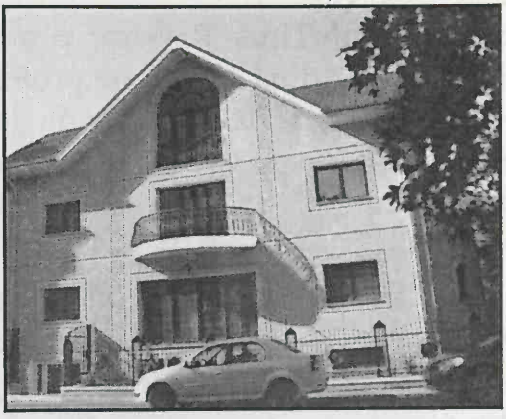

Biserica „Vovidenia", din secolul al XVII - lea, situată în aripa de nord a Mănăstirii „Golia", flancată de Fundația Internațională „Ştefan Lupaşcu", la constituirea căreia şi-au dat concursul personalități eminente din Universitatea „Al. I. Cuza"

pregătită sub coordonarea lectorului Petru Ioan; repartizat la Şcoala Generală nr. 24 din Timişoara, rămîne în învățămîntul gimnazial pînă în toamna anului 1996, cînd devine lector la Universitatea „Tibiscus", din localitate; la începutul anului 2005, îşi finalizează, la Iaşi, doctoratul în Filosofie, prin susținerea unei teze privind *Psihologismul şi antipsihologismul din perspectiva unei logici integrale*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; în cursul aceluiaşi an, se transferă la Universitatea de Vest din Timişoara, unde este promovat la gradul de conferențiar în cursul anului 2008; de-a lungul anilor, a susținut cursuri de *Logică, Antropologie, Filosofia Culturii, Istoria Psihologiei, Psihologie socială aplicată, Psihologie Organizațională* etc.;

☞ (42) profesor **Emilia Guliciuc**, născută sub numele Gache, în comuna Laza (din județul Vaslui), pe 24 decembrie 1957; la absolvirea Liceului Pedagogic „Alexandru Vlahuță" din Bârlad, în vara anului 1978, se înscrie la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității „Al I. Cuza" - Iaşi; şefă a promoției 1978 - 1982, îşi susține licența cu o teză despre *Filosofia vieții cotidiene*, sub coordonarea lectorului Gheorghe Bourceanu şi este repartizată la Liceul nr. 3 - Focşani; din toamna anului 1991, este lector la catedra de Filosofie, Ştiințe Sociale şi Pedagogice a Universității „Ştefan cel Mare" din Suceava; îşi trece doctoratul în Filosofie în cursul anului 1998, cu o teză despre *Constantin Noica şi revolta în filosofie*, susținută la instituția absolvită, sub coordonarea

profesorului Titus Raveica; promovează la gradul de conferenţiar, în 2000, iar din 2004, este profesor titular la aceeaşi catedră; de-a lungul anilor, susţine cursuri de *Filosofia culturii, Istoria filosofiei româneşti* şi *Istoria filosofiei contemporane*; a fost directorul Colegiului de Institutori, din care s-a constituit actuala facultate de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei din cadrul Universităţii sucevene;

☞ (43) conferenţiar **Daniela Dunca**, întîlnită pentru prima dată, cu lumina zilei (sub numele de Velicu) la Brăila, pe 20 ianuarie 1957; absolventă a Liceului „Gheorghe Munteanu - Murgoci" din fosta raia a Imperiului Otoman, a urmat cursurile secţiei de Filosofie - Istorie în cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", obţinînd licenţa (în promoţia 1976 - 1980) cu o temă privind *Raportul dintre conotaţie şi denotaţie în diverse categorii ale discursului*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; doctor în Filosofie din 2004, în baza susţinerii – la instituţia absolvită – a unei disertaţii despre *Fizic şi catafizic la filosofii presocratici* (sub coordonarea profesorului Constantin Marin), a funcţionat o vreme în învăţămîntul gimnazial şi secundar (în comunele Ieud şi Budeşti, iar apoi în Baia Mare, la Colegiul Naţional „Mihai Eminescu"), după care a ocupat prin concurs un post de lector la Universitatea de Nord - Baia Mare; la instituţia maramureşeană amintită, în prezent, este conferenţiar la Catedra de Filosofie - Teologie - Arte, din cadrul Facultăţii de Litere, susţinînd cursuri de *Filosofie şi Istorie a filosofiei*;

Mănăstirea „Frumoasa", readusă la menirea de altădată, şi Mănăstirea „Cetăţuia" (din vremea voievodului Gheorghe Duca), cu nealterata-i forţă de redeşteptare a misterelor moldave

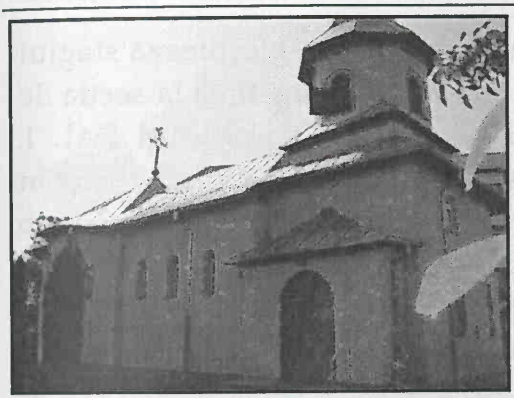

Edificii ecleziastice noi, în partea de apus a Iaşilor: Biserica „Acoperământul Maicii Domnului", din curtea Spitalului de Recuperare, respectiv Biserica „Naşterea Maicii Domnului", din cartierul „Alexandru cel Bun"

☞ (44) profesor **Viorel Guliciuc**, născut la Ipoteşti (în județul Suceava), pe 9 februarie 1958; după absolvirea Liceului „Ştefan cel Mare" din fosta cetate de scaun a Moldovei, în vara anului 1977, şi după îndeplinirea obligațiilor militare, urmează cursurile secției de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității ieşene, pe care le încheie în vara anului 1982, cu o teză despre *Existent la Nicolai Hartman, Martin Heidegger şi Georg Lukacs*, sub coordonarea lectorului Tudor Ghideanu; este repartizat prin comisia guvernamentală la Şcoala - pilot nr. 9 din Focşani, unde rămîne pînă în 1991, cînd se transferă la Suceava, ca inspector cu administrația publică locală la Prefectura şi, respectiv, la Consiliul Județean Suceava; lector asociat, iar din 1995 lector titular la catedra de Filosofie, Ştiințe Sociale şi Pedagogie a Universității „Ştefan cel Mare" din Suceava, îşi susține doctoratul în Filosofie la instituția absolvită, în cursul anului 1998, cu o teză despre *Orizonturi şi niveluri ale discursului filosofic*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; din cursul anului 2000, este conferențiar, iar în 2004 ajunge profesor titular la aceeaşi catedră, susținînd cursuri de *Teoria comunicării, Introducere în semiotică, Biblioteci virtuale* şi *Istoria filosofiei antice*; participant la numeroase reuniuni legate de filosofia limbajului şi semiologie, este un susținător fervent al publicisticii *on line* în domeniul de care se preocupă;

☞ (45) lector **Mircea Adrian Marica**, ivit pe lume la Ilva Mică, pe 24 septembrie 1959; după absolvirea Liceului de Silvi-

cultură din oraşul Năsăud, în vara anului 1978, efectuează stagiul militar, iar din toamna anului 1981 îşi începe pregătirea la secţia de Filosofie-Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; obţine licenţa în Filosofie la mijlocul anului 1985, în baza unei teze asupra *partidelor de stînga din vestul Europei*, sub îndrumarea profesorului Liviu Coptil; repartizat la Liceul Pedagogic din Odorheiul Secuiesc, rămîne la post pînă la începutul anului 1990, cînd ia drumul Constanţei, pentru un post de profesor la Liceul „Mircea cel Bătrîn"; în cursul anului 2000, se titularizează pe un post de lector la catedra de Psihopedagogie şi Asistenţă Socială a Universităţii „Ovidius"; din 2005, este doctor în Filosofie, în baza disertaţiei privind *Resurecţia iubirii în filosofia contemporană*, pregătită sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu; experienţa didactică la instituţia de învăţămînt superior din fosta cetate a Tomisului se exprimă în cursuri precum cele de *Logică generală* şi de *Epistemologie*, de *Sociologie* şi *Sociologia educaţiei*, de *Metodica predării educaţiei civice*, *Etică şi deontologie profesională*, *Introducere în problematica delincvenţei juvenile*, *Dezvoltare comunitară. Politici şi programe sociale* şi altele;

☞ (46) **Gabriela Pohoaţă**, născută sub numele Melinte, pe meleaguri băcăuane, la 22 iunie 1959; după terminarea Liceului de Artă „George Apostu" din oraşul lui Bacovia (la clasa de Muzică instrumentală), în vara anului 1978, funcţionează un an ca profesor suplinitor, iar din toamna anului 1979 se angajează pe calea pregătirii

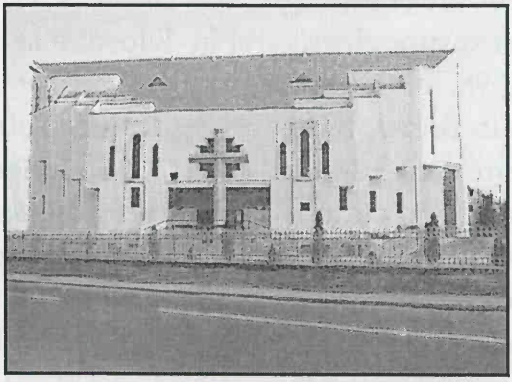

Episcopia romano-catolică din Iaşi, în preajma vechii catedrale; la dreapta, Biserica „Sf. Anton de Padova", sfinţită în 1995, în beneficiul enoriaşilor din cartierul ieşean „Dacia"

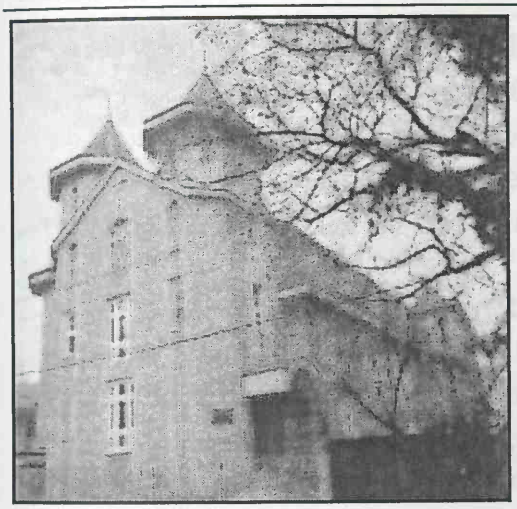

Biserica Baptistă din Iaşi şi cea de rit adventist, ca ilustrații ale penetrației cultelor creştine de factură neoprotestantă în chiar inima ortodoxiei moldave

filosofice în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", luîndu-şi licența la mijlocul anului 1983, cu o teză despre *relevanța functorilor logici în demersul istoriografic al filosofiei*, sub coordonarea conferențiarului Tudor Ghideanu; repartizată ca profesor de ştiințe sociale la Şcoala Generală nr. 187 din Mogoşoaia, devine preşedinte la Consiliul Elevilor din sectorul 4 (Bucureşti), apoi adjunct la şefia secției „Şcoli" din cadrul Comitetului Central al U. T. C., pînă la desființarea respectivelor structuri, o dată cu schimbarea regimului politic; din 1991, revine la catedră ca profesor la Colegiul Național „Gheorghe Lazăr", Bucureşti, în această perioadă obținîndu-şi definitivatul şi gradele didactice specifice învățămîntului preuniversitar; zece ani mai tîrziu, îşi ia doctoratul în Filosofie, o dată cu susținerea (la instituția ieşeană pe care o absolvise) a disertației privind *Metafizica în opera lui Gottfried Wilhelm Leibniz*, sub coordonarea profesorului Titus Raveica; din acelaşi an, 2001, funcționează ca lector asociat la Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir" din Bucureşti; în cursul anului 2005, se titularizează la respectiva instituție, pe un post de conferențiar, avînd în normă cursuri de *Filosofie, Politici şi Strategii publice*, respectiv *Psihologia educației*; începînd cu 2009, asumă şi conducerea Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic; în cadrul instituției bucureştene deservite, asigură conducerea publicațiilor „Cogito" şi „Euromentor";

☞ (47) conferenţiar **Marinela Doina David**, apărută pe lume la Târgu Mureş, pe 12 iunie 1963; după absolvirea secţiei de Arte Plastice la Liceul Pedagogic din localitate, în promoţia 1981, urmează cursurile secţiei de Filosofie la facultatea de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, luîndu-şi licenţa în vara anului 1987, cu o teză despre *substratul economic al simbolisticii tradiţionale româneşti*, realizată sub coordonarea conferenţiarului Vasile Nechita; din septembrie 1987 şi pînă în iulie 1993, funcţionează ca profesor de Ştiinţe Sociale la Liceul Teoretic din Gheorghieni; următorii cinci ani şi-i petrece la Muzeul de Etnografie din Târgu - Mureş, iar din martie 1998, devine lector la Universitatea „Dimitrie Cantemir" din aceeaşi localitate; în cursul anului 2001, îşi finalizează doctoratul în filosofie, o dată cu susţinerea disertaţiei *Semn şi simbol în creaţia tradiţională românească*, realizată sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; din noiembrie 2003, accede la poziţia de conferenţiar, în cadrul instituţiei mureşene susţinînd cursuri de *Istorie economică, Doctrine economice, Sociologie economică, Comunicare şi relaţii publice* etc.;

☞ (48) conferenţiar **Ivan Ivlampie**, ivit pe lume la Brăila, pe 11 ianuarie 1964; absolvent al Liceului Industrial „Progresul" din localitatea natală, s-a înscris la secţia de Filosofie - Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, obţinînd licenţa în promoţia 1983 - 1987, cu o teză privind *Conceptul de istorie şi devenirea umană*, sub coordonarea lectorului Gheorghe Bourceanu; doctor în Filosofie din cursul anului 2000, în baza unei disertaţii despre

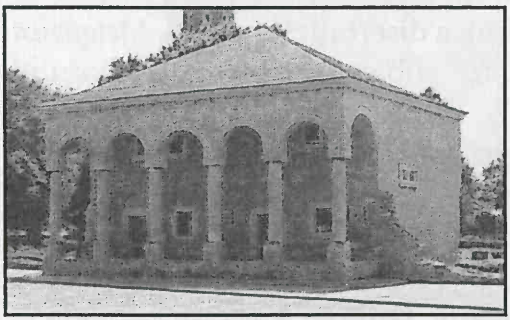

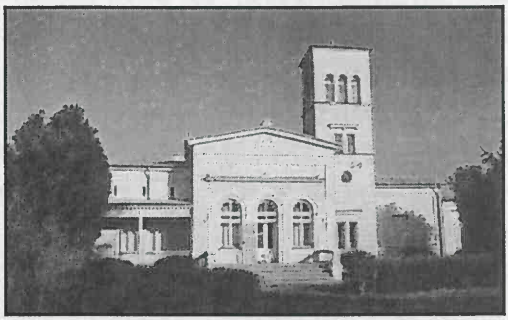

Casa Dosoftei, adăpostind Muzeul de literatură veche, şi Casa Sadoveanu, locuită cîndva de cel care, între altele, este autorul minunatelor Povestiri de la Bradul Înalt, *între care se strecoară şi bijuteria „Filosofie"*

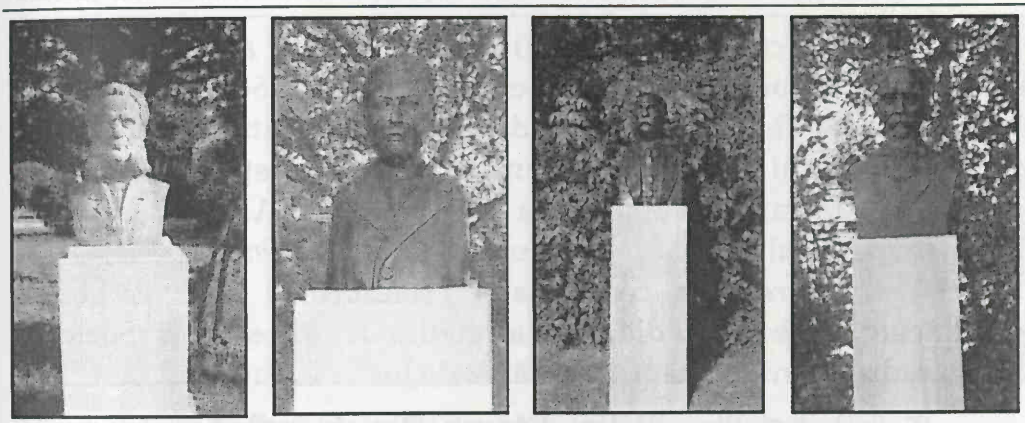

Efigii ale trecutului, pe alei ale Casei Pogor: Alexandru D. Xenopol; Constantin Meissner; Petre P. Carp, respectiv Theodor Rosetti

Spiritualismul rus în secolul al XX-lea, coordonată de profesorul Petre Dumitrescu, a evoluat, mai întîi ca profesor secundar, pentru ca din 1996 să ajungă lector la catedra de *Filosofie şi Sociologie* din cadrul Facultății de Istorie, Filosofie şi Teologie a Universității „Dunărea de Jos", acolo unde, din 2001, este conferențiar, iar din 2007 îndeplineşte funcția de decan; în facultate, ține cursuri de *Istoria filosofiei contemporane, Filosofia culturii, Axiologie*, respectiv *Estetică;*

☞ (49) lector universitar **Rodica Iacobescu**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele Gafencu), la Rădăuți, pe 30 august 1964; după absolvirea Liceului Industrial nr. 2 din Suceava, în promoția 1978 - 1982, a lucrat timp de 2 ani la Combinatul de Prelucrare a Lemnului din fosta cetate de scaun, după care a urmat cursurile secției de Filosofie - Istorie din facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, susținîndu-şi licența, în vara anului 1988, cu o teză privind *Concepția filosofică a lui Vasile Gherasim*, pregătită sub coordonarea conferențiarului Tudor Ghideanu; profesoară la Şcoala Generală din Berchişeşti, iar apoi la Liceul Industrial nr. 2 din municipiul reşedință de județ, din 1991 este cadru didactic la catedra de *Filosofie, Ştiințe Socio - Umane şi Pedagogie*, a Universității „Ştefan cel Mare" din Suceava, mai întîi ca preparator, iar apoi ca asistent şi respectiv lector; şi-a finalizat doctoratul în filosofie, în cursul anului 2000, cu o disertație asupra *formelor de cunoaştere nediscursivă*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; susține cursuri de *Propedeutică filosofică*, de *Filosofie modernă, Gnoseologie* şi *Estetică;*

☞ (50) lector universitar **Viviana Ivlampie**, apărută pe lume, sub numele Barbu, la Galaţi, pe 30 august 1964; absolventă a secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul aceleiaşi instituţii şi în aceeaşi promoţie cu soţul său, Ivan Ivlampie, ea şi-a susţinut doctoratul în Filosofie la facultatea de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi (în cursul anului 2008), cu o teză privind *Culpabilitatea, între intoleranţă şi iertare*, sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraş; actualmente, este cadru didactic la catedra de Filosofie şi Sociologie din cadrul Universităţii „Dunărea de Jos" - Galaţi;

☞ (51) sociolog **Cătălin - Răzvan Dinică**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zile la Măcin, în judeţul Tulcea, pe 19 noiembrie 1967; absolvent de studii secundare la Liceul „Calistrat Hogaş" din Tecuci, în promoţia 1982 - 1986, frecventează cursurile secţiei de Sociologie şi Politologie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa în cursul anului 1993, cu o teză în profil politologic, sub îndrumarea profesorului Anton Carpinschi; după parcurgerea modulului de pregătire masterală, în decembrie 2003 (la Universitatea „Dunărea de Jos" - Galaţi) îşi finalizează doctoratul în Sociologie cu o teză despre *Strategii de restructurare şi modernizare socială*, sub coordonarea profesorului Vasile Miftode; sociolog principal la Biblioteca Judeţeană „Gheorghe Asachi" din Iaşi, pe intervalul 1993 - 1994, preparator (din 1994), iar asistent din 1996 la catedra de Stiinţe sociale a Facultăţii de Ştiinţe Economice şi Administra-

Casa din „Sărărie" în care se presupune a fi locuit profesorul Constantin Stere; la dreapta apartamentul modest în care şi-a dus viaţa alături de soţie (şi de sora acesteia, din familia Kogălniceanu) profesorul Petre Botezatu

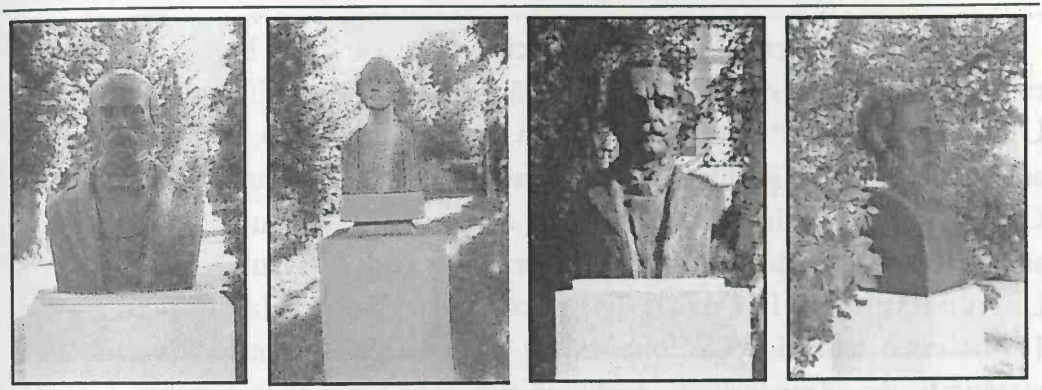

Efigii ale trecutului, pe alei din Parcul Casei Pogor: Vasile Alecsandri; Mihai Eminescu; I. L. Caragiale, respectiv Ioan Slavici

tive din cadrul Universității „Dunărea de Jos" - Galați, avansează la poziția de lector în cursul anului 2000, la catedra de *Sociologie şi Drept* din cadrul facultății pomenite; patru ani mai tîrziu, se transferă pe o poziție similară la catedra de *Filosofie* a Facultății de Istorie - Filosofie din aceeaşi universitate; din 2007, asumă calitatea de sociolog principal la Comisia pentru Evaluarea Calității, aferentă instituției de învățămînt superior pe care o deserveşte;

☞ (52) avocat **Cristina - Maria Boldureanu**, născută sub numele Cortel, la Oradea, pe 19 noiembrie 1967; termină Liceul în profil Filologie - Istorie din urbea de baştină în vara anului 1986, după care îşi continuă studiile la Universitatea Bucureşti, luîndu-şi licența în Drept, la mijlocul anului 1990; lucrează o vreme ca avocat la Arad, iar apoi în calitate de consilier juridic la diferite instituții publice; între timp, parcurge cursurile secției de Teologie - Litere din cadrul Universității de Vest - Timişoara, acolo unde îşi trece licența, în vara anului 1998 cu o teză despre *Imaginea sfințeniei în folclorul românesc*, sub îndrumarea lectorului Dorel Crețu; din 2000 revine la barou, iar din anul următor se angajează pe ruta pregătirii din al treilea ciclu la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", studii pe care le încheie în cursul anului 2006, o dată cu susținerea disertației despre *realitatea ştiinței normative a dreptului*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; în ultimii ani s-a achitat şi de obligații didactice, ca lector asociat la Facultatea de Ştiințe Economice a Universității de Vest din Timişoara;

☞ (53) lector **Vasile Ostaciuc,** ivit pe lume la Gura Humorului, pe 24 noiembrie 1967; după terminarea studiilor secundare la Liceul Industrial [57] din localitate, în vara anului 1986, îşi îndeplineşte serviciul militar şi lucrează o vreme la Combinatul de Fibre, Celuloză şi Hîrtie - Suceava, iar din toamna anului 1989, devine student la secţia de Filosofie - Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza"; îşi ia licenţa în Filosofie la mijlocul anului 1994, cu o teză despre *Implicaţiile social - politice ale administraţiei româneşti din Transnistria,* realizată sub coordonarea lectorului George Poede; din toamna anului 1997, este preparator la Facultatea de Psihosociologie din cadrul Universităţii „Hyperion" din Bucureşti, unde avansează ca asistent în cursul anului 2000; trei ani mai tîrziu, se transferă la Universitatea Creştină „Dimitrie Cantemir", din Bucureşti, acolo unde avansează la poziţia de lector, iar în 2009 devine şef al catedrei de Comunicare şi Relaţii Publice, înfiinţată o dată cu specializarea aferentă; la secţia menţionată, susţine cursuri de *Fundamentele publicităţii, Politici publice,* respectiv *Politici publice în Uniunea Europeană;*

☞ (54) lector **Gabriela Goudenhooft,** născută Munteanu, la Deleşti, judeţul Vaslui, pe 9 martie 1967; parcurge ultimele clase secundare la Liceul „Mihai Eminescu" din Iaşi, în promoţia 1981 - 1985, şi rămîne în fosta cetate de scaun a Moldovei pentru studiile superioare în direcţia filosofie şi istorie, la facultatea de profil a Uni-

Şcoala primară „Gheorghe Asachi", din preajma „Trisfetitelor", şi Şcoala Normală „Vasile Lupu", transferată în dealul Copoului, de la pomenita mănăstire, în 1896

[57] Astăzi, Colegiul Tehnic „Alexandru cel Bun" - Gura Humorului

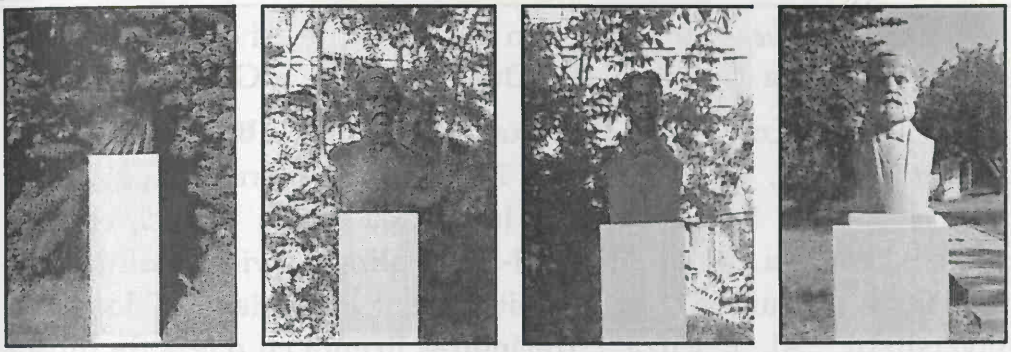

Efigii ale trecutului, pe alei ale Casei Pogor: Vasile Pogor, Titu Maiorescu, Iacob Negruzzi, respectiv Alexandru Lambrior

versității „Al. I. Cuza"; după obținerea licenței în filosofie, la mijlocul anului 1989, cu o teză despre *Istoric şi transistoric în „Bhagavadgita"*, sub îndrumarea lectorului Constantin Marin, ia drumul Crişanei, pentru a funcționa ca profesor la Liceul maghiar „Ady Endre" din Oradea, dar nu rămîne în respectiva instituție decît cîteva luni, întrucît evenimentele politice orchestrate cu sprijinul „prietenesc" al străinătății, la sfîrşitul anului 1989, o obligă să-şi ceară transferul la Liceul „Aurel Lazăr"; între timp, termină Facultatea de Drept din cadrul Universității „Babeş - Bolyai" / Cluj - Napoca, iar în baza noii licențe funcționează 13 ani în calitate de consilier juridic la „A. T. E. - Bank" din Oradea, în paralel susținînd şi activități didactice la catedra de Filosofie a Universității din Oradea; în 2005, îşi finalizează pregătirea doctorală la Facultatea de Istorie - Filosofie din cadrul Universității „Babeş - Bolyai", o dată cu susținerea disertației privind *Percepția de sine în spiritualitatea interbelică*, pregătită sub coordonarea profesorului Vasile Muscă; din 2008, este lector titular la catedra de Ştiințe Politice din facultatea de profil a Universității orădene, acolo unde reuşeşte să pună în valoare pregătirea pe cele două rute ale social - umanului;

☞ (55) lector universitar **Rarița Mihail**, apărută pe lume sub numele de Lucaci, în comuna Berchişeşti, din județul Suceava, pe 27 ianuarie 1968; licențiată în Filosofie în cadrul facultății omonime a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, şi-a finalizat pregătirea din al treilea ciclu printr-o disertație doctorală despre *Condiția umană la Émile Durkheim*, susținută (la instituția absolvită) sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; în prezent, funcționează ca lector la

catedra de *Filosofie şi Sociologie* din cadrul Facultății de Istorie, Filosofie şi Teologie a Universității „Dunărea de Jos" - Galați;

☞ (56) conferențiar **Alexandru - Ştefan Băişanu**, ivit pe lume la Suceava, pe 3 ianuarie 1968; la terminarea Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu" din localitatea natală (astăzi, colegiu național), în vara anului 1986, şi-a îndeplinit serviciul militar, iar din toamna anului 1987, a devenit student la secția de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", trecîndu-şi licența cu o teză de filosofie a științei, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; sub aceleaşi auspicii avea să devină şi doctor în Filosofie, o dată cu susținerea, în 1999, a disertației privind *Demersul epistemologic la Petre Andrei*; profesor la Liceul de Artă „Ciprian Porumbescu" din Suceava între 1993 şi 1998, ocupă prin concurs un post de lector la catedra de Filosofie, Ştiințe Sociale şi Pedagogie a Universității „Ştefan cel Mare" din aceeaşi localitate, acolo unde avansează la poziția de conferențiar în 2002; consilier județean, iar apoi prefect al județului Suceava, între 2004 şi 2008, astăzi este preşedinte al Filialei județene Suceava a Partidului Național Liberal;

☞ (57) **Victor - Emilian Dumitrescu**, născut la Craiova, pe 13 octombrie 1968; absolvent al Facultății de Teologie Romano - Catolică din Iaşi, cu licența obținută (sub calificativul *summa cum laude*) la Roma, în 1996, acolo unde îşi trece şi masteratul, cu o disertație privind *Mărtu-*

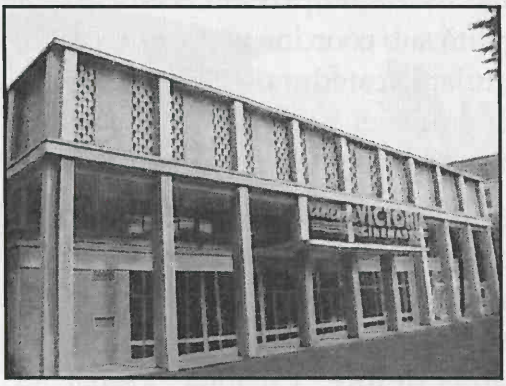

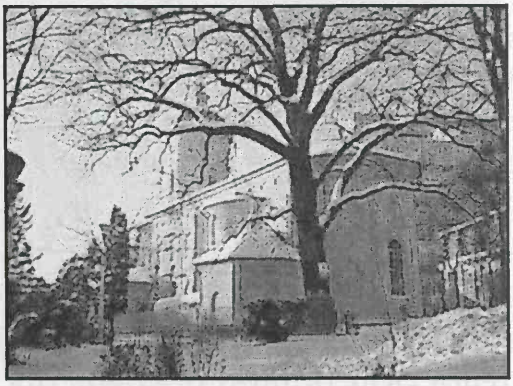

Cinematograful „Victoria", ridicat pe spațiul fostei Academii Mihăilene, şi Biserica „Talpalari", cu care aceasta se învecina, construită (de către marele vistiernic Iordachi Cantacuzino) cîndva, între 1630 şi 1660

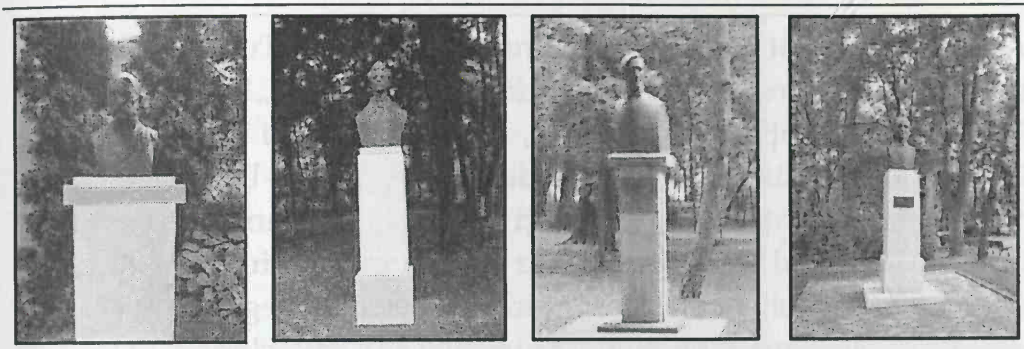

Efigii ale trecutului la răspîntii ieşene: Alexandru Philippide, în curtea casei fostului primar Nicolae Gane, iar apoi Ciprian Porumbescu, George Topîrceanu şi Grigore Vieru, pe aleile Parcului „Copou"

ria ca relație, în 1999, a fost hirotonisit la Roman, pe 22 iunie 1997; în cursul anului 2007, şi-a încheiat pregătirea doctorală la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, o dată cu susținerea (*magna cum laude*) a tezei *Mărturia: aspecte semantico - hermeneutice*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; actualmente, este lector la Institutul Teologic Romano - Catolic Bucureşti, dar colaborează şi cu Facultatea de Teologie Romano - Catolică din cadrul Universității Bucureşti;

☞ (58) lector universitar **Corina Bențea**, apărută pe lume sub numele Ştir, la Galați, pe 4 septembrie 1969; absolventă a Facultății de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza" (secția de Psihologie), în promoția 1995, a urmat la Iaşi un modul de studii aprofundate în cîmpul psihologiei sociale, iar la Institutul de Filosofie şi Psihologie al Academiei Române şi-a susținut o teză de doctorat în Psihologie, sub coordonarea profesorului Gheorghe Neacşu; este cadru didactic la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, din cadrul Universității „Dunărea de Jos" - Galați;

☞ (59) conferențiar **Tomiță Ciulei**, ivit pe lume la Tîrgovişte, pe 4 iulie 1969; după absolvirea Liceului „Nicolae Ciorănescu" din fosta capitală munteană, în vara anului 1987, parcurge stagiul militar şi funcționează 2 ani ca învățător suplinitor la şcolile generale din comunele „I. L. Caragiale" şi Săcuieni; din 1991, este student la secția de Filosofie din facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza", acolo unde, la mijlocul anului 1996, îşi trece licența cu o teză despre *geografia spiritualității române, de la origini pînă în secolul*

al XV - lea, pregătită sub îndrumarea profesorului Tudor Ghideanu; titularizat ca profesor de ştiinţe sociale la Colegiul „Ion Ghica" din Tîrgovişte, îşi obţine definitivatul, în cursul anului 1998, iar peste doi ani devine asistent la catedra de Ştiinţe Socio - Umane şi Pedagogie a nou-înfiinţatei Universităţi „Valahia"; avansează la poziţia de lector în cursul anului 2004, iar trei ani mai tîrziu revine la instituţia ieşeană absolvită pentru a marca încheierea pregătirii doctorale, o dată cu susţinerea disertaţiei privind *Empirismul clasic în problema surselor cunoaşterii: John Locke şi David Hume,* realizată sub coordonarea profesorului Ştefan Celmare; din 2009, este conferenţiar, iar la nivelul Facultăţii de Ştiinţe Juridice, Sociale şi Politice îndeplineşte funcţia de secretar ştiinţific; studenţilor din instituţia dîmboviţeană le ţine cursuri şi seminarii de *Metodologia cunoaşterii ştiinţifice,* respectiv *Retorică şi teoria argumentării;*

☞ (60) lector **Mihaela - Amalia Andronic,** întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele Petrovici) la Bacău, pe 16 iunie 1969; după absolvirea Liceului Industrial nr. 1, din oraşul bistriţean, în vara anului 1987, lucrează o vreme ca profesor suplinitor la Şcoala Generală „Miron Costin", din localitate, după care se înscrie la secţia Română - Franceză a Universităţii care astăzi poartă numele bardului Alecsandri; îşi ia licenţa la mijlocul anului 1997, cu o teză despre *Natură şi dragoste la Mihai Eminescu,* pregătită

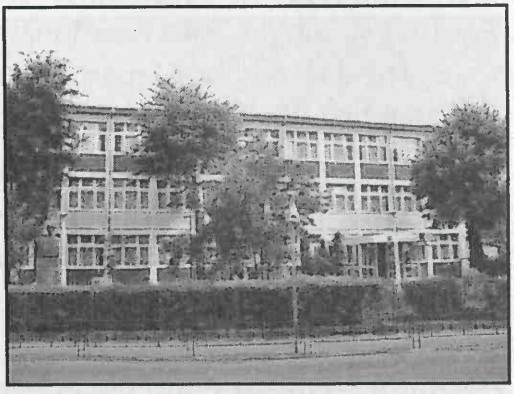

Facultatea de Arte Plastice, Decorative şi Design, instalată într-unul dintre căminele Colegiului Naţional Tehnic (din strada „Sărărie", nr. 189), respectiv Liceul „Vasile Alecsandri" din spatele Halei Centrale

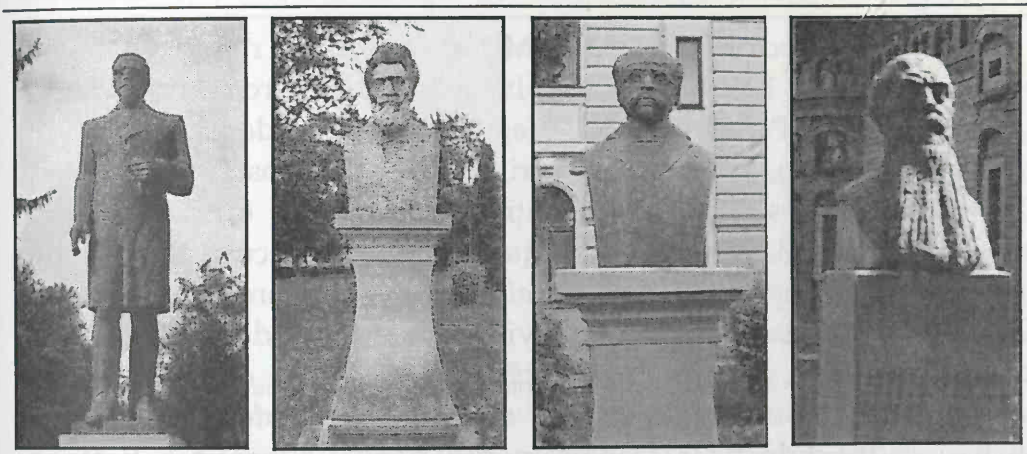

Nume de rezonanță în spiritualitatea românească, în calea trecătorilor din partea de sus a oraşului: Titu Maiorescu, Garabet Ibrăileanu şi Alexandru Philippide, stînd de strajă la cele două aripi ale Universității Mihăilene, iar Nicolae Iorga binecuvîntînd pe vizitatorii bisericii omonime

sub îndrumarea conferențiarului Pavel Florea; se întoarce la şcoala generală unde suplinise, de această dată ca profesor cu studii adecvate, iar tot ca suplinitor mai predă la Şcoala Generală Plopana, din județul natal; între 2001 şi 2003, parcurge un modul din al doilea ciclu la universitatea din localitate, devenind master în Ştiințele Comunicării şi ale limbajului în baza unei disertații privind *comunicarea interpersonală*, realizată sub girul profesorului Maria Carpov; din toamna anului respectiv devine preparator la catedra de Filosofie şi Ştiințele Comunicării, iar doi ani mai tîrziu avansează la poziția de asistent; în vara anului 2008 îşi încheie pregătirea la a doua specializare, luîndu-şi licența în *Comunicare socială şi relații publice* (la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi), cu teza *Strategii de comunicare în relațiile publice*, condusă de profesorul Traian Dinorel Stănciulescu; sub aceleaşi auspicii, îşi finalizează (*cum laude*) şi doctoratul în Filosofie, cu disertația *Disfuncții ale comunicării verbale: o abordare semiotică*; legătura cu centrul universitar Iaşi se prelungeşte pînă în 2010, prin cel de-al doilea masterat (pe ruta „Relații publice şi publicitate"), încheiat o dată cu susținerea tezei privind *Leadership-ul în organizație*, realizată sub îndrumarea aceluiaşi Traian Dinorel Stănciulescu; la Universitatea „Vasile Alecsandri", susține cursuri privitoarea la *Comunicarea internă* şi *Gestiunea crizei*;

☞ (61) lector universitar **Mihai Androne**, născut la Galaţi, pe 23 februarie 1969; după absolvirea clasei în profil filologic din cadrul Liceului Pedagogic „C. Negri" din oraşul de la Dunăre (în vara anului 1988), urmează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie, la Facultatea de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, în promoţia 1988 - 1993, obţinînd licenţa în specialitate cu o teză despre *modalităţi ale explicaţiei în politologie*, sub îndrumarea lectorului George Poede; la instituţia absolvită îşi susţine şi doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Providenţă, predestinare şi estetica simbolului la Jean Calvin*, realizată sub coordonarea profesorului Mihai Nistor; cadru didactic la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universităţii „Dunărea de Jos" - Galaţi, parcurge şi cursurile Facultăţii de Teologie Ortodoxă, la Universitatea Bucureşti; în prezent, îşi pregăteşte doctoratul în Teologie, la Universitatea Francofonă din Lausanne - Elveţia;

☞ (62) conferenţiar **Georgeta Gabriela Răţulea**, ivită pe lume la Braşov, pe 16 aprilie 1969; după terminarea studiilor secundare la Liceul de Filologie - Istorie „Unirea" din localitatea natală, în vara anului 1987; din toamna anului 1990, urmează secţia de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa (la mijlocul anului 1995) cu o teză despre *Stat şi teoria revoluţiilor la Aristotel*, sub coordonarea lectorului George Poede; doi ani mai tîrziu, revine la instituţia absolvită, pentru a se angaja în pre-

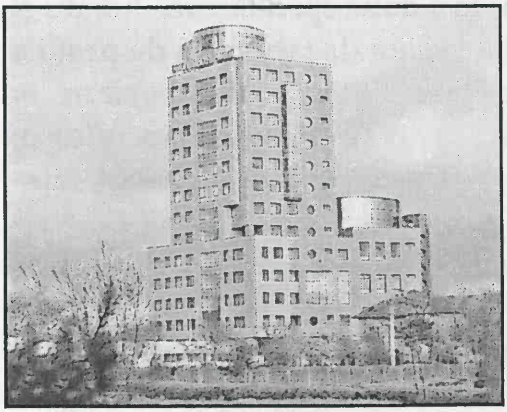

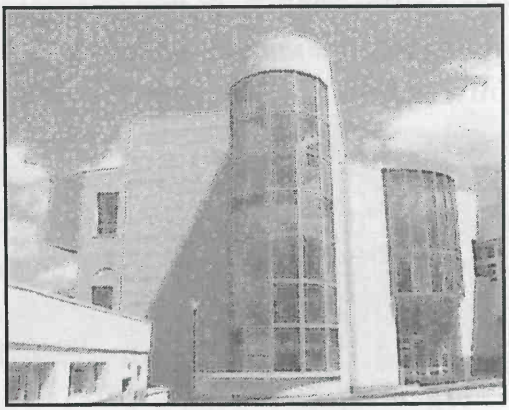

Universitatea „Petre Andrei" şi Universitatea „Mihail Kogălniceanu", două instituţii de învăţămînt superior apărute la Iaşi în acord cu principiul liberei iniţiative

Efigii ale trecutului la răspîntii ieşene: Barbu Ştefănescu Delavrancea, I. L. Caragiale, Costache Negruzzi şi Iacob Negruzzi, străjuind alei ale parcului Copou

gătirea doctorală, obiectiv împlinit în cursul anului 2004, o dată cu susținerea (*cum laude*) disertației *Etic si politic în filosofia engleză a dreptului natural: secolul al XVII - lea,* sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; înainte şi după evenimentul pomenit, beneficiază de diverse stagii la instituții de învățămînt superior din Toulouse / Franța (în 1996), Copenhaga (în 2002), Poitiers / Franța (în 2003), Lille / Franța, respectiv Praga (în 2004), Paris (în 2005), Lyon (în 2007), Ancona / Italia, respectiv Tirana / Albania (în 2008), Zaragoza / Spania (în 2009); profesor de ştiințe sociale la Liceul „C. D. Nenițescu" din oraşul de la poalele Tîmpei în anul şcolar 1995 - 1996, accede pe un post de preparator la catedra de Ştiințe Sociale a Universității „Transilvania" - Braşov, evoluînd apoi la poziția de asistent (în 1998), la cea de lector (în 2002), iar la cea de conferențiar în 2006; în cadrul instituției braşovene, unde din 2008 este şef al catedrei de Comunicare şi Asistență Socială, a susținut ori susține cursuri de *Filosofie, Doctrine politice, Politologie, Teorii ale dreptății sociale, Sociologie politică, Introducere în politici sociale, Gestiunea crizelor de imagine, Fundamente ale comunicarii* etc.;

☞ (63) lector **Viorel Rotilă**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Cîmpuri, județul Vrancea, pe 15 august 1970; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Unirea" din Focşani, în vara anului 1988, parcurge stagiul pregătirii militare, după care frecventează Şcoala Sanitară Postliceală din Galați, pe care o termină în 1994; se angajează în rețeaua sanitară, la Spitalul Clinic de Urgență „Sf. Apostol Andrei" din Galați, dar după patru ani abandonează,

pentru a studia la secția de Istorie - Filosofie a Universității „Dunărea de Jos"; își ia licența la mijlocul anului 2002, cu o teză despre *Martin Heidegger şi rostirea ființei,* sub coordonarea letorului Ivan Ivlampie; şase ani mai tîrziu (în 2008), își termină pregătirea doctorală (la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"), prin susținerea disertației despre *Tragicul în filosofia existențialistă franceză,* pregătită sub coordonarea profesorului Mihai Nistor; din cursul anului 2003, este preparator la catedra de Filosofie a instituției de învățămînt superior absolvite, iar în 2005 își termină pregătirea la a doua specializare, luîndu-şi licența în Drept (în cadrul Universității „Danubius" din Galați) cu o teză despre *Conştiința morală în filosofia existențialistă,* realizată sub girul profesorului Ioan Humă; la catedra de *Filosofie şi Sociologie* a Universității „Dunărea de Jos" - Galați, avansează la poziția de asistent în 2006, iar la cea de lector în 2008; studenților din instituția gălățeană le predă cursuri despre *Filosofia minții, Postmodernism, Filosofia limbajului, Ontologie şi Estetică;*

☞ (64) asistent universitar **Viorica - Torii Caciuc,** întîlnită cu lumina zilei, sub numele Florea, la Galați, pe 10 mai 1971; absolventă a Facultății de Filosofie (secția de Ştiințe ale Educației) din cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, în promoția 1995, ea este doctorand la Facultatea de Filosofie a Universității Bucureşti şi funcționează la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, din cadrul Universității „Dunărea de Jos" - Galați;

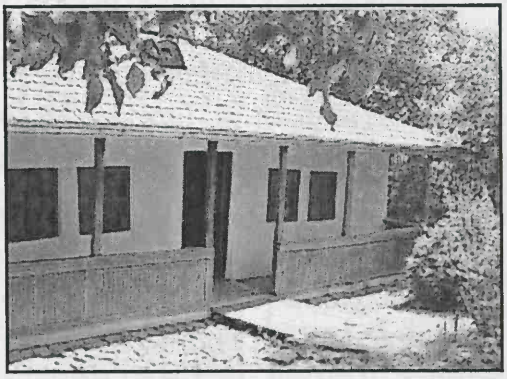
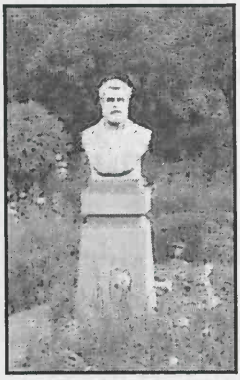

Ion Creangă, pe soclul din parcul „Copou" şi în preajma mormîntului lui Gheorghe Asachi, lîngă Biserica „40 de Mucenici", în care a slujit o vreme, ca diacon; la mijloc, bojdeuca din mahalaua Țicăului, în care a primit în repetate rînduri vizita poetului Eminescu

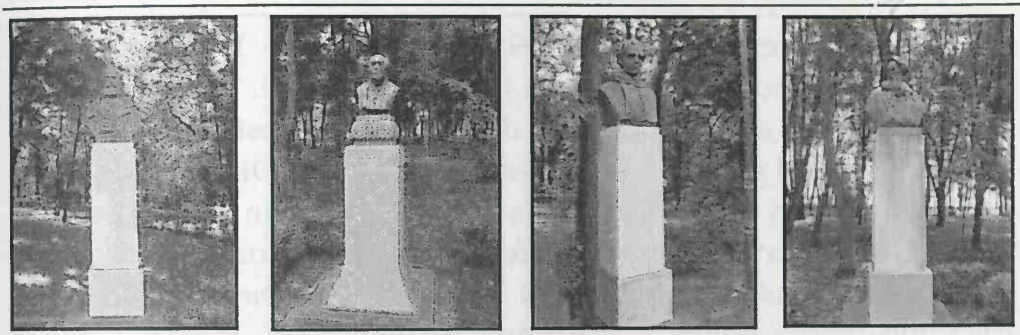

Mari maeştri ai penelului românesc (Gheorghe Panaiteanu, Emanoil Bardasare, Nicolae Tonitza, respectiv Octav Băncilă), privind la trecătorii din parcul „Copou"

☞ (65) **Cristina - Voichița Crişan**, apărută pe lume sub numele de Barbu, în cursul anului 1972; absolventă a secției de Psihologie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, în promoția 1995; urmează un modul de masterat în Comunicare şi un altul în Administrarea Afacerilor, adîncindu-se (cu slujba) în domeniul investițiilor financiare si al piețelor de capital; „iubirea" sa rămînînd natura umana şi descoperirea ei, în cursul anului 2005 îşi finalizează pregătirea doctorală cu o teză despre *Proiectul hermeneutic şi antropologia filosofică în opera lui Mircea Eliade*, pregătită sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; fostă profesoară la Liceul Industrial din Simeria, în prezent, lucrează la Piteşti, în domeniul serviciilor bancare de investiții, iar în paralel, desfăşoară activități didactice la universitatea argeşeană;

☞ (66) lector universitar **Brînduşa Camelia Gorea**, născută (sub numele Lanțoş) la Târgu - Mureş, pe 23 noiembrie 1972; cu studii primare şi secundare în localitatea natală, la Şcoala Generală nr. 4, respectiv la Liceul Pedagogic, urmează cursurile secției de Ştiințe juridice din cadrul Universității Ecologice „Dimitrie Cantemir", unde obține licența, în promoția 2006 - 2007; master în *Teorii şi practici ale interpretării*, în urma susținerii (în 2006), la Facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza", a disertației privind *Conceptul de „inculpare" din perspectiva logicii de tip situațional*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; şi-a susținut doctoratul în Filosofie la aceeaşi instituție şi în aceleaşi circumstanțe, în cursul anului 2009, cu o teză despre *Actul interpretării în procesul civil, din perspectiva logicii de*

tip situațional; preparator, din 1998, asistent (din 1999), iar lector din 2004, la catedra de Drept a Universității „D. Cantemir" din Târgu - Mureş, se află în procedura de avansare pe post de conferențiar la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din instituția amintită; din 2007, este şi asistent - cercetător în cadrul Universității „Al. I. Cuza", în echipa profesorului Petru Ioan, de realizare a Proiectului *Paradigma situațională în perspectiva unei concepții funcțional - integratoare asupra interpretării*, finanțat de C. N. C. S. I. S.;

☞ (67) conferențiar **Andra Seceleanu**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zile la malul cetății Tomis, pe 28 iulie 1972; termină Liceul Energetic din Constanța, în vara anului 1990, şi alege să aprofundeze Jurnalismul la facultatea de profil a Universității „Andrei Şaguna", acolo unde, la mijlocul anului 1994, îşi ia licența cu o teză privind *Personalitatea managerului din presa locală*, sub îndrumarea lectorului Aurel Papari; angajată (după absolvire) ca preparator la instituția constănțeană de învățămînt superior alternativ, avansează la poziția de asistent în 1996, iar la cea de lector în 2001; şase ani mai tîrziu, îşi termină pregătirea doctorală pe ruta filosofiei, susținînd (la Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi) o disertație legată de *Factual şi empiric în comunicarea mediată*, realizată sub coordonarea profesorului Teodor Dima; din 2010, este conferențiar la catedra de Ştiințe Socio - Umane, unde susține cursuri de *Comunicare politică* şi *Metodologia cercetării*;

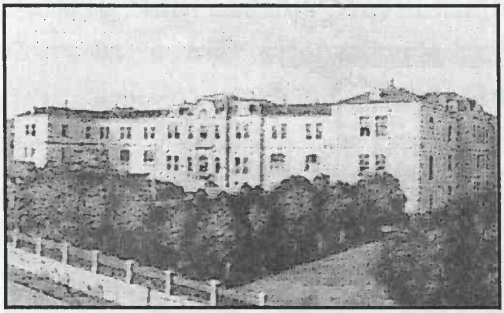

Clădirea logofătului Costache Sturdza, înălțată la 1830, pe ruinele Curții domneşti a lui Alexandru Lăpuşneanu; aici au funcționat primele instituții de învățămînt militar din țara noastră; după mutarea Liceului Militar „General de divizie George V. Macarovici" [58] *la Cîmpulung Moldovenesc, în 1948, spațiul va fi pus la dispoziția Spitalului Militar din Iaşi, înființat în ianuarie 1831, sub îndrumarea doctorului bavarez Iacob Czihak, ctitor inclusiv al Societății ieşene de Medici şi Naturalişti*

[58] Datorită condițiilor de armistițiu impuse de către ocupantul sovietic

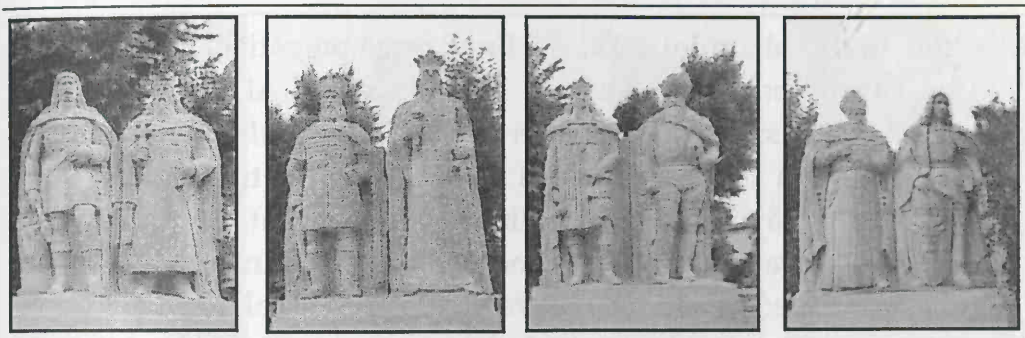

Grupul statuar al voievozilor plasat între Palatul Copiilor şi Casa Studenţilor: Dragoş Vodă şi Alexandru cel Bun; Ion Vodă cel Viteaz şi Petru Rareş; Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul; Vasile Lupu şi Dimitrie Cantemir

☞ (68) lector **Simona Lorelei Gava**, absolventă de liceu la Constanța, în vara anului 1991; a urmat cursurile secției de Filosofie din facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, unde obține licența în specialitate, în vara anului 1996, cu o teză de logică formalizată, realizată sub îndrumarea profesorului Petru Ioan; sub aceleaşi auspicii îşi va finaliza şi pregătirea doctorală (la facultatea absolvită), o dată cu susținerea, în cursul anului 2006, a disertației privind *Regimul modalităților din perspectiva unei logici integrale*; după cîțiva ani petrecuți la un liceu din Bucureşti, lucrează ca asistent, iar apoi ca lector, la catedra de Ştiințe Sociale, respectiv la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universității Tehnice de Construcții - Bucureşti;

☞ (69) lector **Dana - Maria Diaconu**, născută sub numele Cotuna, la Timişoara, pe 19 august 1974; termină studiile secundare la Colegiul Național Bănățean, în vara anului 1993, şi se angajează pe direcția pregătirii juridice, luîndu-şi licența în drept (la Universitatea de Vest din Timişoara) la mijlocul anului 1997; un an mai tîrziu, îşi încheie şi studiile filosofice, la facultatea de profil din cadrul aceleiaşi instituții de învățămînt superior, luîndu-şi licența cu o teză privind *conceptul de virtute la Aristotel*, sub îndrumarea rectorului Aura Mariş; angajată ca preparator asociat la catedra de Drept public a facultății absolvite, în toamna anului 1997, se fixează pe post trei ani mai tîrziu (cînd termină masteratul în „Dreptul afacerilor"), pentru ca în 2000 să avanseze la poziția de asistent, iar în 2002 la cea

de lector; în cursul anului 2006, îşi finalizează pregătirea din al treilea ciclu la Facultatea de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, o dată cu susţinerea disertaţiei privind *Raportul juridic de cauzalitate*, pregătită sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; la instituţia de învăţământ superior din Banat, a predat *Logică*, şi *Retorică juridică*, iar actualmente susţine cursuri şi seminarii de *Filosofia dreptului* şi, respectiv, de *Teoria dreptului*; este pe cale de a-şi încheia şi doctoratul în ştiinţe juridice, sub girul profesorului Gheorghe Mihai;

☞ (70) lector universitar **Valerica Anghelache**, ivită pe lume la Galaţi, pe 5 martie 1974; a absolvit secţia de Pedagogie la Universitatea ieşeană, iar doctoratul şi l-a susţinut, în 2007, la actuala Facultate de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", cu o teză privind *Principiile şi strategiile managementului schimbării în educaţie*, sub coordonarea profesorului Constantin Cucoş; este cadru didactic la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic, din cadrul Universităţii „Dunărea de Jos" - Galaţi;

☞ (71) lector **Ion Cordoneanu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Galaţi, pe 19 februarie 1975; absolvent al Liceului Pedagogic „C. Negri", din oraşul natal, din vara anului 1993, urmează secţia de Istorie - Filosofie din cadrul Facultăţii de Litere şi Teologie a Universităţii „Dunărea de Jos", obţinînd licenţa în cursul anului 1997, cu o teză despre *Filosofia istoriei la Mircea Eliade*, sub coordonarea conferenţiarului Sergiu Tofan; la Universitatea „Al.

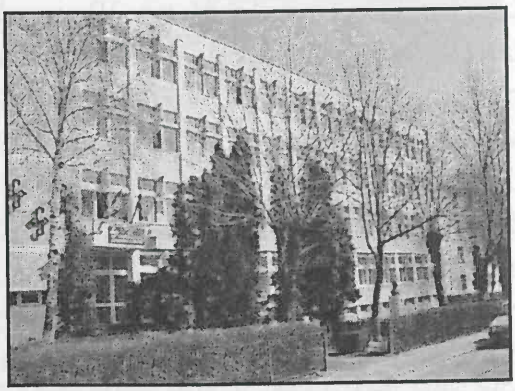

Liceul „Alexandru Ioan Cuza", aşezat, în toamna anului 1957, în spaţiul unei şcoli generale din cartierul Tătăraşi, respectiv Liceul de Informatică „Grigore C. Moisil" - Iaşi

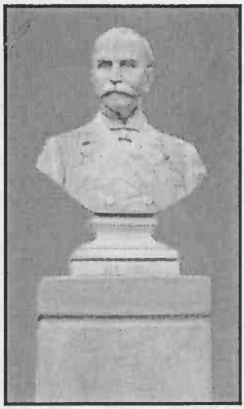

Efigii din urbea Iaşilor: Nicu Gane (om de cultură, dar şi om politic), în Parcul „Copou", respectiv în curtea casei sale, flancat de Dimitrie Greceanu [59] (1860 - 1920), un alt fost primar, respectiv de Ioan Ianov (1834 - 1903) avocat, poet junimist şi autor de cuplete satirice

I. Cuza" din Iaşi, parcurge modulul de studii aprofundate „Filosofia şi spiritualitatea răsăriteană", pe care le finalizează în vara anului 1998 cu o disertație privind *genialitatea şi sfințenia* (sub îndrumarea profesorului Mihai Nistor), după care se angajează la desăvîrşirea studiilor în formula celui de „al treilea ciclu", obținînd titlul de doctor în vara anului 2002, o dată cu susținerea disertației privind *Ontologia LOGOS-ului în secolele II-IV după Hristos*, sub coordonarea profesorului Constantin Marin; din 1999, este preparator la catedra de Filosofie-Teologie, acolo unde în 2002 evoluează la poziția de asistent, iar în 2006 la cea de lector; în cadrul facultății dunărene, susține cursuri de *Istoria filosofiei moderne* şi de *Hermeneutică*;

☞ (72) lector universitar **Bogdan Popoveniuc**, născut în oraşul Siret (din județul Suceava), pe 18 iulie 1976; în vara anului 1995, îşi finalizează studiile secundare la Liceul de Informatică „Spiru Haret" din Suceava şi devine student la secția de Filosofie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; îşi trece licența în vara anului 1999 cu o teză despre *filosofia kantiană*, sub îndrumarea profesorului Petre Dumitrescu; sub aceleaşi auspicii avea să-şi susțină şi doctoratul, cu o disertație privind *antinomiile matematico - transcendentale din perspectiva filosofiei şi științei contemporane*; absolvent al modulului de studii aprofundate pe direcția

[59] Fost primar al Iaşului şi fost ministru în mai multe rînduri în Guvernul României, victimă a terorismului sionisto-comunist, în decembrie 1920

Paradigmelor spiritualităţilor răsăritene (în anul universitar 1999 - 2000) şi master în Psihologie, pe ruta *Intervenţiilor psihosociale şi psihoterapeutice* (2005 - 2007), astăzi este student în anul II la Secţia de Psihologie din cadrul facultăţii ieşene de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei – Universitatea „Al. I. Cuza"; preparator din 2002 şi asistent din 2003, funcţionează ca lector la catedra de *Filosofie, Ştiinţe Sociale şi Politologie* a Facultăţii de Istorie - Geografie din cadrul Universităţii „Ştefan cel Mare" - Suceava;

☞ (73) lector **Horia - Vicenţiu Pătraşcu**, apărut pe lume la Buzău, pe 3 aprilie 1976; parcurge studiile secundare la Liceul Pedagogic din localitate (astăzi Şcoala Normală „Spiru C. Haret"), iar în toamna anului 1994 devine student al secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi ia licenţa în specialitate în vara anului 1998, în baza unei teze privind *Metafizica luminii, la Plotin şi Pseudo - Dionisie Areopagitul*, pregătită sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; sub aceleaşi auspicii, îşi va finaliza şi pregătirea doctorală, o dată cu susţinerea (*cum laude*, în 2009) a disertaţiei *Sentimentul metafizic al tristeţii*; consilier (în primul an de activitate) la Ministerul Finanţelor, se titularizează ca profesor la Colegiul Bilingv „George Coşbuc" din Bucureşti în cursul anului 1999, iar nouă ani mai tîrziu devine lector titular la Facultatea de Filosofie şi Jurnalism a Universităţii „Spiru Haret" din Bucureşti, instituţie la care susţine cursuri de *Filosofie modernă, Gîndirea orientului antic, Filosofia valorii* etc.;

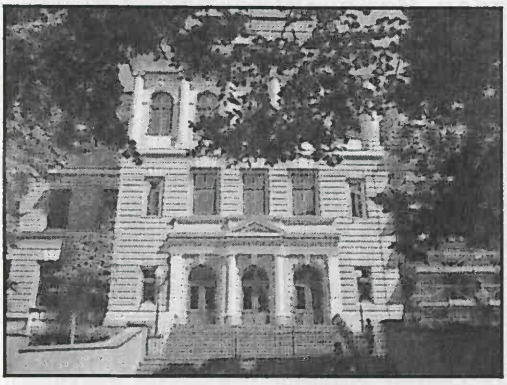

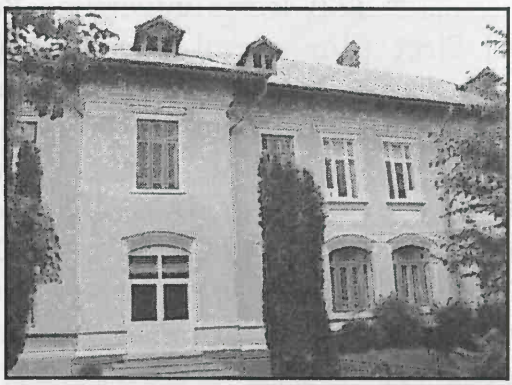

Liceul Internat „Costache Negruzzi" (înălţat la iniţiativa lui Spiru Haret şi inaugurat în 1895), învecinîndu-se la răsărit cu fostul Seminar Pedagogic al Universităţii Mihăilene, astăzi sediul Policlinicii Studenţeşti din centrul universitar Iaşi

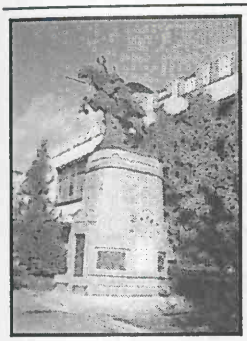

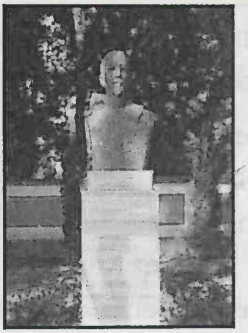

Efigii ale trecutului la răspîntii ieşene: Eroul din Divizia a II-a Cavalerie din Primul Război Mondial, iar apoi cîţiva dintre conducătorii militari ai acelor vremuri: capul suprem al armatei, regele Ferdinand I; mareşalul Alexandru Averescu, respectiv mareşalul Constantin Prezan

☞ (74) asistent universitar **Marius Cucu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Suceava, pe 11 februarie 1977; absolvent al Liceului „Petru Rareş" din localitatea natală, în promoţia 1992 - 1996, urmează cursurile secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa în vara anului 2000, cu o teză privind *filosofia religiei*, sub coordonarea conferenţiarului Anton Adămuţ; pe intervalul 2000 - 2002, urmează ciclul masteral pe ruta „Teorii şi practici ale interpretării", iar în 2005 îşi finalizează pregătirea doctorală cu o teză privind *Atemporalitatea în gîndirea lui Emil Cioran*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; asistent asociat la catedra de Filosofie, Ştiinţe Sociale şi Pedagogie din cadrul Universităţii „Ştefan cel Mare" din Suceava, s-a titularizat pe post în cursul anului 2007;

☞ (75) politolog **Florin Mihai Căprioară**, ivit pe lume la Buhuşi, pe 24 aprilie 1978; absolvent al Liceului de Informatică „Grigore C. Moisil" din Iaşi, a urmat la Universitatea „Al. I. Cuza" cursurile secţiei de Filosofie, finalizate în 2001 cu o teză de semiologie, şi pe cele ale secţiei de Politologie, domeniu în care obţine licenţa în vara anului 2002, cu o disertaţie privind *Discursul politic şi manipularea*; a perseverat pe calea studiilor de al doilea ciclu, la modulul masteral de „Management social şi dezvoltare comunitară"; din 2008, este doctor în Filosofie, cu o teză despre *Pragmatica discursului politic*, realizată sub coordonarea profesorului Constantin

Sălăvăstru; asistent la Universitatea „George Bacovia" din Bacău, susține seminarii de *Retorică* şi *Hermeneutică juridică*;

☞ (76) cercetător **Alexandru G. Ceauşu**, născut la Constanța, pe 21 februarie 1978; a urmat cursurile secundare la Liceul „Garabet Ibrăileanu" din Iaşi, obținînd bacalaureatul în vara anului 1997; student la Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi, în promoția 1997 - 2001, îşi trece licența în Filosofie cu o teză despre *Aplicarea deducției naturale în cîmpul inteligenței artificiale*, sub îndrumarea profesorului Petru Ioan; după masteratul de lingvistica de tip computațional (la Facultatea de Informatică, pe intervalul 2002 - 2004) se angajează ca redactor la Editura „Ştefan Lupaşcu", iar din 2004 se transferă, prin concurs, la Institutul de Cercetări pentru Inteligența Artificială, din cadrul Academiei Române, unde îşi finalizează doctoratul printr-o disertație privind *Traducerea automată a textelor din limba română*, pregătită sub coordonarea profesorului Dan Tufiş;

☞ (77) lector **Cristina Gelan**, ivită pe lume în comuna Lozna din județul Botoşani, pe 26 iunie 1978; după absolvirea Şcolii Normale „Nicolae Iorga" din Botoşani, în vara anului 1997, alege să-şi continue studiile pe ruta filosofiei, în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, unde îşi ia licența în vara anului 2002, cu o teză de filosofia culturii, pregătită sub îndrumarea profesorului Nicolae Râmbu; pe parcursul următorilor doi ani academici parcurge ciclul pregătirii masterale, finalizate printr-o di-

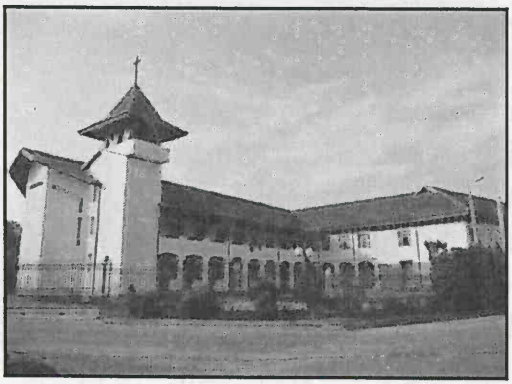

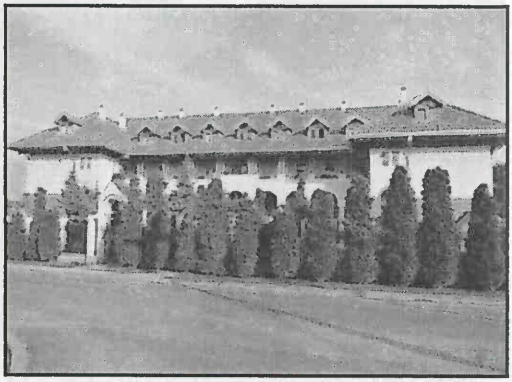

Casa „Sf. Iosif" şi Casa „Providența", două instituții ieşene aflate în slujba comunității, sub auspiciile Bisercii Romano - Catolice

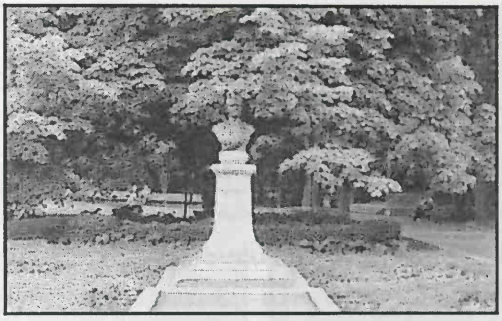

Efigii din urbea Iaşilor: Veronica Micle şi Mihail Eminescu, în Parcul „Copou"; la dreapta: pîlcul rămas din plopii fără soţ, invocaţi în versurile sale de marele poet

sertație coordonată de același profesor Nicolae Râmbu; sub aceleași auspicii își încheie și pregătirea doctorală (suprapusă unui stagiu la Universitatea Konstanz, din Germania), în 2006, o dată cu susținerea tezei *Angoase și nevroze culturale*; în același an, obține și titularizarea pe un post de lector la catedra de Științe umane din cadrul Universității „Andrei Şaguna" - Constanța, acolo unde este secretar științific al Facultății de Științe ale Comunicării și de Științe Politice, respectiv director al programului de pregătire masterală pe ruta *Comunicare mediatică, opinie publică și management informațional*; la instituția din fosta cetate a Tomisului, susține cursuri de *Introducere în teoria comunicării, Semiotică, Structuri sociale ale comunicării, Comunicare etnică și interculturală*;

☞ (78) lector **Cristina Cîrțiță - Buzoianu** s-a întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Bacău, pe 21 aprilie 1980; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Gheorghe Vrînceanu" din orașul de pe Bistrița, în vara anului 1998, alege drumul pregătirii parcurs anterior de mama sa (Magda Buzoianu), înscriindu-se la secția de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; își ia licența în vara anului 2002, cu o teză privind *întemeietorii realismului epistemologic*, avînd girul profesorului Teodor Dima; urmează, apoi, ciclul studiilor masterale în „Științele comunicării și ale limbajului", la Universitatea „Vasile Alecsandri" din localitatea natală, pe care le încheie cu o disertație privind *pragmatica discursului filosofic*, realizată sub îndrumarea conferențiarului Romedea Adriana Gertruda;

revine la Universitatea ieşeană pentru studiile din al treilea ciclu, încheiate în cursul anului 2006, o dată cu susținerea tezei privind *condiția umană în filosofia politică a lui Jean - Jacques Rousseau*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; în fosta capitală a Moldovei, parcurge inclusiv masteratul în „Marketing politic şi comunicare", pe care îl finalizează, în vara anului 2010, printr-o disertație privind *rolul mentalităților sociale în formarea imaginii actorului politic*, realizată sub coordonarea profesorului Nicu Gavriluță; profesor la Liceul Economic din Bacău, din septembrie 2002 pînă în februarie 2002, obține titularizarea ca preparator la catedra de Filosofie şi Ştiințele Comunicării din cadrul Facultății de Litere a Universității din Bacău, acolo unde, în februarie 2006, accede la poziția de asistent, iar în cursul anului 2008 la aceea de lector; în cadrul instituției băcăuane de învățământ superior susține cursuri de *Filosofia limbajului, Comunicare şi schimbare socială, Etică şi deontologie profesională, Fundamente ale ştiințelor sociale* etc.;

☞ (79) profesor universitar **Ioan Cârâc**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Brăila, pe 12 decembrie 1941; după absolvirea Liceului „Nicolae Bălcescu", din fosta raia turcească, în vara anului 1959, îşi îndreaptă paşii spre fosta cetate de scaun a Moldovei, unde urmează cursurile Facultății de Filologie din cadrul Universității „Al. I. Cuza", luîndu-şi licența (la mijlocul anului 1965), în

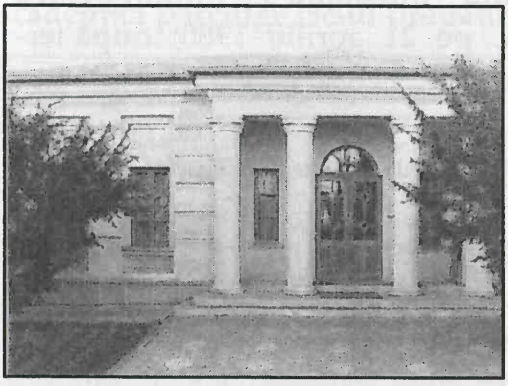

Casa istoricului şi omului politic Mihail Kogălniceanu (astăzi secțiune a Muzeului de Literatură a Moldovei), pe strada care-i poartă numele; la dreapta, Şcoala generală nr. 33 „Mihail Kogălniceanu", din strada „Lascăr Catargi", nr. 28

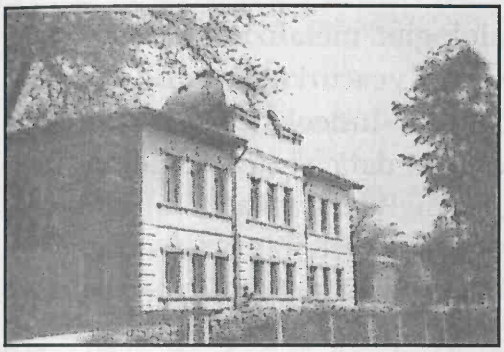
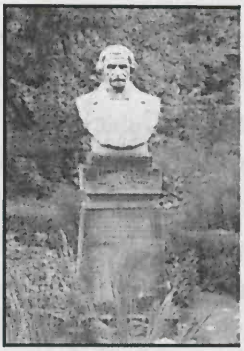

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

Casa pe care şi-a construit-o Gheorghe Asachi [60] după propriile planuri, pe intervalul 1834 - 1835; la dreapta, bustul cărturarului şi mormîntul, ambele aflate în spatele Bisericii „40 de Mucenici"

Limba şi Literatura Română, cu o teză privind raportul dintre *Logic şi gramatical, în analiza sintactică*; repartizat la o şcoală generală din judeţul Brăila, rămîne la post timp de doi ani, după care se transferă la Liceul nr. 3 (astăzi, Liceul „Nicolae Iorga") din oraşul natal, apoi la Liceul „Panait Istrati" şi la Liceul Sanitar; în toamna anului 1966, devine student „la cursurile" fără frecvenţă al Facultăţii de Istorie - Filosofie din cadrul instituţiei de învăţămînt superior anterior absolvite, iar în vara anului 1972 îşi trece a doua licenţă, de această dată în Filosofie, cu o teză privind *Relaţia dintre logică şi gramatică*, sub coordonarea profesorului Petre Botezatu; cu acelaşi maestru parcurge şi stagiul pregătirii din ultimul ciclu, dar moartea profesorului Botezatu îl determină să-şi susţină teza privind *Semantica propoziţiei* în cadrul facultăţii de profil a Universsităţii Bucureşti, sub girul profesorului Ştefan Georgescu; din noua poziţie, concurează pe un post de conferenţiar la catedra de Lingvistică a Facultăţii de Litere şi Teologie, unde este titularizat în 1990 şi devine profesor din 2003; de-a lungul anilor, susţine cursuri şi publică contribuţii în orizontul semioticii şi al disciplinelor aferente, sintaxa, semantica şi pragmatica.

Prin şirul personalităţilor mai sus evocate, în mod fatal incomplet, rezultă, credem, că filosofia ieşeană *lato sensu* (ca spaţiu de incidenţă între estetică, etică, psihologie, sociologie, axiologie, pe-

[60] Astăzi, respectiva clădire găzduieşte Institutul de Filologie „Al. Philippide" şi Institutul de Ştiinţe Socio - Umane „Gh. Zane", din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române.

dagogie, logică, epistemologie, semiologie, metafizică şi alte genuri de reflecţie) are o istorie cu aproape două veacuri mai veche decît instituţiile de învăţămînt şi cercetare cu care, îndeobşte, este corelată.

Pe de altă parte, mai rezultă că – o dată create Academia Mihăileană (în toamna anului 1834) şi, apoi, Universitatea Mihăileană (în 1860) – cetatea de scaun a Moldovei nu doar a primit slujitori ai filosofiei, ci a şi oferit instituţiilor similare din ţară şi străinătate exponenţi de marcă ai iscodirii şi diseminării ideilor din cîmpul reflecţiei privind omul ca fiinţă psiho - socială şi lumea în care acesta se manifestă, sub semnul promovării adevărului, al binelui şi al frumosului.

În speranţa atenuantelor circumstanţe, pentru goluri semnificative în baza complementară de date înjghebată pentru ultima sută de metri a trudnicului efort de documentare, ne grăbim să trecem la recensămîntul „sistematic" al susţinătorilor şi diseminatorilor filosofiei în partea noastră de ţară, blagoslovită cu harul predestinării la cele mai mult sau mai puţin inspiratele, ori cele mai mult sau mai puţin atractivele elanuri ale cogitaţiei şi ale reflexiunii de maximă gravitate.

2. *Cadrul instituțional al învățământului filosofic din Iași*

Judecată sub semnul metodologiei fractalice, Universitatea intitulată astăzi „Al. I. Cuza", a fost inaugurată de Domnitorul Unirii Principatelor Române, la 26 octombrie 1860, după ce (pe data de 29 august 1860) se înființase ACADEMIA (respectiv ŞCOALA) DE BELLE - ARTE şi MUZEUL DE PICTURĂ din Iaşi (recte: prima *Pinacotecă* din țara noastră), iar la 6 septembrie 1860 se deschisese ŞCOALA DE MUZICĂ ŞI DECLAMAȚIE, ca formații embrionare ale actualei *Universități „George Enescu"*; în evoluția sa triplu - jubiliară, Universitatea din Iaşi a parcurs aceleaşi etape prin care a trecut şi neamul românesc în ansamblu. Metaforic vorbind, în dinamica instituției de învățământ superior ieşene, se disting:

☞ (1) o etapă *„PREISTORICĂ"*, a prefigurărilor instituționale, derulată între 1834 şi 1859; în această perioadă – pe urmele vechii ACADEMII VASILIENE de la Mănăstirea „Trei Ierarhi" [1], sub auspiciile căreia avea să i se încredințeze lui Gheorghe Asachi, în 1813, primul curs de *Inginerie hotarnică* în limba națională, după cum avea să se inițieze şi primul curs de *Legi* în graiul autohton [2], gîndit din 1828 (prin anaforaua înaintată domnitorului Ioniță Sandu Sturdza, de către *„toți epitropii şcoalei naționale"* [3]), dar deschis abia la 3 iunie 1830,

---

[1] Înființată în 1640, după modelul Academiei lui Petru Movilă din Kiev şi cu sprijinul acestuia din urmă, care l-a trimis la Iaşi pe însuşi rectorul Sofronie Pociatki (aflat în strînse legături cu învățatul Teofil Coridaleu, de la Marea Şcoală a Patriarhiei din Constantinopol) şi pe încă alți trei profesori. Şcoala a început să funcționeze în casele de pe ulița Ciubotărească cumpărate de către domnitor de la comisul Mihai Furtună, iar pentru a-şi asigura veniturile necesare, aşezământul de cultură umanistă avea la dispoziție trei moşii din ținutul Romanului. *Cf.*: Constantin Cihodaru, *Învățământul în Moldova, în secolele XV - XVIII: Şcoala domnească din Iaşi*, în: *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iaşi: 1860 - 1960*, vol. I, Bucureşti, 1960, p. 15; Gh. Platon; V. Cristian, *Istoria Universității din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, pp. 11 - 12

[2] Respectivelor cursuri aveau să li se adauge unul de *Istorie naturală*, inițiat în 1863 de către doctorul bavarez Iacob de Czihak (alias Iacob Cihac), iar altul de „desen al figurilor şi zugrăviturilor istorice în ulei", susținut de pictorul vienez Johan Müller.

[3] Noul Colegiu Domnesc urma să aibă un ciclu normal şi unul „gimnazial", la care se adăugă *„un curs de filosofie şi de pravile"*, ca forme embrionare de învățământ supe-

de Christian Flechtenmacher – în capitala Moldovei ia fiinţă ACADEMIA MIHĂILEANĂ (1834 -1849), continuată, cîţiva ani mai tîrziu, sub domnia lui Grigore Alexandru Ghica, prin GIMNAZIUL NAŢIONAL (1856 -1860), instituţie moştenită de actualul Colegiu Naţional din Iaşi; în acelaşi an, 1834, se redeschidea, la Iaşi, SEMINARUL TEOLOGIC DE LA SOCOLA [4], pentru revigorarea căruia domnitorul Mihail Sturdza avea să ceară sprijinul vărului său Alexandru Scarlat Sturdza;

☞ (2) o perioadă *„ANTICĂ"*, de început şi de evoluţie primară, în direcţia transpunerii în realitate a proiectului iniţial, gîndit – prin *Aşezămîntul pentru organizarea învăţăturilor publice*, decretat de Grigore Alexandru Ghica [5], şi prin propunerile din memoriul lui Victor Place [6] asupra instrucţiei publice, prezentate domnitorului Alexandru Ioan Cuza în noiembrie 1859 şi adoptate de Guvernul de la Iaşi, al lui Manolache Costache Epureanu, iar în parte reţinute în mesajul domnesc de la 6 de-

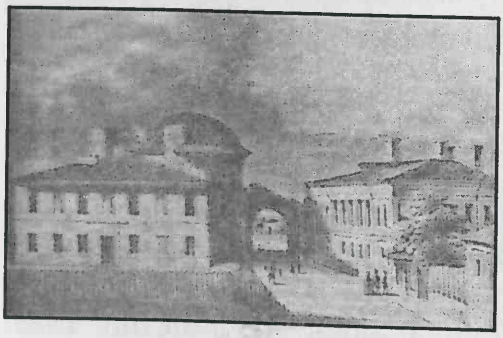

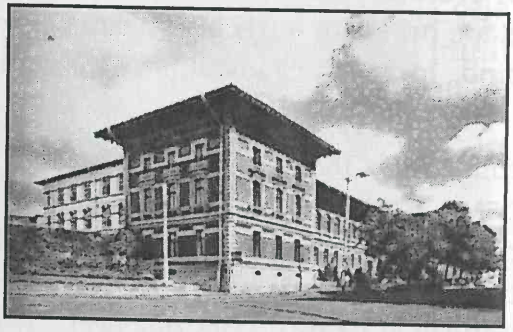

Casele spătarului Cazimir (în preajma actualului cinematograf „Victoria"), amenajate ca sediu pentru studiile de nivel superior din cadrul Academiei Mihăilene; la dreapta, Colegiul Naţional din Iaşi, pe locul fostelor case Voinescu, încorporate Academiei Mihăilene

rior. *Cf.*: Vasile Alexandrescu - Urechia, *Istoria şcoalelor de la 1800, la 1864*, tom IV, Bucureşti, 1901, pp. 228 - 230. *Apud*: C. Cihodaru, *loc. cit.*, p. 39

[4] Înfiinţat în octombrie 1804, prin osîrdia Mitropolitului Veniamin Costachi, acesta reprezintă prima instituţie şcolară din Moldova *„cu o organizare modernă"*, în care dascăli renumiţi au predat cursuri de nivel superior. Cf. *Istoria învăţămîntului din România*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, p. 110; Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *Istoria Universităţii din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, pp. 28 - 29

[5] Cf.: *Manualul administrativ al Principatului Moldovei*, t. 2, Iaşi, 1856; Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *Universitatea din Iaşi: 1960 - 1985. Dezvoltarea ştiinţei*, Iaşi, 1986, pp. 34 sqq.

[6] Victor Place, *Idées générales pour servir à la réorganisation des Principautés Unies de Moldavie et de Valachie*, Iassy, novembre, 1869; cf.: Victor Slăvescu, *Domnitorul Cuza şi Victor Place*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1942, pp. 121 - 173; *Contribuţii la istoria dezvoltării Universităţii din Iaşi*, vol. 1, Bucureşti, 1960, p. 86

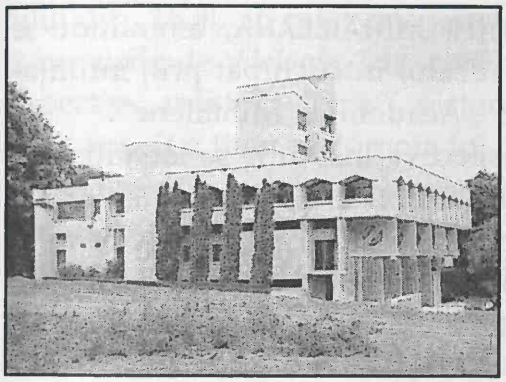

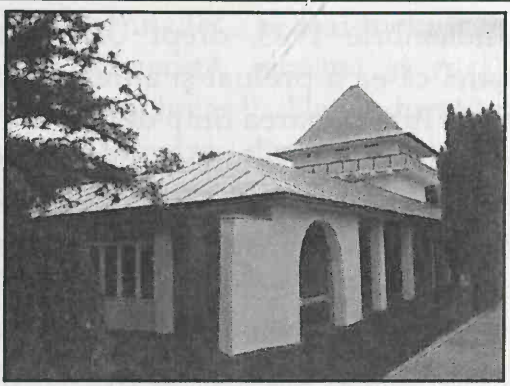

Filiala Iași a Academiei Române, așezată în clădirea denumită și „Casa oamenilor de știință", iar alături Centrul de cercetări oenologice din Iași, o instituție subordonată, funcționînd în cadrul fermei „Vasile Adamachi" a Universității „Ion Ionescu de la Brad"

cembrie 1859 – după sistemul berlinez, de inspirație hegeliană [7]; este vorba, așadar, de funcționarea Universității ieșene între 1860 și 1900;

☞ (3) un *„EV DE MIJLOC"*, cînd se continuă eforturile de emancipare a instituției în perioada traversată de participarea României la cele două războaie mondiale; ne referim, așadar, la avatarurile universității din fosta capitală a Moldovei între anii 1901 și 1947;

☞ (4) o perioadă *„MODERNĂ"*, a extinderii și a diversificării specializărilor, sub dictatul prăbușirii României Mari și al instaurării regimului de „democrație populară"; ne referim, prin urmare, la evoluția universității ieșene pe intervalul dintre anii 1948 și 1989;

☞ (5) un *NOU ÎNCEPUT*, pe linia exigențelor postmodernității și ale transmodernității, după revenirea țării, în urma evenimentelor sîngeroase de la sfîrșitul anului 1989, la modelul democrației de tip occidental.

2.1. *ANTECEDENTELE IMEDIATE ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR IEȘEAN*

A. Inaugurată ca „Universitate de Iași" (sau „din Iași"), instituția prin care fosta capitală a Moldovei începea să se afirme drept „capitală spirituală" a României a fost desemnată, cu începere de la

[7] Potrivit concepției lui Friedrich Wilhelm Christian Karl Ferdinand Freiherr von Humbold, cel care avea să fondeze (în 1810) instituția în atenție într-o universitate modernă, științele naturii (*Naturwissenschaft*) și științele culturii (*Kulturwissenschaft*) *„constituie un univers întreg și unitar, încît, dacă lipsește, ori este slăbită o formă de cultură* [...] *totul riscă să intre în derivă"*. Cf.: *loc. cit.*, p. 34

1 noiembrie 1933, drept UNIVERSITATE MIHĂILEANĂ, amintindu-se astfel că ea a preluat şi a dezvoltat idealul întruchipat prin înfiinţarea şi funcţionarea timp de 14 ani a „Academiei Mihăilene".

Prin denumirea acordată, respectiva instituţie se identifica cu cel care o ctitorise, Mihail Sturdza, al doilea domnitor pământean, după hiatusul fanariot [8], derulat pe intervalul 1711 - 1822, şi penultimul ocupant al tronului de la Iaşi, pînă la înfăptuirea unirii Moldovei cu Ţara Românească, în graniţele statului modern România.

Între 1822 şi 1828, domn al Moldovei a fost Ioan Sandu Sturdza, cel care urcase pe tronul de la Iaşi după şase ani de ocupaţie rusească şi fusese nevoit să-şi întrerupă „mandatul", o dată cu ocupaţia turcească, întinsă pe alţi şase ani. Nu înainte, însă, de a fi transformat [9] Seminarul de la Socola într-o ACADEMIE VASILIANĂ.

Printre primele înfăptuiri ale domnitorului Mihail Sturdza, rudă cu cel de dinaintea invaziei turceşti şi fost sfetnic al acestuia [10], s-a înscris deschiderea cursurilor la o instituţie mai apropiată de nivelul şi prioritățile învățământului subordonat pregătirii de specialişti pentru nevoile sociale.

Instituţia cu pricina, care a fost botezată după numele ctitorului, drept „ACADEMIE MIHĂILEANĂ", s-a deschis în noiembrie 1834, în spaţiul de la „Trei Ierarhi" (recte: Mănăstirea „Trisfetitele"), dar a fost inaugurată la sfîrşitul primului an şcolar, în duminica de 16 / 28 iunie 1836, atunci cînd se reuşise amenajarea sediului propriu, în casele fostului spătar Petrache Cazimir, acolo unde, după decizia neghioabă a demolării, s-a înălţat actualul cinematograf „Victoria".

În conformitate cu Regulamentul şcolar definitivat de Epitropia învăţăturilor publice şi aprobat de către domnitor la 14 iunie 1835, Academia Mihăileană includea un ciclu *începător*, unul *gimnazial* (sau „secundar") şi unul *academic* (sau „înalt"), acoperit, la rîndul său, prin trei facultăţi şi două „cursuri extraordinare", unul *geometrico - practic* (sau de *inginerie*), iar altul de *economie rurală*. Potrivit Regulamen-

[8] Cînd au urcat pentru prima dată, ori au revenit pe tronul Moldovei 23 de domnitori, începînd cu Nicolae Mavrocordat şi sfîrşind cu Mihai Şuţu

[9] Conform hrisovului pe care îl dăduse în 28 martie 1828

[10] În calitate de vel - vistiernic şi, respectiv, de membru al Epitropiei învăţăturilor publice; cf.: Gabriel Bădărău, *Academia Mihăileană: 1835 - 1848. Menirea patriotică a unei instituţii de învăţămînt*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987, p. 80

tului din 1838, în categoria „învățăturilor înalte", se mai includeau şi cursurile de *filologie* (de *elină, latină, franceză, germană* şi *rusă*), respectiv *„măistriile libere"*: pictura şi desenul liniar [11]. Ele au durat tot atîția ani cît a ținut şi domnia lui Mihail Sturdza; din cauze interne, dar mai ales la presiunea uneia dintre „puterile protectoare", aşezămîntul în atenție va fi retrogradat, în anul 1849, la rangul de gimnaziu şi astfel îşi va pierde, pentru cîțiva ani, „cursurile înalte".

B. În cele ce urmează, vom înfățişa pe patru dintre susținătorii instituției ieşene de învățămînt superior, legați – direct, sau indirect – de trei orizoturi ale filosofiei *lato sensu*; în mod semnificativ, ei reprezintă cele trei provincii istorice ale țării, Banatul (ca parte a Transilvaniei *lato sensu*), Moldova şi Muntenia, sau Țara Românească:

☞ (1) **Eftimie Murgu** [12], ivit pe lume la Rudăria (în comitatul Caraş - Severin, astăzi județul omonim), pe 28 decembrie 1805, ca fiu al ofițerului Samu Murgu, din armata imperială, şi al Cumbriei Murgu (născută Pungilă); îşi începe şcoala în localitatea natală, în limba slavonă, continuînd-o la Caransebeş, unde tatăl său s-a mutat cu regimentul de graniță; se înscrie la Facultatea de Filosofie din Seghedin, ale cărei cursuri le termină în 1827, la Facultatea de Filosofie din Pesta; la aceeaşi Universitate, urmează şi cursurile Facultății de Drept (încheiate în vara anului 1830), iar în 1834, obține titlul de doctor în drept universal; cu studiile o dată terminate – mereu cu calificativul „eminence", grație şi stăpînirii a 5 limbi (în afară de română, vorbea fluent latina, maghiara, germana, greaca şi slavona) – se porneşte spre Moldova, pentru a contribui la relansarea învățămîntului superior, în cadrul Academiei Mihăilene; la Iaşi, îşi deschide cursul de filosofie pe 20 noiembrie 1834; nu rămîne, însă, decît în primii doi ani de funcționare a primei Facultăți româneşti de Filosofie, întrucît la 11 mai 1836 solicită eforiei şcolilor să-i fixeze în regim de urgență examenul, pentru a putea pleca spre Bucureşti; acolo va fi numit, pe 8 decembrie 1837, profesor

[11] Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *Istoria Universității din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, p. 32

[12] Lucian Predescu, *Enciclopedia României. Material românesc; oameni şi înfăptuiri*, ediție anastatică, Editura „Saeculum" / Editura „Vestala", Bucureşti, 1999, pp. 578 - 579; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *Istoria logicii românești*, Editura Tehnică (colecția „Cogito"), Bucureşti, 2006, pp. 46 - 50

de Logică şi Drept roman la Colegiul „Sfîntul Sava"; demisionează şi din această instituţie, pe 19 decembrie 1839, iar la 14 noiembrie 1840 este anchetat pentru implicarea în mişcări revoluţionare; pentru acelaşi delict (participarea la mişcarea revoluţionară din Ţara Românească) va fi arestat, un an mai tîrziu, de Tribunalul Regimentului Grăniceresc din Caransebeş; eliberat la 21 septembrie 1841, cunoaşte o a doua arestare în martie 1845; iese din închisoare pe 9 aprilie 1848, iar la 24 iunie devine deputat în circumscripţiile electorale Lugoj, Oraviţa şi Făget; la 27 iunie 1848, prezidează Marea Adunare Populară de la Lugoj, la 13 iulie înaintează ministrului de Interne dezideratele formulate cu acel prilej, iar la 13 aprilie 1849, votează în dietă detronarea habsburgilor; la 29 iulie 1849, merge spre a-i înmîna lui Avram Iancu noua lege a naţionalităţilor, iar în septembrie 1849, ajunge din nou în închisorile Imperiului, la Arad şi la Budapesta; condamnat (în octombrie 1851) la moarte prin ştreang şi la confiscarea averii, rămîne în final cu o pedeapsă de 4 ani închisoare; revine în libertate în octombrie 1853, iar în structurile puterii, în aprilie 1864, ca deputat al cercului Stamora - Moraviţa; se săvîrşeşte din viaţă, la Buda, pe 12 mai 1870, şi este înmormîntat în cimitirul „Kerepesy" din capitala maghiară; în 1932, osemintele îi vor fi aduse în ţară şi reînhumate în capela cimitirului din Lugoj;

☞ (2) **Mihail Kogălniceanu** [13], născut dintr-o familie boierească, cu ascendenţă în ţinutul Kogălnicului, de peste Prut, a văzut pentru prima dată lumina zilei la Iaşi, pe 6 (respectiv 18) septembrie 1917; după studiile din casa părintească, cu un profesor de origine franceză şi cu un călugăr maramureşean, Gherman Vida, a

[13] A. D. Xenopol, *Mihail Kogălniceanu. Discurs cu răspunsul lui Dimitrie A. Sturdza*, „Göbl", Bucureşti, 1895; Nicolae Iorga, *Mihail Kogălniceanu, scriitorul, omul politic şi românul*, „Socec", Bucureşti, 1918; Radu Dragnea, *Mihail Kogălniceanu*, Tipografia Naţională, Cluj, 1921, reed. la Bucureşti, în 1926; Nicolae Iorga, *Despre Mihail Kogălniceanu*, în: „Analele Academiei Române", tom 41, seria 2, „Cartea Românească", Bucureşti, 1922; Nicolae Cartojan, *Mihail Kogălniceanu: activitatea literară*, „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1942; Gh. I. Georgescu - Buzău, *Mihail Kogălniceanu înnoitorul*, Bucureşti, 1947; Dumitru Hâncu, *Kogălniceanu*, Editura „Tineretului", Bucureşti, 1960; Virgil Ionescu, *Mihail Kogălniceanu. Contribuţii la cunoaşterea vieţii, activităţii şi concepţiilor sale*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1963; Alexandru Zub, *Mihail Kogălniceanu: bibliografie*, Editura Enciclopedică Română şi Editura Militară, Bucureşti, 1971; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 325 - 329; Alexandru Zub, *Mihail Kogălniceanu, istoric*, „Junimea" Iaşi, 1974; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 271 - 278

studiat la Iași, alături de Vasile Alecsandri, în pensionul lui Victor Cuénin, iar apoi la Institutul de la Miroslava, până în 1934, când însoțește pe fiii domnitorului (Grigorie și, respectiv, Dimitrie M. Sturdza) la Colegiul din Lunéville, Franța, iar apoi la Berlin, unde urmează cursuri universitare de Istorie și Drept; întors în țară, redactează o vreme „Alăuta românească" (cu Gheorghe Asachi); în 1839, editează „Foaea sătească a prințipatului Moldovei", iar în 1840 întemeiază „Dacia literară"; un an mai tîrziu inițiază „Arhiva românească", iar cu experiența dobîndită, în toamna anului 1843, ocupă catedra de Istorie a românilor la Academia Mihăileană, pronunțînd, la 24 noiembrie 1843, celebrul *Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională*; inclusiv pentru elanul patriotic al cursului de *Istorie*, declanșează nemulțumirea autorităților țariste, iar domnitorul se vede silit să-l surghiunească, în 1844, la Mănăstirea Râșca; aflat în fruntea mișcării pașoptiste (inclusiv prin redactarea *Dorințelor Partidei Naționale în Moldova*) și a luptei pentru făurirea statului național, prin propaganda dusă în paginile ziarului „Steaua Dunării" (între 1855 și 1860), după Unire, a inițiat sau a susținut actele domniei ce aveau în obiectiv reformarea democratică a țării și obținerea independenței; între altele, a contribuit decisiv la înființarea Universității ieșene (din poziția de prim - ministru și, totodată, ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice în Guvernul de la Iași, al Moldovei), așa cum a contribuit (ca prim - ministru al României, între 1863 și 1865) la secularizarea averilor mănăstirești și la impunerea reformei agrare; s-a stins din viață la Paris, pe 20 iunie (respectiv 2 iulie) 1891, iar mormîntul său (cu un bust de Ion Mateescu) se află la cimitirul „Eternitatea"; locuința sa din Iași (astăzi pe strada „Mihail Kogălniceanu", nr. 9), construită în jurul anului 1835, este casă memorială, pe zidul acesteia numele fiindu-i asociat cu calitatea de „istoric progresist" și de „om politic cu vederi înaintate"; tot în Iași, pe aleea „Mihail Sadoveanu", nr. 12, se află vechea proprietate a cărturarului și militantului politic, adăpostind, de mai multe decenii, Muzeul „Sadoveanu"; o statuie a gînditorului (executată de Vladislav Hegel, în 1905) flanchează una din intrările frontale ale Universității „Al. I. Cuza", iar un bust al acestuia (creație a sculptorului Richard P. Hette) se află, la Iași, pe strada „Ion Creangă", nr. 11;

☞ (3) **Ion Ghica** [14], apărut pe lume la Bucureşti, pe 12 august 1816, ca fiu al logofătului Dimitrie Ghica şi al soţiei sale Maria, născută Câmpinaru; ia lecţii de gramatică de la Ion Heliade - Rădulescu şi urmează Şcoala Franceză a lui Jean Alexandre Vaillant, de la „Sf. Sava", alături de Grigore Alexandrescu, C. A. Rosetti şi alţii; la Paris, unde ajunge în 1835, se înscrie la Litere şi la Drept, în cadrul Sorbonei, dar se pare că nu obţine diplomele de rigoare; mai studiază la Şcoala de Arte şi Manufacturi (pe intervalul 1836 - 1837), la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii din Paris (unde obţine diploma în Ştiinţe matematice, în 1838), apoi la Şcoala de Mine, iar la Collège de France, se iniţiază în economia politică; revenit în ţară în 1842, eşuează într-o afacere legată de exploatarea sării, situaţie în care răspunde favorabil invitaţiei de a susţine Academia Mihăileană din Iaşi, prin cursuri de *Geometrie descriptivă*, *Mineralogie*, *Geologie* şi *Economie politică* (la noi, primul curs universitar de această natură, inaugurat la 23 noiembrie 1843, cu o prezentare a importanţei pe care o are respectiva disciplină); nici cariera didactică nu este una de durată, severitatea excesivă creînd nemulţumiri atît în rîndul studenţilor cît şi în cel al colegilor de catedră; revine la Bucureşti, în 1845, şi participă activ la pregătirea şi desfăşurarea revoluţiei paşoptiste, inclusiv ca membru al Comisiei Executive, aleasă de Comitetul revoluţionar, şi de agent al Guvernului provizoriu la Constantinopol; după înăbuşirea mişcării revoluţionare, este exilat, dar Guvernul otoman îl numeşte guvernator al Insulei Samos, funcţie care îi aduce, în final, titlul de „bei" (sau „prinţ"); revine la Bucureşti, în 1858, unde este nevoit să lupte pentru redobîndirea drepturilor politice; actul Unirii Principatelor îl aduce în poziţia de preşedinte al Consiliului de miniştri din Moldova (între 8 martie şi 27 aprilie 1859), apoi în acea de prim-ministru al Munteniei (între 11 octombrie 1859 şi 28 mai 1860), ministru al Lucrărilor Publice (în 1861), membru în Consiliul superior al Instrucţiunii Publice (în 1862) şi al Comisiei pentru înfiinţarea de bănci (în 1863); nu ezită să ia parte la urzirea „monstruoasei coaliţii", iar după detronarea lui Cuza, devine membru al Locotenenţei Domneşti şi acceptă să formeze Guvernul provizoriu; rămînînd în funcţie şi după ce, la 10 mai 1866, Carol I

[14] Lucian Predescu, *loc. cit.*, p. 360

depune jurământul de credință, ca principe domnitor; aflat în prim-planul vieții politice, ca lider important al grupării liberale moderate, revine în fruntea guvernului pe 18 decembrie 1870, iar din poziția de prim-ministru, se implică în mișcarea antidinastică și prorepublicană; își depune mandatul de premier pe 11 martie 1871, iar între 1872 și 1875 devine director și membru al consiliului de administrație al Creditului Funciar Rural; acționează ca prim director al Teatrului Național (în 1877) și este membru fondator al Societății pentru Învățătura Poporului Român; ales ca membru titular al Societății Academice Române pe 13 august 1874, funcționează în mai multe rînduri ca președinte al Academiei Române; desfășoară, de asemenea, o importantă activitate diplomatică, ca ambasador extraordinar și ministru plenipotențiar la Londra (în perioada august 1881 - octombrie 1890); retras, spre sfîrșitul vieții, la moșia din Ghergani, închide ochii pentru totdeauna la 22 aprilie 1897, cu cîteva luni înainte a fi împlinit 81 de ani;

☞ (4) **Ion Ionescu de la Brad** [15], ivit pe lume în preajma Romanului, la Brad, pe 24 iunie 1818, în casa preotului Ion Isăcescu; după studiile primare în satul natal și cele gimnaziale la Școala de la „Trisfetite" (sau „Trei Ierarhi" din Iași), frecventează cursurile Academiei Mihăilene, la Filosofie și la Drept; după terminarea acestora, la inițiativa lui Gheorghe Asachi și cu sprijinul domnitorului Mihail Sturdza, devine student la Școala Agricolă de la Roville (lîngă Nancy), unde este apreciat „ca un element excepțional"; în

[15] Ion Ionescu de la Brad, *Viața mea de mine însumi*, Iași, 1889; Gheorghe Bogdan - Duică, *Viața și opera întîiului țărănist român: Ion Ionescu de la Brad*, Editura „Ramuri", Craiova, 1921; Vasile V. Haneș, *Ion Ionescu de la Brad*, „Școala Poporului", București, 1941; *idem*, *Ion Ionescu de la Brad* (1818 - 1891): *agronom, economist, naționalist*, București, 1941; Constantin Filipescu, *Omagiu lui Ion Ionescu de la Brad*, București, 1941; Gheorghe Ionescu - Siseşti, *Viața și opera lui Ion Ionescu de la Brad*, Editura „Universul", București, 1942; *idem*, *Agronomul Ion Ionescu de la Brad*, Editura Agrosilvică, București, 1955; Victor Slăvescu, *Ion Ionescu de la Brad*, „Cartea românească", București, 1942; Constantin Sandu - Ville, *Omagiu lui Ion Ionescu de la Brad*, Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad", Iași, 1957; Amilcar Vasiliu, *Ion Ionescu de la Brad*, Editura Agrosilvică, București, 1967; *idem*, *Ion Ionescu de la Brad: mare agronom, economist și patriot român: 150 de ani de la naștere*, în: Ion Ionescu de la Brad, *Opere Agricole*, vol. 1, București, 1968; Ion Lungu Bacău, *Ion Ionescu de la Brad: 150 de ani de la naștere*, Bacău, 1968; Constantin Sandu - Ville, Dumitru Rusu, Filip Cantăr, *In memoriam Ion Ionescu de la Brad*, Editura Academiei, București, 1971; Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, Iași, 1972, pp. 309 - 313; Ștefan Costea (coord.), *Sociologi români: mică enciclopedie*, Editura „Expert", București, 2001, pp. 261 - 265.

paralel, audiază cursuri de Botanică şi Chimie, la Sorbona, fără a ocoli nici cursurile de Economie politică ale Conservatorului de Arte şi Meserii; întors în ţară, este numit profesor la instituţia absolvită, devenind (în martie 1842) *primul universitar român care predă Ştiinţele agricole*; încă din 1845, aderă la mişcarea revoluţionară susţinută de Mihail Kogălniceanu, Costache Negri, Vasile Alecsandri şi alţii (colaborînd la revista „Propăşirea"), iar după înfrîngerea insurgenţilor moldoveni, se refugiază în Muntenia, iar Nicolae Bălcescu (cu care se întîlnise în primăvara anului 1846 la moşia lui Costachi Negri) îl propune vicepreşedinte al Comisiei proprietăţii, menită să pregătească proiectul de reformă agrară, în care se manifestă de partea ţăranilor; arestat şi internat la mănăstirea Cotroceni, o dată cu membrii Guvernului provizoriu, apoi expulzat din ţară, după cîteva săptămîni de „croazieră" pe Dunăre, reuşeşte să evadeze la Orşova, de unde ajunge (împreună cu alţi deportaţi) la românii din Munţii Apuseni; extrădat la cererea Turciei şi adus în preajma Înaltei Porţi, graţie intervenţiei lui Ion Ghica, reuşeşte să întreprindă mai multe călătorii de studii, despre care avea să scrie în „Journal de Constantinopole"; cîştigînd încrederea autorităţilor otomane, este numit membru în Consiliul Imperial de Agricultură şi director al Şcolii de Agricultură de la San Stefano; în Thessalia, unde funcţionează ca administrator al moşiilor marelui vizir Raşid - Paşa, înfiinţează o şcoală pentru pregătirea de agenţi agricoli, respectiv, trei ferme - model, pentru a ajuta ţăranii din zonă să-şi muncească pămîntul în mod ştiinţific; expert pentru moşiile sultanului, efectuează o călătorie de studii în Dobrogea, după care publică pagini interesante sub aspect agrotehnic, etnografic, demografic, geografic şi sociopolitic; reîntors în ţară în cursul anului 1857, se implică în acţiuni legate de pregătirea unirii Moldovei şi Munteniei; profesor de Statistică la Institutul „Trei Ierarhi" din Iaşi, în 1859, se vede destituit şi condamnat la 3 luni de închisoare, iar după eliberare se stabileşte la Bucureşti, luînd parte la dezbaterea problemelor specifice perioadei de după unire; în urma legiferării reformei agrare, în 1864, devine inspector general pentru agricultură, iar în această calitate, cutreieră satele româneşti pentru a suprave-

ghea modul în care se aplica reforma agrară; studiile elaborate pentru zonele Dorohoi, Mehedinți și Putna se constituie într-o importantă contribuție la conturarea monografismului ca metodă de cercetare sociologică; retras definitiv din funcțiile stipendiate de către stat, din cursul anului 1869, revine în prim-planul politicii ca deputat de Roman (între 1876 și 1883), manifestîndu-se din nou ca apărător al intereselor țăranului român; cercetările sale cu caracter agronomic, zootehnic și economic servesc – explicit sau implicit – inclusiv sociologia, antropologia și etnografia; se retrage în lumea umbrelor, acolo unde s-a născut, la vîrsta de 73 de ani, pe 16 decembrie 1891;

C. După plecarea în exil a lui Mihail Sturdza și prin venirea pe tronul Moldovei a lui Grigore Alexandru Ghica, idealul adaptării învățământului ieșean la nevoile pregătirii de specialiști în domeniul dreptului, al educației, al medicinei și al ingineriei este resuscitat pe locul unde fusese întrerupt: în instituția de învățămînt în limba română moștenită de actualul Colegiu Național din Iași.

Prin *Așezămîntul* din 1851, la Gimnaziul Național din Iași se prevedea reînființarea structurilor de nivel superior ce funcționaseră în clădirea de *vis-à-vis*, demolată abuziv de autoritățile comuniste în 1960: o facultate FILOSOFICĂ (cu secții de *Filosofie*, de *Litere* și

I. FILOSOFIE: *Psihologia; Logica și Metafizica; Etica; Estetica; Pedagogia*

II. JURISPRUDENȚA: *Dreptul natural și al ginților; Dreptul politic; Dreptul administrativ; Dreptul civil; Dreptul criminal; Economia politică și socială*

III. ȘTIINȚELE ISTORICE: *Istoria politică; Istoria literară; Biologia; Cronologia; Genealogia; Arheologia; Paleografia; Numismatica; Heraldica*[16]*; Geografia; Etnologia; Statistica*

IV. ȘTIINȚELE MATEMATICE: *Matematici pure și aplicate; Mecanica; Astronomia; Construcția de poduri și șosele; Drumuri de fier; Metrologia*

V. ȘTIINȚELE FIZICE ȘI NATURALE: *Fizica; Optica; Acustica; Caloricul* (a se înțelege: *termodinamica*)*; Electricitatea; Magnetismul; Chimia organică; Geologia; Botanica; Zoologia; Anatomia comparată; Chirurgia*

VI. LITERE: *Lingvistica; Filologia; Retorica; Studii de compoziție în proză; Discursuri în diverse genuri ale elocinței; Stilul epistolar; Poetica etc.*

VII. ARTELE UTILE: *Artele mecanice și industriale; Tehnologia; Artele agricole; Agricultura forestieră; Exploatarea minelor, salinelor și așa mai departe*

Cursuri preconizate pentru programele de studii menite să configureze „școala normală superioară", ca parte a „sistemului de învățămînt național" așa cum este el conceput de Gheorghe Asachi

[16] În textul lui Asachi (*Cvestia învățăturii publice în principatul Moldovei*, Iași, 1856; a se vedea: Dumitru Berlescu, *Universitatea din Iași de la 1860, pînă la 1918*, în: *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iași*, vol. 1, București, 1860, p. 86), figurează cuvîntul „blazon".

de *Ştiinţe* [17]), o facultate de *LEGI* (sau *„DE DRITU"*) şi una *TEOLOGICĂ*, respectiv, un curs de *INGINERIE* şi unul de *ECONOMIE AGRARĂ*.

Ceea ce s-a preconizat la doi ani după dispariţia Academiei Mihăilene a devenit realitate patru ani mai tîrziu, în cursul anului 1856, în timp ce Marile Puteri ale bătrînului continent se concentrau asupra „chestiunii orientale" şi a conflictului ruso-turc.

Cînd, la mai bine de un an de la înfăptuirea Unirii dintre Moldova şi Ţara Românească, Alexandru Ioan Cuza venea la Iaşi să pună *„cea de pe urmă peatră la naltul edificiu intelectual proiectat de legislatorul din 1851"* [18], consfinţind – prin înfiinţarea primei instituţii de învăţămînt superior în limba română, ca *universitas scientiarum*, în fostul palat al familiei Moruzzi [19] – în schema de funcţio-

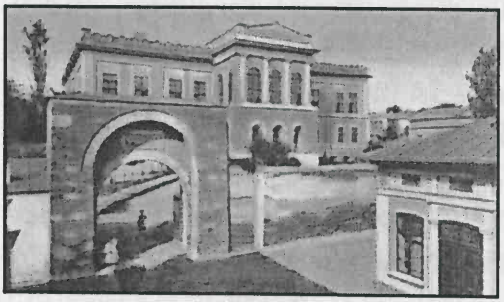

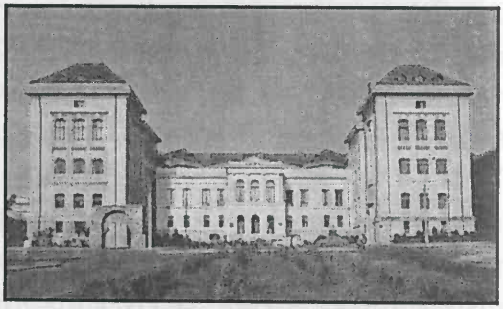

Casele Moruzzi, transformate în sediul de la 1860 al Universităţii din Iaşi; în dreapta, aceeaşi clădire, rămasă în uzul exclusiv al Facultăţii de Medicină, cu extensiile înconjurătoare, terminate în 1955

[17] O împărţire a primei facultăţii din cadrul Academiei Mihăilene se profilase din 1843. Prin „reforma" operată la 11 iulie a anului de care pomenim, secţia I din respectiva facultate se deschide spre discipline precum: *Antropologia, Psihologia, Logica, Metafizica, Estetica, Etica, Pedagogia* şi *Istoria filosofiei*. Cît priveşte debutul preconizatei „Facultăţi de Filosofie din Iaşi", el este marcat pe steagul ce alătură numelui data de „6 octombri 1855".

[18] Cum se exprima Mihail Kogălniceanu în raportul ce însoţea statutele Universităţii, înaintate domnitorului Cuza. Cf.: *Anuariulu Universităţei din Iaşi pe anul şcolariu 1895 - 1896, precedatu de o ochire retrospectivă asupra învăţămîntului superioru din Iaşi*, Iaşi, 1887, p. 47; cf.: Gheorghe Platon, Vasile Cristian, *Istoria Universităţii din Iaşi*, „Junimea", 1985, pp. 52, 55

[19] Aflată, astăzi, în patrimoniul Universităţii de Medicină şi Farmacie „Grigore Traian Popa" din Iaşi, clădirea a fost achiziţionată de către Mihail Kogălniceanu, în 1860, în numele guvernului Moldovei, de la Ruxandra Roznovanu; aceasta o cumpărase, la rîndul ei, în 1840, de la familia Moruzzi, care o achiziţionase de la familia logofătului Alexandru Ghica, iar aceasta de la Ioniţă Cantacuzino, cel care o construise în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea; după incendiul abătut asupra palatului domnesc în 1783, clădirea cu pricina a fost adăpost timp de 5 ani pentru domnitorul Alexandru Ioan Mavrocordat, iar cum în 1788 Moldova este ocupată de ruşi, aici se cazează cneazul Potemkin Taviseskoi; în aceeaşi clădire, în 1816, are loc primul spectacol de teatru în limba română, organizat de Gheorghe Asachi.

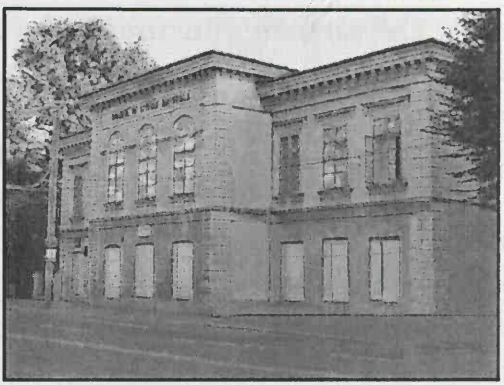

Institutul de Anatomie (construit în stil neoclasic între 1894 și 1900), etalînd pe fronton „Lecția de anatomie" în versiunea sculptorului Vladislav Hegel; la dreapta, sediul celei mai vechi asociații științifice din țară: Societatea de Medici și Naturaliști din Iași, instalată în clădirea ce adăposteşte Muzeul de Ştiințe Naturale al Universității „Al. I. Cuza"

nare a modulului superior din cadrul Gimnaziului Național, însuşită prin proiectul instituției în atenție, nu intervenea decît o singură noutate majoră: Facultatea de Medicină, care din motive obiective, dar şi datorită rezistenței specialiştilor în funcțiune, nu şi-a putut începe activitatea decît 19 ani mai tîrziu, în 1879.

2.2. *UNIVERSITATEA DIN IAŞI, PE PARCURSUL PRIMELOR PATRU DECENII (1860 - 1900)*

Înființată sub imboldul „compensațiilor" legate de unire [20], instituția pe care o sărbătorim cu ocazia triplului jubileu s-a văzut împuținată prin desființarea facultății de Teologie, la doar 4 ani de la inaugurare. Contribuia, la aceasta, numărul mic de studenți, dar şi tendința „europeană" (cu vădită manifestare în Franța şi în Belgia) de separație între învățământul laic (de stat) şi învățământul religios.

Prin Legea din 1864, ce reglementa învățământul românesc de dincolo şi de dincoace de Milcov, pecetluind, totodată, şi înființ-

[20] *„În locul palatului domnesc, să ridicăm palatul științei; în locul Domnului, să punem inteligența; în locul marilor autorități administrative, financiare, militare, care au să se strămute, să punem şcolile cele mari, să punem facultățile; în locul Guvernului din Iași, să ridicăm Universitatea din Iași"*, se exprima Mihail Kogălniceanu la 7 februarie 1877, într-un discurs rostit la Parlament, relativ la situația Universității ieşene. Cf.: Gheorghe Platon; Ion Agrigoroaiei; Mihai Cojocaru (coord.), *Pagini din istoria învățământului românesc*, Iaşi, 1986, p. 13

ţarea Universităţii Bucureşti, Facultatea *Filosofică* de la Iaşi primea un nou nume, devenind Facultate de *Filosofie şi Litere*, iar a treia secţie din cadrul acesteia se transformă în Facultate de Ştiinţe, ca ansamblu de trei secţii: *Matematică*, *Fizică* şi *Ştiinţe naturale*.

După ani de preparative, soldaţi cu înfiinţarea (în 1852) a Institutului Gregorian[21], de *pregătire a moaşelor* (sub conducerea profesorului Anastasie Fătu), iar 7 ani mai tîrziu (în 1859), prin stăruinţa doctorului Nicolae Negură, a Cursului pentru *pregătirea*, la nivel mediu, *a „hirurgilor"*, în 1879, Universitatea ieşeană ajunge la schema preconizată, de instituţie cu patru facultăţi, aceasta, o dată cu inaugurarea FACULTĂŢII DE MEDICINĂ[22].

Dacă la momentul inaugural, din octombrie 1860, secţia *literară* a Facultăţii *Filosofice* era acoperită prin trei direcţii de studii – *Filosofie* (respectiv *Metafizică*, *Estetică*, *Etică*, *Istoria filosofiei* şi *Pedagogie*), *Istoria literaturii* şi *Istoria universală* – pe parcursul a doi ani, aria curriculară a specializării în atenţie se extinde, după adoptarea legii din 1864, la 8 grupe de discipline: (1) Psihologia, Logica şi Metafizica; (2) Filosofia morală şi Estetica; (3) Istoria filosofiei; (4) Istoria uni-

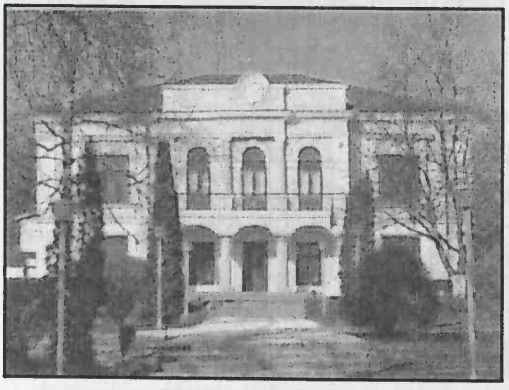

Casa vornicului Vasile Pogor, în care fiul omonim îşi invita colegii de cenaclu la întrunirile „Junimii"; în dreapta, Hotelul „Binder", unde se organizau banchetele junimiştilor

[21] În casele (donate de domnitorul Grigore Alexandru Ghica) ce găzduiesc, astăzi, Spitalul de Obstetrică - Ginecologie (Maternitatea veche), din strada „Cuza Vodă", nr. 34

[22] Momentul inaugural al facultăţii dedicate „cunoaşterii trupului", după cum sublinia Mihail Kogălniceanu, coincide cu mutarea celorlalte 3 facultăţi la noul sediu al Universităţii, din dealul Copoului; rămas în beneficiul Facultăţii de Medicină, vechiul sediu va fi înconjurat de o clădire trilateră, a cărei construcţie începe în 1912 şi ia sfîrştit în 1955.

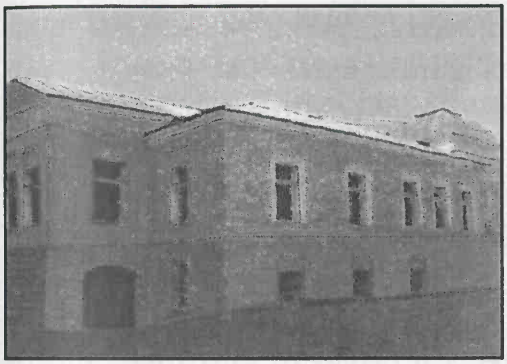

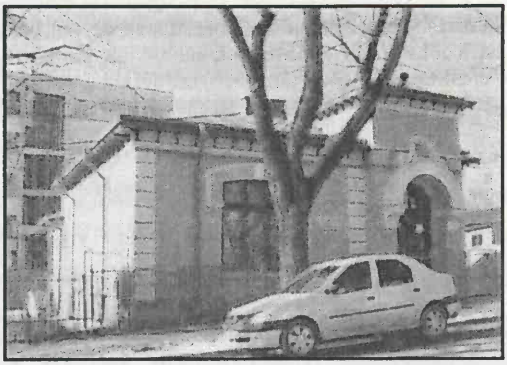

Casa (în curs de renovare) a istoricului Alexandru D. Xenopol, aflată pe strada „Vasile Conta", numită o vreme și „Friedrich Engels"; la dreapta – casa din strada „Lascăr Catargi" în care a locuit profesorul Petre Andrei cu soția și cei patru fii

versală critică; (5) Filosofia istoriei; (6) Literatura latină și elină; (7) Istoria literaturii antice și moderne; (8) Pedagogia și Didactica.

În 1869, disciplinelor menționate din planul secției de Filosofie și Litere li se mai adaugă: *Istoria românilor și a literaturii române*, respectiv *Literatura franceză*, pentru ca, în 1875, *Istoria românilor* să se separe de *Limba și literatura română*, iar doi ani mai tîrziu *Limba franceză* să lase locul unei discipline mai cuprinzătoare, vizînd *Istoria literaturilor moderne*, mai cu seamă a celor neolatine.

Prin *Regulamentul de funcționare a Facultății de Filosofie și Litere* (primul din istoria instituției ieșene), adoptat în 1878, parcursul pregătirii în cadrul secției unice avînd o durată de trei ani de studii consacra următoarele discipline: (1) *Filosofia și istoria filosofiei;* (2) *Literatura elină și istoria literaturii eline;* (3) *Literatura latină și istoria literaturii latine;* (4) *Istoria universală critică;* (5) *Istoria românilor și literatura română;* (6) *Istoria literaturii moderne, mai cu seamă a celor neolatine.*

Zece ani mai tîrziu, prin *Regulamentul* din 1888 al Facultății ieșene de Filosofie și Litere, pregătirea în profil *filosofico - istoric* se separă de cea în direcția *istorico - literară*, un prim pas către viitoarea delimitare dintre secțiile *Filosofie, Litere* și *Istorie.* În noile condiții, studenții de la Filosofie urmează patru discipline specifice (*Estetica; Logica; Morala*, respectiv *Istoria filosofiei*) și patru discipline în comun cu studenții de la Litere: *Istoria românilor și literatura română; Interpretări din autorii latini; Istoria critică universală*, respectiv *Psihologia și pedagogia didactică.*

A. De-a lungul primelor patru decenii, ponderea filosofiei la facultatea de profil se exprimă: într-o singură catedră (de *Filosofie*) din totalul de trei, în 1860; într-o catedră (*Filosofia*) din totalul de şase, în 1870; în două catedre (*Filosofia şi Istoria filosofiei*, respectiv, *Psihologia, pedagogia şi estetica*) din totalul de şapte, în 1880; în două catedre (*Logica, etica şi istoria filosofiei*, respectiv, *Psihologia, pedagogia şi estetica*) din totalul de nouă, în 1890; în trei catedre (*Logica şi istoria filosofiei moderne; Istoria filosofiei antice şi etica*, respectiv, *Psihologia, pedagogia şi estetica*), din totalul de 12, în 1900. Cît priveşte „mişcarea" filosofică ca atare, în perioada de referinţă (1860 - 1900), ea este animată, la facultatea de profil a Universităţii Mihăilene, între alţii, de către:

☞ (1) **Simion Bărnuţiu** [23], prezent în statele de funcţii ale instituţiei între 1860 şi 1864, cînd se pensionează; gînditorul de origine transilvană s-a născut la Bocşa Română (în judeţul Sălaj), pe 21 iulie (respectiv, pe 2 august, după noul calendar) 1808, ca nepot al unui preot de ţară şi fiu al unui cantor bisericesc, care era, în acelaşi timp, ţăran nobil şi învăţător [24]; studiază la Viena, iar apoi la Pavia, unde îşi ia doctoratul în Drept, în iunie 1854, cu teza *Argomenti di giurisprudenza e di scienze politiche*; în capitala Imperiului, el respinge invitaţia lui Ion Maiorescu, de a i se alătura la instituţia în care îşi desfăşura activitatea, şi acceptă, în schimb, propunerea lui August Treboniu Laurian, de a fi profesor la Iaşi; din ianuarie 1855, el îşi începe cursul de *Logică* la Gimnaziul Naţional (continuator al Academiei Mihăilene), iar din anul următor va fi profesor la Facultatea de Drept, întîi în localul răposatei Academii Mihăilene, iar din octombrie 1860, în localul Universităţii Mihăilene; în 1859, el preia şi catedra de *Filosofie* din cadrul facultăţii omonime, care, la deschiderea Universităţii, mai avea doar pe Vasile Alexandrescu Urechia, pentru catedra de *Istorie*; inaugurînd, rînd pe rînd,

[23] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, Iaşi, 1972, pp. 73 - 76; Tudor Ghideanu, *Simion Bărnuţiu*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 125 - 126; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *loc. cit.*, pp. 53 - 103; Petru Ioan *et alia*, *Contributori în contul logicii ieşene*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010, pp. 71 - 74

[24] Cum avea să îl caracterizeze Gheorghe Bogdan - Duică, în: *Viaţa şi ideile lui Simion Bărnuţiu*, Editura „Cultura Naţională", Bucureşti, 1924, pp. 8 - 9

cursurile de *Etică, Estetică, Psihologie, Logică* şi *Pedagogie,* la fel cum, la Facultatea Juridică, ține cursurile privind *Dreptul natural* şi *Dreptul ginților,* de *Dreptul public al românilor* şi de *Dreptul constituțional;* se stinge din viață la 28 mai 1864, în drum spre Sălaj; este înmormîntat în satul său natal, spre care dorise să mai ajungă, pentru ultima dată, într-o remarcabilă solemnitate, marcată de reprezentanții studențimii şi ai corpului profesoral din cadrul Universității ieşene;

☞ (2) **Titu Liviu Maiorescu** [25], apărut pe lume la Craiova, pe 15 februarie 1840; urmează studii la Gimnaziul academic din Viena, îşi trece doctoratul în Filosofie la Universitatea din Giessen, după care obține licența în *Litere şi Filosofie* (în 1860), respectiv în *Drept* (în 1861) la Sorbona; între 1862 şi 1871, predă la Universitatea ieşeană, alături de cursuri „răzlețe" (*Etică, Filosofia istoriei, Filosofia limbii* şi *Pedagogie*), cursuri *„aproape an de an"* [26], precum *Antropologia, Logica, Metafizica* şi *Estetica;* este decan al Facultății Filosofice pe intervalul dintre februarie şi septembrie 1863, iar rector al Universității ieşene (al doilea, în galeria conducătorilor acestei instituții), între 1863 şi 1867, cînd renunță la catedră şi la viața universitară, în favoarea activității parlamentare din centrul politic al țării; va evolua din nou ca profesor începînd cu 1884, de această dată la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universității Bucureşti, contribuind, şi pe această cale, la inițierea unor noi formatori de nivel universitar în cîmpul filosofiei ieşene şi al celei româneşti, în ansamblu; ctitor al societății ieşene „Junimea" şi al publicației aferente (revista „Convorbirilor literare"), deputat şi senator, ministru al Cultelor şi al Instrucțiunii Publice în două rînduri, agent diplomatic, ministru de justiție şi ministru de externe, apoi prim-mistru şi

[25] Dumitru Drăghicescu, *Titu Maiorescu: schiță de biografie psicho-sociologică,* „Libertatea", Bucureşti, 1940; Eugen Lovinescu, *Titu Maiorescu,* vol. I - II, Editura pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1940; Ionel Maftei, *Personalități ieşene,* Iaşi, 1972, pp. 351 - 354; Liviu Rusu, *Scrieri despre Titu Maiorescu,* „Cartea Românească", Bucureşti, 1979; Gheorghe Al. Cazan, *Titu Maiorescu,* în: *Istoria filosofiei româneşti,* Ed. Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1984; Zigu Ornea, *Viața lui Titu Maiorescu,* I - II, „Cartea Românească", Bucureşti, 1986 - 1987; Maria Cornelia Bârliba, *Titu Maiorescu: pledoarie pentru inteligență,* „Edimpex", Bucureşti, 1992; Constantin Schifirneț, *Titu Maiorescu,* în: *Civilizație modernă şi națiune,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.,* pp. 290 - 294; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *loc. cit.,* pp. 53 - 103; Petru Ioan *et al., loc. cit.,* pp. 75 - 86;

[26] Alexandru Husar, *Tradiții naționale,* Editura „Cronica", Iaşi, 2001, p. 76

ministru de externe (calitate în care prezidează Congresul de Pace de la Bucureşti, din 1913), a fost şi rector al Universităţii Bucureşti, membru-fondator al Societăţii Academice Române, iar apoi membru al Academiei Române, gînditorul de origine craioveană cu ascendenţă transilvană – socotit drept creator al *esteticii* în cultura autohtonă, dar şi *„aristocratul gîndirii"* ce a reuşit să impună, la noi, „stilul ideilor" [27] – figurează în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti, cu serialul *Critice* (ediţia completă, volumele I - III, „Minerva", Bucureşti, 1908) şi cu manualul de *Logică* [28], apărut prima dată la Bucureşti, în 1876;

☞ (3) **Ioan Pop Florantin** [29], născut la 8 august 1843, în satul Popteleac (sau Poptelei), din actuala comună Gârbou, judeţul Sălaj; urmează cursurile Facultăţii de Filosofie la Universitatea din Viena şi tot acolo îşi susţine doctoratul în *Filosofie*, în 1867; din postura de profesor de Filosofie, de Germană şi de Română la Liceul Naţional din Iaşi, el a suplinit catedra de *Filosofie* a lui Titu Maiorescu, la Universitatea Mihăileană, în anul 1872 -1873, între altele, predînd un curs de *Estetică*, care avea să apară la Iaşi, în 1874, sub titlul *Estetica, sciinţa filosofică despre frumos şi artă*, partea I, *Estetica generală-frumosul*; după cum însuşi autorul ne previne în prefaţa volumului, este vorba de *„cea dintîi estetică ce se publică la noi, la români"*;

☞ (4) **Constantin Leonardescu**, *„unul dintre cei mai activi profesori pe care i-a avut Universitatea din Iaşi"* [30], s-a ivit pe lume la Craiova, pe 3 decembrie 1844, iar studiile superioare şi le-a făcut, mai întîi, în capitală, unde obţine licenţa în Filosofie (în cursul anului 1868), ca absolvent al primei promoţii bucureştene de Filosofie,

---

[27] A se vedea, între alţii: Garabet Ibrăileanu, *Titu Maiorescu*, în: „Însemnări ieşene", an I, nr. 30, din 7 septembrie 1919; Alexandru Husar, *op. cit.*, p. 79

[28] A se vedea recenziile, de peste ani, semnate de Diana Stanciu şi Mihaela Alexandru Pop, respectiv de Alexandru Surdu, în: Ion Ianoşi (coord.), *Dicţionarul operelor filosofice româneşti*, Editura „Humanitas", Bucureşti, 1997, pp. 123 - 125

[29] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 3, Iaşi, 1978, pp. 267 - 269; George Ceauşu; Petru Ioan; Melentina Toma, *loc. cit.*, pp. 87 - 88

[30] Alexandru Husar, *op. cit.*, p. 77

cu teza despre *Methodulu in scientile physico - naturale, essacte, morale şi politice*; apoi în Franța, la Paris, unde urmează Dreptul şi obține, în 1872, licența în Ştiințele juridice; în cursul anului 1873, îşi susține doctoratul la Universitatea din Bruxelles, iar la Universitatea Mihăileană din Iaşi, funcționează (în succesiunea lui Titu Maiorescu), din 1873 şi pînă la sfîrşitul vieții (survenit în cursul anului 1907), prelegerile sale acoperind întreaga pregătire în specialitate, prin discipline precum *Estetica, Psihologia, Pedagogia, Logica, Metafizica, Filosofia morală, Istoria filosofiei* şi *Sociologia;* variată a fost şi activitatea sa publicistică, derulată mai ales în „Revista contimporană" şi în „Convorbiri literare" [31];

☞ (5) **Constantin Dimitrescu - Iaşi,** care a văzut pentru prima dată lumina zilei – în fosta capitală a Moldovei – pe 25 februarie 1849, iar după terminarea studiilor superioare în Germania, la Leipzig, acolo unde va obține şi doctoratul în Filosofie cu o teză asupra conceptului de „frumos" (*Der Shönheitsbegriff*), în 1877; funcționează o vreme în învățământul secundar din Moldova, la Botoşani şi la Bârlad, pentru ca în octombrie 1878 să fie chemat pentru a prelua la Facultatea de Filosofie şi Litere a Universității ieşene catedra de *Estetică, Psihologie* şi *Pedagogie* (rezultată din scindarea „supercatedrei" la care trudiseră anterior Simion Bărnuțiu, Titu Maiorescu şi Constantin Leonardescu); rămîne în oraşul natal pînă în 1885, cînd se transferă la Universitatea Bucureşti, instituția de învățământ superior unde (în 1896) va susține primul curs de *Sociologie* din țara noastră şi printre primele din Europa; aici învățatul ieşean va îndeplini funcția de rector pe intervalul 1898 - 1910, iar ca deputat, va lucra cu mult zel la reforma învățământului, în calitate de principal

[31] Ion Petrovici, *De-a lungul unei vieți: amintiri*, Editura pentru literatură, Bucureşti, 1966, pp. 238 - 239; Ion Iliescu, *Începuturile gîndirii estetice în cultura românească*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1968, p. 41; Marian Bejat, *Geneza psihologiei ca ştiință experimentală în România*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972, pp. 134 - 149; *Istoria filosofiei românești*, vol. 1, Editura Academiei, Bucureşti, 1972, pp. 524 - 546; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 4, Iaşi, 1982, pp. 149 - 150; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 279 - 283; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 89 - 92;

colaborator al ministrului Spiru Haret la elaborarea şi adoptarea (în iarna anului şcolar 1897 - 1898) a noii legi privind instrucţia publică din România; ilustru fiu al Iaşului, cel de care pomenim a rămas în conştiinţa foştilor studenţi ca şi în amintirea colegilor parlamentari, ca unul dintre cei mai elocvenţi slujitori ai catedrei [32];

☞ (6) **Eduard Gruber** [33], angajat al Universităţii ieşene între 1893 şi 1895; fiu al arhitectului german Josef Gruber, din München, acesta a studiat la Universitatea ieşeană, unde şi-a luat licenţa în 1884, cu o teză despre *Genul elementelor latine din limba română*; a predat o vreme *Geografia* la o şcoală comercială din Iaşi, după care studiază în Franţa, la Sorbona, la *École des Hautes Études*, la École des Chartes, la Collège de France şi la École des Langues Orientales; revine în ţară cu gîndul la o „preparaţiune filosofică"; cu o subvenţie de la Ministerul Instrucţiunii condus de Maiorescu, pleacă în Germania pentru a studia şi a lucra la Leipzig şi Berlin; la îndemnul lui Wundt, în august 1889, ia parte la Congresul de Psihologie fiziologică de la Paris, susţinînd o comunicare pe tema audiţiei colorate şi a altor senzaţii duble; cu doctoratul în Psihologie la Universitatea din Leipzig (sub conducerea lui Wilhelm Wundt), revine la Iaşi ca suplinitor al catedrei de *Psihologie, Estetică* şi *Pedagogie*; marcînd un moment esenţial pentru evoluţia cercetărilor româneşti din orizontul ştiinţelor sufletului, graţie cursului de *Introducere în Psihologia experimentală* (ce includea, între altele, psihologia fiziologică, optica fiziologică şi psihologia văzului), lecţiilor de *Psihologie a copilului*, dar şi Laboratorului de Psihologie experi-

---

[32] Ernest Stere, *Constantin Dimitrescu - Iaşi*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", tom VII, seria *Ştiinţe sociale*, 1961, pp. 251 - 252; Eugeniu Sperantia, *Figuri universitare*, Editura „Tineretului", Bucureşti, 1967, pp. 5 - 13; Mitu Movilă, *Ideea de libertate în concepţia lui Constantin Dimitrescu - Iaşi*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", tom XVI, seria *Ştiinţe filosofice*, 1970, pp. 103 - 111; Titu Georgescu; Emil Bâldescu, *Ctitori de şcoală românească: secolul al XIX - lea*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, pp. 265 - 273; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 213 - 215; Traian Ştirbăţ, *Constantin Dimitrescu - Iaşi*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 130 - 131

[33] Helmut Hatzfeld, *Bibliografia critica de la nueva estilistica, aplicada a las literaturas románicas*, „Gredos", Madrid, 1955; Iorgu Iordan, *Memorii*, III, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1979, p. 201; Alexandru Husar, *op. cit.*, p. 143; a se vedea şi: Marian Bejat, *op. cit.*, pp. 153 - 182; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 3, Iaşi, 1978, pp. 148 - 150

mentală (primul din țara noastră), pasagerul slujitor al Universității ieşene (a cărui activitate la catedră se încheie intempestiv, datorită înrăutățirii bolii şi durerii provocate de pierderea fiicei), rămîne, deopotrivă, un contributor pe linia *„concepției moderne în problema stilisticii literare"*;

☞ (7) **Petre P. Negulescu** [34], născut la Ploieşti, pe 14 (respectiv 27) octombrie 1872; acesta urmează cursuri mai întîi la Facultatea de Ştiințe din cadrul Universității Bucureşti, apoi la cea de Litere şi Filosofie, unde obține licența, cu o teză privind *Critica aprioris-mului şi a empirismului* (în 1892); remarcat de Titu Maiorescu din anii studenției, este trimis cu o bursă de studii postuniversitare în Germania şi în Franța; titular pe conferința de *Istoria filosofiei contemporane* la Universitatea din Iaşi din 1894, iar profesor din 1896, el susține – în anii petrecuți la Iaşi – cursuri la disciplinele *Istoria filosofiei*, respectiv *Enciclopedia filosofiei*, aceasta din urmă incluzînd şi *Logica*; din anul 1910, se transferă la Universitatea Bucureşti, pentru a prelua catedra fostului său maestru, Titu Maiorescu;

☞ (8) **Ion Găvănescul** [35], născut la Buzău, pe 10 februarie 1859; acesta şi-a făcut studiile secundare la Liceul „Matei Basarab", din Bucureşti, obținînd bacalaureatul în 1878; urmează studii superioare în acelaşi centru de cultură, trecîndu-şi licența în Litere şi Filosofie, în 1883; doctor în Filosofie din 1887 la Universitatea din Berlin (între 1883 şi 1887), cu o teză despre *Ideile pedagogice ale lui John Locke* (în original: *Versuch einer zusammenfassenden Darstellung der pädagogischen Ansichten J. Lockes*), este

[34] Ion Petrovici, *Amintiri universitare*, „Alcalay & C-ie", Bucureşti, 1920, pp. 43 - 46; Marin Ştefănescu, *Filosofia românească*, Institutul de Arte Grafice „Răsăritul", Bucureşti, 1922, pp. 248 - 260; Nicolae Bagdasar, *Istoria filosofiei românești*, ediția a II- a, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941; reed., sub îngrijirea lui Aurel Ştefanache, „Moldova", Iaşi, 2001, pp. 152 - 163; Petre Dumitrescu, *Conceptul de filosofie la P. P. Negulescu*, „Junimea", Iaşi, 1975; Petre Dumitrescu, *P. P. Negulescu*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *loc. cit*, pp. 132 - 133; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 133 - 141; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 101 - 104; Ion Didilescu, *Petre P. Negulescu*, în: *Universitari din alte vremuri*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010, pp. 35 - 53

[35] C. Narly, *Opera pedagogică a profesorului Ion Găvănescul*, Editura „Cartea românească", Bucureşti, 1929; Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. 7, Iaşi, 1997, pp. 110 - 112

profesor la Universitatea ieşeană, din 1 decembrie 1888, ca titular al catedrei de *Pedagogie, Psihologie şi Estetică,* deţinută anterior de Constantin Dimitrescu - Iaşi; fost suplinitor la catedra de Pedagogie a Şcolii normale „Carol I" din Bucureşti (pe timpul studiilor universitare), după întoarcerea în ţară a suplinit catedra de Filosofie la liceul absolvit, iar la Iaşi a organizat şi a condus Seminarul Pedagogic al Universităţii ieşene, de la înfiinţare (în 1899), pînă în ianuarie 1933, menţinîndu-se în legătură cu instituţia academică în calitate de profesor onorar; a fost decan al Facultăţii ieşene de Litere şi Filosofie în două rînduri, iar în afara instituţiei, s-a manifestat ca inspector şcolar (între 1891 şi 1895), ca senator (în 4 legislaturi) şi ca deputat al Ligii Apărării Naţionale, în 1926; membru al „Misiunii Universitare de Propagandă", trimisă la Paris în timpul războiului de întregire, membru al Consiliului Naţional Român (Paris, 1918 - 1919), preşedinte al Coloniei Române din Paris (pînă la întoarcerea în ţară), preşedinte al secţiei ieşene din cadrul Ligii Culturale, organizator şi preşedinte al Ligii Antirevizioniste Române (1933), respectiv preşedinte de onoare al acesteia, organizator şi conducător al cercetăşiei române, a primit numeroase decoraţii şi medalii, între care *Meritul cultural cl. I, Răsplata muncii cl. I, Coroana României* şi *Steaua României;* a fost membru al Ordinului „Ferdinand I" şi al Ordinului francez „Legiunea de Onoare"; *„Nestor al pedogogiei româneşti"*, respectiv primul pedagog român cu deschidere teoretică şi practică *„de nivel universitar"* [36], profesorul ieşean rămîne unul dintre remarcabilii reprezentanţi ai Psihologiei, ai Eticii şi ai Esteticii, la facultatea pe care a slujit-o timp de 44 de ani.

B. În etapa de care ne ocupăm, susţinătorilor nemijlociţi ai catedrelor de Filosofie din cadrul Universităţii ieşene, mai sus pomeniţi, li se adaugă două personalităţi care, fără să aparţină *de jure* învăţămîntului filosofic ieşean, au slujit Universitatea Mihăileană (ca profesori de Drept şi, respectiv, de Istorie universală, iar apoi de Istorie a românilor) şi au îndatorat hotărîtor cursul filosofiei româneşti *toto genere*. Este vorba de profesorii:

[36] Steluţa Dumitraşcu, *Ion Găvănescul,* în: Gh. Platon; V. Cristian (coord.), *loc. cit.,* pp. 139 - 140

☞ (1) **Vasile Conta** [37], care s-a născut la Ghindăoani (comuna Bălțăteşti, județul Neamț), pe 15 noiembrie 1845; după clasele primare din localitatea natală, se înscrie la Gimnaziul Central din Iaşi [38], dar îşi întrerupe studiile pentru a însoți o trupă de teatru în turneele prin țară; revine pe băncile liceului în 1864, iar după trei ani îşi susține bacalaureatul; în paralel, frecventează Conservatorul, la clasa de violoncel; înscris la Facultatea de Drept a Universității ieşene din 1868, în anul următor primeşte bursa „Pogor - Fătu", din partea Societății „Junimea", pentru studii la Institutul de Comerț din Anvers, Belgia; la numai un an de la înscriere (în 1870), obține diploma de „candidat în Drept", iar în 1871 este *diplomat* al Institutului; în 1872, obține doctoratul în Drept, la Universitatea din Bruxelles; revenit în țară (în 1873), din postura de avocat, cîştigă – prin concurs – catedra de Drept civil a Universității ieşene, în 1873; ca membru al „Facțiunii Liberale şi Independente", în 1879, ajunge deputat, iar la 20 iulie 1880, este numit ministru al Instrucțiunii publice şi cultelor, în Guvernul Liberal I. C. Brătianu; va demisiona din această funcție în anul următor, ca urmare a respingerii proiectului de lege asupra instrucțiunii publice şi private; accede, în schimb, la Curtea de Casație şi îşi continuă activitatea publicistică la „Convorbiri literare", „Buletinul Societății de medici naturalişti din Iaşi" etc.; bolnav de ftizie din anii pregătirii şcolare, efectuează o ultimă călătorie peste hotare (în Italia) şi încetează din viață la 21 aprilie 1882 (fiind înhumat la cimitirul „Eternitatea" din Iaşi), iar în urma sa a rămas o impresionantă operă filosofică, difuzată în româneşte şi în franțuzeşte, la Iaşi, la Paris, ori la Bruxelles; multe din scrierile gînditorului moldovean se adresau, în mod direct, studenților ieşeni

[37] I. A. Rădulescu - Pogoneanu, *Über das Leben und die Philosophie Contas*, Leipzig, 1902; Ana Conta - Kernbach, *Biografia lui Vasile Conta. Adăugiri şi îndreptări*, Editura „Iliescu", Iaşi, 1916; Dan Bădărău, *Un système matérialiste métaphysique au XIX-e siècle. La philosophie de Basile Conta*, Presses Universitaires de France, Paris, 1924; Nicolae Gogoneață, *Filosofia lui Vasile Conta*, Editura Ştiințifică, București, 1962; Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 168 - 171; Mihai Baciu, *Vasile Conta*, în: Gh. Platon; V. Cristian, *loc. cit.*, pp. 128 - 130; Ştefan Costea (coord.), *loc. cit.*, pp. 128 - 131

[38] Continuator al Academiei Mihăilene (1834 - 1847); instituția se va numi, după 1944, Liceul „M. Sadoveanu", apoi Liceul Național, iar din ultimii ani: Colegiul Național din Iaşi

întru filosofie, istorie şi litere; menţionăm că trei dintre cărţile sale apărute în ţară şi străinătate figurează în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti; este vorba de: • *Théorie du fatalisme; essai de philosophie matérialiste* [39], publicată iniţial în „Convorbiri literare", an IX, nr. 6 - 12, 1 septembrie 1875 - 1 martie 1876; • *Teoria ondulaţiunii universale* [40], apărută mai întîi în „Convorbiri literare", an X, nr. 3 - 12, 1 iunie 1876 - 1 martie 1877; an XI, nr. 5 - 8, 1 august - 1 noiembrie, 1877; • *Les fondements de la métaphysique* [41], apărută la „Félix Alcan", Paris, 1890, iar în versiunea românească, în 1896, la Librăria fraţilor Şaraga;

☞ (2) **Alexandru D. Xenopol** [42], născut la Iaşi, pe 23 (sau 24 ?) martie 1847; după ciclul secundar încheiat la „Institutul Academic" din Iaşi, studiază Dreptul şi Filosofia la Berlin (între 1867 şi 1871), ca cel dintîi beneficiar al bursei acordate de „Junimea"; doctor în *Drept*, la Berlin, iar în *Filosofie*, la Universitatea din Giessen, din 1871, sub calificativul *magna cum laude*, ajunge procuror de secţie la Tribunalul din Iaşi (1871 - 1876), apoi prim-procuror la aceeaşi instituţie ieşeană (1876 - 1878), pentru ca apoi să practice avocatura; în paralel cu preocupările judiciare, se lansează în activităţile

[39] Les Éditions „Gustave Mayolez"; „Germer - Baillière", Paris, 1877; cf. recenzia de peste ani a lui Adrian Niţă, din: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 231 - 233

[40] Editura „Librăriei Şcoalelor", Fraţii Şaraga, Iaşi, 1894 (vol.1) şi 1895 (vol. 2); în franceză: Basil Conta, *Théorie de l'ondulation universelle*, „Alcan", Paris, 1895; cf. recenzia lui Adrian Niţă, din: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 237 - 239

[41] Cf. recenzia lui Adrian Niţă, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 78 - 80

[42] Heinrich Rickert, *Les principes fondamentaux de l'histoire*, în: „Historische Zeitschrift", 86, pp. 464 - 470; Marin Ştefănescu, *op. cit.*, pp. 182 - 190; Octav Botez, *A. D. Xenopol, teoretician şi filosof al istoriei*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1928; Vasile Gherasim, *Filosofia istoriei la A. D. Xenopol*, „Glasul Bucovinei", Cernăuţi, 1928; Nicolae Gogoneaţă; Zigu Ornea, *A. D. Xenopol: concepţia socială şi filosofică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965; Gheorghe Toma, *Xenopol despre logica istoriei*, Editura Politică, Bucureşti, 1967; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 613 - 317; Leonid Boicu; Alexandru Zub (coord.), *A. D. Xenopol: studii privitoare la viaţa şi opera sa*, Editura Academiei, Bucureşti, 1972; Alexandru Zub, A. D. Xenopol: bibliografie, Editura Militară, Bucureşti, 1973; Angela Giustino Vitolo, *Storia e metodo in Alexandru D. Xenopol: un dibattito europeo*, Edizioni Scientifiche Italiene, Napoli, 1995; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 474 - 478; Gheorghe Ungureanu, *A. D.* Xenopol, *filosof al istoriei*, Editura Universităţii, Piteşti, 2002; Petru Ioan, *Perspective logice*, Editura „Junimea" (seria „Logos"), Iaşi, 1987, pp. 112 - 118; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 104 - 109; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 93 - 100

didactice, mai întîi ca profesor la Institutul Academic, unde predă *Istoria*, apoi ca profesor suplinitor la catedra de Istoria românilor de la Universitatea Mihăileană, din 1875 şi pînă în 1883, cînd este titularizat pe catedra respectivă; în 1891, preia ca suplinitor şi catedra de Istorie universală; funcționează ca rector al Universității între 1898 şi 1901 şi-i reprezintă pe ieşeni în Parlament de-a lungul mai multor legislaturi; deşi este invocat în primul rînd ca istoric, nu trebuie uitat că, prin cursurile sale de istorie la Universitatea ieşeană el se adresa unor studenți care, la vremea respectivă, dobîndeau, în primul rînd, o deschidere filosofică; în plus, marele gînditor s-a manifestat în țară inclusiv ca sociolog, ca economist şi ca filosof al culturii, iar în marile centre culturale ale lumii, el a fost cunoscut şi apreciat, mai întîi ca filosof şi ca logician al istoriei, o dovadă în acest sens fiind şi traducerea în limba spaniolă a cărții *Despre teoria istoriei* [43], de către Domingo Vaca, respectiv comentariile cu care au întîmpinat respectiva ediție un Francesco Elias de Tejada, Rodrigue de Nozera, Francesco Saverio Varano, Francesco de Ayala şi alții.

1860 (secția Filosofie a FACULTĂȚII FILOSOFICE)

• *Metafizica;* • *Estetica;* • *Etica;* • *Istoria filosofiei;* • *Pedagogia*

1864 (secția LITERARĂ a Facultății de Filosofie şi Litere)

• *Psihologia, Logica şi Metafizica;* • *Filosofia morală şi Estetica;* • *Istoria filosofiei;* • *Filosofia istoriei;* • *Pedagogia şi didactica*

1880

• *Filosofia şi Istoria filosofiei;* • *Psihologia, Pedagogia, Estetica*

1888

• *Estetica, Logica, Morala, Istoria filosofiei (ca discipline de specialitate);* • *Istoria românilor şi literatura română, Interpretări din autori latini, Istoria critică universală, Psihologia şi Pedagogia didactică, ca discipline comune cu secția istorico-literară*

Discipline filosofice predate înainte de 1900, la Facultatea filosofică, devenită ulterior Facultatea de Filosofie şi Litere a Universității din Iaşi [44]

2.3. *FILOSOFIA ÎN „EVUL DE MIJLOC"* AL ALMEI MATER IASSIENSIS *(1901 - 1947)*

Derulată sub efectul Legii Haret [45], din 23 martie 1898, cea de a doua mare etapă din istoria intrinsecă a Universității Mihăilene

[43] A. D. Xenopol, *Teoria de la historia*, „Jorro", Madrid, 1911

[44] Gh. Platon; V. Cristian, *Istoria Univesității din Iaşi*, Iaşi, 1985, pp. 72 - 73

a marcat semnificativi paşi înainte pe linia extinderii şi a diversificării cîmpului de pregătire. Între altele, este vorba de: ☞ (1) înfiinţarea catedrei de Chimie Agricolă, la secţia de Ştiinţe Naturale şi de iniţierea cursului liber de Chimie Fizică, în cadrul aceleiaşi Facultăţi, de Ştiinţe, în 1906; ☞ (2) înfiinţarea (prin strădania lui Dragomir Hurmuzescu), în 1910, în cadrul aceleiaşi facultăţi, a Şcolii de Electricitate Industrială, prima din România, de această factură; ☞ (3) organizarea, în 1911, a catedrei de Chimie Tehnologică şi de inaugurarea, în 1912, a secţiei de Chimie Aplicată; ☞ (4) înfiinţarea, în cursul anului 1912, tot în cadrul Facultăţii de Ştiinţe, a secţiei de *Ştiinţe Agricole*, respectiv transformarea, în 1913, a *Şcolii de Electricitate* în Institut Electrotehnic, subordonat conducerii Universităţii.

După încheierea primului Război Mondial, Universitatea din Iaşi are ocazia de a-şi plăti o datorie de onoare faţă de spaţiul transilvan al neamului reîntregit: ea trimite în sprijinul Universităţii Româneşti nou-apărute (prin transformarea universităţii maghiare, conform decretului - lege 4090 / 12. 09. 1919) pe naturalistul şi biospeologul Emil

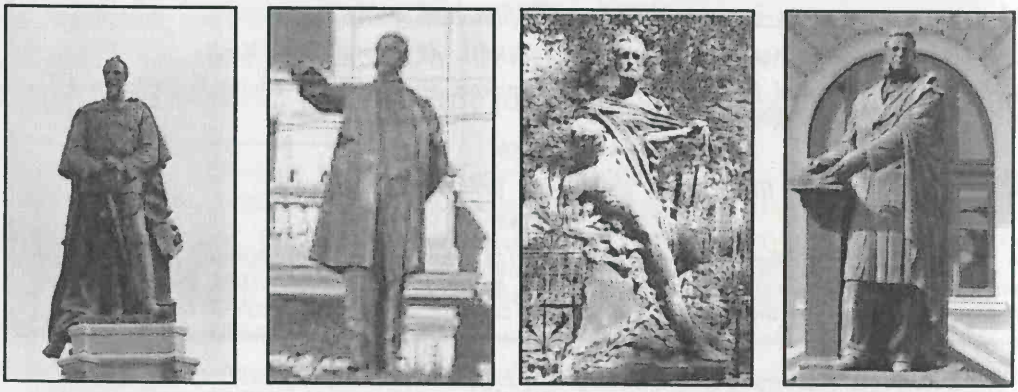

Efigii din urbea Iaşilor ale cîtorva personaje ce marchează destinul Universităţii Mihăilene şi al învăţămîntului superior filosofic: Alexandru I. Cuza, Mihai Kogălniceanu, Vasile Conta şi A. D. Xenopol

[45] Este vorba de *Legea învăţămîntului secundar şi superior*, prin care, între altele: ☞ (1) se instituie gradele didactice şi perfecţionarea celor ce lucrează în sistemul şcolar; ☞ (2) liceul se structurează în opt clase, pe două cicluri, cel superior urmînd ruta „reală", „modernă" şi „clasică"; ☞ (3) este promovată autonomia universitară; ☞ (4) pe lîngă fiecare universitate, ia fiinţă Seminarul Pedagogic, cu misiunea pregătirii pentru profesiunea didactică a absolvenţilor cu examen de licenţă, prin cursuri de *Psihologie* şi prin aplicaţii de *Pedagogie*, executate „într-o şcoală secundară de băieţi" alipită respectivei instituţii; ☞ (5) se instituie Senatul universitar ca organ deliberativ şi decizional, în care figurează rectorul, decanii şi reprezentanţii specializărilor.

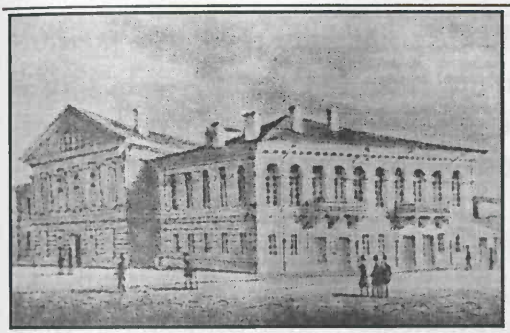

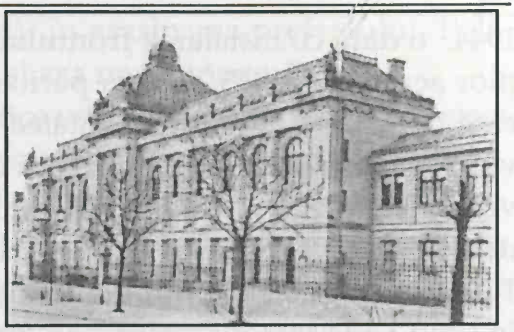

Vechiul Teatru Național din Iași, pe locul căruia s-a edificat, în 1896, Palatul Universității Mihăilene; la dreapta, corpul central al respectivei instituții, construit între anii 1893 și 1897, într-un stil ce împletește elemente de clasic și baroc, după proiectul lui Louis Blanc

Racoviță (1868 - 1947), pe filologii Vasile Bogrea (1881 - 1926) și Teodor Naum (1891 - 1980), pe chimiștii Gheorghe Spacu (1883 - 1955), Raluca Râpan (1894 - 1972) și Constantin Macarovici (1902 - 1984), pe zoologul Vasile Gh. Radu (1903 - 1982), pe fizicianul Gheorghe Dima (1876 - 1951), pe matematicienii Theodor Angheluță (1882 - 1964) și Gheorghe Bratu (1891 - 1941), pe istoricul Ioan Ursu (1875 - 1925), respectiv pe juristul Vasile Dimitriu, cel care devine al doilea dintre rectorii instituției clujene, pe intervalul 1920 - 1921.

Ca urmare a cerințelor de adaptare a învățământului superior din partea noastră de țară la realitățile României Mari, Universitatea ieșeană parcurge o serie de transformări, printre care: ☞ (1) reactivarea – din inițiativa profesorului Ion Petrovici, ministru al Învățământului – a Facultății de Teologie, în 1926, cu sediul la Chișinău[46]; ☞ (2) reorganizarea într-o facultate distinctă a învățământului superior agronomic, în cursul anului 1933; ☞ (3) desprinderea din structura Universității Mihăilene a învățământului aplicat, sub chipul Școlii Politehnice „Gheorghe Asachi"[47]; ☞ (4) refugiul, în

[46] Anticipînd spiritul actualei organizări a învățământului teologic, facultatea ieșeană cu regim de extrateritorialitate nu se limita doar la necesitățile pregătirii clerului ortodox din Moldova; cursurile sale (pe ruta exegetică, istorică, literaro-filosofică, sistemică și practică) se adresau și absolventelor de liceu de ambele părți ale Prutului, formînd – în acest fel – profesoare de Religie pentru școlile secundare de fete.

[47] Înființarea primei entități alternative în raport cu Universitatea Mihăileană s-a realizat prin Decretul din 3 decembrie 1937, pus în aplicare în cursul anului următor (cf.: Constantin Calistru, Ion Curievici, Toma Farcaș, Dumitru Mangeron, *Învățământul tehnic la Universitatea din Iași*, în: *Contribuții la istoria dezvoltării universității din Iași*, vol. 2, București, 1960,

1944, o dată cu instalarea frontului la Iaşi, iar apoi revenirea facultăţilor acasă, în 1945. Tot în perioada la care ne referim, se accentuează decalajul dintre Universitatea ieşeană şi cea bucureşteană, în privinţa numărului de specializări şi a cursanţilor aferenţi: în timp ce Universitatea din Iaşi şcolariza în anul academic 1923 - 1924 doar 4.650 de studenţi, la instituţia similară din capitală erau înscrişi 11.324; la 10 ani distanţă, efectivul studenţilor atinge la Iaşi cifra de 6.157 în timp ce la instituţia similară din Bucureşti, numărul cursanţilor este de trei ori mai mare, ridicîndu-se la 18.327 de studenţi.

În perioada la care ne referim, Universitatea ieşeană: ☞ (1) se îmbogăţeşte cu aripa de sud a clădirii din dealul Copoului, construită între anii 1929 şi 1938 (cînd la Ministerul Învăţămîntului s-au succedat profesorii Nicoale Costăchescu, Dimitrie Gusti şi Constantin Angelescu), dar terminată complet şi dotată cu mobilier abia în preajma centenarului; ☞ (2) suportă grave atentate la integritatea patrimoniului; aflată la dispoziţia Ministerului de Război în anii de primă confruntare mondială, clădirea din Copou avea să-i fie restituită la 23 august 1918 cu mobilierul deteriorat, dar şi cu grave defecţiuni la instalaţii, ceea ce a determinat reluarea cursurilor abia pe 1 martie 1919; pe de altă parte, în vara anului 1945, cînd facultăţile reveneau din refugiu, jumătate din spaţiul instituţiei era în ruină, datorită bombardamentelor; ☞ (3) înregistrează mari fluctuaţii [48] în privinţa numărului de studenţi – de la 673 (în anul universitar 1918 - 1919), la 6.914 (în anul academic 1933 - 1934) şi doar 1.263, în anul universitar 1942 - 1943; ☞ (4) este asociată cu unele manifestări stridente ale dreptei politice: tulburări în Laboratorul de Chimie al Facultăţii de Medicină şi în alte spaţii de învăţămînt, agresiuni la locuinţa rectorului Traian Bratu şi încercarea nereuşită de a-i curma viaţa, împiedicarea unor profesori cu vederi democratice de a-şi ţine cursurile, implicarea unui student al univer-

pp. 356 - 378). Menţionăm că în cadrul noii instituţii de învăţămînt superior se includea şi Facultatea de Agronomie, cu sediul la Chişinău, între 1933 şi 1940. Cf.: Constantin Pântea, Constantin Sandu - Ville, Emil Roşu, Vlad Gheorghiu, Constantin Nicolicioiu, *Dezvoltarea ştiinţelor agronomice în învăţămîntul superior din Iaşi*, în: *loc. cit.*, pp. 379 - 393

[48] Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *Istoria Universităţii din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, p. 161

sității (Corneliu Zelea - Codreanu) în asasinarea prefectului Poliției din Iaşi, Constantin Manciu, şi aşa mai departe [49].

Ponderea disciplinelor filosofice este dată de numărul în creştere al catedrelor: ele sînt 4 în 1910 (*Logica şi istoria filosofiei moderne; Etica, sociologia şi istoria filosofiei antice; Pedagogia, psihologia şi estetica,* respectiv, *Psihologia şi logica*) şi tot atîtea în 1928, doar că structura lor se schimbă, asociind de această dată discipline de profil după cum urmează: ☞ (1) *Filosofie şi logică;* ☞ (2) *Psihologie, sociologie şi etică;* ☞ (3) *Pedagogie şi istoria pedagogiei;* ☞ (4) *Estetica şi critica literară* [50].

A. Pe intervalul unei jumătăți de veac, între anii 1901 şi 1948, traversat şi la Iaşi de două războaie mondiale ce au răscolit şi-au reconfigurat teritoriul şi granițele țării, învățămîntul superior filosofic este onorat, la Universitatea Mihăileană, de cîțiva dintre profesorii ce au făcut faima perioadei anterioare. Îi avem în vedere pe:

(1) **Alexandru D. Xenopol**, veteranul Facultății ieşene de Filosofie şi Litere, care se deschide, după 1900, inclusiv spre domeniul literaturii; în 1914, la vîrsta de 67 de ani, se stabileşte la Bucureşti, dar deteriorarea sănătății îl readuce în Moldova, la moşia soției din satul Andrieşeni, nu foarte departe de Iaşi; revenit în capitală, după încheierea războiului, pentru a fi mai aproape de Academia Română, instituția care-l consacră ca membru corespondent (în 1889), iar ca membru activ (sau titular !) în 1893, onorîndu-l cu funcția de preşedinte (şi ulterior de vicepreşedinte) al secțiunii istorice, se desparte de cele pămînteşti la 27 februarie 1920 şi este înhumat la cimitirul „Bellu", cu funeralii naționale; profesor onorific la Sorbona şi întruchipare strălucită a „modelului Cantemir" de formație culturală, ilustrul gînditor ieşean rămîne singurul mare istoric din vremea sa cu preocupări legate de problemele teoretice ale disciplinei; membru corespondent (iar din 1910, membru titular) al Academiei de Ştiințe Morale şi Politice din cadrul Institutului Franței, membru al Institutului Internațional de Sociologie şi al altor foruri acade-

[49] Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *loc. cit.*, pp. 194 - 201

[50] Din formularea celor trei norme de profesor şi a normei de conferențiar (ultima din enumerare), nu mai are vizibilitate disciplina privind *Istoria filosofiei (antice şi moderne).*

mice din străinătate, el figurează în topul primelor 111 lucrări filosofice româneşti cu a sa (*La*) *Théorie de l'histoire* [51];

☞ (2) **Constantin Leonardescu**, devotat slujitor al Universităţii ieşene în cîmpul disciplinelor filosofice pînă la 20 august 1907, cînd închide ochii pentru totdeauna la Slănic Moldova; în istoria instituţiei rămîne ca autor al primului curs de Sociologie (iniţiat în 1897, la un an după ce acesta fusese introdus la Universitatea Bucureşti de către exieşeanul Constantin Dimitrescu-Iaşi) şi ca ultimul profesor legat de mai toate disciplinele prevăzute în programa secţiei de Filosofie;

☞ (3) **Petre P. Negulescu**, continuator pe linia predării disciplinelor filosofice pînă în 1910, cînd se transferă la Universitatea Bucureşti, pentru a prelua catedra lui Titu Maiorescu, fostul său profesor; de două ori ministru al Intrucţiunii şi Cultelor, preşedinte al Camerei Deputaţilor, membru corespondent (din 1915), iar apoi membru activ (din 1936) al Academiei Române, senator, Petre P. Negulescu este autorul a patru dintre cărţile aflate în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti; este vorba: de *Filosofia Renaşterii* (a cărei primă ediţie debutează cu volumul apărut în anul transferului la Universitatea Bucureşti), de *Geneza formelor culturii* (apărută prima dată la Tipografia „Bucovina", în 1934), de *Destinul omenirii* (ampla construcţie de filosofie şi sociologie politică, care începe să apară în 1938) şi de *Istoria filosofiei contemporane*, apărută în 5 volume (între 1941 şi 1945), nu fără legătură cu antecedentele ieşene ale activităţii sale didactice [52];

☞ (4) **Ion Găvănescul**, care-şi continuă activitatea de profesor în orizontul Pedagogiei militante, al Psihologiei şi al Esteticii, pînă la pensionarea survenită în 1933; el rămîne, între altele, ca primul organizator şi conducător al Seminarului Pedagogic din Iaşi.

B. Printr-un fericit schimb de generaţii, filosofia ieşeană şi disciplinele conexe, desprinse, rînd pe rînd, din cîmpul acesteia (psihologia, pedagogia, respectiv sociologia) beneficiază, în perioada la care ne referim, de „intrarea în sistem" a următorilor dascăli:

---

[51] A se vedea discuţia „de peste timp", purtată sub semnătura lui Marin Bălan, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 235 - 237

[52] A se vedea recenziile semnate de Gheorghe Vlăduţescu, din: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 71 - 72, 95 - 97 şi 37 - 38, respectiv de Mihaela Alexandru Pop, în: *loc. cit.*, pp. 83 - 84

☞ (1) **Ion Petrovici** [53], ivit pe lume la Tecuci, pe 2 (respectiv 14) iunie 1882; urmează Liceul „Sfîntul Sava" din Bucureşti, oraşul unde obține licența în Drept (în 1903), iar pe cea în Litere şi Filosofie, în 1904; după stagiul de două semestre la Universitatea din Leipzig şi la Universitatea din Berlin, îşi trece doctoratul în Filosofie şi Litere la Universitatea Bucureşti, în 1905, cu o teză despre *Paralelismul psiho - fizic* [54], el fiind primul doctor în specialitatea amintită al unei instituții de învățământ superior din România; docent pentru *Filosofie generală*, *Logică* şi *Psihologie* la Universitatea din Iaşi, devine conferențiar definitiv pe 1 noiembrie 1906; profesor agregat la catedra de *Istoria filosofiei moderne şi Logică*, din 1 ianuarie 1912, obține titularizarea pe 1 aprilie 1915; fost director general al Teatrelor, în 1918, ministru al Lucrărilor Publice, în 1921, ilustrul dascăl este decan al Facultății de Litere şi Filosofie din Iaşi, din 1923, pînă în 1926, cînd este numit ministru al Instrucției Publice [55], portofoliu redobîndit pe intervalul 1937 - 1938; fost ministru al Culturii Naționale în 1941, şi fost ministru de stat, de mai multe ori deputat, gînditorul român se transferă, în 1940, la Universitatea Bucureşti, ca profesor de *Istoria filosofiei moderne*; membru al Academiei Române din 1934, „agreat la Sorbona" (din 1932), invitat pentru conferințe la Academia de Ştiințe Morale şi Politice din Paris, Ion Petrovici a fost omagiat, la împlinirea a 30 de ani de activitate, de conducerea Societății Române de Filosofie prin inițierea unei *Istorii a filosofiei moderne*, apărută în cinci volume, între anii 1937 şi 1941; de-a lungul anilor, a fost răsplătit, pentru meritele sale, cu ordinul *Coroana României în gradul de Mare Cruce* şi ordinul *Steaua României în gradul de Mare Ofițer*; de asemenea, a fost ofițer al or-

---

[53] Cf.: Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, „Universitas", Chişinău, 1993, p. 151; Tudor Ghideanu, *Ion Petrovici*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *Universitatea din Iaşi: 1860 - 1985. Dezvoltarea ştiinței*, Iaşi, 1986, pp. 133 - 134; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 46 - 49; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *Istoria logicii românești*, pp. 142 - 179; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 105 - 118

[54] Text de 92 pagini, apărut la Atelierele Grafice „Socecu", din Bucureşti, în 1905

[55] Sub mandatul său, la 3 iunie 1927 se aprobă planurile de construcție a aripei din vale a Universității ieşene şi se adjudecă lucrările de construcție

dinului *Meritul cultural*; fostul profesor al Universităţii Mihăilene figurează cu două dintre cărţile sale [56] în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti; este vorba de volumul *Probleme de logică* (cu ediţii antume din 1911, 1923 şi 1928), respectiv de *Introducere în metafizică*, apărută la Bucureşti, în 1924 şi în 1929;

☞ (2) **Dimitrie Gusti** [57], ivit pe lume, sub o zodie luminoasă, la Iaşi – *„cel mai frumos şi mai faimos oraş al Principatelor danubiene"* [58] – pe 13 februarie 1880, ca fiu al lui Ştefan Gusti (cu titlu de boierie din timpul domniei lui Sturdza) şi al Nataliei Gusti, născută Gatoschi [59]; absolvent al „Institutelor Unite" (Liceul din Iaşi unde i-a avut ca profesori pe viitori colegi de Universitate şi de Academie, precum Petru Poni, Ioan D. Caragiani, Alexandru D. Xenopol şi Alexandru Philippide); din 1898 se regăseşte ca student al Universităţii ieşene, frecventînd cursurile Facultăţii de Filosofie şi Litere, respectiv pe cele ale facultăţilor de Drept şi de Ştiinţe; din anul următor, dorind să aprofundeze, după metode noi, *ştiinţa societăţii*, dar şi pentru a sfărîma *„lanţurile strînse şi monotone ale familiei, ale mediului şi ale regiunii, pentru a începe o viaţă plină de freamăt şi de curiozitate, de mari perspective şi de mari răspunderi"*, cum declară în paginile autobiografice [60]; îşi continuă studiile în Ger-

[56] A se vedea recenziile de peste timp ale lui Dragan Stoianovici şi Ovidiu Gràma, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 173 - 175, respectiv 88 - 90

[57] Ph. E. Mosely, *The Sociological School of Dimitrie Gusti*, în: „The Sociological Review", vol. XXVIII, 1936; Mircea Vulcănescu; Traian Herseni, George Vlădescu - Răcoasa, *Dimitrie Gusti şi şcoala sociologică de la Bucureşti*, Institutul Social Român, Bucureşti, 1937; Ovidiu Bădina, *Dimitrie Gusti. Contribuţii la cunoaşterea operei şi activităţii sale*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965; Gheorghe Vlădescu - Răcoasa, *Profesorul Dimitrie Gusti. Viaţa, opera şi personalitatea lui*, Institutul Social Român, Bucureşti, 1937; Ovidiu Bădina; Octavian Neamţu, *Dimitrie Gusti. Viaţă şi personalitate*, Editura „Tineretului", Bucureşti, 1967; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 280 - 282; Constantin Stroe, *Etica în opera lui Dimitrie Gusti*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1978; Mihai Baciu, *Dimitrie Gusti*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 145 - 146; Zbigniew T. Wierzbicki, *Dimitrie Gusti*, Torun, 1991; Maria Larionescu (coord.), *Şcoala sociologică de la Bucureşti. Tradiţie şi actualitate*, „Metropol", Bucureşti, 1996; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 221 - 230

[58] Cum se exprimă Dimitrie Gusti, în: *Fragmente autobiografice. Autosociologia unei vieţi*, din *Opere*, vol. V, Editura Academiei, Bucureşti, 1971, p. 28

[59] Din neamul contelui Gatovkin, dar şi al unui patriarh de Constantinopol. Cf.: *loc. cit*, p. 27

[60] Cf.: *loc. cit.*, p. 35

mania, la Universitatea din Berlin (1899 - 1900) şi la cea din Leipzig (între 1900 şi 1903), în acest din urmă centru de cultură susținîndu-şi doctoratul în Filosofie (în 1904), cu o teză despre *Egoismus und Altruismus; zur soziologischen Motivation des praktischen Wolens,* sub coordonarea lui Wilhelm Wundt; în 1905 se află din nou la Universitatea din Berlin, unde studiază Sociologie, Drept şi Economie politică; revenind în țară, candidează la catedra de *Istoria filosofiei antice şi Etică,* din Facultatea de profil a Universității ieşene; se duce la Paris, unde studiază cu sociologul Emil Durkheim, iar după întoarcerea la Iaşi va fi numit profesor agregat definitiv la catedra de *Istoria filosofiei greceşti, Etică şi Sociologie;* pe 8 aprilie 1910, îşi ține, în aula Universității Mihăilene, lecția inaugurală a cursului său, publicată în „Convorbiri literare", sub titlul *Introducere la cursul de istoria filosofiei greceşti, etică şi sociologie;* în acelaşi an, pune bazele învățământului sociologic modern în cadrul Universității ieşene, unde – pe 1 aprilie 1915 – va deveni profesor titular; în 1918, este ales decan al Facultății de Litere şi Filosofie şi tot atunci întemeiază, la Iaşi, *Asociația pentru Studiul şi Reforma Socială,* structura din care va emerge *Institutul Social Român;* organul publicistic al Asociației, „Arhiva pentru ştiința şi reforma socială" va deveni, la rîndu-i, publicația Institutului Social Român şi a *Federației Internaționale a Societăților şi Institutelor de Sociologie;* tot în 1918 este ales membru corespondent al Academiei Române, pentru ca, un an mai tîrziu să devină membru activ; în 1920 este reales decan al Facultății de Litere şi Filosofie din cadrul Universității ieşene, dar la 1 noiembrie 1920, se transferă la catedra [61] de *Sociologie, Etică, Politică şi Estetică* a Universității Bucureşti; în 1922, îşi asumă funcția de director al Casei Culturii Poporului, iar pe 10 iunie 1923 îşi rosteşte discursul de recepție la Academia Română, centrat pe Ființa şi menirea Academiilor; în cursul anului 1925, începe cercetările monografice de teren, cu prima echipă multidisciplinară din istoria cercetărilor sociologice; în 1930, devine preşedinte al Societății de Radiodifuziune, dar şi preşedinte al Oficiului Național al Cooperației, respectiv pre-

[61] Vacantă prin repoziționarea, spre Pedagogie, a profesorului Ion Rădulescu - Pogoneanu

şedinte al primului recensământ organizat după standarde moderne; ca ministru al Instrucţiunii Publice, Cultelor şi Artelor, în intervalul 1932 - 1933, impune învăţământul sociologic în şcolile normale, pentru a apropia elevii de starea socială a ţării; în 1934, este numit director general al Fundaţiei culturale din Bucureşti, iar la sate creează şcoli ţărăneşti pentru săteni şi cămine culturale; în cursul aceluiaşi an, este numit doctor *honoris causa* al Universităţii din Leipzig; în 1935 conferenţiază în două rînduri la Paris, participă la Congresul Internaţional de Sociologie de la Bruxelles şi este sărbătorit cu prilejul împlinirii unui sfert de veac de la debutul în activitatea didactică universitară; în anul următor, înfiinţează revista „Sociologie românească", iar pe malul lacului Herăstrău, din Bucureşti, creează „Muzeul Satului Românesc"; în cursul anului 1937, susţine comunicări la Congresul Internaţional de Sociologie şi Ştiinţe Sociale, respectiv de Sociologie, după cum organizează Pavilionul României din cadrul Expoziţiei Internaţionale de la Paris; în 1938 iniţiază Enciclopedia României şi elaborează *Legea Serviciului Social*, despre pomenita instituţie avînd a vorbi (pe 24 iunie 1949) la Academia de Ştiinţe Morale din Paris, cu ocazia alegerii sale ca membru corespondent al Institutului Franţei; tot în 1939 este preşedinte al Congresului Internaţional de Sociologie, ce urma să aibă loc la Bucureşti; în 1941, este ales ca profesor de Sociologie la *New School for Social Research*, din New York, dar nu poate ocupa catedra din cauza regimului Antonescu; între 1944 şi 1946 deţine preşedinţia Academiei Române; comunicarea sa din 20 mai 1946 (la Académie des Sciences Morales et Politiques, din Paris), *Vers une conception réaliste et scientifique de la paix*, reprezintă punctul de plecare pentru crearea Institutului Social al Naţiunilor, inaugurat la 15 ianuarie 1947, la New York; în cursul anului 1947, ia parte la sesiuni de comunicări în cadrul Academiilor din Philadelphia şi Washington, ţine prelegeri despre sociologia monografică la universităţile din Wisconsin [62], Chicago, Harvard [63] şi Yale, iar la Centrul de Studii

[62] Sociologii de acolo declarîndu-i că metoda cercetărilor pe teren, cu echipe complexe, multidisciplinare, este „o minune" a cunoaşterii sociale

[63] Unde studenţii profesorului Pitirim Sorokin îi cer conducerii universităţii să se organizeze cercetări de teren după modelul şcolii sociologice din Bucureşti.

Sociologice din Paris vorbește despre *studiul realității sociale după școala sociologică românească*; cel mai cunoscut sociolog român dincolo de hotarele țării, inițiator și conducător de instituții hotărîtoare pentru destinul sociologiei românești [64], membru al Societății pentru Sociologie din Geneva, al Institutului Sociologic Internațional, al Societății pentru Știința Socială din Tokyo și al Societății de Sociologie din Praga, Dimitrie Gusti se stinge din viață pe 30 octombrie 1955; în topul primelor 111 scrieri filosofice românești, gînditorul ieșean figurînd cu volumul *La science de la réalité: introduction à un système de sociologie, d'étique et de politique* [65], apărută la Paris, în cursul anului 1941;

☞ (3) **Constantin Fedeleș** [66], născut la Scobinți, în județul Iași, pe 3 martie 1877; cu studii secundare la Liceul Național, respectiv la Liceul Internat din Iași, terminate în 1899, își face serviciul militar la Regimentul „13 Infanterie" din Iași, iar pentru faptele din campanii (1913, Bulgaria, și 1916 - 1918), este răsplătit cu *Crucea de război, Medalia pentru participarea la Războiul Mondial, Coroana României* și *Steaua României*; își obține licența în Litere și Filosofie la Universitatea ieșeană, în 1903; după trecerea examenului de capacitate în Filosofie și în Limba germană, în 1906, funcționează ca profesor pe ambele discipline la licee din Bârlad, Botoșani și Iași; împletind predarea cu specializarea, audiază cursuri la universitățile din Berlin, Leipzig și München, în acest din urmă centru universitar german luîndu-și doctoratul, în 1911, pe baza unei disertații privitoare la istoria esteticii [67]; a fost inspector tehnic al învățământului filosofic, în 1911, dar și inspector general al învățământului din Mol-

[64] Instituțiilor deja pomenite li se mai adaugă, între altele, „Institutul de Științe Sociale Românești" și „Consiliul Național de Cercetări Științifice".

[65] Volumul este recenzat, în perspectiva vremurilor noastre, de către Mihaela Alexandra Pop, în: Ion Ianoși (coord.), *loc. cit.*, pp. 204 - 205

[66] Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 3, Iași, 1978, pp. 121 - 123; Constantin Logofătu, *Constantin Fedeleș: 1877 - 1958*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 141- 142; Alexandru Husar, *op. cit.*, pp. 148 - 159

[67] *Versuch über Alisons Aesthetik. Darstellung und Kritik. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der englischen Aesthetik im 18 Jahrh* („*Cercetare asupra esteticii lui Alison. Reprezentare și critică. O contribuție la istoria dezvoltării esteticii engleze în secolul al XVIII-lea*"), München, 1911

dova; în anul universitar 1912 - 1913 suplineşte conferinţa de *Psihologie şi estetică*, pe care se fixează la începutul noului an universitar; în octombrie 1915, devine profesor suplinitor de Limba şi literatura franceză, iar din noiembrie 1920 suplineşte catedra de *Logică şi metodologie*, pentru ca din octombrie 1921 să devină profesor suplinitor de *Psihologie şi estetică*, catedra unde devine titular pe 1 noiembrie 1922; din decembrie 1928, este profesor titular la catedra de *Istoria filosofiei şi Pedagogie* din cadrul Facultăţii de Teologie, cu sediul în Chişinău; fost profesor de Filosofie şi Limbile moderne la Seminarul Pedagogic al Universităţii ieşene (din 10 octombrie 1910), fost director al primelor cursuri pentru naţionalizarea învăţământului din Basarabia, la Soroca (în mai 1918), de asemenea fost profesor de Limbă şi literatură franceză la Seminarul Superior din Iaşi (înfiinţat pe 15 octombrie 1918), susţinător al primului curs de Limbă şi literatură engleză la Facultatea de Litere şi Filosofie din Iaşi (între 1919 şi 1921), om de vastă cultură, cărturar umanist, poliglot (vorbea, pe lîngă greacă şi latină, franceza, engleza, germana, italiana şi spaniola) a lăsat impresii memorabile foştilor săi studenţi, deveniţi, la rîndul lor, personalităţi remarcabile, de talia profesorilor Vasile Pavelcu, Petre Botezatu, sau Ernest Stere;

☞ (4) **Petre Andrei** [68], născut la Brăila, pe 29 iunie 1891; absolvent al Liceului „N. Bălcescu", din localitatea natală (în 1910), urmează cursurile Facultăţii ieşene de Filosofie şi Litere, unde îşi ia licenţa în 1913, după care urmează un stagiu de pregătire în Germania, la Berlin (aici audiază Seminarul de Logică şi Istoria filosofiei, ţinut de Alois Riehl) şi la Leipzig; revenit la Iaşi, îşi ia doctoratul, în cadrul instituţiei absolvite, în 1918, cu o teză despre *Filosofia valorii*, avînd ca subtitlu *Sociologia valorii*, sub coordonarea profesorului Dimitrie Gusti; profesor suplinitor la Liceul Militar din Iaşi, iar în anul universitar 1920 - 1921, suplinitor al ca-

[68] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 33 - 36; Cf.: Miluţă Bulimar, *Petre Andrei: 1821 - 1840*, în: Gh. Platon, V. Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 148 - 149; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 22 - 28; Doru Tompea, Cătălin Bordeianu, *Petre Andrei. Omul şi opera: dimensiuni ale modelului valorii cunoaşterii sociale*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2007

tedrei ocupate de Ion Petrovici (la disciplinele *Enciclopedia filosofică* și *Istoria filosofiei*), el devine din 1 decembrie 1922 profesor titular pe catedra de *Sociologie și Etică*, la care activase fostul său profesor, Dimitrie Gusti; între 1927 și 1930, conduce revista „Minerva", ca organ al Societății de Filosofie și Științe Sociale din Iași, iar între 1924 și 1926 este director al Bibliotecii Centrale Universitare din Iași; activitatea sa remarcabilă la Universitatea ieșeană și în afara acesteia se întrerupe brutal la 4 octombrie 1940, prin gestul tragic al autosuprimării [69], asumat de gînditorul antifascist în contextul venirii legionarilor în guvernul „de salvare națională"; „jertfă a luptei dintre raționalism și obscurantism", dar și exemplu de conștiință civică și profesională „înainte de a fi dat culturii românești tot ceea ce promitea prin calitățile sale deosebite" [70]; decorat cu *Steaua României* în grad de comandor, cu *Coroana României* în grad de comandor și *Crucea de război*, pentru faptele de arme repurtate în campania din anii 1916 - 1918, decan al Facultății de Litere și Filosofie în 1932, deputat (din partea județului Vaslui) și vicepreședinte al Camerei Deputaților, subsecretar de stat în mai multe ministere, ministru al Educației Naționale [71] (între 1938 și 1940), membru al Societății de Sociologie din Germania, al Societății de Filosofie și Sociologie din Paris, al Academiei de Științe Sociale din Washington și al altor foruri științifice din străinătate, reputatul profesor al Universității ieșene, promotor al „integralismului sociologic" și al unui model cultural prin care deschiderea intelectuală presupunea interesul pentru „domenii interpenetrante", va intra în topul primelor 111 scrieri filosofice românești cu volumul *Filosofia valorii*, apărut (postum) în 1945, cu un „cuvînt înainte" purtînd semnătura profesorului Dimitrie Gusti [72]; pe fațada casei în care a locuit profesorul Petre Andrei (din strada „Lascăr Catargi", nr. 20),

---

[69] Fusese demis pe 3 iulie 1940 din funcția de ministru (în favoarea lui Traian Brăileanu, profesor de Sociologie la Universitatea din Cernăuți), iar la începutul lui octombrie 1940 se emisese ordinul de percheziție a locuinței, de destituire din învățămînt și de arestare. Sinistrul document era semnat de „conducătorul statului", generalul Ion Antonescu, de profesorul (ministru) Traian Brăileanu și de profesorul Traian Herseni !

[70] Ștefan Bârsănescu, *Medalioane*, „Junimea", Iași, 1935, pp. 126 - 127, *apud*: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *Istoria Universității din Iași*, Iași, 1985, pp. 157, 207

[71] În această postură, elaborează mai multe proiecte de legi, între care și cea cu privire la reorganizarea învățămîntului superior din țara noastră.

[72] Cf. recenzia realizată de Vasile Morar, în: Ion Ianoși (coord.), *loc. cit.*, pp. 72 - 74

trecătorul poate desluşi slovele unei inscripţii comemorative, iar mormîntul i se află la cimitirul „Eternitatea"; numele său este asociat cu Fundaţia Academică iniţiată de fiul Petru P. Andrei (1922 - 2002), în 1990, şi cu Universitatea ce funcţionează sub auspiciile acesteia;

☞ (5) **Ioan Lupu** [73], născut în comuna Muncelu (fostul judeţ Tecuci), pe 7 august 1883; a urmat Liceul „Gh. Roşca Codreanu" din Bârlad, luîndu-şi bacalaureatul în vara anului 1905; patru ani mai tîrziu îşi trece licenţa în Litere şi Filosofie la facultatea de profil a Universităţii ieşene; în 1912, obţine examenul de capacitate pentru Limba germană, iar în anul următor repetă performanţa pentru cazul Dreptului; urmează studii de aprofundare la instituţii academice din Berlin, Jena, München, Paris şi Londra, iar la Universitatea Bucureşti îşi ia doctoratul în Litere şi Filosofie, în cursul anului 1931; profesor la Liceul Internat din Iaşi, a suplinit pe profesorul Petre Andrei (între 1938 şi 1940) la catedra de Sociologie şi Etică;

☞ (6) **Ştefan Bârsănescu** [74], născut în comuna Vipereşti, din judeţul Buzău, la 4 martie 1895; a urmat Seminarul Teologic din Galaţi şi şi-a susţinut examenele de diferenţă pentru liceul teoretic, în aceeaşi localitate, în cursul anului 1916; după instrucţia militară este mobilizat pe front, între 1917 şi 1918, iar pentru faptele de arme din campanie, primeşte decoraţia *Crucea comemorativă a războiului*, cu bareta „Mărăşeşti"; după demobilizare, se înscrie la Facultatea de Drept a Universităţii ieşene, unde obţine licenţa în 1919; pe parcurs, urmează şi cursurile Facultăţii de Litere şi Filosofie din cadrul aceleiaşi instituţii, trecîndu-şi licenţa în 1921; după examenul de capacitate în *Pedagogie* (trecut în 1921), parcurge un stagiu de aprofundare (în cursul anului academic 1923 - 1924) la *Zentralinstitut für Erzie-*

[73] Mihai David, Anuarul Universităţii din Iaşi pe anul academic 1938 - 1939, vol. 24, Editura Universităţii Mihăilene, Iaşi, 1942, p. 44

[74] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 5, Iaşi, 1985, pp. 34 - 37; Stela Iancu; George Văideanu, *Ştefan Bârsănescu*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 151 - 152; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 127 - 130; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani*, ediţia a III - a, „Vasiliana '98", Iaşi, 2009, pp. 84 - 85

hung und Unterricht din Berlin, iar în 1925 își finalizează, la instituția absolvită, doctoratul în *Filosofie*; revine la Universitatea din Berlin pe intervalul 1929 - 1931, după cum mai face studii de specialitate și în Danemarca, între 1937 și 1941; își începe cariera didactică, în 1921, ca profesor de Pedagogie la Școala Normală „Vasile Lupu" din Iași, instituție în cadrul căreia funcționează ca director, pe intervalul 1926 - 1928; din 1923, este și asistent la catedra de *Psihologie și Estetică* (unde preda Mihai Ralea), iar pe 1 aprilie 1933, este numit profesor suplinitor la Catedra de *Pedagogie*, ca urmare a pensionării profesorului Ion Găvănescul; între anii 1938 și 1948, funcționează inclusiv ca director al Seminarului Pedagogic din Iași, iar de-a lungul anilor, ține cursuri de *Didactică generală*, de *Istoria pedagogiei* etc.;

☞ (7) **Mihai Ralea** [75], născut la Huși (dacă nu la București !), pe 30 aprilie 1896; absolvent al Liceului Internat din Iași (actualul Colegiu „C. Negruzzi"), își ia licența în Drept (în 1918), respectiv în Litere și Filosofie, în 1919, la Universitatea din Iași (după doi ani parcurși la Universitatea București), după care își trece doctoratul la Paris, mai întîi în Științe economice și politice (cu o disertație despre *Proudhon: sa conception du progrès et son atitude sociale*), în 1922, iar apoi în Litere (cu teza principală *L' idée de la révolution dans les doctrines socialistes. Étude sur l'évolution de la tactique révolutionnaire*, iar teza secundară *Révolution et socialisme: essai de bibliographie*), în 1923; revenit în orașul studiilor liceale în cursul aceluiași an, funcționează la Facultatea ieșeană de Litere și Filosofie în calitate de asistent la catedra de *Istorie a filosofiei*, a profesorului Ion Petrovici, și în aceea de conferențiar, la disciplinele *Pedagogie socială* și *Legislație școlară, națională și comparată*; din 1926 devine profesor de *Psihologie* și *Estetică* [76], iar în 1928 este ales deputat de Fălciu, din partea Partidului Național

[75] *Mihai Ralea*, „Revista de Filosofie", tom XI, nr. 5, 1964, pp. 581 / 583; Ionel Maftei, *Personalități ieșene*, vol. 1, Iași, 1972, pp. 500 - 501; Stela Teodorescu, *Mihai Ralea: 1896 - 1964*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 142 - 144; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", București, 1994, pp. 18 - 22; Constantin Schifirneț, *Studiu introductiv* la: M. Ralea, *Ideea de revoluție*, București, 1997; *idem*, *Studiu introductiv* la: Mihai Ralea, *Fenomenul românesc*, București, 1997; Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 588 - 560; Ștefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 372 - 376

[76] Catedră legată, pînă în cursul anului 1923, de Pedagogie

Țărănesc; patru ani mai tîrziu, îşi reînnoieşte mandatul şi ajunge vicepreşedinte al Camerei în două dintre sesiunile respectivei legislaturi; din 1933, preia conducerea „Vieții Româneşti", iar din 1934 începe colaborarea la „Dreptatea", publicație al cărei director va fi între 1936 şi 1938; la capătul acestui interval, devine Ministru al Muncii şi Ocrotirilor Sociale, iar tot atunci se transferă la catedra de *Estetică şi critică literară*, din cadrul Universității Bucureşti (la aceeaşi catedră se va instala, începînd cu 1 aprilie 1939, şi Marcela Simionescu, fosta sa asistentă de la Iaşi, pe intervalul 1935 - 1939); după rebeliunea legionară, este internat în lagărul de la Târgu Jiu, unde rămîne pe tot parcursul războiului; fondator al Partidului Socialist Țărănesc şi semnatar al memoriului adresat mareşalului Ion Antonescu pentru ieşirea României din război şi ruperea alianței cu Germania nazistă, avea să facă parte din Guvernul doctorului Petru Groza, ca ministru al artelor; în iulie 1945, devine vice-preşedinte al Frontului Plugarilor, iar în anul următor se regăseşte în grupul de lucru pentru pregătirea participării României la Conferința de Pace de la Paris; din 1949, profesorul Mihai Ralea preia catedra de *Psihologie* a Universității bucureştene, iar ca şef al acesteia, în 1956, inițiază şi conduce Institutul de Psihologie din cadrul Academiei Române, contribuind, între altele, la înființarea Asociației Psihologilor din România şi la editarea „Revistei de Psihologie"; ambasador în S. U. A., deputat de Huşi în M. A. N., membru în Consiliul de Stat, preşedinte al Comisiei Naționale pentru U. N. E. S. C. O., preşedinte al Grupului Național Român al Uniunii Inter - parlamentare, preşedinte al Institutului Român pentru Relații Culturale cu Străinătatea, membru al Academiei Române, laureat al „Premiului de Stat", el figurează în topul primelor 111 scrieri de filosofie românească cu volumul *Explicarea omului*[77], din 1946;

☞ (8) **Constantin Narly**, ivit pe lume la Tecuci, în actualul județ Galați, pe 30 mai 1896, ca al patrulea din cei şase copii născuți la casa ofițerului Ion Averin Narly şi al soției sale, Clementina, născută Voicu; cu studii secundare la Iaşi, în 1914 se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universității Mihăilene; mobilizat pe front,

[77] A se vedea recenzia lui Valentin Protopopescu, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 64 - 67

în cursul anului 1916, își reia cursurile la terminarea războiului, obținînd licența în vara anului 1918; angajat ca profesor la Brăila, iar apoi la Râmnicu Sărat și la Cernăuți, între 1921 și 1926, audiază cursuri de filosofie și pedagogie la Berlin și Göttingen; în acest din urmă centru obținîndu-și, în 1924, cea de-a doua licență în Filosofie și, totodată, doctoratul în Filosofie, cu teza *Die soziale Schichtung Rumäniens*; revenit în țară, din toamna anului 1924 este asistent la catedra de Pedagogie a Universității din Iași; nu zăbovește, însă, în orașul studenției, pentru că în 1926 devine membru al Consilului Legislativ, iar la 1 septembrie 1927, este numit, prin concurs, profesor agregat de Pedagogie la Universitatea din Cernăuți, unde se titularizează pe 1 ianuarie 1931; în fosta universitate germană își continuă activitatea pînă în vara anului 1940, cînd este obligat să părăsească teritoriul Bucovinei de nord, datorită ocupației sovietice; revine la post în toamna anului 1941 și iarăși se întoarce din Bucovina, trei ani mai tîrziu, datorită ocupației sovietice; se transferă la Universitatea București, dar în cursul anului 1947 suportă primul val al epurărilor pe criterii politice; în afara scrierilor pedagogice și sociologice (apărute în volume de autor, respectiv în „Buletinul Seminarului Pedagogic Universitar din Iași", „Analele Științifice ale Universității din Cernăuți", „Revista de filosofie", „Revista Generală a Învățământului", „Revue Internationale de Sociologie" etc.), s-a manifestat ca prozator, poet și publicist, colaborînd de-a lungul anilor la „Viața nouă", „Convorbiri literare", „Junimea literară", „Îndreptar", „Preocupări literare", „Orizonturi noi", „Sburătorul", „Năzuința", „Cuvîntul liber", „Adevărul literar și artistic", „Flacăra", „Viața literară" și altele [78];

☞ (9) **Sorin Pavel**, născut în 1903; este unul dintre autori la *Manifestul „Crinului Alb"*[79] (în 1928), respectiv la *Manifestul „Revoluției Naționale"* [80]; absolvent al Facultății de Litere și Filosofie din cadrul Universității Mihăilene, în promoția 1926, funcționează ca asistent la catedra de Sociologie și Etică a profesorului Petre

[78] Lucian Predescu, *Enciclopedia României*, „Saeculum" / „Vestala", București, 1999, p. 585

[79] Împreună cu Ioan Nestor și Petre Pandrea. Cf.: „Gândirea", tom 8, nr. 8 - 9, 1928

[80] Alături de Ioan Crăciunel, Petre Ernuță, Nicolae Tatu, Gheorghe Tite și Petre Țuțea. Cf.: „Gândirea", tom 15, 1935; o nouă imprimare, la Editura „Crater", București, 1998

Andrei pînă în 1936, după care pleacă în Germania pentru pregătirea doctorală şi devine ataşat de presă la Berlin; revine în ţară în cursul anului 1945, iar după o prestaţie de cîţiva ani în învăţămîntul preuniversitar, se autoexilează ca muncitor necalificat (apoi ca lăcătuş şi, respectiv cazanagiu) la Uzina Metalurgică „Independenţa" din Sibiu; grav bolnav, se spitalizează la 1 ianuarie 1956, iar un an mai tîrziu (în ianuarie 1957) se săvîrşeşte din viaţă, lăsînd în urma sa o suită de eseuri, articole, cronici şi recenzii apărute în volumul *Krinosis, sau treptele singurătăţii*, sub îngrijirea lui Marin Diaconu [81];

☞ (10) **Dan Bădărău** [82], născut la Iaşi, pe 6 decembrie 1893; urmează cursuri secundare la Liceul „Saint Louis" din Paris (unde obţine bacalaureatul în 1912); între 1912 şi 1913, îşi face serviciul militar la Şcoala de Artilerie şi Geniu, iar participarea la campaniile din 1913 şi 1916 - 1918 este sancţionată prin medalii şi distincţii precum *Steaua României, Virtutea aeronautică de aur, Leul alb* (Cehoslovacia) şi *Crucea Militară* (Marea Britanie); îşi ia licenţa în Drept, la Universitatea Mihăileană (în 1917), iar pe cea în Filosofie, la Sorbona (în 1919), unde îşi susţine şi doctoratul (în cursul anului 1924), cu teza principală *Essai sur la pensée*, iar teza secundară *Un système matérialiste métaphysique en XIX-ème siècle. La philosophie de Basile Conta*; în baza pregătirii dobîndite, la 1 ianuarie 1926, devine conferenţiar suplinitor la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii Mihăilene, iar pe 1 ianuarie 1930 ajunge conferenţiar titular la *Istoria filosofiei vechi şi medievale*, respectiv *Logică*; pe 11 decembrie 1936, este numit profesor la catedra de *Teoria cunoaşterii* şi *Introducere în filosofie*; suplineşte, însă, şi conferinţa de *Logică*; de-a lungul anilor, susţine cursuri referitoare la *Logica elementară; Limitele cunoaşterii logice; Criza fizicii; Problema cunoaşterii la filosofii*

---

[81] Mircea Coloşenco, *Sorin Pavel - iniţiatorul Manifestului „Crinul Alb" (1928) şi al Manifestului Revoluţiei Naţionale (1935)*; Anca Pavel - Mihăilescu, *Pe marginea unui Manifest*; Marin Diaconu, *Singurătatea în viziunea lui Sorin Pavel*, în: Sorin Pavel, *Krinosis sau treptele singurătăţii: eseuri, articole, manifeste, cronici, recenzii*, Editura „Crater", Bucureşti, 2001, pp. 444 - 446

[82] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, 1, Iaşi, 1972, pp. 66 - 68; Mihai Sărmăşanu, *Dan Bădărău: 1893 - 1968*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 134 - 135; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 99 - 102; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 347 - 360; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 75 - 76; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 119 - 126

naturaliști români; Metodologie elementară; Metoda în lingvistică; Filosofi contemporani; Știință și filosofie la greci; Istoria filosofiei medievale; Curs elementar de filosofie a antichității; după primul Război Mondial, a fost secretar general al delegației române la Comisia de reparație;

☞ (11) **Ștefan Zeletin**[83], născut (sub numele de Ștefan Motăș) în satul Burdusaci, comuna Răchitoasa (din fostul județ Tecuci, astăzi ținînd de județul Bacău), pe 19 iunie 1882; fiu al văduvei Catinca Motăș și al răzeșului Chiriac, de origine greacă, urmează clasele primare la școala din comună, iar după o scurtă întrerupere se înscrie la Liceul Bârlad; lipsit de resurse financiare, se vede nevoit să se transfere la Seminarul Teologic din Roman, continuînd apoi la Iași, acolo unde își susține și diferențele pentru liceul teoretic; înscris la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității ieșene, își ia licența în Filosofie, în 1906, cu calificativul *magna cum laude*; în toamna aceluiași an, se înscrie la Facultatea de Drept, fără a reuși să susțină vreun examen, iar pînă în 1909 funcționează ca secretar la Seminarul Pedagogic din Iași, apoi ca profesor suplinitor de Limbă germană și Filosofie la Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu" din Bârlad, unde se titularizează după obținerea examenului de capacitate, susținut cu strălucire în 1910; între 1909 și 1912, parcurge stagii de aprofundare în Germania, la Universitățile din Berlin, Leipzig și Erlagen (aici luîndu-și doctoratul cu teza despre *Idealismul personal împotriva idealismului absolut în filosofia engleză*), iar în răstimp, se deplasează pentru vizite mai scurte de documentare la Universitățile din Paris și Oxford; întors în țară, își reia catedra ocupată la Liceul din Bârlad, iar din martie 1920, funcționează ca profesor de Filosofie și germană la Liceul „Mihai Viteazul" din București; în 1923, se pregătește pentru a concura la catedra de Economie politică și națională din cadrul Universității Cernăuți, dar (din motive încă neelucidate) această tentativă de accedere în învățământul superior rămîne fără rezultat; situația se va schimba în iunie

[83] Cezar Papacostea, *Ștefan Zeletin: viața și opera*, București, 1935; Ionel Maftei, *Personalități ieșene*, vol. 1, Iași, 1972, pp. 624 - 625; Natalia Simion, *Ștefan Zeletin*, în: Gh. Platon, V. Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 147 - 148; Ștefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 482 - 489

1927, cînd – la inițiativa profesorilor Ion Petrovici şi Petre Andrei – este chemat la Universitatea ieşeană, ca titular la catedra de *Istorie a filosofiei vechi* şi *Enciclopedia filosofiei;* aici îşi ține prelegerea inaugurală pe 22 noiembrie 1927, pe tema *Forme de gîndire şi forme de societate,* dar pînă la încheierea carierei universitare nu mai erau de parcurs decît şapte ani, întrucît la 18 iulie 1934 se sfîrşeşte prematur, la doar 52 de ani, răpus de boala ce îl urmărise încă de pe băncile Seminarului romaşcan, dar şi de reumatismul dobîndit în anii de mobilizare la război; a fost înmormîntat la cimitirul „Sfînta Vineri" din Bucureşti, pe cheltuiala municipalității, iar manuscrisele i-au rămas în custodia Tribunalului județean Ilfov, acolo unde o parte s-au pierdut; în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti, profesorul ieşean figurează cu două dintre volumele sale [84] – *Burghezia română, originea şi rolul ei istoric* (apărut la „Cultura Națională", Bucureşti, în 1925), respectiv *Neoliberalismul. Studii asupra istoriei şi politicii burgheziei române,* publicat de Editura „Pagini agrare şi sociale", din Bucureşti, în 1926;

☞ (12) **Vasile Pavelcu,** născut la 4 august 1900, în Costuleni (plasa Nisporeni), județul Lăpuşna, în casa părinților Iustina şi Gheorghe Pavelco; după absolvirea Seminarului Teologic din Chişinău [85] (în 1918), se înscrie la Facultatea de Matematică a Universității din Odessa, dar îşi întrerupe studiile din cauza evenimentelor ajuns la Iaşi, în toamna anului 1919, se înscrie la Facultatea de Medicină a Universității Mihăilene, dar după primele două semestre abandonează, datorită atracției pentru disciplinele umaniste; în toamna anului 1920, se înscrie la Facultatea ieşeană de Litere şi Filosofie, unde îşi ia licența în vara anului 1924; după stagiul de aprofundare petrecut în Franța între 1925 şi 1927 (cu o bursă a Ministerului Învățămîntului) şi după satisfacerea serviciului militar (în 1928), îşi trece examenul de capacitate la Filosofie (ca specialitate principală), în 1929; asistent suplinitor (încă de la începutul anului 1928)

[84] A se vedea recenziile semnate, peste timp, de către Ion Ianoşi şi, respectiv, Marin Bălan, în: *loc. cit.,* pp. 14 - 16, respectiv 151 - 152

[85] După alte surse, ar fi absolvit secția clasică a liceului

la Seminarul Pedagogic Universitar, apoi la catedra de *Pedagogie*, unde devine asistent provizoriu din martie 1931, iar asistent definitiv din 1936, își finalizează doctoratul, la aceeași instituție, prin susținerea tezei privind *Limitele afectivității*, ceea ce-l consacră pe autor ca exponent autorizat al psihologiei personalității; profesor suplinitor la catedra de *Psihologie*, în cursul anului universitar 1938 - 1939 (după plecarea la București a profesorului Mihai Ralea), este titularizat ca șef de lucrări (în iunie 1939), la Laboratorul catedrei de *Psihologie*, acolo unde ajunge conferențiar definitiv în 1942, iar profesor (de *Psihologie* și *Logică*) în 1943; între anii 1944 și 1949 funcționează ca decan al Facultății ieșene de Litere și Filosofie[86];

☞ (13) **Constantin I. Botez** [87], născut la Iași în cursul anului 1901, ca fiu al istoricului literar Ioan (respectiv Iancu) Botez, membru fondator al „Vieții românești"; după studiile secundare la Liceul Internat, unde își ia bacalaureatul în 1919, urmează cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității Mihăilene, obținînd licența în 1923; doi ani mai tîrziu, termină cursurile la a doua facultate, de Litere și Filosofie, trecîndu-și licența în 1925; în același an, își încheie Seminarul Pedagogic Universitar din Iași; ajuns la Sorbona, în 1928, urmează cursuri de aprofundare în Filosofie și Psihologie; susține doctoratul în Drept (la Universitatea Mihăileană, în 1926) și pe cel în Filosofie - Psihologie (la Paris, în 1937), cu o teză despre *filosofia lui Henri Poincaré*; între 1925 și 1927 funcționează ca profesor de *Psihologie și Logică* la Liceul „M. Kogălniceanu" din Iași, iar din 1928, ca asistent provizoriu la catedra de *Filosofie modernă și contemporană* a lui Ion Petrovici, acolo unde devine asistent definitiv, în 1937; o dată cu acesta, sau poate după reformă, se mută la catedra de *Psihologie* a Universității București, condusă de Mihail Ralea, străduindu-se să rămînă un *„filosof surîzător în mijlocul furtunilor"*, cum avea să îl caracterizeze

[86] Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 2, „Junimea", Iași, 1997, pp. 59 - 66; Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 528 - 529; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 127 - 132

[87] *Constantin Botez (1901 - 1977)*, în: „Revista de psihologie", tom XXIV, nr. 2, 1978, pp. 261 - 263; Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 5, Iași, 1985, pp. 48 - 50

George Călinescu; între 1956 şi 1973, este cercetător şi şef al secţiei de *Psihologie a muncii* din cadrul Institutului de Psihologie al Academiei Române, în această calitate iniţiind şi organizînd numeroase manifestări ştiinţifice, dar şi reprezentînd ţara noastră la întruniri ale specialiştilor în alte ţări (la Roma, în 1958; la Praga, în 1967; la Amsterdam, în 1968; la Londra, în 1969; la Strasbourg, în 1970; la Viena, în 1971; la Paris, în 1973 şi 1977; la Namur, în 1975 etc.); membru fondator al Asociaţiei Psihologilor din România şi preşedinte al secţiei de *Psihologia muncii* din cadrul acesteia, membru al Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă din România, membru al Asociaţiei Internaţionale de Psihologie Aplicată, respectiv al Asociaţiei de Psihologie Ştiinţifică de Limbă Franceză şi al Societăţii Ergonomice de Limbă Franceză, membru al Societăţii Franceze de Psihologie şi membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice, s-a stins din viaţă pe 18 decembrie 1977;

☞ (14) **Vasile Harea**, născut la Susleni (judeţul Orhei), pe 25 iulie 1895; după absolvirea şcolii primare şi a primelor patru clase secundare (la Liceul din Chişinău), îşi continuă studiile la Seminarul Teologic din localitatea pomenită, pînă în 1917, cînd se angajează în publicaţiile din fosta capitală de gubernie; între 1918 şi 1924, urmează – cu întreruperi – cursurile Facultăţii de Filosofie şi Litere la Universitatea ieşeană; după obţinerea licenţei, cu distincţia *magna cum laude*, pe baza unei teze despre *Raportul privind judecăţile şi categoriile kantiene*, funcţionează în calitate de custode al Bibliotecii Centrale Universitare din Iaşi; între timp, îşi susţine examenul de capacitate pentru specialitatea Filosofie, iar în cursul anului 1928 - 1929, predă Filosofia la Seminarul Teologic (unde este şi director), la Liceul de fete „Elena Doamna" şi la Liceul de băieţi „Cuza Vodă" din Huşi; în intervalul menţionat îşi trece şi examenul de capacitate în *Pedagogie*, iar ca urmare a propunerii profesorului Petre Andrei, este numit ca asistent (în 1929) la catedra ieşeană de *Sociologie şi Etică*; în 1930, cu recomandarea profesorilor Dimitrie Gusti şi Petre Andrei, obţine o bursă pentru doi ani de studii în Franţa (la Sor-

bona, la Şcoala Normală Superioară şi la Institutul de Etnografie), de unde se întoarce înainte de termen, datorită dificultăților financiare din vremea respectivă; îşi reia atribuțiile ce-i reveneau ca asistent la Sociologie, iar în paralel (între 1932 şi 1936), funcționează ca profesor de Pedagogie la Şcoala Normală „Vasile Lupu", din Iaşi; pentru nevoile documentării, în 1936 solicită Ministerului Instrucțiunii Publice o detaşare la Chişinău, acolo unde, între 1936 şi 1938, este profesor la Seminarul Teologic, respectiv la Liceul Militar din Chişinău; în anul şcolar următor, se regăseşte ca profesor la Liceul „Alecu Donici", iar în cursul anului 1939 - 1940 este profesor şi director la Liceul „B. P. Haşdeu", apoi devine director al instituțiilor comasate, sub patronimul celei de-a doua; în paralel, colaborează la Universitatea Populară şi la Universitatea Muncitorească din Chişinău; revine la Iaşi în 1940, sub efectul sinistrului ultimatum expediat autorităților române de guvernul stalinist de la Kremlin; terminase teza despre *Filosofia lui Tolstoi* [88], pe care n-o mai poate susține, însă, acolo unde îşi începuse doctoratul, datorită sfîrşitului tragic pe care şi-l asumă conducătorul ştiințific; o va face la Bucureşti, în 1942, sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti, iar membrii comisiei o vor răsplăti prin calificativul *magna cum laude*; revenit la Chişinău în cursul anului 1941 (de la Liceul de băieți „Gh. Lazăr" din Bucureşti), o dată cu reinstalarea autorităților române în teritoriile de peste Prut, Vasile Harea funcționează (între 1941 şi 1944) ca director al Liceului de la care plecase în 1940, iar după a doua retragere dincoace de apele fluviului despărțitor, între 1944 şi 1946, funcționează ca director al Liceului de băieți „Barbu Ştirbei" din Buftea, apoi ca profesor al Gimnaziului „Costescu", din Bucureşti; în 1947, este numit şef de lucrări la catedra de *Pedagogie* din cadrul Universității ieşene, iar un an mai tîrziu avansează la gradul de conferențiar; tot din 1947, ține şi cursuri de *Istorie a literaturii şi a limbii ruse* [89];

[88] Redactată într-un format de 540 de pagini dactilografiate, disertația în atenție avea să fie publicată, patru ani mai tîrziu, la Editura „Casa Şcoalelor" din Bucureşti.

[89] Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 149 - 152; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 6, Iaşi, 1996, pp. 172 - 175; Mi-

☞ (15) **Alexandru Claudian** [90] (alias Anton Costin, A. Cl., sau Al. C.), ivit pe lume la Cernavodă (judeţul Constanţa), pe 26 martie (respectiv 8 aprilie) 1898, din tată inginer topograf, ataşat Institutului Geografic al Armatei, şi mamă aromâncă; după studiile primare şi cele secundare, desfăşurate în nu mai puţin de 5 localităţi (Craiova, Caracal, Buzău, Bucureşti şi Vaslui), urmează şcoala militară la Botoşani, iar în 1918 se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie din cadrul Universităţii Bucureşti, ale cărei cursuri le absolvă în 1922, din postura de preşedinte al Asociaţiei Studenţilor pe Facultate şi delegat al acestora la Centrul Universitar; după obţinerea licenţei, între 1923 şi 1929, funcţionează ca profesor de Limba şi literatura franceză la Liceele „Mihai Viteazul", „Spiru Haret", „Gheorghe Lazăr" şi „Voievodul Mihai", din Bucureşti; în cursul anului 1928, împreună cu Zoe Claudian, participă la cea de-a patra campanie de investigare monografică a satului românesc, de această dată la Fundu Moldovei şi Câmpulung Moldovenesc; Dimitrie Gusti îi încredinţează seminarul de *Istoria doctrinelor sociologice* din cadrul facultăţii absolvite, dar nu după mult timp (pe 7 februarie 1929), este nevoit să renunţe, din cauza stării de sănătate; se retrage la Iaşi, ca profesor la Liceul Militar, iar de la 1 octombrie 1929 devine şi asistent suplinitor la seminarul de *Filosofie antică*, aferent catedrei lui Ştefan Zeletin la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii ieşene; în 1930 îşi susţine doctoratul cu o teză despre *Rolul socialismului marxist în prefacerile sociale din Rusia şi Germania anilor 1917 - 1918*; suplinitor la catedra lui Ştefan Zeletin în anul universitar 1930 - 1931, iar la

---

hai Harea, *Fişă bio - bibliografică*, în: Vasile Harea, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii*, ediţie îngrijită şi note de Sorina Bălănescu, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; Gheorghe Bobână, Lidia Troianowski, *Prezenţe basarabene în spiritualitatea românească. Dicţionar*, Editura „Civitas", Chişinău, 2007, pp. 149 - 151; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 332 - 333

[90] Vladimir Krasnaseschi, *Alexandru Claudian şi sociologia erorii*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 2, 1975, pp. 81 - 84; Teodor Dima, *Alexandru Claudian: 1898 - 1962*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 149 - 150; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 50 - 54; Constantin Schifirneţ, *Studiu introductiv* la: Al. Claudian, *Antisemitismul şi cauzele lui sociale*, „Albatros", Bucureşti, 2000; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 106 - 111; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, p. 257

cea a lui Petre Andrei în cursul anului 1932, la 1 mai 1933 este numit conferențiar provizoriu la disciplina *Logică și teoria cunoașterii*; funcționează la respectiva conferință pînă în 1941, cînd preia în regim de suplinire catedra de Sociologie și Etică, slujită cu devotament pînă în clipa sinuciderii, de către Petre Andrei; aici, devine profesor titular în urma concursului din 1942; după revenirea din refugiu, în 1945, rămîne în concediu pînă la sfîrșitul anului, iar strădaniile de rezonare cu marxismul se vor dovedi zadarnice, în condițiile „reformării" din 1948, cînd o dată cu desființarea secției de Filosofie, ia sfîrșit și predarea Sociologiei în întreg sistemul școlar din România; arestat și deținut fără judecată, asemenea colegului mai tînăr Petre Botezatu, apoi reîncadrat pentru puțin timp ca cercetător în cîmpul Psihologiei și ca profesor de *Psiho - Pedagogie medicală* și *Psihologia copilului* la Institutul Medico - Farmaceutic din Iași, se pensionează în 1960, iar doi ani mai tîrziu își începe călătoria în lumea umbrelor, lăsînd în amintirea celor care l-au cunoscut imaginea luptătorului care s-a străduit să salveze sociologia ieșeană într-o perioadă marcată de ascensiunea forțelor de extremă dreaptă, iar apoi a celor din stînga comunisto - stalinistă;

☞ (16) **Mircea Mancaș**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Iași, pe 2 martie 1905; urmează Liceul „Costache Negruzzi", iar după obținerea bacalaureatului, în 1923, se înscrie la secția de Filosofie a Universității Mihăilene; își ia licența în Litere și Filosofie, în 1929, iar doctoratul (cu o teză despre *Condiționarea psihologică a artei*), în cursul anului 1940; asistent la catedra de *Psihologie și estetică* a lui Mihai Ralea, din 1930, evoluează ca șef de lucrări, iar apoi conferențiar; între 1946 și 1951 funcționează ca profesor de *Estetică* la Conservatorul Dramatic din Iași, devenit, în 1949, „Institutul de Artă"; pe același post evoluează și la instituția similară din Cluj, între 1951 și 1955, după care se transferă la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale", din capitală; se pensionează în 1971 și trece în neființă, la vîrsta patriarhilor, pe 2 iulie 1995, lăsînd în urmă o laborioasă activitate publicistică (risipită la „Gîndul nostru", „Însemnări ieșene", „Convorbiri literare", „Revista

de Filosofie", „Teatrul", „Adevărul literar şi artistic", „Jurnalul literar", „Contemporanul", „Gazeta literară" şi aşa mai departe) şi editorială în orizontul esteticii, al istoriei şi al teoriei teatrului;

☞ (17) **Constantin Nicuţă** [91], ivit pe lume la Paşcani (judeţul Iaşi), pe 8 septembrie 1906; urmează clasele secundare la Suceava (între 1919 şi 1927), iar pe cele superioare la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii Mihăilene (între 1927 şi 1931), respectiv la Facultatea de Drept, între 1928 şi 1932; profesor suplinitor la Liceul Militar din Cernăuţi, apoi la Iaşi (în cursul anului şcolar 1935 - 1936), funcţionează un an ca asistent la catedra de Sociologie şi Etică a profesorului Petre Andrei (pe intervalul 1936 - 1937), după care fructifică o bursă de specializare în străinătate; o dată cu venirea legionarilor la putere, este eliminat de la catedră, pentru atitudinea sa potrivnică derapajelor totalitariste şi antisemite; în 1945, îşi susţine doctoratul în filosofie, cu o disertaţie privind *Teoria cunoaşterii sociale în opera lui Max Weber;* în acelaşi an, inaugurează cursul de *Materialism dialectic şi istoric,* în cadrul Universităţii ieşene, iar între 1945 şi 1948 conduce Serviciul Judeţean al Ministerului Informaţiilor; în cursul anului 1948, se transferă la Bucureşti, ca secretar general în cadrul Institutului de Studii Româno - Sovietice, dar şi ca profesor suplinitor la catedra de Marxism - leninism, din cadrul Facultăţii de Filosofie a Universităţii Bucureşti; în cursul anului universitar 1950 - 1951, este director de studii al Universităţii Bucureşti, după care preia şefia catedrei de Bazele marxism - leninismului; prorector al Şcolii Superioare de Partid „Andrei Alexandrovici Jdanov" (în cursul anului universitar 1955 - 1956), adjunct al ministrului învăţământului pe problemele pregătirii universitare (între 1956 şi 1958), ambasador al României la Viena (în 1958), membru în delegaţia României la Organizaţia Naţiunilor Unite (în 1959), ambasador al României la Paris (între 1960 şi 1963),

[91] Mihai Milca, *Constantin Nicuţă: in memoriam,* în: „Sociologie Românească", serie nouă, nr. 1, Bucureşti, 1992; Ştefan Costea, Constantin (Costache) Nicuţă, în: Ştefan Costea (coord.), *op. cit.,* pp. 342 - 343

revine la universitate, iar o dată cu înființarea secției de Sociologie, este șeful catedrei de Istoria doctrinelor sociologice și politice; decan al Facultății de Filosofie (între 1965 și 1968), iar apoi șef al catedrei de Sociologie (între 1972 și 1974), din 1972 și pînă în 1980 coordonează, în calitate de redactor - șef, revista „Viitorul social"; ca membru al Academiei de Științe Sociale și Politice, între 1970 și 1990 conduce secția de sociologie, domeniu în care continuă efortul înaintașului său de la universitatea ieșeană, contribuind atît la reabilitarea sociologiei teoretice, cît și la promovarea cercetărilor de teren, respectiv la înființarea învățămîntului superior de profil, mai întîi la Universitatea București, apoi la instituțiile similare din Iași și Cluj - Napoca; prestația sa în cîmpul sociologiei se exprimă în cursuri și seminarii, în activitatea de îndrumare a proiectelor de licență, dar și în formarea noilor specialiști, prin programele de pregătire doctorală; ca participant la numeroasele manifestări științifice de peste hotare (congrese mondiale și internaționale de sociologie, conferințe, simpozioane, reuniuni de lucru etc.), a reliefat aportul specialiștilor români la impunerea și la dezvoltarea sociologiei științifice; s-a stins din viață, la București, în cursul anului 1991;

☞ (18) **Mihail Uță** [92], ivit pe lume la Caracal (județul Romanați), pe 14 noiembrie 1902; urmează clasele secundare și obține bacalaureatul (în 1922) la Liceul „Ioniță Asan", din localitatea natală, după care face studii superioare în Filosofie la Universitatea București, acolo unde obține licența în 1925; după un stagiu la Universitatea din Lyon, își finalizează doctoratul în specialitate (în cursul anului 1928), la Universitatea din Strasbourg, cu o disertație privind *Legea celor trei stadii în filosofia lui Auguste Comte*, completată – conform procedurii doctorale din acele timpuri – prin teza complementară *Teoria cunoașterii în filosofia lui Auguste Comte* (în 1929); la întoarcerea în țară, funcționează ca profesor de Filosofie la Școala Normală de Băieți din Grădiștea (județul Vlașca); își satisface servi-

[92] Anton Dumitriu, *Istoria logicii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969, p. 932; Alexandru Surdu; Dragoș Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 255 - 256

ciul militar, la Regimentul „1 Pionieri" - Craiova, iar la terminare, în 1930, se transferă ca profesor de Filosofie la Liceul Militar din Iaşi; pe intervalul 1934 - 1935, între februarie - martie 1936 şi pe parcursul anului universitar 1938 - 1939, pînă la plecarea profesorului Ion Petrovici la Universitatea Bucureşti, funcţionează la Facultatea ieşeană de Litere şi Filosofie, ca profesor suplinitor la catedra de *Istoria filosofiei moderne şi contemporane*; părăsind fosta capitală a Moldovei în favoarea Bucureştiului, se pare că se desparte pentru totdeauna de catedră, graţie „înlesnirilor" din sfera culturii datorate regimului impus de ocupantul sovietic; se retrage în lumea umbrelor la 26 aprilie 1963, lăsînd în urmă-i o creaţie logico - filosofică cu mult deasupra preţuirii de care s-a putut bucura în cursul vieţii;

☞ (19) **Silvestru Găină**[93], născut la Cernăuţi, pe 21 iulie 1899, ca nepot de preot (prin mama sa Victoria), şi fiu de profesor; după studii primare şi secundare în oraşul natal, unde obţine bacalaureatul în anul Marii Uniri, îşi începe pregătirea superioară la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universităţii Bucureşti, dar se întoarce în oraşul natal, obţinînd licenţa la facultatea similară a Universităţii „Carol II" din Cernăuţi, în cursul anului 1925; tot acolo îşi ia doctoratul în *Filosofie şi Litere*, în 1929 (cu o disertaţie despre *Filosofia lui Condillac: senzaţiune - reflecţiune*); secretar al Facultăţii bucovinene de Filosofie şi Litere încă de pe timpul studenţiei (între 1922 şi 1932), devine conferenţiar suplinitor la catedra de *Pedagogie*, la 1 octombrie 1928, iar după examenul de docenţă, ajunge conferenţiar titular, patru ani mai tîrziu; în vara anului 1940, ca urmare a „binefacerilor" cuprinse în ultimatumul impus autorităţilor române de regimul stalinist de la Moscova, se transferă (o dată cu postul) la Universitatea Mihăileană din Iaşi, unde înfruntă vicisitudinile războiului, ale refugiului instituţiei şi ale reformei învăţămîntului în acord cu interesele regimului de obedienţă sovietică;

---

[93] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 4, Iaşi, 1982, pp. 108 - 109; Stela Dumitraşcu, *Silvestru Găină: 1899 - 1970*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, p. 144; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 277 - 281

☞ (20) **Ion Didilescu** [94], ivit pe lume în comuna Boghicea, din județul Neamț, pe 13 februarie 1906, în casa unui preot în care s-au format pentru lume și viață 3 băieți și 5 fete; după parcurgerea liceului în municipiul Roman, urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie din cadrul Universității București, unde obține licența în Filosofie cu mențiunea *magna cum laude*, în anul 1929, cînd este premiat pentru activitatea de la seminarii; după mai multe angajamente ca profesor secundar, devine, în 1941, profesor [95] la Seminarul Pedagogic din cadrul Universității ieșene, unde este numit șef de lucrări în 1945; din același an, funcționează ca asistent pe lîngă profesorul Bagdasar, la catedra de *Istoria filosofiei moderne*, pînă în 1948, însă, întrucît, o dată cu reconfigurarea facultăților, are loc și o drastică epurare a corpului profesoral; în anii petrecuți la Iași, gînditorul de origine moldavă își susține doctoratul în Filosofie (pe filiera logicii), sub coordonarea profesorului Dan Bădărău, cu teza *Legea în științele exacte*;

☞ (21) **Nicolae Bagdasar** [96], născut în comuna Roșiești, din fostul județ Tutova (astăzi, județul Vaslui), pe 5 februarie 1896; bacalaureat al Liceului „Gheorghe Roșca - Codreanu" din Bârlad, în promoția 1916; își face datoria ca oștean, pînă la sfîrșitul războiului, iar după mobilizare, se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie din cadrul Universității București; după obținerea licenței în Filosofie (în vara anului 1922), urmează stagii de pregătire în domeniu la Universitatea din Berlin, unde își susține doctoratul (în cursul anului 1926) cu teza privitoare la filosofia neokantiană *Der Begriff des theoretischen Werkes bei Rieckert*; numit, în 1928, ca asistent la *Psi-*

[94] Alexandru Surdu; Dragoș Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 685 - 688; Ion Pogorilovschi (coord.), *Studii de istoria filosofiei românești*, I, Editura Academiei, București, 2006, pp. 254 - 256; Marin Diaconu, *Între logică și responsabilitate filosofică*, în: „Viața Românească", tom 101, nr. 6 - 7, București, 2006, pp. 220 - 223; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 147 - 148

[95] A se înțelege: susținător de lecții la clasele de aplicații, în care își efectuau studenții de la universitatea mihăileană practica pedagogică

[96] Mihai Sărmășanu, *Nicolae Bagdasar: 1896 - 1971*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 135 - 136; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", București, 1994, pp. 79 - 83; Alexandru Surdu; Dragoș Popescu (coord.), *op. cit.*, p. 257

hotehnică, în cadrul Universităţii Bucureşti, trece în anul următor la disciplina *Logică şi teoria cunoştinţei*, unde avansează la gradul de conferenţiar; în 1942 devine profesor titular al Universităţii Mihăilene din Iaşi, pe catedra declarată vacantă în urma plecării la Bucureşti a profesorului Ion Petrovici, de *Filosofie modernă, metafizică şi teoria cunoştinţei*; după 7 ani de activitate rodnică la Iaşi, este nevoit să revină la Bucureşti, sub efectul devastator al reformei cu care a fost blagoslovit învăţământul românesc în anul, de tristă amintire, 1948; ca urmare a aceluiaşi elan distrugător, îşi pierde şi calitatea de membru corespondent al Academiei Române (deţinută din anul 1942, pînă în 1948), care avea să i se restituie, *post mortem*, după schimbarea de regim politic de la sfîrşitul anului 1989;

☞ (22) **Mihai Beniuc**, născut la Sebiş (judeţul Arad), pe 20 noiembrie 1907, la casa soţilor Veselina şi Athanasie Beniuc; după studiile secundare la Liceul „Moise Nicoară" din Arad, încheiate în 1927, urmează cursurile secţiei de Filosofie (respectiv Psihologie şi Sociologie) la Universitatea din Cluj, unde obţine licenţa în vara anului 1939; după un stagiu de aprofundare la Universitatea din Hamburg, în direcţia zoopsihologiei, parcurge (la instituţia absolvită) primele trei trepte ale ierarhiei universitare, iar din poziţia de conferenţiar, între anii 1944 şi 1949, evoluează ca profesor de *Psihologie aplicată* la Facultatea de Litere şi Filosofie, respectiv la cea de Pedagogie - Psihologie, din cadrul universităţii ieşene, redenumită între timp în acord cu numele ctitorului său, „Alexandru Ioan Cuza"; după doi ani de diplomaţie, în calitate de consilier cultural la Ambasada României din Moscova, cel de care vorbim se stabileşte la Bucureşti, unde îşi reia activitatea universitară ca profesor de Psihologia animalelor; poet cu afinităţi proletcultiste şi prozator controversat (cu romanele *Pe muche de cuţit* – apărut la Editra de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1959; *Dispariţia unui om de rînd* – tipărit la Editura „Tineretului", Bucureşti, 1963, şi *Explozie înăbuşită* – lansat prin Editura „Mihai Eminescu", Bucureşti, 1971), preşedinte (pînă în 1965) al Uniunii Scriitorilor din România, se sfîrşeşte din viaţă

la vîrsta patriarhilor, pe 24 iunie 1988, avîndu-şi un loc de veşnică odihnă la Cimitirul Evanghelic Luteran din Bucureşti;

☞ (23) **Victor Iancu**, născut în Slovinca, la 30 iunie 1908; îşi termină liceul la Petroşani, iar bacalaureatul şi-l obține la Sibiu, în 1926, apoi urmează cursurile Facultății de Litere şi Filosofie din cadrul Universității Bucureşti, între 1926 şi 1929, obținînd licența la specialitatea Filosofie, cu teza *Teoria abstracțiunii lui Worsringer, cu specială privire asupra artei primitivilor*; între 1930 şi 1936, parcurge un stagiu de aprofundare de şase ani la Universitățile din Viena şi München; în capitala bavareză, pe 12 martie 1938, îşi trece doctoratul în specialitate cu fenomenologul Alexander Pfänder, avînd ca materie principală *filosofia artei* [97], iar ca materie complementară, *istoria artelor*; profesor suplinitor la Liceul „Gheorghe Barițiu" (în anul şcolar 1936 - 1937) şi la Liceul nr. 2 de Băieți (între anii 1937 - 1940), ambele din Cluj, în noiembrie 1940 devine asistent al profesorului Liviu Rusu la catedra de *Estetică şi critică literară* a Universității „Regele Ferdinand I" din Cluj; 5 ani mai tîrziu (din Sibiu, unde se afla cu colegii şi studenții în refugiu) se transferă, prin concurs, la conferința de *Estetică filosofică* a Universității ieşene, rezultată din scindarea conferinței de *Critică şi Estetică literară* a lui George Călinescu, în 1945; lecția de deschidere a cursului de către noul titular are loc pe 16 iulie 1945, dar programul anunțat s-a dovedit a fi de bătaie scurtă, pentru că în 1947 distinsul decriptor al fenomenului literar şi artistic, în genere, se regăseşte dincolo de hotarele Moldovei, fără ca prin aceasta să poată înfrunta vicisitudinile regimului de dictatură „proletară", instaurat cu tancurile armatei bolşevice;

☞ (24) **Petre Botezatu**, ivit pe lume la Dorohoi, pe 27 februarie 1911; ajuns cu familia la Iaşi, urmează cursurile Liceului Național, iar la Universitatea Mihăileană obține licența în Drept (în 1934) şi în Filosofie, în 1935; în acelaşi an, îşi trece examenul de capacitate la *Filosofie* şi *Drept*, iar după cei doi luştri

[97] *Die Bedeutung der Form in der Ästhetik*, adică: „Semnificația formei în estetică"

dedicaţi învăţământului secundar (mai întîi, la Chişinău, iar apoi la Iaşi), îşi ia doctoratul în Filosofie, sub coordonarea profesorului Dan Bădărău, în cursul anului 1945, cu o teză privind *Fizica şi panquantismul*; în acelaşi an, devine şef de lucrări la Facultatea de Litere şi Filosofie a instituţiei universitare absolvite, iar din 1950 se titularizează pe postul de conferenţiar la catedra de *Psihologie generală* din cadrul noii Facultăţi de Pedagogie - Psihologie, conduse de profesorul Vasile Pavelcu; pînă la momentul arestării, în cursul anului 1951, pentru presupuse motive de ordin politic, va preda, între altele, cursuri de *Pedagogie* şi de *Psihologia copilului* [98];

☞ (25) **Ernest Stere** [99], stîlp al formării studenţilor ieşeni în cîmpul istoric al filosofiei, s-a întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Fălticeni, pe 15 februarie 1912, în casa Agripinei Stere (născută Stihi, de profesie institutoare) şi a lui Aristide Stere, acesta din urmă fiind medic primar şef şi fost prefect al judeţului Caliacra, iar apoi, medic şef al Portului Constanţa; la Iaşi, urmează cursurile Liceului „C. Negruzzi", după terminarea cărora (în 1930) se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie din cadrul Universităţii Mihăilene,

---

[98] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 4, Iaşi, 1982, pp. 46 - 48; Teodor Dima, *Petre Botezatu: 1911 - 1981*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), loc. cit., pp. 136 - 138; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 170 - 173; Petru Ioan, *O contribuţie românească de excepţie în logică şi filosofie*, în: Petre Botezatu, *Discursul metodei*, ediţie îngrijită de Petru Ioan şi Sorin Pârvu, Editura „Junimea", Iaşi, 1995, pp. 5 - 47; Alexandru Surdu, *Vocaţii filosofice româneşti*, Editura Academiei, Bucureşti, 1995, pp. 168 - 174; Petru Ioan, *Logică şi filosofie*, Institutul European, Iaşi, 1996, pp. 259 - 280; Ion Bălin, *Silogistica tradiţională şi modernă. Contribuţii româneşti*, „Nemira", Bucureşti, 1996, pp. 146 - 166; Ştefan Afloroaiei (coord.), *Petre Botezatu: in memoriam*, „Ankarom", Iaşi, 1996; Constantin Sălăvăstru, *Antinomiile receptivităţii*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996, pp. 142 - 185; Petru Ioan, *Petre Botezatu: zări şi etape în edificarea unei opere*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2006; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 456 - 498; Teodor Dima, *Privind înapoi cu deferenţă. Eseuri despre gînditori români*, Editura Academiei, Bucureşti, 2006, pp. 141 - 193; 230 - 239; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 114 - 116; Ion Didilescu, *Universitari din alte vremuri*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010, pp. 106 - 118; Alexandru Surdu, *Contribuţii româneşti în domeniul logicii în secolul al XX - lea*, Editura Fundaţiei „România de mîine", Bucureşti, 1999, pp. 14, 169, 214 - 215

[99] Petre Dumitrescu, *Ernest Stere*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *loc. cit.*, pp. 138 - 139; Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 2, „Universitas", Chişinău, 1993, pp. 299 - 300; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 196 - 200; Virgil Catargiu, *Notă asupra ediţiei*, respectiv *Biografie* şi *Postfaţă* la: Ernest Stere, *Studii şi articole*, „Demiurg", Iaşi, 2005; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 648 - 649

unde își ia licența în 1934; după obținerea capacității, funcționează ca profesor la Liceul „Ferdinand" din Bacău, apoi la Liceul Militar din Cernăuți (între 1936 și 1945, cu întreruperea creată prin retragerea forțată a autorităților române din nordul Bucovinei, la ordinul lui Stalin) și la Liceul „Mihai Viteazul" din București (între 1945 și 1946), de unde avea să se transfere ca profesor titular de filosofie la Colegiul Militar din Curtea de Argeș, pînă la 31 martie 1947, cînd este numit ca asistent în cadrul facultății pe care o absolvise, la catedra de *Psihologie* (aceasta devenise între timp de *Pedagogie - Psihologie*), sub conducerea profesorului Vasile Pavelcu; la 1 octombrie 1952, avansează la gradul de lector, iar norma sa didactică include cursuri și seminarii de *Psihologie* și *Logică*.

C. Pentru efectele de contaminare cu filosofia *stricto sensu*, să completăm tabloul „evului de mijloc" în devenirea Universității Mihăilene (iar apoi Alexandrine !) cu alte cîteva nume de exponenți remarcabili ai spiritualității umaniste și ai gîndirii social - politice ieșene. Ne referim la profesorii de Istorie și de critică literară, respectiv de Estetică, iar în egală măsură la economiștii și la juriștii cu orizont cultural mai larg. Este vorba, între alții, de:

☞ (1) **Ion** (respectiv **Ioan**) **Strat**, născut la Roman (județul Neamț), în cursul anului 1836, într-o veche familie de boieri moldoveni (tatăl său, Dimitrie Strat, a fost rînd pe rînd: agă, prefect de Roman și senator); și-a început educația în casa părintească de la Roman, a continuat-o la moșia din Băcnășeni (Bacău), sub supravegherea unui profesor din Germania, apoi la Heidelberg și la Berlin, unde a studiat Dreptul; după patru ani, în 1859, își trece doctoratul sub calificativul *cum laude*, cu teza *De Italorum Jure Criminale*; după cum menționează Nicolae Iorga, în această perioadă, tînărul Strat a efectuat și studii economice; întors în țară, la 7 iulie 1860 este numit secretar la Cabinetul Ministrului Treburilor Interne condus de Mihail Kogălniceanu; din toamna aceluiași an, este încadrat ca profesor de *Economie politică și finanțe* la Facultatea de Drept a Universității din Iași, iar după ce Simion Bărnuțiu refuză să preia conducerea Uni-

versității nou-înființate (întrucît nu era „împământenit în Moldova"), tot lui i se încredințează şi primul mandat de rector; din cauza conflictului cu Ministerul Cultelor condus de Dimitrie Cantacuzino, în ianuarie 1862 îşi va da demisia atît din funcția de rector, cît şi din cea de profesor; se va reintegra în învățământul superior în cursul anului următor, pe un post de profesor de *Economie politică* la Facultatea de Drept a Universității Bucureşti, dar nu pentru mult timp, căci va renunța definitiv la catedră, în favoarea ziaristicii, avocaturii şi a politicii; la 26 ianuarie 1865, i se încredințează un portofoliu la Finanțe, în guvernul lui Constantin Bosianu, căzut la 14 iunie 1865; reintră la guvernare în iulie 1866, în cabinetul lui Ion Ghica, ca succesor al lui C. A. Rosetti în funcția de ministru al Cultelor şi al Instrucției Publice; cîştigînd încrederea lui Carol I, va primi mai multe misiuni diplomatice în străinătate, ca agent la Paris (cu mandatul de a reprezenta România pe lîngă regele Victor Emanuel al Italiei), la Constantinopol (pentru a-l înlocui pe Dimitrie A. Sturdza); este trimis, apoi, la Berlin, spre a soluționa afacerea Strousberg), iarăşi la Paris, apoi la Londra şi la Berlin (tot în chestiunea pomenită); din martie 1871, se află la Constantinopol, unde se căsătoreşte cu Fortunée Eudoxie Savalan, de viță nobilă, din San Stefano; ajuns iarăşi la Paris în mai 1872, va rămîne pînă în mai 1875, cînd se întoarce definitiv în țară; după şapte ani de diplomație, revine în politică în calitate de deputat în colegiul II Suceava, apoi ca ministru de Finanțe în guvernul lui Lascăr Catargi; după demisia cabinetului, se retrage din prim-planul vieții politice, participînd sporadic la discuțiile din Senat; îşi aduce, totuşi, contribuția la discutarea Tratatului cu Germania; lovit de o grea suferință, sfîrşeşte prematur, la 21 octombrie 1879, la doar 43 de ani; de-atunci, odihneşte întru vecie la mormîntul familiei din localitatea Gioseni - Bacău;

☞ (2) **Alexandru C. Cuza** [100], născut la Iaşi, pe 8 noiembrie 1857, la casa lui Constantin Gh. Cuza, din neamul Cuzeştilor, şi a Smarandei Cuza, al cărei tată se trăgea din Maramureş; urmează cursurile primare la pensionul lui Anton Frey, din localitatea natală, iar studiile secundare (între 1871 şi 1877) la Dresda; revine în țară,

[100] Ioan Fluture, *Un şef de şcoală şi un maestru al gîndirei: A. C. Cuza*, Craiova, 1927; Lucian Predescu, *Enciclopedia României*, ediție anastatică, Editura „Saeculum" / Editura „Vestala", Bucureşti, 1999, p. 246; Ştefan Costea (coord.), *loc. cit.*, pp. 142 - 145

după care pleacă la Paris, unde își trece bacalaureatul în Litere, iar apoi în Filosofie, la Sorbona, între 1878 și 1881; studiază Dreptul (între 1882 și 1886) la Paris, Berlin și Bruxelles, obținînd doctorate în Științele politice și administrative (în 1882) și, respectiv, în Drept, în 1886; întors în țară, intră în cercul socialist al revistei „Contemporanul" din Iași, alături de Constantin Mille și Vasile G. Morțun, după care virează spre cercul „Junimii"; colaborează la „Convorbiri literare", iar între 1890 și 1891, funcționează ca ajutor de primar al Iașului, din partea junimiștilor; colaborează la ziarul junimist „Era nouă", iar împreună cu Alexandru D. Xenopol înființează (în 1897), Liga contra alcoolismului; la 27 ianuarie 1901, este numit profesor de economie politică și finanțe la Facultatea de Drept din cadrul Universității din Iași, acolo unde va fi decan, în 1919, continuîndu-și activitatea la această instituție pînă la sfîrșitul deceniului al IV-lea, în calitate de profesor onorar; în perioada 1892 - 1895, este deputat de Iași din partea tinerilor conservatori, susținînd naționalizarea școlilor; își reînnoiește mandatul în legislatura următoare, sub conservatori, dar se retrage, pentru a lua pe cont propriu mișcarea antisemită; împreună cu Nicolae Iorga, în 1910 înființează *Partidul Național - Democrat*, în direcția ideilor naționaliste ale lui Eminescu și Vasile Conta; într-un discurs parlamentar din 1914, pledează pentru împroprietărirea generală a țărănimii și pentru votul universal; despărțindu-se de Iorga, participă la întemeierea *Ligii poporului*, sub conducerea generalului Alexandru Averescu, în 1918; doi ani mai tîrziu, se proclamă drept președinte al *Partidului Național Democrat - Creștin*, iar în 1921 înființează, cu doctorul Nicolae Paulescu, *Uniunea Națională Creștină*, partid a cărui publicație („Apărarea Națională") etala pe frontispiciu însemnul svasticii; la 4 martie 1923, inițiază *Liga Apărării Național - Creștine* (la care va adera și Nichifor Crainic), iar la 14 iulie 1935, fuzionează cu *Partidul Național Agrar*, al lui Octavian Goga, formînd *Partidul Național Creștin*, chemat ulterior la guvernare; membru corespondent al Academiei Române, iar din 1936, membru activ, va fi ministru de stat (între 28 decembrie 1937 și 10 februarie 1938);

membru al Consiliului de Coroană, în 1939, refuză să participe la Guvernul de Uniune Națională; aderă, însă, la inițiativa fondării Asociației „Pro Transilvania"; teoretician în sociologie şi doctrinar politic, promotor al teoriei „despre poporație", a primit din partea lui Adolf Hitler cea mai înaltă distincție nazistă, *Ordinul Svasticii*; s-a retras în lumea umbrelor la Bucureşti, pe 4 noiembrie 1947, cu eticheta de *„sinistru cioclu al vieții noastre universitare"* [101];

☞ (3) **Constantin Stere** [102], alias C. Sărcăleanu, respectiv Ion (Vania) Răutu, s-a născut în satul Horodişte (din județul Soroca), pe 14 noiembrie 1865; era unul dintre cei trei copii ai lui Gheorghe, sau Iorgu Stere (Егор Степанович Стере), originar din ținutul Botoşanilor, şi ai Pulcheriei Stere, descendentă dintr-o familie boierească scăpătată; şi-a petrecut primii ani ai copilăriei la conacul părintesc din Ciripcău (sau Cerepcău), devenind apoi elev al pensionului din Chişinău, condus de un pastor german; după doar doi ani de studii, trece în clasa a doua a Liceului „nobilimii" din capitala de gubernie; după terminarea liceului, s-a înscris (în 1893 ?) la Universitatea din Odessa, dar la scurt timp este arestat de poliția secretă pentru colportarea de „literatură subversivă", editată în Occident; după numeroase aventuri legate de apartenența sa la mişcarea revoluționară narodnică (soldate cu reținere la închisorile ruseşti din Chişinău, Odessa şi Moscova), este deportat în Siberia, unde se căsătoreşte cu Maria Grosu, fostă prietenă şi colegă de liceu; aici i se nasc cei doi fii (Roman şi Gheorghe) şi se repoziționează ideologic, în favoarea aspirațiilor de eliberare şi de emancipare națională; după ispăşirea surghiunului, la sfîrşitul anului 1891, trece apele Prutului, stabilindu-se cu familia la Iaşi, oraşul în care vor veni pe lume şi cele

[101] Aprecierea aparține lui Ştefan Voitec şi este reluată în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian, *Istoria universității din Iaşi*, „Junimea", Iaşi, 1985, p. 197

[102] Mihai D. Ralea, *Constantin Stere*, în: „Viața românească", nr. 1 - 3, Iaşi, 1936; Pantelimon Halipa, *C. Stere şi Basarabia*, în *loc. cit.*; George Călinescu, *Istoria literaturii române, de la origini pînă în prezent*, 1941; ediția a II - a, „Minerva", Bucureşti, 1982, pp. 757 - 762; Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. 3, Iaşi, 1978, pp. 311 - 316; Zigu Ornea, *Viața lui Constantin Stere*, vol. 1 - 2, Editura „Cartea românească", Bucureşti, 1989, respectiv 1991; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 430 - 436

două fiice: Elena şi Maria - Ana; *„idol al tinerimii intelectuale de stînga"*, se înscrie la Facultatea de Drept a Universității Mihăilene, pe care o absolvă în cursul anului 1897, cu o teză de licență despre *Evoluția individualității şi noțiunea de persoană în drept;* studiul pomenit se mărturisea (prin subtitlu) ca fiind unul de factură sociologică şi juridică, iar el va fi apreciat de către Matei B. Cantacuzino ca denotînd, deja, *„acea cutură superioară, acel material ştiințific bogat şi bine coordonat, acea cercetare universală a chestiunilor ce le tratează"*, lăsînd impresia *„unei căderi frumoase, bine-aşezate şi în chip armonios înălțată"* [103]; la rîndul său, Traian Herseni avea să considere teza de licență a absolventului Constantin Stere drept *„cea dintîi încercare de sociologie teoretică"* [104]; profesor suplinitor de *Drept constituțional şi administrativ* la Universitatea ieşeană din 1901, intră în competiția pentru titularizare (în anul următor) cu Petre P. Negulescu, iar în 1903, primeşte numirea ca titular; rector al pomenitei instituții între anii 1913 şi 1916, avea să fie suspendat din activitatea didactică datorită opțiunii sale pentru intrarea României în război alături de „Puterile Centrale"; de patru ori deputat liberal, în timpul primului Război Mondial părăseşte partidul în care activase, iar după sfîrşitul ostilităților întemeiază Partidul Țărănesc, devenit, din 1926, Partidul Național Țărănesc; membru şi conducător marcant al acestuia din urmă pînă în 1931, îşi va încerca pentru a treia oară norocul în politică prin înființarea unui vremelnic Partid Țărănesc - Radical; *simbol etic al democrației româneşti,* în măsura în care (după Mihai Ralea) *„timp de treizeci de ani, toate partidele au trăit din programul său"*, gînditorul moldovean rămîne în orizontul filosofiei sociale şi al ideologiei literare unul dintre *„marii întemeietori de faptă şi de gînd"* [105], între altele, ca fondator, alături de Garabet Ibrăileanu al poporanismului şi unul din ctitorii „Vieții Româneşti";

---

[103] Arhivele Statului, R. U., Dosar nr. 1 / 1902 - 1903, f. 349; *apud* Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *Istoria universității din Iași*, Editura „Junimea", Iaşi, pp. 94, 114

[104] A se vedea: Iosif Natansohn; Vasile Miftode, *Sociologia*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, p. 121

[105] Cum îl caracterizează Tudor Ghideanu; cf.: *Constantin Stere: 1865 - 1936*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 131 - 132

☞ (4) **Garabet Ibrăileanu** [106], născut la Târgu Frumos, pe 23 mai 1871, în casa soților Teodor şi Maria Ibrăileanu (născută Marcovici), ambii cu ascendență armenească; este absolvent al claselor primare şi gimnaziale la Roman, iar al ultimelor clase secundare la Liceul „Gheorghe Roşca - Codreanu" din Bârlad; urmează cursurile Facultății de Litere şi Filosofie, din cadrul Universității Mihăilene, luîndu-şi licența în promoția 1890 - 1894; profesor suplinitor la Bacău, îşi trece examenul de „capacitate" în fața unei comisii prezidate de Titu Maiorescu, în cursul anului 1902, iar în acelaşi an, la 1 septembrie, este numit profesor provizoriu la Liceul Militar din Iaşi; şase ani mai tîrziu, în octombrie 1908, devine profesor suplinitor la Catedra de *Istorie a literaturii române moderne* din cadrul Facultății ieşene de Litere şi Filosofie, acolo unde avea să se titularizeze pe postul de *Istoria literaturii moderne şi estetică literară*; în 1934, se retrage din activitate, pe motive medicale; eminentul dascăl şi mentor cultural se sfîrşeşte la Bucureşti, pe 10 martie 1936, rămînînd în conştiința contemporanilor şi a posterității ca fondator şi conducător efectiv al revistei „Viața Românească", spirit în care viziunea criticului şi a istoricului literar este cenzurată de o profundă cunoaştere a filosofiei şi a sociologiei; în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti, figurează cu *Spiritul critic în cultura românească* [107], apărut la Editura „Viața Românească", din Iaşi, în 1909; demersul în atenție s-ar putea rezuma, după autor, prin *„Cîteva considerații asupra evoluției spiritului critic în cultura românească, de la primele lui manifestări, pînă la formarea definitivă a statului român modern"*; un bust al cărturarului de origine armeană (executat de Eftimie Bârleanu) străjuieşte, din 1969, Casa de Cultură din Târgu Frumos, localitatea în care s-a născut; la rîndul său, mormîntul ilustrului profesor (în care se conține urna cu cenuşă), se

[106] Alexandru Piru, *G. Ibrăileanu. Viața şi opera*, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1967; „Minerva", Bucureşti, 1971; George Călinescu, *op. cit.*, pp. 662 - 667; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 301 - 305; Petru Ursache, *Filologia*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 33 *sqq.*; Mihai Drăgan, *Garabet Ibrăileanu: 1871 - 1936*, în: *loc. cit.*, pp. 62 - 64; Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 256 - 258

[107] A se vedea recenzia semnată de Ion Ianoşi la volumul lui Garabet Ibrăileanu (retipărit de Editura „Humanitas", în cursul anului 1997), în *loc. cit.*, pp. 220 - 222

află în cimitirul „Eternitatea" din Iaşi, iar unul din liceele urbei (de pe strada „Oastei", nr. 1), îi poartă numele;

☞ (5) **Octav Botez** [108] (frate cu romancierul Eugeniu Botez, alias Jean Bart), ivit pe lume la Iaşi, pe 15 mai 1884; urmează Liceul Național, din localitate, iar după obținerea licenței în Litere şi Filosofie, la Universitatea ieşeană, în cursul anului 1906 (anul în care îşi efectuează şi serviciul militar), studiază în Franța şi Germania; îşi ia capacitatea în Limba Franceză şi Filosofie în 1909, iar în paralel cu publicistica şi cu activitatea ca profesor de liceu, îşi susține doctoratul, în 1925, cu o teză despre *A. D. Xenopol, teoretician şi filosof al istoriei*; între 1927 şi 1931, suplineşte catedra de *Estetică şi critică literară*, onorată un singur an de inițiatorul ei, profesorul Ibrăileanu; docent din 1930 şi titular la conferința cu pricina din 1931, avea să preia din mers şi cursul de *Istoria literaturii române moderne*, de care este legat prin titularizarea ca profesor pe 1 februarie 1937; la rîndul său, va ceda cursul de *Estetică* lui George Călinescu, în 1936, iar de celălalt curs preluat de la Ibrăileanu se desparte în septembrie 1943, o dată cu stingerea subită din viață, înainte de a fi împlinit al XII - lea lustru; casa criticului şi istoricului literar se găseşte, la Iaşi, pe strada care-i poartă numele, la numărul 1, după cum mormîntul îi este la cimitirul „Eternitatea";

☞ (6) **Theofil Simenschy** [109], ivit pe lume la Iaşi, pe 27 ianuarie 1892; şef de promoție la Liceul Național, în 1910, urmează cursurile Facultății de Litere şi Filosofie din cadrul Universității Mihăilene, luîndu-şi licența în Filologie clasică cu calificativul *magna cum laude*, în 1913; încă din 1912, funcționează ca profesor suplinitor la Liceul Național şi la Gimnaziul „Ştefan cel Mare", din Iaşi; după terminarea şcolii militare de infanterie (urmată la Bucureşti),

[108] A se vedea, între alții, George Călinescu, *op. cit.*, pp. 667 - 668; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 1, Iaşi, 1972, pp. 95 - 96; Petru Ursache, *Octav Botez*, în: Gheorghe Platon, Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 72 - 73

[109] *Universitatea din Iaşi: 1860 - 1985*, vol. 2, Iaşi, 1985, pp. 80 - 81; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 2, „Universitas", Chişinău, 1993, pp. 279 - 280; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 624 - 625;

participă la război, în calitate de sublocotenent; după terminarea ostilităților, își reia activitatea la Liceul Național și la Seminarul „Sf. Andrei", din Galați; în 1919, după susținerea examenului de capacitate, este titularizat în învățământul secundar, iar 3 ani mai tîrziu ocupă un post de asistent la catedra de Limbi clasice a Universității ieşene; în 1927, își ia doctoratul, iar doi ani mai tîrziu, avansează la poziția de conferențiar suplinitor, devenind conferențiar definitiv în 1932; din cursul anului 1942, este profesor titular de gramatică comparată indo-europeană; de-a lungul anilor se afirmă ca traducător de vocație din limbile clasice, dar și ca autor de gramatici ale limbii latine, greceşti și sanscrite; membru a numeroase societăți științifice din țară și străinătate, a încetat din viață la 15 decembrie 1968, ca profesor emerit al Universității ieşene, lăsînd în urmă, între numeroase alte scrieri, un insolit *Dicționar al înțelepciunii*, publicat la Editura „Junimea" (între 1970 și 1975), în 4 volume;

☞ (7) **Gheorghe Zane** [110], născut la Galați, pe 11 aprilie 1897; după participarea ca voluntar pe frontul reîntregirii de neam, el își încheie studiile superioare în 1920, prin obținerea licenței în Drept la Universitatea ieşeană, unde ocupă mai întîi postul de bibliotecar, iar din 1922, își începe cariera didactică, în calitate de conferențiar suplinitor la *Economie politică* pentru Facultatea de Științe Agricole; în 1923, își trece doctoratul la Universitatea Bucureşti, cu teza despre *Metode și sisteme contemporane în teoria valorii economice*; afirmîndu-se ca adept al școlii monografice a profesorului Dimitrie Gusti, el organizează și conduce echipe de studenți pentru cercetări sociologice în mediul rural; din 1924, este conferențiar titular pe catedra de *Economie politică*, iar din 1929, devine profesor titular la catedra de *Doctrine economice* a aceleiași instituții; în 1930, preia cursul de *Economie politică și Finanțe*, rămînînd la Iași pînă în 1945, cînd se transferă, ca profesor de *Economie politică și raționalizare*, în cadrul Institutului Politehnic din Bucureşti;

[110] Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. 2, „Universitas", Chișinău, 1993, pp. 400 - 401; Veta Gireadă, *Gheorghe Zane: 1897 - 1978*, în: Gh. Platon; V. Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 202 - 203

membru corespondent al Academiei Române din 1965, devine membru titular, în 1974; se stinge din viață la 22 mai 1978, iar numele său este adoptat ca patronim al Centrului de cercetări socio-umane din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române;

☞ (8) **George Călinescu** [111], născut la Bucureşti, pe 19 iunie 1899; îşi începe şcoala în fosta capitală a Moldovei, unde revine, în anii războiului, pentru a-şi încheia studiile secundare la Liceul Internat, în timpul refugiului; după obținerea licenței la Facultatea de Litere şi Filosofie din Bucureşti (în 1923), se întoarce la Iaşi, în 1936, pentru a-şi finaliza doctoratul în „Filosofie şi Litere", cu o teză despre *Analiza literară a unui manuscris eminescian*; un an mai tîrziu, pe 1 octombrie 1937, devine conferențiar provizoriu, iar în 1938, conferențiar definitiv (în urma concursului susținut în fața unei comisii prezidate de profesorul Mihai Ralea), la Catedra de *Estetică şi critică literară*, pe care o va părăsi pe 1 noiembrie 1945, pentru a-şi asuma Catedra de *Istoria literaturii române* din cadrul Facultății de Filosofie şi Litere a Universității Bucureşti; în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti, ilustrul sacerdot al judecăților de valoare figurează cu volumul *Principii de estetică* [112], în care se cuprind *Cursul de poezie* (numit astfel după un ciclu de prelegeri ținute la Facultatea ieşeană de Litere şi Filosofie în primăvara anului 1938) şi *Tehnica criticii*; să nu uităm, însă, că tot în intervalul petrecut la Universitatea Mihăileană din Iaşi a prins contur şi a văzut lumina tiparului incitanta, masiva şi (probabil de-a pururi) inegalabila *Istorie a literaturii române, de la origini pînă în prezent*;

---

[111] A se vedea, între alții; George Călinescu, *op. cit.*, pp. 924 - 927; Ion Apetroaie, *George Călinescu*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 87 - 91; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 31 - 36

[112] Fundația pentru literatură şi artă „Biblioteca de filosofie românească", Bucureşti, 1939. A se vedea recenzia realizată peste ani de Ion Ianoşi, în volumul pe care îl coordonează, *Dicționarul operelor filosofice româneşti*, Bucureşti, 1997, la pp. 166 - 168. Autorul de care pomenim ne oferă inventarul celor care, de-a lungul anilor, s-au raportat, mai mult sau mai puțin adecvat, la volumul în speță: Constantin Cârjan, Pompiliu Constantinescu, Ioan St. Botez, Ieronim Şerbu, George C. Nicolescu, George Bota, Octav Şuluțiu, Septimiu Bucur, Alexandru Dima, iar mai tîrziu: Ion Vitner, Dumitru Micu, Ovid S. Crohmălniceanu, Mihail Petroveanu, N. Tertulian, Alexandru Piru şi alții.

☞ (9) **Alexandru Dima** [113], născut în Turnu Severin, pe 17 octombrie 1905; obține licența în Filosofie şi Litere la Universitatea Bucureşti, în 1929, iar examenul de capacitate pentru învățământul secundar, în 1931; după stagii de aprofundare la Universitățile din Berlin şi din München, îşi trece doctoratul în Estetică la Universitatea Bucureşti, în 1939, cu o teză privind *Conceptul de artă populară*, ce-i va aduce premiul Academiei Române, iar din anul 1947, la întoarcerea din străinătate, în urma concursului „prin chemare largă", devine „titular definitiv" la conferința ieşeană de *Estetică şi critică literară*, ocupată anterior de către George Călinescu;

☞ (10) **Grigore C. Moisil** [114], născut la Tulcea pe 10 ianuarie 1906; urmează Liceul „M. Kogălniceanu" din Vaslui, pe timpul refugiului (între 1916 - 1918), terminîndu-şi studiile secundare la Liceul „Spiru Haret" din Bucureşti, unde îşi trece bacalaureatul, în 1923; obține licența în Matematică la Universitatea Bucureşti, în 1926, iar după stagii de aprofundare la Paris şi Roma, îşi ia doctoratul, în cadrul facultății absolvite, în 1929; după susținerea examenului de docență (pe 1 iulie 1931), este numit conferențiar suplinitor de *Algebră superioară* la secția de Matematică a Facultății ieşene de Ştiințe (pe 1 noiembrie 1931), dar pînă a se prezenta la post îşi fructifică un stagiu de aprofundare, ca bursier al Fundației Rockefeller; în această instituție va fi titularizat începînd cu 1 ianuarie 1935; de

---

[113] Maria Platon, *Alexandru Dima: 1905 - 1978*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 85 - 87; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 103 - 107; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 249 - 250; Ion Didilescu, *Universitari din alte vremuri*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010, pp. 168 - 179

[114] Constantin Noica, *Introducere la:* Grigore C. Moisil, *Ştiință şi umanism*, „Junimea", Iaşi, 1979, pp. 5 - 17; Ion Creangă, *Grigore C. Moisil: 1906 - 1973*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 237 - 239; Viorica Moisil, *O familie ca oricare alta*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1989; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1 (cap. „Magistrul Grigri"), Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 9 - 13; Viorica Moisil, *Un profesor nu ca oricare altul*, Editura Tehnică, Bucureşti, 1998; Viorica Moisil, *A fost odată ... Grigore Moisil*, „Curtea Veche", Bucureşti, 2002; Solomon Marcus, *Grigore C. Moisil: A Life Becoming a Myth*, în: „International Journal of Computers Communications & Control", vol. 1, nr. 1, Oradea, 2006, pp. 73 - 79; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 280 - 290; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 133 - 146;

pe 1 noiembrie 1936, devine profesor agregat de *Calcul diferențial și integral*; din primul an al activității ieșene, inițiază cursul liber de *Logică și teoria demonstrației*, angajîndu-se într-un șir de cercetări remarcabile pe linia logicii „nechrysippiene"; deceniul petrecut la Iași îi asigură savantului român partea cea mai consistentă a contribuțiilor în logica formalizată, după mutarea sa la Bucureşti (în cursul anului 1942) prioritare devenind deschiderile spre informatică și teoria automatelor; membru al Societății de Științe din Iași, membru corespondent, apoi membru titular al Academiei Române (din 1948), al Academiei din Bologna și al Institutului Internațional de Filosofie, respectiv, al Societății Matematice din Franța, după moarte, devine laureat al Premiului *Computer Pioneer*, conferit de „I. E. E. E. Computer Society", ediția 1996; între 1972 și 1973 (cînd survine decesul său, în Canada) este director al Centrului de Logică, din cadrul Academiei Române, instituție în cadrul căreia a funcționat inclusiv ca președinte al comisiilor de Automatizare și de Cibernetică; marele savant cu ascendență transilvano-dobrogeană rămîne o fascinantă întruchipare a modelului Cantemir în cultura română, fiind prezent în topul primelor 111 scrieri filosofice românești cu volumul *Încercări vechi și noi de logică nechrysippiană* [115];

☞ (11) **Traian Gheorghiu** [116], ivit pe lume, în fosta capitală a Moldovei, pe 16 martie 1906; după obținerea bacalaureatului la Liceul Internat, în 1925, urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie, respectiv pe cele ale Facultății de Drept, din cadrul Universității Mihăilene; la aceeași instituție, își ia doctoratul în Drept, cu o teză despre *Concepția economică și politică a lui Bernard Lovergne* (în 1940), sub îndrumarea profesorului Gheorghe Zane; 5 ani mai tîrziu, își trece și doctoratul în Filosofie, cu o teză privind *Morala lui Guyau*; din 1929, funcționează ca profesor la Gimnaziul

[115] Editura Științifică, Bucureşti, 1965. Cf. recenzia de peste ani, a lui Gheorghe Ștefanov, în: Ion Ianoși (coord.), *loc. cit.*, pp. 110 - 113. Pentru versiunea franceză a contribuțiilor savantului român, cf.: Grigore C. Moisil, *Essais sur les logiques non-chrysippiennes*, Éditions de l'Académie Roumaine, Bucharest, 1972

[116] Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 7, Iași, 1997, pp. 116 - 118

„Ştefan cel Mare" din Iaşi, apoi la Liceul Comercial şi la Liceul Naţional; între 1944 şi 1945 este inspector - şef al Regiunii Şcolare Iaşi, în această calitate contribuind la refacerea clădirii Liceului Internat, distrusă în timpul bombardamentelor; în anul universitar 1945 - 1946 suplineşte catedra de *Economie politică şi Doctrină economică* la Facultatea juridică a Universităţii ieşene; considerat „reacţionar notoriu" (ca fost membru al Partidului Ţărănesc Radical, între 1933 şi 1935, iar al Partidului Naţional Ţărănesc, între 1935 şi 1947), ispăşeşte peste 15 ani de închisoare, în 1947, între 1949 şi 1954, respectiv între 1959 şi 1964; avea să fie reabilitat juridic şi politic în cursul anului 1967, iar după o viaţă de necontenite provocări se retrage spre cele veşnice la 22 decembrie 1982, fiind înmormîntat la cimitirul „Eternitatea" din urbea natală; în urmă-i, i-au rămas colaborările la revistele culturale de orientare democratică („Minerva", „Gîndul vremii", „Viaţa românească", „Curentul liber", „Democraţia", „Însemnări ieşene" şi altele), contribuţiile în domeniul logopediei, psihologiei şi filosofiei, dar şi încercările în planul dramaturgiei, respectiv paginile de memorialistică.

D. Pe parcurs, a rezultat, deja, o mobilitate fără precedent a cadrelor didactice, mai ales în sensul plecării de la Iaşi spre Bucureşti; fluxul acestora este sporit de asistenţii: ☞ (1) **Petre Stati**, prezent în statele de funcţie ale catedrei de *Pedagogie* din cadrul Universităţii ieşene în cursul anului 1925 - 1926; ☞ (2) **Gheorghe Ştefănescu**, absolvent al secţiei ieşene de Filosofie în promoţia 1926 şi asistent la *Istoria filosofiei vechi şi enciclopedia filosofică* pe intervalul 1926 - 1929; ☞ (3) **Dumitru Roşca**, încadrat ca asistent la catedra de *Psihologie şi Estetică* a aceleiaşi facultăţi pe intervalul 1928 - 1930; ☞ (4) **Maria - Elena Moisuc** (căsătorită Irion), prezentă în structura catedrei de *Etică şi Sociologie*, iar apoi a celei de *Etică*, ca asistent pe intervalul 1936 - 1942, respectiv, 1947; ☞ (5) **Marcela Simionescu**, asistent provizoriu la catedra de *Psihologie şi istoria filosofiei pentru psihologie*, iar apoi la cea de *Psihologie şi Estetică* între 1930 şi 1937, anul în care obţine o detaşare pentru Ministerul Muncii, iar apoi se alătură profesorului Mihai Ralea la catedra de Estetică şi critică literară din cadrul Universităţii Bucureşti.

E. Pe parcursul a cinci decenii, în cursul „evului de mijloc", Universitatea ieşeană a înclinat steagul pentru figuri remarcabile din cîmpul filosofiei; între aceştia: **Constantin Leonardescu** (în 1907); **Titu Maiorescu** (în 1917); **Constantin Dimitrescu - Iaşi** (în 1923); **Ştefan Zeletin** (în 1934); **Petre Andrei** (în 1940).

2.4. *AVATARURI ALE UNIVERSITĂȚII PUSE SUB PATRONIMUL DOMNITORULUI UNIRII, ÎN PERIOADA 1948 - 1989*

A. Penultima etapă din istoria universității ieşene se delimitează, la punctul de plecare, prin evenimentele legate de ieşirea României din al doilea război mondial şi de asumarea unor condiții „de pace" ce o constrîng la dureroase pierderi teritoriale şi de populație, iar la punctul de sosire, prin căderea regimului politic impus în țara noastră sub forța armelor fluturate de ocupantul sovietic.

Sînt anii în care instituția noastră de învățămînt superior: ☞ (1) pierde *Facultatea de Medicină*, reorganizată, o dată cu reforma din 1948, într-un Institut de Medicină, devenit ulterior Institut de Medicină şi Farmacie, iar în cele din urmă (după 1989 !) Universitatea de Medicină şi Farmacie „Gr. T. Popa" [117]; ☞ (2) rămîne, de asemenea, fără *Facultatea de Teologie*, în condițiile în care învățămîntul superior teologic se desparte de învățămîntul laic, restrîngîndu-se la Bucureşti şi Sibiu (pentru cultul ortodox), respectiv la Alba Iulia şi Iaşi, pentru cultul romano-catolic; ☞ (3) îşi reconfigurează „nava amiral", cu care defilase din 1860, în locul Facultății de *Litere şi Filosofie* apărînd 4 noi entități: Facultatea de *Filologie* [118], Facultatea de *Istorie - Geografie*, Facultatea de *Filosofie*, respectiv Facultatea de *Pedagogie-Psihologie*, ultimele două subzistînd doar doi ani, în 1951 sudenții acestora fiind trimişi să-şi continue studiile la Universitatea „C. I. Parhon" din Bucureşti şi la Uni-

[117] A se vedea, între altele, Vasile Râşcanu, Gheorghe Năstase, Lazăr Wasserman, Gheorghe Crețeanu, *Învățămîntul medical*, în retrospectiva cu caracter omagial: *Contribuții la istoria dezvoltării Universității din Iaşi*, vol. 2, Bucureşti, 1960, pp. 321 - 350

[118] Devenită, ulterior, Facultatea de *Istorie - Filologie*, iar din 1957: Facultatea de *Istorie*, *Filologie* şi *Filosofie*; după o nouă sciziune, începînd cu anul universitar 1960 - 1961, apar facultățile de *Filologie* şi, respectiv, de *Istorie - Filosofie*.

versitatea „Victor Babeş" din Cluj; ☞ (4) îşi restructurează Facultatea de *Ştiinţe*, prin transformarea secţiilor aferente în facultăţi de sine stătătoare – de *Matematică şi Fizică*, de *Ştiinţe Naturale* şi, respectiv, de *Chimie*; ☞ (5) înfiinţează, în toamna anului 1953, la comanda politică, o Facultate Muncitorească, pentru fruntaşii în producţie, doritori să-şi completeze studiile la nivel superior, în direcţia Istoriei, a Filologiei, Matematicii, Fizicii, Chimiei, Biologiei, Geografiei, Desenului şi Educaţiei fizice [119]; ☞ (6) se întregeşte, în 1962, cu o Facultate de *Ştiinţe Economice*, a cărei înfiinţare era clamată încă de Gheorghe Asachi; prin aceasta, se continuă, la un nivel superior, activitatea desfăşurată (între 1948 şi 1955) la *Institutul de Ştiinţe Economice şi Planificare* (I. S. E. P.) din Iaşi, iar apoi la secţia de *Ingineri Economişti* din facultatea ieşeană de *Industrie Uşoară*, aflată în componenţa Institutului Politehnic „Gh. Asachi"; ☞ (7) potenţează în aria programelor de studii învăţământul legat de *Ştiinţele Pământului* [120]; sub efectul legii de reorganizare a învăţământului din 1948, secţia de *Geografie* funcţionează pînă în 1950 în tandem cu *Istoria*; între 1950 şi 1955, împreună cu *Geologia*,

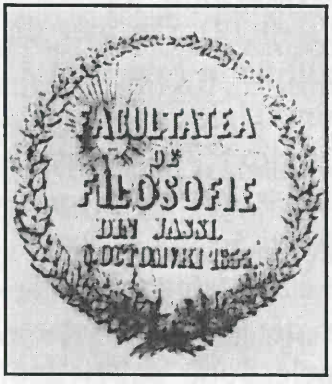

Steagul Facultăţii de Filosofie (din vremea Gimnaziului naţional), Sigiliul de pe actul de înfiinţare a Universităţii din Iaşi şi Sigiliul încredinţat de către domnitor la inaugurarea instituţiei respective

[119] Iniţiativa în atenţie nu era o găselniţă a noului regim, ci mai curînd o resuscitare a preocupărilor din perioada interbelică cînd, sub patronajul Ministerului Muncii, funcţiona o Universitate Muncitorească cu peste 700 de cursanţi interesaţi să obţină certificate de frecvenţă în profilul tehnicii, al medicinii, ori al limbilor străine.

[120] Din 1908, se instituise licenţa în *Istorie - Geografie*, pentru ca, din 1918, la Facultatea de Litere şi Filosofie, să existe o licenţă în *Geografie* pur şi simplu.

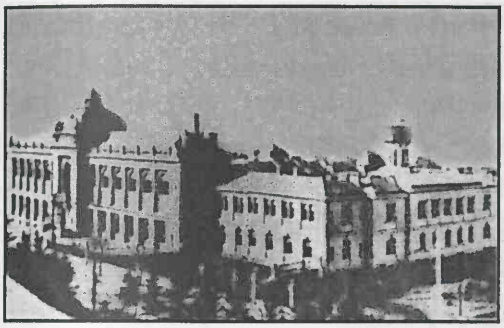

Corpul central al Universității la 1897 şi aripa de sud a acesteia, recepționată provizoriu în 1938

între 1956 şi 1980, împreună cu Biologia, iar din 1980 şi pînă în anul 1989, împreună cu *Biologia şi Geologia*; ☞ (8) i se răpeşte, în 1974, Facultatea de *Chimie*, transferată la Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi", unde se contopeşte cu Facultatea de *Chimie Industrială*, în noua Facultate de *Inginerie şi Tehnologie Chimică*; ☞ (9) preia, prin absorbție, două dintre secțiile Institutului Pedagogic de trei ani [121], ce a funcționat, începînd cu anul universitar 1950 - 1951, în actualul „corp D" al Universității; ne referim la secția de *Arte plastice* (plecată, mai tîrziu, la Conservatorul de Muzică „George Enescu", ca verigă de tranziție în reactivarea fostei Academii de „Belle Arte") şi la cea de *Educție fizică şi sport*; ☞ (10) îşi integrează *Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice*, apărut şi la Iaşi, în 1955, ca filială a *Institutului Central de Perfecționare a Personalului Didactic*, din învățămîntul preuniversitar.

Pe fondul celor semnalate, Universitatea „Al. I. Cuza" se aşază pe locul 2 în centrul universitar Iaşi, în privința numărului de studenți, iar structura sa instituțională cunoaşte o vădită instabilitate. De la cele 4 facultăți preconizate prin actul de înființare şi menținute ca atare, din 1860 (respectiv 1879) pînă în 1948, structurile compo-

[121] Instituția în atenție a apărut, mai întîi, ca *Şcoala Superioară Pedagogică*, funcționînd din toamna anului 1950 cu o secție de *Ştiințe Naturale - Chimie - Geografie* şi cu o secție de *Fizică - Matematică*; doi ani mai tîrziu, ea se transformă într-un *Institut Pedagogic de 2 ani*, care, la rîndu-i, se extinde în *Institutul Pedagogic de 3 ani*, cu facultăți de *Filologie, Matematică, Ştiințe Naturale* (din 1959), de *Ştiințe Fizico-chimice*, de *Arte plastice* şi de *Educație fizică* (cu începere din toamna anului 1960), de *Muzică* (din toamna anului 1961), respectiv de *Istorie - Geografie*, cu începere din 1962. La începutul anului universitar 1966 - 1967, Facultatea *de Istorie - Geografie* se transferă la *Institutul Pedagogic de 3 ani - Bacău*, iar restul facultăților se integrează în structura Universității.

nente din cadrul Universităţii ieşene: ☞ (1) cresc la 7, în cursul anului 1948 - 1949; ☞ (2) urcă la 8, în cursul anului universitar 1949 - 1950, prin apariţia Facultăţii de *Pedagogie - Psihologie*; ☞ (3) se extind la 9, în cursul anului 1950 - 1951, întrucît *Geografia* se separă de *Istorie* şi se aşază într-o nouă facultate, alături de *Geologie*; ☞ (4) scad la 7, din anul universitar 1951 - 1952, după desfiinţarea (în vara anului 1951) a *Facultăţii de Filosofie* şi a celei de *Pedagogie - Psihologie*; ☞ (5) se reduc la 6, începînd cu anul universitar 1954 - 1955, ca urmare a fuziunii între facultăţile de *Istorie* şi *Filologie*; ☞ (6) ajung la 5, începînd cu anul universitar 1956 - 1957, prin unirea *Facultăţii de Ştiinţe Naturale* cu cea de *Geologie - Geografie*, în 1957; ☞ (7) urcă iarăşi la 7, în cursul anului universitar 1965 - 1966 în urma despărţirii *Matematicii* de *Fizică*, iar a *Filologiei* de *Istorie - Filosofie*; ☞ (8) revin la 8, în cursul anului universitar 1966 - 1967, prin apariţia *Facultăţii de Ştiinţe Economice*; ☞ (9) sporesc pînă la 11, începînd cu anul universitar 1967 - 1968, prin integrarea unor facultăţi din cadrul fostului *Institut Pedagogic de trei ani*.

Aceeaşi observaţie se poate face şi în privinţa numărului de posturi: ☞ (1) ele coboară pînă la 156, în anul universitar 1948 - 1949, ca urmare a scăderii numărului de studenţi, dar mai ales din pricina

Anul academic	*Facultăţi*	*Secţii*	*Catedre*	*Studenţi*	*Cadre didactice*
1948 - 1949	*8*	*14*	*40*	*1670*	*156*
1950 - 1951	*9*	*14*	*38*	*1643*	*295*
1951 - 1952	*7*	*16*	*31*	*2142*	*299*
1953 - 1954	*8*	*–*	*–*	*3226*	*352*
1954 - 1955	*6*	*12*	*29*	*2738*	*347*
1956 - 1957	*5*	*18*	*30*	*3411*	*423*
1960 - 1961	*6*	*–*	*–*	*4242*	*455*
1962 - 1963	*8*	*28*	*34*	*5344*	*536*
1968 - 1969	*8*	*33*	*48*	*12153*	*712*
1974 - 1975	*8*	*19*	*–*	*8456*	*651*
1977 - 1978	*7*	*17*	*–*	*9114*	*619*
1981 - 1982	*7*	*19*	*23*	*5840*	*591*
1983 - 1984	*7*	*19*	*22*	*5542*	*547*

Parametrii de funcţionare a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, între anii 1948 şi 1984

epurării corpului profesional pe criterii de ordin ideologic şi politic; ☞ (2) urcă la 857, în cursul anului 1971 - 1972, pe fondul preluării facultăților din Institutul Pedagogic de 3 ani şi al introducerii de noi specializări; ☞ (3) scad la 547 (dintre care 70 profesori, 116 conferențiari, 260 lectori şi 101 asistenți), în anul academic 1983 - 1984, inclusiv din cauza pierderii facultății de Chimie şi a reducerii drastice a specializărilor în învățământul superior de scurtă durată.

Ca un corolar al celor semnalate, numărul studenților creşte, sau scade, în raport cu numărul cadrelor didactice.

B. Pentru Filosofie, intervalul la care ne referim a debutat prin reducerea dramatică a corpului profesoral, la doar 3 profesori (Ştefan Bârsănescu, Vasile Pavelcu şi Mihai Beniuc), la 2 conferențiari (Silvestru Găină şi Vasile Harea), un şef de lucrări (Petre Botezatu) şi 2 asistenți – Ernest Stere, respectiv Ion Holban.

La aceasta, se adaugă hiatusul de 6 promoții al specializării în atenție, între 1951 (cînd este lichidată Facultatea de *Filosofie*, desprinsă cu doi ani înainte din fosta Facultate de *Litere şi Filosofie*) şi 1957.

Introdusă ca disciplină complementară în planul de învățământ al secțiilor umaniste, apoi şi la specializările „ştiințifice", *filosofia* ia chipul *materialismului dialectic şi istoric*, iar propagarea ei se face împreună cu disciplinele privind „Istoria P. C. U. S.", respectiv „Istoria mişcării muncitoreşti din România şi a P. C. R.". Cele trei cursuri alcătuiesc *Bazele marxism - leninismului*, iar ele vor fi restrînse, începînd cu anul universitar 1956 - 1957, doar la două: ☞ (1) *Istoria mişcării muncitoreşti internaționale*, preschimbată (în anul următor) în *Socialism ştiințific*; ☞ (2) *Materialism dialectic şi istoric*, devenit (din anul universitar 1965 -1966) *Filosofie* (*generală*); la rîndul ei, catedra în care se regăsesc cele două discipline capătă din 1965 numele de *Socialism ştiințific şi Filosofie*, pentru ca ulterior, în afara Universității „Al. I. Cuza" (cu o facultate în profil filosofic), ea să se numească catedră de *Ştiințe Sociale*.

Reactivarea la Iaşi a specializării pe care timp de 6 ani regimul comunist a menținut-o doar la Universitatea Bucureşti s-a făcut (la Iaşi, ca şi la Cluj), în toamna anului universitar 1957 - 1958, în cadrul Facultății de *Filologie - Istorie*, după care avea să se constitu-

ie (în toamna anului 1960) Facultatea de *Istorie - Filosofie*, cu secţiile de *Istorie* şi, respectiv, *Filosofie*, iar din 1976 cu secţiile încrucişate, de *Istorie - Filosofie*, respectiv, de *Filosofie - Istorie*.

C. Aducînd cu sine şi o drastică epurare a corpului profesoral, reforma cu tentă antinaţională a şcolii superioare, legiferată în 1948, a însemnat pentru filosofia ieşeană, între altele:

☞ (1) transferarea în cercetare (la Institutul de Istorie din cadrul Academiei Române) a profesorului **Dan Bădărău**, ulterior membru al Centrului de Logică din cadrul Academiei Române, alături de academicienii Grigore C. Moisil şi Athanasie Joja; reputatul dascăl şi cercetător, membru corespondent al Academiei Române, figurează în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti cu volumul *Du jugement comme acte signifiant*, publicat la Lausanne, în 1944, şi cu antologia postumă *Scrieri alese*, în trei volume [122], apărute la Editura Academiei, sub îngrijirea academicianului Vasile Pavelcu, fostul său student la Facultatea ieşeană de Litere şi Filosofie;

☞ (2) „reconversia profesională" a asistentului **Ion Curievici** (conducător de seminarii la cursul de *Filosofie veche* predat de profesorul Dan Bădărău şi susţinător al unor prelegeri libere despre *Filosofii existenţialişti*); după declanşarea reformei din învăţămînt,

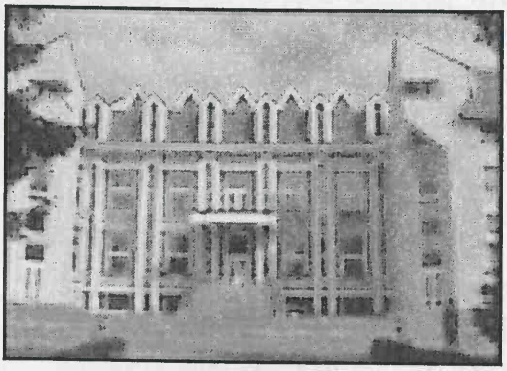

Institutul de Teologie Romano-Catolică „Sfîntul Anton" - Iaşi; la dreapta: Institutul de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu", înfiinţat în toamna anului 1998

[122] Cf. recenziile de peste ani semnate pe marginea volumelor în atenţie de Ion Ianoşi şi Gheorghe Ştefanov, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 206 - 208, respectiv 47 - 49

Casa Oamenilor de Știință, înălțată cu sprijinul Fundației „Menachem H. Elias", și Centrul Cultural Francez, așezat în „micul Trianon" al Iașilor – casa familiei princiare a Racoviților

în cursul anului 1948, a trecut la profesia de inginer chimist, ajungînd director al Institutului ieșean de cercetări în domeniu;

☞ (3) plecarea spre meleaguri transilvane a lui **Victor Iancu**, care după un popas la Muzeul „Brukenthal" din Sibiu, funcționează, mai bine de 10 ani, la Universitatea de Vest din Timișoara, nu ca profesor de *Estetică*, însă, ci la catedra de *Istoria literaturii universale și Literatură comparată* a Facultății de Filologie, la fel cum avea să i se întîmple și lui Tudor Vianu, la București, ori lui Alexandru Dima, rămas la Iași; de parcă n-ar fi fost suficientă această reprofilare silită, noul regim îi oferă și experiența recluziunii, prestigiosul interpret al artei [123] revenind la Facultatea de Filologie a Universității bănățene o dată cu dezghețul politic de după 1964;

☞ (4) întoarcerea la București și ținerea în afara învățământului superior a profesorului de obîrșie moldavă **Nicolae Bagdasar**, remarcabil cărturar și generos sprijinitor al cercetării în domeniul său de preocupări; consilier științific la Institutul de Filosofie din cadrul Academiei Române (între 1949 și 1951), activează ca cercetător științific la Filiala Iași a Academiei Române (între 1951 și 1956), apoi în calitate de coordonator științific al *Dicționarului enciclopedic român*; organizator al Societății Române de Filosofie (între 1928 și 1944), secretar de redacție al Revistei de Filosofie (între 1928 și 1943), codirector la revista „Ethos" din Iași (între 1943 și 1946), coordonator științific al

[123] Evocat cu admirație de Ion Didilescu, în: *Universitari din alte vremuri* (cu o prefață semnată de Dragan Stoianovici), Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2010, pp. 97 - 105

celor 5 volume de *Istoria filosofiei moderne*, apărute (între 1937 şi 1941) ca omagiu la aniversarea lui Ion Petrovici, întemeietor al editurii aferente Societăţii Române de Filosofie, ce a funcţionat între 1930 şi 1944, iniţiator al „colecţiei marilor filosofi", din care au apărut peste 10 volume, ilustrul dascăl şi cercetător avea să devină, în 1970, membru titular al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice; s-a stins din viaţă la 21 aprilie 1971, iar în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti, gînditorul cu ascendenţă vasluiană figurează cu volumul *Istoria filosofiei româneşti* [124], apărut în 1940, cu doi ani înaintea instalării sale ca profesor, la Universitatea ieşeană;

☞ (5) transferul profesorului **Alexandru Claudian** la catedra de *Psihologie a copilului* din nou-înfiinţatul Institut Medico - Farmaceutic din Iaşi; după eliberarea din închisoarea politică (ispăşită fără judecată pe intervalul 1954 - 1961), profesorul de aleasă cultură şi remarcabilă sensibilitate este angajat ca cercetător principal la Filiala din Iaşi a Academiei Române, secţia de Istorie literară şi Filologie; s-a menţinut în relaţii prieteneşti pînă în ultimele clipe ale existenţei cu colegi şi foşti studenţi de talia lui Nicolae Bagdasar, Ştefan Bârsănescu, Alexandru Dima, Vasile Pavelcu, Ernest Stere, Petre Botezatu, Nicolae Barbu, George Văideanu, Ion Străchinaru şi alţii;

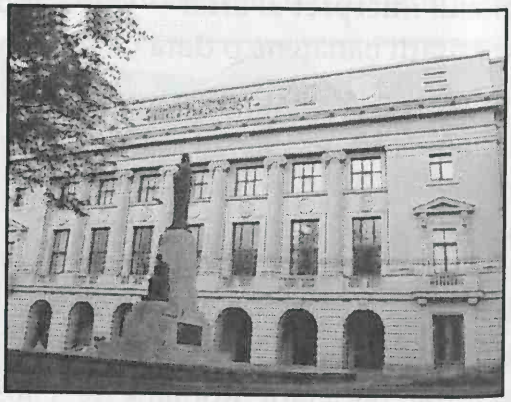

Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu" şi BRITISH COUNCIL din Iaşi, funcţionînd la parterul aripii nord-estice a respectivei instituţii

[124] Apărut, mai întîi, ca scriere autonomă (Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1940), apoi în ultimul tom al *Istoriei filosofiei româneşti moderne*. A se vedea recenzia de peste timp a lui Gheorghe Vlăduţescu, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 99 - 101

Corpul B al Universității „Al. I. Cuza", sau extinderea, realizată după război; la dreapta, corpul D al aceleiași instituții, adăpostind Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, respectiv Facultatea de Educație Fizică și Sport

☞ (6) plecarea în capitală (acolo unde străbătuse calea inițierii în Filosofie) a şefului de lucrări **Ion Didilescu**, integrat, cu timpul, în structura Ministerului Învățământului şi titularizat, mai tîrziu, în calitate de conferențiar, iar apoi de profesor, la Catedra de *Logică* a Universității Bucureşti; grație colaborării fructuoase cu Petre Botezatu, el a rămas în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti prin volumul *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne* [125];

☞ (7) transferul la Catedra de *Slavistică* a conferențiarului **Vasile Harea**, ca profesor suplinitor de Limbă rusă; fostul asistent la catedra de *Sociologie şi Etică* a lui Petre Andrei este obligat, totodată, să preia şefia catedrei vacante ca urmare a epurării profesorului Petre Caraman, în 1947; în plină campanie stalinistă, la sfîrşitul lunii mai 1952, cel care continuase preocupările ieşene pe linia filosofiei şi ştiințelor sociale pînă la blocajul instituit prin „reforma" de la 1948 avea să fie îndepărtat de la Universitate (o dată cu Gheorghe Ivănescu, Nicolae Lupu, Maria Celan şi alții), iar dacă n-a ajuns la Canal, la Aiud, ori la Jilava, ocna intelectuală la care a fost condamnat pentru 5 ani i-a impus neobositului slujitor al cauzei românismului truda la transpunerea în limba română a nu mai puțin de 40 de volume ruseşti, în beneficiul Institutului de Studii Româno - Sovietice; în 1958, Vasile Harea, revine, totuşi, pe un post de conferențiar la Limba rusă; se pensionează

[125] A se vedea recenzia la secțiunea de care este responsabil („Teoria clasică [a silogisticii]"), realizată de Dragan Stoianovici, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 215 - 217

în 1966, dar calitatea de profesor consultant îl solicită la maximum în postura de îndrumător al unui mare număr de doctoranzi din Iaşi, Bucureşti şi Craiova; se dispensează şi de această obligaţie profesională, la cerere, în 1979, iar după o muncă epuizantă depusă la redactarea memoriilor şi la finalizarea monografiei despre Alecu Russo, închide pentru totdeauna ochii pe 30 ianuarie 1987, la vîrsta de 91 de ani, fără a fi reuşit să-şi vadă tipărite multe dintre roadele cercetării sale în orizontul pedagogiei, al sociologiei, al filosofiei şi al istoriei literare [126];

☞ (8) reprofilarea profesorului **Alexandru Dima**, pe discipline aferente Catedrei de *Literatură universală şi comparată*, în cadrul Facultăţii de Filologie (respectiv de Istorie - Filologie şi de Filologie - Istorie, apoi iarăşi de Filologie), unde a funcţionat pînă la preluarea conducerii în cadrul *Institutului „George Călinescu" de Teorie şi Istorie Literară*, în 1966.

D. Dintre cadrele didactice mai mult sau mai puţin tinere ale răposatei Facultăţi de *Litere şi Filosofie* (iniţial, Facultatea *filosofică*, iar apoi Facultatea de *Filosofie şi Litere* !), au rezistat primei rostogoliri a tăvălugului reformist, de după război, printre alţii:

☞ (1) prof. **Ştefan Bârsănescu**, care (după întreruperea brutală a activităţii la Universitate, inspirată de idiosincraziile regimului de dictatură proletară, cînd a trebuit să suporte, între 1951 şi 1956, încadrarea pe posturi inferioare, la Institutul de Ştiinţe Agronomice „Ion Ionescu de la Brad", respectiv la Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi") îşi reia activitatea ca profesor universitar, mai întîi la catedra de Psihologie - Pedagogie (sub conducerea profesorului Vasile Pavelcu), apoi la cea de Pedagogie, a cărei şefie o exercită din 1960 pînă în 1965, cînd (prin pensionare) devine profesor consultant; după repunerea în drepturi, graţie ministrului Ilie D. Murgulescu, contribuie la formarea cadrelor din domeniu, în calitate de conducător de doctorat; din 1963, este membru corespondent al Academiei Române, iar din 1970, membru titular al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice; graţie celor peste 30 de volume şi sutelor de studii ori articole tipărite la noi şi în publicaţii străine, rămîne în conştiinţa foştilor studenţi (şi nu numai a acestora)

[126] Cf.: Mihai Harea, *Cuvînt înainte* şi *Fişă bio-bibliografică*, în: Vasile Harea, *op. cit.*, pp. 9 - 17

ca cel mai strălucit reprezentant al pedagogiei culturii din țara noastră, dacă nu și *„cel mai mare teoretician al pedagogiei românești"* [127];

☞ (2) prof. **Vasile Pavelcu**, surprins de noul regim ca prodecan al Facultății de Litere și Filosofie, între 1944 și 1948; fără a se înregimenta politic [128], el își continuă activitatea managerială ca decan al Facultății de Filosofie, din toamna anului 1949, pînă la 30 august 1950; schimbat din mers prin profesorul Victor Neculce, rămîne decanul Facultății de Pedagogie - Psihologie, pe parcursul funcționării sale de doi ani, din toamna anului 1949 și pînă în vara anului 1951; după dispariția acesteia, va ocupa o vreme șefia la catedra de Limbă rusă; în acest timp, catedrele în profil psiho - pedagogic vor intra în componența Facultății de Istorie, iar profesorul Vasile Pavelcu se menține (din 1952) ca șef al Catedrei de Psihologie, iar după epurarea profesorului Bârsănescu, ca șef al catedrei de Psiho - Pedagogie; o dată cu revenirea la Universitate a profesorului de care am pomenit, urmează o nouă separație, iar profesorul Vasile Pavelcu rămîne în fruntea catedrei de Psihologie pînă în 1970, cînd se pensionează, din poziția de *profesor emerit*, de *doctor docent*, conducător de doctorat și membru titular al Academiei Române; de-a lungul anilor, a susținut cursuri de *Psihologie*, de *Logică* (între 1954 și 1957), de *Psihologie elementară*, respectiv de *Zoopsihologie*, lăsînd în urmă contribuții semnificative în direcția psihologiei personalității;

☞ (3) conf. **Silvestru Găină**, avansat în cursul anului 1957 la gradul de profesor, în cadrul catedrei de Pedagogie - Psihologie, Facultatea de Filologie - Istorie; el va prelua șefia catedrei de *Pedagogie* (separată de *Psihologie*) de la profesorul Ștefan Bârsănescu (care, pensionat și acreditat profesor consultant, își mută centrul activităților la București), doar pentru trei ani, însă, pentru că în ianuarie 1969 se retrage din activitate, iar doi ani mai tîrziu reeditează gestul lui Platon: se culcă pentru a se odihni o noapte și adoarme pentru

---

[127] Silvia Cernichevici, Stela Iancu, *Pedagogia*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, p. 109; a se vedea, de asemenea, Stela Iancu și George Văideanu, *Ștefan Bârsănescu: 1895 - 1984*, în: Gheorghe Platon; Vasile Cristian (coord.), *loc. cit.*, pp. 151 - 152

[128] Din motive decriptate într-o manieră romanescă de Silvia Obreja - Cernichevici, în volumul *Clubul senatorilor*, apărut la Editura „Chemarea" din Iași, în 1993

vecie...; pentru cei ce l-au cunoscut, rămîne omul cu vocaţia comunicării şi cu un neţărmuit respect pentru cei cu care intra în contact;

☞ (4) conf. **Petre Botezatu**, care o dată revenit din domiciliul forţat cu care-şi încheiase seria persecuţiilor pe Şantierul Naţional al înfrîngerii rezistenţei (a se înţelege canalul „Dunărea - Marea Neagră", la care fusese trimis – în cursul anului 1951 – pentru delictul de opinie), va activa la Filarmonică, iar apoi la Laboratorul Psihologic al Policlinicii Regionale C. F. R. - Iaşi; este rechemat la Universitate în 1957, o dată cu reînfiinţarea secţiei de Filosofie, în poziţia de conferenţiar, iar din 1966, în aceea de profesor; afirmîndu-se, prin scrierile sale, ca cel mai performant logician român, continuatorul profesorului Dan Bădărău la catedra de Logică devine, la rîndul său, un creator de şcoală, contribuind – inclusiv prin îndrumarea doctoratelor – la formarea specialiştilor în *Logică*, *Epistemologie* şi *Filosofia ştiinţei*, din Iaşi, din Bucureşti şi din alte centre universitare; se sfîrşeşte la Bucureşti, pe 1 decembrie 1981 (după ce luase parte, în calitate de referent, la susţinerea publică a unei teze de doctorat), din poziţia de profesor consultant şi de profesor emerit al Universităţii „Al. I. Cuza", membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Sociale şi Politice; după schimbarea de regim politic, devine membru *post mortem* al Academiei Române, iar în topul primelor 111 scrieri filosofice româneşti figurează cu volumele *Schiţă a unei logici naturale. Logica operatorie* (apărută la Editura Ştiinţifică, în 1969 şi răsplătită cu premiul „Vasile Conta" al Academiei Române), respectiv *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne*, publicată (în colaborare cu Ion Didilescu) la Editura Didactică şi Pedagogică [129], din Bucureşti;

☞ (5) asistent **Ernest Stere**, care se transferă de la catedra de *Psihologie - Pedagogie* la cea de *Filosofie* (înfiinţată în 1957, sub conducerea conferenţiarului Ilie Grămadă); în 1958, sub numele respectivei entităţi se integrează şi catedra de Materialism dialectic, prin aceasta catedra de Filosofie dobîndind un nou şef, în persoana profesorului Isac Davidsohn; aici, Ernest Stere avansează la gradul de conferenţiar, în cursul anului 1962, pentru ca – o dată cu încheierea, în 1968,

[129] A se vedea recenziile semnate – peste timp – de Petru Ioan şi, respectiv, Constantin Grecu, în: Ion Ianoşi (coord.), *loc. cit.*, pp. 199 - 201, respectiv 215 - 217

a celui de-al treilea avatar în pregătirea sa doctorală [130] – să acceadă (la 15 februarie 1969) la gradul de profesor de *Istoria filosofiei universale și românești*, în cadrul catedrei de *Istoria filosofiei și Logică*, rezultată din scindarea fostei catedre de Filosofie; șef al catedrei de *Pedagogie* (după retragerea din activitate a profesorului Silvestru Găină, în 1968), Ernest Stere a preluat [131] – în cursul anului 1972 – conducerea catedrei de *Istoria filosofiei și Logică* (iar apoi a celei de *Filosofie*, rezultată din comasarea cu colectivul de *Materialism dialectic și istoric*); după retragerea din activitate, în iulie 1977, își continuă implicarea în pregătirea doctoranzilor, din poziția profesorului consultant; partener de dialog pentru numeroase și remarcabile personalități din cultura românească [132], el rămîne, în aprecierea unuia dintre foștii săi studenți și doctoranzi, un *„ultim model al intelectualului democrat și umanist"* [133] de după reactivarea, în cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iași, a învățământului filosofic, începînd cu toamna anului universitar 1957 - 1958.

E. Pe linia *„transformărilor fundamentale"* antrenate de *„reforma învățământului"* operată prin legea din 1948, și la universitatea ieșeană se introduce *„studiul învățăturii marxist - leniniste"*, înțeleasă ca treime a *„materialismului dialectic și istoric"* (a se înțelege filosofia marxistă), *„economia politică"* și *„socialismul științific"*.

Oferită studenților de la Litere și Filosofie încă din anul 1947, prima dintre cele trei discipline va fi introdusă, sub efectul noii legi a învățământului, la toate specializările din universitate, iar la implementarea ei își dau concursul membrii unui colectiv aparținînd, la început, catedrei de *Socialism științific*, conduse de profesorul Victor Neculce.

---

[130] Era pe punctul finalizării disertației la momentul *ultimatum*-ului decretat de Stalin pentru retragerea autorităților românești din partea de nord - est a României; a doua încercare de susținere a tezei doctorale va fi zădărnicită de impactul „reformei" din 1948, astfel încît abia în 1969 se va produce abilitarea în discuție, în fața unei comisii în care, printre alții, figura profesorul Dumitru D. Roșca (în calitate de coordonator) și fostul său profesor Dan Bădărău.

[131] După ce profesorului Ioan Grigoraș, al doilea conducător al catedrei de *Istoria Filosofiei și Logică*, i s-a încredințat șefia catedrei - mamut, de *Pedagogie, Psihologie, Sociologie și Etică*.

[132] Între aceștia, Nicolae Iorga, în relații de prietenie cu tatăl său; Ion Petrovici, fostul său profesor și nașul de cununie; Mircea Vulcănescu, Nicolae Bagdasar, Emanuel Elenescu, Petru Caraman, Theofil Simenschy, Petre Botezatu, Mihai Todosia și alții.

[133] Virgil Catargiu, *Notă asupra ediției*, în volumul postum: Ernest Stere, *Studii și articole*, Editura „Demiurg", Iași, 2005, p. 10

Despre o catedră de *Materialism dialectic şi istoric*, în noua accepţie a termenului cu pricina [134], putem vorbi abia din anul 1956, cînd la Iaşi (dar şi la Cluj) se pregătea reînfiinţarea, în cadrul Facultăţii de *Istorie - Filologie*, a secţiei de *Filosofie*, desfiinţată (o dată cu vremelnica Facultate de *Filosofie*) în vara anului 1951. Trei ani mai tîrziu, în toamna anului 1959, din catedra de *Pedagogie - Psihologie* se desprinde catedra de *Filosofie*, acoperind disciplinele *Istoria filosofiei moderne şi contemporane* (conf. dr. Ilie Grămadă), *Logica* (conf. dr. Petre Botezatu), respectiv *Istoria filosofiei antice* şi *Istoria logicii* (lector Ernest Stere); din anul academic următor, aceasta se contopeşte [135] cu catedra de *Materialism dialectic şi istoric*, într-o catedră mai cuprinzătoare, de *Filosofie*, sub şefia profesorului Isac Davidsohn.

F. Dintre noii angajaţi sau susţinători din afară ai Universităţii, în perioada la care ne referim, a „democraţiei populare" şi a „dictaturii proletare", sînt de menţionat, între alţii:

☞ (1) **Ilie Grămadă** [136], ivit pe lume la Zahareşti (astăzi, comuna Liteni, din judeţul Suceava), pe 10 decembrie 1911; după studiile secundare (la Liceul „Ştefan cel Mare" din Suceava, iar apoi la Liceul din Vatra Dornei), şi după obţinerea bacalaureatului, în 1930, urmează cursurile Universităţii „Carol al II - lea" din Cernăuţi, trecîndu-şi licenţa în *Sociologie* (avînd ca materii secundare *Psihologia* şi *Româna* [137], în 1934), în *Filologie modernă* (avînd ca materie principală *Româna*, iar ca materii secundare *Istoria românilor* şi *Istoria filosofiei* [138], în 1938), respectiv în *Teologie*, în 1941; la aceeaşi instituţie, obţine certificate de absolvire a Seminarului Pedagogic (la *Limba şi literatura română* ca specialitate principală, iar *Filosofia*,

[134] Care nu mai defineşte „norma" unei persoane din universitate cu gradul de profesor, ci ansamblul de persoane (cu diferite grade) avînd ca misiune să gestioneze predarea, seminarizarea, evaluarea şi cercetarea aferente unor discipline, mai mult sau mai puţin înrudite

[135] Isac Davidsohn, *Învăţămîntul filosofic*, în volumul aniversar: *Contribuţii la istoria dezvoltării universităţii din Iaşi: 1860 - 1960*, vol. II, Bucureşti, 1960, p. 229

[136] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene*, vol. 8, Editura Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 2000, pp. 252 - 254; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 324 - 325

[137] Conform diplomei nr. 2287 / 2246 / 347, din 29 decembrie 1934, Universitatea din Cernăuţi

[138] Conform diplomei nr. 4866 / 5623 / 564, din 31 ianuarie 1940, Universitatea din Cernăuţi

ca specialitate secundară, în 1934), respectiv „absolvența" la cursurile de *Slavistică* / principal, *Istoria românilor* şi *Româna* / secundar, respectiv *Franceza* / principal, *Italiana* şi *Româna* / secundar, ambele module fiind parcurse în 1934; în luna iunie 1938, îşi trece doctoratul în *Filosofie şi litere*, cu teza despre *Teoria monadelor: Leibniz - - Charles Renouvier* [139], iar în 1940 parcurge examenele aferente primului an la specializarea *Drept*; bibliotecar al Facultății de Litere şi Filosofie din primul an de studii şi pînă în 1935, impiegat şi secretar la aceeaşi instituție pînă în 1940, apoi angajat în Administrația Universității, respectiv administrator al Facultății de Teologie din Suceava (între 1940 şi 1944), primeşte conducerea Seminarului Pedagogic din cadrul Facultății de Teologie de la Cernăuți în cursul anului 1942, iar 3 ani mai tîrziu preia aceeaşi misiune în cadrul Facultății de Teologie din Suceava; la 4 februarie 1944, este încadrat ca asistent la catedra de Filosofie şi Pedagogie, în cadrul Facultății de Teologie din Cernăuți / Suceava, iar între 1946 şi 1948 funcționează ca profesor suplinitor; din 15 decembrie 1948 este conferențiar la Facultatea de Ştiințe Juridico - Administrative a Universității din Iaşi, la disciplina *Materialism dialectic* [140], pe care o mai predă la Institutul de Artă [141] (din octombrie 1949), la Institutul Medico - Farmaceutic (din aprilie 1950), respectiv la Institutul de Teatru „Matei Millo" - Iaşi, din noiembrie 1950; în cursul anului următor devine conferențiar la catedra de Istorie generală, modernă şi contemporană, predînd studenților de la Istorie cursuri de *Istorie universală a Evului Mediu*, de *Istoria artelor*, de *Etnografie* şi aşa mai departe, iar de la această linie de preocupări se va abate o singură dată, pe intervalul 1957 - 1962, cînd va susține la secția de Filosofie cursuri de *Istoria filosofiei antice, medievale şi moderne*; profesor titular din 1971, prestigiosul dascăl a îndeplinit, de-a lungul anilor, numeroase îndatoriri în planul vieții cultural - ştiințifice ieşene: secretar ştiințific

[139] Pe diploma aferentă, eliberată de universitatea bucovineană, se menționează parcurgerea examenelor de *Istoria filosofiei* / principal şi *Limba Română* / secundar

[140] Devenită, ulterior, *Materialism dialectic şi istoric*

[141] Viitorul Conservator „George Enescu" din Iaşi, astăzi una dintre facultățile ce alcătuiesc Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi, alături de continuatoarea fostei Academii (sau Şcoli) ieşene de „Belle Arte", desființată în 1948

al Filialei Iaşi a Academiei Române (între anii 1951 şi 1959), director al Teatrului Naţional „Vasile Alecsandri" (între anii 1959 şi 1969), director al nou-înfiinţatei Edituri „Junimea" (între anii 1970 şi 1979), respectiv decan al Facultăţii de Istorie şi Filosofie, între 1972 şi 1976; după o viaţă dedicată studiului şi dăruirii profesionale, îşi află sfîrşitul la Iaşi, pe 11 august 1999;

☞ (2) **Isac Davidsohn** [142], un *„monument de latină şi greacă, cu o cultură clasică debordantă, dar foarte prost pedagog"* [143], este primul dintre „mohicanii" materialismului dialectic şi istoric, recrutat în 1949 din rîndul victimelor ocupaţiei germane; el s-a născut la Sirețel, comuna Lespezi (din fostul judeţ Baia, astăzi judeţul Iaşi), în 25 noiembrie 1907; a studiat la Liceul Naţional din Iaşi, unde obţine bacalaureatul în iunie 1926, după care a urmat cursurile Facultăţii de Drept, obţinînd licenţa (cu menţiunea „foarte bine") în 1930; înscris la barou, constată că nu are nici o vocaţie pentru profesiunea de avocat; din 1933, se orientează spre filologia clasică, în cadrul Facultăţii de Litere şi Filosofie a Universităţii Mihăilene; aici obţine licenţa în 1936 (cu şase bile albe şi menţiunea *cum laude*), iar în anul următor termină Seminarul Pedagogic, cu nota 9; la examenul de capacitate se clasifică în fruntea listei de competitori, cu 9,33 la Limba latină (ca disciplină principală) şi cu 9,50 la Limba greacă, ca specialitate secundară; din cauza condiţiei etnice, nu poate ocupa un post în cadrul învăţămîntului de stat; îşi cîştigă existenţa din meditaţii şi abia în anul şcolar 1940 - 1941 obţine încadrarea ca profesor de Latină şi Elină la Liceul Evreiesc de Băieţi din Iaşi; la 7 iulie 1941, este arestat şi internat, ca luptător antifascist, în lagărele din Iaşi, Târgu Jiu (25 noiembrie 1941 - 8 septembrie 1942), apoi la Vapnearca şi la Grosulovo, în Transnistria (între 8 septembrie 1942 şi 6 aprilie 1944); revine la Târgu Jiu (de la 6 aprilie 1944 pînă la 25 august 1944), iar apoi la Iaşi, la sfîrşitul lunii au-

[142] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 5, Iaşi, 1985, pp. 87 - 89; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, Editura „Tinerama", Bucureşti, 1994, pp. 165 - 169

[143] Cum avea să îl caracterizeze, peste ani, primul său tovarăş la activitatea de predare a filosofiei marxiste în universitatea ieşeană, doamna Viorica Oancea, în volumul *Asta-s eu. Crîmpeie de viaţă*, Editura „Profile Publishing", Bucureşti, 2003, p. 95

gust 1944; aici, îşi reia activitatea didactică, ca profesor suplinitor, la Liceul Teoretic de Băieți din Iaşi (din septembrie 1944, pînă la 1 aprilie 1945), iar apoi la Liceul Național, în care instituția pomenită devine parte componentă (1 aprilie 1945 - 10 noiembrie 1945), şi la Liceul Internat din Iaşi (între 10 noiembrie 1945 şi 1 noiembrie 1948); îşi trece şi capacitatea, în iulie 1946, şi devine profesor „titular provizoriu" de Limba Latină la Liceul Teoretic de Băieți, respectiv Şcoala Pedagogică de Băieți din Bacău (1 septembrie 1946 - 1 septembrie 1948); de aici, obține detaşarea pentru Liceul Internat din Iaşi, iar mai tîrziu, pentru Liceul Clasic Mixt, nr. 3 din Iaşi, unde funcționează între 1 septembrie 1948 şi 31 ianuarie 1949; integrat din octombrie 1947 în rîndurile P. C. R. şi devenind, apoi, membru P. M. R., pe 1 februarie 1949 este chemat să reprezinte (ca profesor suplinitor) noua filosofie la instituția absolvită, asumîndu-şi, la început, cursul general de *Filosofie marxistă* (respectiv *Materialismul dialectic*, iar apoi *Materialismul dialectic şi istoric*) în cadrul Facultății de Filosofie (1949 - 1951), al celei de Istorie - Filologie (inversată apoi în termenii Filologie - Istorie !) şi al celei de Drept; în paralel, este conferențiar suplinitor de Limba şi literatura latină, în cadrul catedrei de Filologie clasică, în cursul anului universitar 1948 - 1949; după reînființarea secției de profil, în 1957, va preda cursul de *Istoria filosofiei marxiste*, la Facultatea de Istorie - Filosofie, fiind ajutat (în demersul de conversiune profesională) de întinsele lecturi, la rîndu-le susținute de cunoaşterea mai multor limbi de circulație; a impresionat prin bogăția informației, prin stilul vioi şi prin claritatea ideilor, iar în planul cercetării, a publicat, între altele, studiul introductiv la: *Seneca, scrisori către Luciliu* (1967), o antrenantă valorificare a gînditorului latin, de pe pozițiile filosofiei moderne a istoriei; şef al catedrei de *Materialism dialectic şi istoric*, din 1957, apoi al celei de *Filosofie* (din 1958), respectiv al celei de *Istoria filosofiei şi Logică*, se retrage din activitate în 1968, fără a întrerupe legătura cu colegii şi cu colectivul la al cărui prestigiu a contribuit, alături de ceilalți doi mari cărturari: Petre Botezatu şi Ernest Stere; s-a stins din viață la Iaşi, pe 24 iulie 1984;

☞ (3) **Alexandru Tănase**, născut în satul Feredeni (comuna Deleni, județul Iaşi), pe 16 noiembrie 1923; după terminarea şcolii primare, este nevoit să presteze diverse activități lucrative, pentru a se întreține şi a-şi ajuta familia, astfel că şi-a făcut studiile secundare „în particular" (între 1942 şi 1946), la Liceul „A. T. Laurian", din Botoşani, după terminarea căruia se înscrie la Facultatea de Litere şi Filosofie a Universității ieşene [144], unde obține licența (cu o teză privind *Caracterul revoluționar al filosofiei marxist - leniniste*), în promoția 1946 - 1950; devine asistent din toamna anului 1949 (cînd îşi începea anul al IV-lea), la catedra de *Materialism dialectic*, realizînd (alături de viitorul lingvist Vasile Arvinte, fost decan al Facultății de Filologie) seminarii la cursul profesorului Isac Davidsohn; avansează ca şef de lucrări în 1951, iar doi ani mai tîrziu se transferă la Bucureşti, pentru a lucra (ca cercetător, cercetător principal, şef de sector, iar apoi director) la Institutul de Filosofie al Academiei Române şi în redacția „Revistei de Filosofie", respectiv în calitate de consilier în Ministerul Învățămîntului şi la Consiliul Național al Cercetării Ştiințifice; în paralel, îşi continuă activitatea la catedră, ca lector, conferențiar, iar apoi profesor de Filosofie la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, de unde se pensionează, cu puțin timp înainte de a se săvîrşi din viață, pe 26 martie 1994; a lăsat în urma sa o impresionantă operă de teoretician, filosof şi istoric al culturii, dar şi de interpret al unor momente semnificative din filosofia românească şi străină [145];

☞ (4) **Iosif Natansohn**, născut la Botoşani, pe 12 iulie 1923; între 1934 şi 1941 este elev la Liceul Internat „C. Negruzzi" din Iaşi; după o întrerupere de 3 ani (cînd este antrenat în detaşamentele de muncă forțată la Alba Iulia, datorită condiției etnice), în cursul anului şcolar 1944 - 1945 îşi dă diferențele pentru ultima clasă de

[144] Pe atunci numită Universitatea „Cuza Vodă"

[145] Ion Tudosescu, *Al. Tănase: 60*, în: „România literară", nr. 51, 1983, p. 8; *Alexandru Tănase*, în: „Revista de Filosofie", nr. 2, 1994, pp. 233 - 234; Ionel Maftei, *Personalități ieşene*, vol. 6, Iaşi, 1996, pp. 295 - 297; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 669 - 670

liceu, iar după susținerea bacalaureatului, se înscrie la secția de Geografie, din cadrul Facultății de Ştiințe a Universității ieşene, obținînd licența în cursul anului 1949; în paralel, lucrează (alături de fratele său, cunoscut sub numele de Henri Dona) la „Lupta Moldovei", organ de presă al trupelor sovietice de ocupație; la 1 octombrie 1950, este numit asistent la Cabinetul de Marxism - leninism din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" [146], fiind trimis pentru studii de aspirantură la Moscova, dar din cauza condițiilor climatice, nu a rezistat mai mult de două luni; îşi reia activitatea la catedră, iar din octombrie 1952 este lector de Marxism - leninism la Institutul Agronomic „Ion Ionescu de la Brad" din Iaşi, pentru ca în următorii doi ani să funcționeze pe un post de conferențiar la Institutul de Industrie Uşoară (integrată, ulterior, Politehnicii ieşene); din septembrie 1955, pînă în august 1959, este aspirant (a se înțelege doctorand în stagiu !) la Şcoala Superioară de Ştiințe Sociale „A. A. Jdanov" (contopită, ulterior, cu Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu"), iar din septembrie 1959, pînă în septembrie 1961, este angajat la Comitetul Regional al P. M. R. - Iaşi; reintegrat la universitate din toamna anului 1960, îşi reia activitatea didactică în poziția de lector; îşi susține doctoratul la Academia „Ştefan Gheorghiu"- Bucureşti, în 1962 (sub îndrumarea profesorului Tudor Bugnariu, cu o teză privind *Formarea națiunii socialiste române*), iar în acelaşi an este promovat la gradul de conferențiar; secretar al Consiliului facultății, pe intervalul 1962 - 1963, devine profesor în 1967; studenților de la Filosofie le susține cursul de *Materialism istoric*, iar mai tîrziu pe cel de *Doctrine politice*; după înființarea secției de Psihologie - Sociologie, a reactivat la Universitatea ieşeană cursul de *Sociologie generală*; a susținut, de asemenea, cursuri de *Sociologie a populației* şi de *Psihologia muncii* (pe acesta din urmă, la Facultatea de Ştiințe Economice); în 1986, se transferă în Canada, pentru întregirea familiei, lăsîndu-i de izbelişte pe numeroşii doctoranzi în filosofia socială şi sociologie; i s-a desfăcut contractul de muncă, conform articolului 209 [e], din *Statutul personalului didactic* şi articolului 130 [i], din *Codul muncii;*

[146] Alături de istoricul Aurel Loghin, de farmacistul Mayer Herşcovici, de juristul Constantin Zotta, ori de filologii Vasile Arvinte, Liviu Leonte şi Nicolae Ursu

☞ (5) **Rodica Cepăreanu**, născută (sub numele Grigoraş) la Socrujeni (judeţul Botoşani), pe 16 august 1928; urmează Liceul de Fete „Carmen Silva", din Botoşani, iar după terminarea primilor doi ani la Facultatea de Filosofie şi Litere a Universităţii Mihăilene, îşi continuă studiile la secţia de Pedagogie - Psihologie din facultatea omonimă, apărută ca urmare a efectelor Legii învăţământului din 1948; după obţinerea licenţei, în vara anului 1951, este numită asistent, iar doi ani mai tîrziu (după absolvirea „Şcolii Centrale" de pregătire pentru predarea ştiinţelor sociale) ajunge lector la catedra de *Ştiinţe sociale* a Facultăţii de Istorie, din cadrul instituţiei absolvite; din 1955, se transferă ca lector la colectivul de *Ştiinţe Sociale* din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" - Iaşi; după încheierea doctoratului, pe 20 decembrie 1965, cînd susţine o teză despre *formarea şi rolul noii intelectualităţi în ţara noastră* (sub coordonarea profesorului Aurel Loghin), accede la funcţia de conferenţiar, iar 14 ani mai tîrziu, în 1988, la aceea de profesor universitar titular; de-a lungul anilor predă studenţilor de la secţiile tehnice cursuri de *Filosofie*, de *Pedagogie* şi de *Sociologie industrială*, iar între anii 1984 şi 1990, cînd se pensionează, îndeplineşte funcţia şefului de catedră;

☞ (6) **Ioan - Tiberiu Popescu**, ivit pe lume la Ploieşti, pe 30 ianuarie 1927; la terminarea Liceului „Petru şi Pavel", din localitatea prahoveană, urmează cursurile Facultăţilor de Drept şi, respectiv, de Filosofie, din cadrul Universităţii Bucureşti, după care funcţionează ca profesor suplinitor (de matematică şi desen !) în municipiul natal, pînă ce poşta îi aduce repartiţia ca asistent la Universitatea ieşeană: aici susţine seminarii de *Istoria filosofiei* (în cursul anului universitar 1950 - 1951), la profesorul Ilie Grămadă; în calitate de lector la catedra de *Ştiinţe sociale* (din toamna anului 1951), primeşte un curs de *Logică* la Facultatea de Drept şi la cea de Istorie, dar nu are posibilitatea să continue prea mult în această direcţie promiţătoare, întrucît în iunie 1953 este arestat şi condamnat pentru *„uneltire contra ordinii sociale"*, ca urmare a *„originii nesănătoase"* şi

a *„faptelor"* comise în anii studenției – între altele, lecturi interzise din clasicii filosofiei germane; eliberat în octombrie 1955, lucrează o vreme ca magaziner - manipulant, apoi contabil la o bază de aprovizionare cu materiale, din Ploiești; revenind la Iași pentru a-și ridica actele de studii, este angajat la Filiala Academiei, ca bibliotecar (între 1957 și 1960); după un stagiu de 4 ani la Filarmonica „Moldova", unde funcționează în calitate de corist (între anii 1960 și 1964), revine la Filiala Iași a Academiei Române ca bibliograf principal (între 1964 și 1966); la Institutul de Științe Pedagogice din cadrul aceleiași instituții [147] funcționează ca cercetător (în perioada 1966 - 1969), iar apoi ca cercetător principal; în 1973, își trece doctoratul în Științe pedagogice cu o teză despre *educația adulților*, iar din această ultimă poziție susține (pe parcursul a doi ani de studii, între 1969 și 1971) cursul de *Statistică*, la secția de Psihologie - Sociologie, din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie; sociolog (între 1971 și 1972), apoi cercetător științific (pe intervalul 1972 - 1975), la Academia de Științe Sociale și Politice, revine în lumea cărților, ca bibliotecar principal la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu", din Iași; la 5 ani după pensionare (survenită în cursul anului 1987), este invitat să funcționeze ca documentarist, iar apoi ca asistent de cercetare la Centrul de Oenologie al Academiei Române, plasat în incinta Fermei hortiviticole „V. Adamachi", în subordinea Universității de Științe Agricole „Ion Ionescu de la Brad", din Iași;

☞ (7) **Mihai Sărmășanu**, ivit pe lume, într-o familie cu 11 copii, la Timișești (în fostul județ Baia, iar astăzi județul Neamț), pe 22 iunie 1924; după absolvirea a 7 clase (4 primare și 3 complementare), în 1938, este nevoit să-și întrerupă studiile (pînă în toamna anului 1941), din cauza taxelor; după obținerea unei burse, parcurge 4 clase la Gimnaziul Comercial din Fălticeni (între 1941 și 1945), iar pe ultimele două la Liceul Comercial din Roman, obținînd bacalaureatul în 1947; funcționează doi ani ca ajutor de contabil la o cooperativă de consum din Pașcani, iar din toamna anului

[147] Acolo unde activa soția sa, Pelaghia Popescu, susținătoare (o vreme) a cursului de *Etică*, la secția de Filosofie, din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie.

1949 devine student la secţia de *Economie agrară* din cadrul Institutului de Ştiinţe Economice şi Planificare din Iaşi, absolvind-o, în 1952, cu diplomă de merit; în anul universitar 1952 - 1953, funcţionează ca preparator, la catedra de *Finanţe, Statistică, Evidenţă contabilă* şi *Matematici*; acolo devine asistent la începutul noului an universitar, iar pe intervalul noiembrie 1953 - august 1954 este trimis la cursurile „Şcolii Centrale de Lectori" în domeniul Ştiinţelor Sociale, sub auspiciile Academiei de Ştiinţe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu" - Bucureşti; cum întoarcerea sa la Iaşi coincide cu desfiinţarea I. S. E. P. - ului, este transferat la catedra de *Bazele marxism - leninismului*, din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", unde predă, pe rînd, *Bazele marxism - leninismului, Istoria mişcării muncitoreşti internaţionale*, respectiv *Materialism - dialectic şi istoric*, la Facultăţile de Drept şi Biologie - Geografie, iar apoi la secţia de Filosofie; în 1961, parcurge un stagiu de pregătire la Facultatea de Filosofie a Universităţii din Leningrad; după finalizarea doctoratului în Filosofie politică pe parcursul anului 1976 (sub coordonarea profesorului Ionel Hagiu), cu o teză despre *rolul presei progresiste în apărarea şi dezvoltarea materialismului dialectic şi istoric în România anilor 1929 - 1944*, este promovat conferenţiar (la 15 septembrie 1980); de-a lungul anilor, a ţinut cursuri şi seminarii de *Ontologie* (respectiv de *Materialism dialectic*), de *Gnoseologie*, de *Etică*, respectiv *Antropologie*; a fost prodecan al Facultăţii de Filologie - Istorie - Filosofie şi al celei de Istorie - Filosofie (pe intervalele 1959 - 1968 şi 1972 - 1976), respectiv şef al catedrei de *Materialism dialectic şi istoric* (între 1967 şi 1972); retras din activitate în iarna anului 1990, şi-a aflat sfîrşitul după o lungă şi grea suferinţă, pe 18 februarie 2005;

☞ (8) **Natalia Simion**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele Bălineanu) în comuna Grăneşti, din judeţul Suceava, pe 9 noiembrie 1927; este absolventă a Liceului Teoretic de Fete „Regina Maria" din Dorohoi, iar apoi a secţiei de Istorie din cadrul Universităţii ieşene, în promoţia 1948 - 1953; la terminarea studiilor, primeşte repartiţie ca asistent în colectivul de *Materialism dialectic* din cadrul catedrei de *Bazele marxism - leninismului*,

devenind (pentru un an) singurul partener de seminar la cursul profesorului Isac Davidsohn, în urma plecării la Bucureşti a asistentului Alexandru Tănase; avansată la poziția de lector în 1960 şi doctor în istorie din 1974, în urma susținerii unei disertații despre *Doctrina social - politică a țărănismului*, sub coordonarea profesorului Aurel Loghin, de-a lungul anilor va ține seminarii şi cursuri de *Propedeutică filosofică* (a se înțelege *Filosofia marxistă*, ca filosofie generală: ontologie, gnoseologie şi metodologie) la secțiile de Ştiințe juridice şi de Istorie, iar mai tîrziu la secția de Istorie - Filosofie; a publicat în reviste şi în volume colective numeroase contribuții pe linia filosofiei sociale şi a filosofiei politice, retrăgîndu-se din activitate în iarna anului 1990, la împlinirea vîrstei legale de pensionare;

☞ (9) **Cleopatra Ciaglic** (căsătorită Turliuc) s-a născut la Avrameni (comuna Braniştea, din fostul județ Dorohoi, astăzi, județul Bălți, din Republica Moldova), pe 19 februarie 1931, iar după absolvirea Şcolii Normale de Învățători din Piteşti, în 1950, devine studentă a secției de Istorie, din cadrul Universității ieşene; după obținerea licenței, în vara anului 1954, este repartizată, ca preparator, la catedra de *Bazele marxism - leninismului*, în colectivul de *Socialism ştiințific*; la doar două săptămîni, avansează la poziția de asistent şi primeşte seminarii la secții din cadrul nou - înființatului Institut Medico - Farmaceutic, respectiv la Facultatea de Industrie Uşoară, din actuala Universitate Tehnică „Gheorghe Asachi"; în cursul anului universitar 1955 - 1956, urmează (la Bucureşti) Şcoala de Lectori pentru Ştiințele Sociale, sub auspiciile Ministerului Învățămîntului, după absolvirea căreia revine la Iaşi, cu normă de predare în cadrul colectivului de *Materialism dialectic* [148], primind cursuri

[148] De unde „defectaseră", deja, prin transfer în alte domenii de activitate, lectorii Viorica Oancea şi Martin Bodinger, dar în care intraseră şi oameni noi, efectivul acestuia ajungînd, acum, la 7 persoane: un profesor, doi lectori, doi asistenți şi doi preparatori. Despre preparatorul de atunci **Gheorghe Gustea** (prezent la catedra de *Materialism dialectic şi istoric*, iar apoi la cea de *Filosofie*, între 1957 şi 1960) ştim că a luat drumul Ministerului de Externe, pentru a lucra în diplomație, iar cît priveşte pe colega de generație a acestuia, preparatorul **Elena Filip**, căsătorită **Golu** (membră în aceeaşi structură pe intervalul 1957 - 1959), ea îşi va urma soțul la Bucureşti, afirmîndu-se, în cursul anilor, prin contribuții din domeniul filosofiei sociale.

şi seminarii la formaţii din profilul Matematică, Fizică, Biologie, Istorie şi Filologie; avansează ca lector titular la catedra de Filosofie, în 1969, iar în 1974 îşi finalizează doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Axiologie şi gnoseologie*, la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, sub coordonarea profesorului Nicolae Kallos; pe parcursul celor aproape patru decenii de activitate, susţine cursuri de *Filosofie generală*, cu deosebire studenţilor de la Matematică, şi se retrage din activitate în iarna învolburată a anului 1990;

☞ (10) **Viorica Oancea** [149], ivită pe lume (sub numele Pârleacu) la Dobârceni (judeţul Botoşani), pe 22 octombrie 1928; în 1950, după terminarea aventuroasă [150] a Şcolii normale de fete din Iaşi, cu recomandarea pentru „a merge mai departe" fără admitere, se înscrie la Facultatea de Psihologie - Pedagogie, iar după desfiinţarea acesteia (în 1951) se transferă la secţia de Pedagogie - Psihologie a Universităţii „Victor Babeş", din Cluj; pe cînd era în anul IV, la sfîrşitul penultimului semestru, în iarna anului 1954, primeşte numirea ca asistentă la Filosofie; obţine licenţa în Psiho - Pedagogie ca şefă de promoţie şi diplomă de merit la examenul de stat în vara anului 1954, iar cîteva luni mai tîrziu (din poziţia de asistentă la Filosofie, în catedra condusă de Tudor Bugnariu) este trimisă la Bucureşti, pentru *„cursul postuniversitar de specializare în Ştiinţe social - politice"* [151]; la terminarea respectivei „şcoli de lectori", primeşte repartiţie pentru Şcoala de partid „A. A. Jdanov", dar, după stăruitoare insistenţe, în toamna anului 1955, obţine numirea ca lector de Filosofie în colectivul de *Materialism dialectic* aparţinînd catedrei de *Bazele marxism - leninismului* a Facultăţii de Istorie - Filologie, Universitatea „Al. I. Cuza"; în felul acesta, devine al doilea cadru de predare, la Iaşi, a „noii filosofii", alături de profesorul Isac Davidsohn; după trei semestre de activitate cu studenţii de la secţiile ştiinţifice (Matematică, Fizică, Chimie şi Biologie), în iarna

[149] Viorica Oancea, *Asta-s eu. Crîmpeie de viaţă*, „Profile Publishing", Bucureşti, 2003

[150] Din cauza refugiului la Şcoala normală din Piteşti şi a altor vicisitudini create de război

[151] Acolo unde, alături de absolvenţi de la specializări nefilosofice, urmăreşte cursuri şi participă la seminarii conduse de profesori precum Tudor Vianu, Mihai Ralea, Athanasie Joja, Constantin Giurescu, Emil Condurache, Ion Banu, Henri Wald şi alţii.

anului 1957, părăseşte centrul universitar Iaşi, pentru a-şi urma soțul în prima sa misiune diplomatică, aceea de secretar III la ambasada țării noastre de la Roma; revenită în țară, în 1961, se angajează la catedra de *Ştiințe Sociale* a Institutului de Construcții - Bucureşti, instituție unde inaugurează predarea *Filosofiei*; între 1967 şi 1974, îşi urmează soțul la Bonn, în misiunea de prim ambasador al României în Republica Federală Germania, iar o dată întoarsă în țară îşi reia activitatea la colectivul de *Filosofie* din cadrul Institutului de Construcții - Bucureşti, pînă în 1986, cînd excesul de zel birocratic al şefului de catedră o determină să ceară pensionarea; pentru Universitatea ieşeană, Viorica Oancea reprezintă prima deschidere pe frontul predării filosofiei de orientare marxistă, de către o persoană cu pregătire filosofică, fie ea şi prin modulul de specializare postuniversitară;

☞ (11) **Martin Bodinger**, născut la Iaşi, pe 9 iunie 1929; îşi începe studiile secundare la Liceul Evreiesc de Băieți şi le termină la Liceul Național, în anii de după alungarea trupelor germane; în toamna anului 1948, devine student al secției de Filosofie din cadrul Universității ieşene, iar după desființarea respectivei specializări, grație reformei comuniste a învățământului, lucrează ca redactor la „Lupta Moldovei", ziar ce se preschimbă în „Flacăra Iaşului", o dată cu plecarea trupelor sovietice din țară; începînd cu anii 1950 - 1951 redevine student la secția de Filosofie din cadrul Universității „A. A. Jdanov" din Leningrad, acolo unde audiază, între alții, pe Vasilîi Petrovici Tugarinov şi pe Pavel Serebeakov; la terminarea studiilor, în toamna anului 1955, revine la universitatea ieşeană, ca asistent (la cursul Vioricăi Oancea) în colectivul de *Materialism Dialectic şi Istoric*, din catedra de *Bazele marxism - leninismului*; în anul universitar 1956 - 1957 avansează lector şi ține cursuri de *Filosofie marxistă* la Drept şi la unele secții ale Facultății de Filologie, după care este transferat la „Universitatea de partid", instituție din care reuşeşte să se extragă, după un an, în favoarea unui post de documentarist la Fabrica de Antibiotice; din 1961, lucrează la Centrul de librării, din 1968, la Biblioteca județeană „Gheorghe Asachi", iar din 1970, la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai

Eminescu"; în 1980 se repatriază în statul Israel şi lucrează pe un post similar (la Biblioteca Universităţii din Beerşeva) pînă la retragerea din activitate, în 1994, cînd revine la Iaşi, ca „liber cercetător" în problemele fascinante ale filosofiei elenistice şi ale istoriei religiilor, contribuţiile sale incluzînd, în anii din urmă, inclusiv valorile spirituale ale lumii iudaice din Evul Mediu european;

☞ (12) **Ioan Grigoraş**, născut la Cogeasca, comuna Leţcani, din judeţul Iaşi, pe 7 ianuarie 1930; după absolvirea Şcolii Normale „Vasile Lupu" din Iaşi, în 1951, urmează cursurile secţiei de Psiho - Pedagogie din cadrul Universităţii Bucureşti, obţinînd licenţa în cursul anului 1955; după anul de pregătire a cadrelor de la Ştiinţe Sociale, pe 1 septembrie 1956, este numit asistent la Institutul de Medicină şi Farmacie Bucureşti, pentru ca la 1 octombrie 1957 să obţină transferul ca asistent la catedra de *Materialism dialectic* a Facultăţii de Filologie - Istorie, Universitatea „Al. I. Cuza", unde primeşte seminarii de *Istoria filosofiei*, iar o dată cu avansarea la poziţia de lector, pe 1 octombrie 1959, predă cursul de *Etică*, la care se va adăuga, ulterior, cursul de *Istoria religiei şi ateism ştiinţific*; între 1962 şi 1965, urmează un stagiu de pregătire doctorală la Universitatea din Leningrad (respectiv: Sankt Petersburg), unde îşi susţine teza *Libertatea morală şi juridică a personalităţii*, sub coordonarea profesorului Vladimir Ivanov; din toamna anului 1967 devine conferenţiar şi adjunct al şefului de catedră, iar o dată cu pensionarea (în 1968 a) profesorului Isac Davidsohn, preia conducerea catedrei de *Istoria filosofiei şi Logică*; pe 1 octombrie 1972, accede la gradul de profesor, prin concurs, şi tot atunci preia conducerea catedrei de *Pedagogie, Psihologie, Sociologie şi Etică*;

☞ (13) **Mihai Florea**, ivit pe lume la Cristineşti (judeţul Botoşani), pe 8 noiembrie 1933; după terminarea liceului, se înscrie la Facultatea de Filosofie a Universităţii Bucureşti, unde avea să obţină licenţa în promoţia 1953 - 1958; prin repartiţie guvernamentală, ajunge şef de cabinet la catedra de *Filosofie* a Universităţii

ieşene: a se înțelege catedra de *Materialism dialectic şi istoric*, ajunsă acum la 9 membri; trei ani mai tîrziu, concurează pe un post de asistent la Universitatea din Bucureşti, de unde va pleca, în cursul anului 1951, la Institutul Politehnic din acelaşi centru universitar, ca lector, în 1965; în pomenita instituție, promovează la gradul de conferențiar, în cursul anului 1976, dar se sfîrşeşte subit din viață la 7 noiembrie 1978, lăsînd în urmă numeroase contribuții în volume şi în publicații periodice, privind unele probleme controversate din planul ontologiei, al filosofiei științei şi al proxiologiei [152];

☞ (14) **Titus Raveica** [153], ivit pe lume la Şcheia, în județul Iaşi, pe 29 august 1935; după absolvirea Liceului Comercial din Vaslui, cu mențiunea „foarte bine", urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității Bucureşti, în promoția 1953 - 1958; după obținerea licenței, în vara anului 1958, este repartizat pe un post de preparator la catedra de Filosofie a Universității ieşene, iar doi ani mai tîrziu devine şef de cabinet, apoi asistent (în cursul anului 1961) şi lector, din toamna anului 1963; doctor în Filosofie din 1970 (în baza pregătirii realizate la Universitatea din Sankt Petersburg, iar apoi finalizată la facultatea de profil a Universității „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, prin susținerea unei teze privind *concepția despre lume a lui Giordano Bruno* (sub coordonarea profesorului Dumitru D. Roşca), avansează la poziția de conferențiar (în 1971), iar la cea de profesor, în cursul anului 1977, succedîndu-i la catedră profesorului Ernest Stere; în cele peste patru decenii de activitate didactică, susține cursuri de *Filosofie generală* (la studenți din facultățile Universității „Al. I. Cuza" şi din cele ale Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" - Iaşi), dar mai ales cursuri de *Istoria filosofiei renascentiste şi moderne* (la secția de Filosofie), respectiv de *Istoria filosofiei universale şi româneşti*, la mai multe secții din cadrul Facultății de Litere; între 1982 şi 1989, este secretar ştiințific la Consiliul Facultății de Istorie - Filosofie;

[152] Cf.: „Revista de Filosofie", tom XXV, nr. 6, Bucureşti, 1978, pp 775 - 776

[153] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 591 - 592

☞ (15) **Alexandru Husar** [154], născut la Ilva Mare (județul Bistrița - Năsăud), pe 26 aprilie 1920; a urmat cursurile Liceului „George Coşbuc" din Năsăud (între 1931 şi 1939), continuîndu-şi studiile la secția de Filosofie a Universității Bucureşti; după obținerea licenței cu o teză de *estetică şi critică literară*, girată de profesorul Tudor Vianu, revine în Transilvania, unde se angajează ca profesor suplinitor de *Literatură română* şi de *Filosofie* (a se înțelege predarea *Istoriei filosofiei*, a *Sociologiei*, a *Psihologiei* şi a *Eticii* !) la Liceul Mixt din Năsăud, acolo unde absolvise studiile secundare; ca unul ce terminase la Bucureşti inclusiv Şcoala Superioară de Arhivistică şi Paleografie, se interesează de soarta bibliotecilor şi a muzeului local, iar din 1946, activează inclusiv ca angajat al Arhivelor Statului din localitate, pe această linie fiind transferat, patru ani mai tîrziu, la Cluj; în februarie 1951, se reîntoarce în învățămînt, ca asistent la catedra de *Istorie a filosofiei moderne*, condusă de profesorul Dumitru D. Roşca; după desființarea secției clujene de Filosofie, în toamna anului următor, Alexandru Husar se încadrează ca asistent la catedra de *Istoria României*, în componența aceleiaşi universități, „Victor Babeş"; cu tripla experiență profesională din cei 14 ani petrecuți în Transilvania, la Năsăud şi la Cluj, pe 4 noiembrie 1959, cărturarul care parcursese, deja, vîrsta atinsă de Eminescu, răspunde favorabil invitației pe care i-o adresează profesorul Gavril Istrate, decan al Facultății ieşene de Filologie, şi se transferă la Universitatea „Al. I. Cuza", din fosta capitală a Moldovei, ca lector la catedra de *Literatură română* în orizontul *esteticii* şi al celorlalte discipline legate de *teoria şi istoria artei*; în paralel cu activitatea de la Litere, în primii ani ai sejurului ieşean (1959 - 1964), profesorul Husar a susținut cursul de *Estetică* şi la secția de Filosofie, de care a rămas legat pe întreg parcursul activității sale la catedră, dovadă fiind colaborările sale la seria *Filosofie* a „Analelor Universității «Al. I. Cuza» - Iaşi" şi participarea la numeroase reuniuni în zonele de interferență culturală: istoria gîndirii româneşti, filosofia creației, semiologia, retorica şi aşa mai departe;

---

[154] Petru Ioan, *Alexandru Husar, la a LXXXV - a aniversare: semiografia omului şi operei*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Profiluri"), Iaşi, 1995; Cătălin Bordeianu; Catinca Agache, *Alexandru Husar în conştiința contemporanilor*, Oficiul de Tipărituri a Bibliotecii Județene „Gh. Asachi", Iaşi, 2008; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 349 - 351

☞ (16) **Virgil Constantinescu** [155] (în ultimul timp: Constantinescu - Galiceni), născut la Stoileşti, comuna Galicea, județul Vîlcea, pe 2 februarie 1932; după absolvirea Şcolii Normale „Andrei Şaguna" din Sibiu, în 1952, fucționează doi ani ca profesor suplinitor de limba şi literatura română în comuna Cungra, județul Olt, iar în 1954 devine student al Facultății de Filosofie, la Universitatea Bucureşti; după susținerea examenului de licență, în 1959, primeşte repartiție la Şcoala Generală din comuna Voineşti, în fostul raion Bârlad; în vara anului 1960, este numit inspector şcolar, dar nu rămîne pentru mult timp în această funcție, deoarece (în toamna aceluiaşi an) reuşeşte să acceadă, prin concurs, pe un post de asistent la catedra de *Filosofie* a Universității „Al. I. Cuza", unde îşi asumă seminarii de *Logică* şi de *Istoria filosofiei*; rămîne la Iaşi pe parcursul a trei ani, după care (în toamna anului 1963) se transferă la catedra de *Filosofie* a Universității Bucureşti, unde se orientează spre cercetarea sociologică, mai întîi pe cont propriu, iar ulterior în cadrul catedrei şi al secției nou-create de *Sociologie*; lector din 1971 la aceeaşi catedră, îşi susține doctoratul sub coordonarea profesorului Tudor Bugnariu, cu teza *Contribuții critice la studiul sistemului sociologic al lui Dumitru Drăghicescu*; conferențiar din 1971, a luat parte la toate campaniile de cercetare pe teren, organizate de catedra de *Sociologie* a Universității bucureştene, după cum a inițiat şi cercetări independente, în mai multe localități din județele Olt, Argeş, Mureş şi Tulcea; după schimbările politice din decembrie 1989, asemenea altor colegi de facultate, s-a transferat la Universitatea „Spiru Haret", ajutînd, ca profesor titular şi prim decan, la organizarea Facultății de Sociologie - Psihologie; este profesor asociat la Universitatea „Waseda" din Tokyo;

☞ (17) **Elena Puha**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Cordăreni, din județul Botoşani, pe 29 septembrie 1937; după absolvirea claselor primare în localitatea natală şi a Şcolii Pedagogice de învățătoare din Dorohoi, urmează cursurile secției de Istorie din cadrul Universității ieşene, iar o dată cu obținerea licenței,

[155] Ştefan Costea (coord.), *loc.* cit, p. 128

în vara anului 1960, primeşte repartiţie guvernamentală pe un post de preparator la Catedra de Filosofie din instituţia de învăţământ superior pe care o absolvise; în cîteva săptămîni, trece prin furcile caudine ale avansării ca şef de cabinet, iar apoi ca asistent (în 1960), respectiv ca lector, în 1962; între 1964 şi 1966, urmează cursuri de pregătire postuniversitară la secţia de Filosofie a Academiei de Ştiinţe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu" – Bucureşti, instituţie unde (în cursul anului 1970) îşi finalizează şi doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *umanismul românesc*, sub coordonarea profesorului Ovidiu Bădina; se titularizează (prin concurs) pe o normă de conferenţiar, incluzînd cursuri şi seminarii de *Filosofie generală* la secţii ale Facultăţii de Filologie; pe intervalul 1981 - 1989 îndeplineşte funcţia de prorector al Universităţii „Al. I. Cuza";

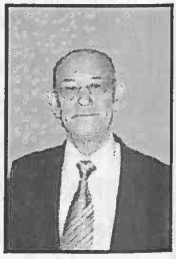

☞ (18) **Petre Dumitrescu** [156], ivit pe lume la Bucureşti, pe 23 iulie 1937; urmează primele 7 clase la Şcoala elementară „Apărătorii Patriei" din capitală, în perioada 1945 - 1952, continuă un an la Liceul „Gheorghe Şincai" din aceeaşi localitate, iar clasele a IX - a şi a X - a (în calitate de elev orfan) la Liceul nr. 2 din Cluj, pe intervalul 1953 - 1955; întorcîndu-se în capitală, devine student al secţiei de Filosofie din cadrul Universităţii Bucureşti, obţinînd licenţa în specialitate în promoţia 1955 - 1960; îşi începe activitatea didactică pe 1 octombrie 1960, la catedra de *Filosofie* a Universităţii „Al. I. Cuza", unde este repartizat (prin comisie guvernamentală) ca asistent; primeşte delegaţie de lector la aceeaşi catedră începînd cu 1 octombrie 1964, devine lector suplinitor la catedra de *Istoria Filosofiei şi Logică* pe 1 octombrie 1966, iar lector titular pe 15 februarie 1969; în 1972, îşi trece doctoratul în specialitate, cu o teză privind *Conceptul de filosofie la Petre P. Negulescu* (sub îndrumarea profesorului Constantin Ionescu Gulian, de la Universitatea Bucureşti), iar pe 1 octombrie, în acelaşi an, accede, prin concurs, la gradul de conferenţiar; în cursul anului academic 1973 - 1974, este cursant al Institutului European de Înalte Studii Internaţionale, în componenţa Universităţii din Nisa, obţinînd „certificatul de studii superioare" pe linia comunităţilor europene, iar în 1978 ocupă postul de

[156] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 275 - 277

profesor la disciplinele *Filosofie clasică germană*, respectiv *Istoria sociologiei*; este prodecan al Facultății de Istorie şi Filosofie între 1977 şi 1980, secretar ştiințific al Consiliului facultății pe intervalul 1980 - 1985, iar şef al Catedrei de *Filosofie* între 1985 şi 1990;

☞ (19) **Mitu Movilă**, născut la Feteşti, județul Ialomița, pe 1 mai 1934; după absolvirea Gimnaziului Mixt din localitate şi a Şcolii profesionale din Palas - Constanța a funcționat la G. A. S. Andrieşeni - Slobozia, de unde a fost recomandat pentru Facultatea muncitorească din Oradea; în toamna anului 1953 a susținut concursul de admitere la secția de Filosofie a Universității Bucureşti, specializare pe care o absolvă în vara anului 1958, avînd drept coleg de promoție pe profesorul Titus Raveica; după o experiență de trei ani la Şcoala generală Săveni (din județul Ialomița), pe 1 februarie 1961 accede prin concurs la „şefia de cabinet" din catedra de *Filosofie* a Universității ieşene, unde parcurge următoarele trei trepte, de asistent (din septembrie 1961), lector suplinitor (din octombrie 1968), respectiv lector titular (din 15 februarie 1969); în cursul anului 1974 îşi finalizează doctoratul în Filosofie, la profesorul Ernest Stere [157], cu o teză privind *Societatea şi morala în concepția lui Constantin Dimitrescu - Iaşi*; din 15 septembrie 1980, funcționează ca lector la catedra de Ştiințe Sociale a Universității Tehnice „Gheorghe Asachi", iar după pensionare continuă pe linia învățământului alternativ, la Universitățile „Mihai Eminescu" (din Botoşani), „Dimitrie Cantemir" (din Iaşi), „Spiru Haret", respectiv „Hyperion" (din Bucureşti), la această din urmă instituție urcînd la gradul de conferențiar, cu o normă incluzînd *Filosofia politică*, *Retorica* şi *Logica juridică*;

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

☞ (20) **Miluță Bulimar**, ivit pe lume la Ocheni, comuna Huruieşti (fostă Floreşti), din județul Bacău, pe 28 iulie 1937; după clasele primare din satul natal şi cele gimnaziale din comună, şi-a continuat studiile secundare la Liceul nr. 2 de băieți din Tecuci, pe intervalul 1952 - 1955; în anul şcolar 1955 - 1956, funcționează ca profesor suplini-

[157] După decesul suferit de precedentul îndrumător – profesorul Eugen Rozsá, de la Universitatea româno-maghiară „Babeş - Bolyai", din Cluj - Napoca

tor, la Şcoala generală din comuna Gherdana - Bacău, după care se înscrie la Facultatea ieşeană de Filologie (secția *Limba şi literatura română*), unde îşi ia licența în promoția 1956 - 1961; în cursul anului 1972, îşi trece doctoratul în Filosofie la Universitatea Bucureşti, cu o teză despre *Filosofia culturii la Tudor Vianu* (sub coordonarea profesorului Tudor Bugnariu); preparator la catedra de *Ştiințe sociale* a Institutului de Medicină şi Farmacie - Iaşi, din octombrie 1961 (prin repartiție guvernamentală), se transferă ca asistent, un an mai tîrziu, la catedra de *Filosofie* a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, pentru ca după alți şase ani (în octombrie 1968) să acceadă la funcția de lector; în plan didactic, de-a lungul anilor, susține cursuri şi seminarii de *Filosofie generală* (la studenți ai facultăților de Filologie şi Ştiințe economice), iar la secția de profil, îşi asumă sarcina predării unei noi discipline din aria curriculară: *Filosofia culturii*[158];

☞ (21) **Paul Gheorghiade**, născut la Bucureşti, pe 12 aprilie 1936; a urmat Liceul „Vasile Alecsandri" din Galați (în promoția 1950 - 1954), iar după un semestru de studii la Institutul de Ştiințe Economice şi Planificare din Bucureşti (fosta Academie de Înalte Studii Comerciale şi actuala Academie de Ştiințe Economice), întrerupe pregătirea, iar doi ani mai tîrziu se orientează către Facultatea de Ştiințe Naturale şi Geografie, din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, pe care o absolvă la specializarea *Geografie*, în promoția 1956 - 1961; după obținerea licenței în specialitate, este repartizat ca preparator la catedra de *Filosofie* din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie a instituției absolvite; aici, el avansează ca asistent (în 1962), iar lector, în 1965; doctorand în *Filosofia ştiinței* la Universitatea Bucureşti, se transferă cu pregătirea disertației la profesorul Teodor Dima, dar nu mai ajunge la susținerea publică, întrucît survine retragerea din activitate (la 1 octombrie 1996); de-a lungul anilor, a realizat cursuri şi seminarii de *Filosofie generală* cu studenții de la Biologie - Geografie şi cu cei de la Ştiințe economice, iar cînd reuşeşte să fenteze „materialismul dietetic şi isteric", în co-

[158] Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor* (capitolul „Miluță Bulimar, sau povestea unei vieți întrerupte brutal"), vol. 3, Institutul European, 2001, pp. 169 - 174

municări, articole şi studii, abordează cu deosebire problemele legate de epistemologia ştiinţelor pământului şi ale vieţii;

☞ (22) **Vasile Miftode** [159], născut la Valea Seacă (judeţul Bacău), pe 8 aprilie 1937; după absolvirea Liceului Comercial din Focşani, îşi parcurge diferenţele pe ruta „teoretică" şi reconfirmă bacalaureatul la Liceul „Vasile Alecsandri" din Bacău, înscriindu-se, apoi, la reînfiinţata secţie de *Filosofie* din cadrul Universităţii ieşene; absolvent ca şef de promoţie (cu diplomă de merit), primeşte repartiţie guvernamentală, în 1962, ca şef de cabinet la Catedra de *Filosofie*, din cadrul Universităţii ieşene, asumîndu-şi obligaţii pe linia seminarului de *Istoria filosofiei*; avansează la gradul de asistent (în 1963), apoi la cel de lector (în 1968), şi îşi finalizează doctoratul în Sociologie, sub coordonarea profesorului Henri H. Stahl, la Universitatea Bucureşti (în 1975), iar din noua poziţie (care îi permite avansarea la gradul de conferenţiar, în 1978), acţionează pentru reintegrarea diciplinelor sociologice în programul de pregătire la secţia de *Filosofie* şi pentru iniţierea specializării în domeniul pe care Facultatea de Litere şi Filosofie din Iaşi l-a cultivat la cotele cele mai înalte prin înaintaşi de talia lui Dimitrie Gusti, Petre Andrei, Alexandru Claudian, Vasile Harea, Constantin Nicuţă şi alţii; în cursul anilor universitari 1973 - 1975, urmează studii aprofundate la Centrul European de Formare Universitară din Nancy şi la Institutul European de Înalte Studii Internaţionale, în componenţa Universităţii din Nisa;

☞ (23) **Gheorghe Mihai** [160], născut la Sculeni, judeţul Iaşi, pe 1 septembrie 1939; absolvent al Liceului Naţional, urmează cursurile secţiei de Filosofie din cadrul Universităţii ieşene în promoţia 1958 - 1962, unde obţine repartiţia pe un post de preparator la catedra de *Filosofie*; în anul următor, avansează la gradul de asistent, iar din 1967, devine lector; doctor în Filosofie, cu o teză despre *Psiho - logica argumentării*, din 1974, sub coordonarea academicia-

[159] Ştefan Costea (coord.), *op. cit.*, pp. 322 - 323; Petru Ioan, *Album de familie: rădăcini transfrontaliere ale normanzilor Erica şi Dimitrie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2009, pp. 322 - 323

[160] Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 185 - 190

nului Athanasie Joja (în cadrul Universităţii Bucureşti), iar după decesul acestuia, sub cea a profesorului Petre Botezatu, a ţinut în primii ani de activitate (1962 - 1969), la Universitatea „Al. I. Cuza", seminarii de *Logică*, iar apoi cursuri şi seminarii de *Filosofie generală*; după cîţiva ani de întrerupere a activităţii didactice, revine în învăţământul superior în 1970, ca lector la Catedra de *Ştiinţe socio - umane* din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iaşi; o dată cu schimbarea regimului politic, ocupă un post de conferenţiar la Facultatea de Drept şi Ştiinţe Administrative din cadrul Universităţii de Vest -Timişoara (Catedra de *Drept public*); obţinînd şi doctoratul în Drept (finalizat în 1999, sub conducerea profesorului Gheorghe Boboş, cu o teză despre *interpretarea juridică*), concurează pe un post de profesor, în 1994, iar după pensionare, rămîne profesor asociat şi îşi continuă îndrumarea doctoranzilor în *Ştiinţe juridice*; de-a lungul anilor (la facultăţi din cadrul celor trei instituţii deservite), susţine cursuri de: *Filosofie generală, Axiologie, Praxiologie, Filosofia dreptului, Teoria generală a dreptului, Logică juridică, Teoria argumentării, Retorică juridică* şi altele;

☞ (24) **Ion Pogorilovschi** [161], ivit pe lume la Rădăuţi - Prut (judeţul Botoşani), pe 18 februarie 1938; despărţit de tată [162] de ororile pactului Ribbentrop - Molotov, a crescut doar cu mama şi cu părinţii acesteia, urmînd cursurile secundare la Şcoala medie nr. 1 din Dorohoi, în promoţia 1952 - 1955; după obţinerea bacalaureatului, s-a înscris la secţia navală din cadrul Institutului Politehnic - Galaţi, de unde se retrage după prima sesiune de examene; în toamna anului

[161] „Symposion", tom VI, nr. 1 (11), Editura Academiei Române, Iaşi, 2008, pp. 37 - 45

[162] Sub numele Pantelimon Emil Pogorilovschi, acesta rămăsese în satul de reşedinţă, Lipcani, de cealaltă parte a Prutului în raport cu satul natal al soţiei, în care se născuseră ambii copii; trebuia să regleze problemele de serviciu la Banca care se pregătea de refugiu şi apoi să-şi urmeze restul familiei, către domiciliul părinţilor socri, de dincolo de Prut; nu a mai apucat însă să atingă podul despărţirii, întrucît autorităţile bolşevice abia instalate l-au înrolat şi l-au ţinut pe front pînă la terminarea războiului anti-hitlerist; revenit în 1945 în Lipcani, află că soţia sa ar fi murit, iar că fiica şi fiul s-ar afla la un orfelinat din România; se recăsătoreşte şi dobîndeşte alte două fiice, iar pe linie profesională obţine licenţa în Ştiinţe economice şi ajunge preşedinte de kolhoz, adăugînd la „Medalia de argint" pe care o primise de la autorităţile române pentru performanţele pe linie pomicolă, numeroase distincţii din partea liderilor ucraineni şi a Guvernului sovietic, între care şi „Ordinul Lenin".

1956, îşi încearcă norocul la Facultatea de Filosofie a Universității Bucureşti, iar „insuccesul" îl determină să recidiveze (după stagiul petrecut ca normator la mina Miorcani) la nou - înființata secție de Filosofie din cadrul Universității ieşene; de această dată reuşeşte la admitere, iar 5 ani mai tîrziu obține licența în Filosofie, o dată cu Teodor Dima, Vasile Miftode, Gheorghe Mihai, Dumitru Pichiu, Ion Ciobanu şi alții; după înfrîngerea obstacolelor datorate „dosarului de cadre" [163], în 1963 este admis să profeseze în învățământul superior şi îşi începe cariera didactică la catedra de Filosofie a Universității ieşene, ca preparator la disciplinele *Materialism istoric* şi *Estetică*; îşi face debutul la „Revista de Filosofie" şi îşi începe travaliul pe linia *hermeneuticii brâncuşiene*; după 5 ani, concurează pe un post de cercetător ştiințific şi se mută cu activitatea la Institutul de Cercetări Pedagogice din Bucureşti; i se permite să urmeze doctoratul, iar teza pe care o susține la 14 martie 1975 (sub coordonarea profesorului Ion Ianoşi, de la Universitatea Bucureşti) era un comentariu, din perspectiva antropologiei culturale asupra memorialului brâncuşian de la Târgu - Jiu, o exegeză *„pe măsura operei comentate"*, cum avea să o caracterizeze Petre Botezatu, fostul său profesor; condamnat la „munca de jos" (în perioada 1982 - 1989), sub acuzația de implicare în „meditația transcendentală", revine în prim-planul vieții culturale o dată cu alegerea ca membru titular al Uniunii Scriitorilor şi accederea pe un post de cercetare la Institutul de Etnografie şi Folclor al Academiei Române, iar în paralel îşi dă concursul la reanimarea învățământului teologic şi artistic, susținînd cursuri la Universitatea de Arte „George Enescu" din Iaşi, la Institutul Teologic Romano - Catolic şi la Universitatea Bucureşti (Facultatea de *Teologie - Asistență socială*), respectiv la Facultatea de Artă a Universității „Hyperion", unde îşi asumă cursuri de *Filosofia culturii, Istoria filosofiei, Estetică, Logică* şi *Metafizică*; revenit ca cercetător principal gradul I la Institutul de Filosofie (extins, între timp, şi la cîmpul Psihologiei), în 1999, Ion Pogorilovschi se dedică muncii de coordonare a *Dicționarului gîndirii filosofice românești* şi

[163] Sora sa, Steliana Pogorilovschi, fusese condamnată în grupul studențesc Alexandru Zub, Aurel Covaci (viitorul soț) şi alții, învinuiți pentru exces de patriotism la aniversarea primelor cinci veacuri de la urcarea pe tronul Moldovei a lui Ştefan cel Mare.

a volumului *Prezenţe româneşti în filosofia europeană*; încetează din viaţă pe 6 iulie 2009, la cîteva luni după retragerea formală din activitate;

☞ (25) **Tudor Ghideanu** [164], născut la Cordun, judeţul Neamţ, pe 30 martie 1938; după absolvirea Şcolii Medii Tehnice de Mecanizare a Agriculturii, din Roman, în 1955, lucrează ca lăcătuş la Fabrica de Cărămizi din pomenitul municipiu, iar ulterior la şantierul de construcţii I. C. S. I. M., din aceeaşi localitate; în toamna anului 1958, devine student al secţiei ieşene de Filosofie, iar după obţinerea licenţei (cu o teză privind *categoriile filosofice de „finit" şi „infinit"*, realizată sub coordonarea lectorului Mihai Sărmăşanu), în vara anului 1963, este oprit (prin repartiţie guvernamentală) preparator la Catedra de Filosofie, unde avansează ca asistent cu delegaţie, pe 1 octombrie 1964, apoi ca asistent suplinitor (începînd cu anul universitar 1966 - 1967), pentru ca la 1 octombrie 1968 să devină lector suplinitor (la *Istoria filosofiei contemporane* şi la cursul special de *Istoria filosofiei*), iar doi ani mai tîrziu să avanseze, prin concurs, la gradul de lector titular; în catedra de *Istorie a filosofiei şi Logică*, devine conferenţiar, prin concurs, începînd cu 9 februarie 1977; îşi pregăteşte doctoratul la Facultatea de Istorie şi Filosofie din cadrul Universităţii „Babeş - Bolyai", iar după decesul profesorului coordonator (Eugen Rozsá), se transferă la Iaşi, unde primise însărcinarea similară şi profesorul Ernest Stere; disertaţia susţinută la Iaşi, în şedinţa publică din 20 iulie 1972 (despre *Curentul fenomenologic în filosofia franceză contemporană*) avea să se proiecteze în cîteva dintre cărţile autorului, apărute la edituri din Bucureşti şi din Iaşi; pe linie didactică, îi continuă pe profesorii Isac Davidsohn şi Petre Botezatu, prin cursul de *Istorie a filosofiei contemporane*, iar după retragerea din activitate a profesorului Ernest Stere, în vara anului 1977, devine şeful catedrei de *Filosofie*, rezultată din readucerea „la comun" a colectivelor de *Filosofie sistematică*, respectiv de *Istorie a filosofiei şi Logică* (pînă în 1985), preluînd, totodată, cursul de *Istoria filosofiei româneşti*;

---

[164] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 319 - 320

☞ (26) **Constantin Marin**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Năneşti, în județul Vrancea, pe 6 august 1937; după şcoala generală, lucrează o vreme în producție, iar apoi frecventează cursurile Liceului nr. 1 din Moineşti, luîndu-şi bacalaureatul în promoția 1958; se înscrie la secția ieşeană de Filosofie şi obține licența la Facultatea de Istorie - Filosofie în vara anului 1963, după care este angajat, prin repartiție guvernamentală, ca şef de cabinet la catedra de *Istoria filosofiei şi Logică*, din cadrul instituției absolvite; aici avansează ca asistent în 1964, iar ca lector, în cursul anului 1970; un an mai tîrziu, îşi finalizează doctoratul în *Filosofie*, cu o disertație despre *Determinism şi libertate în filosofia epocii elenistice*, la profesorul Ernest Stere; pe linie didactică, susține seminarii de *Istoria filosofiei*, respectiv seminarii şi cursuri de *Filosofie generală*, iar la retragerea din activitate a fostului îndrumător, preia cursul de *Istorie a filosofiei antice şi medievale*, la secția de Filosofie - Istorie; de asemenea, susține cursuri şi seminarii de *Istoria filosofiei universale şi românești* la secția de Istorie - Filosofie; în plan publicistic, se face remarcat printre specialiştii reputați în istoria gîndirii antice şi medievale, fiind unul dintre puținii „orientaliști" cu state de funcții la secția ieşeană de Filosofie, prin interesul arătat filosofiei indiene;

☞ (27) **Radu Negru** [165], născut la Poiana Rădăuților (comună din actuala „regiune Cernăuți", sub suzeranitate ucraineană), pe 27 mai 1933; şi-a început cursurile şcolii primare la Cernăuți, în toamna anului 1939, dar a trebuit să le continue peste granița nou - creată prin *ultimatum* - ul sovietic din august 1940; şi-a însoțit părinții la Iaşi, apoi la Sibiu, în refugiu, acolo unde (între 1943 şi 1947), la Liceul „Gheorghe Lazăr", urmează primele clase de gimnaziu; revenit la Iaşi, îşi continuă studiile secundare la Liceul Clasic Mixt (între 1947 şi 1951), iar după obținerea bacalaureatului, în vara anului 1951, urmează cursurile secției de Filosofie la Universitatea

[165] Gheorghe Achiței; Ionel Achim; Marcel Breazu, *Dicționar de estetică generală*, Editura Politică, București, 1972; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 2, Editura „Junimea", Iaşi, 1997, pp. 249 - 256; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 448 - 489

Bucureşti; datorită rezultatelor meritorii din anii studenţiei, în 1955, este trimis pentru aspirantură [166] la Universitatea „Lomonosov", din capitala sovietică; trei ani mai tîrziu, se vede nevoit să revină în ţară, datorită *„gravelor devieri ideologice şi politice"* de la linia ideologică a partidului bolşevic, comise în lucrarea de seminar „Rolul maselor în progresul social"; dezgheţul declanşat o dată cu declaraţia din aprilie 1964 a conducerii autohtone de partid şi de stat îl surprinde ca bibliotecar principal la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu" din Iaşi, acolo unde îşi aflase refugiul şi academicianul de astăzi Alexandru Zub; chemat la Universitate, pe 1 octombrie 1964, în calitate de lector suplinitor [167], preia cursul de *Estetică* pe care îl ţinuse, de la reînfiinţarea secţiei ieşene de Filosofie, pe atunci lectorul Alexandru Husar, venit de la Cluj - Napoca; în consonanţă cu remarcabilii înaintaşi, criticul de artă Radu Negru (membru al Uniunii artiştilor plastici din 1960) s-a dovedit şi un remarcabil cadru didactic, inculcînd – în cursuri şi seminarii – dragostea de frumos şi respectul pentru adevărul de oricare formă ar fi el;

☞ (28) **Constantin Elioaiei**, născut la Iaşi, pe 29 iulie 1937; după terminarea Şcolii Normale „Vasile Lupu" şi stagiul de un an ca învăţător în mediul rural, s-a înscris la Facultatea de Filologie din cadrul Universităţii Bucureşti; a renunţat după un an, din cauza pasiunii pentru studiul filosofiei, înscriindu-se la Facultatea de profil a universităţii ieşene, unde obţine licenţa în promoţia 1959 -1964; reţinut la catedra de Filosofie, ca preparator (în 1965), avansează ca asistent (în 1966) şi lector (în 1970, cînd era, deja, organizată catedra de *Istorie a Filosofiei şi Logică*); îşi pregăteşte doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Conştiinţa de sine la Hegel*, dar sfîrşitul intempestiv al coordonatorului (profesorul Ernest Stere), îl face să renunţe la această cale a împlinirii profesionale; după mai mulţi ani în care activează la seminarii de *Filosofie generală*, ori de *Isto-*

[166] Treapta preliminară a doctoratului, adică învăţămîntul superior de al doilea ciclu, un echivalent, în zilele noastre, cu masteratul, sau magisteriatul

[167] Va fi titularizat pe respectivul post la 15 februarie 1959

rie a filosofiei, i se încredințează, la secția de Filosofie, cursul de *Ateism științific și istorie a religiei*, după ce, anterior, primise cursul de *Istorie a filosofiei*, la două dintre secțiile filologice; în 1980, din cauza unor „derapaje ideologice", este transferat la Departamentul de Științe Socio - umane, din cadrul Centrului „Gheorghe Zane", pe atunci aflat în subordinea Universității „Al. I. Cuza"; se retrage din activitate în 1999, fără a-și întrerupe interesul neostoit pentru lectură, ori a-și diminua dorința de a comunica cu cei legați de lumea filosofiei; survenit pe neașteptate, la 25 septembrie 2009, decesul l-a împiedicat să-și termine volumul al doilea din romanul filosofic *Arhetipul logosului, sau schematica existenței, la Dimitrie Cantemir*;

☞ (29) **Teodor Dima** [168], născut la Brăila, pe 5 noiembrie 1939; după absolvirea Liceului „Nicolae Bălcescu" din localitatea natală, urmează cursurile primei promoții la nou-înființata secție de Filosofie, în cadrul Universității ieșene; pe baza licenței obținute în 1962 (cu o teză privind *structura categorială a determinismului social*, pregătită sub girul lectorului Iosif Natansohn), lucrează ca profesor de Științe Sociale la un liceu din Galați, apoi ca asistent la catedra de *Științe socio - umane* din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi", pentru ca, din 1965, să devină asistent la Catedra de *Istoria filosofiei și Logică* a Universității absolvite; avansat la gradul de lector în 1966, inițiază cursul de *Epistemologie* la secția de Filosofie; în 1973, își trece doctoratul în Filosofie la Universitatea București, cu o teză asupra *metodelor inductive* (sub coordonarea academicianului Athanasie Joja), iar din 1977 accede la gradul de conferențiar, cu o normă în care se include și cursul de *Logică generală* la secția de Sociologie - Psihologie; de-a lungul anilor, își va mai asuma un curs privitor la *Cunoaștere și adevăr*, iar o dată cu transferarea în sfera cercetării a colegului Traian Știrbăț, preia și cursul de *Logică generală* la secția de Filosofie - Istorie;

---

[168] Cf.: Cătălin Bordeianu; Alexandru Băișanu, *Teodor Dima: currente calamo (din fuga peniței)*, Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 2003; Alexandru Surdu; Dragoș Popescu (coord.), *Istoria logicii românești*, Editura Tehnică, București, 2006, pp. 541 - 555; Cătălina Daniela Răducu *et alia* (coord.), *De dignitate philosophiae*, „Terra nostra", Iași, 2009, respectiv Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 173 - 184

☞ (30) **Ştefan Celmare**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Soveja, în județul Vrancea, pe 22 iunie 1942; după absolvirea Liceului „Unirea" din Focşani (în iulie 1960), a urmat cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității ieşene, în promoția 1960 - 1965; preparator la catedra de Filosofie (prin repartiție guvernamentală), avansează la poziția şefului de cabinet (în 1966), la cea de asistent (pe 1 ianuarie 1969), la cea de lector (pe 1 octombrie 1971), iar la cea de conferențiar pe 15 septembrie 1980; este doctor în Filosofie, cu o teză asupra *relației de cauzalitate din perspectivă logică şi epistemologică*, realizată sub coordonarea profesorului emerit Petre Botezatu, iar pînă în 1989, le-a susținut studenților în Filosofie cursul de *Gnoseologie*, preluat de la conferențiarul Mihai Sărmăşanu, în afara facultății, în special la Facultatea de Fizică, susținînd cursuri şi seminarii de *Filosofie generală*;

☞ (31) **Gheorghe Bourceanu**, apărut pe lume la Găneşti (în comuna Cavadineşti, județul Galați), pe 13 iunie 1941; după absolvirea claselor secundare [169], la Liceul „Gheorghe Roşca - Codreanu" din Bârlad, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, în promoția 1960 - 1965, iar la terminarea acestora devine preparator în cadrul catedrei de *Filosofie* a instituției absolvite; parcurge paşii către funcția de asistent suplinitor (la 1 septembrie 1968), de asistent titular (începînd cu 13 noiembrie 1969), iar apoi spre cea de lector, în februarie 1971; este doctor în Psihologie din cursul anului 1982 (cu o teză privind *dinamismul conştiinței sociale*, realizată sub coordonarea academicianului Vasile Pavelcu) şi titular al cursului de *Filosofie generală* la studenții mai multor specializări din cadrul Universității ieşene; după înființarea secției de Psihologie - Sociologie, preia de la profesorul Iosif Natansohn cursul de *Filosofie socială* la secția de Filosofie - Istorie, realizat (după canoanele vremii) pe coordonatele *materialismului istoric*;

[169] În vara anului 1960, datorită întreruperii anului şcolar 1958 - 1959, cînd este bolnav

☞ (32) **Ştefan Papaghiuc**, ivit pe lume la Dorohoi (județul Botoşani), pe 7 decembrie 1940; a urmat cursurile Liceului nr. 2 din oraşul natal, la secția reală, obținînd bacalaureatul în 1960, iar după un an petrecut la secția ieşeană de Filosofie alături de colegii Ştefan Celmare, Gheorghe Predoaica, Gheorghe Bourceanu şi alții, ajunge student al Facultății de Filosofie din cadrul Universității de Stat „M. V. Lomonosov" din Moscova, acolo unde obține licența în specialitate, în vara anului 1966, cu mențiunea „foarte bine"; întors la Iaşi, devine preparator principal la catedra de *Materialism dialectic şi istoric*, unde avansează asistent stagiar (pe 1 ianuarie 1969), iar apoi asistent titular, la 13 noiembrie 1969; de la 25 februarie 1972, este lector titular, prin concurs; după un stagiu de pregătire la Universitatea Liberă din Bruxelles, în Belgia, în anul universitar 1972 - 1973, pe 31 ianuarie 1975 îşi susține doctoratul în Filosofie (specialitatea *Logică şi Epistemologie*) cu o teză privind *Dinamica sistemului ştiințelor*, sub coordonarea profesorului Petre Botezatu; la Facultatea de Studii Economice a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, susține cursul de *Filosofie generală*, pînă pe 28 august 1981, cînd este răpus de o necruțătoare tulburare de ordin metabolic;

☞ (33) **Traian Ştirbăț** [170], născut la 7 octombrie 1940, în comuna Vereşti, județul Suceava; licențiat în Filosofie (promoția 1966), iar ulterior în Matematică (în regimul cursurilor fără frecvență), a obținut doctoratul în Filosofie cu o teză privind *structura algebrică a sistemelor logice* (sub coordonarea profesorului emerit Petre Botezatu), iar la secția de Filosofie a susținut cursul de *Logică generală* şi pe cel de *Logică formalizată* (întrerupînd, astfel, colaborarea facultății cu matematicienii „pursînge", precum profesorii Alexandru Triandaf şi Constantin Cazacu, ori lectorii Gheorghe Radu şi Petre Minuț); preparator la catedra de Filosofie a Universității ieşene (din 1966), avansează ca asistent în 1969, iar ca lector, în 1972; în toamna anului 1988, în urma unui episod dramatic din cursul exis-

[170] Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 302 - 308

tenței sale, se transferă pe un post de cercetător la Centrul de Ştiințe Sociale „Gheorghe Zane" [171]; din 1990, activează la catedra de Filosofie şi Logică, apoi la cea de Logică şi Semiologie, în calitate de conferențiar suplinitor, dar se titularizează şi avansează la gradul de profesor în cadrul Facultății de Drept a Universității „Mihail Kogălniceanu", unde îndeplineşte şi funcția de prodecan, pînă în noiembrie 2008, cînd se sfîrşeşte răpus de o necruțătoare afecțiune metabolică;

☞ (34) **Mihai Nistor,** întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Brăila, pe 17 iulie 1937; după absolvirea Şcolii Pedagogice de Învățători, din Bucureşti (în promoția 1952 -1956), funcționează un an ca învățător la Şcoala Generală nr. 21 din Brăila, unde se întoarce după satisfacerea serviciului militar; din octombrie 1961 devine student la Facultatea de Filosofie a Universității Bucureşti (după ce, o vreme, cochetase cu studiul matematicii la Iaşi !), iar din anul al II-lea îşi continuă cursurile în cadrul facultății de profil a Universității din Leningrad (redevenit, între timp, Sankt - Petersburg), unde obține licența în estetică *magna cum laude*; revine în țară în 1966 şi este angajat ca preparator la Catedra de *Istorie a filosofiei şi Logică* din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; la instituția ieşeană, devine asistent în noiembrie 1969, iar lector în februarie 1972; în cursul anului 1978, îşi trece doctoratul în *Filosofie* la Facultatea de Filologie a Universității „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, cu o teză despre *Estetica intuiționistă a lui Henri Bergson,* sub îndrumarea profesorului Liviu Rusu; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Istoria filosofiei moderne* (la secții din cadrul Facultății de Filologie), iar studenților de la Istorie - Filosofie, cursul de *Istoria religiei şi ateismul ştiințific,* respectiv *Metodica predării disciplinelor socio - umane;*

☞ (35) **Mihai Baciu,** ivit pe lume pe timpul refugiului, în comuna Ghioroiu, județul Vîlcea, la 1 martie 1945, şi-a însoțit părinții la baştină, în satul Horăşti, comuna Gropnița, județul Iaşi; absolvent de studii secundare la Liceul „C. Negruzzi" din Iaşi (în vara anului 1964), a terminat ca şef de promoție cursurile secției de Filosofie din

[171] Motivul plecării sale din universitate îşi află o transfigurare literară în romanul Silviei Obreja Cernichevici, *Moştenirea,* apărut la Editura „Apollonia", Iaşi, 2003

cadrul Universității „Al. I. Cuza" (în 1969), la aceeași instituție trecîndu-și doctoratul în Filosofie, cu teza *Caracterul funcțional și statistic al determinismului social*, sub coordonarea profesorului Iosif Natansohn, în 1981; la catedra de Filosofie (unde este asistent stagiar din vara anului 1969), avansează ca asistent titular pe 1 septembrie 1972, iar ca lector în anul 1981, asumîndu-și, de-a lungul anilor, seminarii și cursuri de Filosofie generală (la secții din cadrul altor facultăți) și de Filosofie socială, în cadrul secțiilor de Filosofie și de Istorie; o dată cu înființarea secției de Psihologie - Sociologie, susține cursuri de Istoria doctrinelor sociologice, Sociologia comunicațiilor de masă, respectiv, Sociologia familiei;

☞ (36) **Petru Ioan** [172], ivit pe lume în municipiul Huși (județul Vaslui), la 26 aprilie 1947; a absolvit, ca șef de promoție, secția „reală" a actualului Colegiu Teoretic „Cuza Vodă" din localitatea natală, în 1965, iar tot din aceeași poziție (ca șef de promoție), secția de Filosofie din cadrul Universității ieșene, în 1970, avînd ca teză de licență *o analiză a paradoxurilor implicației*, sub coordonarea profesorului emerit Petre Botezatu; laureat al premiului special pe grupa specializărilor umaniste la Conferința Națională a Cercurilor Științifice Studențești (în primăvara anului 1970), este omologat ca asistent prin repartiție guvernamentală, iar patru ani mai tîrziu obține un stagiu de aprofundare și specializare, sub coordonarea ilustrului profesor de Logică și Teologie Jean Ladrière, la Institutul de Filosofie al Universității Catolice din Louvain (Belgia), în primul semestru al anului 1975, iar la întoarcerea în țară își finalizează doctoratul în Filosofie, printr-o disertație privind *morfologia axiomaticii*, pregătită sub îndrumarea profesorului emerit Petre Botezatu; publicarea respectivei contribuții avea să îi asigure autorului premiul „Vasile Conta" al Academiei Române; lector din 1977, susține în primii ani de activitate didactică un seminar special de *Logică* și inițiază,

[172] Alexandru Surdu, *Contribuții românești în domeniul logicii în secolul al XX-lea*, „România de Mîine", București, 1999, pp. 20 - 21, 69 - 70, 82 - 84, 119 - 120, 126, 171 - 172, 216, 219 - 222, 248 - 249, 270 - 276, 324; Alexandru Surdu; Dragoș Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 556 - 583; Theodor Codreanu, *Petru Ioan și logica „integrală"*, în: Theodor Codreanu (coord.), *Alma mater Hussiensis*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2008, pp. 119 - 136; George Ceaușu; Petru Ioan; Melentina Toma, *Contributori în contul logicii ieșene*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2010, pp. 197 - 246

la secţia de Filosofie, cursul de *Analiză logică a limbajului* (în 1973); după retragerea din activitate a profesorului Petre Botezatu, preia cursul de *Metalogică*; de asemenea, propune studenţilor de la secţie cursul opţional de *Teoria acţiunii şi logică deontică*, la care renunţă, ulterior, în favoarea colegului Ştefan Afloroaei;

☞ (37) **Anton Carpinschi** s-a născut la Tulcea, pe 17 ianuarie 1947; urmează Liceul „Spiru Haret" din oraşul dunărean, iar după bacalaureat (în 1965) urmează cursurile secţiei de Filosofie la facultatea de profil a Universităţii ieşene, obţinînd licenţa, în 1970, ca şef de promoţie (*ex equo*); a fost repartizat ca asistent la catedra de Filosofie din facultatea absolvită, iar pe ruta filosofiei sociale, s-a apropiat de politologie, domeniu în care şi-a finalizat doctoratul (sub coordonarea profesorului Iosif Natansohn) printr-o teză asupra *gîndirii politice a lui Polibius*; la momentul constituirii catedrei de Pedagogie, Psihologie, Sociologie şi Etică, i se alătură, împreună cu lectorul Vasile Miftode, pentru a da consistenţă proiectului de reabilitare a sociologiei la Iaşi; acolo avansează la poziţia de lector (în 1977) şi participă activ la derularea programului legat de specializarea în psihologie - sociologie; studenţilor de la Filosofie le ţine cursuri de *Doctrine politice contemporane*, iar celor de la alte secţii, cursuri de *Sociologie generală* (după plecarea profesorului Natansohn) şi de *Sociologia rural - urbanului*;

☞ (38) **Virgil Catargiu**, apărut pe lume la Capu' Codrului [173], din comuna Păltinoasa, judeţul Suceava, pe 19 mai 1939; absolvent al Liceului „Ştefan cel Mare" din Suceava, a obţinut prima licenţă la secţia de Filosofie a Universităţii ieşene, în promoţia 1963, cu o teză asupra *gîndirii lui Nicolae Bălcescu*, sub coordonarea profesorului Ernest Stere; tot cu acesta avea să ajungă şi la susţinerea doctoratului, de această dată cu o disertaţie privindu-l pe *Vasile Pârvan, ca filosof al istoriei*, în cursul anului 1978; între 20 octombrie 1963 şi 1 octombrie 1968, funcţionează ca profesor la Liceul din Gura Humorului; în intervalul pomenit îşi ia definitivatul în învăţămîntul secundar, iar de la 1 octombrie 1968 se transferă, prin concurs, ca

[173] Fosta localitate Bucureşti, pînă în 1975

psiholog la Liceul Internat „C. Negruzzi" din Iaşi; între timp, urmează şi cursurile celei de-a doua specializări, *Istoria* (în 1971 susținînd o teză de licență asupra *Filosofiei istoriei la Dimitrie Cantemir*, sub coordonarea profesorului Constantin Cihodaru), astfel încît la venirea (în 1972), prin concurs, pe postul de lector la catedra de *Istoria filosofiei şi Logică*, îşi va asuma inclusiv cursul de *Filosofia istoriei*, alături de activitățile legate de predarea *Eticii*, a *Teoriei valorilor* şi a *Antropologiei filosofice*; după mutarea, împreună cu profesorul Ioan Grigoraş, la catedra de Psihologie, Pedagogie, Sociologie şi Etică, va prelua inclusiv obligații pe linia Pedagogiei; printre alte contribuții, se remarcă în calitate de organizator al Simpozionului „Petre Andrei: filosof, sociolog şi politolog", desfăşurat la Iaşi, în sala Senatului Universității „Al. I. Cuza", cu participare națională, în zilele de 25 şi 26 octombrie 1975;

☞ (39) **Ştefan Afloroaei**, născut în comuna Lespezi, din județul Iaşi, pe 25 iulie 1952; absolvent al Liceului Pedagogic „Vasile Lupu" din Iaşi, iar apoi al secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", în promoția 1972 - 1976, cu o teză de licență privind *statutul ontologiei în filosofia actuală*, îşi va trece doctoratul în specialitate în baza unei disertații despre *ontologia raționalității în filosofia contemporană* (sub coordonarea profesorului Ernest Stere, respectiv a profesorului Alexandru Boboc, de la Universitatea Bucureşti, după decesul celui dintîi); în primii trei ani după terminarea studiilor, a lucrat la Liceul Industrial din Târgu Neamț, după care (prin concurs, în toamna anului 1979), a venit ca asistent la catedra de Filosofie a instituției absolvite, realizînd seminarii de *Istorie a filosofiei* şi preluînd, la secția de Filosofie, cursurile de *Teorie a acțiunii şi logică deontică*, respectiv de *Teoria şi practica presei*, iar la alte facultăți susținînd seminarii de *Propedeutică filosofică*, adică de *Filosofie generală*.

F. La rubrica „personalități din zona de contaminare cu filosofia" (o microlume populată de filologi, economişti, jurişti, psihologi şi pedagogi, legați de pregătirea filosofică prin studiile universitare, prin activitatea didactică desfăşurată la facultățile din cadrul Universi-

tăţii „Al. I. Cuza", dar şi prin vocaţia ilustrată în activitatea de cercetare, respectiv în opera publicată), pentru etapa de care ne ocupăm, avem a înregistra cel puţin următoarele crochiuri prosopografice:

☞ (1) **Victor Neculce** [174], ivit pe lume (asemena lui Emil Bodnăraş) în comuna Volovăţ, din judeţul Suceava, pe 11 noiembrie 1907; a urmat liceul economic la Cernăuţi, iar apoi Academia de Înalte Studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti, luîndu-şi licenţa, în vara anului 1940, în Ştiinţe economice şi sociale, iar în paralel a frecventat şi a absolvit cursurile Şcolii Normale Superioare şi ale Academiei Pedagogice din Bucureşti; profesor în învăţămîntul economic secundar, la Mizil, Bucureşti, Botoşani şi Suceava (între 1941 şi 1948), director de liceu şi şef de inspectorat pentru învăţămîntul secundar, din toamna anului 1949 ajunge profesor de *Marxism - leninism* la Universitatea ieşeană; în august 1950, este numit decan al Facultăţii de Filosofie, în locul profesorului Vasile Pavelcu, funcţie pe care rămîne pînă în toamna anului 1951, cînd structura emblematică a Universităţii ieşene este desfiinţată, iar studenţii acesteia sînt transferaţi la Universitatea Bucureşti; şef al catedrei de *Marxism - leninism* (numită catedră de *Ştiinţe sociale*, din 1951; de *Bazele marxism - leninismului*, din 1953; de *Istoria mişcării muncitoreşti*, din 1956; în fine, de *Socialism ştiinţific*, din 1957), cu unele intermitenţe, cînd este director la I. S. E. P. - Iaşi, director la Institutul Interregional de Perfecţionare a Cadrelor Didactice, respectiv prorector al Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, profesorul Neculce se retrage din activitate în toamna anului 1972, iar 5 ani mai tîrziu, pe 21 aprilie 1977, se desparte de cele pămînteşti, lăsînd în urma sa amintirea unui om care, nefăcînd rău nimănui, a ştiut *„să ţină cumpăna şi echilibrul între antiteze"* [175], în vremuri tulburi pentru Universitatea ieşeană şi pentru învăţămîntul superior în ansamblu; mormîntul său se află în cimitirul „Eternitatea" din Iaşi;

---

[174] Ionel Maftei, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. V, Iaşi, 1985, pp. 173 - 173; Titus Raveica, *Memoria amfiteatrelor*, vol. 2, Editura „Junimea", Iaşi, 1997, pp. 212 - 220

[175] Titus Raveica, *loc. cit.*, p. 219

☞ (2) **Stela Teodorescu**, născută Mâşu, la Moineşti (județul Bacău), pe 9 iulie 1926; după absolvirea Şcolii Normale de fete din Bacău, în vara anului 1946, se înscrie la secția de Filosofie a Universității ieşene, unde este surprinsă de efectele legii de reformare a învățământului, adoptată în cursul anului 1948; continuă, deci, la secția Pedagogie - Psihologie, din facultatea omonimă, apărută în urma desființării Facultății de Litere şi Filosofie; la terminarea studiilor superioare (cu calificativul „excepțional" şi diplomă de merit), în 1950, este oprită asistent la catedra de Psihologie a profesorului Vasile Pavelcu, unde parcurge toate treptele carierei didactice; lector (din 1958) la catedra de Pedagogie - Psihologie, conferențiar (din 1969) la catedra de Psihologie, iar profesor [176] din 1972, la catedra de Pedagogie, Psihologie, Sociologie şi Etică; îşi susține doctoratul sub coordonarea profesorului Vasile Pavelcu, cu o teză privind *Concepția psihologică a lui Pierre Janet despre om*, în 1968; de-a lungul anilor, realizează seminarii de *Psihologie*, *Logică* şi *Istoria filosofiei*, predînd la disciplinele de *Psihologie generală* şi de *Psihologia copilului*, iar în calitate de conducător de doctorat (între 1977 - 1989), îşi aduce contribuția la formarea a numeroşi specialişti din Iaşi şi din alte centre universitare, susținători ai ştiințelor educației; a fost prorector al Universității ieşene între anii 1976 şi 1981; după pensionare (în 1986), a funcționat ca profesor consultant (pînă în 1989), iar în paralel a susținut dezvoltarea învățământului psihologic alternativ, ca profesor al Universității „Petre Andrei" din Iaşi; s-a stins în localitatea de domiciliu, pe 9 mai 2008;

☞ (3) **Silvia Obreja - Cernichevici** [177], apărută pe lume la Cerneşti (comuna Todireni, județul Botoşani), pe 3 septembrie 1928, în familia învățătorilor Constantin şi Ana Obreja - Popa; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Oltea Doamna" din Iaşi, în toamna anului 1947, s-a înscris la secția de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, dar pentru a înfrunta efectele „reformei", îşi continuă studiile pe ruta secției de Pedagogie - Psihologie, ca mai toți colegii de an, între care

[176] Stela Teodorescu este prima femeie profesor universitar din rîndul psihologilor ieşeni.

[177] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 497 - 498

Rodica Grigoraş (devenită ulterior Cepăreanu), Stela Iancu şi Andrei Cosmovici; în toamna anului 1950, cînd începe cursurile anului terminal, este numită asistentă, la seminarii de *Pedagogie* (catedra de Pedagogie generală), unde ţinea cursuri conferenţiarul Silvestru Găină; două săptămîni mai tîrziu, este antrenată (ca asistent) pe ruta alternativă, a seminarizării la disciplina de *Marxism - leninism*, aferentă catedrei de Ştiinţe Sociale a Institutului Medico - Farmaceutic din Iaşi, la 1 septembrie 1952 este numită asistent la Institutul de Ştiinţe Economice şi Planificare din Iaşi, acolo unde, un an mai tîrziu, avansează la poziţia de lector; începînd cu 1 septembrie 1954, revine la Universitatea „Al. I. Cuza", în cadrul catedrei de *Bazele marxism - leninismului* (între 1954 şi 1956) şi al celei de *Materialism dialectic şi istoric*, în cursul anului universitar 1956 - - 1957; după şapte ani de activitate didactică, se întoarce la colectivul unde obţinuse prima numire, funcţionînd ca şef de cabinet la catedra de *Pedagogie - Psihologie*; în toamna anului următor, avansează la funcţia de lector, iar în cursul anului 1964, îşi finalizează doctoratul, cu teza *Existenţialismul şi pedagogia*, sub coordonarea profesorului Ştefan Bârsănescu, ceea ce îi permite să devină conferenţiar (în 1970), iar apoi profesor, în 1979; de-a lungul anilor, va imprima cursurilor de *Pedagogie generală*, de *Istorie a pedagogiei universale şi româneşti*, de *Orientări şi curente pedagogice contemporane*, ori de *Sociologie a educaţiei* (susţinute în Facultatea de Istorie - Filosofie, dar şi la alte secţii din cadrul Universităţii ieşene), un binevenit halou pe coordonate ale filosofiei educaţiei; membru al Uniunii Scriitorilor, semnează între altele romanul - frescă *Efemeride* – vol. 1, 1981; vol. 2, 1985; vol. 3, 1989; vol. 4, 1993;

☞ (4) **Andrei Cosmovici**, nepot după tată de-al profesorului Leon C. Cosmovici [178] (titular al catedrei de *Zoologie, Anatomie şi Fiziologie* de la Facultatea de Ştiinţe a Universităţii Mihăilene, fondatorul Fiziologiei animale din ţara noastră şi creatorul Laboratorului de Fiziologie la Facultatea ieşeană de Medicină); s-a născut

[178] Membru corespondent al Academiei Române, a fost membru titular al Societăţii Imperiale de Ştiinţe Naturale din Moscova, membru al Societăţii de Zoologie din Franţa şi al Societăţii Franceze de Entomologie; din aceeaşi familie mai face parte pictorul Jean (Ioan) Cosmovici (1888 - 1952), frate vitreg cu tatăl psihologului, absolvent de Belle Arte (unde avea să fie şi profesor), dar şi al secţiilor ieşene de Drept, respectiv Arheologie.

la Bucureşti, pe 30 noiembrie 1927, iar studiile secundare şi le-a început la Colegiul „Sf. Sava", după peripețiile refugiului (la Petroşani) terminîndu-le la Liceul „Internat" din Iaşi, în cursul anului 1946 - 1947; a urmat cursurile Facultății ieşene de Litere şi Filosofie, iar din anul al II - lea, pe cele ale Facultății de Pedagogie - Psihologie, unde este omologat ca preparator din 1950, pe cînd era în anul al IV-lea; după doi ani de cătănie (între 1951 şi 1953), revine la catedră, în cadrul Facultății de Istorie, unde avansează ca şef de cabinet (în 1956), asistent (în 1957), lector (în 1958, cu titularizarea în 1959); după obținerea doctoratului în Filosofie (pe 3 noiembrie 1965, cu teza *Diferențe individuale în procesele de gîndire*, sub coordonarea profesorului Vasile Pavelcu), rod al primelor cercetări ieşene de teren în cîmpul disciplinei, avansează conferențiar (în 1968), iar apoi profesor (în 1972), la catedra de *Psihologie, Pedagogie, Sociologie şi Etică*; după dispariția profesorului Vasile Pavelcu, în 1992 preia conducerea de doctorat în domeniul *Psihologiei generale* şi al celei diferențiale; de-a lungul anilor, susține seminarii de *Psihologie* şi *Logică*, iar apoi cursuri de *Psihologie pedagogică*, de *Psihologie diferențială şi psihodiagnostic*, respectiv de *Psihologie generală*; o vreme, a fost director adjunct la Filiala ieşeană a Institutului de Cercetări Psiho - Pedagogice, iar în semn de prețuire a activității ştiințifice, a fost ales membru corespondent al Academiei de Ştiințe Sociale şi Politice, la fel cum (în 1995) devine membru în Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor şi Certificatelor Universitare;

☞ (5) **Mihai Todosia** [179], ivit pe lume în comuna Timişeşti (județul Neamț), pe 20 noiembrie 1927; a început clasele secundare la Gimnaziul Teoretic din Buhuşi, iar după un an s-a transferat la Iaşi, unde a terminat Liceul Comercial, în vara anului 1947; bolnav de plămîni şi fără resurse, este constrîns să se angajeze pe un post de contabil la Uniunea Cooperativelor din Paşcani, unde va funcționa pînă în ianuarie 1949; între timp, reuşise la concursul de admitere pentru secția Agrară din cadrul Institutului de Ştiințe

[179] Titus Raveica, *Prof. univ. dr. Mihai Todosia: rectorul şi omul*, în: *Memoria amfiteatrelor*, vol. III, Institutul European, Iaşi, 2001, pp. 133 - 139

Economice şi Planificare din Iaşi, pe care îl absolvă cu diplomă de merit în vara anului 1951; oprit ca asistent la catedra de Economie politică din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", încă din anul terminal, avansează la gradul de lector în 1952; pe 15 septembrie 1953 se transferă la catedra similară din cadrul instituției absolvite, dar o dată cu desființarea acesteia, pe 1 septembrie 1955, revine la *Alma mater iassiensis*, ca lector cu delegație şi, totodată, şef al catedrei de *Economie politică* (din cadrul Facultății de Istorie - Filologie), avansînd la gradul de conferențiar pe 1 octombrie 1962, anul în care catedra se aşază în cadrul facultății nou - înființate de *Ştiințe economice*; după susținerea doctoratului, în 1968, avînd ca temă *Teoriile din perioada interbelică cu privire la industrializarea României*, devine profesor titular pe 1 octombrie 1969; tot atunci primeşte şi conducerea de doctorat; şef al catedrei de *Economie politică* din 1955 pînă în 1972 şi din 1982 pînă în 1990, funcționează ca prorector al universității, pe intervalul 1968 - 1972, iar ca rector între 1972 şi 1981, după care revine la conducerea catedrei de *Economie politică, doctrine economice şi economie mondială*; de-a lungul anilor, susține cursul de *Doctrine politice* la Universitatea „Al. I. Cuza", în cadrul Facultății de Istorie - Filosofie (la secția de Filosofie), respectiv la Facultatea de Ştiințe Economice, acolo unde va inaugura şi cursul de *Economie mondială*; după o lungă şi chinuitoare suferință, se stinge din viață la 14 decembrie 1995, lăsînd în amintirea celor ce l-au cunoscut ecourile vervei colocviale specifice cărturarului de largă respirație;

☞ (6) **Liviu Coptil**, ivit pe lume în satul Sita din comuna Spermezeu (județul Bistrița - Năsăud), pe 10 septembrie 1928; după terminarea şcolii generale în satul Dumbrăvița, a urmat cursurile Liceului Teoretic „George Coşbuc" din Năsăud, pe care le absolvă în 1950; din toamna aceluiaşi an, devine student la Institutul de Ştiințe economice şi Planificare din Iaşi, unde obține licența în vara anului 1953; este repartizat ca asistent la Cabinetul de marxism - leninism al Universității „Al. I. Cuza", unde avansează la gradul de lector în toamna anului 1955; se transferă, apoi, la Institutul Politehnic din Iaşi, de unde revine pe acelaşi post la Catedra de Socia-

lism din cadrul Facultății de Istorie şi Filosofie a instituției în care funcționează, în toamna anului 1957; în perioada 1960 - 1966, urmează cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității „Al. I. Cuza", iar după obținerea doctoratului în Filosofie (în cursul anului 1966), avansează la gradul de conferențiar, pentru ca din 15 septembrie 1977 să devină profesor titular; director onorific al Serviciului Personal din cadrul Universității pe intervalul 1970 - 1973, funcționează ca şef al Catedrei de Socialism ştiințific între 1975 şi 1985; de-a lungul anilor, a susținut cursuri şi seminarii de *Filosofie politică* la secțiile de Istorie şi Filosofie, impunîndu-se prin spiritul de rigoare şi prin grija pentru dimensiunea explicativă a expunerii problemelor; pensionat pentru limită de vîrstă în toamna anului 1990, îşi continuă activitatea didactică la Universitatea Ecologică „Dimitrie Cantemir" şi la Institutul de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu", din Iaşi; se sfîrşeşte din viață pe 6 mai 2002, lăsînd în amintirea celor ce l-au cunoscut dovezile maximei civilități şi ale respectului de sine;

☞ (7) **Ionel Hagiu** [180], apărut pe lume la Galați, în data de 21 ianuarie 1931; după absolvirea Liceului Comercial „Alexandru Ioan Cuza" din localitatea natală, a urmat cursurile Facultății de Ştiințe Economice din cadrul I. S. E. P. - Iaşi, terminînd cu diplomă de merit; reținut ca asistent la instituția absolvită (în 1953), concurează pe un post de lector la Institutul medico-farmaceutic, unde funcționează între 1954 şi 1957; de acolo, se transferă la catedra de *Socialism ştiințific* a Universității „Al. I. Cuza", în cadrul Facultății de Istorie - Filosofie; îşi trece doctoratul în Filosofie la Universitatea „Babeş - Bolyai", în cursul anului 1969, anul în care avansează la gradul de conferențiar; din octombrie 1973 devine profesor titular la aceeaşi catedră, pe disciplina *Doctrine politice contemporane*, în acelaşi an primind dreptul de a conduce doctoratul în sfera politologiei; din 1974 şi pînă în 1985 este prorector al Universității, pe sectorul activității didactice, iar pe intervalul 1985 - 1989, îndeplineşte funcția de secretar ştiințific al Senatului; între 1975 şi 1990, a funcționat şi ca director al Centrului de Ştiințe Socio - Umane „Gheor-

[180] Ioan Timofte, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 11, Iaşi, 2008, pp. 160 - 162

ghe Zane", din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române; după pensionare (survenită în 1990), activează o vreme la Universitatea „Petre Andrei", unde a predat cursuri de *Doctrine economice*, respectiv *Doctrine şi curente în gîndirea economică contemporană;* datorită agravării stării de sănătate, în toamna anului 2001, devine profesor consultant, pentru ca la 21 ianuarie 2002, să treacă spre cele veşnice, cu bucuria de a fi rămas un om printre oameni, în sprijinul cărora a avut multe ocazii să intervină, dar împotriva cărora nu a acţionat niciodată; este înmormîntat la cimitirul „Eternitatea" din oraşul care l-a adoptat şi pe care l-a respectat;

☞ (8) **Neculai Baran** [181], ivit pe lume la Tomeşti, în preajma Iaşilor, pe 2 august 1909; coleg la Liceul Naţional cu Petre Botezatu, George Pascu, Ion Creangă şi alţii, după obţinerea bacalaureatului (în 1929), ca bursier al Fundaţiei „Nicolae Iorga" şi al Prefecturii judeţului Iaşi, se orientează spre secţia de Filologie clasică a Facultăţii ieşene de Litere şi Filosofie, unde obţine licenţa în promoţia 1929 - 1933, sub calificativul *magna cum laude;* profesor de latină şi greacă la liceele din Orăştie, Râmnicu Vîlcea, apoi la cele din Tighina, Chişinău şi Ismail, la Liceul Naţional (între 1946 şi 1964), la Liceul Internat, la Şcoala Metalurgică, respectiv la Şcoala de Drumuri şi Poduri, din 1959 accede la catedra de *Limbi clasice* a Universităţii ieşene, unde predă pînă la adîncă bătrîneţe (se pensionase în 1972, dar mai ţinea ore şi în 1991 !) greaca şi latina, inclusiv studenţilor de la Filosofie; şi-a făcut debutul publicistic cu un studiu despre scepticismul grec şi filosofia indiană, iar doctoratul şi l-a susţinut în 1971, la Universitatea Bucureşti, cu o teză despre *valoarea stilistică a terminologiei cromatice la Lucreţiu* (sub îndrumarea profesorului Nicolae I. Barbu); a tradus, între altele, *De civitate Dei*, a Sfîntului Augustin; participant la numeroase congrese internaţionale, este autor al multor studii despre gînditorii clasici, între care, Lucreţiu, Cicero şi Aureliu Augustin; printre alte distincţii, este laureat al premiului „Ştefan Lupaşcu", ediţia 1999; s-a retras din viaţă la 14 mai 2005, cu cîteva luni înainte de a XCVI - a aniversare;

---

[181] Mirela Corlăţan, *Un profesor nonagenar de la „Cuza", medaliat la Cambridge*, în: „Monitorul", nr. 215 (3115), Iaşi, 21 septembrie 2001, p. 4; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 72 - 74; Ioan Timofte, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 11, Iaşi, 2008, pp. 39 - 41

☞ (9) **Alexandru Bărbat** [182], născut la Ucea, județul Brașov, pe 7 februarie 1905; după terminarea studiilor secundare la Brașov, urmează cursurile Academiei de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj, obținînd licența în cursul anului 1926; își susține doctoratul sub îndrumarea fostului profesor George Moianu, în 1937, cu o teză privind *Dezvoltarea și structura economică a Țării Oltului*, prin care grila de interpretare economică și cea statistică se împletesc cu perspectiva istorică și sociologică; în vara anului 1938, participă la acțiunea de monografiere a satului românesc, inițiată de către Dimitrie Gusti, ca membru în secția economică a Institutului Social Român; după o bogată activitate publicistică pe teme socio-economice transilvănene, la recomandarea lui Ion Agârbiceanu (directorul „Tribunei"), este chemat la instituția de învățământ superior pe care o absolvise în calitate de „asistent extrabugetar", iar o dată cu transferarea instituției la Brașov, în cursul anului 1941, devine conferențiar suplinitor la disciplina *Cooperație*; după anii de întrerupere legați de pregătirea pentru și participarea la război, revine la catedră în 1947, de această dată pe disciplina *Statistică economică*; după transformarea Academiei Comerciale în Institut de Științe Economice și Planificare, preia disciplinele de *Statistică teoretică* și *Statistică industrială*, îndeplinind, de asemenea, funcția de șef al catedrei de Statistică și matematică; cum în 1950 instituția se transformă, pentru a doua oară în Institut Politehnic, profesorul Bărbat se transferă ca șef al catedrei de Statistică și matematică la I. S. E. P. Iași, de această dată preluînd și cursul de *Statistică agricolă*; din motive familiale, revine la Brașov doi ani mai tîrziu, desfășurîndu-și activitatea didactică în învățământul mediu și tehnic; după înființarea la Universitatea Mihăileană a Facultății de Științe Economice, în 1962, revine la Iași pe un post de conferențiar, iar apoi devine profesor la cursul de *Teoria statisticii sociale*, asigurînd – totodată – șefia catedrei de Statistică și Economia agriculturii; ca o recunoaștere a meritelor sale științifice în direcția statisticii sociale și a sociologiei rurale, în 1979 de-

[182] Titus Raveica, *Un dascăl* îndrăgit, în: *Memoria amfiteatrelor*, vol. 3, Institutul European, Iași, 2001, pp. 67 - 70; Ionel Maftei, *Personalități ieșene: omagiu*, vol. 6, Iași, 1996, pp. 51 - 53; Ștefan Costea (coord.), *op. cit*, pp. 50 - 51

vine membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Sociale din Bucureşti; s-a retras din viaţă la Iaşi, la 14 decembrie 1991, pentru a se odihni întru veşnicie, sub adierea a două sălcii plîngătoare, la cimitirul „Sfinţii Petru şi Pavel", nu departe de „Eternitate";

☞ (10) **George Văideanu** [183], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Podu - Iloaiei (judeţul Iaşi), pe 26 iunie 1924; după terminarea Liceului Militar din Iaşi, în promoţia 1936 - 1944, urmează cursurile Facultăţii de Filosofie, din cadrul Universităţii Mihăilene, luîndu-şi licenţa în cursul anului 1949; după 3 ani de activitate ca profesor la Gimnaziul din Podul Iloaiei, este chemat ca lector la Cabinetul Pedagogic Regional - Iaşi, la conducerea căruia avea să îi urmeze profesorului Dumitru Gafiţeanu; din 1959 şi pînă în 1964, este angajat pe un post de conferenţiar la Institutul de Perfecţionare a Cadrelor Didactice din Iaşi, iar din 1964 ocupă o poziţie similară la catedra de Pedagogie - Psihologie a Universităţii ieşene; îşi ia doctoratul în Pedagogie în cursul anului 1967, printr-o disertaţie asupra *educaţiei estetice*, pregătită sub îndrumarea profesorului Ştefan Bârsănescu, iar din 1968 şi pînă în 1996 este profesor la aceeaşi instituţie; în paralel cu obligaţiile din cadrul Universităţii ieşene, prelungite în postura de conducător de doctorat, funcţionează ca director al Institutului de Ştiinţe Pedagogice din Bucureşti (între 1967 şi 1973), respectiv ca şef al secţiei „Structuri şi conţinuturi ale educaţiei preuniversitare" în cadrul Centrului U. N. E. S. C. O. din Paris (între 1973 şi 1980), ulterior fiind secretar general al Comisiei Naţionale Române pentru U. N. E. S. C. O.; a scris şi coordonat lucrări de referinţă pe teme de pedagogia artei, teoria educaţiei, didactică, curriculum, metodologia cercetării ştiinţifice, reformele sistemelor educative, pedagogie comparată şi aşa mai departe, iar cartea editată sub auspiciile U. N. E. S. C. O. în 1984 (*Le contenu de l'éducation*) va fi tradusă în engleză (în 1987) şi în chineză, această din urmă versiune fiind prezentată la Beijing, într-o sală cu peste două mii de cadre didactice; din 1994, este doctor *honoris causa* al Universităţii Pedagogice de Stat din Chişinău;

[183] Asupra principalelor momente din biografia sa, profesorul Văideanu urmează să dea seama în cele 3 volume ale exerciţiului de autopedagogie intitulat *Reflecţiuni asupra educaţiei*

☞ (11) **Ion Străchinaru**, născut la Bohotin (comună din plasa Răducăneni a județului Fălciu, iar astăzi sat din comuna Răducăneni, județul Iași), pe 17 martie 1922; la absolvirea, în 1942, a Școlii Normale „Vasile Lupu" din Iași, ca elev al unor eminenți profesori (Ștefan Bârsănescu, Gheorghe Comicescu, Stere Diamandin, Constantin Oescu, Constantin Baciu, Vasile Petrovanu și alții), este numit învățător la o școală din sudul Basarabiei, dar în locul catedrei îl așteaptă Școala militară pentru ofițeri în rezervă, pe care o parcurge într-o formulă extensivă, pe parcursul anilor 1942 și 1943, cînd își fructifică permisiile pentru a-și susține diferențele la liceul teoretic și a-și reface bacalaureatul (la Colegiul „Sfîntul Sava", din București, în cursul anului 1945); întors de pe frontul de răsărit, este poziționat în direcția frontului de apus, participînd la luptele din Ardeal, iar apoi la cele din Cehoslovacia, unde este rănit și întors pentru refacere în țară; la sfîrșitul războiului, în martie 1945, revine la Iași, pentru a se înscrie la Facultatea de Litere și Filosofie; cu dreptul la „scutire de frecvență", cîștigat în urma intervenției la susținerea probei practice din cadrul concursului pentru ocuparea postului de profesor la *Istoria literaturii moderne* (candidat: nimeni altul decît Șerban Cioculescu !), reușește să-și susțină toate examenele din aria curriculară în doar doi ani, astfel că, în 1947, își trece licența în Filosofie cu o teză despre *„Obiectul psihologiei ca știință"* (sub coordonarea profesorului Vasile Pavelcu), iar un an mai tîrziu absolvă Seminarul Pedagogic Universitar din Iași; la solicitarea de a ocupa un post în învățămînt, este trimis la gimnaziul unic din localitatea natală, dar în condițiile arestării pe motive politice a doi dintre frați și ale asasinării celor două surori de către soldații trupelor de ocupație sovietică (pentru „atitudine neprietenoasă"), este scos de la catedră și pus, pentru un timp, la dispoziția Inspectoratului Școlar Raional Huși; suplinește, o vreme, o catedră vacantă din satul Răducăneni, dar este înlăturat și de acolo, pentru „neintegrare în noua ordine socială"; ajuns la Iași, în primăvara anului 1950, se întîlnește cu medicul Emil Blumenfeld, fost coleg de Pedagogie - Psihologie, iar acesta îl invită să coopereze la

înființarea primului serviciu clinic de neuropsihiatrie infantilă, în cadrul Policlinicii de copii a regiunii Iaşi; rămîne pe acest post, de psihopedagog, pînă în septembrie 1964, cînd devine cercetător ştiințific, iar din anul următor lector titular la catedra de *Pedagogie* a Universității ieşene, ce îl avea în frunte pe profesorul Silvestru Găină; membru titular al Asociației Internaționale de Psihologie Aplicată (din 1967), îşi trece doctoratul în Pedagogie în 1968, iar trei ani mai tîrziu, în 1971, avansează pe un post de conferință, pentru ca din 1991 să devină profesor titular; în cursurile sale ținute în cadrul Facultății de Istorie - Filosofie, dar şi la alte specializări (*Pedagogie generală, Tehnică experimentală şi Statistică în pedagogie, Pedagogie specială, Pedagogie comparată, Psihologia deficienților, Sociologia familiei, Sociologia educației şi etică* etc.), reuşeşte să aducă cîte ceva din suspansul şi din înflăcărarea expunerii unor remarcabili profesori precum Nicolae Bagdasar, sau Alexandru Claudian;

☞ (12) **Adrian Neculau**, ivit pe lume la Ungureni, județul Botoşani, pe 30 august 1938; după terminarea Liceului „August Treboniu Laurian" din capitala de județ, a urmat cursurile secției de Pedagogie - Limbă Română, din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie, unde obține licența în Pedagogie, în vara anului 1962, pe baza unei teze privind *Educația adulților în țara noastră*, sub coordonarea profesorului Ştefan Bârsănescu; profesor de gimnaziu în cursul anului şcolar 1962 - 1963, psiholog la Laboratorul de Psihologie din cadrul Policlinicii Regionale C. F. R. – Iaşi (între anii 1963 şi 1967), iar apoi şef al Laboratorului de Psihologie din cadrul Întreprinderii Regionale de Transport Auto - Iaşi, în toamna anului 1969 este încadrat cu o normă de cercetare la Catedra de *Materialism dialectic şi istoric* din cadrul Facultății de Istorie - Filosofie a Universității ieşene; din 1972, trece pe o normă de lector la Catedra de Sociologie, Psihologie, Pedagogie şi Etică, iar doi ani mai tîrziu îşi susține doctoratul în Psihologie, cu o teză despre *Liderii în dinamica grupurilor*, sub coordonarea profesorului Vasile Pavelcu; din 1979, devine conferențiar la catedra menționată, iar o dată cu schimbarea de regim politic, se titularizează ca profesor; din 1990 este şeful Catedrei de Psihologie, din

1993 secretar științific al Senatului, iar din 1996, prorector al Universității „Al. I. Cuza", din 2000 revenind la funcția de șef al catedrei, în cadrul noii Facultăți de Psihologie și Științe ale Educației; conducător de doctorat, se manifestă, în afara instituției, ca vicepreședinte al Asociației Psihologilor din România, președinte al Asociației Psihologilor din Moldova (de dincoace de Prut), redactor șef la „Buletinul Cabinetului Pedagogic" al Universității „Al. I. Cuza", al seriei de *Psihologie* din cadrul „Analelor Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» - Iași" (din 1990) și redactor-șef adjunct al „Revistei de Psihologie", respectiv ca membru în mai multe organizații profesionale din afara țării; studenților de la secțiile Facultății de Istorie - Filosofie și celor de la secțiile noii facultăți (de Psihologie și Științe ale Educației) le-a susținut, de-a lungul anilor, cursuri de *Psihologie școlară*, *Introducere în psihologia socială*, *Introducere în dinamica grupurilor*, *Elemente de sociologie industrială* etc.;

☞ (13) **Sorin Pârvu**, născut la Mihălășeni, județul Botoșani, pe 29 aprilie 1946; șef al promoției 1964 din cadrul Liceului Internat „Costache Negruzzi", a urmat cursurile secției de Engleză - Română la Facultatea ieșeană de Filologie (între 1964 și 1969), iar apoi pe cele ale secției de Filosofie (între 1970 și 1975), la Facultatea de Istorie - - Filosofie a aceleiași instituții luîndu-și cea de-a doua licență cu teza despre *filosofia comportamentistă*, sub coordonarea lectorului Gheorghe Bourceanu; asistent la catedra de Anglistică din 1969, iar lector din 1975, își susține doctoratul în *teoria literară*, la Universitatea București, cu o teză despre *proza behavioristă*, sub coordonarea profesorului Silvian Iosifescu; evoluează la gradul de conferențiar (în 1991), iar apoi la cel de profesor, în 1999; de-a lungul anilor, susține cursuri de: *Literatură engleză* și de *Literatură americană*; între 1982 și 1984, funcționează ca *lector* la Universitatea din Londra și la Universitatea din Cambridge (*Faculty of Medieval and Modern Languages*), iar pe intervalul 1993 - 1994 fructifică bursa postdoctorală *Fulbright* la *State University of New York at Albany* (Department of English), unde a ținut cursuri de *Literatură americană și teoria literaturii*; redactor, iar apoi redactor-șef la revista „Dialog", colaborator la „Opinia studențească", „Cronica", „Convorbiri literare", „Ate-

neu" şi alte reviste de cultură, a inițiat (împreună cu Petru Ioan) seria „Interferențe", ca supliment al seriei de *Filosofie* din cadrul „Analelor Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza» Iaşi"; după evenimentele politice din iarna anului 1989, îşi extinde aria activității editoriale, în calitate de fondator al revistei „Echidistanțe", respectiv de redactor - şef al editurii din cadrul Institutului European - Iaşi, unde îşi leagă numele de colecții de mare audiență precum: „Sinteze", „Eseuri de ieri şi de azi" etc.

G. Să notăm şi faptul că pe parcursul a patru decenii, în epoca postbelică, Universitatea ieşeană a aşezat (ori ar fi trebuit să aşeze) steagul în bernă pentru trecerea în neființă a unor remarcabili slujitori din vremuri de demult ai învățământului filosofic. Este vorba, între alții, de: **Petre P. Negulescu** şi **Ion Găvănescul** (în 1951); **Dimitrie Gusti** (în 1955); **Constantin Fedeleş** (în 1958); **George Călinescu** (în 1965); **Dan Bădărău** (în 1968); **Nicolae Bagdasar** (în 1971); **Silvestru Găină** (în 1971); **Ion Petrovici** (în 1972); **Grigore C. Moisil** (în 1973); **Alexandru Dima** (în 1978); **Ernest Stere** (în 1979); **Petre Botezatu** (în 1981); **Ştefan Bârsănescu** (în 1984); **Vasile Harea** (în 1987) şi **Ion Didilescu** (în 1987).

2.5. *ÎNVĂȚĂMÂNTUL FILOSOFIC IEŞEAN ÎN CEA DE-A CINCEA ŞI ULTIMĂ ETAPĂ A UNIVERSITĂȚII MIHĂILENE*

A. Schimbările violente de regim politic petrecute la sfîrşitul anului 1989 în țara noastră au permis numeroase reconfigurări în structura instituției create la 1860 şi în conținutul pregătirii studenților: ☞ (1) s-a mărit considerabil numărul specializărilor, iar în locul învățământului „la fără frecvență" s-au impus, din mers, formele de pregătire „la distanță"; ☞ (2) cei mai mulți dintre studenții instituției sînt, astăzi, plătitori de taxe; ☞ (3) după un prim impuls, de extindere a intervalului de pregătire, la 5 ani, s-a trecut şi în cadrul universității noastre la învățământul pe două cicluri (licență + studii aprofundate), iar apoi la cel în trei cicluri: licență + masterat + studii doctorale; ☞ (4) în structura Universității a revenit Facultatea de Chimie teoretică, după „mariajul forțat" cu secțiile de Chimie aplicată,

din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi"; ☞ (5) s-a reactivat (pentru a doua oară, după „decesul" suportat la 1864) una dintre facultățile întemeietoare ale Universității – cea de Teologie ortodoxă; într-o concepție mai apropiată de misiunea bisericii majoritare, facultatea pomenită s-a înscris în aria curriculară a Universității ieşene cu secții de *Teologie ortodoxă pastorală, Teologie - Litere* (astăzi: *Teologie Ortodoxă Didactică*) şi *Teologie - Asistență socială* (astăzi: Teologie Ortodoxă - Asistență Socială), acestora adăugîndu-li-se, ulterior, o secție de *Artă sacră*, vizînd, cu deosebire, restaurarea monumentelor ecleziastice; ☞ (6) în acord cu realitățile confesionale din România şi din partea noastră de țară, universitatea ieşeană şi-a integrat o facultate de *Teologie romano - catolică*, cu secții similare celor de la Teologia ortodoxă [184]; ☞ (7) în ultimele două decenii a sporit considerabil şi numărul facultăților, prin divizarea entităților rezultate din anterioare comasări, ceea ce proiectează instituția ieşeană printre universitățile româneşti cu cea mai diversificată structură a programelor de pregătire; ☞ (8) în raport cu schimbările evocate, Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi înregistrează cea mai mare creştere în privința efectivelor de studenți (40. 377, în cursul anului universitar 2005 - 2006) şi a numărului de cadre didactice (circa 980, în cadrul a 80 departamente şi catedre), revenind, în această privință, pe primul loc în centrul universitar.

B. Procesul de care amintim se continuă înăuntrul facultăților. Dacă, la momentul separării de *Istorie*, pe 25 ianuarie 1990, nou-înființata Facultate de *Filosofie* se compunea dintr-o singură specializare, cu patru formații de curs şi seminar, la doar cîteva luni, după concursul de admitere din toamna respectivului an universitar, ea dispunea de 5 specializări: *Filosofie, Sociologie, Psihologie, Pedagogie, Psiho-pedagogie specială*; lor li s-au adăugat, din mers, secția de *Asistență socială* (la cererea şi cu sprijinul Ministerului Muncii) şi secția de *Educație fizică şi Sport*, venită prin transfer din cadrul Facultății de *Istorie*. Chiar şi după constituirea noilor facultăți de „Educație fizică şi Sport", respectiv de „Psihologie

[184] *Teologie romano - catolică şi Asistență socială*, respectiv *Teologie romano - catolică şi Filologie*

şi Ştiinţe ale educaţiei", actuala „Facultate de Filosofie şi Ştiinţe social - politice" asigură un spectru diversificat de specializări, graţie implementării de noi programe de licenţă, în cadrul unor secţii precum cele de: ☞ (1) *Politologie*; ☞ (2) *Relaţii internaţionale şi studii europene*; ☞ (3) *Comunicare socială şi relaţii publice.*

Specializarea - matcă, *Filosofia*, ţine astăzi de o singură catedră, după ce, în anii de după „revoluţie", au funcţionat patru asemenea colective: (1) de *Logică şi Semiologie*, sub conducerea profesorului Petru Ioan; (2) de *Epistemologie şi Filosofie Sistematică*, sub conducerea profesorului Teodor Dima; (3) de *Istoria Filosofiei şi Axiologie*, sub conducerea profesorului Titus Raveica; (4) de *Hermeneutică şi Filosofia Culturii*, aflată sub conducerea profesorului Ştefan Afloroaei [185].

C. Din „vechea gardă", şi-au continuat activitatea în era postdecembristă (pînă la pensionare, ori pînă la retragerea fortuită din activitate), la Facultatea de Filosofie, respectiv la nou-înfiinţata Facultate de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, următorii slujitori ai catedrei:

☞ (1) prof. dr. **Ioan Grigoraş**, conducător al multor doctorate în domeniul *Eticii* şi al *Filosofiei practice*; el a constituit un punct de sprijin pentru evoluţia catedrei de Pedagogie, reactivate, în 1990, în

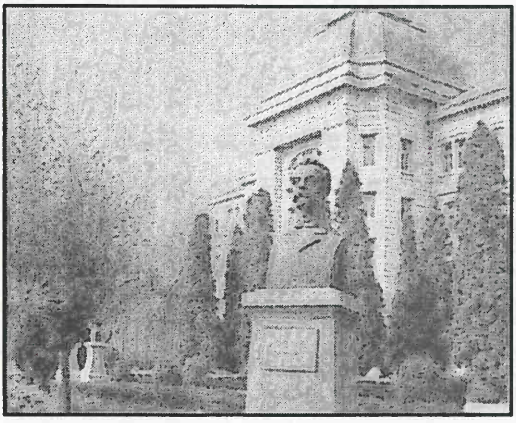

Aripa din vale ţinînd de corpul principal al Universităţii „Al. I. Cuza", străjuită de bustul marelui formator Spiru Haret (autor: Dan Covătaru, 1976); la dreapta, corpul B, sau „extinderea", flancată de „Tinerii" lui Vladimir Florea şi Vasile Condurache

[185] Într-o etapă intermediară a refluxului de ordin structural, au funcţionat catedrele de *Logică, Filosofie sistematică* şi *Ştiinţele comunicării* (sub conducerea profesorului Ştefan Celmare), respectiv de *Istoria filosofiei şi hermeneutică*, avîndu-l în frunte pe profesorul Nicolae Râmbu.

Facultatea de Teologie Ortodoxă, instalată în Palatul domnitorului Mihail Sturdza, alocat cîndva Seminarului Teologic „Veniamin Costachi"; la dreapta, corpul E al Universității „Al. I. Cuza", provenit din fosta închisoare a Principatului Moldovei, după supraetajare

orizontul „transmodern" al Ştiinţelor Educaţiei, avînd doi urmaşi, pe linia preocupărilor de *Etică* şi *Deontologie profesională*, în catedrele din actuala Facultate de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice;

☞ (2) prof. dr. **Titus Raveica**, şef al catedrei de *Istoria filosofiei* (între 1990 şi 1994); din 1990, a condus numeroase doctorate în cîmpul filosofiei renascentiste şi moderne, iar pe această linie şi-a asigurat doi prestigioşi urmaşi în actuala configuraţie a corpului profesoral pe care se sprijină specializarea în Filosofie; în primii ani din era postcomunistă, a activat ca senator, iar apoi ca preşedinte al Consiliului Naţional al Audio - Vizualului; s-a remarcat, de asemenea, prin volumele dedicate „memoriei amfiteatrelor", acestea conţinînd pagini emoţionante despre numeroase personalităţi ale Universităţii ieşene din vremuri mai mult sau mai puţin îndepărtate;

☞ (3) prof. dr. **Petre Dumitrescu** a iniţiat, după „virajul" politic din România anului 1989, un curs de antropologie filosofică şi a condus numeroase doctorate cu deschidere spre filosofia socială, ori spre gîndirea românească; şef al Catedrei de *Filosofie şi Sociologie* (între 1989 şi 1992), iar al Catedrei de *Istoria filosofiei* pe intervalul 1992 - 2001 şi cancelar al Facultăţii de Filosofie între 2001 şi 2002, a condus catedra de *Ştiinţe Politice* din februarie 2002, pînă în octombrie 2007, pe intervalul respectiv susţinînd cursuri de *Istoria doctrinelor politice*, de *Epistemologie politică*, respectiv de *Globalizare şi regionalizare*; din 2007, devine profesor consultant, continuîndu-şi

implicarea în programele doctorale ale facultății; în afara instituției, a condus subcomitetul ieşean de *Istoria şi filosofia ştiinței* (între 1988 şi 1993); a fost membru în Comisia de Filosofie a Ministerului Ştiinței şi Învățământului (între 1978 şi 1990) şi s-a impus ca preşedinte fondator al *Asociației de Filosofie de Limbă Franceză din România;*

☞ (4) conf. dr. **Elena Puha**, titularizată în 1992, prin concurs, ca profesor de *Filosofie socială*, s-a implicat, după reorganizarea facultății, în programul secției de Filosofie, în predarea disciplinelor privind *Ontologia socială* şi *Filosofia istoriei*; la secția de Biologie, inițiază cursul de *Antropologie filosofică* din 2000, iar din 1994, revine cu un curs de *Propedeutică filosofică* la secțiile de Limbi străine ale Facultății de Litere; contribuie, de asemenea, la relansarea cursului de Filosofie la Facultatea de Fizică pe intervalul 1993 - 1996; din toamna anului 2000, funcționează ca profesor de *Filosofie* şi de *Epistemologie socială* la Facultatea de Drept din cadrul Universității „Dimitrie Cantemir" - Târgu Mureş, contribuind, între altele, la formarea unor cadre mai tinere în zona de contact dintre filosofie şi drept: *Logică, Epistemologie, Axiologie* şi, respectiv, *Hermeneutică juridică, Deontologie profesională* în domeniul dreptului etc.;

☞ (5) conf. dr. **Teodor Dima** devine în 1990 profesor titular pe *Logică generală* şi *Epistemologie*; şef al Catedrei de *Filosofie şi Logică*, între 1990 şi 1991, apoi decan, pe intervalul 1992 - 1999, şi

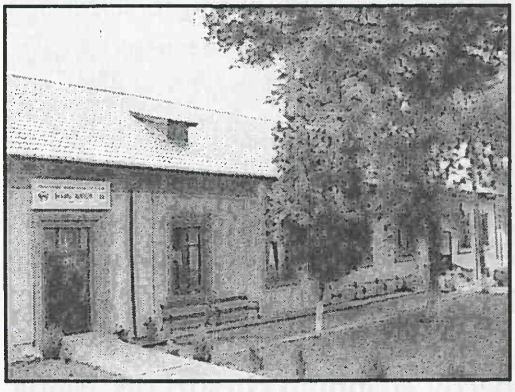

Una din clădirile complexului „Iustin Georgescu", amenajată în ultimii ani ca spațiu de învățământ pentru Şcoala „Junior"; la dreapta, un nou hotel al Universității „Al. I. Cuza", construit în flancul stîng al fostei închisori a Moldovei

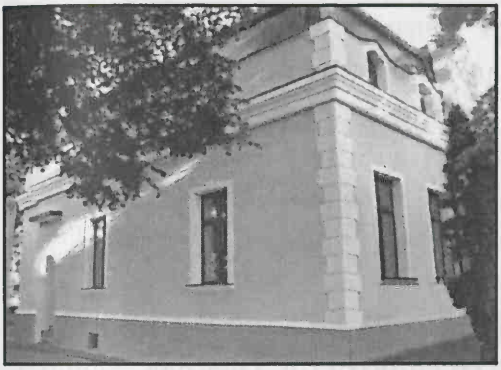

Fostul Centru de Științe Sociale aferent facultăților umaniste, astăzi renovat în beneficiul noului Centru de Studii Europene al Universității „Al. I. Cuza"; la dreapta, hotelul „Gaudeamus" din Complexul studențesc „Codrescu"

iarăși șef de catedră, între 2007 și 2008, conduce numeroase doctorate în cîmpul *Epistemologiei* și al *Filosofiei științei*; după retragerea „formală" din activitate, în toamna anului 2009, rămîne profesor asociat al Facultății de Filosofie și Științe social-politice (cu implicare în programele de pregătire doctorală), iar în paralel, își continuă angajamentul ca director al Institutului de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane", din cadrul Filialei Iași a Academiei Române; este membru corespodent al Academiei Române și doctor *honoris causa* al mai multor universități din estul și din vestul țării;

☞ (6) conf. dr. **Tudor Ghideanu** (răsplătit, în 1991, cu premiul „Vasile Conta" al Academiei Române pentru volumul *Temeiuri critice ale creației*, apărut în 1988) este numit pe postul de profesor în 1992; alături de cursurile anterioare (de *Filosofie contemporană* și de *Filosofie românească*), în noua etapă a Universității ieșene, susține programele masterale, între altele, prin cursul privind *Stilurile fundamentale în filosofie*; o activitate fructuoasă desfășoară, de asemenea, pînă la retragerea din activitatea „ordinară", survenită în 2006, dar și de atunci încoace, în calitate de îndrumător la doctorat, pe direcția filosofiei contemporane, a filosofiei românești și a spiritualității răsăritene, în genere; continuă să scrie și să publice valoroase contribuții pe linia filosofiei contemporane și a valorificării unor contribuții majore din moștenirea spiritualității românești;

☞ (7) conf. dr. **Ștefan Celmare** devine profesor titular în cursul anului 1995, iar din această poziție i se acordă coordonarea docto-

ratelor în ramura *Ontologie, Metodologie generală* şi *Gnoseologie;* la cursurile anterioare se adaugă, începînd cu 1990, discipline precum *Ontologia* (preluat de la conf. dr. Mihai Sărmăşanu) şi *Filosofia analitică a ştiinţei,* la secţia de Filosofie, *Filosofia* (la Ştiinţe Economice), *Filosofia fizicii* (la Facultatea de Fizică) şi *Filosofia ştiinţei,* la Facultatea de Matematică; este şef al Catedrei de *Epistemologie şi filosofie sistematică,* între 1992 (cînd profesorul Teodor Dima devine decanul Facultăţii de Filosofie) şi 1999, apoi al celei de *Logică şi Filosofie sistematică* [186] (rezultată din comasarea cu catedra de *Logică* şi *Semiologie*), pînă în 2007, cînd se retrage din activitate, iar deteriorarea stării de sănătate îl privează de bucuriile contactelor profesionale;

☞ (8) lector dr. **Constantin Marin,** devenit în 1990 conferenţiar, iar în 1994 profesor, îşi continuă, în noua organizare a facultăţii, cursul de *Istorie a filosofiei antice şi medievale,* alături de care mai iniţiază cursuri opţionale (de *Filosofie indiană,* respectiv de *Filosofie greacă*) şi cursuri pentru masterat, între care cele referitoare la *Culturi laice şi religioase,* respectiv la *Isihasmul în România;* în calitate de îndrumător la doctorat, contribuie la selectarea şi la avansarea unora dintre colegii mai tineri, din actuala catedră de Filosofie; profesor consultant între 2006 şi 2008, iar profesor asociat din 2008, continuă

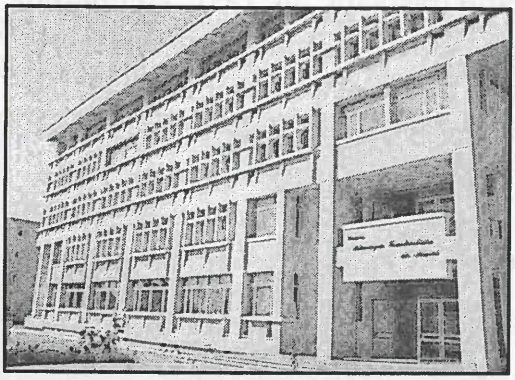

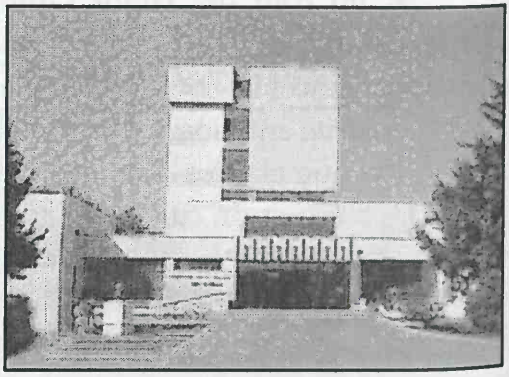

Două dintre noile edificii ale Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi" - Iaşi, înălţate pe Splaiul „Bahlui"

[186] Rebotezată (pentru o vreme) sub numele „Logică, filosofie sistematică şi ştiinţe ale comunicării"; după desprinderea colectivului legat de activitatea secţiei *Comunicare socială şi relaţii publice,* respectiva catedră se contopeşte cu cea de *Istoria filosofiei şi hermeneutică* în ceea ce, astăzi, reprezintă Catedra de *Filosofie.*

Clădirea primului Conservator Filarmonic - Dramatic din Iași[187] *(1836), respectiv sediul actualei Universități de Arte „George Enescu", cu spațiu aferent Facultății de Muzică*

să colaboreze la programele de studii ale facultății, urmărind finalizarea proiectelor doctorale; din 2007 este profesor emerit;

☞ (9) lector dr. **Virgil Catargiu** revine, începînd cu 1990, la catedra de *Istoria filosofiei*, unde își asumă cursuri noi precum: *Istoria mentalităților, Filosofia mentalităților,* sau *Filosofia românească*; la 15 februarie 1991, avansează la poziția de conferențiar, iar din 2004, devine profesor titular; după retragerea din activitatea universitară și schimbarea teatrului de operațiuni, din Iași, la Gura Humorului, în cursul anului 2005, se dedică activităților culturale ca director al Fundației „Bucovina", dar rămîne atașat și proiectelor editoriale: „Ștefan ce Mare - mit și simbol", respectiv „Mit și imaginar: vin americanii";

☞ (10) lector dr. **Miluță Bulimar**, devenit în 1991 conferențiar, și-a continuat, în „noua ordine" a pregătirii în specialitate la Facultatea de Filosofie, angajamentul pe direcția cursurilor de *Filosofia culturii, Teoria valorilor, Cultură și civilizație, Introducere în filosofie,* domenii în care s-a remarcat și ca autor a numeroase studii, articole, note și recenzii, în revistele de specialitate și în cele de cultură; confruntat cu grele probleme de sănătate, la 19 ianuarie 1999 a trecut, discret, în lumea umbrelor, înainte de a se fi încheiat concursul de promovare pe postul de profesor și de a fi reușit să-și facă cunoscute toate roadele cercetării acumulate pe parcursul cîtorva decenii;

---

[187] Apud: Constantin - Liviu Rusu, Ioan Caproșu, Ion Holban, Dumitru Vacariu, Lucian Vasiliu, *Iași*, Editura „Cronica", Iași, 1994, p. 53

☞ (11) lector **Radu Negru**, titular în continuare al disciplinei *Estetică filosofică*, dar şi deschizător de drumuri în aria curriculară a secţiei de Sociologie (*Estetica habitatului, Ecologia socială* şi *Designul mediului social construit*), a susţinut, în cursul anului 1996, o teză de *sociologia artei* (sub coordonarea colegului mai tînăr Vasile Miftode), ducînd la capăt un doctorat întrerupt, mai întîi, la Leningrad (din motive „româno - sovietice"), iar apoi la Bucureşti, din convingerea că inclusiv în reflecţia din cîmpul frumosului este nevoie de adevăr şi de rectitudine în ordinea discursului; n-a mai avut, însă, răgazul de a-şi fructifica *„însemnul formal"* al competenţei profesionale, datorită grabei cu care cei de dinaintea sa l-au chemat la dînşii, pe 11 martie 1997; cu el, Universitatea „Al. I. Cuza", publicistica şi cultura ieşeană în ansamblu au pierdut pe criticul de artă cel mai avizat din epoca postbelică, un fin *causeur* şi un remarcabil dascăl;

(12) lector dr. **Mihai Nistor**, devenit conferenţiar la catedra de Istoria Filosofiei şi Axiologie în cursul anului 1990, iar profesor în 1998, iniţiază, la nou-înfiinţata facultate ieşeană de Filosofie, cursul de *Istoria şi filosofia religiei*, în locul celui de *Ateism ştiinţific şi istoria religiei*, iar după trecerea în nefiinţă a colegului Radu Negru, preia şi cursul de *Estetică* (domeniu în care a condus şi încă

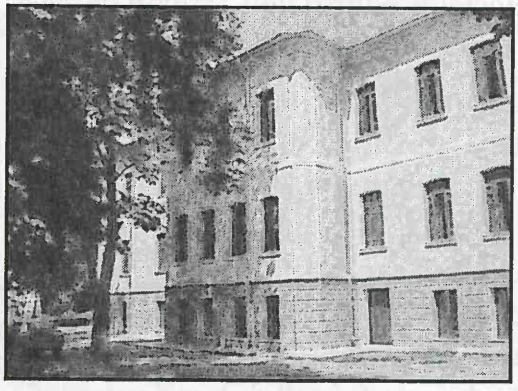

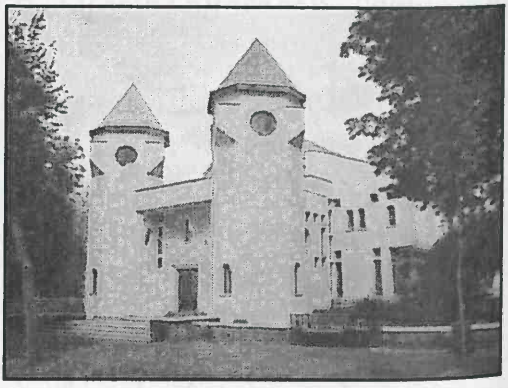

Liceul „M. Eminescu", din fostul Externat „Oltea Doamna" [188], *respectiv Memorialul „Eminescu", din centrul parcului „Copou"*

[188] Fostă proprietate Mavrocordat, clădirea a slujit ca loc de tratative (sub conducerea prinţului Potemkin) pentru încheierea războiului ruso - austro - turc din anii 1787 - 1792; între 1869 şi 1907, spaţiul în atenţie a găzduit celebra Şcoală de studii secundare „Institutele Unite", peste care s-a aşezat, cu timpul, Liceul „Oltea Doamna".

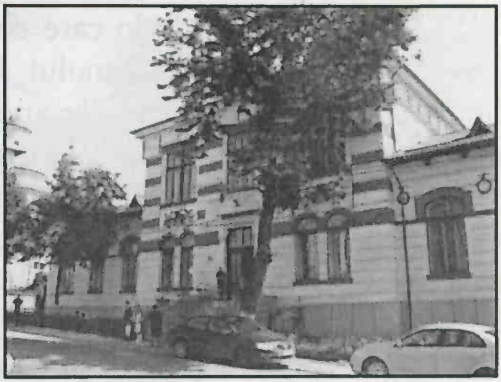

Inspectoratul Școlar Județean - Iași (din strada „Nicolae Bălcescu", nr. 26) și Casa Corpului Didactic, din strada „Octav Botez", nr. 2 A

mai conduce doctorate), introducînd în programele de studii oferite studenților din cadrul facultății discipline noi, precum *Filosofia artei, Estetica și conștiința religioasă*, ori *Estetica și designul social*; se retrage din activitatea „ordinară" în 2005, dar se menține activ pe ruta pregătirii doctoranzilor în stagiu;

☞ (13) lector dr. **Gheorghe Bourceanu** accede în 1990 la gradul de conferențiar, iar pînă la întreruperea brutală a cursului existenței (pe 24 mai 1993), datorită unor îndelungate afecțiuni de ordin somatic, continuă să susțină studenților din facultate cursul de *Filosofie socială*, pe coordonatele gîndirii marxiste [189];

☞ (14) lector dr. **Mihai Baciu**, devenit între timp conferențiar (în 1991), iar din 1997 profesor, pînă în 2009 (cînd se retrage la pensie) s-a legat, în actuala configurație a Facultății de Filosofie și Științe Social - Politice, de predarea *Propedeuticii filosofice* și a *Ontologiei sociale* la secția de Filosofie; în beneficiul studenților de la secția de Filosofie, inițiază cursul de *Filosofie, istorie, literatură*; între 1996 și 2004, a fost deputat în Parlamentul României, iar pe intervalul 2004 - 2006, a reprezentat România, ca ministru *ad interim*, în capitala Belarusului; din poziția de pensionar, s-a „reactivat" la Universitatea „Petre Andrei" din Iași, unde funcționează ca decan al Facultății de Științe Politice și Administrative.

[189] Mihai Baciu, *Gheorghe Bourceanu: 1941 - 1993*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, nr. 1 - 2, 1993, pp. 252 - 254; Ionel Maftei, *op. cit.*, vol. 8, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei - „Trinitas", Iași, 2000, pp. 91 - 92

D. În condiţiile în care conferenţiarul dr. **Vasile Miftode** (devenit profesor în cursul anului 1990) va funcţiona ca şef al catedrei de *Sociologie şi Politologie*, iar apoi al catedrei de *Sociologie şi Etnologie*, respectiv al celei de *Sociologie şi Asistenţă Socială*, iar lectorul dr. **Anton Carpinschi** (conferenţiar din 1990, respectiv profesor din 1991, la discipline precum *Filosofie politică, Sisteme politice comparate, Ideologii politice* etc.) avea să se regăsească în componenţa catedrei de *Sociologie şi Politologie* şi apoi în noua catedră de *Ştiinţe politice* (ca fondator şi prim şef al acesteia, pînă în 2004), din generaţia „predecembristă" astăzi mai activează, în cadrul secţiei ieşene de Filosofie, doar doi „ultimi mohicani". Este vorba de:

☞ (1) lector dr. **Petru Ioan**, promovat *„la excepţional"* ca profesor (fără a mai fi trecut prin gradul de conferenţiar !) în primăvara anului 1990 şi tot de atunci conducător de doctorat în Filosofie, la specializarea Logică şi Semiologie; cel dintîi decan al nou - înfiinţatei Facultăţi ieşene de Filosofie, în intervalul 1990 -1992, şi-a asociat numele cu înfiinţarea (sau reînfiinţarea) catedrelor de *Sociologie - Politologie* (apoi de *Sociologie - Etnografie* [190], respectiv *Sociologie şi Asistenţă socială*), de *Psihologie*, de *Pedagogie* şi de *Politologie*,

Palatul Rosetti - Roznovanu, aflat din 1892 în patrimoniul public, iar astăzi adăpostind Primăria Municipiului Iaşi [191]*; la dreapta: Casa lui Mihai Codreanu – vestit degustător ieşean de vinuri şi ctitor de sonete celebre*

[190] După înfiinţarea catedrei de Ştiinţe Politice, în 1997, şi a specializării omonime

[191] Datînd din secolul al XVIII-lea, clădirea a fost restaurată în 1830, sub supravegherea arhitectului Johann Freywald, proiectantul Catedralei Mitropolitane; reşedinţă temporară a familiei regale, iar în parte sediu al autorităţilor locale, edificiul în stil neoclasic, cu elemente ornamentale în stil baroc, avea să găzduiască Guvernul şi o parte dintre ministere, pe timpul refugiului la Iaşi a autorităţilor centrale, în anii primului război mondial

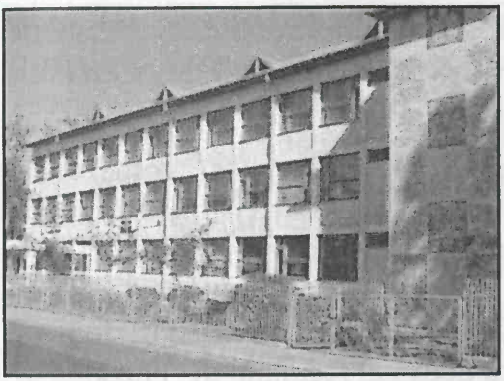

Liceul Teoretic „Dimitrie Cantemir" din Iași (în clădirea datînd din anul 1969), și Fundația omonimă, amenajată într-o clădire din strada „Lascăr Catargi"

ca și cu promovarea specializărilor complementare din cadrul facultății: *Sociologie - Politologie* (din care s-au desprins ulterior secțiile de *Sociologie* și, respectiv, de *Politologie*), *Psihologie, Pedagogie, Psihopedagogie specială, Asistență socială* etc.; printre performanțele „de etapă" ale celui în discuție, se înscrie cordonarea celui mai mare număr de doctoranzi regăsiți în actualele state de funcții ale Universității „Al. I. Cuza"; ei sînt: prof. dr. Constantin Sălăvăstru; prof. dr. Traian Dinorel Stănciulescu; conf. dr. George Ceauşu; conf. dr. Gheorghe Ilie Fârte; conf. dr. Dorina Sălăvăstru (din catedra de *Psihologie* a Facultății de Științe ale Educației); conf. dr. Melentina Toma; asist. dr. Florentina Călmățuianu, asist. asoc. dr. Adriana Crăciun, asist. cerc. dr. Brînduşa Gorea (actualmente, lector la catedra de Drept a Universității „Dimitrie Cantemir" din Tg. Mureş), asist. cerc. dr. Crăița Ioana Florescu și asist. drd. Gheorghe Vlasie; între 1992 și 1999, este șeful Catedrei de *Logică și semiologie*, în componența căreia s-a regăsit, o vreme, și prof. dr. consultant Maria Carpov, fostă șefă a Catedrei de *Limbă și literatură franceză*, conducător de doctorat în orizontul lingvisticii și al semiologiei; de reținut și angajamentele din afara universității ale celui în atenție: ca deputat în Parlamentul României, în legislatura 1992 - 1996, ca președinte executiv al *Fundației Internaționale „Ștefan Lupaşcu" pentru Știință și Cultură* (cu sediul central la Iași), ca rector - fondator al *Institutului de Studii Europene*, director al *Edi-*

turii „Ştefan Lupaşcu" şi redactor responsabil al revistei „Secvenţe semio-logice", ca membru al Centrului Internaţional de Cercetări şi Studii Transdisciplinare (cu sediul la Paris) etc.;

(2) asistent dr. **Ştefan Afloroaei,** lector din 1990, conferenţiar din 1991, iar profesor din 1995, a contribuit la înnoirea climatului filosofic ieşean, prin încurajarea cercetărilor de ordin hermeneutic; tot el a relansat *Metafizica* în aria curriculară a pregătirii de specialitate, iar ca îndrumător de doctorat, a reuşit să formeze mai mulţi specialişti în domeniile de care am pomenit; funcţionează ca decan al facultăţii de Filosofie între 2000 şi 2008, iar printre cursurile asumate în noua configuraţie a programelor de studii, se regăsesc cele privitoare la *Metafizică,* la *Hermeneutică,* la *Teorii ale interpretării* şi la *Ideea europeană: paradigme ale spiritualităţii europene,* la *Hermeneutica formelor simbolice, Hermeneutică radicală, Cercetări hermeneutice actuale* etc.; la Şcoala Doctorală a Centrului de Excelenţă în Studiul Imaginii (subordonată Universităţii Bucureşti) a ţinut prelegeri despre *Interpreţi ai imaginii,* respectiv la *Teorii moderne ale interpretării;* coordonator al Cercului de Studii Hermeneutice din cadrul Facultăţii de Filosofie (din 1996), este director al Centrului de Hermeneutică, Fenomenologie şi Filosofie Practică, înfiinţat în 2009.

E. Dintre noii veniţi (pe intervalul ultimelor două decenii) la catedrele în profil filosofic *lato sensu* [192] din cadrul Facultăţii de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi (înainte ca din trupul acesteia să se fi desprins actuala Facultate de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei), reţin atenţia cel puţin următorii colegi:

☞ (1) **Laurenţiu Şoitu,** care a văzut pentru prima dată lumina zilei în comuna Şuletea (judeţul Vaslui), pe 8 aprilie 1945; după obţinerea bacalaureatului, la Complexul Şcolar Bârlad, în vara anului 1963, se înscrie la secţia de Filosofie din cadrul Universităţii ieşene, de unde se transferă la facultatea similară a Universităţii Bucureşti; în vara anului 1969, îşi trece licenţa cu o teză de Sociologie; la terminarea studiilor se angajează ca redactor la postul regional de

[192] A se înţelege şi absolvenţii secţiei de Filosofie care s-au aprofundat în cîmpul psihologiei, al sociologiei şi asistenţei sociale, al pedagogiei şi al politologiei, unii dintre ei susţinîndu-şi doctoratul cu foştii profesori din anii studenţiei

radio Iaşi, unde funcționează pînă la închiderea acestuia, în 1985; între timp, urmează ruta pregătirii doctorale, sub coordonarea profesorului Petre Botezatu [193], pe care o finalizează în cursul anului 1982, o dată cu susținerea tezei *Semiotica limbajului audio-vizual*; între 1985 şi 1990, funcționează ca cercetător principal la Centrul de Ştiințe Sociale al Universității „Al. I. Cuza", de unde se transferă (prin concurs), în 1990, ca lector la catedra de Pedagogie a Facultății de Filosofie; în 1994, avansează la poziția de conferențiar, iar din 1997 (cînd obține şi doctoratul în Ştiințele Educației, cu teza *Comunicarea didactică: specificitate şi eficiență*, sub conducerea profesorului George Văideanu) este profesor titular; de-a lungul anilor, la Facultatea de Filosofie, iar apoi la cea de Psihologie şi Ştiințe ale Educației, susține cursuri şi seminarii de *Comunicare educațională, Strategii de comunicare, New media, Didactica mass - media, Comunicare interpersonală şi de grup, Educația adulților* etc.; director al Centrului Regional de Educație a Adulților (între 1996 şi 2006), apoi director al Institutului de Educație Continuă din cadrul Universității „Al. I. Cuza" (din 2006), coordonator de doctorat în Filosofie (pe ramura *ştiințelor comunicării*), din 2001, este deținător a numeroase premii şi distincții, între care diploma şi medalia de aur a Institutului Român pentru Drepturile Omului - Bucureşti, cu prilejul celei de a X-a ediții a Simpozionului Internațional „Dimensiunea spirituală a drepturilor omului", pentru merite în promovarea educației fundamentate pe valori (în 2007);

☞ (2) **Traian Dinorel Stănciulescu** [194], născut în comuna Potlogi (din județul Dîmbovița), pe 1 noiembrie 1951; după absolvirea Liceului „Constantin Diaconovici Loga" din Arad, urmează modulul de 3 ani din cadrul Institutului de Arhitectură „Ion Mincu" şi obține licența în Filosofie - Istorie la facultatea de profil a Universității ieşene, în promoția 1981; este doctor în Filosofie din 1995, cu o teză despre *Semiotica miturilor cosmogonice* (sub coordo-

[193] După decesul acestuia, în decembrie 1981, se transferă la academicianul Vasile Pavelcu.

[194] A se vedea, între altele: Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 647 - 648; Petru Ioan *et alia*, *Contributori în contul logicii ieşene*, 2010, pp. 247 - 260

narea profesorului Petru Ioan); lector din 1990, a devenit conferenţiar în 1996, iar profesor în 1999, ca titular al cursurilor de *Semiotică generală*, de *Aplicaţii ale metodelor semiotice*, de *Filosofie a creaţiei* şi de *Metodica predării filosofiei*; este conducător de doctorat în cîmpul ştiinţelor sermocinale, iar din 1997 funcţionează la catedra de Comunicare şi Relaţii Publice, predînd, între altele, cursuri de *Strategii persuasive*; în paralel cu activitatea la catedră, funcţionează ca cercetător şi şef al departamentului de coordonare a cercetărilor interdisciplinare în cadrul Institutului Naţional de Inventică, cu sediul la Iaşi, fiind actualul redactor - şef al Editurii „Performantica";

☞ (3) **Ion Ionescu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Crăcăoani, judeţul Neamţ, pe 20 februarie 1953; după absolvirea Liceului Pedagogic din Suceava, în vara anului 1973, funcţionează un an ca învăţător la Şcoala Mitocul Dragomirnei (pe intervalul 1974 - 1975), iar apoi parcurge stagiul de pregătire militară; după „liberare", în toamna anului 1977 devine student al secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; în vara anului 1981, obţine licenţa în Filosofie (cu Diploma de Merit) în baza unei teze de psihologie şcolară, realizată sub coordonarea lectorului Adrian Neculau, şi este repartizat la liceul „Ion Neculce" din Târgu Frumos; din poziţia de profesor gradul II, cu cercetarea finalizată în scopul obţinerii gradului I, susţine concursul pentru ocuparea unui post de asistent în toamna anului 1990 şi este angajat la catedra de Sociologie - Politologie din nou-înfiinţata Facultate de Filosofie; doi ani mai tîrziu avansează pe un post de lector, iar la 1 decembrie 1996 îşi finalizează doctoratul în filosofie cu o teză despre *Democratizarea societăţii şi schimbarea sistemului educaţional în România*, sub girul profesorului Vasile Miftode; în acelaşi an avansează pe un post de conferenţiar, iar din 2000 este profesor titular la catedra de Psihologie şi Asistenţă Socială; de-a lungul anilor a susţinut cursuri de *Sociologie generală*, *Metodologia cercetării sociale*, *Sociologia educaţiei* etc., după cum publică numeroase contribuţii în volume de autor, în volume colective şi în periodicele de specialitate, din ţară şi străinătate;

☞ (4) **Paul Balahur** [195], apărut pe lume la Timișoara, pe 17 aprilie 1953; este absolvent al secției de Sociologie - Psihologie (promoția 1972 - 1976), respectiv al secției de Științe juridice, din cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iași; după 14 ani de activitate publicistică la săptămînalul „Cronica", accede prin concurs la catedra de Epistemologie și Filosofie sistematică a facultății absolvite, pe un post de lector, în 1990, la secția de Filosofie ținînd cursuri de *Metodologii euristice*; o dată cu pregătirea doctorală (finalizată în 1999, sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraș, prin susținerea tezei despre *personalitate ca subiect al creativității*), aria preocupărilor didactice se lărgește spre cursurile de *Etică*, de *Estetică* și de *Filosofia artei*, domenii în care se ilustrează prin volumele publicate; accede la titlul de conferențiar în 2006, iar din 2007 funcționează la catedra de *Comunicare și Relații publice*; membru al Uniunii Scriitorilor din România, Paul Balahur este cunoscut în lumea literară prin numeroase volume de poezii, începînd cu *Făt Frumos din grai* (1976) și continuînd cu: *Călătorie cu dirijabilul* (1980), *Ce oră bate în univers* (1983), *O ploaie de aripi* (1985), *Merle în poligon* (1999); pe această linie a preocupărilor, a repurtat premiul „Nicolae Labiș" (1971), premiul „Mihai Eminescu" (1974) și Premiul Asociației Scriitorilor din Iași, în 1976 și 1983;

☞ (5) **George Ceauşu** [196], născut la Hârșova (în județul Constanța), pe 22 august 1954; după obținerea bacalaureatului la Liceul „Mircea cel Bătrîn" din Constanța, devine student al secției de Informatică din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iași, luîndu-și licența în vara anului 1978, cu o teză despre *generarea numerelor pseudoaleatoare* (sub îndrumarea profesorului Petre Minuț); după 12 ani de activitate „birocratică", la Centrul de Calcul al Trustului de Construcții - Iași, în toamna anului 1990 accede prin concurs la catedra de Filosofie și Logică din cadrul universității ab-

[195] Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 69 - 70

[196] *Ibidem*, pp. 152 - 153; Petru Ioan *et. alia, op. cit.*, pp. 261 - 268

solvite, pe un post de lector la disciplina de *Ştiinţă a cogniţiei*; în paralel, urmează cursurile secţiei de Filosofie, unde obţine licenţa, în 1995, cu o teză despre *problema consistenţei în logica formală*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan, cel de care se lasă călăuzit şi în pregătirea doctoratului, finalizat în cursul anului 1998, cu o teză asupra răsfrîngerii *teoremelor de incompletitudine ale lui Gödel în cîmpul ştiinţei, artei şi religiei*; din 2003, avansează la poziţia de conferenţiar, ca titular la disciplinele *Tehnologii ale informaţiei şi comunicării, Logică, Ştiinţa cogniţiei* şi *Filosofia minţii*;

☞ (6) **Constantin Sălăvăstru** [197], apărut pe lume la Truşeşti, judeţul Botoşani, pe 9 mai 1956; după absolvirea liceului în profil pedagogic, în municipiul reşedinţă de judeţ, a urmat cursurile secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, în promoţia 1977 - 1981, luîndu-şi licenţa cu o teză privind *Logica adevărului nuanţat*, sub coordonarea lectorului Petru Ioan; după un stagiu de 9 ani ca profesor de Filosofie şi Ştiinţe socio - umane în învăţămîntul secundar, la Liceul Teoretic „Spiru Haret" din Moineşti, în 1990 accede prin concurs la funcţia de lector în catedra de *Filosofie şi Logică* a facultăţii absolvite; este doctor în Filosofie din 1993, ca urmare a susţinerii disertaţiei despre *Limbajul educaţional în perspectiva modelelor argumentării*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; avansează la poziţia de conferenţiar în 1993, iar la cea de profesor în 1996, ca titular al cursurilor de *Logică şi teoria argumentării, Direcţii în logica actuală, Retorică, Matrici de receptare a logicităţii* etc.; din 2005, îndeplineşte funcţia de prorector al Universităţii, iar din 2007 este profesor la catedra de Comunicare şi Relaţii publice; este conducător de doctorat în sfera logicii şi a teoriei argumentării, iar pe linia specializării pe care a reuşit s-o implementeze în cadrul Facultăţii de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice, a iniţiat seminarul de *Logică discursivă, Teoria argumentării şi Retorică*, iar apoi publi-

[197] Alexandru Surdu, *op. cit.*, pp. 14, 22, 115, 145 - 146, 252; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 614 - 615; Petru Ioan, *Resemnificări*, vol. II, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005, pp. 187 - 200; Alexandru Surdu; Dragoş Popescu (coord.), *op. cit.*, pp. 648 - 657; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 275 - 284

cațiile „Argumentum" şi seria de *Ştiinţe ale Comunicării* din cadrul „Analelor Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi";

☞ (7) **Elisaveta Stănciulescu**, ivită pe lume (sub numele Dobrițoiu), la Amărăşti, judeţul Vâlcea, pe 13 iulie 1957; absolventă a Liceului Pedagogic din Râmnicu - Vâlcea, în promoţia 1976, urmează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", obţinîndu-şi licenţa, în vara anului 1982 cu o teză privitoare la *religia geto - dacilor*; funcţionează în învăţământul secundar (la Liceul de Construcţii din Deva), pînă în toamna anului 1990, cînd ocupă prin concurs un post de lector la catedra de Sociologie - Politologie a Facultăţii ieşene de Filosofie; după obţinerea doctoratului în Filosofie, cu o disertaţie privind *Familia şi educaţia în societatea românească* sub coordonarea profesorului Vasile Miftode, în 1997, avansează la gradul de conferenţiar (în septembrie 1999), poziţie din care se transferă la catedra de Sociologie şi Asistenţă Socială a Universităţii „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, unde se titularizează ca profesor în septembrie 2001; în anul următor, demisionează din învăţământ şi se instalează la Bucureşti, la un cabinet de consultanţă psiho-socială; de-a lungul anilor a susţinut cursuri şi a publicat în domenii precum sociologia generală şi doctrinele sociologice, sociologia educaţiei, respectiv sociologia familiei şi a copilului;

☞ (8) **Constantin Cucoş**, născut la Osoi (judeţul Iaşi), pe 12 ianuarie 1958; după terminarea studiilor secundare, în cadrul Grupului Şcolar „Mihail Sturdza" din Iaşi (fostul Liceu Industrial nr. 1), în promoţia 1974 - 1978, urmează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie, din cadrul Universităţii ieşene, obţinînd licenţa în 1985, cu o teză despre *Semiotica limbajului artistic*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; este repartizat ca profesor la un liceu din Vaslui, de unde avea să se transfere la Iaşi, ca pedagog la Centrul de Ştiinţe Sociale, aflat atunci în subordinea Universităţii „Al. I. Cuza"; în toamna anului 1990, este angajat, prin concurs, pe postul de asistent la catedra de Pedagogie, iar un an mai tîrziu, devine lector; în

cursul anului 1994, îşi trece doctoratul, cu teza *Educaţia axiologică; problematică şi forme de realizare*, sub coordonarea profesorului George Văideanu, şi este promovat în calitate de conferenţiar; la aceeaşi catedră, devine profesor, în 1998; formaţia filosofică îşi spune cuvîntul prin accentele de ordin metodologic, dar şi prin deschiderea (din cursuri şi din publicaţii) spre orizonturi noi din aria ştiinţelor educaţiei, cum ar fi *Filosofia educaţiei, Axiologia pedagogică, Pedagogia culturii, Pedagogie interculturală, Ecumenism şi educaţie interconfesională*; de-a lungul anilor, îndeplineşte funcţia de director al Departamentului de Pregătire a Personalului Didactic, iar în prezent este prodecan al Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza"; este conducător de doctorat în domeniul ştiinţelor educaţiei;

☞ (9) **Nicolae Râmbu**, ivit pe lume la Fundata, comună din judeţul Braşov, pe 26 octombrie 1960; absolvent al Liceului de Ştiinţe Naturale din Braşov, a urmat cursurile secţiei de Filosofie - Istorie, din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, promoţia 1980 - 1984; doctor în Filosofie, cu o teză despre *Critica hegeliană a idealismului transcendental* (susţinută în 2000, sub coordonarea profesorului Titus Raveica), accede prin concurs la funcţia de asistent, în toamna anului 1990, iar din 1992 (cînd avansează la gradul de lector), predă la secţia de Filosofie cursuri de *Filosofia clasică germană, Filosofia culturii*, respectiv, *Axiologie*; în 1995, avansează la poziţia de conferenţiar, iar în cursul anului 1999 se titularizează pe postul de profesor; şef al catedrei de *Filosofia culturii şi hermeneutică* (pe intervalul 2000 - 2001), iar al celei de *Istorie a filosofiei şi Hermeneutică*, în perioada 2000 - 2007, conduce doctorate pe ramura filosofiei culturii şi a axiologiei; de-a lungul anilor, beneficiază de numeroase stagii (inclusiv ca *visiting professor*) la universităţi din Germania şi Italia, precum cele din Konstanz, Heidelberg, Halle, Freiburg, Berlin, Perugia şi altele; este autorul a numeroase contribuţii în cîmpul hermeneuticii, al axiologiei şi al filosofiei culturii, dar şi promotorul unei publicaţii de succes, precum „Cultura. International Journal of Philosophy of Culture and Axiology";

☞ (10) **Mihai Dan Chițoiu**, venit pe lume la Târgu Ocna, pe 8 noiembrie 1961; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Costache Negri" din orașul natal, în promoția 1976 - 1980, parcurge un modul prelungit al pregătirii militare (ca urmare a evenimentelor din Polonia !), iar după cîteva luni de suplinire în învățământ, devine student al secției de Filosofie - Istorie, din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza"; își trece licența în vara anului 1987, cu o teză din cîmpul *metalogicii*, sub îndrumarea lectorului Petru Ioan, după care, doi ani și jumătate, funcționează la Școala generală din comuna băcăuană Pârgărești; după evenimentele politice din decembrie 1989, obține o catedră de Științe Sociale la Liceul din Târgu Ocna, dar la începutul noului an școlar (în toamna anului 1990) este invitat să concureze pe un post de preparator la catedra de *Istorie a filosofiei și Axiologie*, din cadrul facultății ieșene de Filosofie; asistent din 1991, iar lector din 1995, își finalizează doctoratul în 1999, cu o teză despre *Problema virtuții la Platon*, realizată sub coordonarea profesorului Constantin Marin, iar patru ani mai tîrziu obține titularizarea pe un post de conferențiar; în cadrul actualei facultăți de Filosofie și Științe social - politice, susține cursuri de *Introducere în filosofie, Filosofie orientală, Cultură și filosofie bizantină*, respectiv *Spiritualitatea Răsăritului creștin*;

☞ (11) **Anton Adămuț** [198], născut la Butea, în județul Iași, pe 4 octombrie 1962; absolvent al Liceului „C. Negruzzi" din Iași, promoția 1981, a făcut studii superioare în cadrul secției de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iași, în promoția 1982 - 1986, luîndu-și o teză de licență legată de *Problema libertății în morala kantiană*, sub coordonarea profesorului Titus Raveica; în cursul anului 2000, își trece și a doua licență, în Teologie romano - catolică, la Universitatea București, unde susține o disertație asupra lui Grigore din Nyssa, cu a sa scriere *De vita Moysis*; profesor de istorie la Școala generală nr. 5, din Vaslui, accede ca asistent la catedra de *Istoria filosofiei*

[198] Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 20 - 21

şi *Axiologie* a facultăţii ieşene absolvite, în toamna anului 1990, avansînd apoi ca lector, în 1993; în cursul anului 1995, îşi finalizează pregătirea doctorală cu o teză privind *Filosofia substanţei şi originile acestui tip de filosofare*, sub coordonarea profesorului Constantin Marin, iar editarea respectivei contribuţii îi aduce autorului premiul „Vasile Conta" al Academiei Române; conferenţiar din toamna anului 1997, se titularizează ca profesor în cursul anului 2002; de-a lungul anilor, susţine în cadrul facultăţii (la programele de licenţă şi de masterat) cursuri de *Filosofie medievală*, de *Istoria şi filosofia religiei, Raţiune şi credinţă, Iudaism şi creştinism, Europa religiilor* etc.; este conducător de doctorat pe ramura *Filosofiei antice şi medievale*, iar din cursul anului 2009, îndeplineşte funcţia de prodecan al Facultăţii de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice;

☞ (12) **Petru Bejan**[199], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Hălăuceşti, judeţul Iaşi, pe 25 octombrie 1963; parcurge studiile secundare în profil filologic la Liceul „Mihai Eminescu"din Iaşi, în promoţia 1978 - 1982, iar după efectuarea stagiului militar urmează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul Universităţii ieşene, în promoţia 1984 - 1988, susţinîndu-şi licenţa cu o teză despre *Ipostazele raţiunii nondiscursive*, realizată sub coordonarea lectorului Ştefan Afloroaei; profesor stagiar la Goieşti, comuna Lungani, pînă în 1989, se întoarce în oraşul studenţiei, în iureşul reaşezărilor declanşate de căderea regimului comunist, şi funcţionează, pînă în toamna anului 1990, ca redactor - şef adjunct la „Timpul"; de aici se transferă la instituţia absolvită, pe un post de asistent, în cadrul catedrei de Istoria Filosofiei şi Axiologie; în cursul anului universitar 1991 - 1992, parcurge un stagiu de aprofundare la *Centre Européen Universitaire*, din Nancy, Franţa; lector din 1995, în cursul anului 1998, îşi finalizează pregătirea doctorală printr-o disertaţie privind *Motivele semiotice în patristică şi scolastica timpurie*, sub îndrumarea profesorului Constantin Marin; avansează la poziţia de conferenţiar în toamna anului 2000, iar patru ani mai tîrziu se titularizează pe postul de profesor; în condiţiile „vi-

[199] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 86 - 87

ciului organizatoric" ce împiedică organizarea firească a corpului profesoral din cadrul facultății, girează şefia catedrei de Filosofie, din actuala Facultate de Filosofie şi Ştiințe Social - politice; de asemenea, îndeplineşte funcția de director al Departamentului pentru învățământul la distanță pentru specializările din cadrul facultății şi este redactor - şef la seria de *Filosofie* a „Analelor Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza» - Iaşi"; a inițiat Fundația Academică „Axis" (cu editura aferentă omonimă) şi revista „Hermeneia"; la secțiile din cadrul facultății, a predat, sau predă cursuri de *Propedeutică filosofică*, de *Estetică*, de *Istoria şi filosofia artei*, de *Antropologie artistică*, de *Hermeneutică a discursului politic*, de *Critică de artă* etc., iar din 2010 este preşedintele Filialei Iaşi a Societății Române de Filosofie;

☞ (13) **Maria Nicoleta Turliuc**, născută Dîrloşan, la Târnăveni, județul Mureş, pe 31 iulie 1963; termină Liceul Pedagogic din Tg. Mureş (ca şefă de promoție la secția de Arte plastice) în vara anului 1982, iar anul următor este admisă ca studentă la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I Cuza" - Iaşi; patru ani mai tîrziu, îşi obține licența în specialitate cu calificativul maxim (şi 9,85 media generală pe parcursul anilor de studii), în baza unei teze despre *Meditația filosofică în universul plastic brâncuşian*, sub îndrumarea lectorului Tudor Ghideanu; este repartizată ca profesor la Şcoala nr. 2 din Paşcani, iar după obținerea definitivatului în învățământul preuniversitar în 1990, ocupă prin concurs un post de preparator la catedra de Psihologie a nou-înființatei facultăți de Filosofie, din cadrul universității absolvite; un an mai tîrziu, devine asistent, iar în 1998 avansează la poziția de lector; din 1999, este doctor în psihologie, în baza unei disertații despre *Imaginea elementului alogen în mentalul colectiv românesc*, sub coordonarea profesorului Adrian Neculau; conferențiar din 2005, se titularizează ca profesor în cursul anului 2009, cînd primeşte şi conducerea de doctorat; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Psihologia cuplului şi a familiei, Asistența cuplului şi a familiei, Evaluare şi diagnostic în cuplu şi în familie, Traumă şi psihologia pierderii, Psihopedagogia comportamentului deviant, Inadaptare şi devianță comportamentală*;

☞ (14) **Cristian Bocancea**, ivit pe lume la Cristeşti (judeţul Iaşi), pe 21 octombrie 1966; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Vasile Lupu", în vara anului 1985, se decide pentru secţia de Filosofie - Istorie a Univesităţii ieşene, unde obţine licenţa în vara anului 1990, cu o teză despre *Comunism şi ortodoxie*, sub coordonarea conferenţiarului Anton Carpinschi; în cursul anului 1990 - 1991, parcurge un modul de studii masterale la Universitatea de Ştiinţe Sociale din Toulouse, în aceeaşi instituţie revenind în cursul anului 1997 pentru a-şi susţine teza de doctorat *Le système politique roumain en transition*, sub îndrumarea profesorului Jean Claude Lugan; în 2001, îşi finalizează şi al doilea doctorat, printr-o disertaţie privind *Elemente de epistemologie politică*, pregătită sub coordonarea profesorului Teodor Dima; preparator din 1990, asistent din 1993, iar lector din 1996 la catedra de *Sociologie şi Politologie* din cadrul Facultăţii de Filosofie a Universităţii absolvite, avansează la poziţia de conferenţiar în noua catedră de *Politologie*; din luna mai 2000, se transferă la Universitatea „Petre Andrei", unde devine decanul Facultăţii de Ştiinţe politice şi teoria comunicării; între timp, avansează la gradul de profesor, iar din anul 2009, preia conducerea Facultăţii de Drept; de-a lungul anilor a predat studenţilor de la cele două universităţi cursuri de *Politologie; Teoria generală a statului; Fundamente şi teorii ale puterii politice; Praxiologie politică, Istoria ideilor politice antice şi medievale; Fundamentele gîndirii politice moderne; Ideologii politice moderne şi contemporane; Antropologie politică; Sistemul politic românesc contemporan; Introducere în asistenţa socială; Metodologia cercetării sociale;*

☞ (15) **Marius Dumitrescu**[200], născut la Iaşi, pe 28 ianuarie 1966; îşi încheie cursurile secundare la Liceul Naţional, iar după obţinerea bacalaureatului devine student al secţiei de Filosofie - Istorie, din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa, în vara anului 1989, cu o teză despre *filosofia platonică*, sub coordonarea

[200] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 274 - 275

lectorului Constantin Marin; la un an de la terminare, petrecut în învățământul preuniversitar sucevean, revine la facultate, ca preparator la catedra de Istoria Filosofiei şi Axiologie; în 1991, se transferă pe un post de asistent la catedra de Filosofie şi Epistemologie, unde avansează la gradul de lector, în 1996; îşi ia doctoratul în Filosofie în 1996, cu o teză despre *Metafizica lui Descartes*, sub îndrumarea profesorului Titus Raveica, iar versiunea editorială a disertației susținute îi aduce premiul „Vasile Conta" al Academiei; avansează la poziția de conferențiar în anul 1999, iar la cea de profesor, în 2004; în cadrul facultății susține cursuri de *Propedeutică filosofică, Filosofie modernă* şi *Antropologie filosofică*; din 2007, este conducător de doctorat pe ramura *Antropologiei şi a Filosofiei moderne*;

☞ (16) **Mariana Momanu**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei, sub numele de Pancu, la Sulița, în ținutul Botoşanilor, pe 31 iulie 1967; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului Pedagogic din oraşul reşedință de județ, este repartizată ca învățătoare la o şcoală din municipiul pomenit; după un an de activitate, devine studentă la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității ieşene; îşi susține licența în Filosofie în vara anului 1990, cu o teză asupra *semioticii actelor de limbaj*, sub îndrumarea profesorului Petru Ioan, şi primeşte repartiție pentru o catedră de Ştiințe Socio - umane în cadrul Liceului „August Treboniu Laurian", în acelaşi municipiu Botoşani; după o lună de activitate, revine în centrul studenției, pentru a ocupa un post de preparator la catedra de Pedagogie a nou-înființatei Facultăți de Filosofie; aici ea avansează la poziția de asistent în cursul anului 1993, iar la cea de lector în 1997; şase ani mai tîrziu, îşi finalizează pregătirea doctorală, cu o disertație privind *Analiza epistemologică a paradigmei educaționale din societatea totalitară, de tip comunist*, sub coordonarea profesorului George Văideanu, iar în 2005 se titularizează pe un post de conferențiar; în cadrul Facultății de Filosofie, respectiv al celei de Psihologie şi Ştiințe ale Educației susține, de-a lungul anilor, ține cursuri de *Fundamentele pedagogiei, Istoria pedagogiei, Paradigme şi teorii contemporane ale educației, Fundamente epistemologice ale strategiilor interculturale, Teoria şi practica parteneriatului educațional* etc.;

☞ (17) **Ion Căpreanu** [201], născut în casa părinţilor Agapia şi Constantin Capră, la Udeşti (în judeţul Suceava), pe 30 septembrie 1927; elev al Şcolii Normale din Cernăuţi (aflat în refugiu la Siret, apoi la Rădăuţi), cu studiile secundare terminate la Năsăud, în toamna anului 1948, se angajează ca învăţător la Şcoala Generală din Comăneşti, Gura Humorului, pentru ca din anul următor să fie ofiţer activ la Comisariatul Militar Oradea; în paralel, urmează cursurile Facultăţii de Filologie din cadrul Universităţii Bucureşti, unde obţine licenţa în anul 1956; nouă ani mai tîrziu îşi încheie, la aceeaşi instituţie, studiile în cea de-a doua specialitate – Istoria, pe linia căreia evoluează şi în contextul pregătirii doctorale; lucrător cu munca politică în structurile P. M. R. şi U. T. M. - Oradea, din septembrie 1959, în 1974 este încadrat la Şcoala Superioară de Partid „Ştefan Gheorghiu", de unde se transferă (în 1967) ca lucrător cu munca politică la Comitetul Regional P. C. R. - Iaşi, respectiv la Şcoala Judeţeană de Partid, judeţul Iaşi; din iunie 1973, ocupă prin concurs un post de conferenţiar la Conservatorul de Muzică „George Enescu" din Iaşi, acolo unde îşi continuă activitatea pînă în toamna anului 1991, cînd se transferă la Catedra de Sociologie şi Politologie a Universităţii „Al. I. Cuza"; după pensionarea survenită în 1992, funcţionează ca profesor de *Retorică* şi de *Politologie* la Universitatea Ecologică „Dimitrie Cantemir"; a fost membru al Asociaţiei Oamenilor de Ştiinţă din România; în scrierile sale, s-a raportat la doctrinele politice româneşti, la unele puncte nodale din zbuciumul social-politic al românilor, mai ales din partea nord - estică a ţării, dar şi la gîndirea unor personalităţi remarcabile din trecutul Universităţii ieşene: Garabet Ibrăileanu, Constantin Stere, Alexandru C. Cuza şi alţii;

☞ (18) **Gheorghe Teodorescu**, ivit pe lume la Roman, pe 1 martie 1953; la terminarea Liceului cu profil sportiv din Bacău, în vara anului 1973, urmează modulul de pregătire pentru apărarea ţării, iar la „liberare" se angajează la Biroul de turism pentru tineret din municipiul natal; din toamna anului 1984, este stu-

[201] Emil Satco (coord.), *Bucovina: contribuţii cultural-ştiinţifice*, Biblioteca Bucovinei „I. G. Sbiera", Suceava, 2000, pp. 68 - 69

dent la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza", iar patru ani mai tîrziu își ia licența în filosofie cu o teză privind *Gramatica faptului istoric,* sub coordonarea lectorului Petru Ioan, dar şi cu sprijinul cercetătorului Alexandru Zub, de la Institutul „A. D. Xenopol"; în 1991, ocupă prin concurs un post de asistent la catedra de Sociologie - Politologie a nou-înființatei facultăți de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; după patru ani, în 1995, avansează la poziția de lector, iar în 1998 își finalizează doctoratul în filosofie cu o teză privind *Fundamentele psihosociale ale puterii politice,* sub coordonarea profesorului Vasile Miftode; în 2001, avansează la poziția de conferențiar, iar din 2003 se titularizează ca profesor în cadrul actualei catedre de Sociologie şi Asistență socială; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Sociologie generală, Sociologia comunicării de masă, Sociologie politică, Sisteme şi comportamente electorale, Metode de cercetare în Științele comunicării, Campanii de relații publice şi publicitate, Relații publice în domeniul O. N. G., Sociologia opiniei publice şi analize electorale, Analiza reclamei comerciale, Managementul campaniilor electorale, Promovarea şi receptarea sondajelor de opinie în spațiul public* etc.; din 1999, activează şi la Bucureşti în calitate de fondator şi preşedinte al *Institutului Național pentru Sondaje de Opinie şi Marketing;*

☞ (19) **Mariana Farcaş** (căsătorită Spânu), întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Focşani, pe 26 august 1965; după absolvirea Liceului Economic din capitala vrînceană, în vara anului 1979, funcționează o vreme în domeniul pentru care s-a pregătit, după care se înscrie la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; își trece licența în vara anului 1988, primind recomandarea pentru activitățile de cercetare; pentru că nu dobîndeşte un post în această direcție, se încadrează ca profesor de Istorie la Şcoala generală nr. 7 din Oneşti, asumînd în acelaşi timp şi seminarul de Economie politică la Institutul de subingineri Borzeşti - Bacău; din februarie 1991, este încadrată, prin concurs, ca preparator la catedra de Sociologie - Politologie din nou-înființata Facultate de Filosofie, la instituția absolvită; doi ani

mai tîrziu avansează la poziția de asistent, iar în cursul anului 1996 accede la gradul de lector, în catedra de Sociologie şi Etnologie; nu va rămîne, însă, prea mult timp pe noul post, întrucît ia drumul reîntregirii familiei, urmîndu-şi soțul în Statele Unite ale Americii;

☞ (20) **Aurel Stan,** născut la Lieşti, în județul Galați, pe 23 martie 1949; la terminarea Liceului „Tudor Vladimirescu" din oraşul de la Prut şi Dunăre, în vara anului 1967, se decide pentru secția de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi ia licența în Psihologie, cu o teză despre *Situații şi reacții conflictuale în adolescență,* realizată sub îndrumarea profesoarei Stela Teodorescu; repartizat ca psiholog în cadrul Căminului - şcoală nr. 3 Miclăuşeni, îşi îndeplineşte obligațiile pe linia serviciului militar, iar la „liberare" se angajează în cadrul Laboratorului de Ergonomie din Centrala Industriei Bumbacului, plasat la Fabrica „Țesătura" din Iaşi; din 1980, devine psiholog la laboratorul de profil al Regiei Autonome de Transport Auto - Iaşi, iar din 1991 ocupă prin concurs un post de cercetător în cadrul catedrei de Psihologie a nou-înființatei Facultăți de Filosofie; în 1992, vine prin concurs pe un post de lector la aceeaşi catedră, iar în 1999 îşi finalizează doctoratul cu o disertație privind *reproiectarea testelor psihologice prin computerizare,* sub coordonarea profesorului Andrei Cosmovici; din 2007, este conferențiar la catedra pomenită, iar de-a lungul anilor susține cursuri de: *Metode şi tehnici de cercetare în psihologie, Statistică psihologică şi teoria datelor, Teoria elaborării testelor psihologice şi docimologice, Consiliere şi orientare în carieră, Formarea şi dezvoltarea personalului în organizații, Construcția şi validarea instrumentelor de investigație în psihologie, Analize cantitative complexe în cercetarea ştiințifică, Evaluarea şi stimularea personalului, Psihologie şcolară* etc.;

☞ (21) **Dumitru Stan,** ivit pe lume la Rediu (județul Neamț), pe 11 august 1957; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului Pedagogic „Gh. Asachi", din Piatra - Neamț, funcționează cîteva luni ca învățător, parcurge un ciclu lung de pregătire militară, iar în toamna anului 1979 devine student al secției de Filosofie - Istorie

din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, pe care o încheie în vara anului 1983, în baza tezei de licență *Temeiuri şi ființă românească*, realizată sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; profesor la Liceul „Anghel Saligny" din Bacău pînă în 1992, accede prin concurs ca asistent la catedra de Sociologie şi Politologie a Facultății de Filosofie din instituția absolvită; în acelaşi an, avansează pe un post de lector, iar în 1979 îşi susține doctoratul cu o teză despre *Abordarea structural - funcționalistă a satului românesc*, sub îndrumarea profesorului Vasile Miftode; din 2001, este conferențiar la catedra de Sociologie şi Asistență Socială, acolo unde, din 2008, îl succede la conducere, pe maestrul său de pregătire doctorală; de-a lungul anilor, susține în cadrul facultății cursuri de: *Sociologie generală, Istoria sociologiei, Sociologia culturii, Etnologie generală şi românească* etc.;

☞ (22) **George Neamțu**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Valea Seacă, din județul Iaşi, pe 27 februarie 1957; după terminarea Liceului Pedagogic „Vasile Lupu" - Iaşi, în vara anului 1977, se angajează ca învățător în comuna Lespezi, iar în toamna anului 1985 revine la Iaşi, ca student la secția de Filosofie - Istorie a Facultății de Istorie - Filosofie; îşi trece licența cu o teză referitoare la *Falsa transevaluare a tuturor valorilor, în metafizica lui Nietzsche*, sub îndrumarea conferențiarului Tudor Ghideanu, şi obține repartiție la Liceul Industrial „Mihai Viteazul" [202] din Sfîntu Gheorghe, iar după epurarea etnică practicată de maghiari în cursul anului 1990, se transferă la Grupul Şcolar „Astra" - Braşov; din toamna anului 1992, obține prin concurs o normă de cercetare la catedra de Sociologie - Politologie, din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"; patru ani mai tîrziu, se fixează pe un post de lector la aceeaşi catedră, iar în 1999 îşi finalizează doctoratul cu teza *Voință şi putere în filosofia modernă*, sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; în cursul anului 2000 avansează la poziția de conferențiar, iar din toamna anului 2004 se transferă pe acelaşi post la catedra de Administrație publică şi Asistență socială a Universității „George Bacovia" din Bacău; la instituțiile pomenite, a

[202] Singurul în limba română din județul Covasna

susținut sau susține cursuri de *Introducere în sociologie, Metodologia cercetării sociologice, Sociologie juridică, Sociologia violenței şi a devianței, Sociologia marginalității şi manipulării, Sistemul de asistență socială, Teorie şi metodă în asistența socială, Tehnici de intervenție în asistența socială, Asistența socială a grupurilor deviante, Supervizarea în asistența socială* etc.;

☞ (23) **Nicu Gavriluță** [203], ivit pe lume la Forăşti, județul Suceava, pe 18 noiembrie 1963; după obținerea bacalaureatului la Liceul de Silvicultură din municipiul Piatra - Neamț, în 1982, şi îndeplinirea serviciului militar (pe intervalul 1983 - 1984), urmează cursurile secției de Filosofie - Istorie, la facultatea de profil din cadrul Universității ieşene, obținînd licența cu o teză despre *supoziții metafizice în gîndirea isihastă*, sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei, în 1992; din toamna aceluiaşi an, este angajat ca preparator la catedra de Sociologie, promovînd ca asistent în 1996, iar ca lector, în 1999; după susținerea doctoratului, cu teza (distinsă *magna cum laude*) *Reprezentări moderne ale timpului social*, sub coordonarea profesorului Vasile Miftode, accede la poziția de conferențiar, în 2003, iar la cea de profesor, în 2007; în cadrul Facultății de Filosofie, îndeplineşte funcția de cancelar al facultății (din martie 2002, pînă în decembrie 2003 şi din iunie 2006 pînă în ianuarie 2007), pe cea de prodecan (din 17 ianuarie 2007, pînă în 31 ianuarie 2008), iar pe cea de decan, din 1 februarie 2008; ataşamentul față de filosofie răzbate din numeroasele sale contribuții în profil hermeneutic, dar şi din cursuri precum cele de *Istoria şi sociologia religiilor, Antropologie socială şi culturală, Sociologia stilurilor de viață, Mentalități şi simboluri sociale, Hermeneutica simbolismului religios* etc.;

☞ (24) **Ştefan Boncu**, născut la Iaşi, pe 26 martie 1964; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Costache Negruzzi", în cursul anului 1982, parcurge stagiul pregătirii militare, iar la „liberare" se încadrează la I. C. R. T. I. - Iaşi; din 1986 devine student la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de

[203] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 312 - 313

profil a Universității „Al. I. Cuza", obținîndu-şi licența în filosofie, la sfîrşitul anului universitar 1990 - 1991, cu o teză privind *Structuralismul în opera lui Michel Foucault*, pregătită sub coordonarea conferențiarului Tudor Ghideanu; pe intervalul 1991 - 1992, funcționează ca cercetător stagiar la departamentul de Psihologie a creativității tehnice din cadrul Institutului Național de Inventică - Iaşi, fondat de inginerul prof. univ. dr. Vitalie Belous; în toamna anului 1992, este angajat, prin concurs, ca preparator la catedra de Psihologie şi Pedagogie a Facultății de Filosofie din cadrul instituției absolvite; în 1994, avansează la poziția de asistent, iar patru ani mai tîrziu îşi finalizează pregătirea doctorală, prin susținerea unei disertații privind *Devianța tolerată*, sub coordonarea profesorului Adrian Neculau; în acelaşi an, avansează la poziția de lector, iar din 2002 este conferențiar la catedra de Psihologie din cadrul noii facultăți de Psihologie şi Ştiințe ale Educației; de-a lungul anilor, la cele două instituții susține cursuri şi seminarii de *Psihologie socială*, *Psihologia mediului*, *Negociere şi mediere*, *Relații interpersonale* etc.;

☞ (25) **Mircea - Cătălin Dârțu**, ivit pe lume la Suceava, pe 28 februarie 1965; la absolvirea Liceului de Artă „Octav Băncilă" din Iaşi, în vara anului 1985, ia drumul cătăniei, la Şcoala de Ofițeri în Rezervă, după care devine student la secția de Filosofie - Istorie, din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi susține licența în filosofie, în promoția 1987 - 1992, cu o teză privind *caracteristicile temperamentale*, sub coordonarea profesorului Andrei Cosmovici; în aceleaşi circumstanțe îşi finalizează şi pregătirea din ultimul ciclu, fiind abilitat ca doctor în psihologie, printr-o disertație privind *Trăsăturile de personalitate din perspectiva simțului comun*, apărată în şedință publică în cursul anului 1999; preparator din anul 1992, avansează la poziția de asistent în 1996, iar la cea de lector în 1999; de-a lungul anilor, susține, în cadrul Facultății de Filosofie, iar apoi în cadrul noii facultăți de Psihologie şi Ştiințe ale Educației, cursuri de *Fundamente ale psihologiei*, *Psihologia personalității*, *Istoria psihologiei*, respectiv *Psihologia şcolară, sau educațională*;

☞ (26) **Valică Mihuleac**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei în comuna Drăguşeni, din judeţul Iaşi, pe 2 februarie 1968; şi-a încheiat studiile secundare la Liceul Pedagogic „Vasile Lupu", din oraşul celor şapte coline, în vara anului 1986; după efectuarea serviciului militar, urmează cursurile secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa în specialitate, la mijlocul anului 1992, cu o teză despre *Ludwig Wittgenstein şi analiza logică a limbajului*, sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; îşi începe activitatea profesională ca preparator la catedra de Filosofie şi Logică a instituţiei absolvite, unde avansează la poziţia de asistent, în 1995, iar la cea de lector în 1997; în cursul anului 2003, pentru a se pune de acord cu exigenţele noului său mod de viaţă, se transferă pe un post de bibliotecar la Filiala Iaşi a Academiei Române, iar trei ani mai tîrziu îşi finalizează pregătirea doctorală, o dată cu susţinerea disertaţiei privind *Antinomicul în filosofia lui Lucian Blaga*, sub coordonarea aceluiaşi profesor Teodor Dima; pe intervalul cît a funcţionat la Universitatea Mihăileană, a susţinut seminarii şi cursuri de *Filosofie sistematică*, *Filosofia ştiinţei*, *Epistemologie*, *Logică* şi *Istoria logicii*;

☞ (27) **Valeriu Gherghel**, ivit pe lume la Iaşi, pe 22 iunie 1955; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Vasile Alecsandri", în vara anului 1975, a urmat cursurile secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii ieşene, în promoţia 1975 - 1979, obţinînd licenţa cu o teză despre *retorica discursului filosofic*, sub coordonarea lectorului Petru Ioan; după mai mulţi ani petrecuţi în învăţămîntul preuniversitar şi ca instructor în cadrul Casei Studenţilor din Iaşi, devine asistent, iar din 1993, lector la catedra de *Logică şi Semiologie*, respectiv la cea de *Istorie a filosofiei şi Hermeneutică*, ajunsă, după ultima comasare, catedra de *Filosofie*; la secţia de Filosofie, susţine cursuri de *Ontologie* (după retragerea profesorului Ştefan Celmare), de *Filosofia limbajului*, de *Interpretare a textelor filosofice*, respectiv de *Erezie şi cenzură*; este doctor

în specialitate din cursul anului 2004, cu o teză despre *Limitele discursului metafizic*, sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei;

☞ (28) **Gheorghe Ilie Fârte** [204], apărut pe lume în comuna Tămaia, din județul Maramureş, pe 19 iulie 1967; la terminarea studiilor secundare, urmate la secția *Filologie - Istorie* a Liceului Industrial nr. 9 din Baia Mare (astăzi Liceul „Mihai Eminescu"), a optat pentru studii superioare la Facultatea de Istorie - Filosofie din cadrul Universității ieşene, frecventînd cursurile secției de Filosofie - Istorie, în promoția 1988 - 1992, şi obținînd licența cu o teză despre *Cantitate şi cuantificare în formalismele moderne*, realizată sub coordonarea profesorului Petru Ioan; doctor în Filosofie din 1999, cînd susține o disertație privind *Regimul cantității în logica formală* (sub îndrumarea aceluiaşi Petru Ioan), a venit la catedra de Logică şi Semiologie în 1993, ca preparator; avansează la gradul de asistent în 1995, la cel de lector în 1998, iar la cel de conferențiar în 2004; cu studenții secției de Filosofie realizează seminarii la disciplinele *Logică formalizată* şi *Metalogică*, susținînd cursuri şi seminarii de *Logică şi teoria argumentării* la secția Politologie; din 2007, funcționează la catedra de Comunicare şi Relații publice, unde îndeplineşte şi funcția şefului de colectiv;

☞ (29) **Cristina Neamțu**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Braşov, pe 3 octombrie 1965; în oraşul de la poalele Tâmpei îşi încheie studiile secundare la Liceul în profilul filologie - istorie „Unirea", după care traversează Carpații pentru a urma cursurile secției de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi ia licența în promoția 1985 - 1989, în baza unei teze despre *multidisciplinaritatea comicului*, sub îndrumarea lectorului Radu Negru; repartizată ca profesor de ştiințe sociale la Liceul „Mikes Kelemen" din Sfântu Gheorghe, în toamna anului 1990 se transferă ca profesor titular la Şcoala generală nr. 4 din Braşov, dar nu rămîne nici aici mai mult de un an, întrucît obține titularizarea ca asistent cercetător la Institutul de Ştiințe ale Edu-

[204] Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 297 - 300

caţiei – Bucureşti; din 1995, se transferă la Facultatea de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, ca asistent la catedra de Pedagogie, unde devine lector în 1998; îşi încheie studiile doctorale în 2001, o dată cu susţinerea unei disertaţii despre *Devianţa şcolară, ca fenomen socio - pedagogic; modalităţi de diminuare,* realizată sub coordonarea profesorului George Văideanu, iar patru ani mai tîrziu, accede la poziţia de conferenţiar în cadrul catedrei de Psihologie medicală şi Psihopedagogie specială a Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei; de-a lungul anilor, susţine cursuri şi seminarii de *Didactica învăţământului special şi integrat; Psihosexologie; Violenţa în şcoală şi alte forme de devianţă şcolară; Psihosexualitate şi terapia disfuncţiilor sexuale; Sexualitate normală şi patologică; Terapii ocupaţionale, complementare şi corectiv - compensatorii;*

☞ (30) **Gerard Leonid Stan,** ivit pe lume la Bacău, pe 18 iulie 1970; după absolvirea Liceului Teoretic „Ion Borcea" din Buhuşi, în vara anului 1988, a parcurs stagiul pregătirii militare, ca ofiţer în rezervă al Armatei Române, iar din toamna anului 1990 devine student la secţia de Filosofie, din cadrul Universităţii ieşene, obţinînd licenţa în specialitate în promoţia 1995, cu o teză despre *Constructiv şi reflexiv în cunoaştere,* sub coordonarea profesorului Ştefan Celmare; frecventează cursurile din cadrul modulului de studii aprofundate pe ruta „Filosofie răsăriteană", finalizîndu-le printr-o disertaţie privind *Conceptul de lege în filosofia lui Vasile Conta,* sub coordonarea profesorului Teodor Dima; sub aceleaşi auspicii, în 2003, îşi finalizează şi pregătirea doctorală, printr-o teză despre *Paradigme ale înţelegerii ideii de legitate;* preparator la catedra de *Logică, Filosofie sistematică şi Ştiinţe ale Comunicării,* din 1995, asistent din 1998, lector din 2002, iar conferenţiar din 2006, ţine de-a lungul anilor cursuri şi seminarii de: *Filosofie analitică,* de *Filosofia ştiinţei,* de *Reconstrucţie pragmatică a filosofiei* şi de *Teoria cunoaşterii;* din 2007, este conferenţiar la catedra de Comunicare şi Relaţii publice, unde susţine cursuri de *Cunoaştere şi comunicare, Introducere în publicitate,* respectiv *Construcţia mesajului publicitar;*

☞ (31) **Radu Neculau**, născut la Iaşi, pe 4 iulie 1970; după terminarea studiilor secundare (la Liceul Național, respectiv la Liceul „Eminescu"), în vara anului 1989, devine student al secției de Filosofie din nou - înființata Facultate de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"; alternează pregătirea la instituția autohtonă cu cea din Facultatea de Filosofie din *Bard College*, New York (în anul universitar 1991 - 1992), respectiv la Departamentul de Filosofie şi Sociologie al Universității din Freiburg, în semestrul de vară al anului 1992, în cursul anului 1994 îşi trece licența în specialitate cu o teză despre *Strategia deconstructivă a hermeneuticii lui Hans - Georg Gadamer*, pregătită sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; îşi continuă studiile la Universitatea din Konstanz (pe parcursul anului academic 1994 - 1995, ca bursier D. A. A. D.), iar la revenirea în țară se titularizează ca preparator la catedra de Istoria Filosofiei şi Axiologie din cadrul facultății absolvite, iar doi ani mai tîrziu, ajunge master în Filosofie la *New School for Social Research*, din New York pentru ca în cursul anului 1999 să-şi încheie pregătirea din al treilea ciclu, obținînd doctoratul în filosofie, cu o teză despre *Antireprezentaționalism şi reconstrucție practică a filosofiei*, pregătită sub îndrumarea profesorului Andrei Marga, susținută la facultatea de profil din cadrul Universității „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca; asistent (din 1996), beneficiază de numeroase stagii de aprofundare şi documentare: la Facultatea de Filosofie din Noua Şcoală de Cercetări Sociale, din New York (între 1995 şi 1998), la facultatea similară din *Central European University* din Budapesta (semestrul de vară al anului 1997), la Facultatea de Filosofie a Universității „Villanova" din Philadelphia, pe intervalul 1998 - 2000, respectiv Facultatea de Filosofie a Universității „Mount Allison" din Sackville / New Brunswick, Canada, între 2002 şi 2004; din 2004, este şi doctor în filosofie la *New School for Social Research*, New York, în baza cercetării despre *Hegel şi educația socială a individului modern*, realizată sub coordonarea profesoarei Agnes Heller; între 2005 şi 2007, se regăseşte în calitate de beneficiar al unei burse postdoctorale la Facultatea de Filosofie a Universității din Montréal, iar din 2007, este asistent la Facultatea de Filosofie a Universității din Windsor;

☞ (32) **Dumitru Corneliu Bâlbă**, ivit pe lume în comuna Mihăileni, judeţul Botoşani, la 17 septembrie 1967; a urmat Liceul Sanitar din Botoşani, trecîndu-şi bacalaureatul în vara anului 1986; student la secţia de Filosofie din cadrul Universităţii ieşene, în promoţia 1990 - 1995, îşi obţine licenţa cu o teză despre *Filosofia lui Spinoza, între raţionalismul cartesian şi misticismul iudaic* (sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei) şi urmează studii aprofundate de filosofie, în cadrul Universităţii „Charles de Gaulle" din Lille, pe intervalul 1995 - 1996, finalizîndu-le cu o teză despre *moartea omului în filosofia lui Michel Foucault*; îşi trece doctoratul în Filosofie, în cursul anului 2005, o dată cu susţinerea unei disertaţii despre acelaşi gînditor, de această dată cu referire la *sfîrşitul modernităţii şi critica reprezentării*, sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei, în cotutelă cu prof. univ. dr. Patrice Canivez, din Franţa; preparator la catedra de *Istoria filosofiei şi Axiologie* din cadrul facultăţii absolvite, începînd cu 1996, iar asistent din 1997 (în catedra de *Hermeneutică şi filosofie a culturii*), apoi lector (din 2000, la catedra de *Istorie a filosofiei şi hermeneutică*), ţine la secţia de Filosofie cursuri de *Metode şi tehnici de interpretare, Filosofia limbajului, Figuri ale alterităţii, Arheologie şi discurs*; din 2008, funcţionează ca lector la catedra de *Politologie*, reorientîndu-şi activitatea didactică şi pe cea de cercetare spre secţia de *Ştiinţe Politice*, respectiv spre specializarea lansată mai recent, de *Relaţii internaţionale şi studii europene*;

☞ (33) cercetător **Elena Bondor**, apărută pe lume sub numele Dospinescu, la Măgura / Bacău, pe 5 octombrie 1967; după terminarea studiilor secundare, la Liceul „Letea" - Bacău, urmează cursurile secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", obţinînd licenţa în vara anului 1996, cu o teză despre *semnificaţia logicii lui Ştefan Lupaşcu*, sub îndrumarea profesorului Petru Ioan; parcurge un modul de studii aprofundate în cîmpul „Logicii şi hermeneuticii", devenind „maestru" în filosofie, pe baza unei disertaţii privind *logica energiei*, sub coordonarea aceluiaşi Petru Ioan; admisă la studiile din al treilea ciclu, este încadrată ca preparator la catedra de Logică şi Semiologie şi susţine seminarii

în domeniu pe parcursul anilor universitari 1996 - 1998; își finalizează doctoratul în Filosofie (în 2005, sub girul – și de această dată – al profesorului Petru Ioan), cu o teză despre *Ștefan Lupașcu, în perspectiva logicii dialectice*, distinsă cu calificativul *cum laude*; din 2001, este angajata Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu" din Iași (la departamentul bibliografic), inclusiv în baza unor studii postuniversitare în profilul „Bibliologie și știința informării", organizate la Facultatea de Litere a Universității București; în domeniul pregătirii de bază s-a impus prin cartea în care își valorifică rezultatele din cercetarea doctorală, dar și prin contribuții la volume colective, ori prin traduceri din literatura de specialitate;

☞ (34) **Doina Balan** [205], născută (sub numele **Nistor**) la Fălticeni (județul Suceava), pe 22 septembrie 1968; absolventă a Liceului „Nicu Gane" din localitate, în vara anului 1987, avea să devină studentă la secția de Filosofie din cadrul Facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" în toamna anului 1990, luîndu-și licența, cinci ani mai tîrziu, cu o teză despre *antropologia pascaliană*, sub coordonarea profesorului Titus Raveica; în vara anului 1997, își termină și a doua specializare, obținînd licența în Română - Franceză, la Facultatea de Litere a instituției absolvite, cu o teză de *gramatică istorică*, realizată sub îndrumarea profesorului Vasile Arvinte; în anul academic 1995 - 1996 urmează modulul de studii aprofundate „Filosofie și spiritualitatea răsăriteană", la sfîrșitul cărora susține o disertație privind *Evoluția limbajului filosofic românesc în secolele XVI - XVIII*, girată de profesorul Ștefan Afloroaei; asistentă la catedra de Sociologie și Asistență socială din toamna anului 1996, din cadrul Facultății de Filosofie a universității absolvite, parcurge stagii de aprofundare la Universitatea din Lille și își finalizează doctoratul în Filosofie, în cursul anului 2001, o dată cu susținerea disertației despre *Blaise Pascal: omul în orizontul căutării*, realizată sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; în cursul anului 2002, obține titularizarea ca profesor de Științe Socio-umane (la Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile cel Mare" din Iași), continuînd

[205] Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 70 - 71

să desfăşoare o susținută activitate de traducător şi diseminator al valorilor spirituale, inclusiv din poziția de redactor al revistei „Normaliştii" (între 2004 şi 2006), iar apoi de coordonator al publicației „Vasiliada", aferentă instituției pe care o deserveşte;

☞ (35) **Gheorghe Vlasie,** născut la Borleşti, județul Neamț, pe 17 octombrie 1970; după absolvirea Liceului informatic din Piatra Neamț şi un început ratat de inițiere în tainele ingineriei (la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iaşi), îşi continuă studiile la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", luîndu-şi licența în Filosofie, în vara anului 1995, cu o teză despre *semiotica discursului eronat,* elaborată sub îndrumarea profesorului Petru Ioan; urmează studii aprofundate pe relația dintre filosofie şi spiritualitatea răsăriteană, pe care le absolvă la aceeaşi instituție, în iulie 1996, cînd susține o disertație asupra *Logicii lui Theophil Corydaleu,* sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; doctorand în stagiu la profesorul Petru Ioan, este preparator din 1997 şi asistent din 2000, la catedra de *Logică şi Semiologie,* apoi la cea de *Logică şi Filosofie sistematică,* conducînd seminarii de *Introducere în logică generală,* de *Logică formalizată* şi de *Metalogică;* din 2007, lucrează ca asistent la catedra de Comunicare şi Relații publice [206];

☞ (36) **Gabriela - Maria Carpinschi,** întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la malul Dunării, în municipiul Tulcea, pe 11 august 1954; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului Teoretic nr. 1 „Spiru Haret", din localitatea natală, urmează paşii fratelui mai mare, alegînd să studieze psihologia şi sociologia la Facultatea de Istorie - Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; după obținerea licenței, în promoția 1974 - 1978, în baza unei teze despre *concepția morală a lui Mihail Ralea,* realizată sub îndrumarea profesorului Ioan Grigoraş, este repartizată la Şcoala ajutătoare din Iaşi, de unde, în cursul anului 1983, se transferă, prin concurs, pe un post de asistent în colectivul de Psiho - Pedagogie din

[206] Petru Ioan *et alia, op. cit,* pp. 301 - 302

cadrul catedrei de Științe Sociale a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iași; avansează la poziția de lector, iar în 1998 se transferă pe un post similar la catedra de Politologie, devenită ulterior de *Științe politice*; în 2004 își finalizează pregătirea din al treilea ciclu, luîndu-și doctoratul cu o teză despre *Instituționalismul, psihologismul și sintetismul, ca modele ale cunoașterii politice*, pregătită sub coordonarea profesorului Teodor Dima; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Introducere în știința politicii*, *Atitudini și comportamente politice* (respectiv *Psihologie politică*), *Comunicare politică*, *Antropologie politică*, *Epistemologie politică*, *Politică externă și diplomație* etc.;

☞ (37) **Dorina Sălăvăstru** [207] născută (sub numele Furnică) în comuna Zăpodeni, din județul Vaslui, pe 1 octombrie 1959; după absolvirea Liceului Pedagogic „Alexandru Vlahuță" din Bârlad, urmează cursurile secției de Filosofie - Istorie, din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" Iași, obținînd licența în 1983, cu teza *Răsfrîngeri ale logicii în fizica modernă*, realizată sub îndrumarea științifică a lectorului Petru Ioan; repartizată ca profesoară de Științe Sociale la Liceul Industrial nr. 1 din Moinești, își trece definitivatul și gradul II, după care obține gradul I în Filosofie (în cursul anului 1995), cu o teză coordonată de profesorul Adrian Neculau; angajată ca cercetător la Institutul de Științe ale Educației, din București (pe intervalul 1991 - 1992), ocupă prin concurs o catedră la Liceul Pedagogic „Vasile Lupu" din Iași, iar după 6 ani, în toamna anului 1998, accede ca lector la catedra de Psihologie a Facultății de Psihologie și Științe ale Educației din Universitatea „Al. I. Cuza"; în același an, își trece doctoratul în Filosofie cu disertația *Logica naturală: între aspirații și realizări*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan, ceea ce îi permite să avanseze la gradul de conferențiar, în 2002; de-a lungul anilor, beneficiază de stagii de formare și documentare la Paris - Nanterre (în 2000, 2001, și 2006), la Neûchatel / Elveția (în 2004) și la Konstanz / Germania (în 2009); funcționează ca *visiting professor* (pe tema *Comunicare și dezvoltare personală*) la Uni-

[207] Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 291 - 296

versitatea „Ion Creangă" din Chişinău, în cursul anului 2002, iar la *Colegiul Invizibil* din aceeaşi localitate (pe tema *Cunoaşterea de sine, suport al dezvoltării personale*) în cursul anului 2003;

☞ (38) **Liliana Stan**, născută Buliga la Vînători, judeţul Iaşi, pe 23 aprilie 1961; după obţinerea bacalaureatului la Liceul Pedagogic „Vasile Lupu" din Iaşi, în vara anului 1980, lucrează un an ca învăţătoare la Şcoala Generală din Podu Iloaiei, iar din toamna anului 1981 este studentă la secţia de Filosofie - Istorie din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", obţinînd licenţa (în vara anului 1985), ca şef al promoţiei, cu teza *De la sincretismul mitului, la exprimarea religioasă*, sub îndrumarea profesorului Petre Dumitrescu; repartizată ca profesor de ştiinţe sociale la Liceul „Letea" din Bacău, rămîne la post pînă în 1991, cînd se titularizează în calitate de cercetător la filiala ieşeană a Institutului de Ştiinţe ale Educaţiei, de unde şapte ani mai tîrziu (în 1998) va trece pe un post de lector la catedra de Pedagogie din cadrul Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale educaţiei; doctor în ştiinţe din decembrie 2000, după susţinerea disertaţiei privind *Dimensiunea morală şi pedagogică a idealului*, pregătită sub îndrumarea profesorului Ioan Grigoraş şi sancţionată cu distincţia *cum laude*; ajunge conferenţiar în cursul anului 2004; de-a lungul anilor, susţine cursuri de *Etică şi deontologie educaţională*, *Teoria şi metodologia curriculum-ului*, *Teoria şi metodologia instruirii*, *Teoria şi metodologia evaluării*, *Pedagogia învăţămîntului preşcolar şi a învăţămîntului primar* etc.;

☞ (39) **Carmen Cozma**, apărută pe lume la Iaşi, pe 9 septembrie 1961; absolventă la clasa de Muzică a Liceului de Arte „Octav Băncilă" din localitate, urmează cursurile secţiei de Filosofie - Istorie din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", susţinîndu-şi licenţa cu o teză asupra *Semioticii limbajului muzical*, sub coordonarea lectorului Petru Ioan; îşi trece doctoratul în 1996, prin susţinerea disertaţiei despre *Valori etice ale creaţiei artistice muzicale*, sub îndrumarea profesorului Ioan Grigoraş; profesoară de liceu între 1984 şi 1990, funcţionează ca cercetător al Centrului de Ştiinţe Sociale

„Gheorghe Zane" din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, de unde, prin concurs, ajunge lector la catedra de Pedagogie; în 1998 se transferă, prin concurs, pentru postul de conferențiar la catedra de *Epistemologie şi Filosofie sistematică*, unde avansează la gradul de profesor, în 2001; în cadrul Facultății de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice ține cursuri de *Etică profesională*, de *Etica cercetării în ştiințele socio - umane* şi de *Fenomenologia artei*, iar de mai mulți ani conduce doctorate pe ramura Eticii şi a deontologiei profesionale; colaborează, de asemenea, la realizarea activităților din cadrul secției de Comunicare socială şi relații publice;

☞ (40) **Melentina Toma** [208], ivită pe lume în satul Brăieşti (comuna Cornu Luncii, din județul Suceava), pe 20 martie 1956; este absolventă a Liceului Pedagogic din Suceava, în promoția 1971 - 1976, iar după obținerea bacalaureatului a urmat cursurile secției de Filosofie - Istorie din cadrul Universității ieşene, în promoția 1976 - 1980, luîndu-şi licența cu o teză despre *cronologică*, sub îndrumarea ştiințifică a lectorului Petru Ioan; după 15 ani petrecuți în învățământul preuniversitar ieşean, unde obține definitivatul şi gradele didactice (pe cel din urmă sub coordonarea profesorului Petru Ioan), devine lector asociat la catedra de *Logică şi Semiologie*, din cadrul Facultății de Filosofie a Universității absolvite; lector titular din cursul anului 1999, îşi finalizează doctoratul în Filosofie patru ani mai tîrziu, o dată cu susținerea (în 2003) a disertației privind *Erorile de argumentare în perspectiva unei tipologii semiotice* (sub coordonarea aceluiaşi Petru Ioan); avansează la gradul de conferențiar, în 2005, iar la secția de Filosofie din cadrul Facultății de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice susține cursul introductiv de *Logică*, dar şi *Didactica disciplinelor socio - umane*; în afara instituției, îndeplineşte funcția de secretar al Fundației Internaționale „Ştefan Lupaşcu" pentru Ştiință şi Cultură; de asemenea, este secretarul de redacție al publicației „Secvențe semio-logice", pe care a lansat-o, în 1999, profesorul Petru Ioan;

[208] Petru Ioan *et alia, op. cit.*, pp. 285 - 290

☞ (41) **George Bondor**, apărut pe lume la Rădăuţi, pe 5 martie 1972; după încheierea studiilor secundare la Liceul „Dragoş Vodă" din Cîmpulung Moldovenesc, în promoţia 1986 - 1990, urmează cursurile secţiei de *Filosofie* din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, luîndu-şi licenţa în vara anului 1996, cu o teză despre *destinul metafizicii în veacurile din urmă*, sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei; pe intervalul 1997 - 1998, parcurge modulul de studii aprofundate în *Logică şi Hermeneutică*, susţinînd o disertaţie privind *critica modernităţii la Friedrich Nietzsche*, de asemenea sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; este doctor în Filosofie din cursul anului 2003, cu o teză (pregătită sub girul aceluiaşi Ştefan Afloroaei) despre Friedrich Nietzsche: *De la metafizică, la hermeneutică*; preparator din 1999, iar asistent din 2001, este lector la catedra de *Istorie a Filosofiei şi Hermeneutică* din 2004; la secţia de Filosofie din cadrul Facultăţii de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice predă cursuri de *Hermeneutică*, de *Fenomenologie*, respectiv, de *Metafizică creştină*;

☞ (42) **Florentina Călmăţuianu** [209], întîlnită pentru prima dată cu lumina astrului celest la Iaşi, pe 27 iulie 1974; urmează Liceul de Informatică „Grigore C. Moisil", iar după obţinerea bacalaureatului se înscrie la secţia de Filosofie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", trecîndu-şi licenţa în 1997, cu o teză de *metalogică*, realizată sub coordonarea profesorului Petru Ioan; în paralel cu activitatea la catedră (ca preparator, din 1999, apoi ca asistent, din 2002), îşi continuă pregătirea în cadrul aceleiaşi instituţii, absolvind modulul de studii aprofundate în *Logică şi Hermeneutică*, în vara anului 1998, prin susţinerea unei disertaţii privitoare la *contribuţia lui Charles Sanders Santiago Peirce la impunerea principiului rezoluţiei* şi a metodei aferente de decizie (coordonator fiindu-i prof. dr. Petru Ioan); îşi trece, apoi, doctoratul în Filosofie, în 2003, cu o teză privind *tipologia sistemelor deductive*, realizată sub îndrumarea aceluiaşi profesor; în vara anului ur-

[209] Petru Ioan, *Resemnificări*, vol. 2: *Prin logică, spre hermeneutică*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005, pp. 275 - 280; Petru Ioan *et alia*, *op. cit.*, pp. 309 - 312

mător, optează pentru refugiul monahal, fiind singura maică ortodoxă (din partea noastră de lume) cu afinitate pentru cîmpiile nu tocmai îmbietoare ale Logicii formalizate şi ale Metalogicii ...;

☞ (43) **Ciprian Ceobanu**, ivit pe lume la Iaşi, pe 1 aprilie 1963; îşi termină studiile secundare la Liceul „Al. I. Cuza", în vara anului 1981, iar după un şir de angajări de scurtă durată, ajunge în armată; la revenirea în viața civilă, optează pentru pregătirea în sfera socio - umanului, înscriindu-se la secția de Filosofie - Istorie din Facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi trece licența cu teza *Valori în comunitatea studențească*, sub îndrumarea conferențiarului Adrian Neculau, în vara anului 1988, şi primeşte repartiție la Şcoala Generală „Petru Rareş" din Hârlău; din decembrie 1990, lucrează la Institutul de Cercetări Socio - umane, condus de psihologul Ion Holban, iar din 1992 colaborează (în calitate de cadru didactic asociat) cu catedra de Psihologie din cadrul Facultății de Filosofie; îşi finalizează doctoratul în Psihologie în cursul anului 1999, o dată cu susținerea disertației *Influența mentalităților asupra randamentului şcolar*, sub coordonarea profesorului Andrei Cosmovici, iar în toamna anului 2000 se titularizează ca lector la aceeaşi catedră (de Psihologie), situată de această dată în cadrul Facultății de Psihologie şi Ştiințe ale educației; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Psihologia educației, Management educațional, Instruirea asistată de calculator, Managementul proiectului educațional, Psihologia educației fizice şi sportului* etc.;

☞ (44) **Georgeta Diac**, născută Ghilință, la Însurăței, județul Brăila, pe 22 august 1967; termină studiile secundare la Liceul Agro-industrial din localitatea natală, în promoția 1981 - 1985, după care concurează pentru statutul de student la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; obține licența în vara anului 1990, cu o teză privind *descifrarea caracteristicilor unei persoane cu ajutorul scrisului*, sub coordonarea profesorului Andrei Cosmovici; primii zece ani de activitate îi petrece pe un post de asistent în cercetare, iar apoi de cercetător la Institutul de

Ştiinţe Socio - umane din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, în paralel îndeplinind şi unele obligaţii în calitate de cadru didactic asociat al Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; în februarie 2000, concurează şi obţine titularizarea pe un post de lector la Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic din cadrul instituţiei absolvite, iar în cursul anului 2004, îşi finalizează pregătirea din al treilea ciclu, obţinînd titlul de doctor în psihologie o dată cu susţinerea disertaţiei privind fenomenul *îmbătrînirii* prin prisma studiului de caz la un cămin de bătrîni, realizată sub coordonarea profesorului Adrian Neculau; de-a lungul anilor, susţine seminarii şi cursuri de *Psihologia educaţiei, Managementul clasei de elevi, Consiliere psihopedagogică, Psihopedagogia adolescenţilor şi adulţilor* etc.;

☞ (45) **Adrian Muraru**, născut la Roman, în judeţul Neamţ, pe 23 februarie 1973; după terminarea studiilor secundare (la Seminarul Teologic Liceal „Veniamin Costache", de la Mănăstirea Neamţ, respectiv la Seminarul Teologic „Sfîntul Gheorghe", din Roman), urmează cursurile secţiei de Filosofie (între 1994 şi 1998), pe cele ale secţiei de Filologie clasică (între 1995 şi 1999), iar apoi pe cele ale secţiei de Română - Latină (între 1998 şi 2001), din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi; după obţinerea licenţelor, timp de doi ani beneficiază de un stagiu de aprofundare la Universitatea din Ioannina (Grecia); îşi trece doctoratul în Filosofie, în cursul anului 2004, cu o teză despre *Libertate şi liber-arbitru la Origen*, realizată sub coordonarea profesorului Constantin Marin; în cursul anului 2000, este angajat ca preparator la catedra de Istorie a filosofiei şi Hermeneutică, din cadrul facultăţii absolvite, unde avansează ca asistent, în toamna anului 2002, iar ca lector, în cursul anului 2005; la secţia de Filosofie, ţine cursuri practice de limbi clasice, iar seminarii la disciplinele *Terminologie filosofică, Filosofie antică* şi *Filosofie medievală;* se implică în activităţile de pregătire a studenţilor din ciclul masteral prin cursuri referitoare la *Neoplatonism şi creştinism*, respectiv la raporturile actuale dintre *Credinţă şi raţiune;*

☞ (46) **Marius - Leonard Popescu** [210], singurul dintre foștii doctoranzi ai profesorului Teodor Dima aflat în componența actualei catedre de Filosofie [211] din cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social - Politice, s-a născut la Brăila, pe 16 mai 1975, iar după terminarea Liceului Pedagogic „Ștefan cel Mare" din Bacău, se înscrie la secția de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza", unde își obține licența în 1998, cu o teză privind conceptul de *paradigmă* la Thomas Kuhn, sub îndrumarea profesorului Ștefan Celmare; parcurge modulul de studii aprofundate în „Teorii ale comunicării și filosofie analitică", la facultatea absolvită, pe intervalul 1998 - 1999, susținînd o disertație în domeniul *epistemologiei*, sub conducerea profesorului Teodor Dima; își continuă studiile la a doua specializare, ca student al Facultății de Teologie Ortodoxă din Iași, obținînd licența în *Teologie*, în 2001; în 2008, își finalizează doctoratul în Filosofie (specializarea Epistemologie), o dată cu susținerea tezei *Intuiție și ipoteză în demonstrație și argumentare*, sub îndrumarea aceluiași Teodor Dima; în paralel cu misiunea pastorală, exercitată în Parohia Bisericii „Sf. Ioan" din Bacău, funcționează ca preparator la catedra de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", din anul 2000, iar ca asistent din 2002, conducînd seminarii de *Logică*; la începutul anului universitar 2009 - 2010, a preluat cursurile de *Epistemologie* și *Logică juridică*, ținute pe intervalul 1967 - 2009 de profesorul Teodor Dima;

☞ (47) **Elena - Teodora Manea**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei pe 29 aprilie 1973, la Feteşti (județul Ialomița); după ce obține bacalaureatul la Colegiul Național „Mircea cel Bătrîn" din Constanța, în promoția 1988 - 1992, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", luîndu-și licența – în vara anului 1996 – cu o teză despre *Elucidarea prealabilă a lui* ESSE, sub îndrumarea profesorului Ștefan Afloroaei; optează pentru ruta „Filosofie și spiritualitate răsăriteană", în cadrul celui de-al doilea ciclu, obținînd diploma de studii apro-

[210] Petru Ioan *et alia, op. cit*, pp. 313 - 314

[211] Doi foști doctoranzi de-ai profesorului Teodor Dima țin de alte catedre ale facultății, 7 se regăsesc în alte universități ieșene, iar 8 la universități din Bacău, București, Constanța, Suceava.

fundate cu disertația (sub coordonarea profesorului de care am amintit) *De la „ousia" la „logos", sau despre criza tablei categoriale*; angajată ca profesor de Ştiințe socio - umane la Liceul „Radu Cernătescu" din Iaşi, în 1996, rămîne la postul cu pricina pînă în 1998, cînd se transferă ca asistent la Universitatea „Petre Andrei" - Iaşi; în 2001, obține un post similar la Universitatea „Al. I. Cuza", iar la scurt timp beneficiază de o bursă „Socrates" la Universitatea din Magdeburg; la întoarcerea în țară, îşi finalizează doctoratul în filosofie, cu o disertație privind *Recuperarea categoriilor în filosofia contemporană*, realizată sub coordonarea aceluiaşi Ştefan Afloroaei; după mai multe stagii de pregătire în Bioetică, derulate la Universitatea din Konstanz, în cursul anului 2004, obține titularizarea ca lector la catedra de Istoria filosofiei şi Hermeneutică, din cadrul universității absolvite; urmează apoi alte stagii de specializare la *Forschungsinstitut für Philosophie Hannover* şi *Das Interfakultäre Zentrum für Ethik in den Wissenschaften*, din Tübingen; din februarie 2010, este lector asociat la *Exeter College* şi *Peninsula Medical School / University of Exeter*; la instituțiile deservite susține, de-a lungul anilor, cursuri de *Bioetică, Retorică, Logică, Hermeneutică şi psihanaliza culturii, Istoria filosofiei, Introducere în filosofie, Ameliorare şi transumanism, Medicina între ameliorare şi terapie*;

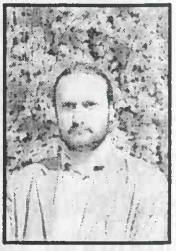

☞ (48) **Bogdan Constantin Mihăilescu**, născut la Piatra - Neamț, pe 6 septembrie 1977; absolvent al Liceului de Informatică din municipiul natal, în vara anului 1996, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, luîndu-şi licența (în vara anului 2000) în specialitate cu o teză privind *ipostazele conceptului de „mathesis universalis"*, sub îndrumarea lectorului Petru Bejan; un an mai tîrziu termină şi cea de-a doua specializare, în *Ştiințe politice*, trecîndu-şi licența cu o teză despre *Istoria gîndirii liberale*, în coordonarea profesorului Anton Carpinschi; din toamna anului 2001, este preparator la catedra de Ştiințe politice, în cadrul facultății absolvite; în cursul anului 2002, îşi finalizează masteratul în politologie, cu o disertație privind *specificul politicilor publice în cadrul doctrinei liberale*, sub îndrumarea lectorului Virgil Stoica; la catedra menționată, avansează la poziția de

asistent în cursul anului 2004, iar la cea de lector, în toamna anului 2008; un an mai tîrziu își susține doctoratul în specialitate, cu o teză privind *Gîndirea liberală, între fundaționalism și reconstrucție* realizată sub îndrumarea științifică a profesorului Anton Carpinschi; în facultate, susține cursuri de *Introducere în știința politicii*, de *Teoria democrației*, de *Libertăți și drepturi ale omului* etc.;

☞ (49) **Bogdan Ștefanachi**, ivit pe lume la Iași, pe 17 august 1975; la terminarea studiilor secundare, urmate la Colegiul Național „Mihail Sadoveanu", alege ruta pregătirii filosofice, luîndu-și licența la facultatea de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza", în vara anului 1998, cu o teză despre *Aporetica în filosofia lui Aristotel*, realizată sub îndrumarea profesorului Constantin Marin; un an mai tîrziu, termină modulul de studii aprofundate în direcția filosofiei politice, cu o disertație privind *Legitimarea puterii politice*, pregătită sub coordonarea conferențiarului George Poede, iar în 2001 își ia și a doua licență, de această dată în Științe politice; peste alți cinci ani, devine doctor (în ambele specialități !), o dată cu susținerea tezei *Filosofia noii economii: modalități de legitimare a liberalismului*, redactată sub girul profesorului Petre Dumitrescu; preparator la catedra de Politologie, din cadrul Facultății de Filosofie și Științe Social - Politice, din toamna anului 2002, accede la poziția de asistent în 2005, pentru ca din 2007 să funcționeze pe o normă de lector;

☞ (50) **Radu Dudău**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Vaslui, pe 2 martie 1969; absolvă studiile secundare la Liceul „Mihail Kogălniceanu" din localitatea natală, în vara anului 1987, iar la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași urmează cursurile Facultății de Fizică, unde își ia licența în 1993, cu teza *Fibre optice cu indice gradual*, sub îndrumarea profesorului Gheorghe Singurel; funcționează un an ca profesor de fizică la liceul în care s-a format, după care se angajează ca redactor la Centrul de Studii Românești din cadrul Fundației Culturale Române; în paralel, studiază filosofia la Universitatea „Al. I. Cuza", trecîndu-și licența în 1996, cu o teză privind *Filosofia analitică a istoriei*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; pe intervalul august

1996 - iulie 1997, beneficiază de o bursă D. A. A. D. a Universității din Konstanz, iar la întoarcere parcurge modulul de studii aprofundate pe ruta „Filosofie şi spiritualitate răsăriteană", pe care îl încheie cu disertația despre *Identitatea culturală: o problemă canonică a filosofiei româneşti,* sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; pe intervalul 1999 - 2000 studiază, ca bursier al Colegiului „Balliol", din Oxford, pe teme de filosofia științei și de filosofie politică; în cursul anului 2002, îşi finalizează pregătirea doctorală la Departamentul de Filosofie din cadrul Universității din Konstanz, prin disertația *Dezbaterea realism / antirealism în filosofia ştiinței;* în cursul anului 2003, devine lector la catedra de Istoria Filosofiei şi Hermeneutică din cadrul Universității „Al. I. Cuza", susținînd cursuri și seminarii de Filosofia limbajului și de Filosofia științelor sociale; după primul an de activitate, părăseşte țara cu o bursă post-doctorală „Fulbright", pentru un proiect din sfera *filosofiei științelor sociale;* în februarie 2006, devine cercetător la Institutul Diplomatic Român, iar în vara aceluiaşi an este *visiting fellow* la Institutul Danez de Relații Internaționale (D. I. I. S.), în baza unei burse acordate de Colegiul „Noua Europă"; un an mai tîrziu, se titularizează pe un post de conferențiar la Facultatea de Filosofie a Universității Bucureşti, acolo unde susține cursuri şi seminarii de *Teoria relațiilor internaționale,* respectiv *Analiza conflictelor şi etica relațiilor internaționale;* din aprilie 2010, este directorul programelor de cercetare la Institutul de Studii Diplomatice al Universității București;

☞ (51) **Ioan Alexandru Grădinaru,** născut la Vaslui, pe 13 mai 1977; la terminarea Liceului „Mihail Kogălniceanu" din localitate, urmează cursurile Facultății de Filosofie din cadrul Universității ieşene, trecîndu-şi licența (în vara anului 2000) cu o teză despre *Experiența hermeneutică la Ioan Petru Culianu,* sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei; din 2002, este master în Teorii şi practici ale interpretării, în baza disertației privind *Recuperarea lui Wittgenstein în filosofia americană,* sub coordonarea conferențiarului Gerard Stan, iar în 2008 îşi trece doctoratul în Filosofie cu o teză despre *Limbaj şi discursivitate în filosofia americană a secolului XX,* avînd girul profesorului Constantin Sălăvăstru; preparator din 2003, iar asistent din 2006 la catedra de Logică şi filosofie sistematică, astăzi lucrează la catedra de Comunicare şi Relații

publice, fiind antrenat în proiecte precum „Limbajul democrației participative", „Tehnici de argumentare în discursul jurnalistic", „Strategii discursive utilizate în discursul politic românesc contemporan" etc.;

☞ (52) **Ştefania Bejan**, născută Lascu, în comuna Chiscani, din județul Brăila, pe 11 februarie 1963; după terminarea studiilor secundare, la Liceul Sanitar din Brăila, în promoția 1978 - 1982, funcționează doi ani ca asistent medical în Constanța, iar din toamna anului 1984 devine studentă la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; obține licența în filosofie în vara anului 1988, cu o teză despre *Unitate şi diversitate în cultură*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; repartizată ca profesor la o şcoală generală din comuna Stolniceni - Prăjescu (județul Iaşi), rămîne la catedră pînă în februarie 1990, cînd se angajează ca redactor la cotidianul ieşean „Opinia", apoi la „Europa Nova" - TV; din 1994, funcționează inclusiv ca lector asociat la catedra de Psihologie a Facultății de Filosofie, iar din 2001 ca lector asociat la catedra de Sociologie şi Asistență socială din cadrul aceleiaşi instituții; în acest din urmă colectiv, se titularizează ca lector în cursul anului 2004, ulterior transferîndu-se la catedra de Logică, Filosofie sistematică şi Ştiințele comunicării; de aici, împreună cu o parte din noii săi colegi, se aşază în catedra de Comunicare şi Relații publice, constituită în 2007, pentru a pilota secția omonimă de *Comunicare socială şi relații publice*; din 2008, este doctor în Filosofie, cu o teză privind *Strategiile identitare din cultura* MEDIA *postmodernă*, realizată sub coordonarea profesorului Laurențiu Şoitu;

☞ (53) **Ioan Alexandru Tofan**, ivit pe lume la Iaşi, din părinți cadre didactice în domeniul filosofiei (mama) şi al matematicii (tatăl), pe 2 iunie 1979; urmează cursuri secundare la Liceul „C. Negruzzi" din Iaşi, în promoția 1994 - 1998; după obținerea licenței în Filosofie, la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza", în promoția 1998 - 2002, cu o teză despre *Repere şi limite ale hermeneuticii*, sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei, urmează masteratul pe ruta „Teorii şi practici ale interpretării", pe care îl finalizează, în 2004, cu disertația *Pozitivitate şi concept în filoso-*

fia religiei la Hegel, sub coordonarea profesorului Nicolae Râmbu; obține mai multe burse de studii şi stagii de aprofundare / cercetare la *Konstanz Universität* şi la *Humboldt Universität* (din Berlin), iar în 2007 îşi finalizează doctoratul în Filosofie, prin susținerea disertației *Dialectic şi speculativ: filosofia religiei la Hegel*, sub coordonarea profesorului Nicolae Râmbu; preparator la catedra de *Istorie a filosofiei şi Hermeneutică* a facultății absolvite, din toamna anului 2004, avansează la poziția de asistent în 2007, iar la cea de lector în cursul anului 2010; la secția de Filosofie conduce seminarii de *Filosofie a religiei*, de *Filosofie a culturii* şi de *Filosofie germană*, pe parcurs asumîndu-şi cursul şi seminarul de *Filosofie românească*; în reviste şi în volume colective, publică numeroase contribuții pe teme de filosofie modernă, de hermeneutică filosofică, de filosofia şi sociologia religiei, respectiv de teologie politică;

☞ (54) **Crăița Ioana Florescu** [212], întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Iaşi, pe 27 mai 1978, în casa profesorului matematician Liviu - Constantin Florescu şi a lingvistului - cercetător Cristina - Michaela Florescu; după terminarea studiilor secundare la Colegiul Național, a urmat cursurile secției de Filosofie în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", obținînd licența în specialitate, în vara anului 2000, cu o teză despre *principiul rezoluției în logica formalizată actuală*, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; master în Filosofie (din anul 2003), în baza disertației *„Atunci cînd zăpada nu este albă": o analiză semiotică a limbajului înşelător* (sub îndrumarea profesorului Petru Ioan), îşi finalizează doctoratul în Filosofie, specializarea Logică (în cursul anului 2010), sub aceleaşi auspicii, cu o teză vizînd *Problema interpretării în perspectiva logicii formale*; beneficiară a mai multor stagii de aprofundare la Universitatea din Konstanz, din 2007 este asistent cercetător în cadrul colectivului condus de profesorul Petru Ioan, la proiectul cu susținere bugetară „Paradigma situațională în perspectiva unei concepții funcțional-integratoare asupra interpretării";

[212] Petru Ioan *et alia*, *loc. cit.*, pp. 319 - 320

☞ (55) **Cristian - Petruț Moisuc**, născut la Iași, pe 2 mai 1980; la absolvirea Colegiului Național, în vara anului 1999, se îndreaptă spre secția de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", iar din toamna anului următor își continuă studiile la Universitatea „Charles de Gaulle" din Lille (Franța), de unde se întoarce în vara anului 2001, pentru ca din 2003 să revină în Franța, la Sorbona, unde își trece licența, în vara anului 2004, cu teza *Métaphysique et théologie chez Saint Thomas d'Aquin et chez Saint Maxime Le Confesseur*, sub îndrumarea profesorului Jean-Luc Marion; pe parcursul anului academic 2004 - 2005, urmează studii masterale la aceeași instituție, finalizate prin disertația *„La sémantique du „capax Dei" chez Descartes et Pascal*; tot în vara anului 2005, își încheie și studiile (ca *„ancien pensionnaire étranger"* !) la *École Normale Supérieure*; întors în țară, își susține și licența la facultatea în care și-a început pregătirea, sub îndrumarea profesorului Anton Adămuț; sub aceleași auspicii își pregătește și doctoratul (cu o teză despre *Nicolas Malebranche*), avîndu-l ca îndrumător în cotutelă pe Vincent Carraud, profesor la Universitatea din Cäen; din cursul anului 2008, este cercetător pe tărîmul filosofiei, pe un post din statele de funcții ale catedrei de Filosofie.

F. Într-o epocă aflată sub zodia inter- și trans- disciplinarității, contaminările și încrucișările cu „lumea filosofilor" nu puteau ocoli nou-înființata Facultate de Filosofie (și Științe Social - Politice) din cadrul Universității „Al. I. Cuza". Ca dovadă, personalitățile ce și-au adus contribuția la realizarea programelor de studii, începînd cu toamna anului universitar 1990 - 1991:

☞ (1) **Maria Carpov** [213], născută la București, pe 8 octombrie 1930; parcurge studiile secundare la Școala Tehnică de Administrație Economică nr. 4 din capitală, în promoția 1942 - 1950, iar cinci ani mai tîrziu devine studentă la secția de Limba și Literatura Franceză a Facultății de Filologie - Universitatea București; își ia licența în vara anu-

[213] Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 140 - 141; Petru Ioan, *Prof. dr. Maria Carpov la a LXXV-a aniversare. Consemnări prin prisma unei paradigme a rememorării*, în: „Symposion", tom III, nr. 2, 2005, Iași, pp. 586 - 593

lui 1954, şi primeşte repartiţie ca asistent la catedra de Limbă şi literatură franceză a Universităţii Bucureşti; ca urmare a căsătoriei, din toamna anului 1959 se transferă pe acelaşi post la catedra similară a Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, acolo unde devine lector suplinitor în toamna anului 1960, iar lector titular în februarie 1969, cînd îşi ia şi doctoratul în specialitate la instituţia deservită, cu o teză despre Paul Scarron, realizată sub îndrumarea profesorului Nicolae Popa; din octombrie 1971 este conferenţiar, iar în 1990 obţine titularizarea pe postul de profesor; pe intervalul 1970-1972 şi 1977-1988, este şeful catedrei de Franceză; deschiderea spre filosofie este atestată de colaborarea cu membrii colectivului de logică şi epistemologie la organizarea sesiunilor naţionale *Cunoaştere, creativitate, comunicare* (în 1981), respectiv *Raţionalitate şi discurs* (în 1983), reflectate în patru volume editate ca supliment la seria *Filosofie* din cadrul „Analelor Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi"; de asemenea, în activitatea prestată (între 1993 şi 1997) ca profesor consultant la catedra de Logică şi Semiologie din cadrul Facultăţii de Filosofie, desfăşurată pe linia pregătirii din al treilea ciclu a numeroşi absolvenţi de la Litere, Arhitectură, Teatru, Istoria artelor etc. (din Iaşi, Suceava, Bacău, Galaţi, Bucureşti, Constanţa şi alte centre universitare), în zona de interferenţe deschise de lingvistica generală, de teoria traducerii şi de semiologie; din 1993, este profesor asociat la catedra de Ştiinţe ale comunicării din cadrul Facultăţii de Litere a Universităţii din Bacău; de-a lungul anilor se impune prin numeroasele contribuţii în aria ştiinţelor comunicării în general şi a translingvisticii, în special, dar şi prin valoroasele traduceri, între alţii, din Louis de Rouvroy de Saint-Simon, Roland Barthes, Roger Chartier, Paul Veyne, Georges Duby, Neagu Djuvara, André LaCocque şi Paul Ricoeur; laureată a premiului Uniunii Scriitorilor din România, în 1990, a Ordinului „Les Palmes Académiques", cu gradul de ofiţer, conferit de Guvernul Franţei, a Premiului Francofoniei, pe care i-l atribuie revista „Cronica", şi a premiului Fundaţiei „Ştefan Lupaşcu", pe anul 2000, ca urmare a întregii activităţi depuse în serviciul şcolii superioare şi al promovării spiritualităţii româneşti; este doctor *honoris causa* al Universităţii „Vasile Alecsandri" din Bacău, inclusiv pentru susţinerea învăţământului filologic din cetatea poeziei simbolistice româneşti;

☞ (2) **Petru Ursache** [214], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Popeşti, judeţul Iaşi, pe 15 mai 1931; după terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului Naţional din Iaşi, în promoţia 1949, devine student la Facultatea de Filologie a Universităţii „Al. I. Cuza", luîndu-şi licenţa în Limba şi Literatura Română, în vara anului 1956; angajat la Biblioteca Judeţeană „Gheorghe Asachi" din Iaşi, în toamna anului 1958 accede ca preparator la catedra de Literatură română din instituţia absolvită, avansînd ca asistent în 1960, iar ca lector în 1969; în cursul anului 1971, îşi trece doctoratul în Filologie (cu o teză despre *şezătoare, în contextul folcloristicii*), iar şase ani mai tîrziu avansează la poziţia de conferenţiar; din 1992, este profesor titular la *Literatură comparată* şi *Estetică*; de-a lungul anilor, primeşte numeroase distincţii (*profesor emerit* al Universităţii „Al. I. Cuza", din 2001; Premiul de Excelenţă al Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi, în 2001; Premiul pentru *opera omnia*, din partea redacţiei „Convorbirilor Literare", în 2001; Premiul pentru *opera omnia*, din partea Bibliotecii „Vasile Voiculescu" din Buzău, în 2001, şi aşa mai departe), iar deschiderea sa spre filosofie este marcată atît prin activitatea didactică, cît şi prin scrierile legate de estetică, poetica folclorică, etnologie, antropologie şi etnosofie; între altele, este autor al unor studii privind estetica lui Maiorescu şi opera de istoric al religiilor a lui Mircea Eliade;

☞ (3) **Vasile Nechita**, ivit pe lume la Godineşti, judeţul Bacău, pe 14 mai 1935; după absolvirea Şcolii Medii Tehnice de Comerţ din Bacău, în 1953, a devenit student la Facultatea de Economie Politică şi Planificare din cadrul Institutului de Ştiinţe Economice şi Planificare - Bucureşti (actuala Academie de Studii Economice), unde îşi trece licenţa în vara anului 1958; repartizat ca preparator la catedra de Economie politică din cadrul Universităţii ieşene, susţine concursul pentru ocuparea postului de şef de cabinet, pe care îl deţine între 1 octombrie 1959 şi 1 octombrie 1961, după care avansează la gradul de asistent; din toamna anului 1963 şi pînă în februarie 1967

[214] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 698 - 699

funcționează ca lector suplinitor, obținînd titularizarea pe postul respectiv pe 15 februarie 1969; după susținerea doctoratului (cu o teză despre *Doctrina economică şi corporatistă a lui Mihail Manoilescu*), în cursul anului 1977, devine conferențiar, iar în 1990, avansează la gradul de profesor; la Facultatea de Istorie - Filosofie susține cursuri şi seminarii de *Economie politică* şi *Istoria doctrinelor economice*, iar la Facultatea de Ştiințe Economice se afirmă ca autor (în premieră națională) al unui curs de *Integrare Europeană*, susținut pe parcursul a 10 ani; se pensionează în cursul anului 2005, continuîndu-şi activitatea pe linia conducerii de doctorat; autor a numeroase contribuții în domeniu, a primit premiul Academiei Române pe 1989 grație volumului *Meditații economice eminesciene*, apărut – în preajma răsturnării regimului comunist din țara noastră – la Editura „Junimea" din Iaşi;

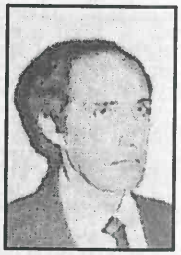

☞ (4) **Dan Stoica** [215], apărut pe lume la Iaşi, pe 25 noiembrie 1950; îşi încheie studiile secundare la Liceul „Dimitrie Cantemir", respectiv la Liceul „Emil Racoviță", iar pentru pregătirea superioară se aşază pe ruta filologiei, luîndu-şi licența în Franceză - Română, la facultatea de profil a Universității Mihăilene, în vara anului 1973; profesor (în primii nouă ani de activitate) de gimnaziu şi liceu în județul Vrancea, revine în oraşul natal în cursul anului 1983, ca angajat al Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu", apoi la filiala acesteia – Seminarul Matematic „Al. Myller" din cadrul Universității „Al. I. Cuza" – şi din nou la sediul central al instituției în atenție, la Biroul de Informatizare; lector asociat, din 1991, la catedra de Limbă şi literatură franceză, iar din 1998 la catedra de Jurnalism şi Ştiințe ale Comunicării (din cadrul Facultății de Litere), în cursul anului 1999 îşi finalizează doctoratul în filosofie, o dată cu susținerea disertației privind *relația dintre logică şi limbaj în gîndirea franceză contemporană*, realizată sub coordonarea profesorului Petru Ioan; din 2003, se titularizează pe un post de conferențiar, susținînd în cadrul Facultății de Litere cursuri de *Metode bibliografice de cercetare*, respectiv *Comunicare publică şi relații*

[215] Nicolae Busuioc; Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 649 - 650

publice; este fondator şi redactor - şef al revistei „Biblos", în plan publicistic impunîndu-se prin numeroase contribuții în biblioteconomie, respectiv în ştiința informării şi în ştiințele comunicării;

☞ (5) **Ion Pohoață**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Fălticeni, pe 13 ianuarie 1951; îşi încheie studiile secundare la Liceul „Nicu Gane" din localitate, în vara anului 1970, după care accede la Universitatea Mihăileană, ca student la Facultatea de Ştiințe Economice, acolo unde, patru ani mai tîrziu, îşi trece licența în *Economia industriei, a construcțiilor şi transporturilor*, cu o teză îndrumată de profesorul Petre Jica; după un an de activitate la Centrala Industriei Cînepii, Inului şi Bumbacului, revine la instituția absolvită, în calitate de angajat al Serviciului Plan, Personal, Învățămînt, Retribuții, iar în paralel susține seminarii în cadrul Facultății de Ştiințe Economice; din 1979, devine asistent titular la catedra de Economie politică, iar în 1982 avansează la poziția de lector; doi ani mai tîrziu, îşi susține doctoratul în specialitate, cu o teză despre *doctrina economică a socialismului francez*, sub coordonarea profesorului Nicolae Ivanciu - Văleanu, din cadrul Academiei de Ştiințe Economice Bucureşti; din 1992, este conferențiar, iar din 1994 profesor; de-a lungul anilor (inclusiv la Facultatea de Filosofie), susține cursuri şi seminarii la disciplinile *Doctrine economice, Epistemologie economică*, respectiv *Economie instituțională*;

☞ (6) **George Poede**, ivit pe lume la Nămoloasa, județul Galați, pe 29 ianuarie 1952; în vara anului 1971, la terminarea studiilor secundare în cadrul Liceului de Cultură Generală din Petroşani, alege să urmeze cursurile secției de Sociologie - Psihologie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; îşi ia licența în vara anului 1975, cu teza *Elemente de epistemologie socială*, pregătită sub îndrumarea profesorului Iosif Natansohn; repartizat la catedra de Ştiințe Socio - umane a Grupului Şcolar nr. 9 din Iaşi, rămîne la post pînă în toamna anului 1979, cînd obține titularizarea ca asistent la catedra de Socialism Ştiințific a instituției absolvite; din

cursul anului 1990, devine lector la noua catedră de Sociologie şi Politologie din cadrul Facultăţii de Filosofie; în 1996, accede la titlul de doctor în filosofie, prin susţinerea disertaţiei *Dominaţie şi putere în gîndirea lui Max Weber*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; conferenţiar din 2002, iar profesor titular din 2006, contribuie la afirmarea secţiei de Ştiinţe Politice în cadrul Facultăţii de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice, remarcîndu-se, totodată, ca principal animator al noii secţii de Relaţii internaţionale şi Studii europene; prodecan al facultăţii din 2008, de-a lungul anilor susţine cursuri de *Teorii ale puterii, Politici sociale, Analiza comparată a sistemelor politice, Politici europene, Instituţii politice europene* etc.; din 2007, este conducător de doctorat, iar deschiderea spre filosofie este marcată prin interesul constant faţă de filosofia politică, dar şi prin propensiunea spre epistemologia disciplinelor politologice;

☞ (7) **Mihai Dinu Gheorghiu** [216], născut la Iaşi, pe 8 decembrie 1953; absolvent al secţiei de Sociologie - Psihologie din cadrul facultăţii de profil a Universităţii Mihăilene, în promoţia 1972 - 1976, îşi ia licenţa cu o teză în sociologia literaturii, sub conducerea profesorului Iosif Natansohn; angajat în cercetare la Centrul de Ştiinţe Sociale, aflat la vremea respectivă în subordinea Universităţii „Al. I. Cuza", rămîne la post pînă în cursul anului 1989, cînd se stabileşte în Franţa; face studii doctorale la *École des Hautes Études en Sciences Sociales*, din Paris, acolo unde, în ianuarie 1997, îşi susţine (cu menţiunea „très honorable") disertaţia *Les métamorphoses de l'agit - prop: les institutions de contrôle des intellectuels par les partis communistes et leurs transformations après 1989: le cas des écoles de parti*, realizată sub girul profesorului Pierre Bourdieu; după mai mulţi ani de activitate didactică susţinută la Universitatea Paris VIII (pe intervalul 1991 - 1992), Institutul „Max Planck" pentru cercetări în domeniul educaţiei, la Centrul „Mark Bloch" din Berlin (în anul

[216] Mircea Zaciu; Marian Papahagi; Aurel Sasu, *Dicţionarul scriitorilor români*, vol. 2, Editura „Albatros", Bucureşti, 2004, pp. 370 - 371; *Dicţionarul general al literaturii române*, Editura „Univers Enciclopedic", Bucureşti, 2005, pp. 317 - 318; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 315 - 316

academic 1994 - 1995), la Facultatea de Filosofie şi Stiințe Sociale / Universitatea Picardiei, din Amiens (începînd cu 1998), din toamna anului 1999, restabileşte colaborarea cu foştii profesori şi colegi de la Iaşi, asumîndu-şi cursuri şi seminarii la catedra de Psihologie, din cadrul Facultății de Psihologie şi Ştiințele educației, în calitate de conferențiar, iar din 2007, ca profesor titular; prin studiile publicate, se manifestă ca un reputat critic literar şi sociolog al culturii;

☞ (8) **Liviu Antonesei** [217], ivit pe lume la Vlădeni, județul Iaşi, pe 25 aprilie 1953; îşi încheie studiile secundare la Liceul Național din Iaşi, în vara anului 1972, după care se aşază pe ruta umanistă a pregătirii superioare, luîndu-şi licența (la mijlocul anului 1976) în Sociologie - Psihologie, la Facultatea de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"; lucrează o vreme la Centrul Logopedic Interşcolar - Iaşi, respectiv la Liceul Pedagogic, iar din 1978 ocupă un post de cercetător la Centrul de Ştiințe Socio - umane din subordinea Universității ieşene; lector la catedra de Ştiințe ale Educației din cadrul instituției absolvite, începînd cu toamna anului 1990, îşi trece doctoratul în specialitatea asumată în septembrie 2001, cu o teză despre *pedagogie, ca ştiință a culturii*, pregătită sub îndrumarea profesorului George Văideanu; avansează la poziția de conferențiar în ianuarie 2002, iar din octombrie 2005 este profesor titular la aceeaşi catedră; colaborator şi redactor la revistele studențeşti ieşene, redactor şef - adjunct (pe intervalul 1974 - 1976) la „Opinia studențească", iar redactor - şef la aceeaşi publicație între 1980 şi 1983, colaborează cu eseuri, cronici şi poezii la „Echinox", „Cronica", „România literară", „Steaua", „Transilvania", „Revista de Filosofie", „Revue Roumaine de Sciences Sociales" (série de Philosophie), „Analele Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iaşi" (seria de Filosofie) etc.; în 1990, înființează versiunea de la Iaşi a publicației „Timpul", iar din 1990 devine redactor şef - adjunct la „Convorbiri literare"; după alegerile lo-

[217] Nicolae Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani. Dicționar*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002, pp. 343 - 344; Mircea Păcurariu, *Dicționarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2002, pp. 538 - 539; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2009, pp. 563 - 564

cale din vara anului 1996, ajunge preşedinte al Consiliului Judeţean din partea Partidului Alianţei Civice, dar la 1 decembrie 1998 demisionează din toate atribuţiile politico - administrative şi se dedică în exclusivitate activităţii pe tărîm cultural, atestată prin volume în profil pedagogic şi prin noi culegeri de poezii, eseuri şi opinii; realizator (la televiziunea locală) al emisiunii „Vizibil, invizibil", este membru al P. E. N. Clubului Român din cursul anului 1990, iar propensiunea sa spre tărîmul înţelepciunii şi-o ilustrează prin numeroase contribuţii vizînd filosofia culturii, filosofia artei şi, cu deosebire, filosofia educaţiei;

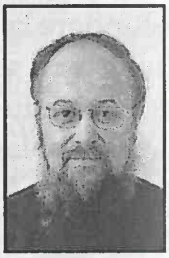

☞ (9) **Gheorghe Popa** [218], născut la Stulpicani, judeţul Suceava, pe 27 august 1956; studiază la Seminarul Teologic din cadrul Mănăstirii Neamţ (pe intervalul 1971 - 1976), iar apoi la Institutul Teologic de Grad Universitar Bucureşti, luîndu-şi licenţa, în vara anului 1981, cu teza *Creştinismul şi valorile umane*; funcţionează ca pedagog la Seminarul Teologic de la Neamţ (în cursul anului şcolar 1981 - 1982), după care ajunge preot II la Parohia „Sf. Nicolae" din Câmpulung Moldovenesc; încadrat ca asistent la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universităţii „Al. I. Cuza" în toamna anului 1990, devine secretarul ştiinţific al facultăţii în 1991 şi avansează la poziţia de lector în 1992; în anul academic 1992 - 1993, urmează cursuri doctorale la Facultatea de Teologie din cadrul Universităţii Neuchâtel, iar la Institutul Romand de Hermeneutică şi Sistematică din aceeaşi localitate elveţiană, audiază cursuri de *Istoria filosofiei şi hermeneutică*; din 1994, este prodecanul facultăţii; în cursul anului 1999, îşi finalizează pregătirea doctorală, o dată cu susţinerea (la facultatea de profil din cadrul Universităţii Bucureşti) a disertaţiei despre *Comuniune şi înnoire spirituală în contextul secularizării lumii moderne*; din 2000, accede la poziţia de conferenţiar, iar în 2003 devine profesor titular la disciplina *Morală creştină şi spiritualitate ortodoxă*, în acelaşi an fiind uns ca decan al facultăţii ieşene de teologie ortodoxă; din 2005, este prorector cu problemele de strategie

[218] Nicolae Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani. Dicţionar*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002, pp. 343 - 344; Mircea Păcurariu, *Dicţionarul teologilor români*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2002, pp. 538 - 539; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *Scriitori şi publicişti ieşeni contemporani*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2009, pp. 563 - 564.

universitară; de-a lungul anilor, susține cursul de *Hermeneutica formelor*, respectiv *Religie și Putere* (la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"), apoi cursul privind *Relația dintre discursul teologic, discursul filosofic și discursul științific (aspecte etice și hermeneutice)* și pe cel despre *Fundamentele cunoașterii teologice* (la Centrul de cercetare interdisciplinară „Religie și Știință" – Facultatea de Teologie Ortodoxă), respectiv cursul *Provocări actuale la adresa moralei creștine*, în cadrul programului de formare continuă pentru profesorii de religie, la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic al Universității „Al. I. Cuza"; ca profesor invitat, conferențiază la Facultatea de Teologie a Universității din Lausanne; între altele, director al Centrului de Cercetare Interdisciplinară „Religie și Știință" (din 2006), membru în Comisia de Bioetică a Patriarhiei Române și în colegiul editorial al „Revistei Române de Bioetică", director al publicației „Journal for Interdisciplinary Research on Religion and Science" (editată de Centrul de Cercetare Interdisciplinară avansată: Religie și Știință), se manifestă ca un remarcabil factor de comuniune între direcțiile majore ale spiritualității umaniste, așa cum sînt ele susținute în cadrul Universității Mihăilene și al culturii ieșene *toto genere*;

☞ (10) **Wilhelm Dancă** [219], născut la Buruienești, județul Neamț, pe 18 mai 1959; își face studiile secundare la Liceul „Roman Vodă" din municipiul omonim și la Seminarul „Sfîntul Iosif" din Iași; în acest din urmă centru episcopal și în același edificiu (din strada „Văscăuțeanu", nr. 6) parcurge și ciclul pregătirii superioare, la Institutul Teologic Romano - Catolic, luîndu-și licența în vara anului 1986; în primii doi ani de activitate funcționează ca vicar parohial la Nisiporești (din județul natal) și la Piatra - Neamț, iar între 1988 - 1991 este paroh la Biserica „Sfînta Tereza" din București; în 1991 devine lector la instituția absolvită, iar doi ani mai tîrziu își ia masteratul în *antropologie filosofică*, la Universitatea Pontificală Gregoriană din Roma, acolo unde, trei ani mai tîrziu, își finalizează și doctoratul în filosofie; în 1996, accede la poziția de confe-

[219] Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 226 - 228

renţiar, iar în următorii doi ani este decanul facultăţii absolvite, pentru ca din 2001 să devină rector; conducător de doctorat la Facultatea de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", este membru în comitetul de conducere al Uniunii Mondiale a Societăţilor Catolice de Filosofie, fondată de polonezul Joseph Maria Bocheńschi, în 1948; colaborează la numeroase publicaţii de la Vatican şi din ţară; între altele, este laureat al ordinului *Meritul cultural* în grad de Ofiţer (conferit de preşedintele României în 2004), al *Medaliei jubiliare* şi al *Diplomei de merit*, conferite în 2004, de P. S. Petru Gherghel, cu prilejul împlinirii a 120 de ani de la înfiinţarea Episcopiei Romano - Catolice de Iaşi; prin studiile publicate, realizează o binevenită deschidere a dezbaterilor teologice spre problematica morală, dar nu mai puţin atrăgătoare sînt şi analizele în direcţia hermeneuticii şi a logicii filosofice;

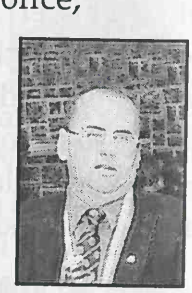

☞ (11) **Tiberiu Brăilean** [220], născut în comuna Bilca din judeţul Suceava, pe 11 septembrie 1960; cu studii secundare încheiate la Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuţi, îşi continuă pregătirea la Facultatea de Ştiinţe Economice din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi; după obţinerea licenţei, în cursul anului 1984, lucrează la Trustul de construcţii Iaşi, apoi la Consiliul Judeţean, iar din toamna anului 1997 devine lector la catedra de Economie politică a instituţiei absolvite; în cursul aceluiaşi an, îşi trece doctoratul în specialitate, iar din 2000 evoluează pe postul de conferenţiar, obţinînd titularizarea ca profesor în cursul anului 2002; susţine cursuri de *Economie politică, Doctrine economice, Politici economice, Globalizare, Fundamente filosofice ale economiei* la secţii din cadrul Facultăţii de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice, respectiv la Facultatea de Economie şi Administrarea Afacerilor; autor a numeroase studii în profilul economico-social, director al Centrului de Studii Transdisciplinare aferent Universităţii „Al. I. Cuza", coordonator al seriei „Globalizarea" ce apare sub girul Editurii Institutului European şi al colecţei „Ananta", susţinută de Editura „Junimea", este colaborator al mai multor publicaţii culturale, din Iaşi şi din ţară;

[220] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 121 - 122

☞ (12) **Florin Cântec** (respectiv Cântic), născut la Suceava, pe 1 decembrie 1962; licențiat în filosofie - istorie la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza", în promoția 1982 - 1986, beneficiază de stagii la Institutul Național de Limbi și Civilizații Orientale din Paris (în 1992) și la Universitatea „Skaerum Molie" din Danemarca, în 1996; consilier - șef la Direcția pentru Cultură a județului Iași (între 1996 și 2000), își ia doctoratul în *istoria culturii*, la Institutul de Istorie „A. D. Xenopol" din cadrul Filialei Iași a Academiei Române, sub îndrumarea profesorului și cercetătorului Alexandru Zub, colaborînd ca lector asociat la realizarea programelor de licență pe ruta Politologiei și a Relațiilor Internaționale, din cadrul Facultății de Filosofie și Științe social - politice a instituției absolvite; de-a lungul anilor publică numeroase volume, legate mai ales de valorificarea moștenirii filosofice ieșene.

F. În afara facultăților din cadrul Universității Mihăilene, cursurile și seminariile de Filosofie generală, cele de Etică, de Sociologie, de Logică și Epistemologie, ori de Politologie au antrenat (la instituțiile de învățămînt superior din centrul universitar Iași, din profilul tehnic, agrotehnic, medico - farmaceutic, ori artistic) un număr semnificativ de absolvenți ai specializării de profil din cadrul celor trei mari instituții de învățămînt superior cu deschidere umanistă: Universitatea București, Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași, ori Universitatea „Babeș - Bolyai" din Cluj - Napoca. Dacă celor din antrepriza formativă îi adăugăm și pe colegii din sfera cercetării, frontul ieșean al emulației filosofice se extinde cu cel puțin următorii 50 de contributori la extinderea și resemnificarea moștenirii umaniste:

☞ (1) **Ion Holban**[219], născut la Iași, pe 16 / 29 ianuarie 1916, ca primul dintre copiii Nataliei și ai lui Gavril Holban, profesor de istorie care s-a mutat cu familia la Târgu Ocna, la Rezina (pe malul Nistrului), iar apoi la Huși, unde a fost mulți ani directorul Liceului de Băieți „Cuza Vodă"; în orașul dintre vii, Ion

[219] Mariana Caluschi (coord.), *Ion Holban, psiholog umanist*, Editura „Performantica", Iași, 2006; Nicolae Busuioc și Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 343 - 344

Holban îşi încheie studiile secundare, la liceul condus de tatăl său, după care urmează la Universitatea Mihăileană cursurile secţiei de Ştiinţe Juridice şi ale celei de Filosofie; obţine licenţa la cele două specializări (în 1937, respectiv în 1938), iar apoi parcurge activităţile din cadrul Seminarului Pedagogic, pe care îl absolvă în 1938, cu o cercetare asupra *variaţiei intereselor în funcţie de vîrstă*; din toamna anului 1938, este profesor la Liceul Comercial de Băieţi şi la Seminarul Teologic din Iaşi, între 1942 şi 1946 predă la Şcoala Normală de Băieţi din Iaşi, iar între 1945 şi 1947 este angajat ca profesor la Liceul „Mihail Kogălniceanu" din aceeaşi urbe; în paralel, participă (alături de Vasile Pavelcu şi alţii) la organizarea *Institutului Psihotehnic* din Iaşi, unde înfiinţează şi conduce *Oficiul de Orientare Profesională*, subordonat Ministerului Sănătăţii şi Prevederilor Sociale; asistent la catedra de Psihologie din cadrul Facultăţii de Pedagogie - Psihologie pe intervalul 1948 - 1950, apoi profesor de matematică la Şcoala Profesională Metalurgică din Iaşi, în 1954 ajunge psiholog la Seviciul Medical din cadrul Regionalei C. F. R. din Iaşi, acolo unde va evolua ulterior ca psiholog principal; în februarie 1967, se angajează ca psiholog la Policlinica Industrială - Iaşi, dar peste cîteva luni este transferat la Institutul de Ştiinţe Pedagogice, ca cercetător principal; în 1969, este numit şef de sector cu delegaţie la respectiva instituţie, iar şase ani mai tîrziu devine cercetător principal gradul I; aici, organizează primul Laborator experimental de orientare şcolară şi profesională, cu rezultate cunoscute şi apreciate în întreaga ţară; participant la numeroase cursuri de specializare şi schimburi de experienţă (Grünwald, Praga, Varşovia, Sofia, München, Paris şi aşa mai departe), a fost director al Institutului de Ştiinţe Socio-umane din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, retrăgîndu-se în lumea umbrelor – din postura *„călătorului în lumină"*, cum avea să îl caracterizeze Anca Munteanu, una din fostele sale colaboratoare – la 14 februarie 1995; pe lîngă numeroasele contribuţii din cîmpul specialităţii, psiho-pedagogul ieşean se remarcă şi în cîmpul literaturii, între altele, prin volumul *Mihaela, prietena pădurii*, apărut la Editura „Junimea", în cursul anului 1990;

☞ (2) **Constantin Marinescu** [220], ivit pe lume la Galați, pe 28 martie 1928; după absolvirea Liceului „Vasile Alecsandri" din localitatea portuară, în vara anului 1949, se înscrie la Facultatea ieşeană de Drept, unde îşi trece licența în cursul anului 1953; este repartizat ca asistent, iar din 1954 devine lector la catedra de *Bazele Marxism - leninismului* din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; în acelaşi an, se transferă la catedra de Ştiințe Sociale din cadrul Institutului Politehnic - Galați; o dată cu înființarea Institutului Pedagogic în oraşul de la Dunăre, în anul 1959, este titularizat pe postul de conferențiar, iar timp de 8 ani este rectorul respectivei instituții; din toamna anului 1968, se transferă la catedra de Ştiințe Sociale a Institutului de Medicină şi Farmacie din Iaşi, iar în anul următor, îşi finalizează doctoratul în Filosofie la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, cu o teză despre *Aportul societăților „Carpați" şi „Liga culturală pentru unitatea românilor de pretutindeni" la formarea conştiinței naționale a statului unitar român*; în cursul anului 1974, avansează la poziția de profesor, poziție în care evoluează timp de două decenii; se pensionează în toamna anului 1994, dar nu se retrage din activitatea didactică, ci şi-o continuă la altă instituție, titularizîndu-se pe un post de profesor la catedra de Drept a Universității de Stat din Bacău, unde rămîne pînă în 2004; în paralel, colaborează la Universitatea Ecologică „D. Cantemir" din Iaşi, rămînînd la respectiva instituție pînă la încetarea activităților didactice, în 2009; este membru de onoare al Academiei de Ştiințe, respectiv al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, membru al Academiei Române de Ştiințe Medicale (din 1997), al Academiei Internaționale de Psihoterapie din Bruxelles, membru fondator al Academiei Balcanice de Ştiință, Cultură Liberă şi Dezvoltare Durabilă (cu sediul la Sofia) şi al altor instituții de această factură; colaborator al multor publicații periodice, şi-a pus semnătura (ca autor, sau coautor) pe numeroase volume, în profil istoric, politologic, juridic, sociologic, pedagogic, de ecologie, teorie şi istorie culturală etc.;

[220] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 444 - 446; Victor Crăciun, Mihai Cimpoi *et alia* (coord.), *Prof. univ. dr. doc. Constantin Marinescu: O slujire cu loialitate a învățământului şi a cercetării ştiințifice*, Editura „Samia", Iaşi, 2008

☞ (3) **Nicolae Stratone**, născut la Blăjeni, judeţul Buzău, pe 6 decembrie 1931; a urmat cursurile secţiei de Filosofie din cadrul Universităţii din Bucureşti, în promoţia 1952 - 1957, iar prin repartiţie guvernamentală a ajuns ca asistent la Institutul de Medicină din Iaşi; în anul universitar 1958 - 1959, urmează cursul de lector, organizat prin Academia de Ştiinţe Social - Politice „Ştefan Gheorghiu"; lector suplinitor din 1960, obţine titularizarea pe post în 1963; în cursul anului 1973, îşi finalizează doctoratul în Filosofie, prin susţinerea unei teze despre *senzualismul lui Condillac*, sub coordonarea profesorului Ernest Stere, iar trei ani mai tîrziu avansează pe postul de conferenţiar; de-a lungul anilor, a prezentat studenţilor medicinişti problematica generală a filosofiei (asigurîndu-le şi suportul de curs, ca unic autor, ori în colaborare), iar în studii şi articole a atacat probleme de antropologie şi de filosofie socială, aducînd în atenţie actualitatea unor gînditori (filosofi, medici, ori naturalişti) din alte epoci sau din alte spaţii culturale;

☞ (4) **Vasile Constantin Ciocârlan** [221], ivit pe lume în fosta comună Căbeşti (judeţul Tutova), astăzi comuna Podu Turcului, din judeţul Bacău, pe 3 septembrie 1924; după mai multe căutări în planul muncii fizice (la truda cîmpului, alături de părinţi, ori în alte sectoare de activitate), parcurge studiile secundare şi pe cele superioare, absolvind secţia de *Filosofie* a Universităţii Bucureşti, în promoţia 1957; după cîţiva ani petrecuţi în sfera social - educativă, în toamna anului 1961, accede la catedra de Filosofie din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, unde susţine cursul de *Istoria religiei şi ateism*; după finalizarea doctoratului, în anul 1971, cu o teză despre *raporturile interpersonale*, este promovat la gradul de conferenţiar, iar din decembrie 1977, devine profesor titular la Conservatorul „George Enescu"; de-a lungul anilor, predă *Filosofie*, *Introducere în istoria filosofiei*, *Introducere în sociologia educaţiei şi culturii*, res-

[221] Cf. Vasile Constantin Ciocârlan, *Exerciţii de înţelepciune: gîndurile unui român utopist*, Editura „Noël", Iaşi, 2007, pp. 12 *sqq*

pectiv *Psiho - sociologie industrială* (la Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi"), *Elemente de sociologia familiei*, la secția de *Asistență socială* a Facultății de Teologie Ortodoxă şi la specializarea similară a Facultății de Filosofie, din cadrul Universității „Al. I. Cuza";

☞ (5) **Ioan Humă**, născut la Vaslui, pe 11 decembrie 1940; la sfîrşitul studiilor secundare, din Liceul „Costache Negruzzi" - Iaşi, în promoția 1957, devine student la Facultatea de Drept a Universității ieşene, luîndu-şi licența (cu o teză de filosofie a dreptului) în vara anului 1961; repartizat ca asistent la catedra de Filosofie şi Științe Sociale din cadrul Institutului Politehnic „Gh. Asachi", obține delegație de lector în toamna anului 1969 şi se titularizează pe post în cursul anului 1973; pe intervalul 1972 - 1976, parcurge stagiul de pregătire doctorală, finalizat prin susținerea unei teze despre *Conştiința de sine ca factor al moralității*, sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraş; în 1980 accede la gradul de conferențiar, iar din 1990 este profesor la instituția rebotezată drept Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" - Iaşi, acolo unde, între 1990 şi 1996, funcționează ca şef al catedrei de Ştiințe socio - umane; transferîndu-se la Universitatea „Petre Andrei", între 1996 şi 2000, îndeplineşte funcția de cancelar; din anul 2000, îşi împarte activitatea profesională între Universitatea „Al. I. Cuza" (unde este profesor asociat la Facultatea de Drept, pînă în 2002) şi Universitatea „Danubius" din Galați, unde activează şi astăzi, ca şef al catedrei de Drept public şi drept privat, respectiv redactor - şef al seriei „Juridica", din cadrul publicației „Acta Universitatis Danubius";

☞ (6) **Nicolae Turcu** [222], ivit pe lume în comuna Pufeşti, din județul Vrancea, pe 14 decembrie 1935; după liceu (absolvit la Iaşi), a urmat cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității ieşene, la terminarea cărora, în 1963, devine asistent la catedra de *Ştiințe Sociale* a Institutului Politehnic „Gh. Asachi" - Iaşi, iar

[222] Nicolae Busuioc, *Scriitori ieşeni contemporani*, Editura „Junimea", Iaşi, 1997, pp. 384 - 385; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 681 - 682; Ionel Maftei, *Personalități ieşene: omagiu*, vol. 8, Iaşi, 2000, pp. 501 - 502

tot acolo avansează ca lector; după susținerea doctoratului în Filosofie, cu teza *Elemente umaniste în gîndirea filosofică românească de la Olahus la Bălcescu* (în 1972, sub coordonarea profesorului Ernest Stere), accede la funcția de conferențiar, în 1975; în paralel cu activitatea didactică (cursuri şi seminarii de *Filosofie generală* la studenții din profilul tehnic), se afirmă ca publicist (între altele, redactor - şef la „Viața Politehnicii") şi scriitor, lansîndu-se cu volumele de proză *Perturbații* (1967), *Iarba verde de acasă* (1977), respectiv *Soarele* (1979); postum, îi apare şi volumul de versuri, *Sfinxul*; s-a sfîrşit din viață, în plină forță creatoare, la Iaşi, pe 2 noiembrie 1987;

☞ (7) **Dumitru Pichiu**, născut la Iaşi pe 30 iulie 1938; a copilărit la Bădeni (comuna Scobinți), iar după obținerea bacalaureatului, la Liceul „Ştefan cel Mare" din Hârlău, urmează cursurile secției nou-înființate de Filosofie din cadrul universității ieşene, trecîndu-şi licența cu o teză de *ontologie socială*, sub coordonarea profesorului Iosif Natansohn; după un stagiu de 3 ani, petrecuți la catedra de Ştiințe Sociale a Institutului de Medicină şi Farmacie din Târgu Mureş, în 1965, accede ca asistent la catedra de Ştiințe sociale a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi", unde avansează la gradul de lector în 1972; în cursul anului 1975, îşi finalizează doctoratul în Filosofie, cu o teză privind *implicarea în sociologie a noțiunilor de „sistem", „structură" şi „metodă structurală"*, sub îndrumarea profesorului Nicolae Kallos, de la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, ceea ce îi permite să avanseze, trei ani mai tîrziu, la gradul de conferențiar; de-a lungul anilor predă studenților politehnişti din Iaşi *Filosofie, Filosofia valorii şi praxiologie, Ontologie, Filosofia culturii şi axiologie, Noțiuni de democrație* şi *Sociologie*;

☞ (8) **Tănase Sârbu**, ivit pe lume la poalele Golgotei Române, în localitatea Mărăşeşti, pe 21 martie 1941; după terminarea liceului din localitatea natală, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității ieşene, pe care le absolvă în promoția 1959 - 1964, obținînd licența cu o teză din domeniul *filosofiei sociale*, sub îndrumarea

profesorului Iosif Nathanson; între 1964 şi 1966 funcționează ca profesor de Filosofie la Liceul din Roznov, județul Neamț; din 1966, este preparator la catedra de Ştiințe sociale a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iaşi, unde avansează ca asistent în 1968, iar ca lector, în 1971; în cursul anului 1978, îşi finalizează doctoratul la Universitatea „Al. I. Cuza", cu o teză privind *modelarea în ştiințele omului*, sub coordonarea profesorului Petre Botezatu; avansează la gradul de conferențiar în 1981, iar la cel de profesor în 2003; de-a lungul anilor, predă cursuri de *Filosofie, Istoria ştiinței şi tehnologiei, Filosofia cunoaşterii, Psihosociologie, Elemente de logica educației, Etică, Deontologia comunicării, Filosofia valorii şi praxiologie, Elemente de democrație, Tehnici de comunicare* etc.; între 2003 şi 2006, este şeful catedrei de Ştiințe Socio - umane din cadrul instituției deservite;

☞ (9) **Costică Bâzgă**, născut la Cozmeşti (județul Iaşi), pe 22 iunie 1943; absolvent al Liceului de Muzică şi Arte Plastice „Octav Băncilă" din Iaşi, îşi susține bacalaureatul la Liceul „M. Sadoveanu" (actualul Colegiu Național - Iaşi) în vara anului 1962, după care se înscrie la Conservatorul de Muzică „George Enescu"; la terminarea acestuia, în 1967, este repartizat ca instrumentist la Filarmonica „George Enescu" din Iaşi şi susține cursul de clarinet la instituția absolvită; în paralel, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, la terminarea cărora (în vara anului 1972), dobîndeşte o a doua rută de manifestare profesională, ca preparator (apoi ca asistent şi, respectiv, lector), la disciplinele socio - umane, unde colaborează cu conferențiarul Vasile Ciocârlan, la seminarul de *Filosofie*; pe 15 mai 1980, îşi ia doctoratul în Filosofie (cu o teză privind *relația dintre compozitor şi public în societatea românească*), la profesorul Marcel Breazu, în cadrul Universității Bucureşti, dar şansa promițătoare a afirmării într-un domeniu de interfață, în care interogația conceptuală urma să se pună de acord cu resemnificarea trăirilor artistice, se curmă dureros, prin decesul survenit la 5 martie 1987, după o lungă şi grea suferință;

☞ (10) **Viorica Ichim**, apărută pe lume sub numele de Murariu, la Filiaşi, judeţul Dolj, pe 28 februarie 1945; după obţinerea bacalaureatului, la liceul „Garabet Ibrăileanu", din Iaşi, în vara anului 1963, urmează cursurile secţiei de Filosofie la Universitatea ieşeană, în promoţia 1963 - 1968, trecîndu-şi licenţa cu calificativul maxim; este repartizată ca asistent în cadrul colectivului de Ştiinţe Socio - umane de la Institutul de Medicină şi Farmacie - Iaşi, acolo unde avansează la poziţia de lector în cursul anului 1979; îşi susţine doctoratul în Filosofie, în 1986, cu o disertaţie despre *Sensul etic al fericirii în filosofia epocii clasice* (sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraş), dar nu mai apucă să-şi finalizeze concursul pentru postul de conferenţiar din cauza unei afecţiuni necruţătoare, care îi întrerupe cursul vieţii, la Iaşi, pe 1 februarie 1994;

☞ (11) **Mihai Păstrăguş**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Buhalniţa (din comuna Ceplenita, judeţul Iaşi), pe 26 martie 1936; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Emanoil Gojdu" din Oradea (1957 - 1961), urmează cursurile Facultăţii de Filosofie din cadrul Universităţii ieşene, unde obţine licenţa în 1966, în baza tezei *Concepţii filosofice despre originea şi evoluţia omului*, sub coordonarea lectorului Mihai Sărmăşanu; după trei ani petrecuţi la Şcoala Interjudeţeană de Partid - Iaşi, în 1969 accede ca asistent la catedra de Ştiinţe sociale a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi", acolo unde avansează ca lector, iar apoi conferenţiar; îşi finalizează doctoratul în 1979, cu o teză despre *Determinarea socială a valorilor*, sub coordonarea profesorului Constantin Borgeanu, din cadrul Academiei „Ştefan Gheorghiu" - Bucureşti, iar din 1990 devine conferenţiar; de-a lungul anilor, ţine cursuri şi seminarii de: *Filosofie generală, Sociologia culturii, Estetică* şi *Istoria filosofiei*; printre altele, este membru în Comitetul Ştiinţific al Institutului Internaţional de Fenomenologie (cu sediul în S. U. A.) şi al Asociaţiei Internaţionale de Estetică; între 1999 şi 2004, a fost şeful catedrei de Ştiinţe Socio - Umane din cadrul Universităţii Tehnice „Gh. Asachi";

☞ (12) **Mihai Amironesei**, ivit pe lume la Rădeni (comuna Păstrăveni, județul Neamț), pe 3 iunie 1945; absolvent al Liceului „Ştefan cel Mare", din Târgu Neamț, funcționează ca profesor suplinitor pe intervalul 1962 - 1964, după care devine student la secția de Filosofie a facultății de profil din cadrul Universității ieşene; o dată cu obținerea licenței în specialitate (în 1969), pe baza unei teze privind *filosofia cunoaşterii în opera lui Lucian Blaga*, realizată sub îndrumarea profesorului Ernest Stere, primeşte repartiție ca asistent la colectivul de Ştiințe Sociale din cadrul Universității de Medicină şi Farmacie - Iaşi; îşi începe doctoratul sub coordonarea profesorului Petre Botezatu, iar după decesul acestuia se transferă la profesorul Iosif Natansohn; intervine, însă, repatrierea acestuia, astfel încît, după un nou transfer, reuşeşte să-şi finalizeze pregătirea „de al treilea ciclu" sub îndrumarea profesorului Alexandru Boboc, de la Universitatea Bucureşti, cu o teză despre *explicația teleologică*, ce urmează să apară la Editura „Ştefan Lupaşcu"; de-a lungul anilor, susține seminarii şi cursuri de *Filosofie generală*, de *Etică medicală* şi, respectiv, de *Epistemologie a ştiințelor vieții*; în reviste şi în volume colective, colaborează cu articole şi studii ținînd de ontologia umanului, teoria determinismului şi epistemologie; din toamna anului 2009 este pensionar;

☞ (13) **Gheorghe Predoaica**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Albeşti, în comuna Şimnicu de Sus, din județul Dolj, pe 24 octombrie 1928; urmîndu-şi părinții în Moldova, termină Liceul „George Bacovia" în oraşul de pe rîul Bistrița, în vara anului 1957, pe timpul cît era sub arme; reangajat ca subofițer în Ministerul Forțelor Armate, rămîne sub uniformă pînă în 1958, iar doi ani mai tîrziu devine student al secției de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi ia licența în specialitate în vara anului 1965, o dată cu susținerea unei teze privind *Conceptul de experiență în gîndirea lui Immanuel Kant*, pregătită sub îndrumarea profesorului Ernest Stere; lucrează o vreme la Cabinetul Județean de Partid - Vaslui, de unde se transferă la instituția similară a

județului Iaşi; între anii 1968 şi 1970 funcționează ca profesor şi director adjunct la Liceul „Costache Negruzzi" din Iaşi, iar în 1971 se fixează, prin concurs, ca lector la catedra de Ştiințe Sociale a Institutului de Ştiințe Agronomice „Ion Ionescu de la Brad"; în cursul anului 1993, îşi finalizează pregătirea doctorală pe care o începuse la Iaşi, dar o continuă la Bucureşti (după decesul lui Ernest Stere), susținînd o disertație legată de *Problematica omului în filosofia românească interbelică: Lucian Blaga, Constantin Rădulescu Motru şi Mihai Ralea,* sub coordonarea profesorului Alexandru Boboc; pînă la retragerea din activitate, în cursul anului 1992, susține cursuri şi seminarii de Filosofie, în rezonanță cu specificul pregătirii viitorilor agronomi şi medici veterinari;

☞ (14) **Dumitru N. Zaharia** [223], ivit pe lume la Şchiopeni (comună din județul Vaslui, rebotezată Pădureni), pe 3 ianuarie 1945; după absolvirea Şcolii huşene de viticultură şi a Liceului „Cuza Vodă" din fosta reşedință a județui Fălciu, îşi efectuează stagiul militar şi se înscrie la cursurile secției de Filosofie a Universității ieşene, unde obține licența, în 1972, cu o teză despre *Epistemologia non - carteziană;* este repartizat ca asistent la catedra de Ştiințe sociale a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iaşi, unde promovează ca lector, în 1980, după obținerea doctoratului în Filosofie (la Universitatea „Al. I. Cuza" - Iaşi), cu teza *Antinomiile rațiunii euristice,* sub coordonarea profesorului Petre Botezatu; din 1990, se transferă la catedra de Istoria artei [224], în cadrul Universității „George Enescu" - Iaşi, instituție unde devine conferențiar (din 1993); după finalizarea celui de-al doilea doctorat, în istoria artei, la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, cu o teză despre *„Arta fără artişti, cazul icoanei !",* avansează ca profesor, în 2000, la Facultatea de Arte plastice, decorative şi design, unde îndeplineşte funcția de decan din ianuarie 2000; de-a lungul anilor, susține cursuri de *Filosofie, Istoria artei, Estetică;* membru al Uniunii Artiştilor Plastici şi al mai multor fundații culturale, conduce doctoratul în *Estetică,* sub auspiciile Facultății de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza";

[223] A se vedea şi: Nicolae Busuioc; Florin Busuioc, *op. cit.*, p. 720

[224] Pe intervalul iunie - septembrie 1992, urmează un stagiu de specializare în *Istoria artei* la Centrul Național al Cercetării Ştiințifice (C. N. R. S.), din Paris.

☞ (15) **Nicolae Bobică**, născut la Fundu Herței (din fostul județ Dorohoi, astăzi în județul Botoșani), în 14 aprilie 1946; după absolvirea Liceului „Grigore Ghica Voievod" din Dorohoi, în 1963, urmează cursurile secției de Filosofie în cadrul Universității ieșene, iar după obținerea licenței (în 1971), este angajat ca profesor de Filosofie la Liceul din Comăneşti; din 1976, este angajat ca asistent la catedra de Științe Sociale din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" - Iaşi; își trece doctoratul în Filosofie cu o teză despre *transcendentalismul kantian* (sub coordonarea profesorului Ernest Stere, iar după decesul acestuia, cu sprijinul profesorului Grigore Drondoe, de la Universitatea „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca); lector din 1982, accede la gradul de conferențiar în cursul anului 1994, pe o normă de *Filosofie şi istorie a filosofiei*; la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" din Iaşi este şef de catedră pe intervalul 1996 - 1999; din 1999, activează la Facultatea de Drept a Universității „Danubius" - Galați, instituție unde avansează ca profesor din 2006; în paralel, colaborează cu Departamentul de Științe ale Educației din cadrul Institutului de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu" - Iaşi;

☞ (16) **Elena Hodorogea**, apărută pe lume (sub numele Iordache) la Vânători (județul Neamț), pe 20 decembrie 1950; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Ştefan cel Mare", din Târgu - Neamț (în 1969), urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității ieșene, luîndu-şi licența în vara anului 1973, cu o teză despre *logicism*, sub coordonarea lectorului Teodor Dima, cel care o va îndruma şi în pregătirea doctorală, finalizată în cursul anului 1998, prin susținerea unei disertații privind *Conceperea obiectului cunoaşterii în filosofia românească*; prin repartiție guvernamentală, în toamna anului 1973, ajunge asistent stagiar la catedra de Științe sociale a Institutului Politehnic „Gh. Asachi", unde se titularizează pe post în 1977, avansează ca lector în 1991, iar la poziția de conferențiar, în 2004; de-a lungul anilor, susține seminarii şi cursuri la

discipline precum *Filosofie generală, Ontologie, Filosofia cunoaşterii, Filosofia valorii şi praxiologie,* respectiv *Istoria filosofiei;*

☞ (17) **Doru Tompea,** născut la Târgu Mureş, pe 22 noiembrie 1950; la terminarea Liceului „Alexandru Papiu - Ilarian" din localitatea natală, urmează cursurile secţiei de Filosofie în cadrul Universităţii ieşene, unde obţine licenţa în promoţia 1969 - 1973; profesor de ştiinţe sociale la Liceul de Informatică „Grigore C. Moisil" din Iaşi, în cursul anului 1977 accede prin concurs ca asistent la catedra de Ştiinţe Socio - Umane din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" Iaşi; aici, avansează ca lector în 1991; doctor în Filosofie, cu o teză despre *epistemologia socială,* susţinută în 1996, sub coordonarea profesorului Teodor Dima, avansează conferenţiar în cursul anului 1998, iar la Universitatea „Petre Andrei" (unde funcţiona în paralel din 1990, ca membru fondator, alături de juristul Petru P. Andrei) devine profesor în cursul anului 2000; aşezat cu norma de bază la instituţia de învăţământ superior alternativ, îndeplineşte funcţia de decan al Facultăţii de Psihologie, Asistenţă Socială şi Sociologie (între 1999 şi 2008), pe cea de Preşedinte al Universităţii (între 2006 şi 2009), iar pe cea de rector, din 2009; de-a lungul anilor a făcut seminarii şi a ţinut cursuri la discipline precum: *Filosofie, Politologie, Sociologie; Etică şi deontologie profesională;*

☞ (18) **Elena Tănase,** ivită pe lume la Horodniceni (în judeţul Suceava), pe 25 octombrie 1943; după terminarea Liceului nr. 2 din Fălticeni, funcţionează ca învăţător la o şcoală generală din comuna natală; urmează cursurile secţiei de Filosofie din cadrul facultăţii de Istorie - Filosofie a Universităţii „Babeş - Bolyai" din Cluj - Napoca, unde obţine licenţa în 1971, cu o teză despre *nivelul de aspiraţie,* sub îndrumarea profesorului Beniamin Zörgö; după 8 ani petrecuţi în învăţământul preuniversitar din zona bucovineană, din 1979 devine asistent la catedra de Ştiinţe Socio - Umane a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi"- Iaşi, unde avansează ca lector în 1991; îşi pregăteşte doctoratul în Filosofie la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi, finalizîndu-l în 1995, printr-o teză despre *Isto-*

rie și morală la Nicolae Bălcescu, sub îndrumarea profesorului Ioan Grigoraș; conferențiar la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi" din 1997, predă de-a lungul anilor cursuri de: *Filosofie*, *Tehnici de comunicare*, *Filosofia valorilor* și *Sociologie urbană* etc.; între 2006 și 2009, a fost șefă a catedrei de profil din cadrul instituției deservite;

☞ (19) **Constantin Albuț**, născut la Săucești (județul Bacău), pe 25 ianuarie 1947; după absolvirea Liceului „V. Alecsandri" din Bacău, urmează cursurile secției de Filosofie din cadrul Universității ieșene, pe care le absolvă în 1971 cu o teză despre *filosofia maioresciană*, sub coordonarea lectorului Constantin Marin; cunoaște realitățile școlii secundare ca profesor la Liceul din Ocna Mureș (județul Alba); în toamna anului 1979, accede prin concurs pe un post de asistent la catedra de Științe sociale a Institutului Politehnic „Gh. Asachi", Iași; în 1988, își finalizează doctoratul la Universitatea „Babeș - Bolyai", cu o teză despre *Condiția umană în opera lui Lessing*, sub coordonarea profesorului Grigore Drondoie, după care avansează ca lector (în 1990), iar apoi conferențiar, în 2000; de-a lungul anilor susține cursuri de: *Logică*, *Filosofie sistematică*, *Filosofia științei*, *Etică*, *Deontologie profesională*, *Sociologie și axiologie*;

☞ (20) **Mariana Caluschi**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele Delinschi), la Rădeni, comuna Frumușica (din județul Iași), pe 2 august 1946; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului nr. 4 „N. Bălcesu" - Ploiești, în vara anului 1964, alege calea pregătirii superioare la Facultatea de Istorie - Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" - Iași, unde obține licența în 1969, cu o teză privind *teoria temperamentelor*, realizată sub îndrumarea conferențiarului Andrei Cosmovici; primește repartiție în calitate de consilier cu orientarea școlară și profesională la Liceul nr. 4 din Brașov, iar 5 ani mai tîrziu, prin concurs, ajunge cercetător la Centrul de Științe Sociale din cadrul Filialei Iași a Academei Române; aici parcurge primele două trepte ale avansării, în 1989 și respectiv 2000; în cursul anului 1998, obține doctoratul în Psihologie, cu o teză privind *Grupul creativ și impactul asupra personalității participanți-*

lor, sub coordonarea profesorului Adrian Neculau; lector asociat la catedra de *Psihologie, Pedagogie, Sociologie şi Etică* a Facultăţii de Istorie - Filosofie din cadrul Universităţii ieşene din 1986, iar la catedra de *Psihologie* a Facultăţii de Filosofie din 1990, în cursul anului 2000 obţine prin concurs un post de conferenţiar la Facultatea de Psihologie, Asistenţă socială şi Sociologie a Universităţii „Petre Andrei", unde devine şef al catedrei de *Psihologie*, iar în cursul anului 2008 preia funcţia de decan, doi ani mai tîrziu titularizîndu-se ca profesor; la cele două instituţii de învăţămînt superior a predat de-a lungul anilor cursuri de: *Psihologia creativităţii, Psihologia personalităţii, Psihologia socială, Istoria psihologiei, Psihologie managerială, Conflictologie* şi altele;

☞ (21) **Mihail Bogdan Mandache** [225], apărut pe lume la Podu Iloaiei, pe 7 octombrie 1955; absolvent al Liceului „Al. I. Cuza" din Iaşi, în promoţia 1966 - 1974, devine student la secţia de Filosofie a facultăţii de profil din cadrul Universităţii Mihăilene, în toamna anului 1975; patru ani mai tîrziu, îşi ia licenţa cu o teză din orizontul logicii contemporane, pregătită sub îndrumarea lectorului Petru Ioan; pînă în 1987 profesor în învăţămîntul gimnazial, în cursul anului 1988 este admis prin concurs ca sociolog la Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iaşi, iar din 1990 se instalează ca redactor, iar apoi redactor - şef adjunct la revista „Cronica"; colaborator la *Enciclopedia Filosofică Universală* (editată la Paris), a publicat de-a lungul anilor numeroase volume legate de rostul filosofiei în raport cu gîndirea creştină, dar şi cu cea ezoterică;

☞ (22) **Stelian Baboi** [226], ivit pe lume la Ibăneşti (comună din judeţul Vaslui), pe 29 august 1937; după terminarea şcolii profesionale la Bârlad, lucrează ca lăcătuş, iar apoi ca strungar, în paralel urmînd şi studii liceale, la Braşov (pe intervalul 1953 - 1956); la terminarea acestora, funcţionează un an ca suplinitor în învă-

[225] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 431 - 432

[226] Ioan Timofte, *Personalităţi ieşene: omagiu*, vol. 11 (cu o prefaţă de Alexandru Husar), „P. I. M.", Iaşi, 2008, pp. 33 - 35; Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *op. cit.*, pp. 65 - 66

țământul rural, iar în 1957 se înscrie la secția de Filosofie a Universității ieşene, tocmai reînființată, după un hiatus de 6 ani; la finalizarea studiilor superioare, în 1962, devine profesor la Liceul „Electromotor" din Timişoara, dar ataşamentul de plaiurile moldave îl aduce la Iaşi, unde lucrează ca metodist la Casa Tineretului, apoi în redacția ziarului „Flacăra Iaşului", la Casa Județeană de Creație, unde este director, pentru a ancora iarăşi la catedră: mai întîi la Liceul „Dumitru Mangeron" din Iaşi, iar apoi în calitate de lector la catedra de *Ştiințe sociale* a Institutului Agronomic „Ion Ionescu de la Brad", din 1990; îşi obține doctoratul în 1986, cu o teză privind *Trăsăturile morale ale poporului român oglindite în folclor* şi devine conferențiar la Universitatea „Mihail Kogălniceanu"; în afara implicării sale la catedră, unde susține învățământul filosofic şi umanistic în genere, colegul de promoție al profesorilor Teodor Dima şi Vasile Miftode s-a ilustrat şi ca un neobosit traditor al literelor; membru al Uniunii Scriitorilor din România, colaborator al numeroase publicații de cultură, a semnat mai multe volume de proză, dintre care amintim: *În bătaia soarelui* (Editura Tineretului, Bucureşti, 1967), *Prima iubire* (Editura „Junimea", Iaşi, 1977), *Convorbire tîrzie* (nuvele: Editura „Junimea", Iaşi, 1990), apoi trilogia *Priveghiul profeților* • *Iubirea de pământ* • *Reculegere în amurg* („Junimea", Iaşi, 2001, 2003, respectiv 2004); nu l-a ocolit nici ispita pentru genul dramatic, iar la rubrica „eseu" s-a înfățişat cu *Cutremurătoarele adevăruri despre om şi lume*, volum din 2001; pentru contribuția literară a fost răsplătit cu premii din partea revistelor „Iaşul literar" (în 1964) şi „Convorbiri literare" (în 2001), iar pentru întrega sa activitate culturală, Primăria municipiului Iaşi i-a conferit premiul „Vasile Pogor"; la rîndu-i, Primăria municipiului Bârlad l-a declarat „cetățean de onoare"; după o grea şi îndelungată suferință, încetează din viață la 1 iunie 2004, la vîrsta de 67 de ani; este înmormîntat la cimitirul „Eternitatea", din Iaşi;

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

☞ (23) **Aurora Hrițuleac**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Iaşi, pe 1 iunie 1962; la terminarea clasei de filologie - istorie din cadrul Liceului „Mihai Eminescu", în vara anului 1981, alege ruta pregătirii umaniste, urmînd cursurile secției de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității

„Al. I. Cuza"; obține licența în vara anului 1988 cu teza *Geniul, între normal şi patologic,* realizată sub coordonarea lectorului Tiberiu Rudică; este repartizată la Liceul Industrial nr. 1 din Sighişoara, unde nu rămîne decît pînă la începutul anului 1990, cînd se transferă la Liceul „Dimitrie Cantemir" din Iaşi; din luna iulie a anului următor se transferă la Centrul de Ştiințe Socio - Umane „Gheorghe Zane", din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române; asistent de cercetare pînă în 1993, apoi cercetător, în cursul anului 2009 îşi finalizează doctoratul în filosofie, o dată cu susținerea disertației privind *Paradigma tanatologică – recurențe epistemologice;* în acelaşi an avansează la poziția de cercetător principal gradul III;

☞ (24) **Cătălin Bordeianu** [227], ivit pe lume la Brăila, pe 1 iunie 1954; după absolvirea Liceului „Mihai Eminescu" din Iaşi, în 1973, urmează cursurile secției de Filosofie - Istorie, din cadrul facultății de profil a Universității ieşene, luîndu-şi licența, în 1979, cu o teză despre *Strategia mişcării socialiste din occidentul Europei,* sub coordonarea profesorului Ionel Hagiu; în cursul anului şcolar 1979 - 1980, funcționează ca profesor de Ştiințe Sociale la Liceul Sanitar din Iaşi, poposeşte pentru cîteva luni la Casa Tineretului şi Studenților, după care se angajează la „Scînteia tineretului", mai întîi corespondent de Iaşi, apoi ca membru al redacției centrale; din 1990 este muzeograf (la Muzeul de Artă din Iaşi), pe intervalul 1991 - 1992 funcționează ca secretar general de redacție la „24 Ore", corespondent la cotidianul „Azi", şef de cabinet în structura teritorială a Parlamentului României, iar din 1994 devine lector la Universitatea „Petre Andrei"; în 1999 îşi finalizează doctoratul în Filosofie, cu o teză privind *metoda şi sistemul la Weber, Durkheim şi Pareto,* sub coordonarea profesorului Teodor Dima; în acelaşi an, este titularizat pe un post de conferențiar la Universitatea „Petre Andrei", iar din 2000 este profesor titular la aceeaşi instituție, conducînd *Institutul de Cercetări Interdisciplinare;* în cursul anului 2008, este numit director al Bibliotecii Județene „Gheorghe Asachi" - Iaşi; de-a lungul anilor

[227] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 102 - 107

susține cursuri de *Filosofie* și *Sociologie*; între altele, deține premiul „Mircea Florian" al Academiei Române, pe 1999;

☞ (25) **Maria Misievici**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele Dogaru), la Bârlad, pe 9 iulie 1953; urmează studii secundare la clasa de Arte plastice din cadrul Liceului „Octav Băncilă" - Iași, pe care le încheie în vara anului 1973; un an mai tîrziu, devine studentă la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", trecîndu-și licența în vara anului 1978, cu o teză despre *Gaston Bachelard și pedagogia rațiunii inventive*, realizată sub îndrumarea conferențiarului Teodor Dima; repartizată ca profesor de Științe sociale la Școala generală din Popricani, se transferă după doi ani la Școala generală din Sinești, iar din 1981 este profesor suplinitor la mai multe unități școlare din Iași (Liceul „C. U. G.", pînă în 1982; Liceul „Emil Racoviță", în anul școlar 1982 - 1983; Liceul Întreprinderii de Prelucrare a Lemnului, pe intervalul 1983 - 1988; Școala ajutătoare, între 1988 și 1995); din toamna anului 1995, ocupă un post de lector la catedra de Muzicologie din cadrul Universității de Arte „George Enescu", unde susține cursuri și seminarii de *Estetică*, de *Filosofia culturii* și de *Educație interculturală*; din cursul anului 2009, este doctor în Filosofie, în baza disertației privind *Conceptul plotinian de frumusețe*, realizată sub coordonarea profesorului Constantin Marin;

☞ (26) **Georgeta - Merișor Dominte**, născută la Iași, pe 22 aprilie 1957; absolventă a clasei de Arte Plastice a Liceului „Octav Băncilă" din localitate, în vara anului 1976, funcționează ca pictor pirogravor la Cooperativa „Miorița"- Iași, iar din toamna anului următor este studentă la secția de Pictură și Restaurare la Facultatea de Arte plastice și decorative din fostul Conservator de arte „George Enescu", luîndu-și licența la mijlocul anului 1981, cu girul maestrului Dan Hatmanu; repartizată în chip de *designer* la „Munca Colectivă" din Pașcani, colaborează ca profesor la liceul absolvit și la Școala Populară de Arte din Iași, la această din urmă instituție titularizîndu-se în

cursul anului 1984; în 1987 se definitivează în învățământul preuniversitar, iar în 1991, obține gradul II în învățământul preuniversitar; din 1993, este lector asociat la secția *Patrimoniu cultural* din cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Al. I. Cuza", iar doi ani mai tîrziu obține gradul I în învățământul liceal; în cursul anului 1996 se titularizează pe postul de lector, la secția de Artă Sacră a Universității „George Enescu"; din 2005 este master în Studii Egeo - Mediteraneene, iar în 2006 își finalizează doctoratul în Filosofie, o dată cu susținerea tezei *Matila Costiescu Ghyka şi frumosul vizual (repere în istoria filosofiei şi artelor plastice)*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; membră în Uniunea Artiştilor Plastici, susține cursuri legate de studiul desenului şi formelor, al culorii şi perspectivei în pictură;

☞ (27) lector **Tudorel - Marian Pitulac**, ivit pe lume la Iaşi, pe 5 septembrie 1967; îşi încheie studiile secundare la Liceul „Emil Racoviță" (clasele IX - X) şi la Liceul Energetic din Iaşi (clasele XI - XII), iar între 1985 şi 1987 funcționează ca operator la camera de comandă a „Industriei cărnii" din Şoseaua „Dancu"; în următorii 4 ani, îndeplineşte o funcție similară în cadrul Centralei Electro - Termice din Şoseaua „Chişinăului"; optînd pentru continuarea studiilor pe ruta Sociologie - Politologie, în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", obține licența (ca şef al promoției 1991 - 1996) în baza unei teze privind *concepția sociologică a lui Émile Durkheim*, realizată sub îndrumarea lectorului Dumitru Stan; cu diploma obținută, este angajat ca preparator la catedra de Sociologie din cadrul Universității „Petre Andrei", iar trei ani mai tîrziu avansează la poziția de asistent; din 2001 este lector la aceeaşi instituție, iar în 2004 îşi finalizează doctoratul în Filosofie, o dată cu susținerea disertației *Idei şi proiecte în reconstrucția spiritului comunitar în spațiul românesc*, sub îndrumarea profesorului Petre Dumitrescu; director al Departamentului Sociologie din cadrul Facultății de Psihologie, Sociologie şi Asistență Socială din 2003, iar cancelar al aceleiaşi facultăți din 2005, apoi cancelar al Facultății de Asistență Socială şi Sociologie, din 2009 avansează la poziția de conferențiar la catedra de Sociologie şi Asistență Soci-

ală, devenind, totodată, cancelarul general al universității în care activează; de-a lungul anilor, susține cursuri de: *Istoria sociologiei, Introducere în sociologie, Sociologie generală, Sociologia comunităților, Managementul proiectelor de dezvoltare și de intervenție, Sociologia educației, Actori politici – partide politice și grupuri de presiune;*

☞ (28) **Teodora Liliana Prelipcean**, născută la Rădăuți, pe 31 august 1967; după terminarea Liceului Agro - Industrial din localitatea bucovineană, în vara anului 1986, lucrează patru ani ca profesor suplinitor la Frătăuții Noi, iar din toamna anului 1990 este studentă la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", acolo unde își va trece licența cu o teză despre *Elaborarea principalelor concepte semantice în cadrul empirismului logic (Rudolf Carnap)*, sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; la sfîrșitul modulului de studii aprofundate în „Filosofie și spiritualitate răsăriteană", susține disertația *Despre iubire ca fundament al creației la Dumitru Stăniloae*, coordonată de același Teodor Dima; tot cu el avea să-și finalizeze și pregătirea din al treilea ciclu, în iarna anului 2003, o dată cu susținerea tezei privind *Explicația în științele socio-umane*; asistentă din 1996 la Facultatea de Psihologie și Asistență socială a Universității „Petre Andrei" din Iași, avansează la poziția de lector în anul 2000, iar la aceea de conferențiar în 2010; actualmente, este șefa catedrei de Științe Sociale și Politice din cadrul Facultății de Științe Politice și Administrative, iar studenților din instituția deservită le asigură cursuri și seminarii de: *Logică generală, Logică juridică, Logica discursului politic, Istoria filosofiei* și alte discipline;

☞ (29) **Adriana - Elena Crăciun**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei la Câmpulung Moldovenesc (județul Suceava), pe 16 februarie 1955; la încheierea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Dimitrie Cantemir" din Iași, unde își trece bacalaureatul în profilul real, urmează cursurile Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi", obținînd licența în *Tehnologia Construcțiilor de Mașini*; din poziția de inginer proiectant la Combinatul de Fibre Sintetice din Iași,

revine în amfiteatre, în toamna anului 1991, pentru a urma cursurile secției de *Psihologie* din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza"; după obținerea celei de-a doua licențe, parcurge un modul de studii aprofundate în Logică şi hermeneutică, pe care le finalizează printr-o aplicație a *logicii şi semiologiei „situaționale"* la domeniul psiho - diagnozei, sub coordonarea profesorului Petru Ioan; sub aceleaşi auspicii, îşi susține şi doctoratul în Filosofie (în vara anului 2005), printr-o disertație vizînd *Aplicații psiho - logice ale modelului hexadic situațional*; din 1998, funcționează ca lector asociat la Departamentul de Ştiințe ale Educației din cadrul Institutului „Ştefan Lupaşcu" – Iaşi, iar începînd cu 2006 colaborează – în circumstanțe similare – cu Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi;

☞ (30) **Mihai Stanciu**, apărut pe lume la Nicşeni, comună din județul Botoşani, pe 13 mai 1956; la terminarea studiilor secundare în cadrul Liceului Pedagogic, astăzi Şcoala Normală „Nicolae Iorga" - Botoşani, în promoția 1971 - 1976, lucrează un an ca învățător, în comuna Corlățeni, din județul natal, îşi satisface stagiul militar, iar din toamna anului 1978 este student la secția de Filosofie - Istorie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; îşi ia licența în vara anului 1982 cu o teză despre *filosofia socială la Jean - Paul Sartre*, realizată sub coordonarea conferențiarului Tudor Ghideanu; după doi ani de activitate ca profesor în comuna natală, este antrenat la conducerea secției „Şcoli" din structura Comitetului Județean U. T. C., de unde, la începutul anului 1990, avea să treacă pe o normă de profesor la Liceul „Mihai Eminescu" din acelaşi municipiu; un an mai tîrziu accede pe un post de cercetare la Filiala Iaşi a Institutului de Ştiințe ale Educației; în paralel, funcționează ca lector asociat la catedra de Psihologie - Pedagogie a Facultății de Filosofie din cadrul instituției absolvite, iar ulterior la catedra de Pedagogie; în cursul anului 1993 se titularizează ca profesor la Şcoala Normală „Vasile Lupu", iar 5 ani mai tîrziu (în 1998) ocupă prin concurs un post de lector la Universitatea de Şti-

ințe Agricole şi Medicină Veterinară „Ion Ionescu de la Brad"; tot atunci, îşi finalizează pregătirea doctorală prin susținerea unei teze privind *selecționarea şi organizarea conținuturilor în învățământul preuniversitar*, realizată sub coordonarea profesorului George Văideanu; din 2001, este director al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, iar în 2006 obține titularizarea pe un post de conferențiar; studenților din instituția deservită le susține cursuri de *Pedagogie* şi de *Psihologie a educației*;

☞ (31) **Sorin Bocancea**, născut la Oniceni, județul Neamț, pe 6 mai 1970; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Tehnoton" din Iaşi, în vara anului 1988, reface traseul pregătirii superioare urmat de fratele Cristian Anton, înscriindu-se la secția de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza"; îşi ia licența în specialitatea aleasă, la mijlocul anului 1996, cu o teză despre *Poezie şi rațiune*, realizată sub îndrumarea lectorului Radu Negru; în cursul următorului an universitar, parcurge modulul de studii aprofundate pe direcția „Filosofie şi spiritualitate răsăriteană", încheindu-le cu susținerea disertației despre *Scenarii estetice ale creştinismului antichității tîrzii*, sub coordonarea profesorului Constantin Marin; asistent universitar din 1998 la Facultatea de Ştiințe Politice din cadrul Universității „Petre Andrei" - Iaşi, avansează la poziția de lector în 2002, iar patru ani mai tîrziu îşi finalizează doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *„Politeia" platoniciană*, realizată sub coordonarea aceluiaşi Constantin Marin; în 2009, îşi încheie pregătirea şi la ruta „Ştiințe Politice" a pregătirii doctorale, o dată cu susținerea disertației privind *Fundamentele ideologice ale Uniunii Europene*, de această dată sub îndrumarea profesorului Anton Carpinschi; din 2010, este conferențiar la Facultatea de Ştiințe Politice şi Administrative din cadrul aceleiaşi instituții de învățământ superior, unde susține, de-a lungul anilor, cursuri şi seminarii la discipline precum: *Politici publice în Uniunea Europeană; Probleme politice contemporane, tranziție şi mondializare; Instituții politice europene; Modele culturale şi comportamente politice în Europa* etc.;

☞ (32) **Cătălin - George Fedor**, ivit pe lume la Câmpulung Moldovenesc, județul Suceava, pe 16 iunie 1972; urmează ultimele clase secundare la Liceul „August Treboniu Laurian" din Botoşani, obținînd bacalaureatul în vara anului 1991; următorii 5 ani şi-i petrece ca student la secția de Sociologie - Politologie din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi trece licența în specialitate – la mijlocul anului 1996 – cu o teză privind *Delincvenții, între excludere şi reinserție socială*, realizată sub îndrumarea profesorului Vasile Miftode; pe intervalul 1996 - 1997, urmează un modul de studii aprofundate la Facultatea de Ştiințe Umane din cadrul Universității de Ştiințe şi Tehnologii Lille 1, la sfîrşitul cărora îşi susține disertația privind *Ingineria anchetei în ştiințele sociale*, sub coordonarea profesorului Jean - Claude Rabbier; întors în țară, debutează în plan profesional, la începutul anului 1998, ca cercetător la Filiala ieşeană a Institutului de Antropologie „Iosif Francisc Reiner"; în cursul anului 2007, îşi finalizează pregătirea din al treilea ciclu, o dată cu susținerea disertației doctorale despre *Max Weber, filosof al socialului*, pregătită sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu; între altele, este colaborator la *Atlasul antropologic al Moldovei*, apărut în 2008;

☞ (33) **Mircea - Bogdan Olaru**, născut la Constanța, pe 2 iunie 1973; în vara anului 1991, îşi încheie studiile secundare la Colegiul Național „Mircea cel Bătrîn" din cetatea de la malul mării, după care optează pentru studiul filosofiei la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza"; la Iaşi, îşi trece licența în vara anului 1996, cu o teză despre *Sensul ontologic al timpului*, pregătită sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei; urmează studii aprofundate pe ruta „Filosofie şi spiritualitate răsăriteană", pe care le încheie cu o disertație privitoare la *Nihilism şi mesianism; eseu asupra cîtorva diferențe între Occident şi Răsărit*, sub girul aceluiaşi îndrumător; după un stagiu de aprofundare la Universitatea „Humboldt" din Berlin în cursul anului 2002, îşi finalizează şi studiile din al treilea ciclu, o dată cu susținerea tezei despre *Filosofia fenomenologică şi idealul unei „ştiințe*

riguroase"; problema întemeierii fenomenologice a științelor, realizată sub coordonarea profesorului Teodor Dima; antrenat în organizarea unor seminarii de Istorie a filosofiei la Facultatea de Filosofie, în anii pregătirii doctoratului, din cursul anului 1999 este angajat cercetător la Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane", dominantele preocupării sale fiind bioetica, istoria filosofiei și epistemologia; de-a lungul anilor, efectuează stagii de aprofundare și documentare la Konstanz (în iulie - august 2004, august 2007, august 2009 și august 2010), la Hanovra (pe intervalul 2004 - 2005 și în mai - iulie 2006), respectiv la Göttingen, în cursul anului 2008;

☞ (34) **Florin - Daniel Șandru**, apărut pe lume la Fălticeni, pe 4 septembrie 1975; după absolvirea Colegiului Național „Nicu Gane", în vara anului 1994, se înscrie la secția de Filosofie a facultății de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza" din Iași; în semestrul al doilea din anul terminal, pe intervalul februarie - mai 1999, este beneficiar al stagiului de pregătire la Facultatea de Științe Sociale a Universității din Utrecht / Olanda, iar la întoarcere își trece licența, cu o teză despre *Fundamentele epistemologice în filosofia lui Karl Popper*, sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; în vara anului următor, își finalizează modulul de studii aprofundate în filosofie politică, în baza unei disertații despre *Repere conceptuale în teoria ideologiei*, sub coordonarea profesorului Anton Carpinschi; preparator la facultatea de Științe Politice din cadrul Universității „Petre Andrei" - Iași, din toamna anului 1999; avansează la poziția de asistent, în cursul anului 2002, iar la cea de lector în 2006; doi ani mai tîrziu, își trece doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Valențele epistemologice ale conceptului de ideologie*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; din 2010, devine conferențiar la catedra de Științe Sociale și Politice, aferentă facultății de Științe Politice și Administrative; la universitatea deservită, este director al Departamentului de Relații Internaționale și de Relații Publice; dintre cursurile susținute, menționăm pe cele de: *Sisteme politice contemporane, Antropologie politică, Sociologie politică, Teoria și practica democrației, Introducere în Științele politice* etc.;

☞ (35) **Constantin Bere**, ivit pe lume la Iaşi, pe 15 septembrie 1967; în localitatea natală, urmează Liceul Pedagogic „Vasile Lupu", iar după obținerea bacalaureatului, în vara anului 1985, şi satisfacerea stagiului de pregătire militară, devine student la secția de Filosofie - Istorie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", trecîndu-şi licența în cursul anului 1991, cu o teză despre *psihologia mulțimii*, realizată sub îndrumarea profesorului Adrian Neculau; angajat ca psiholog la Regia Autonomă de Transport - Iaşi, rămîne la post pînă în 1995, cînd preia şefia Laboratorului din cadrul Centrului de Psihologie aplicată - Iaşi; în cursul anului 2000, se titularizează ca asistent la catedra de Psihologie şi Ştiințele Educației, din cadrul Universității „Petre Andrei" din Iaşi; aici avansează la poziția de lector, în 2004, iar trei ani mai tîrziu îşi finalizează pregătirea doctorală în cadrul facultății absolvite, o dată cu susținerea tezei *Fundamentalismul, de la autoritarism la terorism*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu; la instituția unde urmează să devină conferențiar, susține cursuri în *Psihodiagnoza personalității, Psihologia experimentală şi Psihodiagnoza aptitudinilor*;

☞ (36) **Felicia Ceauşu**, născută la Iaşi (sub numele Flegont), pe 23 iunie 1971; după absolvirea Liceului Pedagogic „Vasile Lupu", în 1989, urmează cursurile secției de Psihopedagogie specială din cadrul Facultății de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", pe care le finalizează în cursul anului 1997, cu o teză despre *creația plastică la persoanele cu tulburări psihice; propunere de art - terapie*, sub coordonarea conferențiarei Mihaela Ianăşi; a parcurs, apoi, modulul de studii aprofundate în *Educație integrată*, absolvindu-l cu o disertație privind *Valențele integrative ale terapiei prin artă*, susținută, în 1998, sub îndrumarea profesorului Constantin Cucoş; pentru complementaritate, s-a înscris şi la modulul de masterat în *Teoriile şi practicile interpretării*, pe care îl finalizează cu o teză despre *Modele de arhitectură mentală: corp - minte - computer*, susținută în 2003, sub îndrumarea conferențiarului George Ceauşu; angajată ca asis-

tent de cercetare la Centrul de Științe Sociale „Gheorghe Zane" în 2000, avansează ca „cercetător științific" în cursul anului 2005; între timp, parcurge ruta pregătirii doctorale, pe care o încheie în cursul anului 2008, prin susținerea tezei despre *Raportul minte - corp în filosofia contemporană*, elaborată sub îndrumarea profesorului Teodor Dima, din cadrul Facultății de Filosofie a Universității ieșene; în prezent este cercetător științific gradul III și are la activ mai multe studii în domeniul științelor cogniției și al filosofiei minții;

☞ (37) **Laura Codrina Ioniță**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei, sub numele Budei, la Iași, pe 13 august 1973; la absolvirea studiilor secundare, în cadrul Colegiului Național, în vara anului 1992, se hotărăște să continue pe calea artelor plastice, în cadrul Universității „George Enescu"; obține licența în domeniu la clasa profesorului Adrian Podoleanu, în 1998, și imediat se înscrie la secția de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", pe care o termină în 2002, dar își ia licența doi ani mai tîrziu, în 2004, cu teza *Invizibilul în arta abstractă a secolului XX*, sub îndrumarea profesorului Ștefan Afloroaei, urmează studiile aprofundate (pe ruta „Imaginaire et rationalité: philosophie, arts, sciences") la *Université de Bourgogne - Dijon* (Franța), unde susține disertația *L'invisible dans l'art de Kandinsky, Mondrian et Malevitch*, sub girul profesoarei Maryvonne Perrot; pentru simetrie, parcurge și modulul de studii aprofundate propus de instituția absolvită, pe care le încheie în februarie 2002, sub calificativul maxim; în cursul anului 2006, își finalizează pregătirea doctorală în Filosofie, o dată cu susținerea tezei *Imanență și transcendență în arta abstractă a secolului XX*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu, în cotutelă cu prof. dr. Maryvonne Perrot; preparator la Facultatea de Arte plastice, decorative și design, din cadrul Universității „George Enescu" - Iași, din octombrie 2000, avansează la poziția de asistent în februarie 2003, iar la cea de lector în februarie 2005, pe o normă acoperind cursuri și seminarii la discipline precum: *Istoria artei, Noi tendințe în arta contemporană, Stiluri în artă, Artă contemporană* și *Analiza operei de artă*;

☞ (38) **Horia - Costin Chiriac**, ivit pe lume la Iaşi, pe 1 iulie 1975; după absolvirea Liceului „C. Negruzzi", în promoţia 1994, urmează cursurile secţiei de Filosofie (pe care le absolvă în 1998, cu o teză despre *Ontologia din „Tratatul logico - filosofic" al lui Ludwig Wittgenstein*, sub îndrumarea profesorului Ştefan Afloroaei) şi pe cele ale secţiei de Fizică, unde îşi ia licenţa în 2008, cu teza *Despre proprietăţile magnetice ale firelor metalice amorfe*, sub coordonarea profesoarei Maria Neagu; după obţinerea masteratului, în 1999 (la universitatea absolvită) în „Teorii ale comunicării şi filosofie analitică" (în baza disertaţiei privind *„Cercetările filosofice" ale celui de-al doilea Wittgenstein*, pregătită sub îndrumarea conferenţiarului Constantin Sălăvăstru), se titularizează în învăţământul secundar, la Liceul „Ion Neculce", din Târgu Frumos, dar după un an accede prin concurs la catedra de Ştiinţe Socio-umane a Universităţii Tehnice „Gh. Asachi" - Iaşi; în 2002 avansează la gradul de asistent, iar în 2006, la poziţia de lector; un an mai tîrziu, îşi finalizează doctoratul în Filosofie, cu o teză despre *Imaginarul descriptiv în teoriile fizicii contemporane*, sub girul profesorului Ştefan Celmare; în cadrul Universităţii Tehnice, susţine cursuri şi seminarii de: *Filosofia ştiinţei, Filosofia culturii tehnice, Estetică, Deontologia comunicării*, respectiv *Tehnici de comunicare;*

☞ (39) **Codrin Dinu - Vasiliu**, născut la Iaşi, pe 29 decembrie 1975; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Calistrat Hogaş" din Piatra Neamţ, în promoţia 1990 - 1994, optează pentru ruta pregătirii filosofice, obţinînd licenţa în domeniu, în vara anului 1998, cu o teză privind *Traducerea şi interpretarea critică la Martin Heidegger, „Kant und das Problem der Metaphysik"*, realizată sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei; urmează, apoi, modulul de studii aprofundate pe direcţia „Teorii ale interpretării" (în intervalul 1998 - 1999), încheiate prin disertaţia privind *Ierezia creştină*, de această dată avînd ca îndrumător pe profesorul Teodor Dima; sub aceleaşi auspicii, parcurge şi ciclul pregătirii doctorale, finalizat (în anul 2007) prin teza despre *Fenomenul Internet şi influenţa sa asupra constituirii unei noi episteme*; din cursul anului 2000, este cercetător la Institutul „Gheorghe

Zane", din cadrul Filialei ieşene a Academiei Române, dedicîndu-se preocupărilor de hermeneutică, la incidența cu logica şi filosofia;

☞ (40) **Diana - Loredana Bobică**, ivită pe lume la Iaşi, pe 13 august 1977; după absolvirea Liceului „Emil Racoviță", urmează cursurile secției de Filosofie la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza", unde obține licența în 2000, cu o teză asupra lui Henri Bergson, sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu; din toamna aceluiaşi an, funcționează ca preparator la catedra de profil a Universității „Dimitrie Cantemir", de unde se transferă, în 2005, la Institutul de Studii Europene - Iaşi, instituție în care avea să avanseze pe postul de asistent; la instituția absolvită, este doctorandă în Filosofie, sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu;

☞ (41) **Vasile Pleşca**, apărut pe lume la Straja (județul Suceava), pe 25 ianuarie 1974; după terminarea studiilor secundare la Liceul „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuți, în vara anului 1992, urmează cursurile secției de Filosofie, la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi; îşi ia licența în specialitate, cu teza despre *Cunoaştere în postmodernitate*, realizată sub coordonarea profesorului Teodor Dima, în 1998, iar doctoratul cu tema despre *Liberalismul ca proiect rațional*, în 2006 (tot sub îndrumarea lui Teodor Dima); profesor de *Filosofie* şi *Logică* la Liceul Teoretic „Lascăr Rosetti", din Răducăneni, apoi la Liceul „Garabet Ibrăileanu" şi la Colegiul Național din Iaşi, din 2001 se angajează ca asistent - cercetător, iar astăzi este cercetător ştiințific principal gradul III la Centrul de Ştiințe Sociale „Gheorghe Zane", din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române;

☞ (42) **Creola - Smaranda Buju**, întîlnită pentru prima dată cu lumina zilei (sub numele de Savin), la Iaşi, pe 11 decembrie 1972; urmîndu-şi părinții la Brăila, parcurge studiile secundare superioare la Liceul Pedagogic „C. Negri" din Galați, luîndu-şi bacalaureatul în vara anului 1991; funcționează un an ca învățătoare la Bogdă-

neşti (judeţul Iaşi), după care se înscrie la secţia de Psihologie din cadrul Facultăţii de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza", obţinînd licenţa cu o teză despre *Ipostaze ale iubirii şi implicaţii psiho-morale*, sub îndrumarea lectorului Carmen Cozma; în facultatea absolvită, continuă pe ruta studiilor aprofundate (la modulul „Filosofie şi spiritualitate răsăriteană"), pe care le încheie în vara anului 1998, cu o disertaţie despre *Motive platonice şi aristotelice în opera lui Grigore Palamas*, realizată sub îndrumarea profesorului Constantin Marin; preparatoare, din 2002 la Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic din cadrul Universităţii Tehnice „Gh. Asachi" din Iaşi, îşi finalizează pregătirea doctorală în cursul anului 2005, o dată cu susţinerea disertaţiei *Isihasmul palamist, parte integrantă a ortodoxiei răsăritene*, sub coordonarea aceluiaşi profesor Constantin Marin; tot în respectivul an, avansează la poziţia de asistent, iar din 2008 devine lector, predînd cursuri de *Psihologia educaţiei, Introducere în pedagogia şi teoria curriculum*-ului, respectiv *Didactica;*

☞ (43) **Dan Gabriel Sâmbotin**, ivit pe lume la Vaslui, pe 16 septembrie 1974; la terminarea Liceului „Mihail Kogălniceanu" din municipiul natal, în promoţia 1989 - 1993, optează pentru Filosofie, în cadrul facultăţii de profil a Universităţii ieşene; după obţinerea licenţei, în 1997, cu o teză despre *unitatea ştiinţei în opera lui Francis Bacon*, sub coordonarea profesorului Marius Dumitrescu, în cursul anului universitar 1998 - 1999, urmează studii aprofundate pe ruta „Teorii ale comunicării şi filosofia analitică", finalizate printr-o disertaţie vizînd *imaginarul ştiinţific în epoca actuală*, realizată sub îndrumarea profesorului Teodor Dima; în 2005, îşi finalizează pregătirea doctorală cu o teză despre *cenzura imaginarului ştiinţific în secolul al XVII-lea*, girată de acelaşi profesor; profesor de ştiinţe socio-umane la Grupul Şcolar „Radu Cernătescu" din Iaşi (din 1997), iar la Liceul Teoretic „Ion Neculce" din Târgu Frumos din 1998, îşi ia definitivatul în 1999; în cursul anului 2002, accede pe un post de cercetător la Institutul „Gheorghe Zane" din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, unde avansează cercetător ştiinţific principal gradul III, în 2008; în paralel, din 2003, cola-

borează cu Departamentul de Pregătire a Personalului Didactic din cadrul Universității Tehnice „Gheorghe Asachi" din Iași;

☞ (44) **Şerban Fotea** [228], născut la Iaşi, pe 18 februarie 1973; la terminarea studiilor secundare, în cadrul Liceului „Costache Negruzzi" (în vara anului 1991), se hotărăşte să parcurgă drumul pregătirii în sfera ingineriei electronice, dar după trei ani abandonează ruta şi lucrează 4 ani de zile (pentru uzul propriu) ca traducător din filosofia orientală; în 1998 devine student la secția de Filosofie, în cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza", luîndu-şi licența în cursul anului 2002, cu o teză despre *Ipostazele ontologice ale limbajului creator: o recuperare semiotică*, realizată sub coordonarea lectorului Traian Dinorel Stănciulescu; patru ani mai tîrziu, îşi finalizează doctoratul în Filosofie, o dată cu susținerea disertației *Arhetipuri ale creației românești, din perspectiva semiologiei*, coordonată (de această dată) de conferențiarul Traian Dinorel Stănciulescu; din cursul anului 2003, ține cursuri şi seminarii de *Antropologie culturală*, iar din 2007, cursuri de *Cultură şi civilizație românească tradițională*, în calitate de lector asociat la Facultatea de Litere a universității absolvite, iar în cursul anului 2008 este angajat asistent, apoi lector la Facultatea de *Comunicare şi Relații publice* a Universității „Petre Andrei"; din cauza conflictelor ce au minat evoluția acestei instituții, se vede nevoit să demisioneze în toamna aceluiaşi an; din 2009, este lector titular la Facultatea de *Ştiințe ale Comunicării* a Universității (reînființate !) „Apollonia", acolo unde susține cursuri de: *Filosofia culturii, Antropologie culturală, Teorii ale simbolului* şi *Sociologia comunicării de masă*, domenii în care se regăsesc şi contribuțiile sale publicistice;

☞ (45) **Nicoleta Mihăilescu**, ivită pe lume sub numele Dudău, la Roman, pe 13 mai 1977; în oraşul natal, îşi termină studiile secundare la secția „Limbi străine", din cadrul Liceului teoretic „Roman Vodă", în vara anului 1996, după care – alături de sora geamănă, Valentina Dudău, astăzi aflată în S. U. A. – optează să

[228] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 306 - 307

aprofundeze filosofia la facultatea de profil a Universității „Al. I. Cuza"- Iaşi; după un stagiu de specializare în Ştiințe Politice la Departamentul de Ştiințe Sociale al Universității Utrecht, din Olanda, îşi trece licența în Filosofie la mijlocul anului 2000, cu o teză despre *teoretizările conceptului de substanță în istoria filosofiei*, realizată sub îndrumarea lectorului Petru Bejan; în anul următor, îşi încheie şi a doua specializare, la Ştiințe politice, cu o teză privind *Abordările utopiei politice*, sub conducerea profesorului Anton Carpinschi; în anul academic 2001 - 2002, parcurge al doilea ciclu de pregătire universitară, devenind master în „Sisteme şi politici locale", în baza unei disertații vizînd *politicile publice locale*; angajată ca preparator la Facultatea de Drept a Universității „Mihail Kogălniceanu" din Iaşi în toamna anului 2003, avansează la poziția de asistent în 2006, iar la cea de lector în 2008; un an mai tîrziu, îşi finalizează pregătirea din al treilea ciclu, luîndu-şi doctoratul (*cum laude*) în Filosofie cu teza privitoare la *Modele şi metamorfoze ale utopiei*, sub coodonarea profesorului Petre Dumitrescu; la instituția angajatoare, susține cursuri despre *Doctrine şi ideologii politice, Națiune şi naționalisme, Studii şi analize ale imaginarului politic, Teorii ale relațiilor internaționale, Tehnici de cercetare ştiințifică, Globalism şi Globalizare* etc.;

☞ (46) **Eugen Huzum**, apărut pe lume la Iaşi, în 2 februarie 1976; la absolvirea Liceului Sanitar din localitate în promoția 1990 – 1994, optează pentru *Filosofie*, pe care o studiază la facultatea de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza"; pînă la obținerea licenței (în 1998, cu o teză despre *Perspectiva evoluționistă asupra dezvoltării ştiinței*, sub coordonarea profesorului Ştefan Celmare), se înscrie la a doua specializare, *Ştiințe Politice*, pe care o finalizează în 2001, prin susținerea disertației privind *Paradigma postmodernă în ştiința politică*, sub îndrumarea profesorului Anton Carpinschi; urmează modulul de studii aprofundate în „Teorii ale comunicării şi filosofia analitică", finalizate prin teza despre *Raționalitatea ştiinței, din perspectiva postmodernismului* în vara anului 1999 (conducător ştiințific fiindu-i Teodor Dima); este doctor în Filosofie din 2005, cînd susține disertația privind *Critica ideii de „fundament" în filosofia contempo-*

rană, sub coordonarea profesorului Tudor Ghideanu; între 2000 şi 2003, a funcționat ca profesor de științe socio-umane (la Școala generală nr. 40 „Alecu Russo", din Iaşi, respectiv la Grupul Școlar „Mihail Sturdza" - Iaşi); din 2004, este asistent de cercetare la Institutul „Gh. Zane" din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, acolo unde, în 2008, avansează la gradul de cercetător științific;

☞ (47) **Irina Frasin**, născută la Iaşi, pe 6 iunie 1979; termină Liceul „Garabet Ibrăileanu" din Copou, în vara anului 1998, după care se angajează pe calea filosofiei, obținînd licența în domeniu la mijlocul anului 2002, cu o teză despre *Filosofia politică la vechii greci*, realizată sub îndrumarea lectorului Dan Chițoiu; parcurge studiile din al doilea ciclu pe ruta „Teorii ale interpretării", finalizîndu-le printr-o disertație privind *Construcția celuilalt: grecii şi barbarii*, susținută în vara anului 2006, sub girul profesorului Nicolae Râmbu; doi ani mai tîrziu, termină şi al doilea masterat, în „Studii Egeo - Mediteraneene", susținînd o teză asupra *Teoriilor privitoare la moartea lui Alexandru cel Mare*, sub coordonarea lectorului Marius Tiberiu Alexianu; asistent asociat la facultatea absolvită pe intervalul 2002 - 2004, în cursul anului 2004 obține prin concurs un post de asistent - cercetător la Institutul de Ştiințe Socio - umane „Gheorghe Zane" din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române; patru ani mai tîrziu, îşi încheie doctoratul în Filosofie, cu disertația *Cultură şi imperiu: o perspectivă asupra culturii macedoniene*, sub coordonarea aceluiaşi profesor Nicolae Râmbu; din 2009, avansează la poziția de cercetător în cadrul instituției amintite, perseverînd – prin cele publicate – pe calea esteticii şi a filosofiei artei;

☞ (48) **Emil Cristian Nae**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Craiova, pe 18 ianuarie 1979; absolvă Liceul „Elena Cuza" din Bănie, după care se înscrie la secția de Filosofie din cadrul facultății de profil a Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi; îşi ia licența în specialitate, în vara anului 2001, cu o teză despre *Emanuel Levinas*, realizată sub îndrumarea conferențiarului Petru Bejan, urmînd apoi modulul de masterat „Teorii şi practici ale interpretării", la încheierea căruia susține o disertație despre *Definirea artei în estetica analitică: ca-*

zul Arthur Coleman Danto, cu girul profesorului Mihai Nistor; sub aceleaşi auspicii, îşi trece şi doctoratul în filosofie (în cursul anului 2007), pe baza tezei despre *Filosofia operei de artă în concepţia lui Arthur Coleman Danto*; angajat ca asistent, în 2006, la catedra de Istoria şi Teoria Artei din cadrul Facultăţii de Arte plastice, decorative şi design a Universităţii de Arte „George Enescu" din Iaşi, avansează la poziţia de lector în 2008; la instituţia deservită susţine cursuri şi seminarii de: *Filosofie, Estetică, Analiza operei de artă, Estetică postmodernă, Postmodernismul în artele vizuale* etc.; este membru al Centrului de *Cercetare hermeneutică, Fenomenologie şi Filosofie practică* din cadrul Universităţii „Al. I. Cuza" - Iaşi, manifestîndu-se, între altele, ca editor al publicaţiei „Vector - artă şi cultură" şi colaborator la numeroase publicaţii din domeniu;

☞ (49) **Cătălina - Daniela Răducu**, ivită pe lume la Galaţi, pe 20 aprilie 1978; cu diplomă de bacalaureat la Liceul „Mihail Kogălniceanu" din vara anului 1998, se înscrie la Facultatea de Filosofie, din cadrul Universităţii ieşene, obţinînd licenţa în filosofie în promoţia 1998 - 2002 (cu o teză privind *proiectele analitice din filosofia actuală*), iar masteratul (la aceeaşi instituţie) pe intervalul 2002 - 2004; îşi trece doctoratul, cu distincţia *magna cum laude* la instituţia absolvită, susţinînd o teză despre *Pluralismul ontologic şi ideea simţului comun*, sub coordonarea profesorului Teodor Dima; din poziţia de lector la Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava (pe cursuri de *Logică, Metalogică, Semiotică, Filosofia minţii* şi altele), ajunge la Iaşi ca asistent- cercetător la Centrul de Ştiinţe Sociale „Gheorghe Zane" (în 2008), dar şi la catedra de Jurnalism a Universităţii „Apolonia";

☞ (50) **Vlad Ichim**, născut la Iaşi, pe 2 iulie 1979; după absolvirea Liceului „Emil Racoviţă" în 1998, urmează cursurile secţiei de Filosofie, la facultatea de profil a Universităţii ieşene, unde obţine licenţa în vara anului 2003; parcurge cei doi ani ai pregătirii masterale (2003 - 2005), iar apoi şcoala doctorală, pe care o finalizează prin susţinerea disertaţiei despre *Filosofie şi etos neoplatonic*, în 2008, pregătită sub coordonarea profesorului Carmen Cozma; angajat ca preparator la catedra de Ştiinţe sociale a Universităţii de

Medicină din Iaşi, susține seminarii la disciplina *Sociologie medicală*, după ce, anterior, suplinise, pe parcursul mai multor ani, o catedră de Filosofie la Liceul „Mihail Kogălniceanu" din Miroslava.

G. Ca şi în interiorul Universității „Al. I. Cuza", la granița cu învățământul superior ieşean, scena culturală din această blagoslovită urbe moldavă scoate la lumina rampei numeroase personalități legate de filosofie prin natura îndeletnicirilor, sau / şi prin vocația căutărilor colaterale profesiunii de bază, în zona de contaminare cu spiritul reflexiv. Între ele, reținatenția cel puțin următorii:

☞ (1) **Vitalie Belous**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Bălți, Republica Moldova, pe 2 mai 1930; a urmat cursurile secundare la Liceul „Ion Creangă" din localitatea natală, la Liceul „Tudor Vladimirescu", din Târgu - Jiu, la Liceul „Ştefan Octavian Iosif" din Odorhei şi la Liceul „Roman Vodă" din centrul episcopal Roman; absolvent, cu calificativul „foarte bine", al Facultății de Mecanică (specializarea *Maşini - Unelte*) din cadrul Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi" din Iaşi, în vara anului 1954, este oprit asistent la catedra de Mecanică, unde avansează ca şef de lucrări în 1958; doctor în Tehnologia metalelor din 1966, ajunge conferențiar în 1968, iar profesor în 1972; şef al catedrei de *Maşini - unelte şi scule*, prodecan, iar apoi decan al Facultății de Mecanică, rector al Universității Tehnice „Gheorghe Asachi", a contribuit la înființarea Institutului Național de Inventică, cu sediul la Iaşi, şi a fost primul director general al acestuia, între 1991 şi 2002, după ce anterior exercitase funcția de director general al Centrului de Inovare, Inventică şi Implementarea Invențiilor - Iaşi; de asemenea, a îndeplinit, în cursul anilor, funcția de preşedinte al Comisiei de Inventică din cadrul Academiei Române, fiind preşedinte de onoare al Societății Inventatorilor din România; autor sau coautor la peste 20 monografii, tratate şi cursuri, a semnat sute de studii şi articole în volume colective şi în publicații periodice; are peste 150 brevete de invenție şi peste 50 proiecte, granturi, sau contracte de cercetare şi proiectare; *Doctor of Philosophy in Inventics* la Academia Culturală Internațională din Madras / India, doctor *honoris causa* al Universității Tehnice din Chişinău şi al Universității de Stat „Alecu Russo" din Bălți, membru de onoare (cu plachetă de

aur) al Academiei Europene de Arte (cu sediul în Belgia) şi membru al Academiei Internaţionale pentru Industrie şi Comerţ, cu sediul la Palermo, a primit numeroase ordine europene şi ale Statului Român; din perspectiva filosofiei, se impune ca un redutabil exponent al logicii tehnice şi ca promotor al *performanticii*, ştiinţa mecanismelor afirmării creatoare, a înnoirii şi invenţiei în varii domenii de activitate; între altele, este coautor al primului *Tratat de creatologie*, din literatura de specialitate;

☞ (2) **Mihail Grădinaru** [229], născut la Belceşti, judeţul Iaşi, pe 1 septembrie 1934; absolvă liceul Naţional din Iaşi, după care obţine licenţa la Facultatea de Chimie Industrială a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi"; lucrează ca inginer la Fabrica de Antibiotice, iar apoi ca redactor, respectiv ca şef de secţie la Editura „Junimea"; după apariţia primei cărţi, în 1972, este acuzat de subversiune ideologică şi i se ridică dreptul de semnătură în filosofie; îşi continuă activitatea ca cercetător ştiinţific la Institutul de Igienă şi Sănătate Publică - Iaşi, iar după a doua schimbare de regim politic ce i-a fost dat să o trăiască în viaţă, devine consilier editorial al Societăţii „Cultura fără frontiere", iar apoi director al Editurii „Septentrion"; colaborator la publicaţii de cultură şi instituţii de comunicare în masă („Cronica", „Convorbiri literare", „Ateneu", „Luceafărul", „România literară", „Amfiteatrul", „Timpul", „Radio Iaşi" şi aşa mai departe), se impune prin numeroase studii legate de resurecţia spiritului grec în cultura occidentală; de asemenea, prin încercările de depăşire a metafizicii; autor al romanului *Fantezia pedagogică* („Septentrion", 1992), a tradus *Mistica Orientului şi mistica Occidentului*, a lui Rudolf Otto; se stinge din viaţă la 22 aprilie 2004, pentru a-şi afla veşnica odihnă la Cimitirul „Eternitatea" din Iaşi;

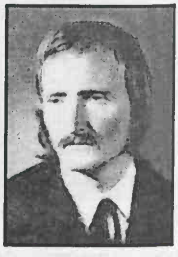

☞ (3) **Mihai Ursachi**, apărut pe lume la Strunga, judeţul Iaşi, pe 17 februarie 1941; după absolvirea studiilor secundare la Liceul „August Treboniu Laurian" din Botoşani, în promoţia 1957, urmează cursurile secţiei de Filosofie la Universitatea „Al. I. Cuza" pînă în 1961, cînd le întrerupe prin tentativa nereuşită de a traversa Dunărea

[229] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, p. 322

la granița cu Iugoslavia; este eliberat din închisoare în 1964, cînd devine student la Medicină; aici, nu apucă să sfîrşească primul an, datorită incidentului provocat de substituirea cu fratele său la examenul de chimie, încît din toamna anului următor îl regăsim student la secția de germanistică, unde îşi ia licența (cu o teză despre Christian Otto Josef Wolfgang Morgenstern) în vara anului 1970, ca şef al promoției; datorită dosarului politic, nu poate rămîne la catedra de resort a facultății absolvite şi este nevoit să accepte un post în învățămîntul preuniversitar, la Liceul „Vasile Alecsandri"; ajuns dincolo de Atlantic, în 1981 se angajează ca asistent de Limbă şi literatură germană la *Texas State University* din San Marcos, instituție la care îşi trece doctoratul în filosofie, în cursul anului 1986, cu o disertație privind raporturile dintre filosofia lui Martin Heidegger şi poezia lui Paul Celan [230]; după alți patru ani petrecuți la *California State University*, din Long Beach, revine în țară, în contextul dezghețului politic de la sfîrşitul anului 1989, şi îşi asumă direcția Teatrului Național „Vasile Alecsandri", unde rămîne pînă la 24 ianuarie 1992; Secretar al Asociației Scriitorilor din Iaşi (între 1997 şi 2000), în cursul anului 2001 este propus drept candidat al României la Premiul Nobel pentru Literatură; lector asociat la Facultatea de Litere a Universității „Al. I. Cuza", fondator şi preşedinte la filiala Iaşi a Alianței Civice, membru în Consiliul Local, de-a lungul anilor i se decernează Premiul Asociației Scriitorilor din Iaşi, pentru volumul *Missa solemnis*, Bucureşti, 1971; Premiul Uniunii Scriitorilor din România, pentru volumul *Marea înfățişare*, Iaşi, 1977; Premiul Academiei Române, pentru volumul *Arca*, Iaşi, 1979; Premiul „Mihai Eminescu" (Botoşani), pentru opera integrală (1992); Premiul Societății „Lucian Blaga", din Cluj - Napoca (1993), pentru *opera omnia*; Premiul „Poesis" (Satu - Mare); Premiul revistei „Flacăra"; Premiul revistei „Observator" (din München) şi aşa mai departe; din 1990, este membru al P. E. N. Clubului european, iar din 1994 devine cetățean de onoare al municipiului Botoşani; se stinge din viață la 10 martie 2004, iar numele său este asumat de către

[230] Titlul tezei este: *Poetry of the Being. From Hölderlin to Paul Celan* (1986)

Casa de Cultură a municipiului Iaşi, funcţionînd în aceeaşi clădire cu Memorialul „Mihai Eminescu", din parcul Copou [231];

☞ (4) **Valentin Ciucă** [232], întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Vălenii de Munte, judeţul Prahova, pe 23 martie 1943; i-a fost dat să termine studiile secundare la Liceul „Petru Rareş" din Piatra Neamţ, în vara anului 1963; cinci ani mai tîrziu, este absolventul Facultăţii ieşene de Filologie, iar la aceeaşi instituţie de învăţămînt superior (Universitatea „Al. I. Cuza") îşi ia licenţa în Drept, în cursul anului 1978; începînd din anul 1969, lucrează ca muzeograf, bibliotecar, director al Şcolii Populare de Artă, respectiv ca director al Muzeului de Artă din oraşul reşedinţă de judeţ de la poalele Ceahlăului; între 1990 şi 1995 funcţionează ca redactor - şef adjunct la Studioul de Radio - Televiziune Iaşi, iar pe intervalul 1995 - 2004, este director la Studioul de Radio - Iaşi; beneficiar al unor burse de studii, în Italia (1985) şi Olanda (1995), dar şi deţinător a numeroase premii (din partea saloanelor de carte, a Primăriei Municipiului Iaşi, a Uniunii Artiştilor Plastici, a Centrului Internaţional de Cultură „George Apostu" etc.), s-a deschis către activitatea didactică o dată cu înfiinţarea secţiei de Jurnalism în cadrul Institutului de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu" din Iaşi, în toamna anului 1998; din 2004, este lector asociat şi la Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava; a publicat şi continuă să publice numeroase cronici plastice, studii şi eseuri pe teme de pictură, sculptură, literatură, arhitectură, estetica peisajului şi aşa mai departe, în reviste („Contemporanul", „Convorbiri literare", „Cronica", „Steaua", „România literară", „Ateneu", „Caiete critice", „Tribuna", „Symposion" etc.), dar şi în volume de autor [233]; este membru al

---

[231] Mihai Ursachi, *Nebunie şi lumină*, Editura „Nemira", Bucureşti, 1999; Petre Anghel, *Mihai Ursachi: comunicare transculturală*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 2003; Nicolae Busuioc; Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 699 - 701;

[232] Nicolae Busuioc; Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 175 - 178

[233] Dintre albumele realizate, menţionăm pe cele dedicate lui *Lascăr Vorel* (Editura „Meridiane", Bucureşti, 1982), *Ştefan Luchian* („Meridiane", Bucureşti , 1984), *Otto Briese* (Editura „Cronica", Iaşi, 2002), *Ion Irimescu* („Princeps Edit", Iaşi, 2003), *Corneliu Vasilescu* (Editura „Art XXI", Iaşi, 2004), *Ştefan Buţurcă* („Art XXI", Iaşi, 2004), *Val Gheorghiu* („Art XXI", Iaşi, 2005), *Mihai Coţovanu* („Art XXI", Iaşi, 2006), *Ion Grigore* („Art XXI", Iaşi, 2006), *Alecu Ivan Ghilia* („Art XXI", Iaşi, 2007), *Marcel Guguianu* („Art XXI", Iaşi, 2008), *Doru Maximovici* („Art XXI", Iaşi, 2008) şi *Petru Petrescu* („Art XXI",

Uniunii Scriitorilor din România şi al secției de critică din cadrul Uniunii Artiştilor Plastici, al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, al Academiei „Di Pontzen", Neapole, iar în 2004 i s-a decernat de către Preşedinția României Ordinul *Meritul Cultural* în grad de Ofițer;

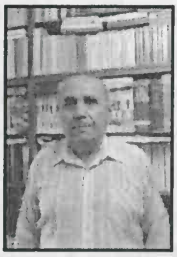

☞ (5) **Ioan Oprea**, ivit pe lume la Oneşti, județul Bacău, pe 18 iunie 1947; după absolvirea studiilor secundare, urmează cursurile Facultății de Filologie din cadrul Universității ieşene, luîndu-şi licența în *Limba şi literatura română*, în vara anului 1970; cinci ani mai tîrziu, absolvă şi a doua specializare, trecîndu-şi licența (sub coordonarea lectorului Petru Ioan), cu o teză asupra mecanismului logico-lingvistic al definiției; la granița celor două specializări, îşi va încheia şi pregătirea din ciclul superior, susținînd o disertație doctorală privind *terminologia filosofică românească modernă*, în cursul anului 1983; a fost repartizat şi a lucrat mai multe decenii ca cercetător la Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide", din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române; din 1997, este conferențiar, iar apoi profesor la catedra de Limbă şi Literatură Română la Facultatea de Litere din cadrul Universității „Ştefen cel Mare" din Suceava; printre alte contribuții, menționăm volumele de interfață filo-logică *Lingvistică şi filosofie* (Institutul European, Iaşi, 1992), *Terminologia filosofică românească modernă* [234] (Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1996), *Elemente de filosofia limbii*, Institutul European, Iaşi, 2007;

☞ (6) Preafericitul **Daniel** [235], născut sub numele Dan - Ilie Ciobotea, ca al treilea copil în familia învățătorilor Alexie şi Stela Ciobotea, din satul Dobreşti, comuna Bara, județul Timiş, pe 22 iulie 1951; elev la Şcoala Generală din satul natal (între 1958 şi 1962), apoi la şcoala din localitatea Lăpuşnic (pe intervalul 1962 - 1966), respectiv la Liceul Teoretic din Buziaş (în anul şcolar 1966 - 1967) şi la Liceul „Coriolan Brediceanu" - Lugoj (între 1967 şi

Iaşi, 2008), respectiv *Ecaterinei* şi lui *Ion Petrovici* („Art XXI", Iaşi, 2008), *Doinei Veturia Papp* („Art XXI", Iaşi, 2007) şi *Danei Plahteanu* („Art XXI", Iaşi, 2008).

[234] Premiul „Timotei Cipariu" al Academiei Române

[235] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 229 - 231

1970), după obținerea bacalaureatului se înscrie ca student la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, luîndu-şi diploma de licență (în vara anului 1974) cu o teză privitoare la *Noul Testament*; în următorii doi ani, frecventează cursurile de doctorat la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, sub îndrumarea preotului - profesor Dumitru Stăniloae, iar din 1976 se regăseşte cu o misiune similară la Facultatea de Teologie Protestantă a Universității de Ştiințe Umane din Strasbourg, pentru ca din 1978 să continue pe calea aprofundării învățăturii creştine la Facultatea de Teologie Catolică a Universității „Albert Ludwigs" din Freiburg im Breisgau; un an mai tîrziu, pe 15 iunie 1979, devine doctor în Teologie [236] al Universității din Strasbourg, în baza disertației *Réflexion et vie chrétiennes aujourd'hui: essai sur le rapport entre la théologie et la spiritualité*, pregătită sub îndrumarea profesorilor Gerard Ziegwald şi André Benoit; din toamna anului 1980, activează ca lector la Institutul Ecumenic din Bossey - Elveția, iar între 1986 şi 1988 este directorul adjunct al respectivei instituții; în acelaşi timp, devine profesor asociat la Geneva şi Fribourg (Elveția); intră în viața monahală la Mănăstirea Sihăstria (cu numele Daniel) pe 6 august 1987, iar din septembrie 1988, pînă în martie 1990, este consilier patriarhal, respectiv director al sectorului Teologie contemporană şi Dialog ecumenic; în paralel, funcționează pe un post de conferențiar la catedra de Misiune Creştină a Institutului Teologic Universitar din Bucureşti; în ianuarie 1990, se manifestă ca preşedinte al Grupului de reflecție pentru înnoirea Bisericii, contribuind – între altele – la readucerea religiei în şcoli; pe 1 martie 1990, prea cuviosul protosinghel Daniel Ciobotea este ales, la propunerea mitropolitului Nicolae Corneanu, în rangul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timişoarei, cu titlul „Daniel Lugojanul", fiind hirotonit întru arhiereu în Catedrala Ortodoxă din Timişoara la 4 martie 1990; peste trei luni este ales ca arhiepiscop al Iaşilor, respectiv mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, demnități în care este înscăunat la 1 iulie 1990; din toamna anului 1992, îşi asumă şi răspunderi didactice la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae"

[236] Sub calificativul maxim. O versiune mai extinsă a tezei apărate la Strasbourg, intitulată *Teologie şi spiritualitate creştină; raportul dintre ele şi situația actuală*, purtînd girul mentorului său Dumitru Stăniloae, avea să-i asigure autorului – în urma susținerii din 31 octombrie 1980 – titlul de doctor al Institutului Teologic - Bucureşti.

din cadrul Universității „Al. I. Cuza", avansînd la poziția de conferențiar în cursul anului 1998, iar la cea de profesor în 2005; în calitate de înalt ierarh, dar şi de slujitor al catedrei, continuă să participe la diversele întruniri ecumenice din Europa şi nu numai; între altele, fondează publicații precum „Vestitorul Ortodoxiei", „Candela Moldovei", sau „Teologie şi Viață", iar tot la inițiativa sa, la Iaşi ia ființă (în cursul anului 1997) Institutul Cultural Misionar „Trinitas", incluzînd editura, tipografia şi postul de Radio cu acelaşi nume [237]; la 12 septembrie 2007, Colegiul Electoral Bisericesc îl alege ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, întronizarea avînd loc la Bucureşti, pe 30 septembrie 2007; de-a lungul anilor, I. P. S., iar apoi Preafericitul Patriarh Daniel a primit numeroase distincții şi titluri; amintim doar Premiul „Emanuel Heufeder" (Mănăstirea Niederaltaich, Germania, 1998), Ordinul „Serviciul Credincios" în rang de Mare Cruce (acordat de Preşedinția României, în 2000); membru titular al Academiei Internaționale de Ştiințe Religioase de la Bruxelles (2000), Premiul ecumenic al Institutului „Sf. Nicolae" din Bari (Italia, 2002), Premiul „Pro Humanitate" acordat la Berlin, în 2002, de Fundația Europeană pentru Cultură „Pro Europa" (din Freiburg im Breisgau); doctor *honoris causa* al mai multor institute academice din țară şi străinătate, Preafericitul Patriarh aduce un suflu nou în filosofia creştină de inspirație ortodoxă; în raport cu simbolica cifră a dreptății, el este un viguros explorator în „ştiința mîntuirii", un neobosit promotor al teologiei sociale şi misionare, un avizat resemnificator al raportului dintre teologie şi spiritualitatea laică, respectiv un inspirat şi captivant decriptor al comorilor din tradițiile gîndirii răsăritene;

☞ (7) **Vasile Nechita**, întîlnit pentru prima dată cu lumina zilei la Dolhasca, județul Suceava, pe 22 martie 1953; între 1968 şi 1973 urmează Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț, după care se înscrie la Facultatea de Teologie Pastorală a Institutului Teologic Bucureşti, luîndu-şi licența în vara anului 1977, cu teza *Concepția despre trup în „Vechiul Testament"*, realizată sub îndrumarea profesorului Mircea Chialda; după mai multe stagii de aprofundare – cursuri de limbă şi civilizație franceză la Universitatea

[237] Zece ani mai tîrziu, de la Bucureşti, începe să emită şi postul de televiziune „Trinitas".

din Geneva, în 1989; masterat la Institutul Ecumenic de la Bossey, Elveţia (pe intervalul 1989 - 1990); cursuri de limbă şi civilizaţie germană, la Universitatea „Albert Ludwigs" din Freiburg, Germania (în 2002); vacanţă de studiu privind relaţiile ecumenice dintre Bisericile Ortodoxe şi Biserica Romano-catolică, la *Ostkirchliches Institut* din Regensburg, Germania (în 2005) – îşi ia doctoratul în Teologie (la facultatea absolvită, în cursul anului 2000), cu o teză despre *Sfînta Treime şi Biserica, după Catehismul Bisericii Catolice*, sub coordonarea profesorului Dumitru Popescu; un an mai tîrziu, îşi finalizează şi pregătirea doctorală în Filosofie la Universitatea „Al. I. Cuza", o dată cu susţinerea disertaţiei *Aspecte antropologice în opera lui Martin Luther (disputa dintre Luther şi Erasmus pe tema liberului arbitru)*, sub îndrumarea profesorului Titus Raveica; preot al parohiei „Sfîntul Andrei" din Iaşi (din 1985), consilier cultural la Mitropolia Moldovei şi Sucevei (pe intervalul 1990 - 1992), redactor-şef al revistei „Cuvînt şi Suflet" (din 1990), inspector de specialitate la Inspectoratul Şcolar Judeţean Iaşi (pe intervalul 1993 - 1994 şi 2003 - 2010), profesor la Seminarul Teologic „Sf. Vasile cel Mare" - Iaşi (între 1994 şi 1997), iar la Şcoala Normală „V. Lupu" din Iaşi, între 1997 şi 1999, susţine cursuri de Teologie ortodoxă la Colegiul Universitar de Institutori din cadrul Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei / Universitatea „Al. I. Cuza" (între 2000 şi 2004), respectiv la Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universităţii „Ovidius" din Constanţa, unde evoluează ca lector (din 2002), conferenţiar (din 2003), iar profesor din 2007; la catedra de Misiologie şi Ecumenism, unde funcţionează în prezent, primeşte conducerea de doctorat din cursul anului 2009; este distins cu *Crucea Patriarhală* (de către Preafericitul Teoctist, în 1986 şi 2007), Diploma Agenţiei „Audiotur", din Elveţia (în 1993, pentru susţinerea relaţiilor intercreştine), cu Premiul Bibliotecii Naţionale din Chişinău (în cadrul manifestărilor „Limba noastră", din 1998), cu ordinul *„Meritul Cultural" în grad de ofiţer* (de către Preşedinţia României, în 2004, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor), cu diploma de onoare *„Ştefan cel Mare şi Sfînt"*, de către Mitropolia Moldovei şi Bucovinei, în 2006 etc.;

☞ (8) P. S. **Calinic Botoşăneanul** [238], născut sub numele Constantin Dumitriu, la Iaşi, pe 18 noiembrie 1957; absolvent al Liceului Electrotehnic nr. 1, din localitate, în promoția 1978, doi ani mai tîrziu alege calea mănăstirii, iar în 1984 este tuns în monahism cu numele Calinic; din 1985, este student la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Andrei Şaguna" din Sibiu, luîndu-şi licența patru ani mai tîrziu cu teza *Parabolele lui Iisus de Joachim Jeremias*; hirotonit diacon pe 14 mai 1986, apoi ieromonah (pe 15 august 1986) la Mănăstirea „Putna", în 1990 este numit stareț la Mănăstirea „Râşca", iar în 25 ianuarie 1991 este ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iaşilor, fiind hirotonit întru arhiereu la Catedrala mitropolitană, pe 25 martie 1991; între 1994 şi 1998 frecventează cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității „Petre Andrei" - Iaşi şi îşi obține licența în Ştiințe Juridice cu teza *Aspecte de drept comparat, comunitar şi internațional privind transplantul de organe*; în 1998, îşi finalizează pregătirea doctorală la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza" din Iaşi, o dată cu susținerea disertației privind *Tanatologia în proiecțiile sale teologice şi filosofice*, sub coordonarea profesorului Petre Dumitrescu, iar publicarea acesteia îi aduce autorului Premiul „Constantin Rădulescu - Motru" al Academiei Române; şase ani mai tîrziu, susține şi al doilea doctorat în Filosofie (tot *magna cum laude*, la aceeaşi universitate, „Al. I. Cuza"), cu teza privind *Logica Trinității*, realizată sub girul profesorului Teodor Dima; autor, coautor şi coordonator a 20 de volume (apărute la Iaşi, Cluj-Napoca, sau Bucureşti), are în lucru numeroase alte proiecte;

☞ (9) **Roxana Chiriță**, ivită pe lume la Constanța, pe 20 septembrie 1960; termină Liceul de Ştiințe ale Naturii „M. Eminescu" din localitatea portuară, în vara anului 1979, iar din toamna anului 1981 este studentă la Institutul de Medicină şi Farmacie din Iaşi, luîndu-şi licența în Medicină generală, în toamna anului 1987; funcționează 3 ani la Spitalul Județean Călăraşi, iar din 1991 devine asistent la disciplina Psihiatrie; între 1991 şi 1994 parcurge secundariatul în

[238] Nicolae Busuioc şi Florin Busuioc, *loc. cit.*, pp. 134 - 135

specialitatea asumată, iar în 1997 obține doctoratul în medicină, o dată cu susținerea tezei privind *Sindroamele depresive cu potențial suicidar; consecințe medico - legale şi evaluări etico - psihiatrice,* elaborată sub îndrumarea profesorului Gheorghe Scripcaru; în 1998 devine medic primar, şef serviciu clinic de psihiatrie, şi tot atunci avansează ca şef de lucrări; un an mai tîrziu, ajunge şeful secției de Psihiatrie la Spitalul Universitar „Socola" din Iaşi; din 2000, este conferențiar universitar, iar doi ani mai tîrziu avansează la poziția de profesor titular la disciplinele Psihiatrie şi Ştiințele comportamentului; din 2005 este şi doctor în filosofie (*magna cum laude*), în baza disertației *Teorie şi metodă în psihiatrie,* susținută la Facultatea de Filosofie a Universității „Al. I. Cuza", sub coordonarea profesorului Teodor Dima; a parcurs stagii de aprofundare la Centrul de Filosofie şi Sănătate Publică, de pe lîngă *University College of Swansea,* Marea Britanie (în 1993), la Centrul *Hastings* din New York (pe teme de etică şi filosofie medicală, în 1994) şi la Asociația *„Descartes"*, din Paris (în 1995), iar între altele este membru al Grupului de Filosofie din cadrul Colegiului Regal de Psihiatrie din Marea Britanie, respectiv al Societății Europene de Filosofie a Medicinei şi Sănătății;

☞ (10) **Friedrich Michael,** născut sub numele Friedrich Mihail Grădinaru, la Iaşi, pe 9 ianuarie 1969; absolvent al Liceului Național, în promoția 1987, şi-a început pregătirea superioară la Facultatea de Construcții a Universității Tehnice „Gh. Asachi", dar şi-a luat licența în ştiințe juridice, la facultatea de profil a Universității „Mihail Kogălniceanu" - Iaşi; cu studii post-universitare de management, este consilier juridic din 1996, şef al Serviciului Juridic la Consiliul Județean Iaşi, între 2000 şi 2008, iar şef al Serviciului Relații Publice din cadrul aceleiaşi instituții, începînd cu 2008, şi-a făcut debutul literar la revista „Cronica" şi este colaborator cu poezie [239] şi eseistică la numeroase publicații de specialitate: „Convor-

[239] Pe acest tărîm, pînă în 2006 a publicat volumele: *Eusebeia* (Editura „Septentrion", Iaşi, 1991), *Cuvinte de taină* (*ibidem,* 1996), *Cînturi paideice şi inițiatice* (Editura „Junimea", Iaşi, 1999), *Marea unificare* (Editura „T", Iaşi, 2003), *Gnosa* (*ibidem,* 2005); este prezent în antologia poeților ieşeni contemporani *City of Dreams and Whispers,* realizată de Adam J. Sorkin la Center for Romanian Studies, Iaşi / Oxford / Portland, 1998

biri literare", „Timpul", „Dacia literară", „Viața românească", „Tiuk" (on-line); în ultima dintre cărțile apărute, își reafirmă adeziunea la proiectul tatălui său privitor la depășirea organică a metafizicii în cadrul unui insolit *Manifest al poeziei europene* [240], ca loc de întîlnire a sensibilității lirice cu disciplina conceptului filosofic.

G. Pentru o ieșire încurajatoare din decorul filosofiei ieșene, să amintim și pe colegii din învățământul superior, respectiv din cel preuniversitar, ori din alte domenii de activitate, atașați de cercetarea în domeniu prin însăși pregătirea doctorală. Printre ei: ☞ (1) prof. **Luminița Mariana Adămuț**, de la Colegiul „Costache Negruzzi", doctor în Filosofie din 2001, în baza unei disertații îndrumate de prof. univ. dr. Ioan Grigoraș; ☞ (2) prof. **Lucia Afloroaei**, de la Colegiul Național, doctor în Filosofie din 2009, cu o teză coordonată de prof. univ. dr. Petre Dumitrescu; ☞ (3) prof. **Elena Anghel**, doctor în Filosofie din 1996, în baza unei teze coordonate de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (4) prof. **Mirela Axinte**, de la Liceul „Radu Cernătescu", doctor în Filosofie din 2009, cu o teză girată de prof. univ. dr. Nicolae Râmbu; ☞ (5) **Ovidiu Dumitru Balan**, de la Biblioteca „Gh. Asachi" - Iași, respectiv Editura „'Vasiliana", doctor în Filosofie din 2006, în baza unei teze îndrumate de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (6) **Nicolae - Bogdan Baghiu**, activist O. N. G., doctor în Filosofie din 2005, cu o disertație cauționată de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (7) conferențiar **Matei Bejenaru** (de la catedra de Pedagogie - Arte Plastice și Arte Decorative, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iași), doctor în Filosofie din 2006, datorită tezei susținute sub girul profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (8) prof. **Emanuela Carmen Biru**, doctor în Filosofie din 2003, cu o teză realizată sub îndrumarea profesorului dr. Tudor Ghideanu; ☞ (9) lector **Cornelia Bordașiu** (de la catedra de Artă Murală, Conservare - Restaurare, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iași), doctor în Filosofie din 2009, grație tezei pe care a elaborat-o sub coordonarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (10) prof. **Ramona - Elena Bujor**, de la Liceul „Ștefan cel Mare" din Hârlău, doctor în Filosofie din 2007,

[240] Friedrich Michael, *Passacaglia*, Editura „Junimea", Iași, 2009, pp. 108 - 115

în baza unei disertații realizate sub îndrumarea profesorului dr. Tudor Ghideanu; ☞ (11) prof. **Elena Calistru**, de la Colegiu Național, doctor în Filosofie din 2002, în baza unei teze purtînd girul profesorului dr. Teodor Dima; ☞ (12) lector **Daniela Cojocaru** (de la catedra de Sociologie a Universității „Al. I. Cuza"), doctor în ştiințe din 2008, datorită tezei coordonate de prof. dr. Vasile Miftode; ☞ (13) prof. **Elena Coman** (actualmente la Paris), doctor în Filosofie din 2003, grație disertației coordonate de prof. dr. Constantin Marin; ☞ (14) conferențiar **Simion Cristea** (de la catedra de Pictură şi Sculptură, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2007, ca urmare a disertației elaborate cu sprijinul profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (15) preot **Constantin Davideanu**, doctor în Filosofie din 2005, grație disertației girate de prof. univ. dr. Titus Raveica; ☞ (16) lector **Lucian Dumitru Dîrdală**, de la Universitatea „Mihai Kogălniceanu", doctor în Filosofie din 2007, cu o teză îndrumată de prof. univ. dr. Anton Carpinschi; ☞ (17) preot **Neculai Dorneanu**, doctor în Filosofie din 2003, cu o disertație coordonată de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (18) preot (la parohia „Ştefan cel Mare") **Mihai - Eduard Doroşincă**, doctor în Filosofie din 2004, cu o teză coordonată de prof. univ. dr. Petre Dumitrescu; ☞ (19) profesor **Irina Dumitru**, doctor în Filosofie din 2005, datorită tezei coordonate de prof. univ. dr. Teodor Dima; ☞ (20) conf. univ. **Livia Durac** (de la Facultatea de Psihologie şi Ştiin-

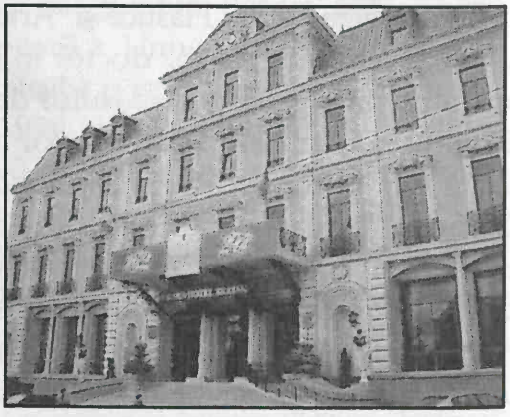

Vechi spații utilitare din urbea ieşeană: Hotel „Select" (din străpungerea „Ştefan cel Mare", colț cu „Cuza Vodă", azi Piața „14 decembrie 1989", nr. 2) şi Hotel „Traian", din Piața Unirii

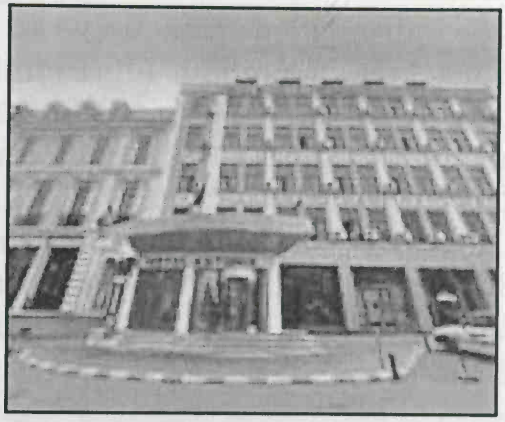

Spații de interes pubic în peisajul urbanistic ieșean: Hotel „Continental", de pe strada „Cuza Vodă", colț cu „Ștefan cel Mare", și Hotel „Astoria", de pe strada „Lăpușneanu"

țele Educației a Universității „Petre Andrei" - Iași), doctor în Filosofie din 2008, grație disertației realizate sub îndrumarea profesorului dr. Laurențiu Șoitu; ☞ (21) consilier în asistență socială **Cornelia Margareta Găşpărel**, doctor în Filosofie din 2008, ca urmare a susținerii unei disertații sub îndrumarea profesorului dr. Carmen Cozma; ☞ (22) lector **Cătălin Gheorghe** (de la catedra de Istoria şi Teoria Artei, din cadrul Universității de Arte „George Enescu" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2006, grație disertației elaborate sub îndrumarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (23) lector **Ovidiu Gherasim** (de la catedra de Ştiințe Politice a Universității „Al. I. Cuza"), doctor în Politologie din 2009, grație tezei elaborate sub coordonarea profesorului dr. Anton Carpinschi; ☞ (24) pictor (cu studii filosofice) **Tudor - Bogdan Ghideanu**, doctor în Etică din 2002, cu o teză girată de prof. univ. dr. Ioan Grigoraş; ☞ (25) conferențiar **Miruna Mihaela Haşegan** (de la catedra de Arte Textile şi Design, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2005, grație disertației pregătite sub îndrumarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (26) **Anca Monica Hațapuc** (de la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu" - Iaşi), doctor în Politologie din 2009 în baza unei disertații purtînd girul profesorului dr. Anton Carpinschi; ☞ (27) **Rodica Hăvîrneanu** de la Liceul „Dimitrie Cantemir", doctor în Filosofie din 2004, cu o diser-

taţie îndrumată de prof. univ. dr. Tudor Ghideanu; ☞ (28) lector **Alina Mery Hurubean** (din cadrul Universităţii „Petre Andrei" din Iaşi), doctor în Politologie din 2004, cu o teză realizată sub îndrumarea profesorului dr. Anton Carpinschi; ☞ (29) lector **Andrei Daniel Ilaş** (de la catedra de Ştiinţe Politice a Universităţii „Al. I. Cuza"), doctor în Politologie din 2006, în baza disertaţiei conduse de prof. univ. dr. Anton Carpinschi; ☞ (30) **Ana - Irina Iorga**, de la Liceul „Dimitrie Cantemir", doctor în Filosofie din 1999, cu o disertaţie coordonată de prof. univ. dr. Vasile Miftode; ☞ (31) asistent **Magdalena Iorga** de la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi" din Iaşi, doctor în Filosofie din 2009, ca urmare a susţinerii tezei îndrumate de prof. univ. dr. Carmen Cozma; ☞ (32) **Horiea Steliean Juncu**, doctor în Filosofie din 1998, datorită disertaţiei pregătite sub coordonarea profesorului dr. Petre Dumitrescu; ☞ (33) **Elena Mandache**, doctor în Filosofie din 2004, cu o disertaţie coordonată de prof. univ. dr. Titus Raveica; ☞ (34) judecător (şi lector pe o normă de drept la Institutul de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu" - Iaşi) **Aurora Marin**, doctor în Filosofie din 2006, cu o teză avînd girul profesorului dr. Tudor Ghideanu; ☞ (35) cercetător **Liviu - Adrian Măgurianu** (de la Institutul „Gh. Zane" - Filiala Iaşi a Academiei Române), doctor în Filosofie din 2008, datorită disertaţiei realizate sub coordonarea profesorului dr. Carmen Cozma; ☞ (36) asistent social **Mihaela Mereşi**, doctor în ştiinţe din 2007, ca urmare a tezei pregătite sub îndrumarea profesorului dr. Vasile Miftode; ☞ (37) lector

Noi spaţii utilitare în urbea ieşeană: Hotel „Concordia" (de pe şosea „Bucium", 18 B) şi Hotel „Ramada", fost „Orizont", din preajma Tribunalului judeţean

Noi spații utilitare în urbea ieșeană: Hotel „Europa" (de pe bulevardul „Anastasie Panu", nr. 26), respectiv Hotel „Dorobanți", din strada Nicoriță, nr. 26

Maria Adriana Micu (de la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2008, grație disertației realizate sub îndrumarea profesorului dr. Laurențiu Şoitu; ☞ (38) **Bogdan Constantin Mihăilescu**, doctor în Filosofie din 2009, cu o disertație îndrumată de prof. univ. dr. Anton Carpinschi; ☞ (39) **Manuela Teodora Mihoci**, de la Biblioteca „Gh. Asachi" - Iaşi, doctor în Filosofie din 2006, în baza unei disertații îndrumate de prof. univ. dr. Nicolae Râmbu; ☞ (40) **Simona Mitroiu**, de la Departamentul „Dicționare şi Enciclopedii" din cadrul Universității „Al. I. Cuza", doctor în Filosofie din 2007, cu o teză purtînd girul profesorului dr. Nicolae Râmbu; ☞ (41) notar **Radu - Voicu Mogoş**, doctor în Filosofie din 2009, datorită tezei pregătite sub cordonarea profesorului dr. Teodor Dima; ☞ (42) bibliotecar **Florentina Moraru**, doctor în Filosofie din 2005, în baza unei disertații purtînd girul profesorului dr. Tudor Ghideanu; ☞ (43) jurist **Maricel Munteanu**, doctor în Filosofie din 2008, cu o teză îndrumată de prof. univ. dr. Teodor Dima; ☞ (44) **Doina Nistor**, de la Şcoala Normală „V. Lupu", doctor în Filosofie din 2001, cu o teză patronată de prof. univ. dr. Petre Dumitrescu; ☞ (45) conferențiar **Mihai Pamfil** (de la catedra de Artă Murală, Conservare - Restaurare, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2006, ca urmare a disertației

elaborate sub conducerea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (46) conferenţiar **Dragoş - Ioan Pătraşcu** (catedra de Pedagogie: Arte Plastice şi Arte Decorative, Universitatea de Arte „George Enescu" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2004, graţie unei disertaţii realizate sub coordonarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (47) lector **Monica - Elena Pop** (de la catedra de Arte Textile şi Design, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2007, ca urmare a susţinerii disertaţiei pregătite sub îndrumarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (48) lector **Iulia Popa**, de la Catedra de Limbi moderne a Universităţii „Gh. Asachi", doctor în Filosofie din 2009, cu o disertaţie coordonată de prof. univ. dr. Petru Ioan; ☞ (49) **Mihaela Adina Romanescu**, de la Liceul de Informatică „Grigore C. Moisil", doctor în Filosofie din 2009, în baza unei teze îndrumate de prof. univ. dr. Petre Dumitrescu; ☞ (50) lector **Anişoara Sandovici** (de la Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei a Universităţii „Petre Andrei" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2007, ca urmare a susţinerii disertaţiei îndrumate de prof. univ. dr. Carmen Cozma; ☞ (51) conferenţiar **Valentin Sava** (de la catedra de Pictură şi Sculptură, Universitatea de Arte „George Enescu" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2005, datorită disertaţiei susţinute sub coordonarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (52) prof. **Atena - Elena Simionescu** (de la catedra de Pedagogie - Arte Plastice şi Arte Decorative, Universitatea de Arte „George Enescu" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2006, graţie unei teze pregătite sub coordonarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (53) **Carmen Stan**, de

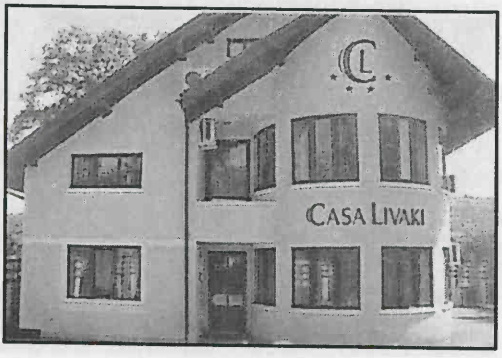

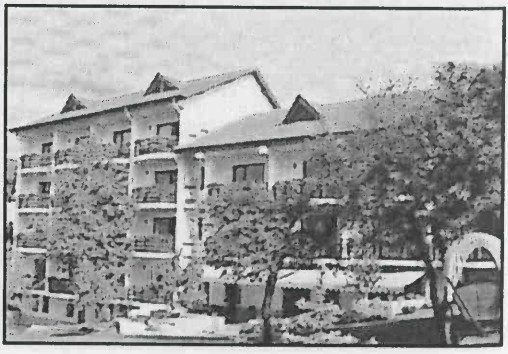

Noi spaţii utilitare în urbea ieşeană: Casa „Livaki" (de pe şoseaua „Bucium", nr. 47), respectiv Hotel „Little Texas", din „Moara de Vînt", 31

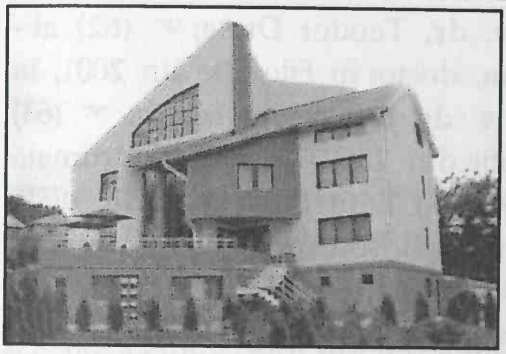

Puncte de atracție la două dintre porțile Iașului: Pensiunea „Crystal" (din str. „Rediu" - zona Păcurari), respectiv Motelul „Bucium", din șoseaua către Vaslui, la km 12

la Colegiul Tehnic de Electronică şi Telecomunicații, doctor în Filosofie din 2005, în baza unei disertații purtînd girul profesorului dr. Titus Raveica; ☞ (54) conferențiar **Virgil Stoica** (de la catedra de Științe Politice a Universității „Al. I. Cuza"), doctor în politologie din 2002, cu o teză realizată sub coordonarea profesorului dr. Anton Carpinschi; ☞ (55) conferențiar **Mihail Taraşi** (de la catedra de Pictură şi Sculptură, Universitatea de Arte „George Enescu" din Iaşi), doctor în Filosofie din 2006, cu o disertație pregătită sub îndrumarea profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (56) cercetător III **Christian Tămaş** (Departamentul Cercetării Interdisciplinare în Științele Umaniste, din cadrul Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2007, cu o teză îndrumată de prof. univ. dr. Laurențiu Şoitu; ☞ (57) profesor **Valentin - Petru Teodorescu**, doctor în Filosofie din 2008, ca urmare a disertației pregătite sub îndrumarea profesorului dr. Teodor Dima; ☞ (58) profesor **Constantin Tofan** (de la catedra de Pedagogie - Arte Plastice şi Arte Decorative, Universitatea de Arte „George Enescu" - Iaşi), doctor în Filosofie din 2004, ca urmare a tezei purtînd girul profesorului dr. Dumitru Zaharia; ☞ (59) **Monica - Elena Trofimov**, de la Liceul „Radu Cernătescu", doctor în Filosofie din 2010, cu o teză îndrumată de prof. univ. dr. Carmen Cozma; ☞ (60) prof. **Nicoleta - Dana Țabrea**, doctor în Filosofie din 2008, cu o teză girată de prof. univ. dr. Ştefan Afloroaei; ☞ (61) **Marian Țăranu**, doctor în Filosofie din 2009, cu

o disertație îndrumată de prof. univ. dr. Teodor Dima; ☞ (62) absolvent de Teologie **Nicoleta Țurcanu**, doctor în Filosofie din 2001, în baza unei disertații girate de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (63) **Daniel Ungureanu**, doctor în Filosofie din 2009, cu o teză îndrumată de prof. univ. dr. Nicolae Râmbu; ☞ (64) **Emil Radu Vacariu**, de la Şcoala Normală „V. Lupu", doctor în Filosofie din 2006, cu o teză girată de prof. univ. dr. Constantin Marin; ☞ (65) preot **Vasile Vaida** (de la parohia „Sfîntul Nicolae" - Copou), doctor în Filosofie din 2001, în baza unei disertații pregătite sub coordonarea profesorului dr. Ioan Grigoraş; ☞ (66) ofițer M. A. I. **Dumitru Zamisnicu**, doctor în științe din 2008, ca urmare a disertației realizate sub coordonarea profesorului dr. Vasile Miftode; ☞ (67) **Georgia Carolina Zmeu**, de la Liceul „Al. I. Cuza", doctor în Filosofie din 2002, în baza unei disertații girate de prof. univ. dr. Petre Dumitrescu.

3. *Constelația hexadică a principalelor contribuții datorate filosofilor ieșeni*

Într-o carte din 1995, am relevat utilitatea remarcabilă a unei scheme a cunoașterii privită ca formă *sui generis* de acțiune. În analiza conceptului spectral de „situație cognitivă", arătam că este necesar să punctăm: ☞ (1) *SUBIECTUL,* respectiv *agentul,* sau *inițiatorul cunoașterii;* ☞ (2) *ORIZONTUL LOGIC,* altfel spus, *demersul retrospectiv, constructiv și prospectiv al antreprizei cognitive;* ☞ (3) *OBIECTUL,* sau *referențialul* cunoașterii, respectiv, *parametrii* și *conținutul factual* al demersurilor cognitive în atenție; ☞ (4) *ORIZONTUL REFLEXIV* al *fundamentării* și al *evaluării* cunoașterii; ☞ (5) *INSPIRATORUL,* sau *susținătorul* și *garantul* cunoașterii; ☞ (6) *METODA,* respectiv *proiectul,* sau *DESIGN-ul* și *structura* actului cognitiv.

Cu cei șase poli etalați în schema hexadică rezonează multe sextuple de distincții din „încercarea de metafizică a cunoașterii" cu

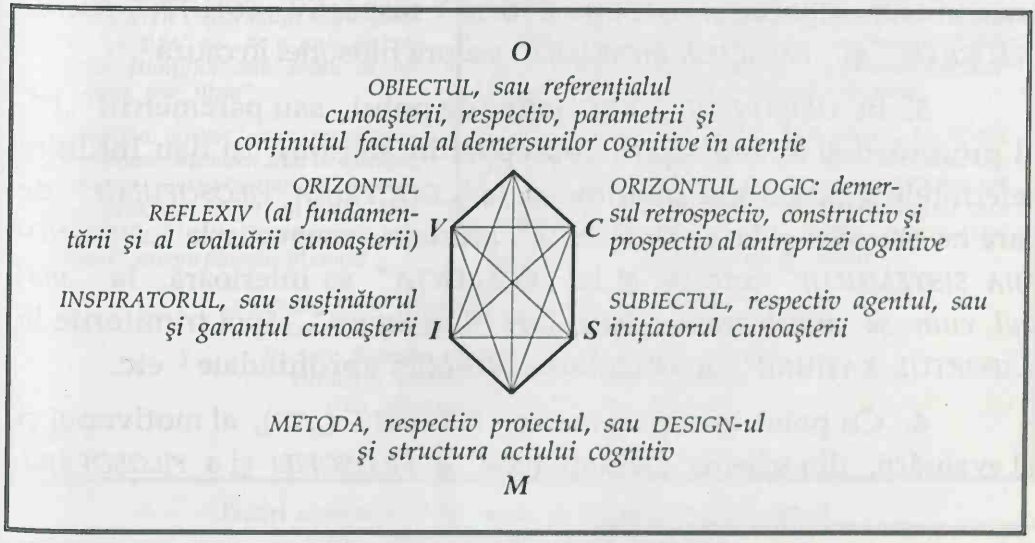

Variabilele sau coordonatele cunoașterii, ca proces, sau acțiune SUI GENERIS

care se identifică filosofia lui Lucian Blaga. Modelul cu şase puncte de referinţă este la fel de elocvent şi în orizontul de discurs ţesut de Ion Petrovici în activitatea sa de critic şi istoric al filosofiei.

Din lecţia introductivă la cursul de *Istoria filosofiei*, inaugurat de fostul profesor ieşean la Facultatea de Filosofie a Universităţii Bucureşti, în anul academic 1940 - 1941, ca şi din restul textelor ce au fost reunite, recent, sub genericul *Misiunea filosofului*, înţelegem că, în analiza oricărei creaţii filosofice, contează, de fapt, cel puţin şase variabile de ordin „situaţional". Să le urmărim în formularea multiplă pe care le-o asigură gînditorul moldovean.

1. *Vis - à - vis* cu *SUBIECTUL* antreprizei intelectuale în atenţie („*S*"), respectiv „agentul" *situaţiei filosofice*, se aşază de la sine referinţe precum cele la *„persoana"*, ori la *„factorul individual"* al plăsmuirii „protologice" analizate, şi la dependenţa acesteia de *„individualitatea filosofului"*, respectiv la aportul *„fanteziei izvoditorului"* de filosofie şi al *„imaginaţiei sale creatoare"*, în şirul de trimiteri nelipsind aluzia la *„zborul imaginativ"* al promotorului de nouă viziune asupra omului şi-a lumii.

2. Drept ipostaze ale variabilei *INSPIRATOR*, respectiv *INTERLOCUTOR* şi *RECEPTOR* („*I*"), desprinse de Ion Petrovici, în volumul de care am pomenit, reţinem *„FACTORUL ISTORIC"*, respectiv *„SOLUŢIILE PREDECESORILOR"* şi *„IMPACTUL MEMORIEI"* asupra filosofiei în cauză [1].

3. În *ORIZONTUL LOGIC* (atins de polul, sau parametrul „*C*", al procesării şi al amenajării concepţiei în atenţie) îşi dau întîlnire referinţele gînditorului moldovean la *„DOCTRINA FILOSOFULUI"* de care ne ocupăm şi la *„STRUCTURA"* acesteia, respectiv la *„FIZIONOMIA SISTEMULUI"* cercetat şi la *„COERENŢA"* sa interioară, la *„modul cum se armonizează ideile care îl compun"*, apoi trimiterile la *„APORTUL RAŢIUNII"* în articularea filosofiei aprofundate [2] etc.

4. Cu polul, sau parametrul *REFLEXIV* („*V*"), al motivaţiei şi al evaluării, din schema „situaţională" a *FILOSOFIEI* şi a *FILOSOFĂRII*,

[1] Ion Petrovici, *Misiunea filosofului*, cu un studiu introductiv, note şi comentarii de Adrian Michiduţă, Editura „Grinta", Cluj - Napoca, 2004, pp. 47, 61 - 63

[2] *Ibidem*, pp. 47, 61 - 63, respectiv 56

au legătură referințele lui Ion Petrovici: la „PUTEREA CONSTRUCTIVĂ" a gînditorului în atenție; la „VALOAREA" și la „ORIGINALITATEA" sistemului pe care acesta ni-l propune; la „forța" respectivei construcții, în ordinea conceptului de maximă cuprindere, „*de a anticipa rezultatele științifice care aveau să vină mult mai tîrziu*".

5. Pentru variabila sau coordonata FACTUALĂ („O"), una a REFERENȚIALITĂȚII și a CONTEXTUALIZĂRII „ideologice" aferente actului creației, ne reținem atenția trimiterile pe care continuatorul lui Titu Maiorescu la catedra de Istorie a Filosofiei din cadrul Universității ieșene și a celei din București le face la „AMBIANȚA", la „ATMOSFERA" și la „MOMENTUL" intrării în scenă a sistemului în discuție, la „CONDIȚIILE ISTORICE", respectiv la cele „CULTURALE", „ȘTIINȚIFICE", ori „MORALE", specifice epocii în care se înfiripă și iradiază în lumea celor pregătiți s-o recepteze construcția filosofică de care este vorba[3].

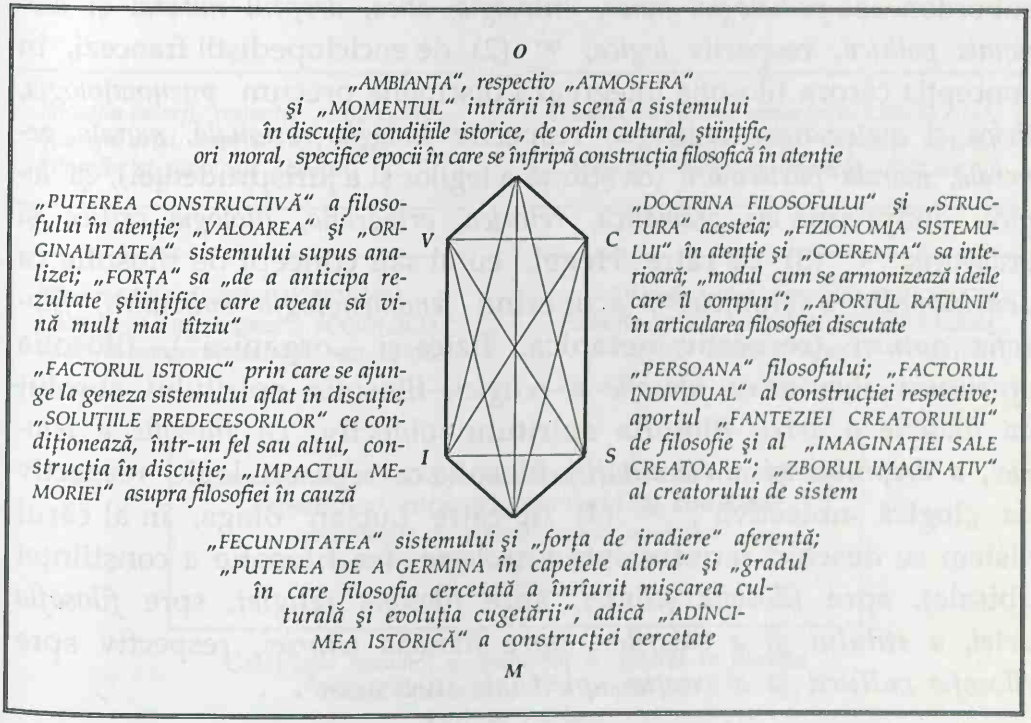

Factori explicativi ce dau seamă de înțelesul pe care îl acordă Ion Petrovici filosofiei, ca act de cultură

[3] Ion Petrovici, *Misiunea filosofului*, Editura „Grinta", Cluj-Napoca, 2004, pp. 61, 62

6. Pentru ultima variabilă, sau coordonată din schema hexadică a actului creator în cunoaştere, cea de ordin *METODOLOGIC*, stau mărturie referinţele istoricului român al filosofiei la *„FECUNDITATEA"* elaborărilor în atenţie şi la *„forţa de iradiere"* pe care acestea o emană, respectiv, la *„puterea"* lor *„de a germina în capetele altora"* şi la *„gradul în care filosofia cercetată a înrîurit mişcarea culturală şi evoluţia cugetării"* [4], altfel spus, la *„ADÎNCIMEA ISTORICĂ"* a construcţiei spirituale atrase în procesul analizei.

Cu elementele astfel delimitate din cîteva contexte ale expunerii lui Ion Petrovici, se desprinde, aşadar, o elocventă grilă după care se cuvin percepute, comparate, judecate şi diferenţiate produsele filosofilor-creatori. Printre altele, schema hexadică mai sus reprodusă ne permite să justificăm diviziuni remarcabile ale genului *filosofie*, precum cele ilustrate: ☞ (1) de Christian Wolff, cu al său sistem în care se subordonează *psihologia, fizica, ontologia, etica, dreptul natural* şi *economia politică*, respectiv *logica*; ☞ (2) de enciclopediştii francezi, în concepţia cărora filosofia integrează discipline precum *pneumatologia, fizica* şi *matematica, ontologia*, respectiv *teologia raţională, morala generală, morala particulară* (ca ştiinţă a legilor şi a jurisprudenţei), şi *logica*, dimpreună cu *gramatica, retorica, ortografia, filologia critică* şi *pedagogia*; ☞ (3) de către Hegel, cu al său concept de filosofie ca *„enciclopedie a ştiinţelor"*, acoperind *fenomenologia spiritului, filosofia naturii* (respectiv mecanica, fizica şi „organica"), filosofia spiritului absolut ca *filosofie a religiei*, filosofia spiritului absolut ca *filosofie a artei*, filosofia spiritului obiectiv, ca *filosofie a istoriei, a dreptului şi a moralităţii*, filosofia ca *organon* logic, respectiv ca „logică subiectivă"; ☞ (4) de către Lucian Blaga, în al cărui sistem se deschid ferestre spre *noologie* (ca filosofie a conştiinţei abisale), spre *filosofia ştiinţei*, spre *filosofia religiei*, spre *filosofia artei, a stilului şi a valorilor*, spre *filosofia istoriei*, respectiv spre *filosofia culturii şi a creaţiei spirituale* în genere [5].

---

[4] Ion Petrovici, *loc. cit.*, p. 61

[5] Cf. Petru Ioan, *Introducere în protologie: şapte peregrinări prin lumea filosofilor* (cap. 18: „Deducerea" în stilul analizei „situaţionale" a „părţilor" filosofiei şi a subdiviziunilor filosofice aferente), Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2008, pp. 257 - 273

Cu subdiviziunile mai sus etalate vin în atingere și preocupările filosofilor ieșeni, dictate (în cazul majorității acestora) de însăși logica gestionării „materiilor" de învățămînt la *Facultatea Filosofică*, apoi la cea de *Filosofie și litere*, ori la alte facultăți dinăuntrul Universității Mihăilene, respectiv din cadrul instituțiilor de învățămînt superior desprinse din aceasta începînd cu deceniul al patrulea din veacul trecut. Vom alege, așadar, drept grilă sistematizatoare în consemnarea principalelor contribuții datorate gînditorilor ieșeni cu preocupări filosofice, schema cu șase compartimentări de bază, conform căreia filosofia *lato sensu* este „ansamblul netotalizat" al unor discipline precum:

Filosofia existenței,
asociată ONTOLOGIEI *și* METAFIZICII *(sau protologiei), respectiv Filosofia transcendenței, căreia i-am putea spune și* TEOSOFIE, *într-un sens care să se suprapună filosofiei creștine, bunăoară*

Filosofia valorii, respectiv AXIOLOGIA
Filosofia artei, respectiv ESTETICA
Filosofia și sociologia culturii

Filosofia cunoașterii, respectiv GNOSEOLOGIA[6],
Filosofia minții, respectiv LOGICA
Filosofia limbajului, respectiv RETORICA[7]

Filosofia istoriei, sau ISTORIOSOFIA
Filosofia socială, respectiv SOCIOLOGIA
Filosofia comportamentului, sau ETICA

Filosofia eului, respectiv PSIHOLOGIA
Filosofia omului, respectiv ANTROPOLOGIA
Filosofia creației, respectiv NOVATICA

Filosofia acțiunii și a educației, respectiv ECONOMIA POLITICĂ *(sau hrematistica),* FILOSOFIA DREPTULUI *(și disciplinele consonante cu aceasta: logica / semiotica / hermeneutica juridică),* PEDAGOGIA *și* PRAXIOLOGIA

Constelația hexadică a cîmpurilor de interes în filosofia ieșeană lato sensu, *de-a lungul a trei intervale jubiliare*

[6] Secondate de *filosofia științei*, respectiv EPISTEMOLOGIA

[7] Completate prin *filosofia comunicării*, respectiv SEMIOLOGIA

3.1. CONEXIUNI ALE ŞCOLII SUPERIOARE DE LA IAŞI CU FILOSOFIA EULUI, CU CEA A OMULUI ŞI A PERSONALITĂŢII CREATOARE

3.1.1. *Ştiinţa sufletului* (în prefigurările Stagiritului), ori *parte a metafizicii* (în viziunea lui Christian Wolff şi în cea a lui Immanuel Kant), respectiv *disciplină a spiritului,* în sistematica hegeliană a filosofiei ca *enciclopedie a ştiinţelor, PSIHOLOGIA* (sau *PNEUMATOLOGIA,* cum apare în „globul intelectual" propus de Francis Bacon) s-a regăsit în aria curriculară a învăţământului filosofic încă din stadiul Academiei Mihăilene şi al Seminarului de la Socola.

La Universitatea ieşeană, ea a fost cultivată ca parte din pachetul disciplinelor ce alcătuiau „supranorma" primilor profesori de Filosofie (Simion Bărnuţiu, Titu Maiorescu, Ioan Pop Florantin, respectiv, Constantin Leonardescu), apoi ca disciplină complementară, asociată cu alte două discipline, ori doar cu una singură: ☞ (1) cu *pedagogia* şi *estetica,* pe vremea lui Constantin Dimitrescu - Iaşi, a lui Eduard Gruber, Ion Găvănescul şi într-o anumită etapă din activitatea lui Constantin Fedeleş; ☞ (2) cu *logica* şi *filosofia generală,* pe cînd Ion Petrovici era profesor agregat la Facultatea de Litere şi Filosofie, dar şi pe cînd era titularizat ca profesor Vasile Pavelcu; ☞ (3) doar cu *estetica,* în cazul profesorilor Iancu - Ioan Botez, Constantin Fedeleş (într-o a doua etapă a activităţii acestuia), ori Mihai Ralea, şi al asistenţilor Mircea Mancaş, Dumitru Roşca, ori Marcela Simionescu; ☞ (4) doar cu *logica,* în cazul lui Ion Petrovici (într-o anumită etapă a activităţii sale), ori în cel al lui Vasile Pavelcu.

Despre o specializare în *psihologie* se poate vorbi abia în deceniul patru al veacului trecut, iar printre primii susţinători exclusiv de cursuri psihologice se numără profesorul Mihai Beniuc, titular al catedrei de *Psihologie aplicată* la Facultatea de Litere şi Psihologie, iar apoi al catedrei de *Psihologie,* la nou - înfiinţata (în toamna anului 1949) Facultate de Pedagogie - Psihologie, dispărută în 1951.

O dată cu epurarea profesorului Ştefan Bârsănescu, disciplina în atenţie se vede comasată cu cea de pedagogie, într-o catedră *lato sensu.* La o catedră „pură" de Psihologie (tot în sensul larg al sintag-

mei, ca ansamblu de persoane, iar nu ca normă a unui singur cadru didactic) se revine, după repunerea în toate drepturile a profesorului amintit, dar evoluția paralelă a celor două catedre nu va fi de durată, întrucît după retragerea din activitate a profesorului Vasile Pavelcu, catedra de Psihologie va fi unită cu cea de Pedagogie într-o formulă extensivă, pentru a acoperi preocupările de Etică şi de Sociologie.

După schimbarea de regim politic, în locul respectivei structuri va fi activată o catedră de Psiho - Pedagogie şi una de Sociologie - Politologie, procesul continuînd, apoi, cu înființarea actualelor catedre de Psihologie şi de Pedagogie (funcționînd, astăzi, la Facultatea de Psihologie şi Ştiințe ale Educației), respectiv a catedrelor de Sociologie şi Etnologie (reconfigurată, apoi, sub semnul Sociologiei şi al Asistenței sociale) şi de Ştiințe Politice, acestea din urmă evoluînd, astăzi, în cadrul Facultății de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice. În contextul celor semnalate, şi în Universitatea ieşeană se pregătesc psihologi „pursînge", dar profesorii acestora mai poartă, încă, însemnele coabitării psihologiei cu filosofia.

Dacă fosta parte a filosofiei se va rupe iremediabil de întreg, rămîne ca timpul să răspundă. Probabil că îndemnul „psihologie, fereşte-te de filosofie", clamat de unii exponenți ai domeniului, va împărtăşi aceeaşi soartă ca şi avertismentul clasicului Isaac Newton (*„fizică, fereşte-te de metafizică"*) ... Cît de mult s-au putut feri fizicienii de filosofie şi de metafizică ar putea să ne spună exponenții hermeneuticii instalate în chiar corpul încrîncenatei microfizici !

Iată, în continuare, şi lista contributorilor în domeniu, în care au a se regăsi doar psihologii ieşeni cu formație filosofică, respectiv „outsiderii" – autorii ajunşi pe tărîmul psihologiei din cîmpiile filologice, ori din cele filosofice *stricto sensu*:

➢ **Simion Bărnuțiu**, căruia i se datorează primul curs de nivel universitar în domeniu, publicat postum, în 1871, sub titlul *Psicologi'a empirica şi logic'a* – traducerea părții întîi [8] din: Joseph Beck, *Philosophische Propädeutik. Ein Leitfaden zu Vorträgen an höheren Lehranstalten und zum Selbststudium*, Tipariul „Tribunei Române", Iaşi, 1871;

[8] *Grundriss der empirischen Psychologie und Logik*

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie. Psichologia, logica, morala, teodiceea,* Tipografia „Buciumului Românu", Iaşi, 1871; • *Fundamentu de filosofie. Psihologia, logica, morala, estetica şi educaţia,* „Codrescu", Iaşi, 1871;

➢ **Vasile Conta:** • *Teoria fatalismului* („Convorbiri literare", Iaşi, 1875), în care partea cea mai consistentă a expunerii se constituie într-un fel de *„prolegomene la edificarea unei psihologii materialiste şi deterministe"* [9];

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Psihologia experimentală. Cu o introducere generală la filosofia şi la studiul special al psihologiei. Studii asupra omului considerat ca fiinţă conştientă, afectivă, inteligentă şi morală,* Iaşi, 1879; • *Principii de psichologie: încercare de a da o formă sistematică resultatelor nouelor cercetări şi experienţe psichologice,* Editura Librăriei „Socecu", Bucuresci, 1892;

➢ **Titu Maiorescu,** care – pe lîngă cursul de *Psihologie,* predat studenţilor la Universitatea ieşeană – a ţinut un şir de „prelecţiuni", sub genericul *Cercetări psihologice,* între 1868 şi 1869, la Iaşi [10], iar între 1880 şi 1883, la Bucureşti; acestora li se adaugă o recenzie: *„Psichologia empirică", de I. Popescu,* în: „Convorbiri literare", anul XV, Iaşi, 1881 - 1882;

➢ **Eduard Gruber,** promotor al cursului de *Introducere în Psihologie Experimentală;* • *Stil şi gîndire, încercare de psihologie literară,* Editura Librăriei Şcoalelor Fraţii Şaraga, Iaşi, 1888; • *Experimentelle Untersuchungen über die Helligkeit der Farben* (disertaţie doctorală), Leipzig, 1893;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Elemente de psihologie pentru cursul secundar,* „Goldner", Iaşi, 1890, respectiv „Göbl", Bucureşti, 1895 şi 1901; • *Elemente de psihologie,* „Göbl", Bucureşti, 1912, respectiv la „Sfetea", Bucureşti, 1915; • *Noţiuni elementare de psihlogie generală,* „Viaţa Românească", Iaşi, 1921; • *Despre sufletul românesc şi cultura naţională,* Tipografia şi zincografia „Satelit", Bucureşti, 1939; • *Chestii filosofice de estetică, etică, psihologie,* Bucureşti, 1928;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iaşi:** • *Maragna, sau nevoia de hrană,* în: „Revista pedagogică", an I, nr. 1, septembrie 1891, text reprodus în „Revista ideii" (nr. 37, 1906), apoi în broşură, în 1919; • *Două morale: studiu de psihologie socială,* „Revista de Filosofie şi Pedagogie", fasc. II - III, 1906, text reprodus în: „Revista ideii", nr. 66, 1907, an în care apare şi în broşură; • *Studii de psihologie socială* în volumul îngrijit de Panait Muşoiu: Constantin Dimitrescu - Iaşi, *Studii de psihologie socială,* Bucureşti, fără an;

➢ **Ioan Petrovici:** • *Însemnătatea filosofică a audiţiei colorate,* în: „Convorbiri literare", an XLIV, nr. 2, Bucureşti, 1910, pp. 259 - 273;

---

[9] Cum apreciau, la vremea lor, Mihai Ralea şi Constantin I. Botez, în *Istoria psihologiei,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1958, p. 644

[10] Cf.: „Convorbiri literare", anul I - II, Iaşi, 1867 - 1868 şi 1868 - 1869

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Unitatea sufletului românesc*, „Ştefăniu", Iaşi, 1911; • *Le postulat psychologique*, Édition „A. & J. Picard", Paris, 1912;

➢ **Constantin Fedeleş:** • *Versuch ueber Alisons Aesthetik. Darstellung und Kritik. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der englischen Aesthetik im 18 Jahrh*, „Heller - Verlag", München, 1911; • *Sinestesiile, sau sensibilitatea dublă şi multiplă*, Editura „Ştefăniu", Iaşi, 1913;

➢ **Mihai D. Ralea**[11]: • *Formația ideii de personalitate. Studiu de psihologie genetică*, Editura „Viața Românească", Iaşi, 1924; • *Problema inconştientului*, Editura „Viața Românească", Iaşi, 1925; • *Ipoteze şi precizări în ştiința sufletului: studii psihologice*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1926; • *Psihologie şi vieață*, Editura Fundației pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1938; • *Curs de psihologie socială* (1944 - 1945), Bucureşti, 1945 (litogr.); • *Explicarea omului*, „Cartea Românească", Bucureşti, 1946; reed. la: Editura „Minerva", Bucureşti, 1996; • *Culegere de studii de psihologie*, vol. 1, Editura Academiei, Bucureşti, 1953; vol. 2, 1954; vol. 3, 1955; • *Caracterul antiuman şi antiştiințific al psihologiei burgheze americane*, Editura de Stat pentru Literatură Ştiințifică, Bucureşti, 1954; • *Studii de psihologie şi filosofie*, Editura Academiei, Bucureşti, 1955; *Istoria psihologiei* (stenograma cursului din anul universitar 1954 - 1955), „Litografia Învățământului", Bucureşti, 1955; • *Scrieri din trecut*, E. S. P. L. A., Bucureşti, 1957; • *Psihologie* (manual pentru clasa a VI-a de liceu), Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1967; • *Scrieri*, vol. 6 (*Psihologie*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1989;

➢ **Ion Petrovici; Nicolae Bagdasar:** • *Manual de psihologie*, ediția a II-a, Editura „Alcalay", Bucureşti, 1934; reed. 1935;

➢ **Vasile Pavelcu:** • *Conştiința afectivității*, în: „Revista de Filosofie", 2, 1936, pp. 163 - 174; • *Funcția afectivității*, în: „Analele de Psihologie", 3, Bucureşti, 1936; • *Cunoaşterea psihologică şi sentimentul*, în: „Revista de Filosofie", 3, 1937, pp. 356 - 393; • *Caracterele afectivității*, în „Analele de Psihologie", 3, Bucureşti, 1937; • *Psihologia personalității*, vol. 1, Tipografia „Alexandru Tekes", Iaşi, 1939; • *Metoda asociației libere: cazuri şi interpretări*, în: „Jurnalul de Psihologie", 3, 1941, pp. 81 - 103 / „Tiparul Universitar", Bucureşti, 1941; • *Conştiință şi inconştient: interpretări şi precizări*, în: „Analele de Psihologie", 8, 1941 / Societatea Română de Cercetări Psihologice, Bucureşti, 1942; • *Perspective*, Institutul de Arte Grafice „Athanase Gheorghiu", Bucureşti, 1943; • *Ce este psihologia*, în „Ethos", III - IV, Iaşi, 1946 - 1947; • *Ce este* psihologia ?, în: „Ethos", III, nr. 3 - 4, 1946, pp. 173 - 220; IV, nr. 1 - 2, 1947, pp.

[11] Care a susținut la Universitatea ieşeană, între 1930 şi 1935, cursuri de *Psihologia copilăriei şi adolescenței; Psihologia socială şi psihologia culturii; Psihologia tipologică; Psihologia comparată şi estetica generală; Psihofizionomia; Psihologia generală*

În loc de prolog / 1. PREAMBUL: *1.1. Nevoia unei informaţii biografice; 1.2. Istoria n-are sens unic; 1.3. Un semnal de alarmă; 1.4. În faţa antinomiilor; 1.5. În căutarea unui fir al Ariadnei* [1.5.1. Punctul de plecare; 1.5.2. Spre o metapsihologie; 1.5.3. Un trecut sumbru; 1.5.4. Locul psihologiei; 1.5.5. Stridenţe; 1.5.6. Colaborare; 1.5.7. Prudenţă] / 2. PSIHOLOGIA NU ESTE ŞTIINŢĂ: *2.1. Priam pe ruinele Troiei; 2.2. Un trecut plin de amăgiri şi de neînţelegeri; 2.3. Psihologia nu are obiect* [2.3.1. Problema frontierelor; 2.3.2. Natura obiectului, subiect de controverse; 2.3.3. Nu poate exista o ştiinţă a subiectivului; 2.3.4. „Turnul Babel": „o sinistră pluralitate"; 2.3.5. Caracterul mitologic al psihologiei; unele forme moderne ale mitologiei; 2.3.6. Relaţii fără termeni; precezia în dauna înţelegerii, matematica în locul psihologiei]; *2.4. Psihologia nu are metodă* [2.4.1. Psihologia introspectivă nu există; 2.4.2. Psihologia experimentală începe prin a fi psihofizică, sau fiziologică, şi prea puţin psihologică; 2.4.3. Psihologia experimentală şi matematică demonstrează evidenţa, sau nu demonstrează nimic; 2.4.4. Testolatria şi haosul psihologic; 2.4.5. Funcţiile psihice superioare sînt inabordabile de psihometrie; 2.4.6. Revenire la metafizică; în căutarea unui „novum organum" al cunoaşterii psihologice; 2.4.7. Două metode, două psihologii ?; 2.4.8. „Metoda, prin ea însăşi, nu naşte nimic"]; *2.5. Nu există legi în psihologie* [2.5.1. Legile formulate nu sînt decît o condensare a experienţei curente şi nu ajută la prevedere; 2.5.2. Legile folosite în psihologie nu sînt, în general, psihologice; 2.5.3. Existenţa unor legi psihologice nici nu este posibilă; 2.5.4. Existenţa unor legi psihologice nici nu este necesară] / 3. VÎNĂTOAREA LUI PAN SAU ÎN CĂUTAREA ADEVĂRULUI: *3.1. „Idola", cauze ale erorilor; critica expusă demonstrează multe, afară de un fapt: inexistenţa psihologiei* [3.1.1. Ianus al psihologiei; 3.1.2. Ce înseamnă a exista ?; 3.1.3. Raţionament „intenţional"; 3.1.4. Cauze de natură socială; 3.1.5. O formulă modernă de „idola specus": snobismul ştiinţific; 3.1.6. Alte forme de rătăcire; 3.1.7. Complexitatea realităţii psihice]; *3.2. În căutarea obiectului* [3.2.1. Ce este ştiinţa ?; 3.2.2. Ce înseamă a cunoaşte obiectul unei ştiinţe ?; 3.2.3. Noţiunea de subiectiv; 3.2.4. De la monolog, spre dialog; 3.2.5. Psihologia implicită; 3.2.6. Explicitarea psihologiei; diferenţierea înţelesurilor (*3.2.6.1. Poporul - psiholog; 3.2.6.2. Cronicarul - psiholog; 3.2.6.3 Scriitorul - psiholog; 3.2.6.4 Mitologie şi psihologie; 3.2.6.5 Contribuţia iniţială a gîndirii filosofice; 3.2.6.6 Contribuţia moralistului; 3.2.6.7 Psihologia se naşte din fizică şi fiziologie; 3.2.6.8 Procesul psihanalizei; 3.2.6.9 Procesul Pavlov - Snarski*); 3.2.7. Unde se situează fenomenele psihice ?; 3.2.8. Natura fenomenului psihic; 3.2.9. Cum este posibilă cunoaşterea obictivă a fenomenului subiectiv ?; 3.2.10. Cum se explică mitologia psihologică ?; 3.2.11. Mitul lui Anteu]; *3.3. În căutarea drumului* [3.3.1. Cum este posibilă observaţia internă ?; 3.3.2 Conştiinţa psihologică, premisă a ştiinţei despre psihic; 3.3.3. Treptele cunoaşterii de sine; 3.3.4 Spre precizarea înţelesului de psihologie experimentală (*3.3.4.1 Clinica, laborator de psihologie; 3.3.4.2. Şcoala şi experimentul psihologic; 3.3.4.3. Experimentul în literatură; 3.3.4.4. Moralistul - psiholog; 3.3.4.5. Psihologia vieţii cotidiene; 3.3.4.6. De la observaţie, la experiment; de la acţiune, la gîndire*); 3.3.5. Metoda statistică, „poliţia observaţiei şi a experimentului"; 3.3.6. Metoda clinică şi contradicţia dintre individual şi general; 3.3.7. Spre desăvîrşirea limbajului psihologic]; *3.4. Urcînd spre legi* [3.4.1. Noţiunea de lege; 3.4.2. Moduri şi trepte de înţelegere; 3.4.3. „Piatra de încercare" în filosofia psihologiei: explicaţia în psihologie; 3.4.4. Spre o tipologie şi o teorie a „ierarhizării" legilor] / *În loc de epilog*

Cuprinsul volumului DRAMA PSIHOLOGIEI. ESEU ASUPRA CONSTITUIRII PSIHOLOGIEI CA ŞTIINŢĂ, *publicat de Vasile Pavelcu, la Editura Didactică şi Pedagogică, din Bucureşti, în 1972*

26 - 66; • *Psihologie pedagogică. Studii*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1962; • *Afectivitatea*, în: Alexandru Roşca (coord.), *Tratat de psihologie experimentală*, Editura Academiei, Bucureşti, 1963, pp. 383 - 433; • *Drama psihologiei. Eseu asupra dezvoltării psihologiei ca ştiinţă*, Editura Ştiin-

ținică, 1965; ediția a II-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972; • *Principii de docimologie. Introducere în știința examinării*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968; • *Din viața sentimentelor*, Editura Enciclopedică Română, București, 1969 (trad. germ. în 1972); • *Sinn und Bedeutung*, în: „Revue des Sciences Sociales", série de *Psychologie*, tome 13, nr. 1, Editura Academiei, București, 1969, pp. 55 - 61; • *Invitație la cunoașterea de sine*, Editura Științifică, București, 1970; • *Un profil psihologic al feminității*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971; • *La détérmination du fait psychique*, în: „Revue des Sciences Sociales", série de *Psichologie*, tome 16, nr. 2, 1972, pp. 93 - 103; • *Culmi și abisuri ale personalității*, Editura Enciclopedică Română, București, 1974; • *Metamorfozele lumii interioare*, Editura „Junimea", Iași, 1976; • *Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982; • *Psihologia și științele naturii*, în: Gheorghe Mihai (coord.), *Probleme de istoria și filosofia științei*, filiala Iași a Academiei Române, 1984, pp. 246 - 255; • *Elogiul prostiei. Psihologia aplicată la viața cotidiană*, Editura „Polirom", Iași, 1999;

➢ **Ștefan Bârsănescu:** • *Psihologie*, manual clasa a VI-a (în colaborare cu Mihai D. Ralea), Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1938, 1942;

➢ **Mihail Uță:** • *Limitele cunoștinței psihologice*, în: „Revista Fundațiilor Regale", București, noiembrie 1939; • *Greutățile cunoașterii sufletului, sau prejudecată și adevăr, în „Însemnări ieșene"*, 1939;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Cunoaștere și suflet*, „Alex. Țerek", Iași, 1940;

➢ **Ion Holban:** • *Dosarul psihologic școlar*, Tipografia „Țerek", Iași, 1943; • *Probleme de psihologia muncii*, Editura Științifică, București, 1970; • *Personalitatea, factor coordonator în procesul muncii* (rezumat – teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1970; • *Realizarea personalității, hazard sau știință ?*, Editura Enciclopedică Română (colecția „Orizonturi"), București, 1971; • *Puncte de sprijin în cunoașterea individualității elevilor* (în colaborare), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972; • *Inteligența – noțiune și modalități de diagnostic*, în: Nicolae Mărgineanu (coord.), *Selecția și orientarea profesională*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972, pp. 162 - 183; • *Orientarea școlară*, Editura „Junimea", Iași, 1973; • *Laboratorul școlar de orientare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973; • *Principii în organizarea metodologică a activității de orientare din cabinete școlare și laboratoarele interșcolare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1977; • *Cunoașterea individualității elevilor: o sinteză a metodelor* (coord.), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978; • *Cunoașterea elevului, o sinteză a metodelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978;

➢ **Mihai D. Ralea; Constantin I. Botez:** • *Istoria psihologiei*, Editura Academiei Române, București, 1958;

➢ **Vasile Harea; Nicolae Guma:** traducere românească din N. D. Levito, *Psihologia copilului şi psihologia pedagogică. Manual pentru institutele pedagogice*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1963;

➢ **Andrei Cosmovici:** • *Deosebiri individuale în procesul de gîndire* (disertaţie), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1965; • *Psihologia pedagogică* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1967; • *Importanţa inteligenţei generale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1967; • *Dicţionar de pedagogie contemporană* (în colaborare), Editura Enciclopedică Română, Bucureşti, 1969; • *Metode pentru cunoaşterea personalităţii, cu privire specială la elevi* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972; • *Curs de psihologie diferenţială şi psihodiagnostic*, vol. 1, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1974; • *Adolescentul şi timpul său liber* (în colaborare), Editura „Junimea", Iaşi, 1985; • *Educaţia: ieri - astăzi - mîine* (în colaborare), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1988; • *Psihopedagogie* (în colaborare), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1994; • *Psihologie generală*, Editura „Polirom", Iaşi, 1996, 2005; • *Psihologie şcolară* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1998, 1999, 2005, 2008; • *Psihologie: compendiu pentru bacalaureat şi admitere în facultate*, Editura „Polirom", Iaşi, 1998;

➢ **Mihai D. Ralea; Traian Herseni:** • *Introducere în psihologia socială*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1966;

➢ **Vasile Pavelcu; Andrei Cosmovici** şi alţii: • *Psihologie pedagogică*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1967;

➢ **Ion Străchinaru:** • *Devierile de conduită la copii*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1969; • *Psihopedagogie specială*, Editura „Trinitas", Iaşi, 1994;

➢ **Stela Teodorescu:** • *Psihologia conduitei*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972; • *Metode pentru cunoaşterea personalităţii, cu privire specială la elevi* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972; • *Psihologia copilului*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1973; • *În lumea copilului*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976; • *Psihoantropogeneză. Concepţia psihologică a lui Pierre Janet despre om*, Editura „A '92", Iaşi, 1997;

➢ **Ion Didilescu:** • *Psihologie generală şi noţiuni de logică* (în colaborare), manual pentru anul IV de liceu, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973;

➢ **Gheorghe Bourceanu:** • *Autoritatea în psihologia socială*, în vol.: *Sociologia în acţiune*, II, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1973; • *Autoritate şi prestigiu. Eseu de antropologie psihosocială*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1985;

➢ **Vasile Constantin Ciocârlan:** • *Raporturile interpersonale: eseu psihosociologic*, Editura Politică, Bucureşti, 1973; • *Automodelarea spirituală: studiu teoretico - metodologic*, Editura Politică, Bucureşti, 1988; • *Automodelarea spirituală: ghid bibliografic selectiv*, fără editură, Iaşi, 1995;

➢ **Adrian Neculau:** • *Introducere în dinamica grupuriior*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1974; • *Liderii în dinamica grupurilor*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1977; • *Grupurile de adolescenți*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1977; • *Psihologie şcolară* (în colaborare), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1981; • *A fi elev*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1983; • *Tineretul şi lumea contemporană* (coord.), Editura „Junimea", Iaşi, 1985; • *Introducere în psihologia socială*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1985; • *Comportament şi civilizație* (coord.), Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1988; • *A trăi printre oameni*, Editura „Junimea", Iaşi, 1989; • *Cultură şi personalitate* (coord.), Editura Militară, Bucureşti, 1991; • selecția textelor şi postfață la: Serge Moscovici, *Psihologia socială sau maşina de fabricat zei*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1994, 1995; reed. la Editura „Polirom", 1997; • selecția textelor şi prefața la: *Reprezentările sociale*, Editura „Ştiință şi Tehnică", Bucureşti, 1995; reed. la: Editura „Polirom", Iaşi, 1997; • *Țiganii – o abordare psihosociologică* (în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1996; • *Psihologie socială – aspecte contemporane* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1996; • *Minoritari, marginali, excluşi* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1996; • *Cîmpul universitar şi actorii săi* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1997; • *Une expérience en vue de réformer l'Université de l'intérieur: le Laboratoire: „Psychologie du champ social" de l'Université „Al. I. Cuza" de Iaşi – étude de cas*, Editura „Alternative", Bucureşti, 1998; • *Memoria pierdută; eseuri de psihosociologia schimbării*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999; • *Sărăcia – aspecte psiho-sociale* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1999; • *Analiză şi intervenție în grupuri şi organizații* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *La vie quotidienne en Roumanie sous le communisme* (coord.), „L'Harmattan", Paris, 2008, pp. 71 - 83;

➢ **Mariana Caluschi:** • *Adolescentul şi timpul său liber* (în colaborare), Editura „Junimea", Iaşi, 1985; • *Ghid practic de evaluare a creativității*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1989; • *Grupul mic şi creativitatea*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Grupul creativ de formare: experimente, programe, proiecte*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Probleme de psihologie socială*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Creativitatea într-o societate a cunoaşterii*, Editura „Performantica", Iaşi, 2009;

➢ **Aurel Stan:** • *Computerul şi exigențele formării profesionale* (în colaborare), în vol. *Educația: ieri, astăzi, mîine*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1988; • *Statistică aplicată în psihologie* (în colaborare), Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Testul psihologic – Evoluție, construcție, aplicații*, Editura „Polirom", Iaşi, 2002;

➢ **Geta Diac:** • *Trebuința individuală de schimbare*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Institutul de Ştiințe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1993, pp. 130 - 134; • *Alternative rezidențiale în programul de asistență psihosocială a vîrstnicilor*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Institutul de Ştiințe Socio - Umane, Filiala Iaşi a

Academiei Române, 1996, pp. 176 - 183; • *Conotații psihosociale ale deficienței mentale* (în colaborare), Editura „A '92", Iaşi, 1996; • *Aspecte psihologice ale procesului de îmbătrînire*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Institutul de Ştiințe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1997, pp. 178 - 187; • *Teoriile îmbătrînirii*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2000, pp. 132 - 136; • *Adaptare şi control de-a lungul întregii vieți*, în *loc. cit.*, pp. 354 - 364; • *Gerotranscendența, sau despre găsirea sensului existenței umane*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Institutul de Ştiințe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 2003; • *Particularități psihologice ale procesului de învățare la distanță*, în vol.: *Învățămîntul deschis la distanță. Ghid pentru tutori*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 107 - 114;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Psihoterapia experiențială, particularități teoretice şi metodologice*, în: „Analele Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Psihologie - Pedagogie*, 1993, pp. 109 - 114; • *Conotații psihosociale ale deficienței mentale* (în colaborare), Editura „A ' 92", Iaşi, 1996; • *O hermeneutică a raportului moarte - individuare*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Studii şi cercetări din domeniul ştiințelor socio - umane*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2001, pp. 82 - 87; • *Psihotanatologia, repere istorice*, în: „Memoriile secțiilor ştiințifice", seria IV, tom XXIV, Editura Academiei, Bucureşti, 2003; • *Sigmund Freud şi problematica tanatologică*, în: „Idei şi valori perene", tom XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 135 - 142; • *Consilierea psihologică din perspectiva cursului vieții*, în: „Idei şi valori perene", tom XIV, Cluj - Napoca, 2008, pp. 351 - 360; • *Specificul şi dinamica speranței în consilierea psihotanatologică şi acompanierea paliativă*, în: „Idei şi valori perene", tom XIV, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2008, pp. 341 - 350; • *Psihologul de familie şi criza adolescenței*, în: Mariana Caluschi (coord.), *Creativitate, formare, performanță*, Editura „P. I. M.", Iaşi, 2009, pp. 377 - 381;

➢ **Cristina Neamțu:** • *Orientarea şcolară şi profesională*, în: Adrian Neculau şi Teodor Cozma (coord.), *Psihopedagogie*, Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1994; • *Studiu privind reprezentările sociale asupra studenților ca grup social*, în: Adrian Neculau (coord.), *Cîmpul universitar şi actorii săi*, Editura „Polirom", Iaşi, 1997; • *Psihopedagogie specială* (în colaborare), Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Conduite agresive în şcoală*, în: Laurențiu Şoitu; Corneliu Hăvârneanu (coord.), *Agresivitatea în şcoală*, Institutul European, Iaşi, 2001; • *Devianța şcolară*, Editura „Polirom", Iaşi, 2003; • *Personalitatea: determinant fundamental în asistența socială*, în: George Neamțu (coord.) *Tratat de Asistență Socială*, Editura „Polirom", Iaşi, 2003; • *Elemente de psihosexologie*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Adriana - Elena Crăciun:** • *Examenele şi emisferele cerebrale*, în: „Psihologia", nr. 4, Editura „Ştiință & Tehnică", Bucureşti, 1994, pp. 20 - 21;

1. REPERELE UNUI DEMERS PEIRASTIC PRIVIND APLICAȚIILE PSIHO-LOGICE ALE HEXADEI SITUAȚIONALE: 1.1. *Fundamentarea teleologică a utilizării paradigmei situaționale în universul conceptelor psihologice;* 1.2. *Fundamentarea metodologică: schema hexadică și analiza „situațională";* 1.3. *Premisele studiului și conceptele supuse analizei situaționale* (1.3.1. Asumpțiile demersului peirastic; 1.3.2. Conceptele supuse analizei situaționale); 1.4. *Strategia utilizată* / 2. *„PSIHOLOGIA" PRIN PRISMA PARADIGMEI SITUAȚIONALE:* 2.1. *Recuperarea semnificațiilor termenului de „psihologie";* 2. 2. *Modelul hexadic corespunzător activității psihologice;* 2.3. *Desfășurări „verticale" ale acțiunii psihologice;* 2.4. *Proiecții hexadice* (2.4.1. Obiectivarea variabilelor din schema activității psihologice; 2.4.2. „Dramatizarea" coordonatelor hexadice; 2.4.3. Etapele acțiunii psihologice în circuitul „PARVSM"; 2.4.4. Trei dintre ipostazele „culturii psihologice românești" transpuse în modelul situațional); 2.5. *Utilizarea pattern-ului hexadic în ordonarea unor familii de concepte psihologice* (2.5.1. Integrarea definițiilor psihologiei într-un „sistem deschis al tipurilor de definiții"; 2.5.2. Ordonarea disciplinelor psihologice în acord cu polii hexadei activității psihologice; 2.5.3. Impasurile psihologiei în perspectiva modelului activității psihologice); 2.6. *Scurt bilanț al analizei conceptului de psihologie prin intermediul paradigmei situaționale* / 3. *O ANALIZĂ A ACTIVITĂȚII PSIHODIAGNOSTICE DIN PERSPECTIVA HEXADEI „SITUAȚIEI ACȚIONALE":* 3.1. *Delimitări conceptuale:* 3.2. *Transpunerea psihodiagnosticului în hexada activității psihologice;* 3.3. *Forme verticale sau niveluri ale diagnozei psihologice;* 3.4. *Modele derivate pentru situația psihodiagnostică sextuplu determinată;* 3.5. *Valențele ordonatoare ale paradigmei situaționale în psihodiagnoză* (3.5.1. Ordonarea tipurilor de teste în matricea hexadică; 3.5.2. Configurația hexadică a tipurilor de personalitate; 3.5.3. Cerințele exercitării profesiei de psiholog, ordonate hexadic); 3.6. *Abordări alternative ale situației psihodiagnostice;* 3.7. *Un tablou sinoptic pentru analiza acționalistă probată la nivelul situației psihodiagnostice* / 4. *MODALITĂȚI DE ABORDARE ALE MEMORIEI ȘI ALE UITĂRII PRIN INTERMEDIUL „HEXADEI SITUAȚIONALE":* 4.1. *Memoria și uitarea în spațiul psihologiei;* 4.2. *Coordonatele activității mnezice după modelul generic al situației acționale;* 4.3. *Combinațiile polare admise de schema „ADCVIM";* 4.4. *Caracteristici definitorii și factori ai activității mnezice;* 4.5. *Constelația hexadică a tipurilor de memoratori și a formelor mnezice;* 4.6. *Abordări hexadice alternative pentru „situația mnezică"* (4.6.1. Analiza memoriei umane prin analogie cu hexada „situației creative"; 4.6.2. Coordonatele hexadei „mnemo - pedagogice"; 4.6.3. Evaluarea mnezică din perspectiva „situației psihodiagnostice"; 4.6.4. Diagnoza mnezică abordată prin prisma „situației semiotice"); 4.7. *Direcții de extindere a „analizei situaționale"* / 5. *ABORDĂRI SEMIO-LOGICE ÎN CAZUL OBSERVAȚIEI:* 5.1. *Accepții terminologice de factură acționalist-situațională;* 5.2. *Structura hexadică și submodelele „situației observative";* 5.3. *Condițiile observației științifice, formele observației și tipuri de observatori;* 5.4. *Educarea (auto)observării, în analogie cu hexada „situației pedagogice";* 5.5. *Câteva aprecieri concluzive* / 6. *CONCLUZII FINALE:* 6.1. *Contribuțiile demersului peirastic de factură psiho-logică;* 6.2. *Deschideri în câmp aplicativ*

Tabla de materii la volumul APLICAȚII PSIHO - LOGICE ALE MODELULUI SITUAȚIONAL, publicat de Adriana Crăciun, la Editura „Ștefan Lupașcu", în 2005

• *Modalități de conservare a achiziției la maimuțe,* în: „Psihologia", nr. 2, București, 1994, pp. 6 - 7; • *Comportamentul alimentar și personalitatea,* în: „Psihologia", nr. 2, București, 1995, pp. 16 - 19; • *Portretul dumneavoastră în trei dimensiuni: tipograma,* în: „Psihologia", nr. 5, București, 1996, pp. 39 - 43; • *Creativitatea tehnico - științifică; mărturii și opinii,* în: Ana Stoica Constantin (coord.), *Psihologia, vocație și profesie,* Editura „Performantica", Iași, 1996, pp. 38 - 49; • *Optimismul, condiție* sine qua non *a inteligenței emoționale,* în: „Psihologia", nr. 2, București, 1997, pp. 38 - 40; • *Psihoteste,* în: Adina Chelcea (coord.), *Cunoașterea de sine și a celorlalți,* Editura „Știință & Tehnică", București, 1997, pp. 28 - 33, 79 - 82, 132 - 134, 215 - 218, 254 - 256, 271 - 276; • *Repere în studiul dezvoltării persoanelor adulte,* în: „Anuarul de Științe Socio - Umane",

tom VII, Fundaţia Academică „Petre Andrei", Iaşi, 1997, pp. 56 - 61; • *Omul de ştiinţă în calitate de părinte şi psihotestul „Aveţi încredere în voi înşivă ?", scală de evaluare a stimei de sine pentru adolescenţi*, în: „Psihologia", nr. 3, Bucureşti, 1998, pp. 3 - 5, respectiv, 10 - 13; • *O analiză a activităţii psihodiagnostice din perspectiva hexadei situaţiei acţionale*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicaţii ale hexadei situaţionale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio-logice"), Iaşi, 1999, pp. 149 - 173; • *Autoportrete din lumea psihologilor*, în: Ion Străchinaru (coord.), *Orizonturi ale personalităţii*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria *Secvenţe psiho - logice*), Iaşi, 1999, pp. 164 - 166; • *Valenţele diagnostico - terapeutice ale rîsului şi psihotestul „Sînteţi o persoană ranchiunoasă ?"*, în: „Psihologia", nr. 4, Bucureşti, 2000, pp. 5 - 8, respectiv 16 - 17; • *Capacitatea mnezică la preşcolarul mare. Particularităţi funcţionale şi valori referenţiale*, în: „Buletinul de psihiatrie integrativă", vol. VI, nr. 1, Editura „Psihomnia", Iaşi, 2001, pp. 75 - 82; • *Modalităţi de abordare a memoriei şi a uitării prin intermediul „hexadei situaţionale"*, în: Petru Ioan (coord.), *Logica în ofensivă*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio-logice"), Iaşi, 2004, pp. 29 - 58; • *Variabilele acţiunii psihologice prin prisma modelului situaţional - hexadic*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» din Iaşi", seria *Secvenţe praxio - logice*, tom II, nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 29 - 41; • *Despre perenitatea şi necesitatea psihologiei*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» - Iaşi", seria *Secvenţe praxio - logice*, tom II, nr. 1, Iaşi, 2004, pp. 23 - 35; • *Aplicaţii psiho - logice ale modelului situaţional*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Psihologia socială*, Editura „Ştefan Lupaşcu", 2006; • *Activitatea logopedică prin prisma modelului situaţional - hexadic*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma de tip situaţional în cîmpul socio - umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 159 - 184;

➢ **Ciprian Ceobanu**: • *Conotaţii psiho-sociale ale deficienţei mentale* (în colaborare), Editura „A ' 92", Iaşi, 1996; • *Elemente de Psihologie a educaţiei fizice şi sportului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Mentalităţi şi structuri axiologice. O perspectivă psihologică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Abordări statistice şi ipostaze educaţionale ale modelului e-learning* (în colaborare, coord.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007; • *Statistica în educaţie* (în colaborare), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008; • *Elaborarea şi managementul proiectelor în serviciile educaţionale* (în colaborare), Editura „Polirom", Iaşi, 2009;

➢ **Tănase Sârbu**: • *Psihosociologie industrială* (în colaborare cu Doru Tompea), Editura „Ankarom", Iaşi, 1996;

➢ **Ştefan Boncu**: • *Influenţa socială. Texte alese* (editor), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1996; • *Psihologie şi societate*, Editura „Erota",

Iași, 1999; • *Deviația tolerată*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2000; • *Psihologia influenței sociale*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Procese interpersonale*, Institutul European, Iași, 2006; • *Negocierea și medierea. Perspective psihologice*, Institutul European, Iași, 2006; • *Manual de psihologie socială aplicată* (în colaborare), Editura Universității de Vest, Timișoara, 2007;

➢ **Constantin Cucoș**: • *Minciună, contrafacere, simulare. O abordare psihopedagogică*, Editura „Polirom", Iași, 1997;

➢ **Laurențiu Șoitu**: • *Psihologie socială*, Editura Universității „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2000;

➢ **Vasile Nechita**: • *Înnegurările veacului: sindroamele necredinței*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2002; ediția a II-a (*Înnegurările veacului: maladiile necredinței și misiunea Bisericii*), cu un *Cuvînt înainte* de Ștefan Buchiu, Editura „Garuda - Art", Chișinău / Iași, 2006;

➢ **Maria Nicoleta Turliuc**: • *Provocările și efectele mondializării*, în: Alexandru Zub și Cristian Cioflâncă (coord.), *Globalism și dileme identitare. Perspective românești*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 21 - 36; • *Imaginar, identitate și reprezentări sociale. Imaginea elementului alogen în mentalul colectiv românesc*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004; • *Psihologia cuplului și a familiei*, Editura „Performantica", Iași, 2004; • *Statutul social al femeii și teama ei de succes*, în: Cătălin Turliuc și Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Condiția femeii în societatea modernă*, Editura „Performantica", Iași, 2004, pp. 114 - 142; • *Educația parentală versus bătălia pentru iubire și control*, în: Constantin Cucoș *et alia*, *Educația – provocări la început de mileniu. Omagiu profesorului Teodor Cozma*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005, pp. 233 - 248; • *Psihosociologia comportamentului deviant*, Editura Institutului European, Iași, 2007; • *Violența în familie: între stigmatizare, acceptare socială și intervenție terapeutică* (coord., în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008; • *Actualități și perspective în practica logopedică* (coord., în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008; • *Violența în familie. Teorii, particularități și intervenții specifice* (în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009;

➢ **Creola - Smaranda Buju**: • *Considérations sur l'apport de la spiritualité orientale dans la psychologie de la personne*, în: „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» - Iași", tom XLIX(LIII), fasc. 1 - 4, 2003, pp. 39 - 42; • *Modelling the Personality: the Trainers Dilemma*, în: „European Journal of Science and Theology", vol. 1, nr. 2, 2005, pp. 21 - 25; • *Questionaire for Moral - Civic Values Diagnosis* (în colaborare), în vol.: *Educație - Profesionalizare - Creație*, 2006, pp. 217 - 222; • *Psychology and Neurosciences*, în: „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» - Iași", tom 53 (57), fasc. 1 - 4, 2007, p. 93 - 98; • *Factori de risc în evaluarea academică a personalului di-*

dactic din D. P. P. D. - U. T. I. (în colaborare), în: „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» - Iaşi", tom 55 (59), fasc. 3 - 4, 2009, pp. 163 - 170; • *Cercetarea fundamentală, aplicată şi acţională; profilul psihologic al cercetătorului, un demers teoretic - aplicativ* (în colaborare), în: „Revista Cercetării Ştiinţifice", vol. 1, nr. 1, 2009, pp. 58 - 72; • *Social Reprezentations of Conflict in Romania Organizations Public and Private Sector* (în colaborare), în vol.: *Conflict, Change and Organizational Health*, supliment la seria de *Psihologie* a „Analelor Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", 2009, pp. 85 - 97;

➢ **Constantin Bere:** • *Utilizarea testelor în psihologia ocupaţională, de la teorie la practică*, în vol.: *Conferinţa Naţională de Psihologie*, Călimăneşti, 2004, pp. 211 - 221; • *Evaluarea inteligenţei generale, RCR, probă pentru evaluarea rapidităţii şi clarităţii raţionamentului*, în: „Anuarul Universitaţii «Petre Andrei»", Iaşi, 2009, pp. 609 - 624; • *Fundamentul antropologic al toleranţei*, în: *loc. cit.*, pp. 709 - 727; • *Autoritarismul în context românesc*, în: „Revista de Psihologie", nr. 4, Chişinău, 2009, pp. 78 - 84; • *Psitest Cabinet, Sistem psiho-informatic destinat evaluării psihologice pentru posturile de muncă cu înalt risc*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2010;

➢ **Mihai Stanciu:** • *Elemente de psihologia educaţiei*, „Performantica", Iaşi, 2006;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *In der Öffentlichkeit lebendig sein*, în: Delia Cristina Balaban und Flaviu Călin Rus (coord.), *Medien, PR und Werbung in Rumänien*, Mittweida Hochschulverlag, 2008, pp. 167 - 175; • *Public Relations Practitioners as Agents of Creative Destruction and Creative Cooperation*, în: Delia Cristina Balaban and Ioan Hosu (eds.), *PR Trend: Society and Communication*, Hochschulverlag Mitweida, 2009, pp. 48 - 59;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Valoarea sentimentului şi sentimentul valorii*, Editura „Grinta", Cluj - Napoca, 2010.

După cum rezultă, scrierile de mai sus aparţin: ☞ (1) unor psihologi de formaţie şi obedienţă filosofică – **Simion Bărnuţiu, Titu Maiorescu, Ioan Pop Florantin, Vasile Conta, Constantin Leonardescu, Constantin Dimitrescu - Iaşi, Nicolae Bagdasar, Constantin I. Botez, Gheorghe Bourceanu, Aurora Hrituleac** şi alţii; ☞ (2) unor psihologi cîştigaţi de procedurile „ştiinţifice", statistic - - experimentale; între ei: **Eduard Gruber, Ioan Holban, Mariana Caluschi, Aurel Stan, Ciprian Ceobanu, Ştefan Boncu, Constantin Bere** şi alţii; ☞ (3) unor istorici şi filosofi ai istoriei, precum **Alexandru D. Xenopol**; ☞ (4) unor esteticieni – **Constantin Fedeleş, Mihai Ralea, Mircea Mancaş** şi alţii; ☞ (5) unor sociologi, sau psihologi contaminaţi de sociologie: **Alexandru Claudian, Vasile Harea, Vasile Constantin Ciocârlan, Tănase Sârbu, Doru**

Tompea, Maria Nicoleta Turliuc şi alții; ☞ (6) unor pedagogi, sau psihopedagogi – **Ion Găvănescul, Ştefan Bârsănescu, Ion Strachinaru, Adrian Neculau, Constantin Cucoş, Cristina Neamțu, Mihai Stanciu** şi alții; ☞ (7) unor logicieni, sau psihologi cu deschidere spre universul logicii şi al semiologiei – **Vasile Pavelcu, Mihail Uță, Ion Didilescu, Laurențiu Şoitu, Gheorghe Ilie Fârte** şi alții, iar lista compartimentărilor s-ar putea continua.

Alături de cele consemnate, se înscriu contribuțiile psihologilor ieşeni formați în epoca postbelică şi „necontaminați" filosofic: prof. dr. **Tiberiu Prună** (retras din activitate în cursul anului 2003), prof. dr. **Tiberiu Rudică** (transferat la Universitatea „Petre Andrei", în 2001), conf. dr. **Constantin Logofătu** (pensionat în vara anului 1997) şi o parte dintre cei ce alcătuiesc, astăzi, catedra de profil din cadrul Facultății de Psihologie şi Ştiințe ale Educației: prof. dr. **Corneliu - Eugen Hăvârneanu**; prof. dr. **Luminița - Mihaela Iacob**; prof. dr. **Ana Stoica - Constantin**; prof. dr. **Ion Dafinoiu**; prof. dr. **Ticu Constantin**; conf. dr. **Mihai Curelaru**; conf. dr. **Dorin Nastas**; lect. dr. **Mircea - Cătălin Dârțu**; lect. dr. **Mihaela Boza**; lect. dr. **Ruxandra - Loredana Gherasim**; asist. **Mihail - Radu Robotă**; asist. **Daniela - Victoria Zaharia**; asist. **Octavian Onici**; prep. **Ana - Maria Țepordei**; prep. dr. **Andrei Holman**.

Despre forța şcolii ieşene de psihologie dau seama şi foarte numeroşii doctori formați la Iaşi în ultimele două decenii. În afara celor „portretizați" în capitolul precedent, ar mai fi vorba despre cel puțin următorii specialişti în domeniu, din Iaşi şi din restul țării: ☞ (1) **Petru Colceru Mihul**, 1995; ☞ (2) **Eugen - Corneliu Hăvârneanu**, 1998; ☞ (3) **Florian Vlăescu**, 1998; ☞ (4) **Gheorghe Bălăceanu**, 1999; ☞ (5) **Mihai Chelaru**, 1999; ☞ (6) **Mircea - Cătălin Dârțu**, 2000; ☞ (7) **Itzhak Miron**, 2000; ☞ (8) **Neculae Pricop**, 2001; ☞ (9) **Conțiu - Tiberiu - Cristi Şoitu**, 2002; ☞ (10) **Cătălin Baciu**, 2006; ☞ (11) **Mihaela Boza**, 2006; ☞ (12) **Andrei - Corneliu Holman**, 2007 – doctori în Psihologie sub girul profesorului Andrei Cosmovici; ☞ (13) **Ion Dafinoiu**, 1995; ☞ (14) **Alina Mungiu**, 1995; ☞ (15) **Svetlana Rusnac**, 1996; ☞ (16) **Vasile - Marian Popa**, 1997; ☞ (17) **Gido Schneider**, 1997; ☞ (18) **Mihai Şleahtițchi**, 1998; ☞ (19) **Tosia Țurcan**, 1999; ☞ (20) **Clementa Vartolomei**, 1999; ☞ (21) **Bogdan**

Mircea Balan, 2000; ☞ (22) **Iordan Goglează**, 2000; ☞ (23) **Ioan Dan Dascălu**, 2001; ☞ (24) **Vasile - Ovidiu Lungu**, 2001; ☞ (25) **Ticu Constantin**, 2002; ☞ (26) **Alexandru Tomozei**, 2002; ☞ (27) **Gabriel Crumpei**, 2003; ☞ (28) **Mihai Curelaru**, 2003; ☞ (29) **Dorin Nastas**, 2003; ☞ (30) **Shlomo Zalman Herbet**, 2005; ☞ (31) **Corina Mirela Ilin**, 2005; ☞ (32) **Natalia Cojocaru**, 2006; ☞ (33) **Ruxandra Loredana Gherasim**, 2006; ☞ (34) **Octavian Onici**, 2006; ☞ (35) **Călin Rus**, 2007; ☞ (36) **Versavia Curelaru**, 2008; ☞ (37) **Cornelia Gaiță**, 2008; ☞ (38) **Daniela Hendres**, 2008; ☞ (39) **Beatrice - Aurelia Abălaşei**, 2008; ☞ (40) **Camelia Puzdriac**, 2008; ☞ (41) **Oana Mihaela Rusu**, 2009; ☞ (42) **Mariana Costache**, 2009; ☞ (43) **Nicoleta Leon**, 2009; ☞ (44) **Daniela - Victoria Zaharia**, 2009; ☞ (44) **Florin Botoşineanu**, 2010 – finaliști ai pregătirii psihologice din al treilea ciclu sub îndrumarea profesorului Adrian Neculau; ☞ (45) **Elena Morcov - Dimitriu**, 1995; ☞ (46) **Iolanda Tobolcea**, 1997; ☞ (47) **Andrei Dumbravă**, 1999; ☞ (48) **Marinela Grigore**, 1999; ☞ (49) **Iustinian Turcu**, 2001 – abilitați ca doctori în Psihologie sub coordonarea profesorului Tiberiu Rudică; ☞ (50) **Adina - Nicoleta Karner - Huțuleac**, 2009; ☞ (51) **Violeta Enea**, 2009; ☞ (52) **Krisztina - Gabriella Szabo**, 2009, doctori în Psihologie pe ruta îndrumării profesorului Ion Dafinoiu.

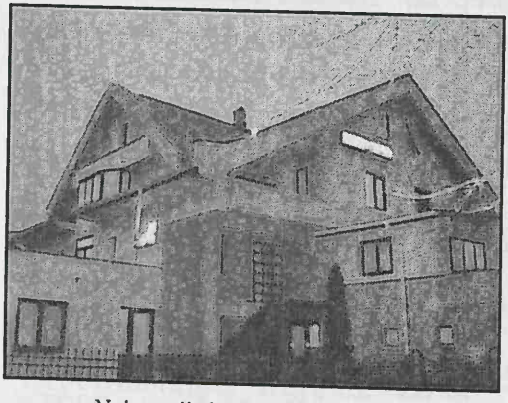

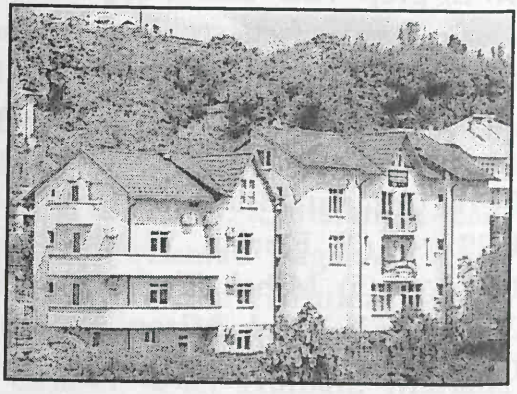

Noi spații de interes public în urbea Iaşilor: Pensiunea „Sabina", din str. „Stejar", nr. 111, şi Pensiunea „Moldotour", din strada „Florilor", nr. 17

3.1.2. *FILOSOFIA OMULUI* (în sensul lui Thomas Hobbes, bunăoară), sau *FILOSOFIA EXISTENȚIALĂ* (în sensul pe care îl aprofundează Fritz Heinemann [12]), respectiv *ANTROPOLOGIA* (ca ştiință a umanității

[12] În *Neue Wege der Philosophie: Geist, Leben, Existenz*, „Queller und Meyer", Leipzig, 1929

toto genere, în sensul lui Francis Bacon şi al enciclopediştilor francezi [13], ori ca *ştiință a sufletului*, complementară *fenomenologiei spiritului* şi *psihologiei*, în accepția pe care i-o rezervă Hegel) a fost predată la Universitatea Mihăileană, pentru prima dată, de către Titu Maiorescu.

La cîteva decenii după plecarea acestuia la Bucureşti, exponentul disciplinei la Universitatea ieşeană avea să fie, pentru o vreme, profesorul de anatomie descriptivă Iosif Francisc Rainer (de la Facultatea de Medicină), fost colaborator al lui Dimitrie Gusti la cercetările de teren din Nereju, Fundul Moldovei şi Drăguş. La readucerea disciplinei în aria curriculară a secției de filosofie avea să contribuie profesorul Mihai Sărmăşanu, pe urmele căruia vor evolua profesorii Petre Dumitrescu, Elena Puha, Nicolae Stratone şi Virgil Catargiu, iar apoi mai tinerii Nicu Gavriluță, Gabriela - Maria Carpinschi, Cristian Bocancea şi alții.

➢ **Ion Ghica:** • *Omul physic şi intellectual*, „Stephan Rassidescu", Bucuresci, 1866; • *Pămîntul şi omul*, Tipografia Academiei Române, Bucuresci, 1884;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iaşi:** • *Maragna, sau nevoea de hrană*, în „Revista pedagogică", an I, nr. 1, Bucureşti, septembrie 1891;

➢ **Constantin Stere:** • *Omul perfect*, în: „Evenimentul literar", an I, nr. 27, 1894; • *Evoluția personalității şi noțiunea de persoană în drept*, „Goldner", Iaşi, 1897; • *Elenismul şi judaismul în civilizația umană*, Editura „Adam", Bucureşti, fără an;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Ce-i alcoolismul*, Iaşi, 1997; • *Lupta împotriva alcoolismului*, Iaşi, 1897; • Prefață la culegerea de texte *Victimile alcoolismului. Documente sociale*, Iaşi, 1899; • *Despre poporație. Statistica, teoria şi politica ei: studiu economic*, Tipografia Națională, Iaşi, 1899; ediția a doua, revăzută şi adăugită, Bucureşti, 1924, respectiv 1929;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Frumusețea lineară şi frumusețea omului*, 1897;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Psychologie et histoire*, „Picard", Paris, 1901;

➢ **Matila Ghyka:** • *Le nombre d'or. Rites et rythmes pythagoriciens dans le développement de la civilisation occidentale*, tome 1: *Les Rythmes*, tome 2: *Les Rites*; ouvrage précédé d'une lettre de Paul Valéry, „Gallimard", Paris, 1931; • *The Geometry of Art and Life*, „Sheed and Ward", New York, 1946;

➢ **Benjamin Fondane:** • *La Conscience malheureuse*, „Denoël", Paris, 1936; • *Le Mal des fantômes*, „Plasma", Paris, 1980; • *Le Lundi existentiel et le dimanche de l'histoire*, Les Éditions du Rocher, Monaco, 1989;

---

[13] A se înțelege ansamblul epistemic în care figurează *pneumatologia*, *logica* şi *morala*; cf.: Petru Ioan, *Introducere în protologie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2008, p. 170

➢ **P. P. Negulescu:** • *Destinul omenirii*, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II", București, 1938 - 1941;

➢ **Victor Iancu:** • *Structura conștiinței estetice*, în „Ethos", an II, nr. 3 - 4, Iași, 1945; • *Friedrich Schiller și problemele umanismului*, în: „Analele Universității Timișoara", seria *Științe filologice*, vol. 1, 1963; • *Originile umanismului european și funcțiunea educativă a artei literare*, în: „Viața Românească", an XIX, nr. 8, București, 1966; • *Accepțiunile umanismului și însemnătatea lui pentru literatură*, în: „Analele Universității Timișoara", seria *Științe filologice*, vol. 7, 1969;

➢ **Mihai D. Ralea:** • *Explicarea omului*, Cartea Românească, București, 1946; reed. la: Editura „Minerva", București, 1996; *Explication de l'homme*, Presses Universitaires de France, 1949; • *Sociologia succesului* (în colaborare), Editura Științifică, București, 1962; • *Scrieri*, vol. 1 (*Explicarea omului*), Editura „Minerva", București, 1972;

➢ **Ilie Grămadă:** • *Creația artistică și sufletul omului*, 1947; • *Femeia în Evul Mediu*, „Vasiliana ' 98", Iași, 2003;

➢ **Alexandru Tănase:** • *Introducere în filosofia culturii, valoare, cultură, civilizație*, Editura Științifică, București, 1968; • *Cultură și umanism: eseuri de filosofia culturii*, Editura „Junimea", Iași, 1973; • *Culture civilisation humanisme: essai de philosophie de la culture*, trad. par Michaela Slăvescu, „Meridiane", Bucarest, 1974; • *Dialoguri despre umanism*, Editura „Albatros", București, 1976; • *Cultură și civilizație*, Editura Politică, București, 1977; • *Omul – creator de cultură și civilizație* (în colaborare), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979; • *Umanismul și condiția umană în civilizația contemporană*, Editura „Politică", București, 1985;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Teoreticieni ai civilizației: A. J. Toynbee, Karl Jaspers, Nikolai Berdiaev*, Editura Științifică, București, 1969;

➢ **Elena Puha:** • *Umanism românesc. Coordonate ale secolului al XX-lea*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1977; • *Antropologie filosofică. Simple repere*, (în colaborare), Editura „Bucovina", Iași, 1995; • *Ontologia socială o nouă disciplină ?*, Editura „Augusta", Timișoara, 2000; • *Pentru o filosofie și istorie a mentalităților*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2009;

➢ **Petre Botezatu:** • *Interogații. Convorbiri asupra spiritului contemporan*, „Junimea", Iași, 1978; • *Note de trecător. Reflecții în marginea vieții*, „Junimea", Iași, 1979;

➢ **Grigore C. Moisil:** • *Știință și umanism*, cu o introducere de Constantin Noica, ediție și note de Solomon Marcus, „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1979;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Problematica omului și medicina contemporană* (în colaborare), Institutul de Medicină și Farmacie, Iași, 1979; • *Ecologie și umanism* (în colaborare), Editura Fundației Academice „Dimitrie

Cantemir", Iaşi, 2001; • *Ecologie, medicină, societate*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2004; • *Ecologie umană medicală. Medicină socială* (în colaborare), Editura „Samia", Iaşi, 2007;

➢ **Rodica Cepăreanu; Constantin Jofa:** • *Știința, tehnica și civilizația umană în perspectiva viitorului*, Institutul Politehnic, Iaşi, 1984;

➢ **Mihai Sărmăşanu:** • *Curs de antropologie filosofică şi socială*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1985;

➢ **Maria Carpov:** • *Studiu introductiv* (traducere şi note) la: Jacques Le Goff, *Pentru un alt Ev Mediu; valori umaniste în cultura şi civilizația Evului Mediu*, Editura „Meridiane", Bucureşti, 1986; • *Prefață* la: Anne - Marie Houdebine - Gravaud, *Femeia invizibilă, sau despre invizibilitatea femeii în limbaj*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1997; • *Prefață* la: Eugenio Garin, *Omul Renaşterii*, Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Ipostaze ale interacțiunii* (în colaborare cu Elena Bonta şi Sofia Dima), Editura „Alma Mater", Bacău, 2004;

➢ **Adrian Neculau:** • *A trăi printre oameni*, Editura „Junimea", Iaşi, 1989; • *La vie quotidienne en Roumanie sous le communisme* (coord.), Les Éditions „L'Harmattan", Paris, 2008, pp. 71 - 83;

➢ **Nicolae Stratone; Elena Puha:** • *Antropologie filosofică. Simple repere*, Editura „Bucovina", Iaşi, 1995;

➢ **Teodor Dima:** • *Eonul dogmatic şi destinul omului creator*, în: Angela Botez (coord.), *Dimensiunea metafizică a operei lui Lucian Blaga*, Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1996, pp. 252 - 256; • *Amînarea, condiție euristică a explicării omului*, în vol.: *Mihai Ralea, centenar*, Institutul de Ştiințe Socio - - umane, Iaşi, 1998, pp. 22 - 26; • *Amînarea, variantă românească a îndoielii carteziene*, în: Viorel Cernica (coord.), *Studii de istorie a filosofiei românești*, vol. 2, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2007, pp. 171 - 178;

➢ **Doru Tompea:** • *Paradigme socio - umane*, Editura Ankarom, Iaşi, 1996;

➢ **Laurențiu Şoitu:** • *Pedagogie neoumanistă*, „Litera", Chişinau, 1998;

➢ **Vasile Pavelcu:** • *Elogiul prostiei. Psihologia aplicată la viața cotidiană*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *Evoluție şi mutație: perspective istorico - antropologice*, în: „Kairos", Sighişoara, 2000;

➢ **Vasile Constantin Ciocârlan:** • *Idealuri şi dezamăgiri românești*, Iaşi, 2000; • *Patimile înstrăinării zestrei românilor: pledoarii rațional - umaniste*, Editura „Bucovina", Iaşi, 2003; • *Exerciții de înțelepciune: gîndurile unui român utopist*, Editura „Noël", Iaşi, 2007;

➢ **Constantin Cucoş:** • *Educația. Dimensiuni culturale şi interculturale*, „Polirom", Iaşi, 2000; • *Educația. Iubire, edificare, desăvîrşire*, „Polirom", Iaşi, 2008;

➢ **Silvia Cernichevici:** • *Educaţie şi eros*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

➢ **Stelian Baboi:** • *Cutremurătoarele adevăruri despre om şi lume*, Editura Academiei, Iaşi, 2001; • *O nouă filosofie despre om*, „Edict", Iaşi, 2004;

➢ **Vasile Nechita:** • *Umanismul de la gîndirea scolastică la etica protestantă*, cu o prefaţă de Titus Raveica, Editura „Vasiliana ' 98", Iaşi, 2002;

➢ **Marius Dumitrescu:** • *Platon în oglinda timpului: periplu în antropologia filosofică*, „Edict", Iaşi, 2002;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Terapia prin lumină*, „Cristal - Concept", Iaşi, 2003 (reed. 2004, 2005); • *Forţa vitală. Implicaţii biofotonice ale efectului AD*, Editura „Cristal - Concept", Iaşi, 2004; • *Vestimentaţia luminii. Armonizarea sănătăţii prin „design sinergetic"* (în colaborare), „Performantica", Iaşi, 2005; reed. 2006; • *Homeopatie integrală. O neconvenţională sinteză* (în colaborare), „Performantica", Iaşi, 2005; • *Tinereţe fără bătrîneţe. Spre o terapie integrală: argumentele biofotonicii*, Editura „Cristal - Concept", 2005; • *Povestea „leului zburător". Strategii ale terapiei integrale: implicaţii biofotonice*, Editura „Performantica", Iaşi, 2005; • *Vestimentaţia biofotonică. O şansă pentru sănătatea umană* (în colaborare), „Performantica", Iaşi, 2008;

➢ **Doina Balan - Nistor:** • *Omul în orizontul căutării. Blaise Pascal*, cu un cuvînt înainte de Alexandru Boboc, Editura „Performantica", Iaşi, 2003; • *Diagnostic social şi drepturile omului*, „Performantica", Iaşi, 2004;

➢ **Şerban Fotea:** • *Jocul iubirii, unitatea arhetipurilor*, Editura „Universitas XXI", Iaşi, 2003; • *Fulguraţia iubirii: freamătul numelor divine*, Editura „Universitas XXI", Iaşi, 2004; • *Taina sfintei cununii, o perspectivă antropologică*, Editura „Lumen", Iaşi, 2008; • *Semiotica cuantică a limbajului arhetipal: introducere în arhetipologia românească*, „Lumen", Iaşi, 2008;

➢ **Cătălin - George Fedor:** • colaborare la monografia *Hălăuceşti, sat de veche tradiţie cultural - religioasă*, Editura „Sapientia", Iaşi, 2004, pp. 362 - 373; • colaborare la *Atlasul antropologic al Moldovei*, Editura Academiei, Bucureşti, 2008; • colaborare la *Atlasul antropologic al Deltei Dunării*, Editura Academiei, Bucureşti, 2009;

➢ **Horia Chiriac:** • *Replierile realismului datorate mecanicii cuantice*, în: „Studii şi cercetări din domeniul ştiinţelor socio-umane", Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2004, pp. 124 - 132; • *O critică epistemologică a umanismului*, în: Sorin Tudor Maxim şi Bogdan Popoveniuc (coord.), *Mileniul III: dialogul umanismelor ?*, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare", Suceava, 2006, pp. 231 - 235;

➢ **Constantin Albuţ:** • *Condiţia umană în opera lui G. E. Lessing*, Ed. „Şt. Lupaşcu", Iaşi, 1999; • *Elemente de antropologie, etică şi axiologie*, „M. T. Botez", Iaşi, 2005;

➢ **Petru Ursache:** • *Antropologia, o ştiinţă neocolonială*, „Timpul", Iaşi, 2006;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Viaţa umană între manipulare şi responsabilitate etică*, în seria: „Medicii şi biserica", vol. 4, „Renaşterea", Cluj - Napoca, 2006, pp. 66 - 74;

Introducere / 1. ANTROPOLOGIE SOCIALĂ ŞI CULTURALĂ. DEFINIŢII ŞI OBIECT DE STUDIU: *1.1. Definiții ale antropologiei generale; 1.2. Definiții ale antropologiei sociale și culturale; 1.3. Obiectele de studiu ale antropologiei sociale și culturale; 1.4. Alteritatea. Ipostazele sociale și stereotipurile* [1.4.1. Stereotipurile negative în reprezentarea alterității; 1.4.2. Stereotipurile pozitive în reprezentarea alterității]; *1.5. Figura alterității în „hermeneutica creatoare" a lui Mircea Eliade; 1.6. Actualitatea gîndirii lui Eliade cu privire la „multiplicitatea experienței religioase"; 1.7. Provocările alterității și noul dialog interreligios; 1.8. Drumul către sine trece prin Celălalt; o necesară recompunere a dialogului intercivilizațional; 1.9. Aculturația păgînism / creștinism; o interpretare antropologică* [1.9.1. Motive mithraiste în creștinism; 1.9.2. Cele două ipostaze moderne ale mithraismului; 1.9.3. Analogiile orfico - creștine; 1.9.4. Teoriile analogiilor orfico - creștine; 1.9.5. Despre obsesiva denunțare a sincretismului orfico - creștin; 1.9.6. Orfeu în arta creștină; 1.9.7. Supraviețuiri ale orfismului în mentalul social actual] / 2. MARILE CURENTE ANTROPOLOGICE: *2.1. Evoluționismul* [2.1.1. Aspecte generale; 2.1.2. Fondatori ai evoluționismului antropologic: Lewis Henry Morgan și Edward Burnett Tylor; 2.1.3. Neoevoluționismul clasic și contemporan; 2.1.4. Evoluționismul darwinist. Argumente, contraargumente, falsuri și criza teoriei lui Charles Darwin; 2.1.5. Evoluționismul social și cultural. Criterii de analiză] / *2.2. Mutaționismul* [2.2.1. Mutaționismul în biologie; 2.2.2. Mutaționismul în științele socio-umane; 2.2.3. Motivul antropologic al omului-mutant]; *2.3. Difuzionismul* [2.3.1. Difuzionismul german; 2.3.2. Difuzionismul britanic; 2.3.3. Difuzionismul american; 2.3.4. Difuzionismul francez; 2.3.5. Modele de analiză antropologică a difuzionismului; 2.3.6. Wilhelm Schmidt - reprezentant al difuzionismului antropologic]; *2.4. Structuralismul* [2.4.1. Structuralismul britanic; 2.4.2. Structuralismul francez; 2.4.3. Regulile de schimb matrimonial; 2.4.4. Conceptele de bază ale sistemului de înrudire; 2.4.5. Relația sistemelor de rudenie cu fenomenul politic; 2.4.6. Mircea Eliade și critica structuralismului lui Claude Lévi - Strauss] / 3. ANTROPOLOGIA CULTURII: *3.1. Semantica culturii; 3.2. Condițiile apariției culturii moderne* [3.2.1. Marea cenzură reformistă a imaginarului social; 3.2.2. Victoria surprinzătoare a mecanicii din fizica newtoniană; 3.2.3. Industrializarea bazată pe diviziunea muncii; 3.2.4. Unificarea tehnică a planetei; 3.2.5. Invazia anorganicului, sinteticului și artificialului]; *3.3. Motivațiile individuale și sociale ale actului cultural* [3.3.1. Cultura – „singura sursă certă a unei bucurii permanente"; 3.3.2. Cultura – „adevărata formă de maturitate a spiritului"; 3.3.3. Cultura – „spațiul privilegiat al adevăratei libertăți"; 3.3.4. Cultura – „primat al posibilului asupra realului"; 3.3.5. Cultura – „calea spre sacru"]; *3.4. Trăsăturile definitorii ale culturii; 3.5. Tipuri de culturi; 3.6. Cultura. Date constitutive; 3.7. Cultura de masă; 3.8. Kitsch-ul și manifestarea socială a ostentațiilor; 3.9. Multiculturalismul. Aspecte antropologice* / 4. TREI PROVOCĂRI ALE (POST)MODERNITĂŢII: SEXUALITATEA, AVORTUL ŞI CLONAREA: *4.1. Sexualitatea* [4.1.1. Aristotel, hermeneutica sexualității și „masculul deformat"; 4.1.2. Trupul și sexualitatea în mentalul social medieval; 4.1.3. Misoginismul protestant – o limită a interpretării corpului și sexualității; 4.1.4. Recuperarea trupului și a sexualității în hedonismul (post)modern. Transsexualismul, sindromul „mamelor mercenare" și procreația artificială]; *4.2. Avortul* [4.2.1. Riscurile și costurile avorturilor; 4.2.2. Avortul clandestin. Cauze și forme de manifestare; 4.2.3. Argumentele pro-avort și contraargumentele creștinismului; 4.2.4. Împrumutul de rinichi și avortul. Probleme de decizie]; *4.3. Clonarea* [4.3.1. Structurile mitico-religioase ale clonării; 4.3.2. Avantajele clonării; 4.3.3. Dezavantajele clonării; 4.3.4. Urmările juridice și sociale ale clonării umane; 4.3.5. „Clonarea lui Isus" și noua „hermeneutică" a textului testamentar]

Tabla de materii la volumul ANTROPOLOGIE SOCIALĂ ŞI CULTURALĂ, *publicat de Nicu Gavriluță, la Editura „Polirom" (seria „Collegium"), Iași, 2009*

➢ **Nicu Gavriluță**: • *Mișcări religioase orientale. O perspectivă socio - antropologică asupra globalizării practicilor yoga*, „Axis", Iași / „Provopress", Cluj - Napoca, 2006; • *Antropologie socială și culturală*, Editura „Polirom", Iași, 2009;

➢ **Teodora Manea**: • *Criza reprezentărilor despre „om" în bioetica actuală. Fracturi ontologice și „poduri" interdisciplinare*, în vol.: *Educația în Bioetică și drepturile omului în România*, C. N. R. / U. N. E. S. C. O, București, 2006, pp. 219 - 231;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Perspective filosofice greceşti asupra fenomenului tanatic*, în: „Idei şi valori perene", tom XI, „Argonaut", Cluj-Napoca, 2006, pp. 81 - 99;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Sensul teandric al iubirii*, „Lumen", Iaşi, 2007;

➢ **Diana Bobică:** • *Recuperarea omului de sub dominația tehnicii: între hermeneutică şi critica ideologiilor*, în: „Analele Ştiințifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu»", Iaşi, seria *Secvențe praxio - logice*, tom V, nr. 2, 2007;

➢ **Constantin Bere:** • *Fundamentul antropologic al toleranței*, în: „Anuarul Universității «Petre Andrei»", Iaşi, 2009, pp. 709 - 727;

➢ **Petru Ioan:** • *Rădăcini transfrontaliere ale normanzilor Erica şi Dimitri: album de familie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010.

După cum rezultă, în afara textelor inspirate de activitatea la catedră în orizontul disciplinei, în lista reprodusă se regăsesc şi contribuții ale autorilor ieşeni de factură „implicit - antropologică", în măsura în care ele ating, pur şi simplu, probleme legate de om şi umanitate.

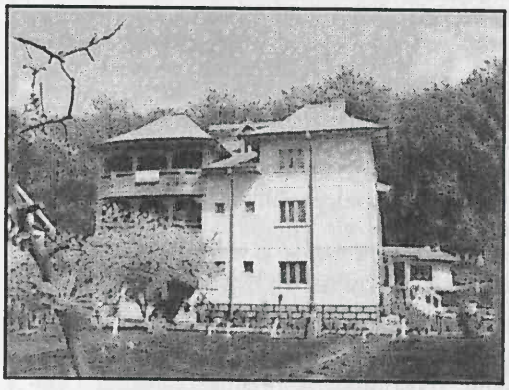

Noi spații de interes public în urbea Iaşilor: Pensiunea „Cristian", din strada „Cetățuii", nr. 1 A şi Pensiunea „La Strada", din strada „Bucium", nr. 89 C

3.1.3. *FILOSOFIA CREAȚIEI*, perspectivă integratoare asupra înțelegerii naturii, a mecanismelor şi a finalităților eului novator, dar şi ramură străveche a arhitectonicii cunoaşterii, ca *filosofie „făuritoare"*, ori ca *POETICĂ stricto sensu*, a găsit ecouri, la Universitatea Mihăileană şi în spațiul cultural ieşean în ansamblu, cu deosebire în epoca postbelică.

Impulsul a venit, mai întîi din cîmpul reflecției asupra artei şi a plăsmuirii frumosului, apoi din perspectiva ingineriei şi a psihologiei aferente, prin proiectul *performanticii*, de care se leagă, în ultimele două decenii, activitatea Institutului Național de Inventică, ctitorit, la Iaşi, de fostul rector al Universității Tehnice, Vi-

talie Belous. În structurile acestuia, s-au regăsit, de-a lungul anilor, şi specialişti din sfera disciplinelor socio - umane, precum: Mariana Caluschi, Petru Ioan, Traian Dinorel Stănciulescu, George Ceauşu, Ştefan Boncu şi alții. În lista contribuțiilor mai jos semnalate se va etala, între altele, primul *Tratat de creatologie*, publicat la Iaşi de profesorul Traian Dinorel Stănciulescu, în colaborare cu inginerul prof. univ. dr. Vitalie Belous şi psihologul prof. univ. dr. Ioan Moraru, de la Politehnica Bucureşti, ca şi proiectul unei semiologii a activităților creatoare, lansat în 1995 de profesorul Petru Ioan.

➢ **Mihai D. Ralea:** • *Democrație şi creație*, Bucureşti, 1926;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Prolegomene la o poietică marxistă* [14], Editura „Junimea", Iaşi, 1972;

➢ **Alexandru Husar:** • *Metapoetica: prolegomene*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1972; reed. în 1983 (la Editura „Univers", din Bucureşti) şi, respectiv, în 2002, iar apoi în 2005, la „Princeps Edit", Iaşi;

➢ **Vitalie Belous:** • *Metode „psihologice" pentru creația de noi scule aşchietoare*, în vol.: *Creația tehnică şi fiabilitatea în constr. de maşini, unelte, scule şi dispozitive*, Iaşi, 1978, pp. 28 - 33; • *Asupra etapelor creației tehnice în domeniul sculelor aşchietoare*, în: *loc. cit.*, pp. 34 - 37; • *Metode „analitice" pentru creația de noi scule aşchietoare*, în: *loc. cit.*, pp. 13 - 19; • *Creația tehnică - etapă de bază în proiectarea creativă şi ingineria valorii* (lucrările Simposionului de ingineria valorii), Editura „Junimea", Iaşi, 1980; • *Asupra unor metode analitice de creație tehnică*, în vol.: *Creația tehnică şi fiabilitatea în construcția de maşini*, Iaşi, 1980; • *Şcolile de inventică, mijloc de stimulare a procesului creativ în tehnică*, în: „Revista Economică", nr. 31, Bucureşti, 1984; • *Creația tehnică în construcția de maşini* (INVENTICA), Editura „Junimea", Iaşi, 1986; • *Manualul inventatorului (sinteza creativă în tehnică)*, Editura Tehnică, Bucureşti, 1990; • *Inventica (tratat)*, Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1992; • *La performantique I*, Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1994; • *Tehnicescoe, tvortcestvo: teoria* (în colaborare), Editura „Logos", Moscova, 1995; • *An Introduction to Fuzzy Systems* (în colaborare), Editura „LEAD - LAMI - EPFL", Laussane, 1994; • *La performantique II*, Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1994; • *Premise şi obiective ale ingineriei performanței umane în România*, în: „Analele Universității «Alecu Russo» din Bălți", tom XVIII, 1995, pp. 5 - 7; • *Bazele performanței*, Editura „Performantica", Iaşi, 1995; • *Interpretation of* NEURO - FUZZY SYSTEM *in*

[14] Apariția volumului avea să-i aducă autorului „privilegiul" de a nu mai putea semna pînă în 1990 nici o pagină în profilul filosofiei şi al ideologiei de ordin politic.

Models in Management and Creativity. Chaos Generation, „Comunicaciones S. I. G. E. F. I. Congres", vol. 11, Universitat Rovira (Virgili), Reus Spania, pp. 23 - 42; „Fuzzy Economic Review", nr. 10, 1995, pp. 25 - 41; • *O problemă fundamentală a inventicii - optimizarea zonei de transfer tehnologic al invenţiilor*, în: „Intellectus" (Revista inventatorilor şi cercetătorilor / Republica Moldova), nr. 3, 1995, pp. 30 - 35; • *Performantica; interferenţe, sinergetică şi confluenţe* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 1996; • *Tratat de creatologie* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 1998; • *Valorificarea potenţialului superdotaţilor* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2001; • *Teoria rezolvării problemelor creative*, Editura „Performantica", Iaşi, 2001; • *Ghidul inventatorului* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2001; • *Însemnările unui inventator. Rădăcinile şi drumurile proceselor de inventare*, Editura „Performantica", Iaşi, 2002; • *Demersul euristic, fundamentul tehnicilor şi metodelor de creaţie*, Editura „Performantica", Iaşi, 2002; • *Fondul de efecte fizice pentru inventatori* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2002; • *Fondul ilustrat de demersuri euristice pentru inventatori*, Editura „Performantica", Iaşi, 2004; • *Dezvoltarea resurselor umane în contextul restructurării industriale* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2004; • *Fundamentele creaţiei tehnice* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2005; • *40 de ani de Inventică şi Performantică* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2007;

➢ **Maria Misievici:** • *Gaston Bachelard şi pedagogia raţiunii inventive* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1978;

➢ **Dumitru Zaharia:** • *Antinomiile raţiunii euristice* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1980; • *Paradoxul creaţiei ştiinţifice*, Editura „Junimea" (colecţia „Humanitas"), Iaşi, 1985;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Temeiuri critice ale creaţiei: filosofie şi creaţie la Jean - Paul Sartre*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988;

➢ **Mariana Caluschi:** • *Ghid practic de evaluare a creativităţii*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1989; • *Inventica şi şcoala* (în colaborare), Editura „BIT", Iaşi, 1994; • *Grupul mic şi creativitatea*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Grupul creativ de formare: experimente, programe, proiecte*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Managerul inventator: o nouă profesie ?* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2003; • *Creativitatea într-o societate a cunoaşterii*, Editura „Performantica", Iaşi, 2009;

➢ **Petru Ioan:** • *Educaţie şi creaţie în perspectiva unei logici „situaţionale"* (cap. 5: „Modelul hexadic al «situaţiei creatoare»"), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1995; • *Logica: ştiinţă a creaţiei ?*, în: Petru Ioan şi alţii (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986, pp. 205 - 213; • *Logică şi filosofie: restanţe, radiografii, retrospective* (cap. 6: „Logica, stiinţă a creaţiei ?"), Institutul European

5. MODELUL HEXADIC AL „SITUAȚIEI CREATOARE":

5.1. „Creație", „creativitate", „acțiune creativă" și „situație creatoare"; 5.2. Variabile și modele monadice ale creativității, sau ale situației creatoare (variabila „c" și modelul monopolar „c", al creației pure / variabila „p" și modelul monadic al producției creatoare / variabila „m" și modelul creației în orizontul pregătirii / variabila „v" și modelul monadic al creației ca evaluare / variabila „i" și nivelul creației ca inspirație, sau motivație / variabila „f" și modelul metodo-logic al creativității); *5.3. Tipologia situațiilor și a activităților creatoare* (variabile și modele monadice alternative / relații diadice între coordonatele, variabilele sau polii creației și modelele bipolare ale creativității / triunghiuri ale creativității / perspective tetradice asupra creativității / cadre pentagonale ale acțiunii creatoare); *5.4. Aplicațiile modelului hexadic al creativității* (structurări hexadice și recurențe ale acestora / etapizări hexadice ale procesului creației și cunoașterii creatoare / „vectori de focalizare" în schema relațională a creativității / alte tipuri de utilizare ale modelului situațional hexadic); *5.5. Concluzii*

6. LOGICA, O ȘTIINȚĂ A CREAȚIEI ?

6.1. Riscul promovării unei științe a creației / 6.2. Prejudecăți în legătură cu destinul și natura logicii ca știință / 6.3. Împrejurări care dezic partajul logicii în raport cu „contextele" cunoașterii / 6.4. Dinamism și inventivitate în înserierea structurilor logice / 6.5. Metode constructive de omologare a concluziei în cadrul silogisticii / 6.6. Utilizări euristice ale metodelor algoritmice din logica propozițiilor / 6.7. Aplicații ale variantei constructive de decizie matricială la studiul logic al dilemei / 6.8. Răspuns la întrebarea inițială

Desfășurarea capitolul 5 din volumul EDUCAȚIE ȘI CREAȚIE și a cap. 6 din LOGICĂ ȘI FILOSOFIE, semnate de Petru Ioan în 1995, respectiv în 1996

(seria „Sinteze"), Iași, 1996, pp. 143 - 167; • *Avataruri ale unei paradigme* (secț. *Deschideri „situaționale" spre logica faptelor de creație*), Ed. Tehnică, București, 2010;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Performantica, interferențe, sinergii, confluențe* (în colaborare), Editura „Performantica", Iași, 1996, pp. 5 - 47; 255 - 268; • *Tratatul de creatologie* (în colaborare cu Vitalie Belous și Ioan Moraru), Editura „Performantica", Iași, 1998; • *Introducere în filosofia creației umane* (în colaborare), Editura „Junimea", Iași, 1999; reed. 2005;

➢ **Carmen Cozma:** • *Valori etice ale creației artistice muzicale* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1996;

➢ **Adriana - Elena Crăciun:** • *Creativitatea tehnico - științifică; mărturii și opinii*, în: Ana Stoica Constantin (coord.), *Psihologia, vocație și profesie*, Editura „Performantica", Iași, 1996, pp. 38 - 49;

➢ **Felicia Ceaușu:** • *Creația plastică la persoanele cu tulburări psihice; propunere de artterapie* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1997;

➢ **Teodora Liliana Prelipcean:** • *Despre iubire ca fundament al creației la Dumitru Stăniloae* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2003;

➢ **Paul Balahur:** • *Personalitate și creație în etica modernă*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2004; • *Problematologie și comunicare*, „Performantica", Iași, 2006;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Problematologie și discursivitate* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iași, 2005;

În loc de prefață: ALTERNATIVE ALE CREAȚIEI UNIVERSALE: „OUL", „ÎNCEPUTUL LUMII", „SCULPTURĂ PENTRU ORBI" / 1. OPȚIUNI CONCEPTUAL - METODOLOGICE: 1.1. Universul creației umane: contururi preliminare; 1.2. O modelare integratoare a situației de „comunicare creatoare" / 2. FUNDAMENTELE DEMERSULUI CREATOR: 2.1. Potențialitatea creatoare, măsură a competenței inovatoare [2.1.1. Orizonturi definitorii ale creativității (*factori interactivi ai creativității: o abordare convențională / personalitatea creatoare: particularități definitorii*); 2.1.2. Omul, creator și produs al culturii (*creație și cultură / cunoaștere și cultură / valorizare și cultură / comunicare și cultură*)]; *2.2. Procesualitatea creatoare, între competență și performanță* [2.2.1. Etapele procesului creator: repere sistemice (*ipostaze sructurale ale „rezonanței creatoare" / principii funcționale aferente procesului creator*); 2.2.2. Continuumul tradiție - inovație, suport al „devenirii creatoare" (*mecanisme onto - logice ale generării inovației / raporturi esențiale în dialectica tradiție - inovație*)]; *2.3. Produsul de creație, expresia performanței inovatoare* [2.3.1. Contururi ale universului de creație umană (*delimitări structural - sistemice / încercări taxonomice*); 2.3.2. Tradiție și inovație: ipostaze definitorii (*ierarhiile tradiției / alternativele inovației*); 2.3.3. Dialectica tradiție - - inovație, cadru al „devenirii creatoare"; 2.3.4. De la competență la performanță: construcții integratoare (*modelări psiho - socio - logice: variante factoriale / modelări „semio - logice" ale „triadei esențiale"*)]; *2.4. Orizonturi contextuale ale „tensiunii creatoare"* [2.4.1. Creația umană între necesitate și întîmplare; 2.4.2. Logic și istoric în creația umană (*dialectica logic - istoric în orizontul acțiunii creatoare / dialectica necesitate - întîmplare, reflex al relației logic - istoric*); 2.4.3. Modelări logico - istorice ale cunoașterii creatoare (*obiectiv și subiectiv în dinamica cunoașterii / un model logico - istoric al cunoașterii creatoare: perspective integratoare*); 2.5. Finalitatea „devenirii creatoare", de la realitate la aspirație; 2.5.1. Legitate și sens în creația umană (*acțiunea legilor devenirii în universul creației umane / legi derivate ale „devenirii creatoare" / legitate și consonanță în contextul continuumului tradiție - inovație*); 2.5.2. Creație și determinare social - istorică (*modelări ale determinismului creator / alternative integratoare: viziunea funcționalist - sistemică / valențe metodologice ale aspirației creatoare*); 2.5.3. Libertatea de creație între economic și politic; 2.5.4. Creație și libertate politică]; *2.6. Receptarea operei, împlinirea demersului creator* [2.6.1. Dialectica socializării: o triadă esențială; 2.6.2. Valențe axiologice ale „comunicării creatoare" (*măsuri ale receptării publice / repere semiotice ale situației de „comunicare creatoare"*); 2.6.3. Modelări social - istorice ale „devenirii creatoare"] / *3. STIMULAREA „COMPETENȚEI PERFORMANTE": O PERSPECTIVĂ INTEGRATOARE: 3.1. Evaluarea și stimularea potențialului creativ: repere metodo - logice; 3.2. Stimularea procesului creator: alternative (ne)convenționale; 3.3. Produsul demersului creator: repere axio - logice; 3.4. „Morfologia populară", cadru de optimizare a contextului creației; 3.5. Finalitatea demersului creator, premisă a „optimului acțional"; 3.6. Publicul receptor, factor de stimulare a creativității / În loc de concluzii: SEMNIFICĂRI „PROMETEICE" ALE DEMERSULUI CREATOR*

Tabla de materii la volumul lui Traian D. Stănciulescu, INTRODUCERE ÎN FILOSOFIA CREAȚIEI UMANE, apărut la Editura „Junimea", din Iași, în 1999

➢ **Şerban Fotea:** • *Arhetipuri ale creației românești, din perspectiva semiologiei* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007.

3.2. APORTUL VIGUROS AL UNIVERSITARILOR IEŞENI ÎN DOMENII PRECUM FILOSOFIA FORMALĂ (SAU RAȚIONALĂ) ŞI ÎN CEA A MINȚII

3.2.1. *FILOSOFIA CUNOAŞTERII,* respectiv *GNOSEOLOGIA* (sau *COGNITOLOGIA,* cum i se spune, astăzi, în mediile filosofice transprutene, urmînd matca latinească a exprimării), își face apariția în aria curriculară a facultății ieşene de Filosofie şi Litere o dată cu Dan Bădărău, care ocupă catedra de *Teoria cunoaşterii* şi *Introducere în filosofie,* ținînd

cursuri precum cel privind *Limitele cunoașterii logice*, ori cel despre *Problema cunoașterii la filosofii naturaliști români*; la rîndul său, Alexandru Claudian ocupă o vreme conferința de *Logică și teoria cunoașterii*.

O dată cu reînființarea secției de Filosofie la Universitatea ieșeană, în planul de învățămînt își face loc și *Teoria cunoașterii*, susținută mai întîi de lectorul (respectiv conferențiarul) Mihai Sărmășanu, apoi de conferențiarul (respectiv profesorul) Ștefan Celmare, succedat de lectorul (respectiv conferențiarul) Gerard Leonid Stan. Cursului general de *Gnoseologie*, i s-au adăugat – în anii din urmă – cursuri speciale precum cel despre *Cunoaștere și adevăr* (inițiat de profesorul Teodor Dima), cel cu privire la *Fundamentele cunoașterii teologice* (susținut de profesorul Gheorghe Popa), ori cel despre *Cunoaștere și comunicare*, introdus la Facultatea de Filosofie și Științe Social - Politice de conferențiarul Gerard Leonid Stan. După cum a rezultat din expunerea capitolului precedent, la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" au susținut cursuri de *Filosofia cunoașterii*, între alții, profesorul Tănase Sârbu și conferențiar Elena Hodorogea.

Primul curs de *EPISTEMOLOGIE* (ca *filosofie* și *teorie a cunoașterii științifice*, respectiv ca *teorie generală asupra structurii și devenirii științei*) la secția ieșeană de Filosofie este inițiat de lectorul Teodor Dima, iar el va fi preluat din toamna anului trecut de asistentul Marius - Leonard Popescu. La secțiile complementare de Științe umaniste, dinăuntrul și din afara Universității „Al. I. Cuza", apar și cursuri de epistemologie specială, direcționate spre specificul cunoașterii *sociale* (prof. dr. Elena Puha), al celei *politice* (grație profesorilor Petre Dumitrescu, Elena Puha și George Poede, respectiv lectorilor Gabriela - Maria Carpinschi și Bogdan Mihăilescu), al celei *medicale* (în orizontul de preocupări al psihiatrului Roxana Chiriță), al celei instructiv - educative (în cazul conferențiarului Mariana Momanu) și așa mai departe.

Cea de-a treia linie de preocupări din cîmpul filosofiei cunoașterii, *METODOLOGIA*, este promovată la Universitatea ieșeană de profesorul Dan Bădărău (prin cursul de *Metodologie elementară*) și de profesorul Constantin Fedeleș, ocupant, o vreme, al catedrei de *Logică și metodologie*. În ultimele două decenii, s-au susținut și cursuri speciale de *Metodologie*, cu orientare spre *cercetarea socială* (conferențiarul, iar apoi profesorul Ion

Ionescu), spre *sociologie* (conferenţiarul George Neamţu), spre *politologie* (conferenţiarul, iar apoi profesorul Cristian Bocancea) şi spre *pedagogie*, prin conf. dr. Liliana Stan. Să menţionăm şi cursul de *Metodologii euristice*, iniţiat la Facultatea de Filosofie de lectorul Paul Balahur.

Cît priveşte *FILOSOFIA MINŢII* (sau *a mentalului*), foarte intens cultivată la universităţile occidentale, dar şi la Bucureşti, ea a fost „aclimatizată" la Universitatea ieşeană de lectorul George Ceauşu, cu formaţie dublă, pe linia informaticii şi apoi pe cea a filosofiei.

Pe parcurs, i se vor alătura: Traian Dinorel Stănciulescu, Gerard Leonid Stan, Eugen Huzum, Felicia Ceauşu şi alţii. Să urmărim, însă, principalele contribuţii din amintitele topici:

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Methodulu in sciinţele physico - naturale, essacte, morale şi politice. Inducţiunea, analogia şi deducţiunea* (these pentru a obţine gradulu de licenţiatu în litere şi philosophie), Imprimeriile Statului, Bucureşti, 1868; • *Filosofia faciâ cu progressulu sciintieloru positive*, discursu pronunciat sporitu cu una prefacia şi diverse adnotaţiuni, ameliorări şi explicări, „Theodor Balaban", Iassy, 1876;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Reforma metodelor în ştiinţă şi practică şi teoria consecutismului universal*, Editura „Socec", Bucureşti, 1895;

➢ **Ioan Petrovici:** • *Despre metodă în filosofie*, în: „Convorbiri literare", an XL, nr. 6 - 8, Bucureşti, 1906, pp. 705 - 717; • *Ipotezele şi limbajul*, în: „Convorbiri literare", an. XLIV, Bucureşti, 1910, pp. 459 - 476; • *Însemnătatea filosofică a audiţiei colorate*, în: *loc. cit.*, an XLIV, nr. 2, 1910, pp. 259 - 273; • *Contribuţii la critica clasificării ştiinţelor*, în: „Convorbiri literare", an XLVIII, nr. 7 - 8, Bucureşti, 1914, pp. 731 - 751; • *Curs de logică*, vol. 2, *Metodologie*, text litografiat, Facultatea de Litere, Iaşi, 1915 - 1916 / ediţie îngrijită, prefaţată şi adnotată de Constantin Sălăvăstru, Editura Insitutului European, Iaşi, 2000; • *Vicisitudinile cunoaşterii ştiinţifice*, 1932; • *Teoria cunoaşterii şi logica*, în: „Revista de Filosofie", tom XVII, Bucureşti, 1932 („Omagiu prof. C. Rădulescu - Motru"), pp. 207 - 231; ret. în: Ion Petrovici, *Opere filosofice*, ediţie îngrijită de Gheorghe Vlăduţescu, Alexandru Boboc, Florin Frunză, Sabin Totu, Editura Academiei, Bucureşti, 2006, pp. 313 - 330; • *L'idée de Néant*, în: „Séances et travaux de l'Académie de Sciences Morales et Politiques", nouvelle série, LXVII, nr. 5, mars - avril 1933; „Félix Alcan", Paris, 1934, pp. 419 - 427; • *Vicisitudinile obiectivităţii ştiinţifice*, în: „Gîndirea", anul XIX, nr. 9, Bucureşti, 1940, pp. 577 - 590; • *Metoda analogiei*, în: „Gîndirea", anul XX, nr. 2, Bucureşti, 1941, pp. 61 - 68; • *Problema adevărului*, în: „Gîndirea", anul XX, nr. 9, Bucureşti, 1941; • *Spiritul filosofic, în comparaţie cu spiritul ştiinţific*, în: „Revista de Filosofie", tom XIX, nr. 5, Bucureşti, 1972, pp.

649 - 659; • *Prejudecată și adevăr*, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Richard Constantinescu, Editura „Demiurg", Iași, 2008;

➢ **Alexandru D. Xenopol**: • *De la methode dans les sciences et dans l'histoire*, Impr. „L. Barnéoud & Co.", Paris, 1910, 16 p.; • *Despre metodă în științe și în istorie*, Tipografia „Carol Göbl", București, 1910; • *Le scienze positive e le scienze storiche*, Roma, 1913; • *Natur und Geschichte*, München - Berlin, 1914;

➢ **Constantin Fedeleș**: • *Problema sinesteziilor, sau sensibilitatea dublă și simplă*, Iași, 1913;

➢ **Dan Bădărău** (între altele, profesor de logică și metodologie): • *Essai sur la pensée*, Tipografia „Opinia", Iași, 1924; • *Sur la nature des images*, în: „Revue Philosophique de la France et de l'étranger", nr. 7 - 8, Paris, 1925; • *Essai sur la prognose. Prévision et prescience*, în: „Revue des Sciences Sociales", série *Philosophie et Logique*, tome X, nr. 1, Editura Academiei, București, 1966, pp. 11 - 66; • *Freudism și psihanaliză*, în: „Însemnări ieșene", ianuarie 1938, pp. 124 - 128; • *Le possible et le réél dans le processus de la connaissance*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et Logique*, tome XII, nr. 2 - 3, București, 1968, pp. 173 - 202; *Autour des tables des catégories dans l'oeuvre d'Aristote*, comunicare pregătită pentru Congresul Internațional de Filosofie, de la Viena, și apărută postum în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, sub redacția lui Vasile Pavelcu, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1979, pp. 75 - 81; • *Noțiunea de „concept" de-a lungul istoriei*, text publicat postum în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1979, pp. 247 - 318;

➢ **Mihail Uță**: • *La crise de la théorie du savoir*, „Félix Alcan", Paris, 1928; • *La théorie du savoir dans la philosophie d'Auguste Comte*, thèse pour le doctorat ès lettres présentée à la Faculté des lettres de l'Université de Strasbourg, Imprimérie de V. Berthod, Bourg, 1928; • *Introducere la Critica cunoașterii* (lecție inaugurală, la Universitatea București), „Gîndirea", februarie 1939; • *Limitele cunoștinței psihologice*, în: „Revista Fundațiilor Regale", București, noiembrie 1939; • *Greutățile cunoașterii sufletului, sau prejudecată și adevăr*, în „Însemnări ieșene", Iași, 1939; • *Vicisitudinile obiectivității științifice*, în: „Gîndirea", septembrie 1939;

➢ **Petre P. Negulescu**: • *Enciclopedia filosofiei. Problema epistemologică*, I - IV, București, 1929 - 1933 / 1937 - 1940; • *Scrieri inedite*, I, *Problema cunoașterii*, Editura Academiei Române, București, 1969;

➢ **Alexandru Claudian**: • *Curs de metodologie*, Academia Mihăileană (litogr.), Iași, 1939; • *Cunoaștere și suflet*, Tipografia „Alexandru Țerek", Iași, 1940;

➢ **Dimitrie Gusti**: • *Cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii*, vol. 1 - 2, Institutul de Științe Sociale al României, București, 1939, 1940; • *Sociologia mili-*

tans: cunoaştere şi acţiune în serviciul naţiunii, 2 vol., Fundaţia „Regele Mihai I", Bucureşti, 1946; • *ORGANIZAREA ŞTIINŢEI*, în: D. Gusti, *Opere*, vol. 3, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, pp. 7 - 175; • *SINTEZA CUNOAŞTERII ŞI ACŢIUNII*, în: D. Gusti, *Opere*, vol. 4, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, pp. 197 - 264;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Teoria cunoştinţei: expunere sistematică şi critică*, 1 - 2, „Imprimeria Naţională", Bucureşti, 1941 - 1942; reed. la „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1944; „Univers Enciclopedic", Bucureşti, 1995;

➢ **Vasile Pavelcu:** • *Adevăr şi eroare*, în: „Cuget Moldovenesc", nr. 5 - 7, Editura „Gheorghiu", Iaşi, 1943, pp. 25 - 53; • *Psihologia şi ştiinţele naturii*, în: Gheorghe Mihai (coord.), *Probleme de istoria şi filosofia ştiinţei*, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1984, pp. 246 - 255;

➢ **Silvestru Găină:** • *Artă şi cunoaştere*, în: „Ethos", Alba - Iulia, 1944;

➢ **Petre Botezatu:** • *Fizica şi panquantismul* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Litere şi Filosofie, Iaşi, 1945; • *Epistemologia şi analiza logică a limbajului ştiinţei* (în colaborare cu Teodor Dima, Ştefan Celmare şi alţii), Editura Politică, Bucureşti, 1975; • *Interogaţii. Convorbiri asupra spiritului contemporan*, Editura „Junimea", Iaşi, 1978; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Ştefan Celmare, Teodor Dima, Petru Ioan şi Traian Ştirbăţ), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981; • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1982;

➢ **Constantin Nicuţă:** • *Teoria cunoaşterii sociale în opera lui Max Weber* (teză de doctorat), Universitatea Bucureşti, 1945;

➢ **Mihai Amironesei:** • *Filosofia cunoaşterii în opera lui Lucian Blaga* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1969;

➢ **Teodor Dima:** • *Natura deductivă a metodei reziduurilor*, în: *Filosofia ştiinţei*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, pp. 1 - 9; • *De la probabilitate la certitudine în metodele experimentale*, în: *Probleme de filosofie a ştiinţei*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972, pp. 1 - 16; • *Epistemologie*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1974; • *Controversele inducţiei*, în: Gheorghe Enescu; Petre Botezatu; Teodor Dima (coord.), *Direcţii în logica contemporană*, Editura Ştiinţifică (seria „Logos"), Bucureşti, 1974, pp. 55 - 96; • *Metodele inductive*, Editura Ştiinţifică (colecţia „Logos"), Bucureşti, 1975; • *Epistemologia şi analiza logică a limbajului ştiinţei* (în colaborare cu Petre Botezatu, Ştefan Celmare şi alţii), Editura Politică, Bucureşti, 1975; • *Tipuri de explicaţie ştiinţifică: explicaţia dispoziţională şi explicaţia genetică*, în: Mircea Flonta (coord.), *Epistemologia şi analiza logică a limbajului ştiinţei*, Editura Politică, Bucureşti, 1975, pp. 153 - 161; • *Între prudenţă şi eroare. Eseu asupra naturii şi dinamicii ştiinţei*, Editura „Junimea", Iaşi, 1978; • *Dialectica procesului de cunoaştere*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978; • *Explicaţie şi înţelegere*, vol. 1, Editura Ştiinţifică şi Enci-

clopedică, Bucureşti, 1980; vol. 2, Editura „Graphix", Iaşi, 1994; • *Physics and the Diversification of Types of Scientific Explanation*, în: *General Relativity and Gravitation*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980, pp. 491 - 496; • *Cunoaştere şi adevăr*, Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1981; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Petre Botezatu, Ştefan Celmare, Petru Ioan şi Traian Ştirbăţ), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981; • *Historical Significances of the Relations between Causality and Scientific Explanation*, în: Angela Botez, Dumitru Ghişe (coord.), *Dialectics, System, Science*, Editura Academiei Române, 1981, pp. 189 - 202; • *Criteriologia adevărului*, în: Petre Botezatu (coord.), *Adevăruri despre adevăr*, „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981, pp. 105 - 218; • *Inferenţele inductive*, respectiv *Ipoteza ştiinţifică*, în: Ştefan Georgescu, Mircea Flonta, Ilie Pîrvu (coord.), *Teoria cunoaşterii ştiinţifice*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982, pp. 168 - 185, respectiv 268 - 289; • *Întemeieri raţionale în filosofia ştiinţei* (cap. „Din fals rezultă orice"), Editura „Junimea", Iaşi, 1983; • *Raţionalitate şi inconsistenţă logică*, în: Angela Botez (coord.), *Aspecte filosofice ale raţionalităţii ştiinţei*, Editura Academiei, Bucureşti, 1983, pp. 93 - 106; • *Despre abordarea probabilistă a propensiunii*, în vol.: *Ştiinţă, Tehnică, Umanism*, Institutul Politehnic „Gh. Asachi", Iaşi, 1984; • *Fizica din prima jumătate a secolului al XX - lea în concepţia lui Hans Reichenbach*, în: *Probleme de istoria şi filosofia ştiinţei*, Institutul Politehnic „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1985; • *Posibile semnificaţii ale „Eonului dogmatic"*, în vol.: *Lucian Blaga, cunoaştere şi creaţie*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1987, pp. 67 - 86; • *Însemnări despre importanţa referinţei şi despre raportul ei cu adevărul*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaştere, eficienţă, acţiune*, Editura Politică, Bucureşti, 1988, pp. 179 - 190; • *Aspecte ale dialecticii posibilului, relevate prin interpretarea probabilităţilor cu ajutorul „tendinţelor"*, în: Petre Dumitrescu (coord.), *Coordonate ale gîndirii filosofice şi social-politice româneşti contemporane*, Editura „Junimea", 1989, pp. 138 - 172; • *Aspecte ale gnoseologiei consonantice*, în: Mircea Filip şi Anca Untu Dumitrescu (coord.), *Consonantica în relaţie cu ştiinţa contemporană*, Editura „Nagard", Milano, 1989, pp. 60 - 65; • *Logică şi probabilitate*, în: *Probleme de logică*, vol. X: *Identitate, Contradicţie, Temporalitate*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1993, pp. 33 - 44; • *Ideea teorică, fundament cognitiv general*, în: Mircea Borcilă (coord.), *Eonul Blaga, întîiul veac*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1997, pp. 340 - 346; • *Schiţă a unei etiologici inductive*, în: Constantin Grecu şi Iancu

Prefaţă / Introducere / Partea întîi: ORIGINILE METODELOR INDUCTIVE (1. *Strategia metodologică baconiană*; 2. *Dubla orientare a metodologiei postbaconiene*) / Partea a doua: ELABORAREA METODELOR INDUCTIVE (1. *John Stuart Mill şi spiritul critic modern*; 2. *Reevaluarea metodelor lui Mill*; 3. *Valoarea demonstrativă a metodelor inductive*) / *În loc de concluzii*: STRATEGIA EURISTICĂ / *Bibliografie selectivă*

Tabla de materii la volumul METODELE INDUCTIVE, *publicat de Teodor Dima la Editura Ştiinţifică, seria „Logos", în anul 1975*

Introducere / Partea întîi: *NATURA ŞTIINŢEI FACTUALE* [1. *Aspecte dialectice ale ştiinţei:* 1.1. Reflexivitatea ştiinţei; 1.2. Elemente ale schimbării ştiinţifice; 1.3. Failibilitatea ştiinţei; 1.4. Unitatea, unificarea şi sinteza ştiinţelor; 1.5. Absolut şi relativ în ştiinţă; 1.6. Criterii ale adevărului factual: corespondenţă şi coerenţă / 2. *Condiţionări ale ştiinţei:* 2.1. Condiţionarea socială a ştiinţei; 2.2. Obiectivitate ştiinţifică şi partinitate; 2.3. Filosofie şi ştiinţă] / Partea a doua: *DINAMICA CONSTITUIRII ŞTIINŢEI* [3. *De la fragmentar la sistematic* / 4. *Raportul dialectic dintre subiect şi obiect în procesul de constituire a ştiinţei:* 4.1. Obiectul epistemic; 4.2. Subiectul epistemic; 4.3. Comuniunea ştiinţifică / 5. *Elemente ale unui model simplificat de cercetare ştiinţifică:* 5.1. Investigarea obiectului epistemic; 5.2. Datele observaţionale; 5.3. Alegerea şi rezolvarea problemelor; 5.4. Constituirea şi importanţa paradigmei ştiinţifice; 5.5. Ipoteză şi evidenţă; 5.6. Argumente ale sintetizării cunoaşterii ştiinţifice / 6. *Nivelul teoretic al construcţiei ştiinţifice:* 6.1. Necesitatea sistematizării; 6.2. Sistematizarea teoretică; 6.3. Virtuţile sistematizării; 6.4. Modalităţi de constituire a teoriilor ştiinţifice]

Tabla de materii la volumul ÎNTRE PRUDENŢĂ ŞI EROARE, publicat de Teodor Dima, în 1978, la Editura „Junimea", din Iaşi

Lucica (coord.), *Logică şi ontologie,* Editura „Trei", Timişoara, 1999, pp. 35 - 44; • *Dilema postmodernă şi spiritul ştiinţific,* cuvînt înainte la: Doru Tompea, *Provocarea postmodernă. Noi orientări în teoria socială,* „Polirom", Iaşi, 2001, pp. 7 - 10; • *Aristotelian Premises of Modern Induction,* în: Niels Öffenberger und Alexandru Surdu (ed.), *Zur modernen Deutung der Aristotelischen Logik, Rumänische Beiträge,* „Georg Olms" Verlag, Hildescheim, Zürich, New York, 2004, pp. 247 - 254; • *Cercetare asupra unui „eşantion" necesar pentru formarea unei imagini filosofice subiective,* în: Angela Botez, Victor Popescu, Mihai Popa (coord.), *„Revista de Filosofie" la 80 de ani,* „Ardealul", Tg. Mureş, 2004, pp. 36 - 45; • *Focalizări româneşti asupra antinomiilor kantiene,* în: Alexandru Boboc, Nicolae I. Mariş (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale,* vol. XII, Editura Academiei, Bucureşti, 2004, pp. 65 - 82; • *Epistemologie,* „Axis", Iaşi, 2004; • *Îndemnul la cunoaştere prin iubire,* prefaţă la: Maria Rodica Iacobescu, *Forme ale cunoaşterii nediscursive,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004, pp. 9 - 11; • *Cuvînt înainte,* la: Teodora Prelipcean, *Explicaţie în ştiinţele socio - umane,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004, pp. 7 - 8; • *O epistemologie a triadei: minte, creier, conştiinţă,* prefaţă la: Roxana Chiriţă, *Concept şi metodă în psihiatrie,* Editura Universităţii „Gr. T. Popa", Iaşi, 2005, pp. 11 - 13;

Preambul / 1. *PERSPECTIVE DE ABORDARE A ÎNŢELEGERII:* 1.1. *Perspectivă filosofică* (1.1.1. Sensul subiectiv; 1.1.2. Înţelegerea, obiect al hermeneuticii; 1.1.3. Înţelegerea, obiect al fenomenologiei) / 1.2. *Perspectivă metodologică* (1.2.1. Înţelegerea ca motivaţie raţională; 1.2.2. General şi individual, factual şi teoretic în istorie; 1.2.3. Inevitabilă asociere între explicaţie şi înţelegere; 1.2.4. Funcţii cognitive necesare înţelegerii; 1.2.5. Postulate spiritualiste în relaţie cu înţelegerea; 1.2.6. „Epistemologia fără subiect cunoscător" şi înţelegerea) / 1.3. *Perspectivă logică* (1.3.1. O logică a individualului dă sens generalului; 1.3.2. Şase rostiri fundamentale ale hermeneuticii; 1.3.3. Procedee ale logicii hermeneutice; 1.3.4. Operaţii logice care pun în evidenţă excepţiile; 1.3.5. Synalethica, sau logica înţelegerii prin adevărire; 1.3.6. Mecanismul synalethic *ÎN PATRU TIMPI,* al înţelegerii; 1.3.7. Complexitatea raportului logic dintre individual şi general, favorabilă înţelegerii)

Tabla de materii la volumul 2 din EXPLICAŢIE ŞI ÎNŢELEGERE, publicat de Teodor Dima la Editura „Graphix", în 1994

➢ **Petre Andrei:** • *Despre procesul de cunoaștere și recunoaștere a valorilor* (prefigurare a disertației doctorale), tipărită în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1973, pp. 132 - 140; • *Sociologia cunoștinței*, în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, Editura Academiei Române, București, 1975, pp. 263 - 282;

➢ **Ștefan Papaghiuc:** • *Modelul de clasificare a științelor în opera lui Engels*, în: „Revista de Filosofie", 17, 12, 1970; • *Dinamica sistemului științelor* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1974;

➢ **Grigore C. Moisil:** • *Îndoieli și certitudini*, Editura Enciclopedică, București, 1971; ediția a II-a, 1974; • *Știință și umanism*, cu o introducere de Constantin Noica, ediția și notele de Solomon Marcus, Editura „Junimea", Iași, 1979;

➢ **Cleopatra Ciaglic:** • *Axiologie și gnoseologie* (teză de doctorat), Universitatea „Babeș - Bolyai" din Cluj - Napoca, 1974;

➢ **Ștefan Celmare:** • *Relația de cauzalitate din perspectivă logică și epistemologică* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași, 1975; • *Epistemologia și analiza logică a limbajului științei* (în colaborare cu Petre Botezatu, Teodor Dima și alții), Editura Politică, București, 1975; • *Modele logice ale cauzalității*, în: Mircea Flonta (coord.), *Epistemologia și analiza logică a limbajului științei*, Editura Politică, București, 1975; • *Teoria cunoașterii* (în colaborare cu Mihai Sărmășanu), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1978; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Petre Botezatu, Teodor Dima, Petru Ioan și Traian Știrbăț), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1981; • *Analitic și sintetic. Considerații despre caracterul relativ al unei disocieri epistemologice*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaștere, eficiență, acțiune*, Editura Politică, București, 1988; • *Perspective epistemologice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1993; • *Studii de teorie a cunoașterii*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1996; • *Existență, cunoaștere, comunicare* (coord., în colaborare cu Constantin Sălăvăstru), Editura Universității „Al I. Cuza", Iași, 2002;

➢ **George Poede:** • *Elemente de epistemologie socială* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1975; • *Deschideri spre o epistemologie a științei politice* (în colaborare cu Elena Puha), Editura Universității „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2000; • *Politică, putere, cunoaștere*, Editura „Tipo Moldova", Iași, 2004;

➢ **Mihai Sărmășanu:** • *Dinamica procesului cunoașterii*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1978; • *Teoria cunoașterii* (în colaborare cu Ștefan Celmare), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1978;

➢ **Alexandru Tănase**; Victor Isac: • *Realitate și cunoaștere în istorie*, Editura Politică, București, 1980;

➢ **Petru Ioan:** • *Cunoaştere, creativitate, comunicare* (coord., în colaborare), vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1981; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Petre Botezatu, Ştefan Celmare, Teodor Dima şi Traian Ştirbăţ), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981; • *Adevăr şi performanţă: pretexte şi contexte semio - logice*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1987; • *Cunoaştere, eficienţă, acţiune* (coord.), Editura Politică, Bucureşti, 1988; • *Logică, adevăr formal şi relevanţă interpretativă* (în colaborare), Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988; • *Educaţie şi creaţie în perspectiva unei logici situaţionale* (cap. 2: „Recuperarea logico - - filosofică a subiectivităţii, din perspectiva unui model relaţional al SITUAŢIEI COGNITIVE"), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1995, pp. 35 - 56; • *Parcursuri ale interpretării, în cîmpul cunoaşterii şi al exprimării discursive*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2003, pp. 5 - 54;

3. LOGICĂ ŞI REALITATE
Probleme şi pseudoprobleme în legătură cu logica dialectică

3.1. OBSTACOLE ÎN CALEA ABORDĂRII A DOI TERMENI GREU DE DEFINIT: 3.1.1. Dialectica, un concept genetic; 3.1.2. Logica, operă în curs de constituire; 3.1.3. Un fir al Ariadnei pentru „închiderea deschisului" / 3.2. MODURI ALE CONTESTĂRII RELAŢIEI DINTRE LOGICĂ ŞI DIALECTICĂ: 3.2.1. Programul unei filosofii adialectice şi neutre în raport cu logica; 3.2.2. Logică, fără dialectică; 3.2.3. Dialectică, fără logică / 3.3. REZOLVĂRI POZITIVE ALE RAPORTULUI ÎN ATENŢIE: 3.3.1. Dialectica logică, o „demonstraţie ad hominem, *îndreptată împotriva refuzului hegelian al oricărei matematizări a expunerii doctrinare a logicii veritabile şi speculative"; 3.3.2. Tentaţia diacronicului şi logica dialecticii; 3.3.3. Logica dialectică, etichetă ambiguă, pentru idealuri mereu neîmplinite* (3.3.3.1. Logica dialectică – şi speculativă – un corelat al logicii formale constituite; 3.3.3.2. Idealul de reformă „pe baze ştiinţifice" a logicii formale; 3.3.3.3. Semnificaţia formalismelor propuse în acord cu idealul unei logici a gîndirii în constituire [3.3.3.3.1. Logica potenţării; 3.3.3.3.2. Logica productivă; 3.3.3.3.3. O logică hiperdialectică ?]); *3.3.4. Primatul structurii şi dialectica logicii existente / 3.4. O DEPĂŞIRE DIALECTICĂ A CONTROVERSELOR ÎN JURUL LOGICII DIALECTICE / În loc de concluzii*

Sumarul celei de a treia secţiuni din volumul ORIZONTURI LOGICE, publicat de Petru Ioan la Editura Didactică şi Pedagogică, din Bucureşti, în 1995

➢ **Traian Ştirbăţ:** • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Petre Botezatu, Ştefan Celmare, Teodor Dima şi Petru Ioan), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981;

➢ **Dumitru Zaharia:** • *Epistemologia non - carteziană* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1972; • *Antinomiile raţiunii euristice* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1980; • *Paradoxul creaţiei ştiinţifice*, Editura „Junimea" (colecţia „Humanitas"), Iaşi, 1985;

➢ **Valeriu Gherghel:** • *Discurs şi contra - discurs în filosofie*, în: Petru Ioan (coord.), *Raţionalitate şi discurs*, vol. 2, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1983, pp. 67 - 76; • *O reconsiderare a conceptului de dialectică aporetică*,

în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaștere, eficiență, acțiune*, Editura Politică (seria „Știință și Filosofie"), București, 1988, pp. 317 - 336;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Gnoseologie"), Editura Academiei, București, 1993, pp. 42 - 55;

➢ **Roxana Chiriță:** • *Conduite suicidare: épistemologie médico - legale*, în: „Revista Medico - Chirurgicală", vol. 97, nr. 1, Iași, 1993, pp. 387 - 393; vol. 97, nr. 2, 1993, pp. 197 - 203; • *Introducere în epistemologie* (în colaborare), în: V. Chiriță; A. Papari (coord.), *Tratat de psihiatrie*, vol. I, Editura Fundației „Andrei Șaguna", Constanța, 2002, pp. 17 - 27; • *Concept și metodă în psihiatrie*, Editura „Grigore T. Popa", Iași, 2005; • *Why an Epistemological Approach in Psychiatry ?* (în colaborare), în: „Revista Română de Psihiatrie", vol. VII, nr. 3 - 4, București, 2005, pp. 69 - 73; • *Epistemologie psihiatrică* (în colaborare), în: V. Chiriță; A. Papari; Roxana Chiriță (coord.), *Tratat de psihiatrie*, vol. I, Editura Fundației „Andrei Șaguna", Constanța, 2009, pp. 23 - 74;

➢ **Neculai Bobică:** • *Filosofia în căutarea absolutului*, Editura „Unirea", Iași, 1993; • *Metafizica lui Gottfried Wilhelm Leibniz*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Radiografii"), Iași, 2004; • *La Métaphysique de Gottffried Wilhelm Leibniz*, Editeur „Le Brontosaure", Paris, 2007;

➢ **Gerard Leonid Stan:** • *Constructiv și reflexiv în cunoaștere* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iași, 1995; • *Hermeneutica proiectivă și problemele clasice ale cunoașterii*, în: Ștefan Celmare *et al.* (coord.), *Existență, Cunoaștere, Comunicare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 47 - 79; • *Ordinea naturii și legile științei*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004; • *Cunoaștere și adevăr*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006; • *Construcția realității sociale*, în vol.: Petru Bejan (coord.), *Comunicare socială și relații publice*, IV, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006, pp. 147 - 204; • *Introducere în publicitate*, în vol.: Petru Bejan (coord.), *Comunicare socială și relații publice*, II, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006, pp. 151 - 216; • *Cunoaștere și comunicare*, în vol.: Petru Bejan (coord.), *Comunicare socială și relații publice*, III, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007, pp. 211 - 291;

➢ **Dumitru Pichiu:** • *Sistem, structură, metodă structurală*, Editura Universității „Gh. Asachi", Iași, 1996; • *Filosofie* (în colaborare cu Elena Hodorogea), Editura „Performantica", Iași, 2007;

➢ **Valică Mihuleac:** • *Condiția adevărului în epistemologia contemporană*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu. Itinerarii logico - filosofice*, Editura „Ankarom", Iași, 1996, pp. 127 - 135; • *Dezvoltarea științei din perspectiva trilogicii și trieticii lui Ștefan Lupașcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 1, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2001, pp.

161 - 170; • *Modelul evoluționist în explicarea dezvoltării științei*, în: Ştefan Celmare, Constantin Sălăvăstru (coord.), *Existență, cunoaştere, comunicare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002, pp. 80 - 115; • *Ideea antinomiilor transfigurate în orizontul gîndirii contemporane*, în vol.: *Studii de istorie a filosofiei româneşti*, vol. II, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2007, pp. 195 - 220;

➢ **Teodora Manea:** • *Despre asemănare*, în Ştefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu. Itinerarii logico - filosofice*, Editura „Ankarom", Iaşi, 1996; • *Recuperarea categoriilor în filosofia contemporană*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Radu Dudău:** • *Modele ale explicației în istoriografie*, în: „Revista de istorie socială", nr. 1, Iaşi, 1997, pp. 271 - 290; • *La ce se referă genurile naturale ?*, în: „Analele Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. XLIII, 1998, pp. 121 - 130; • *Thomas S. Kuhns Inkommensurabilitaetsbegriff*, în: „Anuarul Universității «Petre Andrei» din Iași", vol. VII, 1999, pp. 108 - 116; • *Limbaj, minte și orice*, prefață la: Michael Devitt, Kim Sterelny, *Limbaj și realitate*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001; • *The Realism / Antirealism Debate in the Philosophy of Science*, Logos Verlag, Berlin, 2003; • *Reductionism and Multiple Realizability in the Social Sciences*, în: „Hermeneia", vol. 1, nr. 6, Iaşi, 2006, pp. 68 - 79; • *Algorithmic Rivals: Do They Pose a Threat to Scientific Realism ?*, în: „Romanian Journal of Analytic Philosophy", vol. 1, no. 1, 2009, pp. 98 - 113;

➢ **Vasile Pleşca:** • *Cunoaşterea în postmodernitate* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 1998;

➢ **Elena Hodorogea:** *Conceperea obiectului cunoaşterii în filosofia românească* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 1998; • *Obiectul cunoaşterii: o perspectivă românească*, Editura „Cantes", Iaşi, 2003; • *Modele româneşti de reconstrucție a metafizicii*, Editura „Performantica", Iaşi, 2003; • *Filosofie* (în colaborare cu Dumitru Pichiu), Editura „Performantica", Iaşi, 2007;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Interdisciplinaritatea: o exigență academică*, în: *Studii de slavistică*, vol. IX, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999, pp. 157 - 161;

➢ **Cătălin Bordeianu; Doru Tompea:** • *Sociologia întemeierii: Dileme epistemologice la Durkheim*, Editura Institutului Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iaşi, 1999;

➢ **Mihai - Dan Chițoiu:** • *Virtute și cunoaştere la Platon*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1999;

➢ **Benjamin Fondane:** • *Ființa și cunoaşterea: încercare asupra lui Lupaşcu*, traducere din franceză, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2000;

➢ **Elena Puha:** • *Deschideri spre o epistemologie a științei politice* (în colaborare cu George Poede), Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2000;

➢ **Dan Stoica:** • *Curs de metode bibliografice de cercetare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2000; reed. 2002;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Critica raționalității discursive. O interpretare problematologică a discursului filosofic*, Editura „Polirom", Iași, 2001; • *Existență, cunoaștere, comunicare* (coord., în colaborare cu Ștefan Celmare), Editura Universității „Al I. Cuza", Iași, 2002; • *Ipostaze ale construcției discursului filosofic* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iași, 2003; • *Problematologie și discursivitate* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iași, 2005;

➢ **Melentina Toma:** • *Disertația științifică* (în colaborare cu Vasile Țapoc, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Chișinău), Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Universitaria"), Iași, 2001; • *Paradigma situațională în cîmpul socio - umanului* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009;

➢ **Cristian Bocancea:** *Elemente de epistemologie politică* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iași, 2001;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Iocari serio. Știința și arta în gîndirea Renașterii*, Editura „Polirom", Iași, 2003;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Întrebările filosofiei*, vol. 1: *Strategii metodico - semiotice de depășire a confruntărilor pentru care filosofia este piatră de încercare*; vol. 2: *Teste - grilă și strategii aferente*, Editura „Cristal - Concept", Iași, 2001; • *Metamorfozele luminii* (în colaborare), vol. 3: *Fundamente biofotonice ale conștiinței*, Editura „Performantica", Iași, 2002;

➢ **George Ceauşu:** • *Douăsprezece expuneri de filosofia minții*, Editura „Performantica", Iași, 2002; • *Curs de filosofia minții*, în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie: învățămînt la distanță*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2007, pp. 89 - 168;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *W. V. O. Quine și empirismul fără dogme*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza»", seria *Filosofie*, Iași, 2002, pp. 97 - 101; • *Discursul filosofic ca reconstrucție logico - lingvistică a ceea ce este: cazul Quine*, în: „Argumentum", nr. 2, Editura Fundației Academice „Axis", Iași, 2003, pp. 51 - 76;

➢ **Marius Leonard Popescu:** • *Postmodernitatea și epistemologia*, în: „Symposion", tom I, nr. 1, Iași, 2003, pp. 69 - 88; • *Sensuri ale intuiției în logică*, în: „Symposion", Iași, tom II, nr. 2 (4), 2004, pp. 284 - 303; • *Rolul ipotezei în științele formale*, în: „Symposion", tom III, nr. 2 (6), Iași, 2005, pp. 390 - 408; • *Holismul semantic al lui Donald Davidson: consecințe epistemologice*, în: „Symposion", tom IV, nr. 2 (8), Iași, 2006, pp. 583 - 596; • *Intuiție și ipoteză în demonstrație și argumentare*, Editura „Ștefan Lupașcu", seria „Radiografii", Iași, 2010;

➢ **Eugen Huzum:** • *Provocarea postmodernă în epistemologie: o nouă paradigmă asupra raționalității științei*, în: „Symposion", tom I, nr. 1, Iași, 2003, pp. 89 - 100; • *Richard Rorty și proiectul redescrierii anti-reprezentaționaliste a cunoașterii*, în: „Symposion", tomul 2, nr. 2, Iași, 2004, pp. 42 - 55;

• *Cunoaşterea şi virtuţile intelectuale. Despre epistemologia virtuţii*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane. Studii şi cercetări*, tom X, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2005, pp. 31 - 39; • *De la sfîrşit, la transformare: cîteva dezvoltări recente în teoria cunoaşterii*, în: „Symposion", tom V, nr. 1 (9), Iaşi, 2007, pp. 81 - 92;

➢ **Teodora Liliana Prelipcean:** • *Explicaţia în ştiinţele socio-umane*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004;

➢ **Bogdan Mihăilescu:** • *Epistemologie politică* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie şi Ştiinţe Politice*, vol. VI, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Gabriela - Maria Carpinschi:** • *Instituţionalismul, psihologismul şi sintetismul, ca modele ale cunoaşterii politice* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 2004;

➢ **Horia Chiriac:** • *Replierile realismului datorate mecanicii cuantice*, în: „Studii şi cercetări din domeniul ştiinţelor socio-umane", vol. IX, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2004; • *O critică epistemologică a umanismului*, în: Sorin - Tudor Maxim şi Bogdan Popoveniuc (coord.), *Mileniul III: dialogul umanismelor ?*, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare", Suceava, 2006; • *Imaginaţie şi imaginar descriptiv – o perspectivă contemporană*, în: Ion Tănăsescu (coord.), *Imaginaţie şi intenţionalitate. Perspective istorico - fenomenologice şi sistematice*, Editura „Pelican", Bucureşti, 2000;

➢ **Dan Sâmbotin:** • *De imitatione Dei*, Editura „Paideia", Bucureşti, 2004; • *Imaginarul: posibilităţi de definire şi consecinţele acceptării acestora*, în: Sorin - Tudor Maxim, Ştefan Alexandru Băişanu (coord.), *Secolul XXI: orizonturi umaniste*, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare", Suceava, 2004, pp. 259 - 266; • *Modelul matriceal al dezvoltării ştiinţei şi încercări specifice de interpretare*, în: „Symposion", tom 2, nr. 2, Iasi, 2004, pp. 276 - 283; • *Construirea imaginii ca formă a imaginarului lingvistic la Ludwig Wittgenstein*, în: „Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane", tom VII, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2002, pp. 39 - 48; • *Forma baconiană – trecerea de la cauzalitatea aristotelică la legea ştiinţifică modernă*, în: „Studii şi cercetări din domeniul ştiintelor socio-umane", tom X, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2002, pp. 213 - 222; • *Utopia, formă a predicţiei ce se autorealizează*, în: „Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane", tom VIII, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2003, pp. 74 - 86; • *Rolul predicţiei ce se autorealizeaza în ştiinţă ?*, în: „Symposion", tom I, nr. 2, Iaşi, 2003, pp. 265 - 279; • *Clasificarea ştiinţelor în secolul al XVII-lea, piatra de temelie a specializării specifice ştiinţelor moderne*, în: „Symposion", tom III, nr. 2, Iaşi, 2005, pp. 409 - 418; • *Dezvoltarea ştiinţei ca formă a imaginarului raţional*, în: „Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane",

vol. X, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2005, pp. 7 - 31; • *Modelul matricial al dezvoltării științei și încercări specifice de interpretare*, în: „Symposion", tom II, nr. 2, Iași, 2004, pp. 276 - 283; • *Pregatirea imaginii despre lume pentru științele moderne*, în: „Idei și valori perene în științele socio-umane", tom IX, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2004, pp. 158 - 176;

➢ **Tiberiu Brăilean:** • *Grădinile lui Akademos*, „Junimea", Iași, 2005;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Fascinația adevărului*, Editura „Sapientia", Iași, 2005; • *Frus and Morality. The Role of Truth in Public Life* (ed.), The Council for Research in Values and Philosophy, Washington D. C., 2008;

➢ **Codrin Dinu Vasiliu:** • *Textul lui „da"*, în: *Idei și valori perene în științele socio - umane. Studii și cercetări*, Editura „Argonaut", tom XI, Cluj - Napoca, 2005, pp. 138 - 148; • *Explicație și interpretare. Științele naturii, științele spiritului*, în: „Symposion", nr. 5, Iași, 2005, pp. 168 - 180;

➢ **Ion Didilescu:** • *Legea în științele exacte*, capitolul II: „Contribuțiuni epistemologice asupra legii", text extras din teza de doctorat, sub îngrijirea lui Marin Diaconu, în: „Viața Românească", vol. 101, nr. 6 - 7, Bucureşti, 2006, pp. 223 - 240; • *Legea în științele exacte* (capitolele III și V, extrase din teza de doctorat, susținută de gînditorul moldovean la Univesitatea din Iași, în 1948), cu o prezentare de Marin Diaconu; în: „Revista de filosofie", tom LIII, nr. 3 - 4, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2006, pp. 672 - 693;

➢ **Gheorghe Mihai:** • *Metoda logică în drept*, „C. H. Beck", Bucureşti, 2006;

➢ **Paul Balahur:** • *Problematologie și comunicare*, Editura „Performantica", Iași, 2006; • *Fundamente ale științelor sociale*, în: *Comunicare socială și relații publice*, vol. II, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006, pp. 46 - 157;

➢ **Mariana Momanu:** • *Statutul epistemologic al pedagogiei și al științelor educației*, în: Constantin Cucoș (coord.), *Psihopedagogie*, „Polirom", Iași, 2008, pp. 75 - 88; ediția a treia, revăzută și adăugită, „Polirom", Iași, 2009, pp. 89 - 102;

➢ **Felicia Ceauşu:** • *Clarificări conceptuale ale relației minte - corp din perspectiva filosofiei mentalului*, „Princeps Edit", Iași, 2008; • *Relația minte - corp în filosofia contemporană a științei*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009;

➢ **Anton Carpinschi:** • *Cultura recunoașterii*, Editura „Axis", Iași, 2008;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Paradigma tanatologică – recurențe epistemologice* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2009;

➢ **Cătălina - Daniela Răducu:** • *Realism științific, cunoaștere umană, unitate și limite: cazul Bertrand Russell*, în: Dan Gabriel Sâmbotin (coord.), *Unitatea științei între noutate și tradiție*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2009, pp. 42 - 61;

➢ **Constantin Bere:** • *Problematica adevărului între postmodernism și fundamentalism*, în vol.: *Idei și valori perene în științele socio-umane*, Institutul

de Cercetări Economice şi Sociale „Gheorghe Zane" din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2009, pp. 123 - 130.

Despre forța de iradiere a şcolii ieşene de gnoseologie şi epistemologie dau seama şi fructele activității formative. În afara celor prezentați în capitolele precedente, la Iaşi au mai primit girul pregătirii „din al treilea ciclu" sub semnul teoriei cunoaşterii, cel puțin următorii absolvenți de universitate: ☞ (1) profesor **Dănuț Dumitru Ursache**, 1993; ☞ (2) profesor **Magdalena Buzoianu**, 1995; ☞ (3) profesor **Gabriela Crețu**, 1998; ☞ (4) profesor **Constantin Mitră**, 1998; ☞ (5) profesor **Laurențiu Cristinel Țepeluş**, 1998; ☞ (6) profesor **Angela Zabulică**, 2000; ☞ (7) profesor **Constanța Ilie**, 2003; ☞ (8) profesor **Constantin Dumitriu**, 2004; ☞ (9) profesor **Emilia Cloşcă**, 2008; ☞ (10) profesor **Liliana Cristache**, 2008; ☞ (11) profesor **Ovidiu - Dumitru Iftime**, 2008; ☞ (12) profesor **Daniel Ştefănică**, 2008; ☞ (13) jurist **Andreea - Elena Mirică**, 2009; ☞ (14) profesor **Petru Sorin Drăguşin**, 2010 (doctori în Filosofie la facultatea ieşeană de profil sub coordonarea profesorului Teodor Dima); ☞ (15) profesor **Marius - Costel Eşi**, 2007; ☞ (16) profesor **Geta - Tatiana Tudori**, 2007; ☞ (17) profesor **Octavian Cătălin Onofrei**, 2007, aceştia din urmă fiind abilitați ca doctori în Filosofie, la Universitatea „Al. I. Cuza", sub îndrumarea profesorului Ştefan Celmare.

3.2.2. *LOGICA*, respectiv *FILOSOFIA FORMALĂ*, sau *RAȚIONALĂ* (cum îi spuneau disciplinei în atenție un Christian Wolff, sau Immanuel Kant), de departe cea mai consecvent şi cea mai proeminent ilustrată dintre preocupările iubitorilor ieşeni de înțelepciune, a fost predată încă din stadiul Academiei Mihăilene, de către Eftimie Murgu şi alții. Ea are, la Iaşi, reprezentanți de marcă în şirul alcătuit de: Simion Bărnuțiu, Titu Maiorescu, Constantin Leonardescu, Petre P. Negulescu, Ion Petrovici, Dan Bădărău, Vasile Pavelcu, Al. Claudian, Grigore C. Moisil, Petre Botezatu şi alții. Activitatea acestora avea să fie continuată de reprezentanții ultimelor două generații: Teodor Dima, Petru Ioan, Traian Ştirbăț, George Ceauşu, Constantin Sălăvăstru, Melentina Toma, George Fîrte şi alții. Despre aportul unora sau altora dintre autorii menționați dau seamă, între alții: ☞ (1) Alexandru Surdu, în *Contribuții româneşti în domeniul logicii în*

secolul al XX-lea, „România de Mîine", București, 1999; ☞ (2) Alexandru Surdu, Dragoș Popescu (coord.), în *Istoria logicii românești*, Editura Tehnică, seria „Cogito", 2006; ☞ (3) George Ceaușu, Petru Ioan, Melentina Toma, prin *Contributori în centrul logicii ieșene – 150 de ani în slujba Organon-ului la Universitatea „Al. I. Cuza"*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2010. Ordinea în care au fost menționate cele trei volume se suprapune, nu întîmplător, cu exigența acoperirii progresive a cît mai multor contributori cu ascendență ieșeană la dezvoltarea disciplinei în atenție.

Din lista publicațiilor aferente logicii ieșene se vor regăsi și alți susținători ai disciplinei, atît de la Universitatea „Al. I. Cuza" (ca în cazul celor două facultăți de Teologie, cea Ortodoxă și cea Romano - Catolică), cît și din cadrul altor instituții ieșene de învățămînt superior: Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi", Universitatea „Petre Andrei", Institutul de Studii Europene „Ștefan Lupașcu", Universitatea „Mihail Kogălniceanu" și așa mai departe.

Să urmărim, însă, șirul preocupărilor în domeniu, pe intervalul mai larg decît istoria învățămîntului superior de la Iași, ales astfel încît să se acopere și aportul prințului filosof cu ascendență în preajma Episcopiei de Huși, socotit de francezi a merita să figureze printre cele dintîi o sută de mari spirite ale umanității:

➢ **Dimitrie Cantemir**: • *Compendiolum universae logices institutionis* 1700 - 1704; trad. rom. (*Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii*) de către Dan Slușanschi, la Editura Științifică, București, 1995;

➢ **Simion Bărnuțiu**: • *Invetiatura cugetării* [15], parte rezervată Logicii, din scrierea: *Despre Philosophia despre totul*, Blaj, 1857; • *Logica* [litogr.], Iași, 1871;

➢ **Constantin Leonardescu**: • *Methodulu in scientile physico - naturale, essacte, morale și politice. Inducțiunea, analogia și deducțiunea* (these pentru a obține gradulu de licențiatu în litere și philosophie), Imprimeriile Statului, București, 1868;

➢ **Ioan Pop Florantin**: • *Fundamentu de filosofie. Psichologia, logica, morala, teodiceea*, Tipografia „Buciumului Românu", Iași, 1871; • *Fundamentu de filosofie. Psihologia, logica, morala, estetica și educația*, 1872; • *Logica*, București, 1892; • *Principii de logică*, ediția a II-a, Editura „Frații Saraga", Iași, 1893;

[15] A se vedea și: ms. rom. 39, aflat la Filiala Cluj - Napoca din cadrul Bibliotecii Academiei Române, Fondul Blaj. Cf.: Ioan Oprea, *Terminologia filosofică românească modernă*, Editura Științifică, București, 1996, p. 326

INTRODUPTIUNE: §.1. Conceptulu; §.2. Divisiunea; §.3. Alte divisiuni; §.4. Valoarea logicei; §.5. Istor'a logicei / PARTEA I: LOGIC'A CURATA: CAPU I: §.6. Logic'a elementaria si metodologica / LOGIC'A ELEMENTARIA: §.7. Criteriale adeverului; §.8. Criteriale logice; §.9. Legea identitatii; §.10. Legea contradiptiunii; §.11. Legea ratiunii; §.12. Legea exclusi tertii / CAPU II: §.13. Elementele cugetarii; §.14. Conceptele; §.15. Consideratiunea conceptelor; §.16. Cantitatea conceptelor; §.17. Cantitatea intensiva; §.18. Cantitatea estensiva; §.19. Caretatea conceptelor; §.20. Relatiunea conceptelor; §.21. Identitatea şi diversitatea conceptelor; §.22. Convenienti'a si repumnanti'a conceptelor; §.23. Opusetiunea contradiptoria si contraria; §.24. Esentialile si accidentalele conceptelor; §.25. Materi'a si form'a conceptelor; §.26. Subordinatiunea si coordinatiunea conceptelor; §.27. Concepte generali; §.28. Modalitatea conceptelor; §.29. Operatiunile mentii, prein cari produce conceptele dupre formele loru / CAPU III: DE JUDECIA: §.30. Judeciulu; §.31. Materi'a si form'a judeciului; §.32. Formele logice ale judecialoru; §.33. Cantitatea judecialoru; §.34. Caretatea judecialoru; §.35. Relatiunea judecialoru; §§.36 - 37. Modalitatea judecialoru; §.38. Forme de propusetiuni; §.39. Comparatiunea judecialoru; §.40. Identitatea judecialoru; §.41. Diversitatea judecialoru; §.42. Subordinatiunea si coordinatiunea judecialoru; §.43. Convenienti'a si repumnanti'a judecialoru; §.44. Conversiunea si contrapusetiunea judeciului; §.45. Diversitatea judecialoru in respeptu scientificu / CAPU IV: DE RATIUNAMENTE: §§.46 - 47. A ratiunà si ratiunamente; §.48. Cele trei judecia seau propusetiuni; §.49. Terminii ratiunamentului; §.50. Form'a ratiunamentului; §.51. Formele ratiunamenteloru; §.52. Ratiunamentulu categoricu; §.53. Regul'a fundamentale a ratiunamentului categoricu; §.54. Regule speciali ale ratiunamentului categoricu; §.55. Ratiunamentulu ipoteticu; §.56. Regul'a fundamentale a ratiunamentului ipoteticu; §§.57 - 58. Form'a si mudurile rationamentului ipoteticu; §.59. Rationamentulu desjuntivu; §.60. Modurile ratiunamentului desjuntivu; §.61. Regul'a fundamentale a ratiunamentului desjuntivu; §.62. Alte regule; §.63. Dilem'a; §.64. Regulele dilemateloru / CAPU V: §.65. Modificatiunile ratiunamenteloru; §.66. Ratiunamentele decurtate si contrase; §.67. Rationamenulu decurtatu; §.68. Rationamentulu contrasu; §.69. Rationamentele nemediate; §.70. Rationamentele identitatii; §.71. Rationamentele subalternatiunii; §.72. Rationamentele opusetiunii; §.73. Rationamentele conversiunii; §.74. Rationamentele modalitatii; §.75. Figurile silogistice; §.76. Monosilogismu si polisilogismu; §.77. Polisilogismu; §.78. Polisilogismi completi si necompleti; §.79. Seri'a silogistica; §.80. Prosilogismu si episilogismu; §.81. Seri'a silogistica, progresiva si regresiva; §.82. Polisilogismii necompleti; §.83. Soritele; §.84. Soritele ordinariu seau comune; §.85. Soritele inversu; §.86. Resolutiunea soritiloru; §.87. Epicherem'a; §.88. Parasilogismi si sofismate; §.89. Parasilogismii formali; §.90. Parasilogismii materiali / CAPU V: METODOLOGI'A LOGICA: §.91. Metodu; §.92. Form'a scientiei; §.93. Obieptulu si scopulu metodologiei; §.94. Metodu analiticu si sinteticu; §.95. Trei operatiuni ale sistemii scientifice; §.96. Definitiunea; §§.97 - 100. Speciele definitiunii; §.101. Regule definitiunii; §.102. Despre divisiuni; §§.103 - 106. Specie de divisiune; §.107. Regulele divisiunii / CAPU VI: DESPRE ARGUMENTATIUNI: §.108. Argumentatiune; §.109. Partile constitutive ale argumentatiunii; §§.110 - 116. Speciele argumentatiunii; §.117. Regulele argumentatiunii / PARTEA II: LOGIC'A APLICATA: §.118. Logic'a aplicata elementaria si metodic'a aplicata / CAPU VII: LOGIC'A ELEMENTARIA APLICATA: §.119. Aparentia si erore; §.120. Specie de erori; §.121. Erori principali si erori derivative; §.122. Daca erorile sunt stricatiose; §.123. Remediale logice in contra eroriloru; §.124. Remediale preservative; §.125. Remediale sanative / CAPU VIII: METODOLOGI'A LOGICA APLICATA: §.126. Divisiune / A. Despre cêstigarea cunoscentieloru: §.127. Esperenti'a si carapterele ei logicu; §.128. Universalitatea si necesitatea cunoscentieloru empirice; §.129. Esperenti'a propria si straina; §.130. Meditarea; §.131. Audirea; §.132. Leptur'a; §.133. Critic'a; §.134. Ermeneutic'a; §.135. Regule ulteriori de leptura / B. Despre cuminecarea cunoscentieloru: §.136. Invetiamentu si colocutiune; §.137. Invetiamentulu; §.138. Colocutiunea

Tabla de materii la secţiunea secundă, rezervată logicii, în volumul PSICOLOGI'A EMPIRICA SI LOGIC'A, purtînd semnătura lui Simeone Barnutiu [16], *apărut la Iaşi, în 1871*

➢ **Titu Maiorescu:** • *Logica* (partea I: *Logica elementară*), Editura „Socec", Bucureşti, 1876; ediţia [17] a II-a, completată cu „Metodologia", Edi-

[16] Ce ni se recomandă, pe coperta interioară a cărţii (pe care o traduce !), ca *„doptore în legi, profesore de dereptulu naturale* [...] *şi de filosofia la Universitatea de Iaşi"*

tura „Socec", București, 1887; ediția a III-a, 1890; ediția a IV-a, 1894; ediția a V-a, 1898; ediția a VI-a, 1913; ediția a VII-a, 1919; • *Logica, cu îndreptările, adăugirile și însemnările autografe ale autorului*, ediție îngrijită de Iosif Brucăr, „Monitorul Oficial / Imprimeriile Statului", București, 1940; • *Logica elementară*, 1 - 3, trad. de Alexandru Surdu, în „Astra", XVII, nr. 1, 3, respectiv 6, Brașov, 1983; • *Scrieri de logică*, sub îngrijirea lui Alexandru Surdu, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988; • *Logica și aplicațiile ei*, ediție îngrijită, note și *Cuvînt introductiv* sub semnătura lui Viorel Iulian Tănase, Editura „Univers Enciclopedic", București, 2000;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Principiile fundamentale ale istoriei*, în: „Arhiva", anul IX, Iași, 1898, pp. 1 - 34, 125 - 160, 249 - 272, 362 - 391, 485 - 520, 619 - 643; anul X, 1899, pp. 1 - 37, 261 - 293, 385 - 464, 633 - 678; • *Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei*, în: „Analele Academiei", Memoriile secției de Istorie, s. II, tom 21, 1898 / 1899, pp. 463 - 479; • *Les principes fondamentaux de l'histoire*, „Ernest Leroux", Paris, 1899; • *Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei*, Tipografia „H. Goldner", București, 1899; • *Principiile fundamentale ale istoriei*, Tipografia „H. Goldner", Iași, 1900;

INTRODUCERE (1. *Originea istorică a Logicei*; 2. *Argumentarea*; 3. *Definirea Logicei*; 4. *Logica formală*; 5. *Folosul Logicei*; 6. *Împărțirea Logicei*) / *PARTEA ÎNTÎI: LOGICA ELEMENTARĂ:* 7. *Ideea ca judecată. Împărțirea Logicei elementare* / *CAP. I: TEORIA NOȚIUNILOR* (8. *Explicarea noțiunii*; 9. *Noțiune și cuvîntul*; 10. *Prefacerea cuvintelor*; 11. *Conținutul. Noțiuni concordante și opuse*; 12. *Opoziționea completă*; 13. *Noțiuni pozitive și negative*; 14. *Sfera. Noțiuni identice, ordinate, încrucișate și exclusive*; 15. *Contrastul între conținut și sferă*) / *CAP. II: TEORIA JUDECĂȚILOR* (16. *Actul judecării*; 17. *Judecăți afirmative și negative, universale și particulare*; 18. *Alte împărțiri ale judecăților*; 19. *Judecăți simple și compuse*; 20. *Judecăți categorice și hipotetice*; 21. *Judecăți analitice și sintetice*; 22. *Raportul sferelor subiectului și predicatului*; 23. *Schimbarea judecăților*; 24. *Subalternarea*; 25. *Opoziționea și subcontrarietatea*) / *CAP. III: TEORIA SILOGISMELOR* (26. *Forma silogismului*; 27. *Silogismele improprii*; 28. *Valoarea silogismului*; 29. *Regulele silogismelor, silogisme hipotetice, dilemma*; 30. *Figurile silogistice*; 31. *Modurile figurei I*; 32. *Numai 4 moduri în figura I*; 33. *Modurile figurei II și reducerea la fig. I*; 34. *Modurile figurei III*; 35. *Valoarea figurilor silogistice*; 36. *Polisilogismul*) / *PARTEA A DOUA: METODOLOGIA:* 37. *Scopul metodologiei*; 38. *Principiul rațiunii suficiente*; 39. *Principiile logice*; 40. *Certitudinea*; 41. *Sistem și știință*; 42. *Împărțirea metodologiei* / *CAP. I: DESCRIEREA ȘI CLASIFICAREA* (43. *Descrierea*; 44. *Clasificarea*; 45. *Genuri și specii*; 46. *Felurile clasificării*) / *CAP. II: DEFINIȚIUNEA ȘI DIVIZIUNEA* (47. *Definițiunea*; 48. *Erori în definițiuni*; 49. *Diviziunea*; 50. *Dichotomii, trichotomii, politomii*) / *CAP. III: DEMONSTRAȚIUNEA* (51. *Demonstrațiunea, axiom, teorem*; 52. *Demonstrațiunea prescurtată*; 53. *Demonstrațiunea indirectă*; 54. *Definițiuni constructive*; 55. *Erori în demonstrațiune*) / *CAP. IV: INDUCȚIUNEA* (56. *Teoria nouă*; 57. *Legătura fenomenelor succesive*; 58. *Raport causal și lege naturală*; 59. *Concordanța, diferența, variația concomitantă*; 60. *Combinația metodelor experimentale*; 61. *Analiza și sinteza*; 62. *Hipoteza*; 63. *Analogia: Notă despre istorie*; 64. *Sofismele*) / *APENDICE: Izvoare și notițe bibliografice*

Tabla de materii la manualul de Logică, al lui Titu Maiorescu, ediția a VI-a, București, 1913

[17] Un manual, spune autorul, reprezentînd *„un scurt rezumat al prelegerilor asupra logicii ținute la Universitatea din Iași în anii 1863 - 1872 și la cea din București, de la 1888 încoace"*. A se vedea: Titu Maiorescu, *Prefață* la a doua ediție

TEORIA NOŢIUNILOR

1. *Introducere: Cîteva definiţii de logică; Definiţia preferată; Definiţii antropomorfice; Concepţii exagerate despre logică; Controverse mai vechi; Controverse nouă; Logica, ştiinţă normativă* / 2. *Ce sînt şi cum se alcătuiesc noţiunile* / 3. *Fiinţa psihologică a noţiunilor* / 4. *Sferă şi conţinut* / 5. *Împărţirea noţiunilor* / 6. *Raporturile dintre noţiuni*

PROBLEME DE LOGICĂ

Asupra judecăţilor problematice / *Judecăţile singulare* / *Contribuţii la teoria polisilogismelor* / *Considerări asupra Metodologiei* / *O nouă metodă inductivă* / *Metoda inductivă a „rămăşiţelor"* / *Hipotezele şi limbagiul* / *Logica şi Auguste Comte*

Tabla de materii în cazul volumelor de logică semnate de Ion Petrovici, în anul 1910, respectiv 1911

La théorie de l'histoire, deuxième édition: *Des Principes fondamentaux de l'histoire*, „Ernest Leroux", Paris, 1908; • *Zur Logik der Geschichte*, în: „Historischen Zeitschrift", Bd. 102, Heft 3, din 29 mai 1909, pp. 473 - 498;

➢ **Ion Petrovici**: • *Contribuţii la utilitatea logicii*, în: „Convorbiri literare", nr. 11 - 12, Bucureşti, 1905; • *Teoria noţiunilor. Studiu de logică*[18], Tipografia Profesională „Dim. C. Ionescu", Bucureşti, 1910; ediţia a II-a, Tipografia „Jockey - - Club", Ion C. Văcărescu, Bucureşti, 1924; ediţia a III-a, cu text îngrijit, *Studiu introductiv* şi note de Constantin Sălăvăstru, Editura „Polirom", Iaşi, 1998; • *O nouă metodă inductivă*, în: „Studii filosofice", tom V, fasc. I, Bucureşti, 1910, pp. 5 - 23; • *Ipotezele şi limbajul*, în: „Convorbiri literare", an. XLIV, Bucureşti, 1910, pp. 459 - 476; • *Metoda inductivă a „rămăşiţelor"*, în: „Convorbiri literare", an. XLIV, Bucureşti, 1910, pp. 738 - 753; • *Probleme de logică*, Tipografia „Dacia" P. & D. Iliescu, Iaşi, 1911; ediţia a II-a, adăugită (prin capitolul „Logica şi Auguste Comte", reluat după: „Convorbiri literare", nr. 7 - 8, 9, 10 şi 11, Bucureşti, 1914, pp. 731 - 751, 881 - 902, 1035 - 1048, respectiv 1111 - 1117), Editura Literară a Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1923; ediţia a III-a, Editura Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1928; ret. în: Ion Petrovici, *Opere filosofice*, ediţie îngrijită de Gheorghe Vlăduţescu, Alexandru Boboc, Florin Frunză, Sabin Totu, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2006, pp. 9 - 111; • *Probleme de logică*, ediţie îngrijită de Constantin Sălăvăstru, Editura „Agora", Iaşi, 1996; • *Curs de logică*, vol. 1, *Logica formală*; vol. 2, *Metodologie*, text litografiat, Facultatea de Litere, Iaşi, 1915 - 1916 / ediţie îngrijită, prefaţată şi adnotată de Constantin Sălăvăstru, Editura Insitutului European, Iaşi, 2000; • *Metoda analogiei*, în: „Gîndirea", anul XX, nr. 2, Bucureşti, 1941, pp. 61 - 68; • *Problema adevărului*, în: „Gîndirea", anul XX, nr. 9, Bucureşti, 1941;

➢ **Dan Bădărău**: • *Cauzalitate şi finalitate în logică*, I - II, în: „Viaţa Românească", an XVIII, nr. 7 - 9, Iaşi, 1926, pp. 93 - 118, respectiv 302 - 317; reed. în regim de carte, la „Viaţa Românească", Iaşi, 1930; • *L' individuel chez*

[18] Studiu considerat de autor a fi *„cea dintîi parte din expunerea sistematică a întregii logici"*, un proiect rămas la stadiul de promisiune

Aristote, Éditions „Boivin et Cie", Paris, 1936; • *Virtualitățile noțiunilor*, I - II, în: „Minerva", vol. 1, București, 1927; • *Du jugement comme acte signifiant*, Institutul Românesc de Arte Grafice „Brawo", Iași, 1943; reeditată, un an mai tîrziu, la „F. Roth & C^ié", Lausanne, 1944; • *Introducere la teoria judecății*, în: „Ethos", nr. 1 - 2, Iași / București, 1945, pp. 5 - 63; • *Despre indeterminație la judecățile particulare*, în: „Cercetări filosofice", nr. 1, Editura Academiei, București, 1956, pp. 237 - 252; • *Dubla negație în vorbirea curentă*, I- II, în: „Cercetări filosofice", nr. 1, 1958, București, pp. 63 - 88; partea a doua – text inedit, pînă la ediția antologică realizată după moartea gînditorului, de către Vasile Pavelcu; • *Aristote et la dialectique*, în: „Analele Universității «C. I. Parhon»", seria *Acta Logica*, an 1, 1958, pp. 25 - 60; • *La tautologie déductive: le raisonnement a fortiori*, în: „Analele Universității București", seria *Acta Logica*, an II, București, 1959, pp. 45 - 70; • *Critica unor concepții idealiste despre structurile logice*, în: „Cercetări filosofice", nr. 5, 1959, pp. 117 - 137; *Studii de materialism dialectic*, Editura Academiei, București, 1960, pp. 211 - 238; • *Sur la définition et son caractère d'objectivité*, în: „Revue des Sciences Sociales", série *Philosophie et Psichologie*, nr. 1, Editura Academiei Române, București, 1962; • *Le syllogisme et le problème de la véracité des prémisses*, în: Athanase Joja, Mihail Ralea, Constantin I. Gulian (coord.), *L'homme et la société contemporaine*, Editura Academiei Române, București, 1963; • *Categoriile la Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 1, Editura Academiei Române, București, 1965, pp. 13 - 28; • *Cu privire la categoriile lui Aristotel. Addendum*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 3, Editura Academiei Române, București, 1965, pp. 287 - 308; • *Cuplul dialectic în logica lui Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 8, Editura Academiei Române, București, 1965, pp. 1041 - 1054; • *Quid sit logica*, în: „Revista de Filosofie", tom XIV, nr. 9, București, 1967, pp. 1037 - 1042; • *Le „calcul" logique de Condillac*, în: „Revue philosophique de la France et de l'étranger", nr. 3, Paris, 1968, pp. 337 - 360; • *Les propositions de vérité et la modalité*, în: „Revue des Sciences Sociales", série *Philosophie et Logique*, nr. 2, Editura Academiei Române, București, 1969, pp. 117 - 162; • *Posibil și potență*, comunicare publicată postum, în: „Revista de Filosofie", tom XXII, nr. 2, Editura Academiei Române, București, 1975, pp. 209 - 256; • *Autour des tables des catégories dans l'oeuvre d'Aristote*, comunicare pregătită pentru Congresul Internațional de Filosofie, de la Viena, și apărută postum în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, sub redacția lui Vasile Pavelcu, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1979, pp. 75 - 81; • *Noțiunea de „concept" de-a lungul istoriei*, text publicat postum în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1979, pp. 247 - 318; *Despre raționamentul silogistic*, text apărut postum, în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, vol. II, Editura Academiei Române, București, 1983, pp. 213 - 285; •

Propoziţiile de adevăr şi modalitatea, în: „Probleme de Logică", vol. I, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1968, pp. 43 - 62;

➢ **Ştefan Bârsănescu:** • *Teoria categoriilor: contribuţiuni cu privire la evoluţia sistemelor de categorii*, Editura „Viaţa Românească", Iaşi, 1932; • *Le statut des entités abstraites dans la science de l' éducation*, în: „Noesis", tome II, Bucureşti, 1974, pp. 40 - 46; • *Athanasie Joja*, în: „Noesis", tome II, Editura Academiei, Bucureşti, 1974, pp. 18 - 31;

➢ **Mihail Uţă:** • *Logica negaţiei*, Iaşi, 1937;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Curs de logică* (dactilogr.), Universitatea Bucureşti, 1937 - 1938; • *Judecata psihologică şi judecata logică*, în: „Ethos", an I, nr. 3 - 4, 1944;

➢ **Grigore C. Moisil:** • *Logique modale*, Editura „Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului", Bucureşti, 1942; • *Încercări vechi şi noi de logică neclasică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965; • *Elemente de logică matematică şi de teoria mulţimilor*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968; • *Essais sur les logiques non - chrysippiennes*, Éditions de l' Académie Roumaine, Bucureşti, 1972; • *Lecţii despre logica raţionamentului nuanţat*, ediţie îngrijită de Solomon Marcus, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1975;

Prefaţă / I. ALGEBRA MULŢIMILOR: Incluziunea; Reuniunea; Intersecţia; Mulţimea vidă, mulţimea totală, mulţimi cu un singur element (mulţimi disjuncte / mulţimea vidă şi mulţimile cu un element / mulţimea totală / exerciţii); *Legile de distributivitate şi absorbţie* (legile de distributivitate / legile de absorbţie); *Complementarea unei mulţimi* (exerciţii / diferenţa / reziduaţia / suma [diferenţa simetrică] / suma duală, sau echivalenţa / funcţia lui Sheffer / funcţia „nici" / funcţia majoritară / disjuncţia condiţionată); *Forma aristotelică a judecăţilor / II. ALGEBRA RELAŢIILOR: Relaţii binare* (implicaţia relaţiilor / conjuncţia relaţiilor / echivalenţa relaţiilor / negaţia unei relaţii/ disjuncţia relaţiilor / produsul relaţiilor / transpusa unei relaţii / exerciţii); *Relaţia de identitate; Relaţii de preordine; Relaţii de echivalenţă* (clase de echivalenţă); *Relaţii de ordine; Produs cartezian; Relaţii* n - *are / III. FUNCŢII: Definiţia noţiunii de funcţie* (exerciţii / restricţia şi extensiunea unei funcţii / funcţia caracteristică a unei mulţimi / extinderea unei funcţii la o funcţie de submulţimile domeniului); *Surjecţii* (funcţia pseudoinversă / exerciţii); *Injecţii* (exerciţii / incluziunea ca funcţie); *Bijecţii; Suprapunerea a două funcţii* (teoreme / exerciţii); *Alte proprietăţi ale funcţiilor* (relaţia de echivalenţă, generată de o funcţie); *Funcţii cu domeniul sau codomeniul finit* (funcţii cu domeniul şi codomeniul finit / mulţimi indexate); *Relaţii funcţionale; Produsul cartezian al mai multor mulţimi* (funcţii de mai multe variabile / proprietăţi diverse); *Funcţii şi relaţii în mulţimea „cît" / IV. MULŢIMI DE MULŢIMI: Reuniune infinită; Intersecţie infinită; Legile lui Morgan; Partiţii; Produs cartezian infinit; Axioma lui Zermelo; Legile distributive* (legile de idempotenţă); *Proprietăţi ale endomorfismelor; Teorema lui Banach / V. ALGEBRE BOOLEENE / VI. REDUCEREA ALGEBREI MULŢIMILOR ŞI A ALGEBREI RELAŢIILOR LA LOGICA PREDICATELOR: Implicaţia, conjuncţia, echivalenţa, disjuncţia şi negaţia; Tipuri de demonstraţie; Demonstraţii folosind teoreme ale logicii propoziţiilor; Cuantorul universal; Cuantorul existenţial / VII. ANALIZA JUDECĂŢILOR DIN CAPITOLELE PRECEDENTE: Alfabetul utilizat; Definiţia semantică a tezelor în logica propoziţiilor; Definiţia sintactică a tezelor în logica propoziţiilor; Definiţia sintactică a tezelor în logica predicatelor; Identitatea; Mulţimea elementelor ce au o proprietate dată; Relaţii binare într-o mulţime finită; Teoria grafurilor; Teoria tipurilor / VIII. APLICAŢII ALE LOGICII MATEMATICE: Aplicaţii la logica clasificării; Aplicaţii la circuitele cu contacte; Aplicaţii în economia matematică; Aplicaţii în lingvistica matematică / ADDENDA*

Tabla de materii la volumul ELEMENTE DE LOGICĂ MATEMATICĂ ŞI DE TEORIA MULŢIMILOR, publicat de Grigore C. Moisil, la Editura Ştiinţifică, din Bucureşti, 1968

OBIECTUL ȘI IMPORTANȚA LOGICII (1. Treptele cunoașterii; 2. Condițiile gîndirii logice; 3. Logica și celelalte științe; 4. Gîndirea și limba; 5. Importanța logicii) / *NOȚIUNEA: Operațiile gîndirii și formarea noțiunilor* (1. Importanța noțiunilor; 2. Comparația; 3. Analiza și sinteza; 4. Abstractizarea și generalizarea; 5. Noțiunea ca reflectare a necesarului; 6. Noțiunea, reprezentarea și cuvîntul); *Conținutul și sfera noțiunilor* (1. Ce este conținutul și sfera noțiunilor; 2. Raportul dintre sfera și conținutul noțiunii; 3. Operații logice cu privire la sfera și coținutul noțiunilor; 4. Noțiuni - gen și noțiuni - specie; 5. Felurile noțiunilor); *Raporturile dintre noțiuni* (1. Noțiuni concordante și noțiuni opuse; 2. Noțiuni concordante; 3. Noțiuni opuse); *Definiția* (1. Ce este definiția; 2. Regulile definiției; 3. Noțiuni care nu se pot defini prin genul proxim și diferența specifică; 4. Felurile definițiilor; 5. Operații care înlocuiesc definiția; 6. Importanța definiției); *Diviziunea și clasificarea* (1. Ce este diviziunea; 2. Regulile diviziunii; 3. Felurile diviziunii; 4. Ce este clasificarea; 5. Regulile clasificării; 6. Felurile clasificării) / *JUDECATA: Judecata și importanța ei* (1. Ce este judecata; 2. Judecata și adevărul; 3. Structura judecății; 4. Judecata și propoziția): *Felurile judecății* (1. ~ după calitate; 2. ~ după cantitate; 3. ~ după calitate și cantitate; 4. ~ după relație; 5. ~ după modalitate); *Distribuirea termenilor în judecată* (1. Judecățile universal - afirmative; 2. ~ particular - afirmative; 3. ~ universal - negative; 4. ~ particular - negative); *Inferențe imediate* (1. Raporturile dintre judecăți; 2. ~ „A" și „I", respectiv „E" și „O"; 3. ~ „A" și „E"; 4. ~ „A" și „O", respectiv „E" și „I"; 5. ~ „I" și „O"); *Alte inferențe imediate* (1. Conversiunea; 2. ~ judecăților universal - afirmative; ~ judecăților particular - afirmative; 4. ~ judecăților universal - negative; 5. ~ judecăților particular - negative; 6. Obversiunea); *Legile fundamentale ale gîndirii* (1. Principiul identității; 2. ~ noncontradicției; 3. ~ terțului exclus; 4. ~ rațiunii suficiente) / *RAȚIONAMENTUL; RAȚIONAMENTELE DEDUCTIVE: Raționamentul și importanța lui* (1. Caracterizarea generală a raționamentului; 2. Felurile de raționament); *Silogismul și structura lui* (1. Ce este silogismul; 2. Structura silogismului; 3. Axioma silogismului); *Legile generale ale silogismului* (1. Legile termenilor; 2. Legile premiselor); *Figurile și modurile silogismului* (1. Clasificarea figurilor silogistice; 2. Modurile silogistice; 3. Figura I a silogismului; 4. Figura a II-a; 5. Figura a III-a; 6. Figura a IV-a; Reducerea modurilor silogistice); *Forme compuse și forme prescurtate ale silogismului* (1. Polisilogismul; 2. Entimema; 3. Epicherema); *Raționamente ipotetice și raționamente disjunctive* (1. Raționamente ipotetice; 2. Raționamente ipotetico - categorice; 3. Importanța raționamentelor ipotetico - categorice; 4. Raționamente disjunctive și disjunctivo - categorice; 5. Raționamente disjunctivo – ipotetice; 6. Raționamente de relații); *RAȚIONAMENTUL INDUCTIV: Importanța și structura raționamentului inductiv* (1. Caracterizarea inducției; 2. Felurile inducției; 3. Inducția completă; 4. Inducția incompletă și felurile ei; 5. Inducția incompletă prin simplă enumerare; 6. Inducția incompletă științifică; 7. Erorile în inducție); *Demonstrația și combaterea* (1. Principiile demonstrației; 2. Structura demonstrației logice; 3. Procedeul de demonstrație; 4. Modurile demonstrației; 5. Contactul cu datele experienței; 6. Regulile demonstrației și erorile în demonstrație); *CUNOAȘTEREA ȘTIINȚIFICĂ:* Caracterizarea cunoașterii științifice; Clasificarea științelor; Metodologia cercetării științifice; Observația științifică; Experimentul; Metodele inductive de stabilire a relațiilor cauzale între fenomene; Ipoteza; Modelarea; *Legile științei; APENDICE:* 1. Istoricul logicii; 2. Reprezentarea judecăților și a inferențelor prin diagramele lui Venn; 3. Contrapoziția și inversiunea; 4. Cu privire la metodele lui J. St. Mill și la inducție; 5. Analogia / *EXERCIȚII*

Cuprinsul manualului de LOGICĂ semnat de Vasile Pavelcu împreună cu Ion Didilescu

➢ **Vasile Pavelcu:** • *Adevăr și eroare*, în: „Cuget Moldovenesc", nr. 5 - 7, Editura „Gheorghiu", Iași, 1943, pp. 25 - 53; • *Paradoxele logicii*, în: „Revista Fundațiilor Regale", nr. 6, București, 1944, pp. 552 - 570; • *Despre paradoxe*, în: „Ethos", I, nr. 4, Tipografia „Sabin Solomon", Alba Iulia, 1944, pp. 387 - 400; • *Logica*, în colaborare cu Ion Didilescu (manual pentru liceele pedagogice), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1959, cu revizuiri în anii 1965, 1967, 1973;

➢ **Petre Botezatu:** • *Logica nouă*, în: „Ethos", tom I, nr. 2 - 3, Iaşi / Alba Iulia, 1944, pp. 287 - 289; • *Teoria raţionamentului întemeiată pe structura obiectelor*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", secţia III (*Ştiinţe sociale*), tom V, 1959, pp. 183 - 198; • *Dezvoltarea logicii formale în raport cu logica clasică şi cu logica matematică*, în: *loc. cit.*, seria III, tomul VI, 1960, pp. 131 - 137; • *La logique et les objets*, în: „Atti del XII Congresso Internazionale di Filosofia" (12 - 18 septembrie 1958, Venezia - Padova), vol. V, Firenze, 1960, pp. 77 - 83; • *Disoluţia noţiunii de adevăr în sistemele logice neopozitiviste*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii din Iaşi", secţia III (*Ştiinţe sociale*), supliment la tomul VI, fasc. 2, 1960, pp. 229 - 236; • *Les raisonnements transitifs*, în: „Analele Universităţii Bucureşti", seria *Acta logica*, anul I, nr. 1, 1960, pp. 59 - 81; • *De la déduction des conclusions probables*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tome IX, nr. 3, Bucureşti, 1965, pp. 105 - 111; • *Silogismul aristotelic şi actualitatea sa*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria III-b, *Ştiinţe filosofice*, tom XII, 1966, pp. 9 - 22; • *La logique extensionaliste et la double négation*, în: „Analele Universităţii Bucureşti", seria *Acta Logica*, nr. 10, anul X, 1967, pp. 179 - 182; • *Logique opératoire. Esquisse d'une logique naturelle*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tome XII, nr. 2 - 3, Editura Academiei, Bucureşti, 1968, pp. 217 - 224; • *Schiţă a unei logici naturale. Logică operatorie*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969; • *La double négation*, în: „Akten des XIV. Internationalen Kongresses für Philosophie", vol. III, „Herder" Verlag, Wien, 1969, pp. 28 - 32; • *L'implication probable et l'implication certaine*, în: „Analele Universităţii Bucureşti", seria *Acta Logica*, numărul 12, pe 1969 (dedicat contribuţiei participanţilor la colocviul internaţional *„La modalité du jugement chez Aristote et dans la logique moderne"*, organizat la Braşov, între 26 şi 31 august 1969), pp. 121 - 123; • *Dubla negaţie*, în: „Revista de Filosofie", tom XVI, nr. 1, Bucureşti, 1969, pp. 115 - 119; • *Logiques à implication probable et logiques à implication certaine*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tome XIV, nr. 3, Bucureşti, 1970, pp. 213 - 223; • *Valoarea deducţiei*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1971; • *Le syllogisme aristotélique et son actualité*, în: Athanase Joja (coord.), *Recherches sur l'Organon*, Editura Academiei, Bucureşti, 1971, pp. 75 - 87; • *Les niveaux de construction de la logique*, în: „Abstracts of the IV-th International Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science", C. I. D. S. S. P., Bucharest, 1971, pp. 101 - 102; • *Nivelele de construcţie a logicii*, în: „Forum", seria *Ştiinţe Sociale*, anul III, nr. 1 (*Filosofia ştiinţei*), Bucureşti, 1971, pp. 71 - 74; • *Semiotică şi negaţie. Orientare critică în logica modernă*, Editura „Junimea", Iaşi, 1973; • *Negaţia în logica formală modernă*,

în: „Revista de Filosofie", tom XX, nr. 1, 1973, pp. 67 - 81; • *Silogistica nouă*, în: Petre Botezatu, Teodor Dima, Gheorghe Enescu și alții, *Direcții în logica modernă*, Editura Științifică (seria „Logos"), București, 1974, pp. 7 - 54; • *Sistemul relațiilor interpropoziționale*, în: „Analele Științifice ale Universității din Iași", secția III-b, *Științe filosofice*, tomul XX, 1974, pp. 53 - 62; • *Formalisme și structuralitate*, în: Mircea Flonta (coord.), *Epistemologia și analiza logică a limbajului științei*, Editura Politică, București, 1975, pp. 9 - 20; • *Silogistica asertorico-problematică*, în: „Probleme de logică", tomul VI, Editura Academiei, București, 1975, pp. 73 - 91; • *Some Remarks about the M - logics*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tome XIX, nr. 3, București, 1975, pp. 215 - 216; • *Silogistica. Teoria clasică și interpretările moderne* (în colaborare cu Ion Didilescu), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976; • *Diversité des sens et des formes de l'induction*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tom XX, nr. 2, 1976, pp. 111 - 117; • *Ch. Perelman, Logique juridique – Nouvelle rhétorique* (recenzie, în colaborare cu Petru Ioan), în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tome XXI, nr. 3, 1977, pp. 297 - 298; • *Interogații. Convorbiri asupra spiritului contemporan*, Editura „Junimea", Iași, 1978; • *Revoluția științifico - tehnică în metodele de gîndire*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", secția III-b, tomul XXIV, 1978, pp. 1 - 4; • *Note de trecător. Reflecții în marginea vieții*, Editura „Junimea", Iași, 1979; • *Logica principiilor. Încercare de revalorizare a principiilor logice în contextul logicii moderne*, în: „Revista de Filosofie", tom XXVI, nr. 5, Editura Academiei, București, 1979, pp. 591 - 601; • *Homo*

Cuvînt înainte / 1. FORMELE ISTORICE ALE LOGICII: *1.1. Între logică și logic; 1.2. Logica deductivă* (1.2.1. Logica aristotelică; 1.2.2. Logica stoic-megarică); *1.3. Logica inductivă; 1.4. Logica științei; 1.5. Probleme ale evoluției: unitatea și progresul logicii / 2.* FORMELE SISTEMATICE ALE LOGICII: *2.1. Între știință și artă; 2.2. Domenii și niveluri de construcție științifică; 2.3. Logica noetică, teorie a gîndirii* (2.3.1. Logica și psihologia; 2.3.2. Logica și gnoseologia; 2.3.3. Gîndirea ca obiect al logicii; 2.3.4. Formalismul și treptele logicii noetice); *2.4. Logica semiotică, teoria limbajului* (2.4.1. Limbajul logicii și treptele sale; 2.4.2. Logica și lingvistica); *2.5. Logica genetică, teorie a acțiunii* (2.5.1. Treptele logicii genetice; 2.5.2. Logica și praxiologia); *2.6. Logica obiectuală (reistică, ontologică), teorie a realității* (2.6.1. Treptele logicii obiectuale; 2.6.2. Logica și matematica); *2.7. Sistemul formelor științifice ale logicii / 3.* OBIECT, METODE, LEGI: *3.1. Subsistemele logicii* (3.1.1. Harta logicii; 3.1.2. Aspecte deficitare); *3.2. Metodele logicii* (3.2.1. Semiotica; 3.3.2. Formalizarea; 3.2.3. Structuralitatea; 3.2.4. Hermeneutica; 3.2.5. Un nou discurs asupra metodei); *3.3. Legi logice* (3.3.1. Perspectiva formală [3.3.1.1. Caracterizare; 3.3.1.2. Interpretări]; 3.3.2. Perspectiva factuală; 3.3.3. Perspectiva dialectică [3.3.3.1. Dialectica logicii; 3.3.3.2. Logica dialecticii]) / *4.* LOGICA PRINCIPIILOR: *4.1. Persistența disimulată a problemei; 4.2. Statutul filosofic al „principiilor"; 4.3. Tentative de întregire a tabelului principiilor logicii; 4.4. Principiile logice într-o nouă configurație; 4.5. Principiile logice ca sistem; 4.6. Principiul identității; 4.7. Principiul contradicției; 4.8. Principiul terțului exclus; 4.9. Principiul rațiunii suficiente*

Tabla de materii la volumul CONSTITUIREA LOGICITĂȚII, *apărut postum sub semnătura lui Petre Botezatu, la Editura Științifică și Enciclopedică din București, în 1983*

1. Introducere: 1.1. O încercare de logică naturală; 1.2. O logică orientată intensional; 1.3. O silogistică extinsă şi generalizată; 1.4. O logică a propoziţiilor exclusive; 1.5. O logică intermediară, de aplicabilitate curentă / Partea întîi: TEORIA GENERALĂ A OPERAŢIILOR LOGICE: 2. TEORIA INTUITIVĂ A OPERAŢIILOR LOGICE: 2.1. Transferul de proprietăţi (2.1.1. Tabela inferenţială *A*; 2.1.2. Tabela inferenţială *B*; 2.1.3. Tabela inferenţială *C*; 2.1.4. Tabela inferenţială *D*; 2.1.5. Încercare de generalizare); *2.2. Construcţia de obiecte* (2.2.1. Încercare de logică constructivă; 2.2.2. Tabela inferenţială *E*) / *3. PROBLEME PREALABILE: 3.1. Operaţia logică a silogismului; 3.2. Problema figurii 4; 3.3. Propoziţii exclusive şi exceptive / 4. SISTEMUL LOT: 4.1. Sintaxa sistemului LOT; 4.2. Sistemul inferenţelor LOT* (4.2.1. Subsistemul inferenţelor principale *LOT*; 4.2.2. Subsistemul inferenţelor secundare *LOT*); *4.3. Semantica sistemului LOT / 5. PROBLEME SPECIALE: 5.1. Regularităţi în subsistemul principal LOT* (5.1.1. Precizări prealabile; 5.1.2. Legi calitative în tabelele inferenţiale A şi *B*; 5.1.3. Legi calitative în tabelele inferenţiale C şi D; 5.1.4. Legi cantitative; 5.1.5. Completitudinea cantitativă a sistemului *LOT*); *5.2. Variante ale sistemului LOT* (5.2.1. Extindere; 5.2.2. Restrîngere; 5.2.3. Varianta propoziţională); *5.3. Problema deciziei / 6. SISTEMUL LOC: 6.1. Sintaxa sistemului LOC; 6.2. Sistemul inferenţelor LOC; 6.3. Semantica sistemului LOC; 6.4. Variante ale sistemului LOC // Partea a doua: APLICAŢIILE LOGICII OPERATORII: 7. LOGICILE SPECIALE / 8. SILOGISTICA OPERATORIE: 8.1. Delimitarea universului discursului; 8.2. Distincţii intensionale; 8.3. Un caracter specific silogisticii; 8.4. Propoziţiile generale exclusive; 8.5. Sistemul inferenţelor silogisticii operatorii* (8.5.1. Tabela inferenţială *A*; 8.5.2. Tabela inferenţială *B*; 8.5.3. Tabela inferenţială *C*; 8.5.4. Tabela inferenţială *D*); *8.6. Logica clasială constructivă / 9. MEREOLOGICA OPERATORIE: 9.1. Probleme introductive* (9.1.1. Încercări de mereologie; 9.1.2. Relaţiile partitive; 9.1.3. Logicile partitive tranzitive); *9.2. Mereologia relaţională* (9.2.1. Propoziţii exclusive şi cuantificate; 9.2.2. Sistemul inferenţelor mereologiei relaţionale); *9.3. Mereologia existenţială* (9.3.1. Propoziţii exclusive şi cuantificate; 9.3.2. Sistemul inferenţelor mereologiei existenţiale); *9.4. Mereologia poziţională* (9.4.1. Propoziţiile exclusive şi cuantificate; 9.4.2. Sistemul inferenţelor mereologiei poziţionale); *9.5. Mereologia funcţională* (9.5.1. Propoziţii exclusive şi cuantificate; 9.5.2. Sistemul inferenţelor mereologice funcţionale); *9.6. Mereologia constructivă / 10. FENOMENOLOGICA OPERATORIE: 10.1. Fenomenologica tranzitivă* (10.1.1. De la inducţie, la deducţie; 10.1.2. Relaţiile fenomenale; 10.1.3. Sisteme logice fenomenale); *10.2. Logica spaţio - temporală* (10.2.1. Delimitarea universului discursului; 10.2.2. Sistemul inferenţelor spaţio-temporare); *10.3. Logica [de tip] condiţional; 10.4. Logica [de tip] cauzal* (10.4.1. Delimitarea universului discursului; 10.4.2. Logica relaţională cauzală; 10.4.3. Logica existenţială cauzală); *10.5. Teleologica* (10.5.1. Propoziţii exclusive şi cuantificate; 10.5.2. Sistemul inferenţelor teleologice); *10.6. Fenomenologica [de tip] constructiv / 11. PERSPECTIVE ŞI CONCLUZII: 11.1. Logici speciale în perspectivă; 11.2. Logica operatorie şi logica simbolică*

Tabla de materii la volumul SCHIŢA UNEI LOGICI NATURALE. LOGICĂ OPERATORIE, publicat de Petre Botezatu la Editura Ştiinţifică, din Bucureşti, în 1969

logicus, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii din Iaşi", seria III-b, *Ştiinţe filosofice*, tomul XXV, 1979, pp. 57 - 62; • *Structurile intelectuale*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria III-b, *Ştiinţe filosofice*, tomul XXVI, 1980, pp. 65 - 68; • *Erotetica, logica întrebărilor: principii şi aplicaţii*, în: „Revista de Filosofie", tom XXVII, nr. 4, Bucureşti, 1980, pp. 429 - 438; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Teodor Dima, Petru Ioan, Ştefan Celmare şi Traian Ştirbăţ), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981; • *O reconstrucţie logică a conceptului axiomaticii*, în: „Revista de Filosofie", tomul XXVIII, nr. 1, Bucureşti, 1981, pp. 113 - 115; • *Dimensiunile adevărului*, în: Petre Botezatu (coord.), *Adevăruri despre adevăr*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981, pp. 3 - 47; • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi,

1982; • *Constituirea logicității*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983; • *Petru Ioan, A Morfo - logical Study* (recenzie), în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", série de *Philosophie et logique*, tom XXVII, nr. 1, Editura Academiei, București, 1983, pp. 84 - 86; • *Philosophy and Logic. Selected Writings of Petre Botezatu*, edited by Petru Ioan and Sorin Pârvu, „Al. I. Cuza" University Press, Iași, 1987; • *Introducere în logică*, ediție îngrijită, prefață și note de Teodor Dima, Editura „Graphix", Iași, 1994, vol. 1 - 2; ediția a doua (cu prefață și note de Teodor Dima), Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Discursul metodei. Un itinerar logico - filosofic*, antologie îngrijită de Petru Ioan și Sorin Pârvu, Editura „Junimea", Iași, 1995;

➢ **Ion Didilescu:** • *Logica*, manual pentru licee de pedagogie (în colaborare cu Vasile Pavelcu), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1959; reeditări în 1967, 1974 și în 1975; • *Sur le tiers exclu chez Aristote*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", seria *Philosophie et Logique*, tom XIII, nr. 1, București, 1969, pp. 37 - 42; • *Définition de la logique*, în: „Revue Roumaine des Sciences Sociales", seria *Philosophie et Logique*, tom XIII, nr. 3, București, 1969, pp. 279 - 282; • *Sur la quatrieme figure syllogistique*, în: „Analele Universității București", seria *Acta Logica*, anul XIII, nr.

Introducere (1. Logica clasică și continuitatea ei istorică; 2. Orientare prin diversitatea opiniilor; 3. Rolul logicii și locul ei printre celelalte științe) / 1. *TEORIA INFERENȚELOR ASERTORICE: I. Elemente introductive* (1. Termenii; 2. Judecata); *II. Inferențele imediate* (1. Opoziția judecăților; 2. Conversiunea; 3. Obversiunea; 4. Contrapoziția; 5. Inversiunea); *III. Inferențe mediate: silogismul* (1. Ce este silogismul; 2. Introducerea variabilelor; ordinea premiselor; interpretările silogismului; legile silogismului; 3. Figuri și moduri silogistice [(a) Ce sînt figurile și modurile silogistice; (b) silogismele de figura întîi; (c) silogismele de figura a doua; (d) silogismele de figura a treia; (e) silogismele de figura a patra; (f) moduri subalterne, tari și slabe]); *IV. Teoria reducerii silogismelor imperfecte la cele perfecte și importanța logică a acestei teorii* [(a) Problema validității și silogistica aristotelică; (b) Reducerea directă; (c) Reducerea indirectă; (d) Entimema, polisilogismul și soritul; (e) Reducerea tuturor modurilor silogistice la modurile universale ale figurii întîi. Concluzii] / 2. *TEORIA INFERENȚELOR MODALE: I. Elemente introductive. Judecata modală. Moduri* (1. Logica modală în cadrul *Organon*-ului; 2. Judecata modală; 3. Modurile și sensul lor logic); *II. Inferențe imediate* (1. Opoziția judecăților modale; 2. Conversiunea judecăților modale); *III. Silogistica modală* (1. Silogismele cu ambele premise necesare. Moduri *LLL*; 2. Silogisme cu o premisă simplă și una necesară. Moduri *LXL* și *XLL* [(a) Figura întîi; (b) Figura a doua; (c) Figura a treia]; 3. Considerații asupra silogisticii apodictice; 4. Silogismele cu ambele premise contingente. Moduri *QQQ* [(a) Despre posibil și contingent; (b) Figura întîi; (c) Figura a doua; (d) Figura a treia]; 5. Silogisme cu o premisă contingentă și una asertorică. Moduri *QXQ* [(a) Figura întîi; (b) Figura a doua; (c) Figura a treia]; 6. Silogisme cu o premisă asertorică și una contingentă. Moduri *XQQ* și *XQM* [(a) Figura întîi; (b) Figura a doua; (c) Figura a treia]; 7. Silogisme cu o premisă necesară și una contingentă. Moduri *LQQ*, *LQX* și *LQM* [(a) Figura întîi; (b) Figura a doua; (c) Figura a treia]; 8. Silogisme cu o premisă contingentă și una necesară. Moduri *QLQ*, *QLX* și *QLM* [(a) Figura întîi; (b) Figura a doua; (c) Figura a treia]; 9. Considerații asupra silogismelor contingente)

Cuprinsul părții I (SILOGISTICA CLASICĂ), cu care Ion Didilescu participă la realizarea volumului SILOGISTICA: TEORIA CLASICĂ ȘI INTERPRETĂRILE MODERNE, publicat împreună cu Petre Botezatu, în 1976

Introducere: AXIOMATIZAREA CA RELAŢIE / I. FORMELE ISTORICE ALE AXIOMATICII ŞI RĂSFRÎNGERILE ACESTORA ÎN CONCEPTUL ACTUAL AL METODEI: 1. Formalizarea, criteriu istoriografic al axiomaticii; 2. Critica devalorizatoare (2.1. Teoria deducţiei nu poate fi o teorie deductivă; 2.2. Principalele obiecţii la adresa axiomaticii formaliste); *3. Reconcilierea printr-o dialectică valorizatoare* (3.1. Avantaje ale axiomaticii din stadiul formalist; 3.2. Cadrul de referinţă al judecăţii valorizatoare; 3.3. Concluzii la discuţia criteriului evolutiv) / *II. FORMELE LOGICE ALE METODEI AXIOMATICE: 1. Axiomatica tezială* (1.1. Axiomatica cu fundament tezial şi demonstraţii complete; 1.2. Stilul curent al axiomaticii teziale; 1.3. Sistemele de teze fără axiome; 1.4. Deducţia naturală cu demonstraţii complete); *2. Axiomatica inferenţială* (2.1. Modalităţi de sistematizare a schemelor deductive propoziţionale; 2.2. Axiomatica inferenţială de tip R-R'; 2.3. Axiomatica inferenţială de tip $R \times R'$ - R; 2.4. Derivarea schemelor deductive în condiţiile extinderii sistemului de teze); *3. Recapitulare tipologică* / *III. MARGINALII LA DIVERSIFICAREA AXIOMATICII: 1. Ierarhizare intrateoretică şi rol explicativ sporit; 2. Constructivism şi standardizare* (2.1. Sensurile demersului fundaţional realizat prin deducţia naturală: *DEDUCTIV* propriu-zis şi *REDUCTIV*; 2.2. Caracterul reductiv al metodei „tabelelor semantice"; 2.3. Adaptarea abducţiei prin tabele semantice la domeniul secvenţelor; 2.4. Decizia prin demonstraţie şi automatizarea demersului fundaţional); *3. Generalizare metodologică şi unificare teleologică* / *Încheiere: DINCOLO DE AXIOMATICĂ*

Tabla de materii la volumul AXIOMATICA. STUDIU MORFO-LOGIC, publicat de Petru Ioan la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică din Bucureşti, în 1980

3, 1970, pp. 23 - 29; • *Sur le tiers exclus chez Aristote*, în: „Revue Roumaine des sciences sociales", série de *Philosophie et logique*, nr. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972; • *John Stuart Mill şi tentativa de a raţionaliza inducţia*, în: „Revista de Filosofie", tom XX, nr. 11, Editura Academiei, Bucureşti, 1973, pp. 1307 - 1318; • *Psihologie generală şi noţiuni de logică* (în colaborare), manual pentru anul IV de liceu, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973; • *Asupra sensurilor posibilului în logica clasică*, în: „Revista de Filosofie", tom XXIV, nr. 4, 1974, pp. 455 - 460; • *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne* (în colaborare cu Petre Botezatu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976; • *O reevaluare a metodelor inductive*, în: „Revista de Filosofie", tom XXIII, nr. 4, 1976, pp. 477 - 481; • *Un comentator modern al lui Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XXIV, nr. 2, 1977, pp. 201 - 207; • *Asupra sensurilor posibilului în logica modală clasică*, în: „Revista de Filosofie", nr. 4, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1977, pp. 453 - 459; • *Legea în ştiinţele exacte*, capitolul II: „Contribuţiuni epistemologice asupra legii", text extras din teza de doctorat, sub îngrijirea lui Marin Diaconu, în: „Viaţa Românească", vol. 101, nr. 6 - 7, 2006, pp. 223 - 240; • *Legea în ştiinţele exacte* (capitolele III şi V, extrase din teza de doctorat, susţinută de gînditorul moldovean la Univesitatea din Iaşi, în 1948), cu o prezentare de Marin Diaconu; în: „Revista de Filosofie", tom LIII, nr. 3 - 4, Editura Academiei, Bucureşti, 2006, pp. 672 - 693;

➢ **Petru Ioan**: • *Paradoxia implicaţiei* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1970; • *Linéaments pour une réhabilitation des principes logiques du point de vue formel*, în: *Contributed Papers of the 5th International Congress of Logic, Methodology and Philosophy of Science*, London, Ontario, Canada, 1975, secţiunea a IV-a, pp. 7 - 8; • *Axiomatica: un studiu morfo - logic,*

Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980; • *Cadrul normativ și valoarea euristică a dualității logice*, în: „Probleme de logică", tom VIII, Editura Academiei, București, 1981, pp. 109 - 126; • *Formal Dialectics as Logic of the Modalities of Change*, în: Dumitru Ghișe and Angela Botez (coord.), *Dialectics. System. Science*, Editura Academiei Române, București, 1981, pp. 216 - 230; • *Normele formale ale adevărului – contribuții la o teorie a principiilor și relațiilor logice*, în: Petre Botezatu (coord.), *Adevăruri despre adevăr*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1981, pp. 219 - 315; • *Reforma metodei în concepția lui Johann Heinrich Lambert*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Cunoaștere, creativitate, comunicare*, vol. 1, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1981, pp. 50 - 56; • *Evoluții în teoria actelor de limbaj*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Cunoaștere, creativitate, comunicare*, vol. 2, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1981, pp. 8 - 14; • *O logică poziționlă ?*, în: *loc. cit.*, pp. 55 - 56; • *Despre adevăr formal și analiticitate în contextul referințelor lui Kant la adresa principiilor logice*, în: Alexandru Boboc, Mircea Flonta, Radu Pantazi, Ilie Pîrvu (coord.), *Immanuel Kant, 200 de ani de la apariția „Criticii rațiunii pure". Studii*, Editura Academiei Române, București, 1982, pp. 115 - 126; • *Logică și metalogică: incursiuni și noi contururi*, Editura „Ju-

Preambul / 1. PLURALISMUL LOGIC: AMPLOARE ȘI SEMNIFICAȚIE: *1.1. Ideea* Organon-*ului în actualitate; 1.2. Logici paraclasice; 1.3. Restricții și extinderi în raport cu sfera de jurisdicție a logicii clasice; 1.4. Granița labilă dintre „clasic" și „neclasic"; 1.5. Pluralismul intern, funcțional și metodologic, nu exclude unitatea de esență a logicii formale / 2.* IMPLICAȚIA ȘI CONDIȚIONAREA CA ÎMPREJURĂRI ALE „DEFECTULUI SEMANTIC" DIN ANALIZELE FORMALE: *2.1. Paradoxele implicației; 2.2. Implicația și contrafactualii; 2.3. Argumente cu rol în demistificarea implicației materiale; 2.4. Ambiguitatea conjuncției condiționale* DACĂ *și sistemul implicațiilor graduale; 2.5. Reconsiderarea topicilor puse în discuție / 3.* ORIENTĂRI ȘI METODE LOGICE ÎN STUDIUL ARGUMENTĂRII: *3.1. Luări de poziție în problema de bază, a raportului între logică și retorică; 3.2. Coordonate ale programului neo - retoric; 3.3. Un posibil criteriu de sistematizare în logica argumentării; 3.4. Modelul reducționist al entimemei; 3.5. Perspectivele comparativismului; 3.6. Argumentarea ca intervenție cognitivă; 3.7. Propensiunea către formalism a analizelor lingvistice; 3.8. Un model recurent complex, multidisciplinar; 3.9. Repere pentru logica argumentării / 4.* TIMP ȘI DEVENIRE ÎN CONTEXTUL FORMALISMELOR: *4.1. Semnificații ale logicilor temporale; 4.2. Conturul labil al unei logici a identității și diferenței; 4.3. Axiomatizări ale propozițiilor privind schimbarea și dezvoltarea; 4.4. Dialectica formală, sau logică a modalităților schimbărilor ?; 4.5. Revizuirea conceptului de logică / 5.* LOGICA ÎN ORIZONTUL STRUCTURILOR: *5.1. Confruntarea logicii cu accepția „substanțialistă" a structurii; 5.2. Structuri logice definite pe clase de operații; 5.3. Structuri aferente claselor privilegiate de relații; 5.4. Structuralitatea în contextul cel mai larg, al sistemului logic; 5.5. Știința logicii, un spațiu de comunicații și denivelări între structuri / 6.* DUALIZAREA CA PRINCIPIU METALOGIC CU VALOARE GENERALĂ: *6.1. Considerații în marginea unei definiții preliminare; 6.2. Incongruențe între sferele dualității ?; 6.3. Dualizarea funcțiilor de funcții; 6.4. Teoreme ce exprimă operanța principiului contradualizării; 6.5. Repere în prelungirea analizei / 7.* SILLOGISTICA PERENNIS: *7.1. Argumente critice și obiecții la adresa acestora; 7.2. De la un argument pasager, la o analiză de anvergură metalogică; 7.3. Reluarea discuției în context epistemologic; 7.4. O sugestie complementară, de inspirație dialectică; 7.5. Răsfrîngeri asupra ținutei silogisticii în raport cu știința*

Tabla de materii la volumul LOGICĂ ȘI METALOGICĂ. INCURSIUNI ȘI NOI CONTURURI, *publicat de Petru Ioan, în 1983, la Editura „Junimea" din Iași*

1. Preambul / 2. Autoacordarea şi „intensificarea", sau aglomerarea modalităţilor aletice / 3. Diversificarea şi multiplicarea modalităţilor în contextul logicilor ateoretice / 4. „Transmutarea" ca formă de interpretare a modalităţilor / 5. Relaţionarea modalităţilor; conjugarea „armonică", un mecanism generator la dispoziţia sistemelor modale / 6. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, calitate şi relaţie / 7. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, cantitate, calitate şi relaţie / 8. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, cantitate şi substanţă / 9. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, cantitate şi timp / 10. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, substanţă, calitate şi relaţie / 11. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, substanţă, calitate, cantitate, timp şi relaţie / 12. Interconectări în lumea categoriilor: modalitate, substanţă, timp, cantitate şi relaţie / 13. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre numele modalităţilor şi despre modalitatea numelui / 14. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre operatorii stricto sensu, *ca modalităţi* sui generis *ale numelui / 15. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor de tip semiotic: despre modalitatea operatorilor* stricto sensu */ 16. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre modalitatea predicatorilor, în postura de adverbe / 17. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre modalitatea adverbelor şi a complementelor de altă natură, în postura categoriilor derivate de ordin superior / 18. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre modalitatea prepoziţiilor, ca operatori* stricto sensu *şi ca subnectori / 19. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre modalitatea conjuncţiilor, în postura de operatori* stricto sensu *şi în aceea de conectori / 20. Resemnificări în acord cu tabloul categoriilor semiotice: despre modalitatea enunţului (respectiv a judecăţii, sau a propoziţiei) / 21. În loc de concluzii*

Tabla de materii la volumul MODALITATE ŞI MODALIZARE, ÎN PERSPECTIVA LOGICII INTEGRALE, *publicat de Petru Ioan, în 2006, la Editura „Ştefan Lupaşcu" din Iaşi*

nimea", Iaşi, 1983; • *Logica şi spiritul marxismului*, în: Andrei Marga, Dumitru Ghişe şi alţii (coord.), *Marx, contemporanul nostru*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983, pp. 328 - 356; • *Temeiurile inducţiei şi natura silogismului în concepţia lui Jules Lachelier*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Raţionalitate şi discurs*, vol. 1, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1983, pp. 62 - 67; • *Tipologia actelor de discurs: un program de analiză lexicală cu profunde implicaţii logico - filosofice*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Raţionalitate şi discurs*, vol. 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1983, pp. 12 - 22; • *Norme logice şi valori deontice*, în: Cornel Popa (coord.), *Logica acţiunii. Studii*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983, pp. 270 - 287; • *Silogistica formală şi presupoziţia ontologică*, în: Crizantema Joja, Călin Candiescu (coord.), *Existenţă, gîndire, istorie* („Probleme de logică", tom IX), Editura Academiei, Bucureşti, 1986, pp. 49 - 76; • *Logica: ştiinţă a creaţiei ?*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986, pp. 205 - 213; • *Completitudine sintactică şi adecvare semantică în cadrul silogisticii formale* (partea a II-a), în: *loc. cit.*, pp. 224 - 231; • *«Soluţia» paradoxurilor în perspectiva unui model integrator*, în: *loc. cit.*, pp. 231 - 245; • *Adevăr şi performanţă: pretexte şi contexte semio - logice*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1987; • *A Romanian Contribution to Philosophy and Logic*, în: Petru Ioan; Sorin Pârvu (eds.), *Philosophy and Logic. Selected Writings of Petre Botezatu*, „Al. I. Cuza" University Press, Iaşi, 1987, pp. III - XII; • *Perspective logice: contribuţii fragmentare la recontu-rarea unui profil disciplinar*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987; • *Paradigma gra-*

0. Preambul / 1. LOGICA, DEFINIȚIE, DIVIZIUNI (CLASIFICĂRI) ȘI CORELAȚII CU ALTE DISCIPLINE ȘTIINȚIFICE / 2. CATEGORII LOGICE FUNDAMENTALE („CLF") ȘI CATEGORII LOGICE DERIVATE („CLD") ÎN ȚESĂTURA DISCURSIVĂ A GÎNDIRII: Despre noțiuni și enunțuri în chip de categorii logice fundamentale / Categorii logice derivate, sau sincategoreme / Categorii logice derivate creatoare de categorii logice fundamentale / Operatori stricto sensu */ Subnectori / Predicatori / Conectori / CLD creatoare de alte CLD / CLD creatoare de operatori* stricto sensu */ CLD creatoare de subnectori / CLD creatoare de predicatori / CLD creatoare de conectori / Omonimie și sinonimie funcțională în orizontul categoriilor logice / 3. PARAMETRI, SAU POLI, SEMIOTICI AI CLF: SEMNIFICANTUL (REPREZENTAMENUL) CLF: parametrul, polul, sau variabila „S" / Sensul (conținutul, sau înțelesul) obiectiv al CLF: variabila „I" / Denotația (respectiv extensiunea, sau referința la realitate) a CLF: parametrul, variabila, sau polul „D" / Sensul sau conținutul subiectiv al CLF: parametrul, coordonata, sau variabila „C" / Emitentul CLF: parametrul sau variabila „E" / Receptorul CLF: parametrul, polul, coordonata, sau variabila „R" / Hexagonul „situațiilor de comunicare" și utilizările acestuia / Sistemul disciplinelor semiotice în acord cu parametrii (sau polii) CLF / Recapitularea definițiilor acordate noțiunilor și propozițiilor în perspectiva modelului hexadic al comunicării și semnificării / 4. BLOCAJE, TRANSLĂRI ȘI SUPRAPUNERI DE PARAMETRI ÎN UNIVERSUL CATEGORIILOR LOGICE FUNDAMENTALE: Blocaje în planul semnificantului / Obliterări ale comunicării în orizontul sensului, sau al înțelesului / Deficitul de referință / Impasuri în comunicare legate de celelalte coordonate ale situației semiotice / Expresii (ale CLF) cu parametri comuni / Sisteme ale figurilor de stil ca „abateri ce îmbogățesc" limbajul (Paul Valery) / 5. NOȚIUNI (SAU NUME) ȘI ENUNȚURI (SAU PROPOZIȚII) CORELATIVE: ORDONAREA, RESPECTIV CONDIȚIONAREA ÎNTRE DOUĂ SAU MAI MULTE CATEGORII LOGICE FUNDAMENTALE: Subordonarea între termeni (nume, concepte sau noțiuni) și subalternarea între enunțuri (sau propoziții) / Supraordonarea între noțiuni și supraalternarea între propoziții / Identitatea între noțiuni și echivalența între enunțuri / Conjuncția logică între propoziții și relația corespunzătoare dintre noțiuni / Rejecția între enunțuri (sau propoziții) și relația logică corespunzătoare între noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Interferența între enunțuri (sau propoziții) și intersecția între noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Sistemul ordonărilor (între concepte, noțiuni, nume, sau termeni) și al condiționărilor (între enunțuri sau propoziții) / 6. NOȚIUNI (TERMENI, NUME SAU CONCEPTE) ȘI ENUNȚURI (SAU PROPOZIȚII) OPUSE. RELAȚII DE OPOZIȚIE (SAU DE OBSTACULARE) ÎNTRE CATEGORII LOGICE FUNDAMENTALE: Contrarietatea (incompatibilitatea, sau obstacularea suficient - suficientă) între categorii logice fundamentale / Subcontrarietatea (sau obstacularea necesar - necesară) dintre noțiuni și subcontrarietatea dintre enunțuri / Contradicția între termeni (nume, concepte, sau noțiuni) și, tot astfel, contradicția (ca obstaculare suficientă și necesară) între enunțuri (sau propoziții) / Diferența logică între enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare între noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Diferența conversă între enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare dintre termeni (nume, noțiuni, sau concepte) / Nonrelaționalitatea (ca opoziție nici contrară, nici subcontrară) între categorii logice fundamentale / Sistemul opozițiilor între noțiuni (concepte, nume, sau termeni) și între enunțuri (sau propoziții) / 7. TIPURI DE CATEGORII LOGICE FUNDAMENTALE IMPUSE PRIN RELAȚII DE CVASIDEPENDENȚĂ: Prependența între enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare între noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Postpendența dintre enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare dintre noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Prenonpendența dintre enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare dintre noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / Postnonpendența între enunțuri (sau propoziții) și relația corespunzătoare între noțiuni (concepte, termeni, sau nume) / Sistemul relațiilor de cvasidependență dintre enunțuri (sau propoziții) și al celor dintre noțiuni (concepte, nume, sau termeni) / 8. MULȚIMI REMARCABILE DE NOȚIUNI (CONCEPTE, SAU NUME) ȘI DE ENUNȚURI (SAU PROPOZIȚII) CORELATIVE ȘI STRUCTURI „OPOZIȚIONALE" AFERENTE: Diade de CLF (categorii logice fundamentale) contradictorii și de relații contradictorii între categorii logice fundamentale / Triade de CLF (categorii logice fundamentale) contrare și de relații contrare între categorii logice fundamentale / Triade de CLF (categorii logice fundamentale) subcontrare și de relații subcontrare între categorii logice fundamentale / Pătratul logic al opoziției, în orizontul categoriilor logice fundamentale și al relațiilor aferente / Hexagonul logic al opoziției, în orizontul categoriilor logice fundamentale și al relațiilor diadice aferente / Decagonul logic, în orizontul categoriilor logice fundamentale și al relațiilor dintre ele / 9. VARIAȚII ALE CATEGORIILOR LOGICE FUNDAMENTALE DUPĂ CALITATE,*

CANTITATE, RELAŢIE ŞI MODALITATE: Discriminări calitative în universul categoriilor logice fundamentale / Despre cantitatea şi cuantificarea categoriilor logice fundamentale / Clasificarea enunţurilor şi a noţiunilor după criteriul încrucişat, al calităţii şi cantităţii / Structuri opoziţionale aferente tipurilor respective de categorii logice fundamentale / Discriminări între noţiuni şi propoziţii după criteriul relaţiei / Clasificarea (categoriilor logice fundamentale) după modalitate / Concluzii privind clasificarea celor două tipuri de categorii logice fundamentale: propoziţia şi noţiunea / 10. NOŢIUNI (CONCEPTE, TERMENI, SAU NUME) ŞI ENUNŢURI (JUDECĂŢI, SAU PROPOZIŢII) DEPENDENTE (SAU CORELATIVE) DUPĂ CRITERII „NON-STANDARD" DE EVALUARE LOGICĂ / INDEXUL SINOPSISURILOR / INDEXUL SIMBOLURILOR LOGICE / INDEXUL NUMELOR PROPRII / INDEXUL NUMELOR COMUNE

Tabla de materii la vol. 1 din LOGICA „INTEGRALĂ", ÎN DISTINCŢII, OPERAŢIONALIZĂRI, DEFINIŢII ŞI EXEMPLIFICĂRI, publicat de Petru Ioan, în seria „Universitaria" a Editurii „Ştefan Lupaşcu", în 1999

maticalităţii categoriale şi programul logicii integrale, în: P. Ioan (coord.), *Cunoaştere, eficienţă, acţiune*, Editura Politică, Bucureşti, 1988, pp. 129 - 155; • *Diversificarea logicii actuale şi problema aplicabilităţii în domeniul militar*, în: Petru Ioan (coord.), *Raţionalizare şi eficienţă în acţiunea militară. Elemente de logică şi praxiologie*, Editura Militară, Bucureşti, 1988, pp. 17 - 54; • *Logică şi limbaj: comunicaţii logico - lingvistice pe făgaşul teoriei categoriilor*, în: Petru Ioan, Traian Ştirbăţ şi Dan Mihai Bîrliba, *Logică, adevăr formal şi relevanţă interpretativă*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pp. 96 - 205; • *Modalităţi de raportare a logicii la dialectică*, în: Petre Dumitrescu (coord.), *Coordonate ale gîndirii filosofice şi social - politice româneşti contemporane*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1989, pp. 84 - 137; • *The Meaning of the „Logic of Hermes"*, în vol.: *Travaux du Comité Roumain d'Histoire et de Philosophie des Sciences*, Editura Academiei Române (s. „Noesis", tom XV), Bucureşti, 1989, pp. 125 - 129; • *Contextul logicii rezonanţei*, în: Iosif Constantin Drăgan (coord.), *Consonantica în relaţie cu ştiinţa contemporană*, Editura „Nagard", Milano, 1989, pp. 120 - 126; • *Logic and Dialectics. Confrontations, Connexions, Classifications*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1990; • *Levels of Truth*, în vol.: *Travaux du Comité Roumain d'Histoire et de Philosophie des Sciences*, Editura Academiei Române (seria „Noesis", tom XVII), Bucureşti, 1991, pp. 51 - 59; • *Aspecte dialectice în raportul simetrie - nesimetrie la nivelul analizei logice*, în: Angela Botez (coord.), *Simetrie şi asimetrie în univers*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1992, pp. 183 - 193; • *Developments of Logic in Connection with Differentiation of Rationality Modes*, în vol.: *Travaux du Comité Roumain d'Histoire et de Philosophie des Sciences*, Editura Academiei Române (s. „Noesis", tom XIX), Bucureşti, 1993, pp. 67 - 75; • *Le système des disciplines sémiotiques dans la perspective d'un modèle hexadique de la communication*, în vol.: *Travaux du Comité Roumain d'Histoire et de Philosophie des Sciences*, Editura Academiei Române (seria „Noesis", tom XX), Bucureşti, 1994, pp. 29 - 41; • *Educaţie*

și creație în perspectiva unei logici „situaționale", Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Orizonturi logice: deschideri și resemnificări în universul actual al formalismelor*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Logica – știință a educației*, în: P. Ioan (coord.), *Logică și educație*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1995, pp. 13 - 62; • *Petre Botezatu: o contribuție românească de excepție în logică și filosofie*, în: Petre Botezatu, *Discursul metodei. Un itinerar logico - filosofic*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1995, pp. 5 - 47; • *Logiques correspondantes aux rôles de la subjectivité dans la connaissance*, în vol.: *Travaux du Comité Roumain d'Histoire et de Philosophie des Sciences*, Editura Academiei Române (seria „Noesis", tom XXI), București, 1996, pp. 15 - 20; • *Logică și filosofie: restanțe, radiografii, retrospective*, Editura Institutului European, Iași, 1996; • *Nae Ionescu: „Curs de logică" (1940)*; în: Ion Ianoși (coord.), *111 lucrări fundamentale: dicționarul operelor filosofice românești*, Editura „Humanitas", București, 1997, pp. 24 - 28; • *Constantin Rădulescu - Motru, „Lecții de logică" (1940)*; în: Ion Ianoși (coord.), *loc. cit.*, pp. 121 - 123; • *Petre Botezatu: „Schiță a unei logici naturale. Logică operatorie" (1969)*, în: Ion Ianoși (coord.), *loc. cit.*, pp. 199 - 201; • *Logica „integrală", în distincții, operaționalizări, definiții și exemplificări*, vol. 1, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999; • *Tipurile definiției, în perspectiva unui model semio-logic, cu rol integrator*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu", 1999, pp. 5 - 46; • *Perspectiva logicii dinamice a contradictoriului*, în: Petru Ioan *et alia* (coord.), *Actualitatea filosofiei, aspecte teoretice și practice*, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Chișinău, 1999, pp. 27 - 50; • *Tipurile definiției, în perspectiva unui model semio-logic, cu rol integrator*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe semio - logice"), 1999, pp. 5 - 46; • *Curriculum - ul disciplinei „logică" din învățământul liceal* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 193 - 206; • *„Divanul", în perspectiva logicii*, în: *Dimitrie Cantemir*, „Civitas", Chișinău, 1999, pp. 46 - 52; • *Ștefan Lupașcu și cele trei logici ale sale*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2000; • *Coordonate ale universului Lupașcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 1, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe semiologice"), Iași, 2001, pp. 5 - 16; • *Logica «energetică» a lui Ștefan Lupașcu, în perspectiva neo - raționalismului*, în: *loc. cit.*, pp. 255 - 266; • *Profilul și temeiul trilogicității, în viziunea lui Ștefan Lupașcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iași, 2001, pp. 17 - 28; • *Logică și hermeneutică: o „confruntare" extensională*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării*, Editura Fundației Academice „Axis",

Iaşi, 2001, pp. 267 - 285; • *Modelul hexadic în politologie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2002; • *Interpretare, logică şi ideologie*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Interpretare şi ideologie*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2002, pp. 56 - 62; • *O aplicaţie a modelului hexadic la situaţii de indecidabilitate*, în: Petru Ioan (coord.), *Noi aplicaţii în cîmpul logicii de tip „situaţional"*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2003, pp. 121 - 142; • *Parcursuri ale interpretării, în cîmpul cunoaşterii şi al exprimării discursive*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 5 - 54; • *„Logica cercetării", „failibilism" şi „societate deschisă" în concepţia lui Karl Raimund Popper*, în: Vasile Ţapoc (coord.), *Filosofie, ştiinţă, politică: realizări, implementări, perspective*, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Chişinău, 2003, pp. 28 - 42; • *Logica în era ingineriei sociale*, în: Gheorghe Macovei (coord.), *Management, marketing, contabilitate şi informatică de gestiune*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe praxio -logice"), 2003, pp. 41 - 50; • *Petre Botezatu: un posibil „fir ordonator" în opera logicianului şi filosofului*, în: Aurel Ion Brumaru şi Vasile Gogea, *Repere ale gîndirii româneşti*, Editura „Grinta", Cluj - Napoca, 2003, pp. 143 - 147; • *Logica, sub semnul comenzii sociale*, în: Vasile Ţapoc (coord.), *Materialele conferinţei internaţionale „Filosofia, sociologia, politica şi tînăra generaţie"*, Editura Universităţii de Stat din Republica Moldova, Chişinău, 2003, pp. 15 - 22; • *Paronimie, polisemie şi sinonimie, în contextul analizelor de tip situaţional*, în: Petru Ioan (coord.), *Logica în ofensivă*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2004, pp. 59 - 94; • *Resemnificări*, vol. 1: *Logica, la confluenţă cu hermeneutica*; vol. 2: *Prin logică, spre metafilosofie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2004, respectiv 2005; • *Resemnificarea logicii în spaţiul de manifestare al inteligenţei artificiale*, în: Valentin Soroceanu (coord.), *Restructurarea economică şi politici monetare*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2004, pp. 17 - 28; • *Logica formalizată*, în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie*, vol. III, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 301 - 379; • *Metalogică*, în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie şi ştiinţe politice*, vol. VII, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 5 - 90; • *Prefaţă* la: Melentina Toma, *Erorile de argumentare, în perspectiva unei tipologii semiotice*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2004, pp. 5 - 12; • *Curs de Logică formalizată*, vol. 1 - 2, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Metalogică*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Lucian Blaga, în orizontul unei logici paradisiace*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Al. Husar la a LXXXV-a aniversare: semiograma omului şi operei*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Profiluri"), Iaşi, 2005; • *Prefaţă* la: Adriana Crăciun, *Aplicaţii psiho-logice ale modelului situaţional*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2005, pp. 5 - 10; • *Athanase Joja (1904 -*

1972), *un exemplu de gîndire și de conduită în stil european*, în: Vasile Țapoc și Ala Roșca (coord.), *Integrarea europeană: filosofie, politică, cultură*, Editura Universității de Stat din Republica Moldova, Chișinău, 2005, pp. 43 - 52; • *Logica în orizontul inteligenței artificiale*, în: Viorel Barbu (coord.), *Prelegeri academice*, vol. 4, Iași, 2005, pp. 55 - 68; • *Modalitate și modalizare în perspectiva logicii integrale*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2006; • *Petre Botezatu: zări și etape în edificarea unei opere*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2006; • *Contribuțiile în domeniul logicii ale lui Petre Botezatu*, în: Alexandru Surdu și Dragoș Popescu (coord.), *Istoria logicii românești*, Editura Tehnică (seria „Cogito"), București, 2006, pp. 456 - 498; • *Introducere în protologie: șapte peregrinări prin lumea filosofilor*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2008; • *„Divanul" lui Dimitrie Cantemir în perspectiva logicii și semiologiei*, în: *Dimitrie Cantemir și vocația europeană a gîndirii românești*, vol. V, Editura „Heliade", Iași, 2008, pp. 217 - 224; • *Cîteva concluzii dintr-o cercetare de ordin semiologic asupra modalității*, în: Ana Bazac, G. G. Costandache, Cătălin Ioniță și Laura Pană (coord.), *Logica și provocările sociale. Omagiu profesorului Cornel Popa*, Editura „Politehnica Press", București, 2008, pp. 176 - 186; • *Pentru un model semio-logic în analiza creațiilor filosofice*, în: Vasile Țapoc și Eudochia Saharneanu (coord.), *Integrarea europeană în învățămîntul universitar: aspecte filosofico - metodologice*, Editura Universității de Stat din Republica Moldova, Chișinău, 2008, pp. 30 - 42; • *Noica și idealul de reformă filosofică a logicii formale*, în: Alexandru Surdu, Viorel Cernica, Titus Lateș (coord.), *Studii de istorie a filosofiei românești*, vol. 5: *Centenar Constantin Noica (1909 - 2009)*, Editura Academiei, București, 2009, pp. 354 - 364 • *„Sistematologia" filosofică, în orizontul metodologiei de tip acționalist*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situațional în cîmpul socio - umanului*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009, pp. 33 - 61; • *Contribuții logo-paideice*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Radiografii"), Iași, 2010; • *Contributori în contul logicii ieșene – 150 de ani în slujba* Organon*-ului la Universtatea „Al. I. Cuza"* (în colaborare cu George Ceaușu și Melentina Toma), Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Radiografii"), Iași, 2010; • *Avataruri ale unei noi paradigme: educație și creație în perspectiva logicii de tip situațional*, Editura Tehnică (seria „Cogito"), București, 2010;

PREFAȚĂ / 1. AFIRMAȚIA DEDUCȚIEI [1.1. *Noțiunea de deducție*; 1.2. *Deducția clasială*; 1.3. *Deducția propozițională*] / 2. NEGAREA DEDUCȚIEI [2.1. *Scepticismul*; 2.2. *Empirismul*; 2.3. *Iraționalismul*] / 3. REAFIRMAREA DEDUCȚIEI [3.1. *Raționalismul*; 3.2. *Neopozitivismul*; 3.3. *Dialectica materialistă*] / 4. TRIUMFUL ȘI LIMITELE DEDUCȚIEI [4.1. *Deducție și inducție*; 4.2. *Puterea deducției*; 4.3. *Limitele deducției*] / ÎNCHEIERE

Tabla de materii la volumul VALOAREA DEDUCȚIEI, *publicat de Petre Botezatu, în 1971, în colecția „Logos" a Editurii Științifice, din București*

➢ **Teodor Dima:** • *Natura deductivă a metodei reziduurilor*, în: *Filosofia ştiinţei*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1971, pp. 1 - 9; • *De la probabilitate la certitudine în metodele experimentale*, în: *Probleme de filosofie a ştiinţei*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972, pp. 1 - 16; • *Controversele inducţiei*, în: Gheorghe Enescu; Petre Botezatu; Teodor Dima (coord.), *Direcţii în logica contemporană*, Editura Ştiinţifică (seria „Logos"), Bucureşti, 1974, pp. 55 - 96; • *Metodele inductive*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1975; • *Cunoaştere şi adevăr*, Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1981; • *Criteriologia adevărului*, în: Petre Botezatu (coord.), *Adevăruri despre adevăr*, „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981, pp. 105 - 218; • *Inferenţele inductive*, respectiv *Ipoteza ştiinţifică*, în: Ştefan Georgescu, Mircea Flonta, Ilie Pîrvu (coord.), *Teoria cunoaşterii ştiinţifice*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1982, pp. 168 - 185, respectiv 268 - 289; • *Raţionalitate şi inconsistenţă logică*, în: Angela Botez (coord.), *Aspecte filosofice ale raţionalităţii ştiinţei*, Editura Academiei, Bucureşti, 1983, pp. 93 - 106; • *Ubicuitatea logicii şi a dialecticii*, în: Dumitru Ghişe, Achim Mihu şi Andrei Marga (coord.), *Karl Marx, 100 de ani de la moarte*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983, pp. 357 - 379; • *Însemnări despre importanţa referinţei şi despre raportul ei cu adevărul*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaştere, eficienţă, acţiune*, Editura Politică, Bucureşti, 1988, pp. 179 - 190; • *Athanase Joja despre unitatea dialectică dintre deducţie şi inducţie în cadrul logicii apophantice*, în: Alexandru Tănase (coord.), *Athanase Joja în cultura românească*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1989, pp. 131 - 140; • *Logica generală* (capitolele privind „Teoria termenilor" şi, respectiv, „Logica inductivă"), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1991, pp. 77 - 111, respectiv 188 - 218; • *Logică şi probabilitate*, în: *Probleme de logică*, vol. X: *Identitate, Contradicţie, Temporalitate*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1993, pp. 33 - 44; • *Sensuri intra- şi extrapoziţionale ale noţiunilor*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu, Itinerarii logico-filosofice*, „Ankarom", Iaşi, 1996, pp. 66 - 74; • *Schiţă a unei etiologici inductive*, în: Constantin Grecu şi Iancu Lucica (coord.), *Logică şi ontologie*, Editura „Trei", Timişoara, 1999, pp. 35 - 44; • *Logică şi argumentare* (manual şcolar), Editura Institutului European, Iaşi, 2000 / Editura „Axis", Iaşi, 2001; • *Synalethismul, „un modul răsturnat" din „Coloana" lui Brîncuşi*, în: Sorin Tudor Maxim, Viorel Guliciuc (coord.), *Umanism şi educaţie*, Universitatea „Ştefan cel Mare", Suceava, 2001, pp. 11 - 15; anterior, în: Ion Pogorilovschi (coord.), *Brâncuşi, artist - filosof*, Fundaţia „Constantin Brâncuşi", Tg. Jiu, 2001, pp. 37 - 42; • *Retour á la Logique !*, în: Walter Tega (coord.), *La philosophie et la paix*, tome II, „J. Vrin", Paris, 2002, pp. 719 - 722; • *Logical and Philosophical Substantion in Post - War Romania*, în: Marin Aiftincă (ed.), *Value, Culture, and Communication in the Present South - East European Region*, Institute of Political Sciences and International Relations, Bucharest, 2004, pp. 168 - 176; • *Aristotelian Premises of Modern Induction*, în: Niels Öffenberger und Alexandru Surdu (ed.), *Zur modernen Deutung der Aristotelischen Logik, Rumänische Beiträge*, „Georg Olms" Verlag, Hildescheim, Zürich, New York, 2004, pp.

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

247 - 254; • *Focalizări românești asupra antinomiilor kantiene*, în: Alexandru Boboc, Nicolae I. Mariș (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. XII, Editura Academiei Române, București, 2004, pp. 65 - 82 / Niculaie Mătăsaru (coord.), *Actualitatea filosofiei lui Immanuel Kant*, „Aius PrintEd", Craiova, 2007, pp. 84 - 116; • *Alexandru Boboc și Petre Botezatu, sub semnul „afinităților elective"*, în vol.: *Semiotică și filosofie*, Editura „Vergiliu", București, 2006, pp. 35 - 40; • *O personalitate complexă*, în: Ștefan Dominic Georgescu (coord.), *Omagiu Academicianului Alexandru Surdu*, Editura „Paideia", București, 2008, pp. 417 - 425;

➢ **Traian Știrbăț**: • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Petre Botezatu, Petru Ioan și alții), Editura „Junimea", Iași, 1981; • *Structură și reprezentare*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaștere, creativitate, comunicare*, vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1981, pp. 68 - 72; • *Imanența logicului și refularea logicii*, în vol: *Știința, tehnica și civilizația umană în perspectiva viitorului*, Institutul Politehnic „Gh. Asachi", Iași, 1983; • *Some Remarks Concerning the Structural - Algebric Dimension of Logical Systems*, în vol.: *Knowledge and Progress*, Universitatea Debrecen, 1984; • *Avansul complementar al metodelor logicii contemporane*, în: Gheorghe Mihai (coord.), *Probleme de istoria și filosofia științei*, Filiala Iași a Academiei Române, 1984, pp. 329 - 337; • *Asupra posibilității și iconicității reprezentării diagramatice a logicii propoziționale*, în: *Probleme de istoria și filosofia științei*, Filiala Iași a Academiei Române, 1984; • *Diagrame logice*, în vol: *Probleme de istoria și filosofia științei*, Filiala Iași a Academiei Române, 1985; • *Corespondențe structurale în logica modernă*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1986; • *Este logica o știință aplicativă?*, în: Petru Ioan și alții (coord.), *Filosofia și problematica lumii contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1986; • *Algebrizarea ca mijloc de construcție și extrapolare în logica modernă*, în: Crizantema Joja; Călin Candiescu (coord.), *Existență, gîndire, istorie*, Editura Academiei Române, București, 1986; • *Aproximații asupra impactului*

Cuvînt înainte / Preliminarii: structuri logice și matematice / Cap. 1: MODELE ALGEBRICE FUNDAMENTALE ALE LOGICII: *1.1. Algebrele Boole și problema reprezentării lor; 1.2. Algebrele Boole cu operatori; 1.3. Algebrele poliadice / Cap. 2:* STRUCTURA ALGEBRICĂ A LOGICII CLASICE: *2.1. Algebra calculului propozițional clasic* (2.1.1. Axiomatizarea calculului propozițional clasic; 2.1.2. Calculul propozițional și teoria grupurilor; 2.1.3. Asupra raportului dintre calculul propozițional și definiția axiomatică a algebrei booleene; 2.1.4. Logica propozițională ca sistem deductiv; 2.1.5. Completitudine și reprezentare; 2.1.6. Cîteva observații explicative); *2.2. Calculul predicatelor* (2.2.1. Semnificația geometrică a cuantificatorilor; 2.2.2. Caracterizarea algebrică a cuantificatorilor; 2.2.3. Calculul predicatelor monadice; 2.2.4. Logici poliadice; 2.2.5. Logici cilindrice; 2.2.6. Privire de ansamblu asupra algebrizării logicilor neclasice) / *Cap. 3:* ALGEBRIZAREA LOGICII DIN PERSPECTIVA TEORIEI CATEGORIILOR: *3.1. Categorii logice; 3.2. Teorema de incompletitudine a categoriilor logice; 3.3. Extensii semantice; 3.4. Logică și* TOPOS / *Cap. 4:* LINIAMENTE LOGICO - FILOSOFICE: *4.1. Matematizare și redundanță; 4.2. Algebrizare și modelare; 4.3. Logică și construcție; 4.4. Complementaritatea metodelor: armonii și disonanță; 4.5. „Zigzagurile" corespondenței ontologice / Considerații finale: refulări și concluzii*

Tabla de materii la volumul CORESPONDENȚE STRUCTURALE *ÎN LOGICA MODERNĂ, publicat de Traian Știrbăț, în 1986, la Editura „Junimea", din Iași*

În loc de prefață: CUNOAȘTERE ȘI CONSENS / *Cap I.:* LOGOSUL – TOPOS EIDON: *1. Algebrizarea ca mijloc de construcție și extrapolare în logica modernă* (1.1. Caracterizarea algebrică a logicii propoziționale; 1.2. Structuri algebrice în logica predicatelor; 1.3. Algebrele Post ca substitut fomal al logicilor polivalente; 1.4. Construcția categorială a logicii); *2. Considerații privind valențele dimensiunii structural – algebrice ca modalitate de creație și comunicare în logica modernă; 3. Logica, știință sau / și metodologie ? / Cap II.:* LOGICĂ ȘI CUNOAȘTERE: *1. Rezonanța formelor logice în dinamica cunoașterii; 2. Adevăr și ambiguitate referențială* (2.1 Relevanța conceptelor în științele sociale; 2.2. Probabilitate și nuanțare; 2.3. Logica FUZZY; 2.4. Perspective aplicative); *3. Universul logic și universul real*

Tabla de materii la primele două capitole din volumul fragmentar ITINERARII ÎN LOGICA MODERNĂ, *publicat de Traian Ştirbăț, în 1999, la Editura „Junimea", din Iași*

teoriei categoriilor în logica modernă, în: Crizantema Joja, Călin Candiescu (coord.), *Existență, gîndire, istorie* („Probleme de logică", vol. IX), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1986, pp. 110 - 117; • *Logică, adevăr formal şi relevanță interpretativă* (în colaborare cu Petru Ioan şi Dan Mihai Bîrliba), Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1988, pp. 206 - 317; • *Strategii complementare în metodologia logicii contemporane*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaştere, eficiență, acțiune*, Editura Politică (seria „Filosofie şi știință"), Bucureşti, 1988, pp. 226 - 243; • *Armonii şi disonanțe în registrul structural - algebric al logicii contemporane*, în: Josif Constantin Drăgan (coord.), *Consonantica în relație cu știința contemporană*, Editura „Nagard", Milano, 1989, pp. 127 - 133; • *Logosul,* TOPOS EIDON *– un teritoriu cu marginile glisante*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu. In memoriam*, Editura „Ankarom", Iaşi, 1996, pp. 80 - 89; • *Itinerarii în logica modernă*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1999; • *Demnitatea ontologică a logicii formale*, în vol.: *Idei şi valori perene în științele socio - umane*, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1999;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Logica aproximațiilor şi procesele deductive*, în: Petru Ioan (coord.), *Cunoaştere, creativitate, comunicare*, vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1981, pp. 79 - 83; • *Logicile non - standard şi intervențiile educative*, în: Petru Ioan (coord.), *Logică şi educație*, Editura „Junimea", Iaşi, 1994, pp. 63 - 120; • *Logică şi limbaj educațional*, Editura Didactică şi Pedagogică (seria „Idei pedagogice contemporane"), Bucureşti, 1995; • *Raționalitate şi discurs: perspective logico-semiotice asupra retoricii*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996; • *Modele argumentative în discursul educațional*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1996; • *Integralitatea logicii în concepția lui Petre Botezatu*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu: itinerarii logico-filosofice*, Editura „Ankarom", Iaşi, 1996, pp. 96 - 107; • *Timp şi destin, cazul Ion Petrovici*, studiu introductiv la: Ion Petrovici, *Probleme de logică*, Editura „Agora", Iaşi, 1996, pp. 5 - 41; • *Antinomiile receptivității: încercare de pragmatică logică*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1997; • *Logicitatea ca experiență a gîndirii critice*, studiu introductiv la: Ion Petro-

vici, *Teoria noțiunilor*, Editura „Polirom", Iași, 1998, pp. 7 - 26; • *Tradiția cursurilor universitare în logica românească*, studiu introductiv la: Ion Petrovici, *Curs de logică*, Institutul European, Iași, 2000, pp. 5 - 41; • *Logică și limbaj educațional*, în vol.: *Psihologie - Pedagogie*, Editura „Erota", Iași, 2001, pp. 205 - 281; • *Logică și teoria argumentării*, în vol.: *Comunicare publică și asistență socială*, Editura „Erota", Iași, 2001, pp. 135 - 209; • *Critica raționalității discursive. O interpretare problematologică a discursului filosofic*, Editura „Polirom", Iași, 2001; • *Aplicații ale conceptului de interpretare în logică*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Limitele interpretării*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2001, pp. 83 - 108; • *Problema interpretării în logică: cum este posibilă o identificare prin diferență*, în: Ștefan Celmare, Constantin Sălăvăstru (coord.), *Existență, cunoaștere, comunicare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 119 - 168; • *Teoria și practica argumentării*, Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Elemente pentru o logică a intenționalității: logica puterii*, în: Crizantema Joja, Călin Candiescu (coord.), *Ontologie, semantică, pragmatică* („Probleme de logică", vol. XI), Editura Academiei Române, București, 2004, pp. 234 - 264; • *Logique, argumentation, interprétation*, Éditions „L'Harmattan" (collection „Epistémologie et philosophie des sciences"), Paris, 2007; • *Vasile Pavelcu sau deschiderea psihologiei spre filosofie și logică*, în: Teodor Cozma, Alois Gherguț, Dorina Sălăvăstru (coord.), *Reconsiderări și abordări interdisciplinare în științele psiho - pedagogice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007, pp. 61 - 76;

➢ **Melentina Toma**: • *Corespondențe între logica datării și logica timpului gramatical*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» - Iași", secțiunea III, tom XXVII, 1981, pp. 109 - 111; • *Demonstrație și argumentare: motive de reconciliere*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» - Iași", secțiunea III, tomul XXIX, 1983, pp. 84 - 88 (articol citat în André Jacob (coord.), *Encyclopédie philosophique universelle*, II, *Les notions philosophiques. Dictionnaire*, tome II, P. U. F., Paris, 1990, p. 2156); • *Către o logică a raționamentului argumentativ*, în: Petru Ioan și alții (coord.), *Raționalitate și discurs*, vol. II, *Metalimbaj și metaliteratură*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1983, pp. 22 - 26; • *Tipologia erorilor logice, din perspectiva modelului hexadic al situațiilor discursive*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999, pp. 99 - 148; • *Curriculum-ul disciplinei „Logică" din învățământul liceal* (în colab.), în: Petru Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999, pp. 193 - 206; • *„Trucurile" rațiunii într-o abordare psiho-logică*, în: Ion Străchinaru (coord.), *Orizonturi ale personalității*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999, pp. 143 - 147; • *Disertația științifică* (în colaborare cu Vasile Țapoc - U.S.M. Chișinău), Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Universitaria"), Iași, 2001; • *Erori de argumentare ce țin de factorul ilocuționar și para-logic al comunicării*,

Introducere / 1. *PROIECTAREA, ORGANIZAREA ŞI DESFĂŞURAREA ACTIVITĂŢII DIDACTICE LA DISCIPLINA* LOGICĂ ŞI ARGUMENTARE: 1.1. Curriculum-*ul şcolar* [1.1.1. Ideal educaţional şi responsabilitate socială; 1.1.2. Structura sistemului naţional de învăţământ; 1.1.3. Componentele *curriculum*-ului şcolar; 1.1.4. *Curriculum*-ul disciplinei *Logică şi argumentare*]; 1.2. *Obiectivele predării - învăţării - evaluării disciplinei* Logică şi argumentare [1.2.1. Ideal educaţional - finalităţi - obiective; 1.2.2. Taxonomia obiectivelor educaţionale; 1.2.3. Specificul logicii şi obiectivele educaţionale ale disciplinei aferente; 1.2.4. Operaţionalizarea obiectivelor; 1.2.5. Aplicaţii]; 1.3. *Proiectarea activităţii didactice* [1.3.1. Planificarea anuală; 1.3.2. Planificarea calendaristică; 1.3.3. Proiectarea unităţii de învăţare şi a lecţiei; 1.3.4. Aplicaţii]; 2. *STRATEGII DIDACTICE UTILIZATE ÎN PROCESUL DE PREDARE - ÎNVĂŢARE - EVALUARE LA DISCIPLINA* LOGICĂ ŞI ARGUMENTARE: 2.1. *Metode didactice* [2.1.1. Taxonomii ale metodelor didactice; 2.1.2. Metode didactice pe tărîmul logicii; 2.1.3. Forme de organizare a activităţii didactice şi mijloace de învăţământ]; 2.2. *Evaluarea procesului instructiv educativ şi a rezultatelor şcolare* [2.2.1. Evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învăţământ; 2.2.2. Metode şi tehnici de evaluare; 2.2.3. Tipuri de itemi şi utilizarea acestora; 2.2.4. Aplicaţii (teste)] / *Bibliografie*

Tabla de materii la volumul LOGICĂ ŞI ARGUMENTARE. ELEMENTE DE DIDACTICĂ APLICATĂ, *publicat de Melentina Toma la Editura „Junimea", din Iaşi, în 2005*

în: Neculai N. Bobică (coord.), *Coordonate ale activităţii judiciare şi administrative, prin prisma exigenţelor integrării*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria *Secvenţe praxio-logice*), Iaşi, 2003, pp. 27 - 36; • *Erori logice ţinînd de factori interlocutivi ai comunicării*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» - Iaşi", seria *Secvenţe praxio-logice*, nr. 1, 2003, pp. 51 - 62; • *Direcţii ale interpretării inculcate analizei de tip situaţional*, în: Petru Ioan (coord.), *Noi aplicaţii în cîmpul logicii de tip „situaţional"*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria *Secvenţe semio-logice*), Iaşi, 2003, pp. 19 - 52; • *Erorile de argumentare în perspectiva unei tipologii semiotice*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2004; • *Structuralitatea, un domeniu predilect în cercetarea logică românească*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Filosofie*, tom L - LI, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 69 - 81; • *Sofismele în perspectivă aristotelică*, în volumul Simpozionului Ştiinţific Naţional *Repere ale dezvoltării la început de mileniu*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2004, pp. 277 - 286; • *Logică şi argumentare. Elemente de didactică aplicată*, Editura „Junimea", Iaşi, 2005; • *Direcţii ale interpretării inculcate analizei de tip situaţional*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situaţional în cîmpul socio-umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", 2009, pp. 7 - 32; • *Relevanţa modelului hexadic în universul comunicării artistice*, în: *loc. cit.*, pp. 63 - 93; • *Contributori în contul logicii ieşene – 150 de ani în slujba* Organon-*ului la Universitatea „Al. I. Cuza"* (în colaborare cu Petru Ioan şi George Ceauşu), Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2010;

➢ **Petru Ioan; Ştefan Afloroaei:** • *Elemente de filosofia acţiunii şi logica discursului practic*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1985;

➢ **Gheorghe Mihai; Ştefan Papaghiuc:** • *Încercări asupra argumentării*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1985;

➢ **George Ceauşu**: • *Fenomenul „fuzzy" în ştiinţă: dificultăţile unei tipologii*, în Petru Ioan şi alţii (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1985, pp. 97 - 104; • *Deformările paradigmei sau interdisciplinaritatea ca indisciplină sistematică*, în: Petru Ioan şi alţii (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986, pp. 178 - 80; • *Simetria sau aventura epistemică a definiţiei*, în: Petru Ioan şi alţii (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986, pp. 269 - 276; • *Universul lui Gödel: o călătorie indecidabilă*, în: *Probleme de logică*, XI, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1993, pp. 175 - 189; • *The Algorithms Complexity of Program Transformations* (în colaborare cu Constantin Cazacu şi Nicolae Slabu), S. T. A. C. S. Congress on Algorithms and Complexity, University of Caen, 1994; • *Pentru o semiotică a negaţiei. Aplicaţii la paradoxurile logico-matematice*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu: itinerarii logico-filosofice*, „Ankarom", Iaşi, 1996, pp. 120 - 126; • *Arta, filosofia şi religia faţă în faţă cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iaşi, 2000; • *O „mathesis universalis": dezbatere despre viaţa şi opera lui Ioan Petru Culianu* (în colaborare), în: Nicu Gavriluţă, *Culianu, jocurile minţii şi lumile posibile*, „Polirom", Iaşi, 2000, pp. 165 - 188; • *Atitudini propoziţionale şi verbe intenţionale*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, tom VII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2001, pp. 18 - 27; • *Asupra posibilităţii de reducere a operatorilor, noţiunilor şi tezelor din cadrul teoriilor ştiinţifice*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, tom VI, Editura „Argonaut",

0. INTRODUCERE: 0.1. *Accepţii logico - filosofice ale termenului „cantitate"*; 0.2. *Cadrul general al logicii formale*; 0.3. *Clasificarea expresiilor dintr-un limbaj formalizat: un posibil punct de plecare în desluşirea însemnelor formale ale cantităţii* / 1. REFLEXE ALE CANTITĂŢII ÎN ORIZONTUL CONECTORILOR: 1.1. *Cuantorii, ca mărci indubitabile ale cantităţilor* (1.1.1. Cuantorii de individ clasici; 1.1.2. Reguli relative la operaţii clasice de cuantificare; 1.1.3. Interpretări ale cuantorilor de individ clasici şi problema asumpţiei ontologice; 1.1.4. Un sistem al cuantorilor de individ standard; 1.1.5. Cuantificări de individ non-standard; 1.1.6. Familii de cuantori în logica de ordinul doi; 1.1.7. O scurtă retrospectivă); 1.2. *Un adaos privid exprimarea cantităţii în logica temporală*; 1.3. *Cuantificare şi modalizare* / 2. INFLEXIUNI CANTITATIVE ÎN REGISTRUL SUBNECTORILOR: 2.1. *Reflectarea cantităţii în contextul evaluărilor alethice polivalente* (2.1.1. Pot fi transformate modalităţile alethice în valori logice ?; 2.1.2. Cuantificare şi prognozare; 2.1.3. Aspecte cantitative în logica impreciziei); 2.2. *Reverberaţii ale cantităţii la nivelul descripţiilor* / 3. MANIPULAREA CANTITĂŢII PRIN INTERMEDIUL PREDICATORILOR: 3.1. *Manifestări ale cantităţii la nivelul predicatorilor clasiali*; 3.2. *Recuperarea cantităţii în contextul silogisticii*; 3.3. *Modalităţile dinamice, ca forme specifice de exprimare a supraoperaţiei de cuantificare* / 4. MĂRCI ALE CANTITĂŢII ÎN CONTEXTUL OPERATORILOR STRICTO SENSU: 4.1. *Cantitate şi cardinalitate*; 4.2. *Reflexe ale „cuantificării generalizate" în categoria operatorilor* stricto sensu; 4.3. *Modelarea cantitativă a impreciziei la nivelul operatorilor* stricto sensu / 5. ADĂUGIRI PRIVIND ÎNSEMNELE CANTITĂŢII LA NIVEL METALOGIC: 5.1. *Determinări cantitative ale structurilor logice*; 5.2. *Alte mărci ale cantităţii ce caracterizează relaţiile* / CONCLUZII

Sumarul volumului REGIMURI ALE CANTITĂŢII ÎN LOGICA FORMALĂ, *publicat de Gheorghe Ilie Fârte în seria „Universitaria" a Editurii „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 1999*

1. *Introducere* / 2. *Intrarea în materie* / 3. *Definiţia şi diviziunea logicii* / 4. *Noţiunea* / 5. *Teoria judecăţilor* / 6. *Silogismul* / 7. *Metodologia* / 8. *Clasificarea ştiinţelor din punct de vedere metodologic* / 9. *Descrierea şi clasificarea* / 10. *Definiţia şi diviziunea* / 11. *Demonstraţia* / 12. *Introducere la metoda experimentală* / 13. *Inducţia; Ipoteza* / 14. *Teoria ipotezelor* / 15. *Analogia* / 16. *Analiza şi sinteza* / 17. *Note de logică* / 18. *Clasificările lui Al. Valeriu* [Împărţirea logicii, după C. Leonardescu; Şcolile de logică; Logica specială (Metodologia); Clasificările ştiinţelor; Arhitectonica logicii]

Materia LECŢIILOR DE LOGICĂ ţinute de Petre P. Negulescu la Universitatea ieşeană

Cluj - Napoca, 2001, pp. 235 - 251; • *Dependenţă efectivă şi fictivă în cadrul claselor de funcţii polivalente*, în: Monica Albu şi alţii, *Studii şi cercetări din domeniul ştiinţelor socio-umane prezentate la sesiunea ştiinţifică anuală 2000*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2001, pp. 204 - 212; • *Clase de funcţii trivalente într-o logică dinamică a contradictoriului*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu, un gînditor pentru mileniul trei*, vol. al II-lea, Editura „Ştefan Lupaşcu", 2001, pp. 107 - 120; • *Logica mirabilis*, Editura „Alfa", Iaşi, 2004; • *Alternative ale construcţiei unui calcul propoziţional axiomatic complet şi independent*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, IX, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2004, pp. 225 - 232; • *Completitudinea fizicii faţă în faţă cu completitudinea aritmeticii*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, tom XI, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 107 - 119; • *Utilizări ale hexadei „situaţionale" în cîmpul naratologiei*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situaţional în cîmpul socio-umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 143 - 157; • *Contributori în contul logicii ieşene: 150 de ani în slujba* Organon*-ului la Universtatea „Al. I. Cuza"* (în colaborare cu Petru Ioan şi Melentina Toma), Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010;

➢ **Dorina Sălăvăstru:** • *Pluralitatea sistemelor logice – expresie a dinamicii realului*, în: Petru Ioan şi alţii (coord.), *Filosofia şi problematica lumii contemporane*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986, pp. 245 - 249; • *Izomorfismul structurilor genetic-operatorii cu structurile logico-matematice*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Ştiinţele educaţiei*, tom I - II, 1997 - 1998, pp. 207 - 219; • *Logica naturală şi aplicaţiile ei în cîmpul educaţional*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; • *Logicile naturale într-un model hexadic al situaţiei de raţionare*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicaţii ale hexadei situaţionale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, tom I, nr. 1, 1999, pp. 47 - 74; • *Aplicaţii ale logicii operatorii la sistemul relaţiilor sociale*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Psihologie*, tom VIII, 1999, pp. 53 - 67; • *Argumentarea în discursul didactic*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Psihologie*, tom XIV, 2005, pp. 21 - 47;

➢ **Gheorghe Mihai:** • *Psiho - logica argumentării dialogale*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1987; • *Psiho - logica discursului retoric*, Edi-

tura „Neuron", Focșani, 1996; • *Introducere pentru o logică juridică*, Editura Fundației Academice „Petre Andrei", Piatra Neamț, 1991; ediția a II-a, Editura „Mirton", Timișoara, 2001; • *Prelegeri de logică pentru juriști*, „Mirton", Timișoara, 2001; • *Prelegeri de Logică și Retorică juridică*, „Mirton", Timișoara, 2002; • *Metoda logică în drept*, Editura „C. H. Beck", București, 2006;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Despre entimeme*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu: itinerarii logico-filosofice*, Editura „Ankarom", Iași, 1996, pp. 136 - 143; • *Regimuri ale cantității în logica formală*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999; • *Semnificație și înțelegere*, în: „Hermeneia. Revistă de studii și cercetări hermeneutice", nr. 6, Iași, 2006, pp. 27 - 34; • *Niveaux et valeurs de l'interprétation d'un message*, în: „Archive Ouverte en Sciences de l'Information et de la Communication", 2009;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Lecții de Logică*, în: „Revista de Filosofie", nr. 3, 4, 6, Editura Academiei, București, 1998; nr. 1, 1999; • *Lecții de Logică* pentru anul preparator (1905 - 1906), text îngrijit, *Cuvînt introductiv* și *Notă asupra ediției* de Carmen Dumitrescu, Editura „Paideia", București, 2001, pp. 5 - 22, respectiv, 23, 24;

➢ **Tănase Sârbu; Neculai Bobică; Elena Hodorogea:** • *Compendiu de logică*, Editura Universității Tehnice „Gheorghe Asachi", Iași, 1998;

➢ **Dan Stoica:** • *Logică și limbaj*, Editura „Dan", Iași, 2000;

➢ **Gheorghe Vlasie:** • *Strategii logice în demonstrațiile matematice*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2001, pp. 131 - 138; • *Niveluri de construcție a sistemelor formale*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» - Iași", seria *Filosofie*, tom XLIX, 2002, pp. 66 - 77;

➢ **Florentina Călmățuianu:** • *Problema valorilor logice în perspectiva gîndirii lupașciene*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe psiho - logice"), Iași, 2001, pp. 113 - 124; • *Extensii conservative ale sistemelor formale ipotetico-deductive*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, tom XLIX, Iași, 2002, pp. 48 - 58; • *Categoria cantității: o perspectivă logică* (recenzie a cărții: Gheorghe - Ilie Fârte, *Regimuri ale cantității în logica formală*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 1999), în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, tom XLIX, 2002, pp. 404 - 406; • *Interpretarea ca evaluare, la nivel formal*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva științelor sermocinale*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iași, 2003, pp. 109 - 118; • *Tipologii ale sistemelor deductive*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006;

➢ **Elena Bondor:** • *Logicul și afectivitatea în viziunea lui Ștefan Lupașcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ștefan Lupașcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe psiho - logice"), Iași, 2001;

• *Ştefan Lupaşcu în perspectiva logicii „dialectice"*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Logica terţului inclus; surse ştiinţifice*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Ideea europeană în filosofia românească*, Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 2005, pp. 361 - 383; • *Logica dinamică a contradictoriului la Ştefan Lupaşcu*, în: Alexandru Surdu, Dragoş Popescu (coord.), *Istoria logicii româneşti*, Editura Tehnică, Bucureşti, 2006, pp. 361 - 383;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Logica filosofică. Aristotel şi Toma de Aquino*, Editura „Polirom" (colecţia „Seminar. Filosofie"), Iaşi, 2002;

➢ **Crăiţa Ioana Florescu:** • *Atunci cînd «zăpada nu este albă». Scurtă analiză a situaţiei discursului mincinos*, în: Petru Ioan (coord.), *Noi aplicaţii în cîmpul logicii de tip „situaţional"*, Editura Fundaţiei „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2003, pp. 53 - 74; • *Some Problems Regarding the Disquotational Perspective on Truth*, „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Filosofie*, tom 15, 2008, pp. 37 - 48; • *Aplicaţii ale analizei situaţionale în cazul limbajului formal*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situaţional în cîmpul socio-umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 129 - 142; • *Problema interpretării în perspectiva logicii formale* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 2010;

➢ **Adriana - Elena Crăciun:** • *Variabilele acţiunii psihologice prin prisma modelului situaţional - hexadic*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» din Iaşi", seria *Secvenţe praxio - logice*, tom II, nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 29 - 41; • *Aplicaţii psiho - logice ale modelului situaţional*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2005;

➢ **Marius Leonard Popescu:** • *Sensuri ale intuiţiei în logică*, în: „Symposion", Iaşi, tom II, nr. 2 (4), 2004, pp. 284 - 303; • *Rolul ipotezei în ştiinţele formale*, în: „Symposion", tom III, nr. 2 (6), Iaşi, 2005, pp. 390 - 408; • *Intuiţie şi ipoteză în demonstraţie şi argumentare*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2010;

➢ **Brînduşa Gorea:** • *Conceptul de „inculpare" din perspectiva logicii de tip situaţional*, în: Petru Ioan (coord.), *Logica în ofensivă*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), tom V, nr. 1 - 2, Iaşi, 2004, pp. 95 - 112; • *Logică juridică*, Editura Universităţii „Dimitrie Cantemir", Editura „Zethus", Târgu - Mureş, 2006, 2009; • *Interpretarea contractului prin prisma logicii de tip „situaţional"*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» - Iaşi", seria *Secvenţe praxio-logice*, tom IV, nr. 1, Iaşi, 2006, pp. 59 - 76; • *Logica juridică, instrument de interpretare a normei juridice*, în: „Analele Universităţii «Dimitrie Cantemir» din Tg. Mureş", seria *Drept*, 2007, pp. 43 - 60; • *Interpretarea logică a factualului juridic*, în: „Analele Universităţii «Dimitrie Cantemir» din Tg. Mureş", seria *Drept*, 2008, pp. 121 - 136; • *Law Interpretation between Logic and Hermeneutics*, în: „Israel Adult Education Association", http:// www.adultlearning.org.il., 2010;

➢ **Calinic Botoşăneanul:** • *Logica Trinității*, „Gedo", Cluj - Napoca, 2005;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *Discursul filosofic ca reconstrucție logico-lingvistică a ceea ce este: cazul Quine*, în: „Argumentum" (caietele seminarului de logică discursivă), nr. 2, Editura Fundației Academice „Axis", Iaşi, 2003, pp. 51 - 76; • *Direcții în logica actuală*, în vol: *Filosofie şi ştiințe politice*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2006, pp. 125 - 178; • *Abducția: calea către o posibilă transgresare a limitelor semioticii ?*, în: *Semiotics Beyond Limits*, Editura „Alma Mater", Bacău, 2007, pp. 194 - 201.

În privința doctorilor din domeniu, cei mai mulți se regăsesc în capitolele precedente, ca personaje din lumea filosofilor ieşeni.

Lor li se adaugă o parte dintre cei abilitați ca doctori în Filosofie sub coordonarea profesorilor Teodor Dima şi Gheorghe Mihai. Au mai venit, însă, în atingere cu Logica şi o parte dintre doctorii în lingvistică sub girul profesorului Maria Carpov, pe vremea cît funcționa ca profesor consultant în catedra de Logică şi Semiologie. Să-i menționăm, aşadar, pe următorii colegi: ☞ (1) prof. univ. **Sanda Maria Ardeleanu** (Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava), doctor în Filologie din 1994; ☞ (2) conf. univ. **Ionel Corjan** (Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava), doctor în Filologie din 2003; ☞ (3) profesor **Sorina Abătel Dănăilă**, doctor în Filologie din 1995; ☞ (4) conf. univ. **Sofia Dima** (Universitatea „Dunărea de Jos" - Galați), doctor în Filologie din 1999; ☞ (5) prof. univ. **Vasile Dospinescu** (Universitatea „Ştefan cel Mare" din Suceava), doctor în Filologie din 1998; ☞ (6) conf. univ. **Felicia Dumas** (de la Facultatea de Litere a Universității ieşene), doctor în Filologie din 1998; ☞ (7) conf. univ. **Florica Hrubaru** (Universitatea „Ovidius" - Constanța), doctor în Filologie din 1998; ☞ (8) prof. univ. **Magda Jeanrenaud** (Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" - Iaşi), doctor în Filologie din 1998; ☞ (9) conf. univ. **Angelica Liacu** (Universitatea „Dunărea de Jos" - Galați), doctor în Filologie din 2003; ☞ (10) conf. univ. **Gabriel Mardare** (Universitatea „Vasile Alecsandri" - Bacău), doctor în Filologie din 1998; ☞ (11) conf. univ. **Simina Mastacan** (Universitatea „Vasile Alecsandri" - Bacău), doctor în Filologie din 2003; ☞ (12) lector univ. **Mioara Mocanu** (Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" - Iaşi), doctor în Filologie din 2004; ☞ (13) lector univ. **Doina Mihaela Popa** (Universitatea „Petre Andrei" - Iaşi), doctor în Filologie din 2005; ☞ (14) conf. univ. **Ioan Lucian Popa** (Universitatea „Vasile Alec-

sandri" - Bacău), doctor în Filosofie la Universitatea „Al. I. Cuza" din 2003; ☞ (15) prof. univ. **Adriana Gertruda Romedea** (Universitatea „Vasile Alecsandri" - Bacău), doctor în filosofie din 1999.

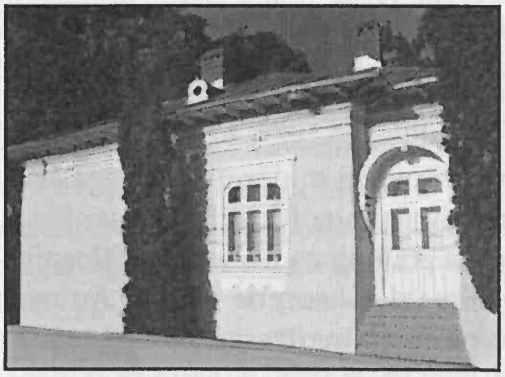

Casa în care a locuit profesorul Ernest Stere şi soţia sa Felicia Stere, pe strada „Căminelor", nr. 4; la dreapta, casa la etajul căreia a locuit esteticianul Radu Negru cu soţia sa Svetlana, avîndu-i ca vecini de parter pe profesorul Vasile Negru şi soţia acestuia - părinţii celui pomenit

3.2.3. *FILOSOFIA LIMBAJULUI ŞI A COMUNICĂRII*, respectiv *SEMIOTICA*, sau *SEMIOLOGIA*, socotită multă vreme *NUCLEUL DUR AL FILOSOFIEI* ca ansamblu trinitar (de către gînditorii elenişti bunăoară, dar şi de John Locke, în zorii modernităţii), ca *LOGICĂ A COMUNICĂRII* (în *Novum Organum*, al lui Francis Bacon, dar şi în *Neues Organon*, al lui Johann Heinrich Lambert), ori ca *LOGICĂ toto genere*, în cazul lui Charles Sanders Peirce, a intrat relativ - tîrziu în aria de preocupări a slujitorilor ieşeni ai filosofiei, dar s-a impus, deja, prin contribuţii cu totul remarcabile, de-ar fi să menţionăm doar contribuţii precum cele ale profesorilor Petre Botezatu (cu modelul dimensiunilor referenţiale ale adevărului şi cu studiul conceptelor semantice în general, cu tipologia modelelor decizionale ale sistemelor silogistice, cu sistemul logicilor ca teorii ale limbajului etc.), Petru Ioan (cu impunerea analizei situaţionale şi diversele aplicaţii ale noii paradigme, cu modelul hexadic al adevărului şi al semnificaţiei, cu sistemul dublu-hexadic al disciplinelor semiotice etc.) şi Traian Dinorel Stănciulescu, cu lectura semiotică a miturilor creaţiei, dar şi cu elaborări pe linia unei fiziosemiotici. Ele se completează cu interesul pentru *FILOSOFIA LIMBAJULUI* (cultivată, în formula cursurilor „răzleţe", încă de Titu Maiorescu şi Ioan Pop Florantin) şi pentru mai vechea *RETORICĂ*, deschisă inclusiv către problemele *didacticii* şi ale *pedagogiei*

în genere (prin Melentina Toma, Dorina Sălăvăstru, Constantin Cucoș, Laurențiu Șoitu și alții), *dreptului* (prin Gheorghe Mihai și Brînduşa Gorea), *politicii* și *politologiei* (prin Constantin Sălăvăstru, Gheorghe - Ilie Fârte și alții), *muzicologiei* (prin Carmen Cozma), *discursului mediatic* (prin George Pruteanu, Laurențiu Șoitu, Constantin Sălăvăstru, Petru Bejan, Gheorghe Teodorescu, Gheorghe - Ilie Fârte și alții), respectiv *discursului filosofic*, prin Constantin Sălăvăstru, Bogdan Mandache, Petru Bejan. Să urmărim, aşadar, principalele atuuri ale gîndirii ieşene în orizontul ştiinţelor sermocinale:

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Principii fundamentale pentru filosofia limbii*, în: „Romanulu", Tipografia „Carol Göbl", Bucureşti, nr. pe 27 august 1869, pp. 646 - 647; nr. pe 28 august 1869, p. 659; nr. pe 29 august 1869, p. 953;

➢ **Dan Bădărău:** • *Du jugement comme acte signifiant*, Institutul Românesc de Arte Grafice „Brawo", Iaşi, 1943; reeditată, un an mai tîrziu, la „F. Roth & Cie", din Lausanne; • *Categoriile la Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 13 - 28; • *Cu privire la categoriile lui Aristotel. Addendum*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 3, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 287 - 308;

➢ **Petre Botezatu:** • *Disoluția noțiunii de adevăr în sistemele logice neopozitiviste*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii din Iaşi", secția III (*Ştiințe sociale*), supliment la tomul VI, fasc. 2, 1960, pp. 229 - 236; • *La logique extensionaliste et la double négation*, în: „Analele Universităţii Bucureşti", seria *Acta Logica*, nr. 10, anul X, 1967, pp. 179 - 182; • *Schiță a unei logici naturale. Logică operatorie*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969; • *La double négation*, în: „Akten des XIV. Internationalen Kongresses für Philosophie", vol. III, „Herder" Verlag, Wien, 1969, pp. 28 - 32; • *Dubla negație*, în: „Revista de Filosofie", tom XVI, nr. 1, Bucureşti, 1969, pp. 115 - 119; • *Les niveaux de construction de la logique*, în: „Abstracts of the IV-th International Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science", C. I. D. S. S. P., Bucharest, 1971, pp.

Preambul / LOGICA ÎN EXPANSIUNE: 1. Era logică; 2. Logică şi aplicabilitate; 3. Harta logicii / CONFRUNTĂRI: 1. Clasic şi modern în logică; 2. Universul logic şi universul uman; 3. Logica şi matematica / CONSTRUCȚIA LOGICĂ: 1. Demersul semiotic; 2. Tehnica sistemului formal; 3. Incertitudinile sintaxei; 4. De la sintaxă la semantică; 5. Semantica în acțiune; 6. Conceptele semanticii; 7. Semantica în perspectivă; 8. Domenii şi nivele de construcție / ORIZONTURILE NEGAȚIEI: 1. Rădăcinile negației; 2. Cucerirea negației; 3. Logica pozitivă; 4. Dubla negație / LOGICA NATURALĂ: 1. Logica reflexivă; 2. Teoria raționamentului întemeiată pe structura obiectelor; 3. Logica şi obiectele; 4. Logica operatorie naturală

Tabla de materii la volumul SEMIOTICĂ ŞI NEGAȚIE. ORIENTARE CRITICĂ ÎN LOGICA MODERNĂ, publicat de Petre Botezatu, la Editura „Junimea" din Iaşi, în 1973

101 - 102; • *Nivelele de construcţie a logicii*, în: „Forum", seria *Ştiinţe Sociale*, anul III, nr. 1 (*Filosofia ştiinţei*), Bucureşti, 1971, pp. 71 - 74; • *Semiotică şi negaţie. Orientare critică în logica modernă*, Editura „Junimea", Iaşi, 1973; • *Negaţia în logica formală modernă*, în: „Revista de Filosofie", tom XX, nr. 1, 1973, pp. 67 - 81; • *Sistemul relaţiilor interpropoziţionale*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii din Iaşi", secţia III-b, *Ştiinţe filosofice*, tomul XX, 1974, pp. 53 - 62; • *Formalisme şi structuralitate*, în: Mircea Flonta (coord.), *Epistemologia şi analiza logică a limbajului ştiinţei*, Editura Politică, Bucureşti, 1975, pp. 9 - 20; • *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne* (în colaborare cu Ion Didilescu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976; • *Logica principiilor. Încercare de revalorizare a principiilor logice în contextul logicii moderne*, în: „Revista de Filosofie", tom XXVI, nr. 5, Editura Academiei, Bucureşti, 1979, pp. 591 - 601; • *Erotetica, logica întrebărilor - principii şi aplicaţii*, în: „Revista de Filosofie", tom XXVII, nr. 4, Bucureşti, 1980, pp. 429 - 438; • *Adevăruri despre adevăr* (în colaborare cu Teodor Dima, Petru Ioan, Ştefan Celmare şi Traian Ştirbăţ), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981; • *Dimensiunile adevărului*, în: Petre Botezatu (coord.), *Adevăruri despre adevăr*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1981, pp. 3 - 47; • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1982; • *Constituirea logicităţii*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983; • *Discursul metodei. Un itinerar logico-filosofic*, antologie îngrijită de Petru Ioan şi Sorin Pârvu, Editura „Junimea", Iaşi, 1995;

➢ **Maria Carpov:** • *Prefaţă* (şi traducere) la: Algirdas Julien Greimas, *Despre sens: eseuri semiotice*, Editura „Univers", Bucureşti, 1975; • *Introducere la semiologia lecturii*, Editura „Univers", Bucureşti, 1978; • *Prefaţă* la: Tzvetan Todorov, *Teorii ale simbolului*, Editura „Univers", Bucureşti, 1983; • *Captarea sensurilor*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1987; • *Sfidarea normei. Paul Scarron, maestrul genului burlesc*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1995; • *Prefaţă* (traducere şi note) la: Roland Barthes, *Mitologii*, „Institutul European", Iaşi, 1997; • *Prefaţă* la: Anne - Marie Houdebine - Gravaud, *Femeia invizibilă, sau despre invizibilitatea femeii în limbaj*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1997; • *Prefaţă* (traducere şi note) la: Paul Zumthor, *Babel sau nedesăvîrşirea*, Editura „Polirom", Iaşi, 1998; • *Prefaţă* la: Vasile Dospinescu, *Semiotică şi discurs didactic*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; • *Prefaţă* la: Vasile Dospinescu, *Semne şi cunoaştere în discursul didactic*, Editura „Junimea", Iaşi, 1998; • *Prin text, dincolo de text*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; • *Studiu introductiv* la: Dan Stoica, *Logică şi limbaj*, „Edit Dan", Iaşi, 2000; • *Prefaţă* la: Felicia Dumas, *Gest şi expresie în liturghia ortodoxă*, „Institutul European", Iaşi, 2000; • *Prefaţă* la: Sofia Dima, *Lectura literară, un model situaţional*, Editura „Ars Longa", Iaşi, 2000; • *Prefaţă* la: I. C. Corjan, *Semiotica limbajului publici-*

tar, Editura Universității „Ștefan cel Mare", Suceava, 2004; • *Ipostaze ale interacțiunii* (în colaborare cu Elena Bonta și Sofia Dima), Editura „Alma Mater", Bacău, 2004; • *Prefață* la: Mioara Mocanu, *Discursul poetic novalisian: o abordare semiolingvistică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006;

➢ **Petru Ioan:** • *Logică și metalogică: incursiuni și noi contururi* (capitolul „Orientări și modele în studiul argumentării"), Editura „Junimea", Iași, 1983; • *Adevăr și performanță: pretexte și contexte semio - logice*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987; • *Paradigma gramaticalității categoriale și programul logicii integrale*, în: P. Ioan (coord.), *Cunoaștere, eficiență, acțiune*, Editura Politică, București, 1988, pp. 129 - 155; • *Educație și creație în perspectiva unei logici „situaționale"*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Tipurile definiției, în perspectiva unui model semio-logic, cu rol integrator*, în: P. Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu", 1999, pp. 5 - 46; • *O aplicație a modelului hexadic la situații de indecidabilitate*, în: P. Ioan (coord.), *Noi aplicații în cîmpul logicii de tip „situațional"*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2003, pp. 121 - 142; • *Paronimie, polisemie și sinonimie, în contextul analizelor de tip situațional*, în: P. Ioan (coord.), *Logica în ofensivă*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2004, pp. 59 - 94; • *Al. Husar la a LXXXV-a aniversare: semiograma omului și operei*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2005; • *Constantin Ciopraga: Schiță de portret, în spațiul unei semiologici a personalității*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2007; • *Valeriu D. Cotea: Încercare de caracterizare prin prisma unei semiologici a personalității*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2007; • *Avataruri ale unei noi paradigme*, Editura Tehnică, București, 2010;

Cuvînt înainte (Ioan Cârâc) / Notă asupra ediției / PREFAȚĂ // Partea întîi: ABORDĂRI „SITUAȚIONALE" ÎN CÎMPUL LOGICII ACȚIUNII [1. Forme „verticale" ale activității (auto)instructive; 2. Modelul hexadic în politologie] // Partea a doua: PARCURSURI „SITUAȚIONALE" ÎN ORIZONTUL LOGICII EPISTEMICE [3. Recuperarea subiectivității, din perspectiva unui model relațional al „situației cognitive"; 4. Tipurile definiției, în perspectiva unui model semio-logic cu rol integrator; 5. Tipologii ale lecturii în perspectiva unui (supra)model situațional; 6. Parcursuri ale interpretării, în cîmpul cunoașterii și al exprimării discursive] // Partea a treia: EXPLORĂRI „SITUAȚIONALE" PE TĂRÎMUL LOGICII SEMIOTICE [7. Virtuțile unui „supramodel" al situației semiotice; 8. „Decidabil" și „indecidabil", sub incidența modelului hexadic de analiză „situațională"; 9. Paronimie, polisemie și sinonimie, în contextul analizelor de tip situațional] // Partea a patra: DESCHIDERI „SITUAȚIONALE" SPRE LOGICA FAPTELOR DE CREAȚIE [10. Modelul hexadic al „situației creatoare"; 11. Lucian Blaga, în orizontul unei logici paradisiace; 12. Alexandru Husar, la a LXXXV-a aniversare: „semiograma" omului și a operei; 13. Alte trei aplicații ale schemei „situațional" - hexadice de analiză a personalității] // Partea a cincea: LOGICĂ, EDUCAȚIE ȘI CREAȚIE [14. Logica, știință a educației; 15. Logică și hermeneutică: o „confruntare" extensională; 16. Logica, sub semnul expres al actualității] // Partea a șasea: ECOURI ALE NOII PARADIGME ÎN CÎMPUL SEMIOLOGIEI ROMÂNEȘTI [17. Propensiuni spre logica de tip „situațional" în orizontul faptelor de comunicare] // În loc de postfață (Melentina Toma)

Diviziuni de primul și al doilea ordin din cuprinsul volumului AVATARURI ALE UNEI NOI PARADIGME, oferit spre publicare de Petru Ioan, în seria „Cogito" a Editurii Tehnice

Introducere la „o altă introducere": ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI SUBIECTIVE / Cap 1: SEMNUL, „NUCLEUL DUR" AL DISCURSULUI SEMIOTIC – 1.1. Repere istorice ale asumării semnului (1.1.1. Tradiţii posibil de recuperat; 1.1.2. (Re)semnificări ale modernităţii [contribuţia lui Charles S. Peirce / viziunea lui Ferdinand de Saussure / Peirce şi Saussure]; 1.1.3. Alte contribuţii la definirea semnului); *1.2. „Ceva pentru altceva": o formală încercare de (re)definire* (1.2.1. Mărcile semnului: dispute de dicţionar; 1.2.2. Semnul sub incidenţa analizelor disciplinare; 1.2.3. Niveluri de maturizare ale semnului); *1.3. Structura şi funcţionalitatea semnului, o analiză semiotică* (1.3.1. Proprietăţile semnului, o analiză triadică [particularităţile semnificantului, o perspectivă sintactică / conţinutul semnificatului, o perspectivă semantică / spre o definiţie integratoare a semnului, o perspectivă pragmatică]) / *Cap. 2: SEMIOZA, LIMBAJ – OBIECT AL ANALIZEI SEMIOTICE – 2.1. Situaţia semiotică, o recuperare istorică* (2.1.1 Semioza, o situaţie de comunicare [triunghiul semiotic, o clasică obsesie / triunghiuri ale semioticii moderne, de la virtualitate la realitate]; 2.1.2. Modelări polidimensionale ale situaţiei de comunicare); *2.2. Modelul „grafului semiotic", o semioză deschisă* (2. 2.1. Repere structural - funcţionale ale unui model integrator; 2.2.2. Avataruri ale procesului de semnificare); *2.3. Semioze ierarhizate: despre puterea „rezonanţei semnificative"* (2.3.1. Competenţa cunoaşterii umane: de la „hardul biologic", la „softul logic"; 2.3.2. Funcţia simbolică / semiotică, premisă a performanţei cognitiv - comunicative; 2.3.3. Ipostaze (ne)convenţionale cu privire la geneza semnului lingvistic [„limbajul naturii", arhetip al limbajului uman / limbajul viului, fenomen de rezonanţă / iconicitatea limbajului uman: o controversată paradigmă / devenirea limbajului verbal: interpretări semiotice]) / *Cap. 3: SEMIOTICA, DE LA TEORIE LA METODĂ – 3.1. Teoria generală a semnelor, orizonturi definitorii* (3.1.1. Momente constitutive ale conştiinţei semiotice [prezenţe ale gîndirii orientale / rădăcini occidentale ale teoriei semnelor]; 3.1.2. Spre o modernă „doctrină a semnelor": contribuţii esenţiale [Charles Peirce, arhitect al unei semiotici integratoare / Ferdinand de Saussure, ctitor al semioticii lingvistice]; 3.1.3. Definiţii ale semioticii moderne, alternative complementare [semiotică, sau semiologie ? o controversă încă actuală / spre o accepţiune integratoare]); *3.2. Virtuţi şi limite ale discursului semiotic* (3.2.1. Funcţii esenţiale ale actului semnificator; 3.2.2. Tensiunile unei discipline integratoare [paradoxuri ale discursului semiotic / pledoarie pentru o logică de tip „şi ..., şi ..."]); *3.3. Metodologia semiotică, un ignorat instrument de putere* (3.3.1. Analiza structurală a macrosemnului [despre „structura funcţională" a semnelor / despre analiza structurală a textului lingvistic]; 3.3.2. Analiza triadică, sau despre întoarcerea realităţii la sine; 3.3.3 Analiza situaţională, sau despre virtuţile hexadei semiotice; 3.3.4. Concluzii metodologice: premise pentru un alt pas înainte) / *O retorică încheiere: QUO VADIS SEMIOTICA ?: 1. „Azi e mîine": despre însemnele semioticii* (1.1. Statutul actual al unei discipline istorice; 1.2. O declaraţie informală de intenţii; 1.3. Avataruri ale unei fireşti deveniri); *2. Semiotică şi filosofie, o necesară regăsire / Tăbliţele de Smarald: DESPRE SEMNUL DIN URMĂ ...*

Tabla principalelor materii din volumul LA ÎNCEPUT A FOST SEMNUL: O ALTĂ INTRODUCERE ÎN SEMIOTICĂ, publicat de Traian D. Stănciulescu, la Editura „Performantica", din Iaşi, în 2004

➢ **Teodor Dima:** • *Semnificaţii filosofice ale unor concepte semantice,* în: Gheorghe Mihai (coord.), *Probleme de istoria şi filosofia ştiinţei,* Filiala Iaşi a Academiei Române, 1984, pp. 72 - 81;

➢ **Carmen Cozma:** • *Semiotica limbajului muzical* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1984;

➢ **Gheorghe Mihai:** • *Încercări asupra argumentării* (în colaborare cu Ştefan Papaghiuc), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1985; • *Psiho - logica discursului retoric,* Editura „Neuron", Focşani, 1996; • *Retorica tradiţională şi retorici moderne,* Editura „All Beck", Bucureşti, 1998;

➢ **Laurențiu Șoitu:** • *Aspecte educaționale ale limbajului audio-vizual*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1993; • *Retorică audio-vizuală*, Editura revistei „Cronica", Iași, 1993; • *Comunicare educațională*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1994; • *Comunicare și acțiune*, Editura „Institutul European", Iași, 1997; • *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997; ediția a II-a, Editura „Institutul European", Iași, 2001; • *Mai aproape de cuvinte*, Editura „Ars Longa", Iași, 2007; • *Comunicare și educație* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1996;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Miturile creației: lecturi semiotice*, Editura „Performantica", Iași, 1995; ediția a II - a, revăzută și adăugită, „Performantica", Iași, 2005; • *Întrebările filosofiei*, vol. 1: *Strategii metodico-semiotice de depășire a confruntărilor pentru care filosofia este piatră de încercare*; vol. 2: *Teste - grilă și strategii aferente*, Editura „Cristal - Concept", Iași, 2001; • *Semiotics of Light. An Integrative Approach to Human Archetypal Roots*, „Cristal - Concept" Publishing House, Iași; „World Development Organization", Geneva, 2003 (reed. 2004, 2005, 2006); • *La început a fost semnul. O altă introducere în semiotică*, „Performantica", Iași, 2004; • *De la întuneric la lumină. Semiotica ieșirii din păcatul originar*, „Performantica", 2005; • *Homo hominis lupus ? Spre o semiotică a discursului politic*, „Performantica", Iași, 2007; • *Semiotica iubirii. Inițiere în știința comuniunii*, „Performantica", Iași, 2007;

➢ **Gheorghe Teodorescu:** • *Comunicare și opinie publică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1995; • *Putere, Autoritate și Comunicare politică*, Editura „Nemira", București, 2000; • *Forme ale comunicării publice*, în vol. *Comunicare și Asistență socială*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2002; • *Relații publice și Publicitate. Discurs, Metodă, Interpretare*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2003; • *Campaniile de relații publice și de publicitate*, în vol. *Comunicare și Asistență socială*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003; • *Relații publice și publicitate. Discurs, metodă, interpretare* (în colaborare cu Petru Bejan), Editura Fundației „Axis", Iași, 2003; • *Metode de cercetare în științele comunicării*, în vol. *Comunicare și Asistență socială*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005;

Introducere / Secțiunea I: AVATARURILE IDENTITĂȚII DE SINE: 1. Argumentum; *2.* Ad fontes; *3. Premisele resurecției retoricii în contemporaneitate; 4. Concepțiile contemporane asupra retoricii; 5. Asumpții conceptuale și metodologice / Secțiunea II: LIMBAJUL - OBIECT AL RETORICII: 1. Modelul semiotic al discursului retoric; 2. Logica internă ca dimensiune sintactică; 3. Asumpția semantică a discursului retoric; 4. Pragmatica discursului retoric; 5. Integralitatea discursului semiotic / Secțiunea III: RETORICA SUB SEMNUL METALIMBAJULUI: 1. Îndoita intenționalitate a discursivității; 2. Retorica sub semnul lui Ianus; 3. Mecanismele retoricii cognitive; 4. „Mărcile" retoricii estetice; 5. Unitate în diversitate / Secțiunea IV: ORIENTĂRI CONTEMPORANE ÎN DOMENIUL RETORICII: 1. Retorica argumentativă; 2. Retorica metafizică; 3. Retorica poetică; 4. Retorica textualistă; 5. Remarci, accente, concluzii*

Tabla de materii la volumul RAȚIONALITATE ȘI DISCURS, publicat de Constantin Sălăvăstru, în 1996, la Editura Didactică și Pedagogică, din București

I. ARGUMENTAREA CA PRACTICĂ LOGICO–LINGVISTICĂ: 1. Diacronic şi sincronic în determinarea argumentării (1.1. Surse platoniciene ale înţelesului dialecticii; 1.2. Perspectiva logicocentristă a lui Aristotel; 1.3. Cîteva repere ale contemporaneităţii; 1.4. Dimensiunea structurală a argumentării); 2. *Dubla intenţionalitate a argumentării* (2.1. Ce este argumentarea ?; 2.2. Cum este posibilă argumentarea ?; 2.3. Dimensiunile argumentării); 3. *Indicatorii argumentativi în practica discursivă* (3.1. Sistematica mărcilor argumentării; 3.2. Indicatori argumentativi ai juxtapunerii; 3.3. Indicatori argumentativi ai întemeierii) / *II. STRUCTURA LOGICĂ A ARGUMENTĂRII: 1. Modelul analitic al silogismului retoric* (1.1. Presupoziţiile modelului analitic al silogismului retoric; 1.2. Arhitectura modelului silogismului retoric; 1.3. Critica modelului analitic al argumentării); 2. *Dezvoltări ale modelului analitic al argumentării* (2.1. Extensia modelului silogistic; 2.2. Interpretarea semiotică a modelului; 2.3. Argumente, funcţii şi forme argumentative; 2.4. Relaţii logice între formele argumentative; 2.5. Conectivele logice şi interpretarea functorilor argumentativi; 2.6. Proprietăţi structurale ale formelor argumentative; 2.7. Tipologia formelor argumentative; 2.8. Procesualitatea argumentării: forme imediate şi mediate de argumentare) / *III. CONŢINUTUL ARGUMENTĂRII, ARGUMENTE ŞI PROPOZIŢII ARGUMENTATIVE: 1. Propoziţii argumentative* (1.1. Enunţuri, judecăţi, propoziţii: identificări, distincţii, controverse; 1.2. Asumpţii conceptuale şi terminologice; 1.3. Propoziţie şi atitudine propoziţională; 1.4. Modalităţile opinabile şi eficienţa argumentării; 1.5. Natura *DICTUM*-ului în propoziţiile de opinie; 1.6. Explicit şi implicit: natura conflictului în propoziţiile argumentative); 2. *Argumentele, tipologie şi funcţionalitate* (2.1. Argumentele bazate pe fapte; 2.2. Argumentarea bazată pe exemple; 2.3. Argumente bazate pe autoritate) / *IV. FORMA ARGUMENTĂRII. ANALIZA LOGICĂ A TEHNICILOR DE ARGUMENTARE: 1. Tehnicile de argumentare, concept şi tipologie* (1.1. Conceptul de tehnică de argumentare; 1.2. Tipologia tehnicilor de argumentare); 2. *Argumentarea prin deducţie moleculară* (2.1. Propoziţia simplă şi propoziţia compusă; 2.2. Propoziţia compusă ca funcţie de adevăr; 2.3. Sistemul propoziţiilor compuse; 2.4. Tehnici deductive moleculare de susţinere a argumentării; 2.5. Tehnici deductive moleculare de respingere a argumentării); 3. *Argumentarea prin deducţie silogistică* (3.1. Propoziţii categorice, identitate şi particularităţi; 3.2. Tehnici imediate de argumentare silogistică; 3.3. Tehnici mediate de argumentare silogistică); 4. *Argumentarea prin tehnici inductive* (4.1. Deducţie şi inducţie, natura inferenţelor inductive; 4.2. Formele tehnicilor inductive de argumentare; 4.3. Tehnici de cercetare a relaţiilor cauzale); 5. *Conlucrarea tehnicilor de argumentare în practica discursivă* / *V. EVALUAREA ARGUMENTĂRII: 1. Criteriile evaluării argumentării;* 2. *Evaluarea validităţii materiale a argumentării* (2.1. Criteriul veridicităţii; 2.2. Criteriul suficienţei; 2.3. Criteriul acceptabilităţii); 3. *Evaluarea validităţii formale a argumentării* (3.1. Evaluarea tehnicilor argumentative prin deducţie inferenţială; 3.2. Evaluarea tehnicilor silogistice de argumentare; 3.3. Critica deciziei formale: sînt metodele de decizie cu adevărat metode de decizie ?; 3.4. Evaluarea tehnicilor inductive de argumentare); 4. *Argumentare şi contraargumentare* (4.1. Ce înseamnă a critica un argument ?; 4.2. Ce înseamnă a construi o alternativă la un argument ?; 4.3. Persuasiune şi manipulare în practica discursivă) / *VI. PATOLOGIA ARGUMENTĂRII: Dimensiunea conceptual - teoretică* (1.1. Criterii de identificare a normalităţii discursive; 1.2. O formă inedită a patologiei discursive, sofismul); 2. *Interpretări şi sistematizări actuale asupra sofismelor* (2.1. Perspectiva non-standard asupra sofismelor; 2.2. Modelul pragma-dialectic asupra sofismelor; 2.3. Paradigma argumentativ-structurală a sistematizării sofismelor); 3. *Aplicaţii: sofismul în practica argumentativă* (3.1. Sofisme de argument induse de gîndire; 3.2. Sofisme ale tehnicilor de argumentare induse de gîndire; 3.3. Sofisme de condiţie determinate de gîndire; 3.4. Sofisme de argument determinate de limbaj; 3.5. Sofisme de tehnica argumentativă determinată de limbaj; 3.6. Sofisme ale condiţiilor argumentării determinate de limbaj) / *VII. TENDINŢE ACTUALE ÎN TEORIA ARGUMENTĂRII; ÎNCERCARE CRITICĂ ŞI SISTEMATICĂ: 1. Argumentarea, ca logică informală* (1.1. Imperativele şi diversitatea logicii informale; 1.2. Teoria criticii logice a argumentelor; 1.3. Critica non-standard a sofismelor; 1.4. Argumentarea ca transfer de adeziune); 2. *Argumentarea ca logică discursivă* (2.1. Ideea de logică discursivă; 2.2. Ideea de operaţie discursivă; 2.3. Dimensiunea paradigmatică a schematizării discursive; 2.4. Ideea de situaţie interlocuţionară); 3. *Argumentarea ca problematologie* (3.1. Ce este problematologia ?; 3.2. Argumentare şi problematologie; 3.3. Dimensiunea proiectivă a modelului problematologic); 4. *Argumentarea ca pragma - dialectică* (4.1. Presupoziţiile modelului pragma-dialectic; 4.2. Construcţia modelului pragma-dialectic; 4.3. Normativitatea modelului pragma-dialectic); 5. *Argumentarea ca practică lingvistică:* 5.1. Interioritate şi exterioritate în analiza argumentării; 5.2. Mărcile exteriorităţii; 5.3. Metoda analizei logice

Tabla de materii la volumul TEORIA ŞI PRACTICA ARGUMENTĂRII, publicat de Constantin Sălăvăstru, în 2003, la Editura „Polirom", din Iaşi

➢ **Bogdan Mandache:** • *Filosofia, aventura unui discurs*, vol. 1 - 3, Editura „Cronica", Iași, 1995, 2000, respectiv 2003; • *Teofania interioară: dialoguri cu teologi contemporani*, Editura „Presa bună", Iași, 1996; • *Mesajul și labirintul său*, Editura „Cronica", Iași, 1998; • *În căutarea cuvîntului pierdut*, Editura „Cronica", Iași, 2002; • *Sensul ascuns. Dialoguri despre esoterism*, Editura „Cronica", Iași, 2005;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Logică și limbaj educațional*, Editura Didactică și Pedagogică (seria „Idei pedagogice contemporane"), București, 1995; • *Modele argumentative în discursul educațional*, Editura Academiei Române, București, 1996; • *Raționalitate și discurs: perspective logico - semiotice asupra retoricii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996; • *Antinomiile receptivității: încercare de pragmatică logică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997; • *Identité et alterité: les avatars de la rhétorique contemporaine*, CdRS, Université de Neuchâtel, 1998; • *Discursul puterii: încercare de retorică aplicată*, Editura „Institutul European", Iași, 1999; • *Teoria și practica argumentării*, Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Rhétorique et politique: le pouvoir du discours et le discours du pouvoir*, Éditions „L'Harmattan" (collection «Psychologie politique»), Paris, 2004; • *Mic tratat de oratorie*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006; • *Logique, argumentation, interprétation*, Éditions „L'Harmattan", Paris, 2007; • *Comunicare, argumentare, discurs mediatic* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iași, 2002;

➢ **Mitu Movilă:** • *Retorică*, Editura „Chemarea", Iași, 1996;

➢ **Gheorghe Vlasie:** • *Asupra tripartiției semioticii la Petre Botezatu și la Charles W. Morris*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Petre Botezatu: itinerarii logico-filosofice*, „Ankarom", Iași, 1996, pp. 144 - 153; • *Preliminaries to a new typology of logical errors*, în: „Analele Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, XLIII - XLIV, 1997 - 1998, pp. 118 - 121; • *„Liberalizarea" comunicării, mijloc de diminuare a amenințărilor teroriste cu substrat etnico - religios*, în: Ioan Deac (coord.), *Securitatea și apărarea spațiului sud-est european*, „UNAP", Bucuresti, 2006, pp. 137 - 144; • *Tipuri de semne, ori dimensiuni ale semnelor ?*, în: Doina Cmeciu; Traian Dinorel Stănciulescu (eds.), *Semiotics Beyond Limits*, Editura „Alma Mater", Bacău, 2006, pp. 218 - 227; • *Blocajele interpretative și comunicaționale, factor de potențare a conflictelor cu substrat etnico-religios*, în: S. Petrescu, C. Stoica, I. Chiru (coord.), *Dinamica* intelligence-*ului. Provocări, oportunități și priorități*, vol. 3, „ANI", București, 2007, pp. 244 - 261; • *Comunicarea inter-culturală în situații de criză*, în: Ioan Deac (coord), *Spațiul sud - est european în contextul globalizării*, „UNAP", București, 2007, pp. 168 - 177;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *Abducția: calea către o posibilă transgresare a limitelor semioticii ?*, în: *Semiotics Beyond Limits*, Editura „Alma Mater", Bacău, 2007, pp. 194 - 201; • „Bariere în comunicarea organizațională", în: „Analele Științifice ale Universității „Al. I. Cuza» - Iași", seria *Ști-*

inţe ale comunicării, tom I, Iaşi, 2008, pp. 107 - 113; • *Comunicare interpersonală*, în: Constantin Sălăvăstru (coord.), *Comunicare şi relaţii publice*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008, pp. 423 - 480;

➢ **Constantin Cucoş:** • *Minciună, contrafacere, simulare. O abordare psihopedagogică*, Editura „Polirom" (colecţia „Collegium"), Iaşi, 1997; • *Educaţia. Dimensiuni culturale şi interculturale*, Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Informatizarea în educaţie. Aspecte ale virtualizării formării*, Editura „Polirom", Iaşi, 2006;

➢ **Radu Dudău:** • *La ce se referă genurile naturale ?*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza»-Iaşi", seria *Filosofie*, t. XLIII, 1998, pp. 121 - 130;

➢ **Tănase Sârbu:** • *Introducere în deontologia comunicării*, „Cantes", Iaşi, 1999;

➢ **Florentina Călmăţuianu:** • *Modelul situaţional - hexadic al tipurilor de influenţă socială*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicaţii ale aplicaţiei situaţionale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 1999, pp. 173 - 192;

➢ **Adriana - Elena Crăciun:** • *O analiză a activităţii psihodiagnostice din perspectiva hexadei situaţiei acţionale*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicaţii ale hexadei situaţionale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 1999, pp. 149 - 173; • *Modalităţi de abordare a memoriei şi a uitării prin intermediul „hexadei situaţionale"*, în: Petru Ioan (coord.), *Logica în ofensivă*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio-logice"), Iaşi, 2004, pp. 29 - 58; • *Variabilele acţiunii psihologice prin prisma modelului situaţional - hexadic*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» din Iaşi", seria *Secvenţe praxio - logice*, tom II, nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 29 - 41; • *Aplicaţii psiho - logice ale modelului situaţional*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2005;

➢ **Petru Bejan:** • *Istoria semnului în patristică şi scolastică*, Editura „Axis", Iaşi, 1999; • *Relaţii publice şi publicitate. Discurs, metodă, interpretare* (în colaborare cu Gheorghe Teodorescu), Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2003;

➢ **Dan Stoica:** • *Logică şi limbaj*, Editura „Dan", Iaşi, 2000; • *Comunicare publică. Relaţii publice*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **George Pruteanu:** • *Cronica unei mari dezamăgiri: o istorie mediatică*, Editura Instititutul European, Iaşi, 2000; • *Elemente esenţiale de tehnică mediatică*, Editura „Andrei Şaguna", Constanţa, 2002;

➢ **Melentina Toma:** • *Disertaţia ştiinţifică* (în colaborare cu Vasile Ţapoc - U. S. M. Chişinău), Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Universitaria"), Iaşi, 2001; • *Erorile de argumentare în perspectiva unei tipologii semiotice*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2004; • *Logică şi argumentare. Elemente de didactică aplicată*, Editura „Junimea", Iaşi, 2005; • *Paradigma situaţională în cîmpul socio-umanului* (coord.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009; • *Lectură şi scriere academică*, în Petru Bejan (coord.), *Comunicare socială şi relaţii publice*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003, pp. 469 - 498;

➢ **Crăița Florescu:** • *Atunci cînd «zăpada nu este albă». Scurtă analiză a situației discursului mincinos*, în: Petru Ioan (coord.), *Noi aplicații în cîmpul logicii de tip „situațional"*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2003, pp. 53 - 74; • *Demokratisch reden, hören und verstehen*, în: Ramona Trufin (ed.), *Demokratie als Fremdsprache*, Seminarbrochüre, Theodor - Heuss Kolleg der Robert Bosch Stiftung, Konstanz, 2004, pp. 47 - 50; • *Aplicații ale analizei situaționale în cazul limbajului formal*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma analizei de tip situațional în cîmpul socio-umanului*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009, pp. 129 - 142; • *Problema interpretării în perspectiva logicii formale* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2010;

➢ **Neculai Bobică:** • *Elemente de retorică*, Editura „Danubius", Galați, 2003;

➢ **Ion Ionescu:** • *Comunicarea publică* (prefață și traducerea din franceză), Editura „Institutul European", Iași, 2003;

➢ **Teodora Manea:** • *Der Mund in der Werbung* (în colaborare), în: Hans Werner Kalkmann *et al.* (ed.), *Bocca de la verita*, Bodenburg, 2004, pp. 64 - 69;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Comunicarea. O abordare praxiologică*, Casa Editorială „Demiurg", Iași, 2004; • *Comunicarea politică: aspecte generale și forme actuale*, în: „Argumentum", nr. 3, 2004 - 2005, pp. 101 - 146; • *Către o revoluție conservatoare în comunicarea de masă*, în: Adela Rogojinaru (ed.), *Relații publice și publicitate. Tendințe și provocări*, Editura „Tritonic", București, 2006, pp. 93 - 103; • *Semnificație și înțelegere*, în: „Hermeneia", nr. 6, Iași, 2006, pp. 27 - 34; • *Interculturalitate și globalizare. Promovarea dialogului intercultural prin afirmarea diferenței*, în: Adela Rogojinaru (ed.), *Comunicare, relații publice și globalizare*, Editura „Tritonic", București, 2007, pp. 271 - 279; • *Mass Media and European Cultural Citizenship*, în: „Cultura. International Journal of Philosophy of Culture and Axiology", 11, Iași, 2009, pp. 22 - 33; • *Niveaux et valeurs de l'interprétation d'un message*, în: „Archive Ouverte en Sciences de l'Information et de la Communication", 2009;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Relația dintre discursul teologic și discursul filosofic, în epoca modernă. Aspecte hermeneutice*, în vol.: *Biserica în misiune: Patriarhia Română la ceas aniversar – 120 de ani de autocefalie (1885 - 2005), 80 de ani de patriarhat (1925 - 2005)*, E. I. B. M. B. O. R., București, 2005, pp. 425 - 442; • *Conceptul teologic de „comuniune" și semnificațiile sale biblice*, în vol.: *Sfînta Scriptură și Sfînta Liturghie – izvoare ale vieții veșnice*, Editura „Trinitas", Iași, 2008, pp. 45 - 62;

➢ **Paul Balahur:** • *Problematologie și comunicare*, „Performantica", Iași, 2006;

➢ **Elena Tănase:** • *Tehnici de comunicare*, Editura Universității Tehnice „Gheorghe Asachi", Iași, 2007;

➢ **Calinic Botoșăneanul:** • *Predici la înmormîntări* (în colaborare), cu o prefață de Teodor Dima, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2007;

➢ **Şerban Fotea:** • *Fulguraţia Iubirii, Freamătul Numelor Divine*, Editura „Universitas XXI", Iaşi, 2004; • *Semiotica cuantică a limbajului arhetipal; introducere în arhetipologia românească*, cu o prefaţă de Tudor Ghideanu, Editura „Lumen", Iaşi, 2008;

➢ **Georgeta - Merişor Dominte:** • *Mesaje vizuale ale comuniunii în vestigii capadociene*, în vol.: *Din comorile teologiei Părinţilor Capadocieni*, Iaşi, 2009, Mitropolia Moldovei şi Bucovinei; Editura „Doxologia", Iaşi, 2010, pp. 258 - 272; • *Frumosul în ortodoxie, mesaj estetic şi iconografic al armoniei celeste* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 65 - 82;

➢ **Dorina Sălăvăstru:** • *Comunicare educaţională*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009.

În ceea ce-i priveşte pe beneficiarii pregătirii „din al treilea ciclu", sub semnul expres al semioticii, ei se îndatorează profesorilor Petre Botezatu, Petru Ioan, Laurenţiu Şoitu, Traian Dinorel Stănciulescu şi Constantin Sălăvăstru. În afara celor prezentaţi în capitolele precedente, ar mai fi de adăugat cel puţin următorii: ☞ (1) **Constantin Bunduc**, doctor în filosofie din 2008, în baza disertaţiei elaborate sub girul profesorului Traian Dinorel Stănciulescu; ☞ (2) **Alina - Cornelia Căprioară** (din Bacău), doctor în filosofie din 2008, cu o teză îndrumată de profesorul Constantin Sălăvăstru; ☞ (3) **Florin Mihai Căprioară**, doctor în filosofie din 2008, în baza unei disertaţii pregătite sub coordonarea profesorului Constantin Sălăvăstru; ☞ (4) **Maria Cojocaru**, doctor în filosofie din 2007, în urma susţinerii disertaţiei elaborate sub girul profesorului Traian Dinorel Stănciulescu; ☞ (5) **Ioan Gherghel** (din Baia Mare), doctor în filosofie din 2007, în baza unei teze elaborate sub girul profesorului Laurenţiu Şoitu; ☞ (6) **Daniela Gîfu**, doctor în filosofie din 2010, graţie disertaţiei elaborate sub girul profesorului Laurenţiu Şoitu; ☞ (7) conf. **Cosmin - Ştefan Goian** (Universitatea de Vest din Timişoara), doctor în filosofie din 2007, în baza unei teze pregătite sub girul profesorului Laurenţiu Şoitu; ☞ (8) **Camelia Grădinaru** (din Iaşi), doctor în filosofie din 2008, graţie disertaţiei elaborate sub girul profesorului Constantin Sălăvăstru; ☞ (9) conf. **Alina Mărgăriţoiu** (Universitatea de Petrol şi Gaze din Ploieşti), doctor în filosofie din 2008, în baza unei teze realizate sub girul profesorului Laurenţiu Şoitu; ☞ (10) prof. **Diana Melnic** (director la Casa Corpului Didactic Bu-

cureşti), doctor în filosofie din 2008, grație disertației elaborate sub girul profesorului Laurențiu Şoitu; ☞ (11) **Genoveva - Viorica Muntianu**, doctor în filosofie din 2008, în baza disertației elaborate sub girul profesorului Traian Dinorel Stănciulescu; ☞ (12) prof. **Merima - Carmen Petrovici** (director C. N. F. P. – Ministerul Educației şi Cercetării - Bucureşti), doctor în filosofie din 2009, în baza disertației elaborate sub girul profesorului Laurențiu Şoitu; ☞ (13) **Ştefan - Antonio Sandu**, doctor în filosofie din 2008, în baza disertației elaborate sub girul profesorului Traian Dinorel Stănciulescu; ☞ (14) **Viorel Țuțui**, cercetător la Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi, doctor în filosofie din 2008, în baza unei teze realizate sub coordonarea profesorului Constantin Sălăvăstru.

Pensiunea „Garofița", din şoseaua „Bârnova", nr. 101 B, respectiv Pensiunea „Miraj", din „Valea Zugii", nr. 9

3.3. *PREZENȚE IEŞENE ÎN PEISAJUL FILOSOFIEI IMANENȚEI (SAU A EXISTENȚEI) ŞI ÎN CEL AL FILOSOFIEI TRANSCENDENȚEI*

3.3.1. *FILOSOFIA „REALĂ"* (sau *„MATERIALĂ"*), respectiv mai vechea *FILOSOFIE A NATURII*, dar şi *FILOSOFIA PRIMĂ* (sau *PROTOLOGIA*), adică *studiul FILOSOFIEI sticto sensu*, la Universitatea ieşeană, iar apoi la instituțiile desprinse din aceasta (în anii din preajma şi de după al doilea război mondial), s-a făcut prin cursuri de: ☞ (1) *Metafizică* (ca în cazul profesorilor Titu Maiorescu, Constantin Leonardescu şi Nicolae Bagdasar, iar mai recent în cazul profesorului Ştefan Afloroaei), de *Introducere în metafizică* (ca în cazul profesorului Ion Petrovici,

bunăoară), respectiv de *Metafizică creştină*, ca în cazul lectorului George Bondor; ☞ (2) de *Enciclopedie a filosofiei*, ca în cazul profesorilor Petre P. Negulescu, Ion Petrovici, Ştefan Zeletin şi alţii; ☞ (3) de *Introducere în filosofie*, ca în cazul profesorului Dan Bădărău; ☞ (4) de *Materialism dialectic*, respectiv *Materialsm istoric* (la secţia de filosofie pe intervalul 1947 - 1989); ☞ (5) de *Materialism dialectic şi istoric* (sau, pur şi simplu: *Filosofie marxist-leninistă*, iar ulterior doar *Filosofie marxistă*), la toate celelalte specializări din învăţământul superior, în anii regimului trecut; ☞ (6) de *Propedeutică filosofică*, ca în cazul profesorilor Elena Puha, Mihai Baciu, Petru Bejan, sau Marius Dumitrescu; ☞ (7) de *Ontologie* (disciplină asumată ca atare de profesorul Ştefan Celmare şi lectorul Valeriu Gherghel la facultatea de profil a Universităţii „Al. I. Cuza", iar de conferenţiarii Dumitru Pichiu şi Elena Hodorogea, la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi"), respectiv de *Ontologie socială*, susţinută la Universitatea Mihăileană de profesorii Elena Puha şi Mihai Baciu.

Ca şi în celelalte sectoare ale cîmpului filosofic, contribuţiile indexate în paginile de mai jos exced preocupările universitarilor „în specialitate" şi chiar pe cele ale cadrelor didactice în genere, dacă ne gîndim la Dimitrie Cantemir, Eftimie Murgu, Grigorie M. Sturdza, Mihai Eminescu, Valeriu Buţureanu, Matila Costiescu Ghyka, Mihail Grădinaru, Calinic Botoşăneanul, Daniel Ciobotea, Bogdan Mandache şi alţii. Dovadă că nici în trecut şi nici astăzi, filosofia nu este doar apanajul absolvenţilor cu diplomă filosofică:

➢ **Dimitrie Cantemir**: • *Sacrosancte scientiae indepingibilis imago* (1700 - 1704); traducere românească (*Imaginea tainică a ştiinţei sacrosante*) de Nicodim Locusteanu şi editată (sub titlul *Metafizica*) cu o prefaţă de Em. C. Grigoraş, la Editura „Ancora", Bucureşti, 1928;

➢ **Eftimie Murgu**: • *Un prospect al materiei propuse la Academia Mihăileană în anul I de filosofie*, Iaşi, 1835; • *Curs de filozofie - ţinut la Academia Mihăileană*, 1834 - 1835, 1835 - 1836; ediţie revăzută, Editura „Facla", Timişoara, 1986; Editura de Vest, Timişoara, 2005;

➢ **Titu Maiorescu**: • *Einiges Philosophisches in gemeinfasslicher Form*, Nicolaische Verlagsbuchhandlung, Berlin, 1861;

➢ **Simion Bărnuţiu**: *Metafisica. Introduptiune*, ms. V 54, Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu", Iaşi, 79 p.; [litogr.], Iaşi, 1867;

➢ **Vasile Conta**[19]: • *Teoria fatalismului: încercare de filosofie materialistă*, în „Convorbiri literare", IX, nr. 6, 1875, pp. 229 - 254; nr. 7, 1875, pp. 257 - 274; nr. 8, 1875, pp. 303 - 320; nr. 10, 1876, pp. 371 - 381; nr. 11, 1876, pp. 423 - 440; nr. 12, 1876, pp. 460 - 474; Editura Librăriei Școalelor „Frații Șaraga", Iași, 1875; Editura Librăriei „Alcalay", București, 1914; „Cultura Națională", București, 1923; • *Théorie du fatalisme. Essai de philosophie matérialiste*, „G. Mayolez", Bruxelles, „Germer - Baillière et Cie", Paris, 1877; • *Teoria ondulațiunii universale*, în: „Convorbiri literare", X, nr. 3, 1876, pp. 81 - 98; nr. 4, 1876, pp. 152 - 158; nr. 5, 1876, pp. 193 - 202; nr. 6, 1876, pp. 223 - 238; nr. 8, 1876, pp. 290 - 301; nr. 10, 1876, pp. 386 - 397; nr. 12, 1876, pp. 443 - 452; XI, nr. 5, 1877, pp. 157 - 172; nr. 6, 1877, pp. 223 - 232; nr. 7, 1877, pp. 247 - 259; nr. 8, 1877, pp. 279 - 289; textul va apărea în două volume la „Leon Alcalay", București, 1876, respectiv 1915, iar la Editura Librăriei Școalelor „Frații Șaraga" (din Iași), în 1894, respectiv 1895; ediție revăzută în franceză: *Théorie de l'ondulation universelle. Essais sur l'évolution*, avec une lettre-préface, par L. Büchner, „Germer - Baillière et Cie.", respectiv „Félix Alcan", Paris, 1895; • *Încercări de Metafizică materialistă*, în: „Convorbiri literare", XIII, nr. 1, 1879, pp. 1 - 120; nr. 5, 1879, pp. 165 - 182; nr. 6, 1879, pp. 205 - 219; nr. 7, 1879, pp. 259 - 276; Tipografia Națională, Iași, 1880 (pe copertă: 1879); reed. în 1894 și 1914; ediție în franceză cu titlul *Introduction à la métaphysique*, „G. Mayolez", Bruxelles; „Germer - Baillière et Cie", Paris, 1880; • *Les fondements de la métaphysique*, „Germer - Baillière et Cie", respectiv „Félix Alcan", Paris, 1890; traducere românească: *Bazele metafizicii*, 1896; • *Premiers principes composant le monde*, în: „Buletinul Societății de Medici și Naturaliști", II, nr. 1, Iași, 1888, pp. 1 - 6; nr. 2, 1888, pp. 34 - 39; nr. 3, 1888, pp. 66 - 73; nr. 4, 1888, pp. 97 - 104; nr. 5, 1888, pp. 129 - 137; „Imprimérie Nationale", Iași, 1888; • *Origine des espèces*, extrais du Bulletin de la Société des Médecins et Naturalistes de Iași, Typographie „H. Goldner", Iassy, 1888; „H. Goldner", Iași, 1888;

➢ **Constantin Leonardescu**: • *Filosofia față cu progressulu sciintieloru positive*, discursu pronunciat sporitu cu una prefacia și diverse adnotațiuni, ameliorări și explicări, Tipografia „Theodor Balasan", Iassy, 1876; • *Curs de filosofia pentru uzul liceelor. Cu o prefață, o introducțiune generală la filosofia, o introducțiune specială la studiul fiecărei ramure filosofice și cu un rezumat la fine de în-*

[19] *Opere complete*, LXXVIII + 953 p., la „C. Stefea", București, 1913 (reed. în 1915), respectiv la „Cultura națională", București, 1923 (doar vol. 1: *Teoria fatalismului. Încercare de filosofie materialistă*); *Opere filosofice* (543 p.), la „Cartea Românească", București, 1922 (?), respectiv la Editura Academiei, București, 1967 (660 p.); *Opere filosofice alese*, la Editura Științifică, București, 1959, XLIV + 280 p., iar *Scrieri filosofice alese*, la Editura „Minerva", București, 1975, XXXI + 367 p.

treaga materia cuprinsă în programa bacalaureatului, Iaşi, 1878; • *Metafizica, religiunea şi ştiinţa*, în: „Convorbiri literare", an XVI, Iaşi, 1884; • *Metafizica şi ştiinţa contimporană*, în: „Convorbiri literare", anul XVII, Bucureşti, 1885;

➢ **Grigorie M. Sturdza:** • *Les lois fondamentales de l'Univers*, „Baudry", Paris, 1891; • *Les quatres derniers chapitres des „Lois fondamentales de l' Univers"*, „Baudry & C-ie", Paris, 1891; • *Die Grundgesetze des Weltalls*, Iaşi, 1893; • *Expusé des lois fondamentales de l' Univers fait à la Société Astronomique de France*, Imprimérie de la Bourse de Commerce, Paris, 1900;

➢ **Ion Petrovici:** • *O problemă de filosofie*, „Socecu", Bucureşti, 1904; • *Paralelismul psiho-fizic*, „Socec", Bucureşti, 1905; • *Cercetări filosofice. Rolul şi însemnătatea filosofiei*, Editura „Dacia", Iaşi, 1907; reed. la Bucureşti, în 1926; • *Noi cercetări filosofice*, Editura „Dacia", Iaşi, 1911; • *Introducere în metafizică*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1924; ediţia a II-a, Bucureşti, 1929; • *Determinismul şi indeterminismul, în lumina criticii filsofice*, Bucureşti, 1938; • *Instinctul iubirii. Consideraţii metafizice*, în: *loc. cit.*, an LXXV, nr. 1 - 2, Bucureşti, 1942, pp. 5 - 8; • *Spiritul filosofic, în comparaţie cu spiritul ştiinţific*, în: „Revista de Filosofie", tom XIX, nr. 5, Bucureşti, 1972, pp. 649 - 659; • *Filosofie şi metafizică*, ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Adrian Michiduţă, „Aius Print Ed", Craiova, 2007;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Cauzalitatea în succesiune*, Tipografia „Carol Göbl", Bucureşti, 1906; • *Ideile de legi şi de prevederi*, „Socec" Bucureşti, 1913; • *Natur und Geschichte*, München - Berlin, 1914;

➢ **Petre Andrei:** • *Metafizica lui Wilhelm Wundt*, în: „Convorbiri literare", nr. 21, Bucureşti, 1914; ret. în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei, Bucureşti, 1973, pp. 57 - 60;

➢ **Ştefan Zeletin:** • *Persoenlicher Idealismus gegen absoluten Idealismus in der englischen Philosophie der Gegenwart*, „H. Lonys" - Verlag, Berlin,

1. FILOSOFIE GENERALĂ: 1.1.1. Definiţia filosofiei; 1.1.2. Misiunea filosofului; 1.1.3. Misiunea unui curs de istoria filosofiei şi tradiţiile lui în şcoala românească; 1.1.4. O prelegere de istoria filosofiei; 1.1.5. Realismul ca tendinţă a filosofiei actuale; 1.1.6. Spiritul filosofic în comparaţie cu spiritul ştiinţific; 1.1.7. Reflecţii asupra bunului simţ; 1.1.8. Naturalism filosofic; 1.1.9. Problema existenţei; 1.1.10. Ideea de neant / 2. COSMOLOGIA: 2.2.1. Consideraţii cosmogonice; 2.2.2. Ceva despre timp şi spaţiu; 2.2.3. Ideea de Dumnezeu în faţa raţiunii; 2.2.4. Determinismul şi indeterminismul în lumina criticii filosofice / 3. GNOSEOLOGIA: 3.3.1. Introducere la critica cunoaşterii; 3.3.2. Transcendentul şi cunoaşterea omenească; 3.3.3. Vicisitudinile obiectivităţii ştiinţifice; 3.3.4. Raţional şi iraţional; 3.3.5. Metoda analogiei; 3.3.6. Problema adevărului; 3.3.7. Teoria cunoaşterii şi logica; 3.3.8. Pretenţiile psihologiei în critica cunoaşterii / 4. ETNOFILOSOFIE: 4.4.1. Etnicul în filosofie; 4.4.2. Filosofia naţionalismului; 4.4.3. Naţionalitatea în filosofie; 4.4.4. Creştinism şi naţionalitate / 5. FILOSOFIA CULTURII: 5.5.1. Diletantism şi creaţie; 5.5.2. Forme de vasalitate spirituală; 5.5.3. Filosofia compromisului

Tabla de materii la volumul postum: Ion Petrovici MISIUNEA FILOSOFULUI, publicat de Adrian Michiduţă, la Editura „Grinta", din Cluj - Napoca, în 2004

1914; • *Evanghelia naturii*, vol. 1, Tipografia „N. V. Ştefăniu" Bucureşti, 1915; reed. la: Editura „Moldavia", Bacău, 2003; volumul al doilea (*Filosofia ritmului*) s-a pierdut în timpul celui de-al doilea Război Mondial; • *Nirvana, gînduri despre lume şi viață*, Editura revistei „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1928; Editura „Moldavia", Bacău, 2003; • *Spicuiri filosofice*, „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1928; • *Introducere în filosofie*, curs litografiat în iunie 1930;

➢ **Mihail Uță**: • *La théorie du savoir dans la philosophie d'Auguste Comte*, thèse pour le doctorat ès lettres présentée à la Faculté des lettres de l'Université de Strasbourg, Imprimérie de V. Berthod, Bourg, 1928; • *Auguste Comte şi estetica*, Editura „Bucovina", Bucureşti, 1929; • *Descartes, metafizica şi ştiința*, Editura „Casei Şcoalelor", Bucureşti, 1930; • *Mose Maimonide*, Librăria „Alexandru Pasere", Bucureşti, 1935; • *Pascal la Port - Royal*, în: „Atheneum", Iaşi, 1936, pp. 85 - 104; • *Ultimii ani ai lui Pascal, ibidem*, pp. 233 - 245; • *Viitorul raționalismului*, în: „Gîndul vremii", nr. 10, 1935, pp. 1 - 12; • *Oswald Spengler*, în: „Gîndul vremii", nr. 5, 1936, pp. 25 - 30; • *Noțiunea de substanță în filosofia greacă*, Iaşi, 1937; • *Filosofia lui Alfred Fouillé*, în: „Revue de Métaphysique et de Morale", 1939; • *Filosofia lui Boutroux*, în: „Revue des Cours et des Conférences"; trad. rom. în: „Gîndirea", aprilie, 1939;

➢ **Valeriu Buțureanu**: • *Determinismul social*, Iaşi, 1932; • *Ideea de progres*, Iaşi, 1933;

➢ **Petre P. Negulescu**: • *Problema ontologică*, Editura Seminarului de Enciclopedie şi Istoria Filosofiei, Bucureşti, 1933 - 1934; • *Din filosofia Renaşterii*, în: „Convorbiri literare", an XLIII, nr. 4, 1909, pp. 409 - 424; nr. 5, 1909, pp. 497 - 515; nr. 6, 1909, pp. 608 - 621; an XLIV, nr. 2, 1910, pp. 411 - 419; vol. 2, nr. 1, 1910, pp. 53 - 70; nr. 2, 1910, pp. 174 - 185; • *Profesorul Maiorescu*, în: „Convorbiri literare", anul LIX, nr. 1 - 4, ianuarie - aprilie, Bucureşti, 1927, pp. 141 - 149; • *Filosofia Renaşterii*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1986;

➢ **Alexandru Claudian**: • *Cercetări filosofice şi sociologice*, Tipografia „Alexandru Țerek", Iaşi, 1935; • *Statul lui Platon şi clasa socială cu rol economic*, în: „Revista Fundațiilor Regale", 7, 1936; • *Cunoaştere şi suflet*, Iaşi, 1940;

➢ **Ilie Grămadă**: • *Religia şi divinitatea în filosofia bergsoniană*, Editura Institutului „Arboroasa", Rîmnicu Vîlcea, 1944; • *Religia şi fenomenele sociale*, 1946; • *Cruciadele*, Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1961;

➢ **Matila Ghyka**: • *Tour d'horizon philosophique*, „Gallimard", Paris, 1946; • *Philosophie et mystique du nombre*, „Payot", Paris, 1952; ediția românească, *Filosofia şi mistica numărului*, „Univers enciclopedic", Bucureşti, 1998;

➢ **Mihai D. Ralea**: • *Scrieri din trecut*, vol. II (*Scrieri din trecut în filosofie*), respectiv vol. III (*Scrieri din trecut în literatură şi filosofie*), Editura de Stat

pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1957 şi 1958; • *Scrieri*, vol 7 (*Studii şi eseuri de filosofie; atitudini culturale; recenzii*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1989;

➢ **Alexandru Tănase:** • *Libertate şi necesitate*, Editura Academiei, Bucureşti, 1960; • *Eseuri de filosofia literaturii şi artei*, „Eminescu", Bucureşti, 1980;

➢ **Dan Bădărău:** • *Categoriile la Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 13 - 28; • *Cu privire la categoriile lui Aristotel. Addendum*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 3, Bucureşti, 1965, pp. 287 - 308; • *Posibil şi potenţă*, comunicare publicată postum, în: „Revista de Filosofie", tom XXII, nr. 2, Bucureşti, 1975, pp. 209 - 256; • *Autour des tables des catégories dans l'oeuvre d'Aristote*, comunicare pregătită pentru Congresul Internaţional de Filosofie, de la Viena, tip. în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, sub redacţia lui Vasile Pavelcu, vol. 1, Editura Academiei, Bucureşti, 1979, pp. 75 - 81;

➢ **Vasile Ciocârlan:** • *Facerea lumii*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965;

➢ **N. Tertulian:** • *Eseuri*, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1968; • *Critică, estetică şi filosofie*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1972; *Studiu introductiv* la: Georg Lukács, *Ontologia existenţei sociale*, Editura Politică, Bucureşti, 1975; • *Experienţă, artă, gîndire*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1977; • *Perspective contemporane*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1981; • *Ontologia der ser social: el travajo. G. Lukács*, Mexico, 1991;

➢ **Natalia Simion; Mihai Nistor:** • *Dialectica devenirii*, în vol.: *Materialism dialectic şi istoric*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1970;

➢ **Cleopatra Ciaglic:** • *Dialectica principalelor laturi ale vieţii sociale; formaţiunea socială*, Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al I. Cuza", Iaşi, 1972; • *Materialitatea lumii* (în colaborare), Universitatea „Al I. Cuza", Iaşi, 1974; • *Legile fundamentale ale mişcării şi dezvoltării. Dialectica dezvoltării sociale*, Universitatea „Al I. Cuza", Iaşi, 1978;

➢ **Gheorghe Bourceanu:** • *Prelegeri de materialism istoric*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1972; • *Autoritate şi prestigiu. Eseu de antropologie psihosocială*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1985;

➢ **Mihai Florea**; Ion Tudosescu; Corneliu Popa *et alia*: • *Filosofie*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975; • *Acţiune, decizie, responsabilitate. Studii de praxiologie* (coord.), Editura Academiei, Bucureşti, 1976; • *Structurile organizaţionale şi eficienţa acţiunii umane*, Editura Academiei, Bucureşti, 1978;

➢ **Ştefan Papaghiuc:** • *Prelegeri de materialism dialectic*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1975; • *Filosofie. Curs* (coord., în colaborare cu Mihai Sărmăşanu şi Tudor Ghideanu), vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1982;

➢ **Ştefan Celmare:** • *Teoria determinismului*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1975; • *Curs de materialism dialectic* (în colaborare cu Mihai

Sărmășanu), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1978; • *Determinism și cauzalitate*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979; • *Materialism dialectic* (în colaborare), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982; • *Existență, cunoaștere, comunicare* (coord., în colaborare cu Constantin Sălăvăstru), Editura Universității „Al I. Cuza", Iași, 2002;

➢ **Mihai Sărmășanu:** • *Curs de materialism dialectic* (în colaborare cu Ștefan Celmare), Facultatea de Istorie - Filosofie, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1978; • *Filosofie. Curs* (în colaborare cu Tudor Ghideanu și Ștefan Papagiuc), vol. 1 - 2, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1982;

➢ **Ernest Stere:** • *Artă și filosofie*, Editura „Junimea", Iași, 1979; • *Studii și articole* (îngrijire a ediției, notă, bibliografie și postfață de Virgil Cătargiu), Casa Editorială „Demiurg", Iași, 2005;

➢ **Vasile Ciocârlan; Nicolae Stratone:** • *Filosofie*, 1 - 2, f. e., Iași, 1979;

➢ **Dumitru Pichiu** (coord.): • *Confruntări în filosofia modernă*, Editura „Gh. Asachi", Iași, 1980; • *Curs de filosofie*, Editura „Gh. Asachi", Iași, 1982; • *Ontologie. Note de curs* (în colaborare cu Elena Hodorogea), Editura „Gh. Asachi", Iași, 2000; • *Filosofia valorii și etică. Implicații în educație și tehnologie* (în colaborare cu Elena Hodorogea), Editura „Performantica", Iași, 2005;

➢ **Petre Botezatu:** • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1982; • *Discursul metodei. Un itinerar logico - filosofic*, antologie îngrijită de Petru Ioan și Sorin Pârvu, Editura „Junimea", Iași, 1995; • *Cauzalitatea fizică și panquantismul*, ediție îngrijită și studiu introductiv de Teodor Dima, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Filosofie. Curs* (coord., în colaborare cu Mihai Sărmășanu și Ștefan Papagiuc), vol. 1 - 2, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1982;

➢ **Teodor Dima:** • *Ubicuitatea logicii și a dialecticii*, în: Dumitru Ghișe, Achim Mihu și Andrei Marga (coord.), *Karl Marx, 100 de ani de la moarte*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, pp. 357 - 379;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Conștiință și progres*, Editura „Junimea", Iași, 1984; • *Ecologie și societate*, Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 1998; • *Relațiile interdisciplinare ale ecologiei*, Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 2001; • *Ecologizarea conștiinței, un imperativ al societății contemporane*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2003; • *Ecologie, literatură și filosofie* (coord.), Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 2005; • *Quo vadis Ecologia*, Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 2008;

➢ **Mihai Păstrăguș:** • *Curs de filosofie*, Editura „Gh. Asachi", Iași, 1984;

➢ **Petru Ioan:** • *Filosofia și problematica lumii contemporane* (coord., în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1986; • *Logică și filo-*

sofie: restanţe, radiografii, retrospective, Editura Institutului European, Iaşi, 1996; • *Logic and Dialectics. Confrontations, Connexions, Classifications*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1990; • *Resemnificări*, vol. 2: *Prin logică, spre metafilosofie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Introducere în protologie: şapte peregrinări prin lumea filosofilor*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2008;

➢ **Dumitru Zaharia:** • *Filosofia şi integralitatea culturii* (în colaborare), Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1986;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Compendiu metafizic: fundamentele onto - deontice ale ciberneticii generale*, Editura „Septentrion", Iaşi, 1992; • *Depăşirea metafizicii*, Casa de Editură „Venus", Iaşi, 2001; • *Primordium şi spirit: meditaţii postmetafizice*, vol. 1 - 2, Editura „T", Iaşi, 2003;

Introducere // I. HENOLOGIA: *1. Perspectivă axiomatică* [1.1. Formularea ipotezelor henologice (*1.1.1. Dacă Unul e Unu* / *1.1.2. Unificarea sau mişcarea Unului în el însuşi* / *1.1.3. Henologia ca metaştiinţă a primordialului*) / 1.2. Opţiunea pentru *primordium* (*1.2.1. Constituţia onto-teologică a filosofiei*) / 1.3. Sistemul axiomatic minim]; *2. Teoria originară a ideilor* [2.1. Determinarea pozitivităţii prin „a avea" (2.1.1. Multiplul *ca pozitivitate a determinanţilor Unului*) / 2.2. Perainonta, *parametri ascunşi ai naturii* (2.2.1. Perainonta, *singularităţi calitative ale primordialului* [2.2.1.1. Perainom versus idea]) / 2.3. Logosul ca mişcare de continuă unificare a multiplului în Unu / 2.4. Simplul (*2.4.1.* Henosis: *armonizarea multiplului în Unu* [2.4.1.1. Conversia calităţilor în relaţii; 2.4.1.2. Comuniunea sau întrepătrunderea mulţimii de *perainonta*]) / 2.5. Armonia oscilaţiei *perainonta – apeiron* (*2.5.1. Simetria armonică* / *2.5.2. Harmonie aphanes*, faţa invizibilă a necesităţii) / 2.6. Unul unitor – unicul principiu al naturii (*2.6.1. Respingerea interpretării triadice a originii* [2.6.1.1 Ficţiunea materiei primordiale] / *2.6.2. Respingerea viziunii dualiste asupra principiului* [2.6.2.1. Ficţiunea circularităţii dinamice *processio - reversio* în Unu (*2.6.2.1.1. Unificarea fără desfacerea Unului în multiplu*)])] / *3. Teoria numerelor* [3.1. Ierarhizarea multiplului în Unu (*3.1.1. Numerele naturale* [3.1.1.1. Logosul ca unificare a unităţilor numerice în Unu] / *3.1.2. Poezia mediilor armonice în armonia universală* [3.1.2.1. Principiul individuaţiei (*3.1.2.1.1. Cantitatea*)]); 3.2. PARTICIPAREA (*methexis*) ca relaţie calitativă intranumerică (*3.2.1.* Symploke eidon, *sau naşterea Logosului* [3.2.1.1. Fundamentul moralei: restricţiile de composibilitate armonică; 3.2.1.2. Noncontradicţia legilor naturii] / *3.2.2. Caracterul justiţiar (deontic) al armoniei henologice* [3.2.2.1. Corelaţia dintre justiţie, libertate şi destin; 3.2.2.2. Complementaritatea dintre regulă şi lege]) / 3.3. Numere ideale şi numere matematice (3.3.1. Ierarhia celestă [3.3.1.1. Grupurile henadice]) / 3.4. Forma primordială a cunoaşterii (3.4.1. *Conceptul afectiv fundamental* [3.4.1.1. Anterioritatea mişcării în raport cu gîndirea]) / 3.5. *Poiesis* sau aritmetica sacră (*3.5.1. Biunitatea HEN - LOGOS* [3.5.1.1. Creaţia *in principio*]) / 3.6. Schiţă deontică a sentimentului (*3.6.1. Confirmarea axiomaticii henologice prin experia* [3.6.1.1. *Docta ignorantia*] / *3.6.2. PUNEREA* <thesis> *şi PROPRIUL* <idiom> [3.6.2.1. DEFINIŢIA sinelui prin *propriu* şi *loc* (*3.6.2.1.1. Interpretarea sinelui ca analogon finit al Sfintei Treimi; 3.6.2.1.2. Sinele ca teofanie determinată a Unului*)] / 3.6.3. Paradoxul henologic) / 3.7. Doctrina celor patru cauze / 3.8. Reîntoarcerea autotelică a Unului la sine (3.8.1. Închiderea monadei)] / 4. *Naşterea metafizicii* [4.1. Teoria platonică a ideilor (*4.1.1. Complementaritatea participare - idee [4.1.1.1. Interpretarea complementarităţii ca participare a lucrurilor la idei; 4.1.1.2. Confuzia dintre idei şi numere (4.1.1.2.1. Definiţia logică)]* / *4.1.2. Ascensiune dialectică la universalii)* / *4.2. Critica aristotelică a teoriei ideilor (4.2.1. Critica aristotelică a teoriei numerelor [4.2.1.1. Negarea unificării prin armonizare]* / *4.2.2. Definirea numerelor prin Unu <loc> şi Diada nedefinită <propriu> [4.2.2.1. Falsa problemă a originii umanităţii; 4.2.2.2. Falimentul epistemei „formă - materie"]* / *4.2.3. Aporia adiţionabilităţii unităţilor [4.2.3.1. Proprietăţile numerelor pythagoreice; 4.2.3.2. Ierarhia categorială]* / *4.2.4. Ecouri presocratice în ghigantomahia numerelor* / *4.2.5. Înlocuirea complementarităţii insistenţă - existenţă cu epistema „potenţă - act"* / *4.2.6. Localizarea numerelor în ceea ce provine din ele* / *4.2.7. Multiplul în Unu ca textură logică a numerelor* / *4.2.8. Extincţia interogaţiei despre arheu [4.2.8.1. Uitarea semnificaţiei eschatologice a parcurgerii şirului*

numerelor naturale] / *4.2.9. Obiecțiuni la adresa teoriei numerelor derivate din teodicee* / *4.2.10. Depășirea metafizicii prin conștientizarea esenței metafizicii*)] // II. ONTOLOGIA: 1. *Perspectivă teoremată* [1.1. Caracterul derivat al dezvăluirii (1.1.1. „S este P") / 1.2. Dezvoltarea interogației ontologice pe firul conducător al mișcării (*1.2.1. Eternitatea ce operează temporal* [1.2.1.1. Lumea ca întrupare a Logosului]) / 1.3. Principiul rațiunii suficiente (*1.3.1. Reciproca principiului rațiunii suficiente* / *1.3.2. Obstacolul prejudecăților platonico-aristotelice* [1.3.2.1. Paradoxul complementarității *„reversio / processio - reversio"*; 1.3.2.2. Unificarea – fundament al mișcării antisimetrice procesiv - reversive] / *1.3.3. Motivația eschatologică a existenței* [1.3.3.1. *Nașterea* Logosului și *provenirea* (sau purcederea) Spiritului]) / 1.4. Coordonatele naturii <diferența henologică, diferența ontologică și *axis mundi* sau diferența onto-henică> (*1.4.1. Ontologia generativă*)] / 2. *Teoria elementelor* [2.1. Deducția elementelor din cinetica procesiv-recesivă a ideilor (*2.1.1. Natura ca sistem tetraelementar autarhic* [2.1.1.1. FIREA și IDEA în sens de *flux informațional*]) / 2.2. Principiul *<he archè>* devenit element *<to stoicheion>* / 2.3. Elementul analitic (*2.3.1. Interpretarea analizei ideilor ca* voință și rațiune practică [2.3.1.1. Mișcarea liniară, circulară și în spirală; 2.3.1.2. Conversia volitivă a participării în idee] / *2.3.2. Ecranarea venirii către prezență prin fenomene și legi* [2.3.2.1. Viitorul interior]) / 2.4. Idealitatea *materiei* (*2.4.1. Codul de transmutație*) / 2.5. Elementul receptivității sintetice *<gîndirea>* (*2.5.1. Esență și accident în fluxul informațional* [2.5.1.1. Ireversibilitatea timpului ca sens al fluxului informațional] / *2.5.2. Structura internă a gîndirii* [2.5.2.1. Conștientizarea gîndirii])] / 3. *Dialectică tetradică* [3.1. Corpul tetraelementar, spiritual, al sufletului / 3.2. Semioza naturală (*3.2.1. Semnificația prezenței și absenței* / *3.2.2. Firea ca fire*) / 3.3. Ficțiunea materiei informe care capătă formă (*3.3.1. Translocarea metafizică a originii participiale în idee* <sau formă>)] / 4. *Modelarea sistemului tetraelementar autarhic al naturii* [4.1. Formalizarea problematicii filosofice (*4.1.1. Despre esența mișcării* [4.1.1.1. Viziune categorială asupra mișcării (*4.1.1.1.1. Mișcarea după categoria relației*; *4.1.1.1.2. Principiul de incertitudine*)]) / 4.2. Modelul HEN PANTA / 4.3. Imperativele dinamicii deontice (*4.3.1. Armonizarea simplificatoare* / *4.3.2. Echilibrarea prin simetrie* / *4.3.3. Conservarea mișcării* [4.3.3.1. Corolarele imperativului conservării deontice]) / 4.4. Cinetica spațio-temporalizării (*4.4.1. Tăietura prezenței* / *4.4.2. Tăinuirea viitorului destinal* / *4.4.3. Interdicția trecutului memorativ* / *4.4.4. Dimensiunea ordinii spațio-temporale*) / 4.5. INFORMAȚIA (*4.5.1. Conexiunea dintre fire și timp*)] / 5. *Transmutația elementelor* [5.1. Codificarea topologic-funcțională a informației / 5.2. Invarianții cineticii informaționale (*A. Antisimetria ciclică* / *B. Oscilația codificării recurente* / *C. Echivalența actanților sistemului cinetic circular* / *D. Negativitatea polemicii intrasistemice* / *E. Sensul procesării fluxului de idei*)] / 6. *Dimensiunile naturale* [6.1. Sistemul coordonatelor naturii (*6.1.1. Identificarea și diferența onto-henică* [6.1.1.1. Diferența dintre Unu și fire; 6.1.1.2. Identitatea pe *axis mundi*] / *6.1.2. Identitatea și diferența henologică* [6.1.2.1. Diferența dintre Unu și unitate; 6.1.2.2. Identitatea heno-monică; 6.1.2.2.1. Bi-unitatea divină] / *6.1.3. Identitatea și diferența ontologică* [6.1.3.1. Diferența dintre fire și fiind; 6.1.3.2. Identitatea ontico-ontologică] / *6.1.4. Compunerea diviziunilor naturii* [6.1.4.1. Disputele hristologice; 6.1.4.2. Disputele treimice; 6.1.4.3. Reperele marii unificări])] / 7. *Modelarea lucrului natural* [7.1. Relațiile cauzale (*7.1.1. Accident și esență*) / 7.2. Dificultățile categoriei de „substanță" *<ousia>* (*7.2.1. De la substanță la materie ca „realitate obiectivă"*) / 7.3. Specificitatea lucrurilor naturale: schimbul informațional intersistemic (*7.3.1. Stări ontice staționare și metastabile* [7.3.1.1. Caracterul cibernetic al lucrului natural; 7.3.1.2. Caracterul teleologic al lucrului natural (*7.3.1.2.1. Individualizarea prin parcurs anamnezic specific*; *7.3.1.2.2. Viziune eschatologică*)]) /7.4. *Techne on* /7.5. Lucrul natural compus (*Timpul interior*)] / 8. *Interpretarea gnostică a modelului* HEN-PANTA [8.1. *Gnosa* completă / 8.2. Repere presocratice în interpretarea cunoașterii (*8.2.1. Ce se numește gîndire?* [8.2.1.1. Cunoașterea în arheu; 8.2.1.2. Cunoașterea pozitivă]) / 8.3. Deducția sistemului autarhic al facultăților de cunoaștere (*8.3.1.* NOOU PHRENI / *8.3.2. Cunoașterea ontologică esențială* [8.3.2.1. Terminalele actanților gnostici] / *8.3.3. Cunoașterea ontologică accidentală*) / 8.4. Cercetarea fundamentală a fenomenelor exotice (*8.4.1. Taxonomia fenomenelor anomale*) / 8.5. Fenomene exotice intersistemice (*8.5.1. Recepția accidentală de informație*) / 8.6. Fenomene exotice intrasistemice / 8.7. Fenomene exotice cu originea în arheu] / 9. *Fundamentul onto-deontic al ecologiei umane* [9.1. Provincializarea spiritului (*9.1.1. Etapele contracției ontologice* [9.1.1.1. Platonismul creștin triadic; 9.1.1.2. Substanțialismul subiectivist binar; 9.1.1.3. Colapsul ontologic materialist]) / 9.2. Paradigma bunei locuiri a omului în natură (*9.2.1. Complementaritatea teandrică*) / 9.3. Idei pentru un program milenar de guvernare (*9.3.1. Principiile onto-deontice de organizare statală* / *9.3.2. Doctrina statului ideal*)]

Tabla de materii la volumul PERIPHYSEON: PENTRU A TREIA RENAȘTERE, *publicat de Mihail Grădinaru, la Editura „Septentrion", în 1995*

Cuvînt înainte / 1. *LIMITE INDECISE ALE GÎNDIRII*: 1. O întrebare mai veche: ce înseamnă a gîndi; 2. Canonul discutabil al căii secunde; 3. *Speculum mentis*: zone şi accepţiuni ale gîndirii; 4. O posibilă topografie a gîndirii; 5. O distincţie modernă: a gîndi şi a cunoaşte; 6. Două limite ale gîndirii: contrazicerea de sine şi intuiţia originară; 7. Relaxarea logicii: ideea de lume alternativă; 8. Situaţii în care gîndirea excede regula non-contradicţiei; 9. Gîndirea nu-şi poate fi ei însăşi sursă radicală; 10. Datele categoriale: o cetate metafizică sub asediu; 11. Percepţie de sine şi comprehensiune; 12. Gîndirea ca mărturie de sine; 13. Despre spaţiul de libertate al gîndirii / 2. *DESPRE SPECULATOR ŞI IMAGINEA SA TÎRZIE*: 14. O idee mai veche: nu orice stă în puterile omului; 15. *Mens speculativa* & *speculatio nocturna*; 16. *De speculatione Dei*; 17. Experienţă speculativă şi solitudine; 18. Nevoia firească de a gîndi concret; 19. Obiectul şi imaginea sa înseamnă unul şi acelaşi lucru; 20. «Această lume: un monstru de forţă...» (Nietzsche); 21. Reabilitarea hermeneutică a gîndirii speculative; 22. Privirea care se priveşte pe sine privindu-se; 23. O afacere modernă: portretul terifiant al metafizicii; 24. Prezenţa inevitabilă a celor de natură metafizică / 3. *IDEI ŞI IMAGINI SPECULATIVE*: 25. Adnotări la un enunţ aristotelic; 26. Dubla excedenţă a unor înţelesuri ale cuvîntului «este»"; 27. Accepţiuni speculative în vorbirea de zi cu zi [A exista / A fi de faţă / A se afla / A se întîmpla / A fi real / Accepţiuni prevalente astăzi (mărturia unui cerşetor londonez)]; 28. O credinţă nouă: este cu adevărat ceea ce este în mod efectiv [De la obsesia «faptului pozitiv» la jocul unor simple aparenţe / Elementul imponderabil al vieţii cotidiene / Un înţeles prealabil al celor socotite reale]; 29. Întîmplarea – un nume al fiinţei de fiecare zi [Despre o alternativă aparent non-metafizică / Întîmplare şi comprehensiune / Un nume contingent al fiinţei]; 30. Se poate oare vorbi despre ceva simplu şi pur ? [Frumuseţea ca atare – sensibilă şi totuşi atemporală / Un paradox dus la limită / Cu orice lucru frumos survine ceva simplu şi pur]; 31. Amînarea chestiunii speculative, un fapt firesc; 32. Secţiune ilustrativă: Imaginea speculativă a ceva demn de a fi iubit [Despre privirea pură sau contemplativă / Iubita care nu încetează niciodată să ne certe / Epilog în umbra lui Cioran] / 4. *DESPRE FENOMENUL SPECULATIV*: 33. Lucrul în sine ca fenomen de limită; 34. A gîndi cu privire la cele incomprehensibile; 35. Sensul speculativ al analogiei; 36. Invocarea firească a ceva în sine; 37. Antinomie şi transgresare a sensului intenţional; 38. Exces şi temporalitate. Paradoxul repetării în ordinea existenţei; 39. Exotismul ca stare de spirit; 40. Despre ceea ce este străin; 41. Semne ale diferenţei radicale; 42. Limite şi praguri în percepţia a ceva străin; 43. Iminenţa firească a paradoxului; 44. Reprezentaţie şi non-realitate a celor speculative; 45. Un înţeles elementar şi relaxat al libertăţii; 46. Despre cele necondiţionate; 47. Conjuncţii paradoxale

Tabla de materii la volumul METAFIZICA NOASTRĂ DE TOATE ZILELE: CONSIDERAŢII CU PRIVIRE LA DISPOZIŢIA SPECULATIVĂ A GÎNDIRII, semnat de Ştefan Afloroaei, la Editura „Humanitas", din Bucureşti, în 2008

➢ **Mihai Eminescu**: • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secţiunile. „Generalităţi", „Ontologie", „Filosofie şi ştiinţe"), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1993, pp. 18 - 42, respectiv 265 - 349;

➢ **Ştefan Afloroaei**: • *Întîmplare şi destin*, Institutul European, Iaşi, 1993; • *Lumea ca reprezentare a celuilalt* [20], Institutul European, Iaşi, 1994; • *Exegeză şi interpretare în filosofie*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Prelegeri de metafizică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004; reed., 2005; • *Metafizica noastră de toate zilele. Despre gîndirea speculativă şi prezenţa ei firească astăzi* [21], Editura „Humanitas", Bucureşti, 2008;

➢ **Elena Puha**: • *Introducere în filosofie*, Editura „Chemarea", Iaşi, 1993; • *Filosofie. Concepte. Domenii. Probleme*, Editura „Sanvialy", Iaşi, 1997; • *Pre-*

[20] Premiul „Lucian Blaga" pentru filosofie, Cluj - Napoca, 1995

[21] Medalia de argint la Salonul Cărţii Româneşti, Iaşi, 9 mai 2008

legeri de filosofie, 1 - 2, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2000; ediția a II-a revizuită și completată, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2002; • *Filosofie, Justiție și Drept* (în colaborare cu Brîndușa Gorea), Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2007; ediția a II-a, revizuită și adăugită, Editura „Zethus" (seria „Aula"), Târgu - Mureș, 2009; • *Pentru o filosofie și istorie a mentalităților*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2009;

➢ **Roxana Chiriță**: • *A Plea for the Religious and Philosophical Virtues of the Hippocratic Oath* (în colaborare), în: „Bulletin of the European Society for Medicine and Health Care", vol. 3, nr. 2, Niejmegen, Holland, 1995, pp. 67 - 68;

➢ **Bogdan Mandache**: • *Filosofia, aventura unui discurs*, vol. 1 - 3, Editura „Cronica", Iași, 1995, 2000, respectiv 2003; • *Mesajul și labirintul său*, Editura „Cronica", Iași, 1998; • *În căutarea cuvîntului pierdut*, Editura „Cronica", Iași, 2002; • *Sensul ascuns. Dialoguri despre esoterism*, Editura „Cronica", Iași, 2005;

➢ **Mihai Baciu**: • *Propedeutică filosofică*, Editura „Neuron", Focșani, 1995; • *Eseuri filosofice și sociologice*, Editura „Ankarom", Iași, 1997; • *Introducere în filosofie*, Editura „Cantes", Iași, 1998; „University Press", Arad, 2006;

➢ **Nicolae Râmbu**: • *Filosofie și nemurire*, Editura „Agora", Iași, 1995;

➢ **Radu Dudău**: • *Disoluție și regenerare cosmică*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. XL, 1996, pp. 143 - 150; • *La ce se referă genurile naturale ?*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. XLIII, 1998, pp. 121 - 130; • *Despre posibilitatea ontologiei analitice*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. XLVI, 2003, pp. 143 - 153; • *Reductionism and Multiple Realizability in the Social Sciences*, în: „Hermeneia", vol. 1, nr. 6, 2006, pp. 68 - 79; • *Algorithmic Rivals: Do They Pose a Threat to Scientific Realism ?*, în: „Romanian Journal of Analytic Philosophy", vol. 1, no. 1, 2009, pp. 98 - 113;

➢ **Elena Tănase**: • *Istorie și morală la Nicolae Bălcescu*, Editura „Moldova", Iași, 1996; • *Introducere în filosofie*, Editura „Performantica", Iași, 2004; • *Elemente de filosofie generală*, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi", Iași, 2004; • *O metafizică românească a tragicului*, Editura „Cermi", Iași, 2004;

➢ **Anton Adămuț**: • *Filosofie*, Editura „Polirom", Iași, 1997; ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura „Polirom", Iași, 1999; • *Literatură și Filosofie Creștină*, Editura „Fides", Iași, 1997; • *Filosofia substanței*, Institutul European, Iași, 1997; • *Filosofie. Teste - grilă pentru bacalaureat* (în colaborare), Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Filosofie. Sinteze, comentarii, teste grilă* (în colaborare), „Polirom", Iași, 2006; • *Cum visează filosofii*, Editura „ALL", București, 2008;

➢ **Bogdan Ștefanachi**: • *Aporetica timpului în fizica lui Aristotel*, Editura „Moldova", Iași, 1999;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Bazele filosofice ale teologiei*, Editura Arhiepiscopiei Romano - Catolice, Bucureşti, 1999;

➢ **Calinic Botoşăneanul:** • *Tanatologie şi nemurire*, „Cantes", Iaşi, 1999;

➢ **Marius Dumitrescu:** • *Ce se întîmplă cînd filosofia este luată în serios*, Editura „Cantes", Iaşi, 1999; • *Dincolo de tainele filosofiei şi ale filosofilor*, Tipografia „Moldova", Iaşi, 2002;

➢ **Petru Bejan:** • *Critica filosofiei pure*, Editura „Axis", Iaşi, 2000;

➢ **Tănase Sârbu:** • *Filosofie*, Editura „Cermi", Iaşi, 2000; • *Filosofie generală*, Editura „Cermi", Iaşi, 2002;

➢ **Elena Hodorogea:** • *Ontologie. Note de curs* (în colaborare cu Dumitru Pichiu), Editura „Gh. Asachi", Iaşi, 2000; • *Modele româneşti de reconstrucţie a metafizicii*, Editura „Performantica", Iaşi, 2003; • *Filosofia valorii şi etică. Implicaţii în educaţie şi tehnologie*, Editura „Performantica", Iaşi, 2005;

➢ **George Ceauşu:** • *Arta, filosofia şi religia faţă în faţă cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iaşi, 2000;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Metamorfozele luminii* (în colaborare), vol. 1: *Biofotonica, ştiinţă a complexităţii*; vol. 2: *Introducere în teoria „laserilor biologici"*; vol. 3: *Fundamente biofotonice ale conştiinţei*, Editura „Performantica", Iaşi, 2000 - 2002; • *Fundamentele biofotonicii* (în colaborare cu Daniela M. Manu), Editura „Performantica", Iaşi, 2002; • *Terapia prin lumină*, Editura „Cristal - Concept", Iaşi, 2003 (reed. 2004, 2005); • *Signs of Light:*

Prefaţă / Cap. 1: INTRODUCERE BRUSCĂ, OBLIGATORIU - INCOMPLETĂ: 1.1. O tetradă, sau lucrul la muncile cîmpului cultural; 1.2. Aventuri cu coduri condensate; 1.3. Teoremele de incompletitudine ale lui Gödel; 1.4. O extensie semantică a teoremelor gödeliene de incompletitudine / Cap. 2: PROBLEME DE LIMITARE ÎN LEGĂTURĂ CU DISCURSUL ARTISTIC: 2.1. Cu concursul discursului: accepţii ale actului discursiv; 2.2. Criza limbajului şi resurecţia subiectului; 2.3. Armonii muzicale şi poetice în limbajele artistice; 2.4. Expresie estetică şi armonie; 2.5. Convenţie şi reprezentare în actul artistic; 2.6. Consistenţa faţă în faţă cu alte proprietăţi metasistemice; 2.7. În umbra textului, pe parcursul discursului; 2.8. Probleme de limitare la nivelul limbajului artistic; 2.9. O aritmetică a actului artistic în relaţia cu bunul simbolic / Cap. 3: LIMITĂRI GÖDELIENE ŢINÎND DE DISCURSUL FILOSOFIC: 3.1. „Apoziţii ale omului" şi logos filosofic; 3.2. Omul, pre limba sa (în formă internă sau externă); 3.3. De la intuitiv la discursiv în ordine antropologică; 3.4. Paralelismul CLF şi consecinţele acestuia; 3.5. Structurare în universul noţiunilor şi propoziţiilor; 3.6. Subdiviziunile conţinutului, propunere de formalizare; 3.7. Lumini şi umbre peste obiectul cunoaşterii; 3.8. Un cuvînt despre întrebarea filosofică; 3.9. Semiotica negaţiei în faţa paradoxului şi antinomiei; 3.10 Limitele negaţiei; 3.11. Limitele gnoseologice şi epistemice; 3.12. Discursul comunicaţional şi eliminarea paradoxurilor / Cap. 4: TEOREME DE LIMITARE VIZÎND DISCURSUL RELIGIOS; 4.1. Logos divin şi uman; 4.2. Principiul antropic în ştiinţă şi religie; 4.3. Aspecte sociale ale creştinismului; 4.4. Subiectul cunoscător...; 4.5. ...şi una dintre ipostazele sale: automatul raţional; 4.6. Spaţiul mental al subiectului cunoscător; 4.7. Structurarea conştientului şi semantica teoriilor cogniţiei; 4.8. Supoziţiile religiozităţii în limbajele noetic, verbal şi pragmatic; 4.9. Semnificaţia extazului şi tăcerii în rugăciune; 4.10. O paralelă posibilă: religie - ştiinţă - umanism; 4.11. Problema formalizării în religie; 4.12. Divinitatea ca referinţă

Tabla de materii la volumul ARTA, FILOSOFIA ŞI RELIGIA, ÎN FAŢA TEOREMELOR DE INCOMPLETITUDINE ALE LUI GÖDEL, publicat de George Ceauşu, în 2000, la Editura „Media - Tech", din Iaşi

A Biophotonic Approach on Human Metaphysical Fundamentals, „Cristal - Concept" Publishing House, Iaşi, 2003; „World Development Organization", Geneva, 2003 (reed. 2004, 2005, 2006); • *Semiotics of Light. An Integrative Approach to Human Archetypal Roots*, „Cristal - Concept" Publishing House, Iaşi, 2003 / „World Development Organization", Geneva, 2003 (reed. 2004, 2005, 2006); • *Forța vitală. Implicații biofotonice ale efectului AD*, Editura „Cristal - Concept", Iaşi, 2004; • *Vestimentația luminii. Armonizarea sănătății prin „design sinergetic"* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2005; reed. 2006; • *Homeopatie integrală. O neconvențională sinteză* (în colaborare), Editura „Performantica", Iaşi, 2005; • *Tinerețe fără bătrînețe. Spre o terapie integrală: argumentele biofotonicii*, Editura „Cristal - Concept", 2005; • *Povestea „leului zburător". Strategii ale terapiei integrale: implicații biofotonice*, Editura „Performantica", Iaşi, 2005;

➢ **Laurențiu Şoitu:** • *Philosophy of Communication*, Editura Institutului European (seria „Universitaria"), Iaşi, 2001;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Critica raționalității discursive. O interpretare problematologică a discursului filosofic*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001; • *Existență, cunoaştere, comunicare* (coord., în colaborare cu Ştefan Celmare), Editura Universității „Al I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Problematologie şi discursivitate* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iaşi, 2005; • *Ipostaze ale construcției discursului filosofic* (coord.), Editura Fundației Academice „Axis", Iaşi, 2003;

➢ **Radu Neculau:** • *Filosofii terapeutice ale modernității tîrzii*, Editura „Polirom" (colecția „Collegium"), Iaşi, 2001;

➢ **Daniel Ciobotea:** • *Confessing the Truth in Love - Orthodox Perceptions on Life, Mission and Unity*, „Trinitas", Iaşi, 2001; „Basilica", Bucureşti, 2008;

➢ **Constantin Cucoş:** • *Timp şi temporalitate în educație. Elemente pentru un management al timpului şcolar*, Editura „Polirom", Iaşi, 2002;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *Filosofia şi (ca) ... oglindă a naturii - Ce este dincolo de paradigma reprezentațională ?*, în: „Hermeneia", nr. 2 - 3, Editura Fundației Academice „Axis", Iaşi, 2002, pp. 73 - 79;

➢ **Nicu Gavriluță:** • *Fractalii şi timpul social*, „Dacia", Cluj-Napoca, 2003;

➢ **Stelian Baboi:** • *O nouă filosofie despre om*, „Edict", Iaşi, 2004;

➢ **Teodora Manea:** • *Der Mund in der Werbung* (în colaborare), în: Hans Werner Kalkmann *et al.* (ed.), *Bocca de la verita*, Bodenburg, 2004, pp. 64 - 69; • *Recuperarea categoriilor în filosofia contemporană*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Gerard Leonid Stan:** • *Ordinea naturii şi legile ştiinței*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Relația dintre discursul teologic şi discursul filosofic, în epoca modernă. Aspecte hermeneutice*, în vol.: *Biserica în misiune:*

Patriarhia Română la ceas aniversar – 120 de ani de autocefalie (1885 - 2005), 80 de ani de patriarhat (1925 - 2005), E. I. B. M. B. O. R., Bucureşti, 2005, pp. 425 - 442; • *Aspecte hermeneutice în mitul peşterii la Platon*, în vol.: *Dialogul dintre Teologie şi Filosofie*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008, pp. 26 - 34;

➢ **Tiberiu Brăilean:** • *Grădinile lui Akademos*, Editura „Junimea", Iaşi, 2005; • *Fundamente filosofice ale economiei*, „Junimea", Iaşi, 2008;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Perspective filosofice greceşti asupra fenomenului tanatic*, în: „Idei şi valori perene", tom XI, „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 81 - 99;

➢ **Cătălina - Daniela Răducu:** • *„Pluralism ontologic" şi ideea „simțului comun" din perspectiva filosofiei analitice*, Editura „Lumen", Iaşi, 2007; • *A Possible Way of Saving the Human Being from the Pessimism of the Western Philosophical Thought*, în vol.: *Human Being in Contemporary Philosophical Conceptions*, Proceedings of the 4th International Conference, Volgograd, III, 24 - 31 mai 2007, pp. 598 - 601; • *Dovezi ale existenței lumii exterioare*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei şi valori perene în ştiințele socio-umane*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2009, pp. 331 - 340;

➢ **Brînduşa Gorea:** • *Filosofie, Justiție şi Drept* (în colaborare cu Elena Puha), ediția a II-a, revizuită şi adăugită, Editura „Zethus", Târgu-Mureş, 2009.

Şcoala ieşeană de filosofie (în accepția strictă a cuvîntului) s-a reprodus şi s-a extins inclusiv prin mecanismul pregătirii doctorale.

De-a lungul deceniilor, au confirmat această menire a învățămîntului superior profesori de talia lui Ion Petrovici, Dan Bădărău, Petre Botezatu, Petre Dumitrescu, Ştefan Celmare, Ştefan Afloroaei şi alții. Iată-i pe cîțiva dintre foştii doctoranzi în domeniul de care ne ocupăm, nemenționați în capitolele precedente: ☞ (1) avocat **Cristina - Maria Boldurean** (din Timişoara), doctor în Filosofie din 2006, cu o teză coordonată de profesorul Petre Dumitrescu; ☞ (2) procuror **Alina - Simona Catană** (din Piatra Neamț), doctor în Filosofie din 2006, în baza unei disertații purtînd girul profesorului Petre Dumitrescu; ☞ (3) prof. **Decebal Copileț** (din Săveni), doctor în Filosofie din 2000, grație tezei îndrumate de profesorul Petre Dumitrescu; ☞ (4) **Costel Ghețu,** doctor în Filosofie din 2009, cu o teză elaborată sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei; ☞ (5) cercetător **Pazit Herbet** (din Israel), doctor în Filosofie din 2007, grație disertației pregatită sub conducerea profesorului Petre Dumitrescu; ☞ (6) profesor **Constantin Ilaş** (din Bârlad) doctor în Filosofie din 2009, prin susținerea unei

disertații elaborate sub conducerea profesorului Ștefan Afloroaei; ☞ (7) **Ciprian - Zamfir Jeler**, doctor în Filosofie din 2009, cu o teză îndrumată de profesorul Ștefan Afloroaei; ☞ (8) profesor **Auraș Daniel Mazilu** (din Tecuci), doctor în Filosofie din 2007, grație disertației conduse de profesorul Ștefan Afloroaei.

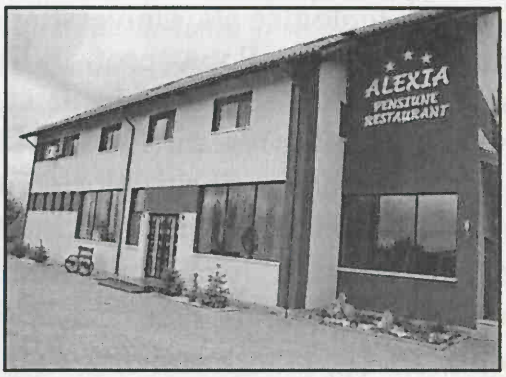

Pensiunea „Johnny House", de pe „Eternitate", nr. 66 B, respectiv Pensiunea „Alexia", din strada „Moara de foc", nr. 171

3.3.2. *FILOSOFIA RELIGIEI* și *FILOSOFIA REVELAȚIEI* (în sensul acordat de către Schelling, bunăoară, de *filosofie a mitului*), respectiv *HERMENEUTICA TEOLOGICĂ*, dacă nu și *cosmologia rațională*, respectiv *teologia rațională*, ca parte a metafizicii la nivel *teoretic* și în *orizontul transcendenței*, cum o caracteriza Immanuel Kant, și-au aflat, la Iași, exponenți notabili, în cazul profesorilor Ion Petrovici, Ioan Lupu, Mihail Uță, Alexandru Claudian, Ilie Grămadă și alții. Gîndirea lor se așeza într-o linie de continuitate cu preocupările prințului Dimitrie Cantemir și ale lui Alexandru Strurdza, văr (de la Chișinău, Moscova și Odesa) de-al penultimului dom nitor moldovean, Mihail Sturdza.

În mod paradoxal, însă, trimiteri exprese la fenomenul religios nu găsim în aria curriculară a pregătirii filosofice decît după ultimul război, în cadrul cursurilor de *Istoria religiilor și ateismului*, ținute la Universitatea Mihăileană de profesorii Vasile Constantin Ciocîrlan, Ioan Grigoraș, Constantin Ilioaie și Mihai Nistor.

După schimbările survenite în politica și ideologia din țara noastră, la secțiile Facultății de Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza" apar cursuri de *Istoria și filosofia religiei* (asumate de prof. Mihai Nistor, iar apoi de prof. Anton Adămuț), de *Istoria și socio-*

logia religiilor (prof. Nicu Gavriluță), de *Estetică şi conştiință religioasă* (prof. Mihai Nistor), de *Hermeneutica simbolismului religios* (prof. Nicu Gavriluță), *Culturi laice şi culturi religioase* (prof. Constantin Marin) şi aşa mai departe. Lor li se adaugă deschiderile dinspre teologie spre filosofie, datorate profesorilor de la cele două facultăți teologice ale Universității ieşene: I. P. S. Daniel Ciobotea, prof. Gheorghe Popa, prof. Wilhelm Dancă şi alții. Nu mai puțin semnificativă este şi contribuția ieşenilor din afara „establishmentului" universitar ieşean: Adrian Marino şi Ioan Petru Culianu.

Din lista principalelor contribuții acumulate în intervalul de referință, se vor mai putea reține trimiteri: ☞ (1) la *teodicee*, în cazul profesorului Ioan Pop Florantin; ☞ (2) la relația *filosofiei cu teologia* (prin Ioan Petrovici, Gheorghe Popa, Anton Adămuț şi alții); ☞ (3) la *hermeneutica religiei* – Adrian Marino, Ioan Petru Culianu şi alții; ☞ (4) la transcendență, din perspectiva *fiziosemioticii* şi a *logicii energiei*; ☞ (5) la semiologia fenomenului religios; ☞ (6) la aplicații ale metamaticii şi metalogicii în orizontul simbolismului teologic, urmărite de George Ceauşu; ☞ (7) la gnoze şi gnosticism, preocupare de amplă notorietate a lui Ioan Petru Culianu; ☞ (8) la *ecoteologia creştină*, aprofundată de profesorul Gheorghe Popa; ☞ (9) la mitul şi gîndirea mitică, respectiv la gîndirea mistică; ☞ (10) la „lumea de dincolo" (Ioan Lupu); ☞ (11) la *esoterism* etc.

➢ **Nicolae Milescu Spătarul:** • *Manual, sau Steaua Orientului strălucind Occidentului; carte cu multe întrebări foarte de folos pentru multe trebi ale credinței noastre* (în latină: *Enchiridion, sive Stella Orientalis Occidentali splendens*; în greacă: *Heterai tines eroteseis peri pleiston kai anagkaion zetematon*), 1661; introducere şi traducere de Traian Diaconescu, Institutul European, Iaşi, 1997;

➢ **Dimitrie Cantemir:** • *Sacrosancte scientiae indepingibilis imago / Imaginea tainică a ştiinței sacrosante* (1700 - 1704); trad. rom. de Nicodim Locusteanu şi editată (sub titlul *Metafizica*) cu o prefață de Em. C. Grigoraş, la Editura „Ancora", Bucureşti, 1928; • *Loca obscura in Catechisi quae ab anonymo authore slovene idioimate edita et „Pervoe ucenie otrokom" intitulata est*[22] (în românește: *Locuri obscure în Catehismul tipărit în slavonește de un autor anonim sub titlul „Prima învățătură pentru copii"*), 1720; traducere din latină în rusă de Ivan

[22] Un răspuns la *Catehismul* episcopului Teofan Procopovici

Ilinski, Sankt - Petersburg, 1722; • *Sistema religiae mahomedane* [23] (*Sistemul religiei mahomedane*), traducere rusească la Sankt - Petersburg, în 1722;

➢ **Alexandru Scarlat Sturdza:** • *Considérations sur la doctrine et l'esprit de l'Église orthodoxe*, „J. G. Cotta", Stuttgart, 1816; • *Cartea creștinului ortodox* (în ruseşte), 1830; • *Enhirid adekă mânelnik. Al pravoslavnicului Hristian*, Bucureşti, 1832; • *Études religieuses, morales et historiques*, Iaşi, 1842; • *Învățături religioase, morale şi istorice alcătuite în limba franceză* (traduse în româneşte de către Filaret Scriban), „La Cantora Foaei Săteşti", Iaşi, 1844; • *Dublul paralel, sau biserica în fața papalității şi a reformei veacului al XVI - lea*, Iaşi, 1851; • *Oeuvres posthumes religieuses, historiques, philosophiques et litteraires*, vol. 1 - 5, „Dentu", Paris, 1858 - 1861;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie. Psichologia, logica, morala, teodiceea*, Tipografia „Buciumului Românu", Iaşi, 1871;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Panteism*, în: „Convorbiri literare", anul XII, Iaşi, 1878 - 1879, pp. 248 - 257;

➢ **Ioan Petrovici:** • *Filosofie şi religie*, în: „Convorbiri literare", nr. 10, Bucureşti, 1906, pp. 925 - 936;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Învățătura lui Iisus, judaismul şi teologia creştină*, Iaşi, 1925; • *Lupta pentru credință şi problema învățămîntului religios cu ilustrații din „Thora"*, Iaşi, 1928; • *Eroarea teologiei şi adevărul Bisericei*, Iaşi, 1928; • *Lupta pentru credință*, Iaşi, 1928;

➢ **Ioan Lupu:** • *Mystisches Denken bei den Rumänen – die Träume: soziologische Beiträge*, „Isidor Wiegler", Cernăuți, 1926; • *Die Grundlagen der Gesellschaft, das Recht und die Religion in der Durkheimschule. Ihr besonderer Widerhall in der Jenenser Jerusalemschen Soziologie*, „Viața Românească", Iaşi, 1931; • *Lumea de dincolo. O problemă de sociologie*, „Viața Românească", Iaşi, 1931;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Enciclopedia filosofiei: problema progresului: problema cosmogonică*, Bucuresti, 1928 - 1929; • *Enciclopedia filosofiei: problema cosmologică*, Bucureşti, 1930; ret. *(Problema cosmologică)*, Editura Academiei, Bucureşti, 1977;

➢ **Mihail Uță:** • *Filosofia religiei*, în: *Omagiu profesorului C. Rădulescu - Motru*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 476 - 520;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Religia şi viața economică*, în vol: *Cercetări filosofice şi sociologice*, Tipografia „Al. Țerec", Iaşi, 1935;

➢ **Ilie Grămadă:** • *Problema morală în confucianism şi creştinism*, în: „Candela", tom 1939 - 1941, „Glasul Bucovinei", Cernăuți, 1942, pp. 629 - 728; • *Religia şi divinitatea în filosofia bergsoniană*, în: „Candela", an LV - LVI,

[23] Prima scriere datorată unui român, cu privire la doctrina altei religii

Rîmnicu Vîlcea, 1944 - 1945, 23 p.; • *Religia şi fenomenele sociale*, în: „Candela", an LVII, Tipografia „Al. Ţerec", Iaşi, 1946, pp. 453 - 483;

➢ **Matila Ghyka:** • *Philosophie et mystique du nombre*, Les Éditions „Payot", Paris, 1952; traducere românească: *Filosofia şi mistica numărului*, Editura „Univers enciclopedic", Bucureşti, 1998;

➢ **Alexandru Tănase:** • *Cultură şi religie*, Ed. Politică, Bucureşti, 1973;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Iter in silvis: Saggi scelti sulla gnosi e altri studi*, „Edas", Messina, 1981; • *Religione e accrescimento del potere*, în: G. Romanato, M. Lombardo, I. P. Culianu (eds.), *Religione e potere*, „Marietti", Torino, 1981; • *Psychanodia I: A Survey of the Evidence Concerning the Ascension of the Soul and Its Relevance*, „Brill", Leiden, 1983; • *Eros et magie*

INTRODUCERE // Capitolul I. *STADIUL CERCETĂRILOR ASUPRA DUALISMULUI* [*1. Dualism: o definiţie de lucru / 2. Istoricul cercetărilor: „plonjonul cosmogonic" / 3. Istoricul cercetărilor: o schimbare de perspectivă / 4. „Păcat antecedent" şi „păcat originar" / 5. Problema continuităţii / 6. Dualismul în marele religii / 7. O tipologie dualistă / 8. Mituri dualiste: 1. Demiurgul şarlatan / 9. Mituri dualiste: „Cherchez la femme" / 10. Originea şi interpretările dualismului: cîteva ipoteze / 11. Concluzie / Referinţe bibliografice*] // Capitolul II. *SCHIŢĂ DE CRONOLOGIE A DUALISMELOR OCCIDENTULUI* [Referinţe bibliografice] // Capitolul III. *ANALIZA MITURILOR GNOSTICE* [*1. Cîteva probleme privind definirea gnosticismului / 2. Critica clasificărilor interne / 3. Critica noţiunii de „sincretism" / 4. Insuficienţa „căutării originilor" / 5. Analiza prin „invarianţi" / 6. Analiza prin „pachete de opoziţii" / 7. Simon şi „protognosticii" / Referinţe bibliografice*] // Capitolul IV. *ÎNŢELEPCIUNEA CĂZUTĂ* [*1. Greşeala Sophiei / 2. Sophia ca eon superior / 3. Sophia înlocuită de Logos / 4. Originea mitului / 5. Interpretări ale mitului Sophiei / 6. Analiza mitului / 7. Sinteza mitului Sophiei / 8. Antecedente dualiste / 9. Sophia, Trickster feminin / Referinţe bibliografice*] // Capitolul V. *DEMIURGUL IGNORANT* [*1. Apariţia, înfăţişarea şi numele lui / 2. Fanfaronada Arhontelui / 3. Crearea Puterilor cereşti / 4. Crearea omului / 5. Spiritul contrafăcut / 6. Polemica anti - astrologică / 7. Principiul antropic / 8. Istoria genului uman / 9. Demiurgul pocăit / 10. Cercetări cu privire la originea Demiurgului ignorant / 11. Rezumat al mitului Demiurgului / 12. Tricksteri în context dualist / 13. Funcţiile Demiurgului în teodiceea gnostică / 14. Principiul „exegezei inverse" / 15. Antiiudaism / 16. Interpretări dualiste ale Vechiului Testament / 17. Variaţiuni docetiste / 18. Combinaţii logice în cele două mituri gnostice / 19. Dualismul gnostic / Referinţe bibliografice*] // Capitolul VI. *ABOLIREA LEGII ŞI A TATĂLUI REAL: MARCION DIN SINOPE* [*1. Izvoare / 2. Reconstituirea doctrinei lui Marcion după Tertulian / 3. Marcion văzut de Harnack / 4. Interpretări la Marcion / 5. Dualismul lui Marcion / 6. Discipolii lui Marcion / Referinţe bibliografice*] // Capitolul VII. *MITUL MANIHEIST* [*1. Cosmogonia / 2. Seducerea Arhonţilor / 3. Crearea omului / 4. Eschatologia / 5. Astrologia maniheistă / 6. Antropologia şi etica / 7. Dualismul maniheist / Referinţe bibliografice*] // Capitolul VIII. *O RAMURĂ POPULARĂ A MARCIONISMULUI: PAULICIANISMUL* [*1. Izvoare / 2. Doctrina pauliciană / 3. Ipoteze armeneşti / 4. Dualismul paulician / Referinţe bibliografice*] // Capitolul IX. *O MITOLOGIE PSEUDODUALISTĂ: BOGOMILISMUL* [*1. Izvoare / 2. Prolog în ceruri /3. Antropogonia / 4. Istoria rasei omeneşti / 5. Consecinţe doctrinale şi etice ale mitului bogomil / 6. Creştinii bosniaci / 7. Dualismul bogomil / Referinţe bibliografice*] // Capitolul X. *CELE DOUĂ RELIGII ALE CATHARILOR* [*1. Două forme de catharism / 2. Catharii pseudodualişti / 3. Catharii radicali / 4. Origenism şi catharism radical / 5. Catharismul occitan din secolul al XIV-lea / 6. Dualismul cathar / Referinţe bibliografice*] // Capitolul XI. *DUALISMELE OCCIDENTULUI: O ANALIZĂ SINCRONICĂ* // Capitolul XII. *NIHILISM MODERN ŞI GNOSTICISM* [*1. Naşterea nihilismului / 2. Tradiţia post-miltoniană / 3. Leopardi / 4. Romantismul francez / 5. Un romantic român / 6. Gnosticismul ca model analog / 7. O apărare a timpurilor moderne / 8. Existenţialismul / 9. Noua mitologie / 10. Epilog sau cîteva reflecţii asupra mitului / Referinţe bibliografice*]

Tabla de materii la volumul GNOZELE DUALISTE ALE OCCIDENTULUI, publicat de Ioan Petru Culianu, la Editura „Nemira", în 1995

à la Renaissance. 1484, „Flammarion", Paris, 1984; • *Expériences de l'extase. Extase, ascension et recit visionnaire, de l'Hellénisme au Moyen - Age*, „Payot", Paris, 1984; • *Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas*, „L «Erma» di Bretschneider", Roma, 1985; • *I miti dei dualismi ocidentali*, „Jaca Book", Milano, 1989; • *Les Gnoses dualistes d'Occident. Histoire et mythe*, „Plon", Paris, 1990; • *Dictionnaire des religions* (în colaborare cu Mircea Eliade), „Plon", Paris, 1990; • *The Tree of Gnosis. Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism*, „Harper Collins", San Francisco, 1992; • *Dicționar al religiilor* (în colaborare cu Mircea Eliade), Editura „Humanitas", București, 1993, 1996; Editura „Polirom", Iași, 2007; • *Eros și magie în Renaștere. 1484*, Editura „Nemira", București, 1994, 1999; Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Gnozele dualiste ale Occidentului. Istorie și mituri*, Editura „Nemira", București, 1995; Editura „Polirom", Iași, 2004; • *Experiențe ale extazului*, Editura „Nemira", București, 1997; Editura „Polirom", Iași, 2004; • *Călătorii în lumea de dincolo*, Editura „Nemira", București, 1994, 1999; Editura „Polirom", Iași, 2003, 2007; • *Religie și putere* (în colaborare), Editura „Nemira", București, 1996; Editura „Polirom", Iași, 2006; • *Arborele gnozei: mitologia gnostică de la creștinismul timpuriu la nihilismul modern*, Editura „Nemira", București, 1999; Editura „Polirom", Iași, 2005; • *Cult, magie, erezii. Articole din enciclopedii ale religiilor*, Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Păcatul împotriva spiritului*, Editura „Nemira", București, 1999; Editura „Polirom", Iași, 2005; • *Gnosticism și gîndire modernă: Hans Jonas*, Editura „Polirom", Iași, 2007;

➢ **Mihai Nistor:** • *Dicționar de religiologie*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1982; • *Istoria și filosofia religiei*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1990; • *Fenomenologia sacrului*, Editura „Cantes", Iași, 1999;

➢ **Elisaveta Stănciulescu:** • *Religia geto - dacilor* (teză de licență), Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1982;

➢ **Liliana Stan:** • *De la sincretismul mitului, la exprimarea religioasă, dacilor* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1985;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *O cale a rațiunii către Dumnezeu ?*, Editura „Timpuri", Deva, 1990; • *Viață înainte vieții ?*, Editura „Timpuri / Intercontempress", Deva / București, 1991; • *Miturile creației: lecturi semiotice*, „Performantica", Iași, 1995; ediția a II - a, revăzută și adăugită, Editura „Performantica", Iași, 2005; • *Duhovnicul de taină. Simple secvențe de viață*, Editura „Cristal - Concept", Iași, 2004; • *De la întuneric la lumină. Semiotica ieșirii din păcatul originar*, Editura „Performantica", 2005; • *Semiotica iubirii. Inițiere în știința comuniunii*, „Performantica", Iași, 2007; • *El poder de la luz. De la magia a la technologia*, „Performantica", Iași, 2007;

➢ **Andrei Țăranu:** • *O analiză sociologică a fenomenului religios* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1994; • *Fenomenul religios în opera lui Dostoievski și Tolstoi* (disertație de masterat), Universitatea București, 1995;

➢ **Martin Bodinger:** • *L' énigme de Melkisédeq*, în: „Revue de l'histoire des religions", CCXI, nr. 4, P. U. F., Paris, 1994, pp. 297 - 333; • *Les „Hébreux" et les „Hellénistes" dans le livre des Actes des Apôtres*, în: „Henoch", XIX, 1, Torino, 1997, pp. 39 - 58; • *Deux problèmes d' histoire des religions au monde antique, I: le Dieu sabazions et le Judaïsme*, tome VI, fasc. 1 - 2, „Archævs: Études d'Histoire des Religions", Université de Bucharest, 2002, pp. 121 - 131; II: *Tacite et la „persécution néronienne"*, în *loc. cit.*, fasc. 3 - 4, pp. 261 - 281;

➢ **Calinic Botoşăneanul:** • *Biblia în Filocalie*, vol. 1 - 2, Editura „Trinitas", Iaşi, 1995; • *Tanatologie şi nemurire*, Editura „Cantes", Iaşi, 1999; • *Meditaţii Filocalice*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Fărîme dintr-o existenţă exemplară. Arhimandritul Iachint – un stareţ simbol*, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2005; • *Logica Trinităţii*, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2005; • *Fenomenul „Biserica ortodoxă secretă", o erezie la începutul mileniului III*, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2006; • *Predici la înmormîntări*, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2007; • *Mănăstirea Neamţ: 350 ani de existenţă* (coord.), Editura „Doxologia", Iaşi, 2009; • *Mănăstirea Hadâmbu: 350 ani de istorie şi spiritualitate* (coord.), „Doxologia", Iaşi, 2009; • *Sfinţii, mlădiţe din Hristos*, Editura „Doxologia", Iaşi, 2010; • *Sărbătorile, daruri ale Învierii*, „Doxologia", Iaşi, 2010; • *Duminicile, cincizecimi ale Învierii*, Editura „Doxologia", Iaşi, 2010; • *Urme în eternitate: Teoctist mitropolitul* (coord.), Editura „Doxologia", Iaşi, 2010;

➢ **Roxana Chiriţă:** • *A Plea for the Religious and Philosophical Virtues of the Hippocratic Oath* (în colaborare), în: „Bulletin of the European Society for Medicine and Health Care", vol. 3, nr. 2, Niejmegen, Holland, 1995, pp. 67 - 68;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Filosofie şi nemurire*, Editura „Agora", Iaşi, 1995;

➢ **Vasile Nechita:** • *Luminişuri creştine*, „Frăţia Ortodoxă", Iaşi, 1996; • *Dintr-un veac ce nu s-a încheiat*, Editura „Vasiliana ' 98", Iaşi, 2001; • *Biserica şi misiunea ei după Catehismul Bisericii Catolice*, cu o prefaţă de Dumitru Popescu, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002; • *Înnegurările veacului: sindroamele necredinţei*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002; ediţia a II-a (*Maladiile necredinţei şi misiunea Bisericii*), cu un *Cuvînt înainte* de Ştefan Buchiu, Editura „Garuda - Art", Chişinău / Iaşi, 2006; • *Hristos în şcoală*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002; • *Umanismul de la gîndirea scolastică la etica protestantă*, cu o prefaţă de Titus Raveica, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002; • *Misiunea Bisericii. Ieri şi azi*, cu prefaţă de P. F. Teoctist şi postfaţă de Cătălin Bordeianu, Editura „Libertatea", Novi Sad, 2003; reed. în 2009; • *Dogma Sfintei Treimi în context ecumenic – după Catehismul Bisericii Catolice*, cu o prefaţă de Nicolae Achimescu, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2004; • *Misiunea Bisericii de la ecumenicitate la ecumenism*, „Garuda - Art" - „Vasiliana ' 98", Chişinău - Iaşi, 2005; • *Pentru o Misiologie practică*, „Garuda - Art" - „Vasiliana '98", Chişi-

nău - Iași, 2005; • *Radiografii misonare*, cu un *Cuvînt înainte* de Adrian Niculcea, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2006; • *Religie. Portofolii de practică pedagogică*, Editura „Sf. Mina", Iași, 2006; • *Ecumenismul e ca primăvara...*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2006; • *Să rămînem pe drumul unității*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2006; • *Misiunea Bisericii în Lumina lui Hristos*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2007, reed. în 2008; • *Biserica mărturisitoare în zeghe*, cu un *Cuvînt înainte* de P. F. Teoctist, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2007; • *Mărturisindu-L pe Hristos între misiune și discriminare*, cu un *Cuvînt înainte* de I. P. S. Teodosie, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2008; • *Vademecum misionar*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2009;

➢ **Bogdan Mandache:** • *Teofania interioară: dialoguri cu teologi contemporani*, Editura „Presa bună", Iași, 1996; • *Mesajul și labirintul său*, Editura „Cronica", Iași, 1998; • *În căutarea cuvîntului pierdut*, „Cronica", Iași, 2002; • *Sensul ascuns. Dialoguri despre esoterism*, „Cronica", Iași, 2005;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Definitio sacri. Il sacro come „Il significativo" e „I destino" e la sua relazione con il metodo stricto - fenomenologico nell' opera di Mircea Eliade*, P. U. G, Roma, 1996; • *Mircea Eliade. Definitio sacri*, Editura „Ars Longa", Iași, 1998; • *Bazele filosofice ale teologiei*, Editura Arhiepiscopiei Romano - Catolice, București, 1999; • *Introducere în teologia fundamentală*, Editura Arhiepiscopiei Romano - Catolice, București, 1999; • *Euharistia în viața bisericii* (coord.), Editura Arhiepiscopiei Romano - Catolice, București, 2000; • *Creștini laici. Identitate și misiune* (coord.), Editura „Sapientia", Iași, 2001; • *Logica filosofică. Aristotel și Toma de Aquino*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Fascinația sacrului*, „Sapientia", Iași, 2002; • *Sacro e simbolo in Mircea Eliade*, „Sapientia", Iași, 2004; • *Fascinația adevărului*, „Sapientia", Iași, 2005; • *Fascinația binelui*, „Sapientia", Iași, 2007; • *Anton Durcovici. Lecții tomiste despre Dumnezeu* (ed.), „Sapientia", Iași, 2008; • *Frus and Morality. The Role of Truth in Public Life* (ed.), The Council for Reseach in Values and Philosophy, Washington D. C., 2008;

➢ **Daniel Ciobotea**[24]: • *„Atît de mult a iubit Dumnezeu lumea ...": scrisori pastorale de Crăciun și de Paști*, Editura „Trinitas", Iași, 1996; • *Călătorind cu Dumnezeu: înțelesul și folosul pelerinajului*, Editura „Trinitas", Iași, 2000; • *Confessing the Truth in Love - Orthodox Perceptions on Life, Mission and Unity*, „Trinitas", Iași, 2001; „Basilica", București, 2008; • *Luptător jertfelnic și ctitor darnic - lucrarea harului în viața Sfîntului Voievod Ștefan cel Mare*, Editura „Trinitas", Iași, 2004; • *Dăruire și dăinuire: raze și chipuri de lumină din istoria și spiritualitatea românilor*, „Trinitas", Iași, 2005; • *Făclii de Înviere - Înțelesuri ale Sfintelor Paști*, „Trinitas", Iași, 2005; „Basilica", București, 2008; •

[24] Înalt Prea Sfințitul, iar apoi Prea Fericitul

Recunoştinţă şi reînnoire, Editura „Trinitas", Iaşi, 2005; • *Daruri de Crăciun: înţelesuri ale sărbătorii Naşterii Domnului*, „Trinitas", Iaşi, 2005; • *Comori ale Ortodoxiei: explorări teologice în spiritualitatea liturgică şi filocalică*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2007; • *Foame şi sete după Dumnezeu: înţelesul şi folosul postului*, „Basilica", Bucureşti, 2008; • *Ştiinţa mîntuirii: studii de teologie socială şi misionară*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008; • *La joie de la fidélité*, „Cerf", Paris, 2009; • *Teologie şi spiritualitate*, „Basilica", Bucureşti, 2009;

➢ **Constantin Cucoş**: • *Educaţia religioasă. Conţinut şi forme de realizare*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1996; • *Educaţia religioasă. Repere teoretice şi metodice*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999; ediţia a doua, revăzută şi adăugită, Editura „Polirom", Iaşi, 2009;

➢ **Anton Adămuţ**: • *Literatură şi Filosofie Creştină*, Editura „Fides", Iaşi, 1997; • *Filosofia Sfîntului Augustin*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001; • *Filosofie şi Teologie la Sfîntul Augustin*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2009;

➢ **Nicu Gavriluţă**: • *Mentalităţi şi ritualuri magico - religioase. Studii şi eseuri de sociologie a sacrului*, cuvînt înainte de Ştefan Afloroaei, Editura „Polirom", Iaşi, 1998; • *Hermeneutica simbolismului religios*, Editura „Axis", Iaşi, 2003;

➢ **Georgeta - Merişor Dominte**: • Prefaţă la: Petre Semen, *Icoana în Biblie*, Editura „Fides", Iaşi, 1998, pp. 5 - 10; • *Valori plastice ecleziale – aspecte de creare şi prezervare patrimonială* (în colaborare), în vol.: *Conservarea şi restaurarea patrimoniului cultural*, vol. IV, Editura „Trinitas", Iaşi, 2001, pp. 78 - 89; • *Restaurarea - conservarea iconostasului bisericii „Sf. Dumitru" - Hârlău* (în colaborare), în: Silviu Văcaru, Aurica Ichim (coord.), *Monumentul. VII – Lucrările Simpozionului Naţional „Monumentul - Tradiţie şi viitor"*, ediţia a VII-a, Iaşi, 2005, Editura „Trinitas", Iaşi, 2006, pp. 339 - 344; • *Ipostaze ale imaginii Sf. Ioan Gură de Aur în iconografia ortodoxă* (în colaborare), în vol.: *Sfîntul Ioan Gură de Aur – mare dascăl al lumii şi ierarh*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2007, pp. 184 - 197; • *Prezenţa implicită şi explicită a Bisericii în reprezentări iconografice ale Sfîntului Ioan Gură de Aur* (în colaborare), în vol.: *Conservarea şi Restaurarea Patrimoniului Cultural*, vol. VII, Editura „Trinitas", Iaşi, 2007, pp. 248 - 262; • *Descoperiri şi identificări în pictura din secolul al XVIII-lea* (în colaborare), în vol.: *Monumentul. VIII*, Editura Fundaţiei Academice „Axis", 2007, pp. 213 - 220; • *Frumosul în ortodoxie, mesaj estetic şi iconografic al armoniei celeste* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 65 - 82; • *Repere iconografice*, I, în: *loc. cit.*, pp. 83 - 86; • *Icoana Maicii Domnului Hodighitria – un demers de conservare a tradiţiei şi a creativităţii iconografice ortodoxe* (în colaborare), în vol.: *Conservarea şi Restaurarea Patrimoniului Cultural*, vol. VIII, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008, pp. 159 - 190; • *Imaginea Maicii Domnului Hodighitria: o recuperare iconografică prin conservare şi restaurare* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 191 - 200; • *Imaginea Cinei*

de Taină în arta creştină: semnificații şi structurări plastice (în colaborare), în vol.: *Sfinta Scriptură şi Sfinta Liturghie: izvoare ale vieții veşnice*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008, pp. 565 - 592; • *Starea de conservare a iconostasului bisericii „Pogorîrea Sfîntului Duh", Mănăstirea Dragomirna - jud. Suceava* (în colaborare), în vol.: *Monumentul: tradiție şi viitor*, X, vol. II, Direcția pentru Cultură, Culte şi Patrimoniu Cultural Național, Iaşi, 2009, pp. 527 - 534; • *Biserica de lemn „Dragoş Vodă" din comuna Putna - județul Suceava. Starea de conservare a componentelor arhitecturale şi artistice* (în colaborare), în vol.: *Conservarea şi Restaurarea Patrimoniului Cultural*, vol. IX, Editura „Trinitas", Iaşi, 2009, pp. 174 - 178; • *Mesaje vizuale ale comuniunii în vestigii capadociene*, în vol.: *Din comorile teologiei Părinților Capadocieni*, Iaşi, 2009, Mitropolia Moldovei şi Bucovinei; Editura „Doxologia", Iaşi, 2010, pp. 258 - 272;

➢ **Vasile Ciocârlan:** • *Calendar proromânesc*, Editura „Pamfilius", Iaşi, 2000; • *Idealuri şi dezamăgiri româneşti*, Iaşi, 2000; • *Exerciții de înțelepciune: gîndurile unui român utopist*, Editura „Noël", Iaşi, 2007;

➢ **George Ceauşu:** • *Arta, filosofia şi religia față în față cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iaşi, 2000;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Comuniune şi înnoire spirituală în contextul secularizării lumii moderne*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2000; • *Lege şi iubire. Coordonate biblice şi hermeneutice pentru Teologia morală*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2002; • *Introducere în Teologia morală. Principii şi concepte generale*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2003; • *Teologie şi demnitate umană. Studii de teologie morală contextuală*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2003; • *Familia creştină: o perspectivă teologică şi spirituală*, în vol.: *Familia creştină*, Editura „Trinitas", Iaşi, 1994, pp. 145 - 156; • *Idiotul: un prinț călător între lacrima suferinței şi tăcerea creatoare: o perspectivă teologică asupra romanului* Idiotul *de Dostoievski*, în vol.: *Studii de Slavistică*, VIII, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1998, pp. 213 - 219; • *Noi exigențe hermeneutice în cadrul discursului teologic*, în vol.: *Alternative hermeneutice*, Editura „Cantes", Iaşi, 1999, pp. 43 - 63; • *Teologie şi ecologie. Cîteva repere hermeneutice pentru o eco - teo - logie creştină*, în vol.: *Al XVI-lea Simpozion de ecologie umană*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 1999, pp. 10 - 30; a se vedea şi vol.: *Priveghind şi lucrînd pentru mîntuire*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2000, pp. 271 - 284; • *Metoda istorico - critică şi două limite ale interpretării*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2001, pp. 153 - 163; • *Teologie şi ideologie. Tentația interpretării ideologice în cadrul discursului teologic*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Interpretare şi ideologie*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2002, pp. 157 - 171; • *Relația dintre discursul teologic şi discursul filosofic, în epoca modernă. Aspecte hermeneutice*, în vol.: *Biserica în misiune: Patriarhia Română la ceas aniversar – 120 de ani de autocefalie (1885 - 2005), 80 de ani de patriarhat (1925 - 2005)*, E. I. B. M. B. O. R., București, 2005, pp. 425 - 442; • *Construiți o civilizație a libertății, a dreptății şi a iubirii*, în: Iosif Bişoc (coord.),

Un buchet de laude pentru Papa Ioan Paul al II-lea, Editura „Serafica", Roman, 2006, pp. 67 - 77; • *Viaţa umană între manipulare şi responsabilitate etică*, în: Mircea Gelu Buta (coord.), *Medicii şi biserica*, vol IV, Editura „Renaşterea", Cluj - Napoca, 2006, pp. 66 - 74; • *Aspecte hermeneutice în mitul peşterii la Platon*, în vol.: *Dialogul dintre Teologie şi Filosofie*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008, pp. 26 - 34; • *Conceptul teologic de „comuniune" şi semnificaţiile sale biblice*, în vol.: *Sfinta Scriptură şi Sfinta Liturghie – izvoare ale vieţii veşnice*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2008, pp. 45 - 62; • *The Ethics of Social Development: A Biblical and Theological Perspective*, în vol.: *European Societies in Transition: Social Development and Social Work*, Editura „Performantica", Iaşi, 2009, pp. 265 - 276; • *Metoda istorico - critică şi limitele interpretării sale*, în vol.: *Omagiu Părintelui prof. univ. dr. Ioan I.Ică*, Editura „Renaşterea", Cluj - Napoca, 2007, pp. 523 - 530; • *Teologia politică a secolului XX: un curent teologic cu profunde semnificaţii etice*, în vol. dedicat Părintelui Profesor Dumitru Popescu, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universităţii „Aurel Vlaicu", Arad, 2009, pp. 389 - 404;

➢ **Florentina Călmăţuianu:** • *Loft story, sfirşitul vieţii private*, în: „Ideea creştină" (revista ortodoxă de critică socială), an I, nr. 3, 2001, pp. 50 - 51;

➢ **Şerban Fotea:** • *Noua Paradigmă, de la lumea fantasmelor la Împărăţia Cerurilor*, cu o postfaţă de Traian Dinorel Stănciulescu, „Universitas XXI", Iaşi, 2001; • *Fulguraţia iubirii, Freamătul numelor divine*, „Universitas XXI", Iaşi, 2004; • *Taina Sfintei Cununii, o perspectivă antropologică*, Editura „Lumen", Iaşi, 2008;

➢ **Ioan Alexandru Tofan:** *Pozitivitate şi concept în filosofia religiei la Hegel* (disertaţie de masterat), Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004; • *Dialectic şi speculativ: filosofia religiei la Hegel* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007; • *Despre posibilitatea misterului. Filosofie şi ezoterism*, în vol. *Adevăr hermeneutic şi locuri obscure*, coord. George Bondor şi Corneliu Bâlbă, Editura Universităţii „Al. I. Cuza" Iaşi, 2008; • *Logică şi filosofia religiei. O încercare de relectură a prelegerilor hegeliene*, Editura Academiei, Bucureşti, 2010;

➢ **Constantin Bere:** • *Fundamentalismul, fenomen în actualitate*, în: „Cultura", nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 114 - 127; • *Fundamentalismul, de la autoritarism la terorism*, Casa Editorială „Demiurg", Iaşi, 2008; • *Problematica adevărului între postmodernism şi fundamentalism*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Cercetări Economice şi Sociale „Gh. Zane", Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2009, pp. 123 - 130;

➢ **Cristian - Petruţ Moisuc:** • *L'ordre de la concupiscence et l'ordre de la charité. Réflexions pascaliennes sur la constitution de l'ordre public*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LIII, 2006, pp. 93 - 105; • *Le concept de „corruption de la nature" dans la Sixième Méditation de Descartes; un problème théologique et un remède philosophique*, în: „Analele Ştiinţifice

ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. LV, 2008, pp. 7 - 18; • *Aristotélisme et christologie au XIII-ème siècle. Le problème du corps du Christ mort dans les derniers écrits de saint Thomas d'Aquin*, în: „Meta. Research in Hermeneutics, Phenomenology and Practical Philosophy", vol. I, no. 1, Iași, 2009, pp. 137 - 154; • *The New Challenge of Old Things*, în: „Journal for Study of Religions and Ideologies", vol. 9, no. 25, Spring 2010, pp. 195 - 199;

➢ **Constantin Marin:** • *Isihasmul în mănăstirile spațiului mioritic românesc: de la palamism, la paisism*, Editura „Lumen", Iași, 2007;

➢ **Tudorel - Marian Pitulac:** • *Choosing to be Stigmatized: Rational Calculus in Religious Conversion* (în colaborare), în vol.: *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, nr. 16, „Spring", 2007, pp. 80 - 97;

➢ **Mariana Momanu:** • *Paradigms in Religious Education*, în: Marcela Ciortea (coord.), *Paradigm Changes within the Sciences of Education. PARCE III*, „Æternitas Publishing", Alba Iulia, 2009, pp. 86 - 90;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Melchisedec, lumina ortodoxiei românești*, „Muşatinia", Roman, 2009; • *Autocefalie şi patriarhie: 85 de ani*, „Muşatinia", Roman, 2010.

Doctorate cu deschidere spre religie şi spre oamenii credinței s-au susținut, de-a lungul anilor, din perspectiva istoriei filosofiei, a hermeneuticii, semiologiei, eticii, psihologiei şi altor discipline.

Prin raportare frontală la gîndirea creştină şi la exponenții acesteia, s-au înscris disertațiile coordonate de profesorii Mihai Nistor, Anton Adămuț şi Wilhelm Dancă, profesorul romano - catolic ataşat cu pregătirea din al treilea ciclu la Şcoala doctorală din cadrul Facultății ieşene de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice.

Este cazul cel puțin cu următorii beneficiari ai pregătirii din al treilea ciclu la actuala Facultate de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice, din cadrul Universității „Al. I. Cuza": ☞ (1) **Cristian Bandi** (din Bacău), doctor în Filosofie din 2010, în baza unei teze coordonate de profesorul Mihai Nistor; ☞ (2) **Marius Liviu Ciuraru**, doctor în Filosofie din 2009, grație disertației îndrumate de profesorul Anton Adămuț; ☞ (3) **Florin - Marius Crîşmăreanu** (din Iași), doctor în Filosofie din 2009, în urma susținerii unei teze purtînd girul profesorului Anton Adămuț; ☞ (4) **Petronela - Maria Mureşan**, doctor în Filosofie din 2009, în baza unei disertații elaborate sub îndrumarea profesorului Anton Adămuț; ☞ (5) **Damian Gheorghe Pătraşcu**, doctor în Filosofie din 2008, în urma susținerii disertației realizate sub coordonarea profesorului Anton Adămuț.

Casa ridicată pe amplasamentul locuinţei de altă dată a soţilor Veronica şi Ştefan Micle; la dreapta, locuinţa scriitorului şi omului politic Nicu Gane – ambele pe strada ce poartă numele acestuia din urmă

3.4. MĂRTURII ALE IMPLICĂRII UNIVERSITARILOR DIN PARTEA NOASTRĂ DE ŢARĂ LA PROMOVAREA FILOSOFIEI VALORILOR, A FILOSOFIEI ARTEI ŞI A FILOSOFIEI CULTURII, RESPECTIV A FILOSOFIEI MORALE

3.4.1. Filosofia ca *teorie generală a valorii* şi a *valorizării*, respectiv *AXIOLOGIA* stau în atenţia profesorilor ieşeni de cel puţin un secol, dacă avem în vedere aportul exprimat de Alexandru D. Xenopol, Dimitrie Gusti şi Petre Andrei. Se prea poate ca primele cursuri de teoria valorii să li se fi datorat profesorului Victor Iancu.

Cert este că, după schimbarea de regim politic survenită la sfîrşitul anului 1989, la secţia de Filosofie a Universităţii „Al. I. Cuza" s-au ţinut cursuri de *Teoria valorii* (de către conferenţiarii Miluţă Bulimar şi Virgil Catargiu) şi de *Axiologie* (de către profesorul Nicolae Râmbu), la fel cum Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi" a promovat cursuri de *Axiologie* (prin conferenţiarul Constantin Albuţ), de *Filosofia valorilor* (prin conferenţiarul Elena Tănase), de *Filosofia culturii şi axiologie* (prin conferenţiarul Dumitru Pichiu), respectiv de *Filosofia valorii şi praxiologie* (prin profesorul Tănase Sârbu, conferenţiarul Elena Hodorogea şi conferenţiarul Dumitru Pichiu).

Din lista principalelor contribuţii înscrise de gînditorii ieşeni în domeniul care ne preocupă, se pot desprinde multiplele conexiuni ale axiologiei (respectiv ale teoriei şi filosofiei valorilor): ☞ (1) cu *istoria*, în cazul lui A. D. Xenopol; ☞ (2) cu *economia politică*, prin

Gheorghe Zane; ☞ (3) cu *sociologia* şi *politica*, în cazul lui Dimitrie Gusti; ☞ (4) cu *etica* (şi / sau *deontologia*), prin Petre Andrei, Doru Tompea, Elena Hodorogea, Dumitru Pichiu şi alții; ☞ (5) cu *dreptul*, în cazul lui Petre Andrei, sau al Elenei Puha şi al Brînduşei Gorea; ☞ (6) cu *estetica* şi *teoria literaturii*, prin Mihai Ralea, Alexandru Dima şi Victor Iancu, iar apoi prin Radu Negru, Dumitru Zaharia, Mihai Păstrăguş şi alții; ☞ (7) cu *filosofia şi istoria artei*, prin Carmen Cozma, Georgeta Merişor Dominte şi alții; ☞ (8) cu *filosofia culturii* şi *filosofia toto genere*, în cazul lui Nicolae Râmbu; ☞ (9) cu *teologia*, prin Gheorghe Popa; ☞ (10) cu *logica*, în cazul lui Petru Ioan şi al Florentinei Călmățuianu; ☞ (11) cu *gnoseologia*, prin Petre Andrei, Cleopatra Ciaglic şi alții; ☞ (12) cu *psihologia* şi *psihiatria*, în cazul Adrianei Crăciun, al Roxanei Chiriță, al lui Ciprian Ceobanu şi al altora; ☞ (13) cu *pedagogia*, prin Ana Gugiuman, Liliana Stan, Constantin Cucoş, Dumitru Pichiu, Ion Ionescu şi alții; ☞ (14) cu *tehnologia*, în cazul lui Dumitru Pichiu, bunăoară.

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Noțiunea valorii în istorie*, în: „Analele Academiei Române", secția *Istorie*, Bucureşti, 1905; • *La notion de „valeur" en histoire*, în: „Revue de synthèse historique", Versailles, 1906;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Der Begriff des theoretischen Wertes bei Rickert. Darstellung und Kritik*, „Emil Ebering", Berlin, 1927;

➢ **Gheorghe Zane:** • *Introducere în studiul problemei valorii*, Institutul Modern de Arte Grafice „N. V. Ştefăniu şi D. Ştaierman", Iaşi, 1928;

➢ **Mihai D. Ralea:** • *Valori*, Fundația pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1935; • *Scrieri*, vol. 2 (*Estetică şi teorie literară; literatură română; literatură străină; valori*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1977;

➢ **Alexandru Dima:** • *Fenomenul românesc sub noi priviri critice: studii şi comentarii*, Editura „Ramuri", Craiova, 1938; • *Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană* (volum răsplătit cu Premiul Academiei), Fundația pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1936; • *Asupra domeniului şi constituirii ştiințifice a esteticei*, în „Luceafărul", anul II, nr. 10, Sibiu, 1942; • *Gîndirea românească în estetică: aspecte contemporane*, Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1943; reed., sub îngrijirea şi cu prefața lui Mircea Muthu la: Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 2003; • *Probleme estetice*, Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1943; • *Domeniul esteticei: privire sintetică introductivă*, Fundația „Regele Mihai I", Bucureşti, 1947; reed. sub îngrijirea şi cu introducerea lui Petru Ursache la: Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1998;

➢ **Victor Iancu:** • *În jurul unei discuţii axiologice*, în: „Luceafărul", Sibiu, an. II, nr. 10, 1942; reed. la: „Dacia Traiană", Sibiu, 1942; • *Despre natura valorilor estetice*, în „Luceafărul", tom II, nr. 11, 1942; reed. la: „Dacia Traiană", Sibiu, 1942; • *Fundierungsmodalitäten aesthetischer Werte im Kunstwerk*, în „Proceedings of the VII-th International Congress of Aesthetics", Editura Academiei, Bucureşti, 1977;

➢ **Petre Andrei:** • *Filosofia valorii* (1918), Fundaţia „Regele Mihai I", Bucureşti, 1945; ret. în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1973, pp. 163 - 343; • *Despre procesul de cunoaştere şi recunoaştere a valorilor* (prefigurare a disertaţiei doctorale), tip. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1973, pp. 132 - 140; • *Personalitatea ca valoare socială*, în *loc. cit.*, pp. 141 - 147; • *Valorile estetice şi teoria empatiei*, în: „Convorbiri literare", nr. 10, Bucureşti, 1915, pp. 1060 - 1073; ret. în *loc. cit.*, pp. 149 - 158; • *Problema valorii în drept*, în *loc. cit.*, pp. 159 - 162;

Prefaţă // Introducere // Partea întîi: GENEZA ŞI FORMA VALORII [*1. Psihologia valorii* (1.1. Teoriile psihologice asupra valorii; 1.2. Concepţia emoţionalistă; 1.3. Concepţia voluntaristă; 1.4. Critica acestor concepţii; 1.5. Curente străine psihologiei în filosofia valorii; 1.6. Clasificarea valorilor) / *2. Logica valorii* (2.1. Valoarea ca element al conceptului şi judecăţii; 2.2. Procesul de cunoaştere şi de valorificare a valorilor; 2.3. Raportul dintre valoare şi realitate [Obiectul cunoaşterii / Kant / Idealismul logic neokantian şi idealismul transcendental / Problema realităţii obiective / Critica raporturilor stabilite între valoare şi realitate]; 2.4. Valoarea cunoaşterii: caracterele ei; 2.5. Valori logice)] // Partea a doua: *MATERIA VALORILOR SOCIALE* [*1. Sociologia valorii. Obiectul ei / 2. Procesul de realizare al valorilor / 3. Valori economice / 4. Valori juridice / 5. Valori politice / 6. Valori etice / 7. Valori istorice / 8. Valori estetice / 9. Valori religioase / 10. Valori social-culturale în genere*]

Tabla de materii la volumul FILOZOFIA VALORII, republicat în: Petre Andrei, OPERE SOCIOLOGICE, vol. 1, SOCIOLOGIA CUNOAŞTERII ŞI A VALORII, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1973, pp. 174 - 339

➢ **Alexandru Tănase:** • *Introducere în filosofia culturii, valoare, cultură, civilizaţie*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *SISTEMUL DE SOCIOLOGIE, ETICĂ ŞI POLITICĂ / C. POLITICA* (*Sistemul mijloacelor pentru realizarea valorilor şi normelor sociale şi etice ale realităţii sociale viitoare*), partea I: *ORGANIZAREA CULTURII* (*Principii; Politica culturii; Organizarea muncii culturale; Universitatea socială; Difuzarea culturii*) în: Dimitrie Gusti, *Opere*, vol. 3, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, pp. 177 - 386;

➢ **Cleopatra Ciaglic:** • *Axiologie şi gnoseologie* (teză de doctorat), Universitatea „Babeş - Bolyai", Facultatea de Istorie - Filosofie, Cluj - Napoca, 1974;

➢ **Mihai Păstrăguş:** • *Determinarea socială a valorilor* (teză de doctorat în Filosofie), Academia „Ştefan Gheorghiu", Bucureşti, 1979; • *Aesthetics & Axiology*, Editura „Canova", Iaşi, 1999;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Creştinismul şi valorile umane* (teză de licenţă în Teologie), Institutul Teologic de Grad Universitar, Bucureşti, 1981;

➢ **Petru Ioan:** • *Norme logice și valori deontice*, în: Cornel Popa (coord.), *Logica acțiunii. Studii*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, pp. 270 - 287; • *Orizonturi logice: contribuții la reprofilarea unui profil disciplinar* (cap. 1), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;

➢ **Ciprian Ceobanu:** • *Valori în comunitatea studențească* (teză de licență în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași, 1988; • *Mentalități și structuri axiologice. O perspectivă psihologică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005;

➢ **George Neamțu:** • *Falsa transevaluare a tuturor valorilor, în metafizica lui Friedrich Nietzsche* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1989; • *Tineretul României între tradiții socio-culturale și valorile contemporaneității* (în colaborare cu Cristian Bocancea și Doru Tompea), U. N. E. S. C. O., Iași, 1995;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Axiologie"), Editura Academiei, București, 1993, pp. 55 - 68;

➢ **Constantin Albuț:** • *Filosofia valorii și praxiologie* (în colaborare cu Dumitru Pichiu), Editura „Gheorghe Asachi", Iași, 1993; • *Teoria valorii și elemente de praxiologie* (în colaborare cu Dumitru Pichiu), Editura „Gheorghe Asachi", Iași, 1994; • *Elemente de antropologie, etică și axiologie*, Editura „Matei Teiu Botez", Iași, 2005;

➢ **Dumitru Pichiu:** • *Filosofia valorii și praxiologie* (în colaborare cu Constantin Albuț), Editura „Gheorghe Asachi", Iași, 1993; • *Teoria valorii și elemente de praxiologie*, Editura Universității „Gheorghe Asachi", Iași, 1994;

➢ **Constantin Cucoș:** • *Educația axiologică; problematică și forme de realizare* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iași, 1994; • *Pedagogie și axiologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;

➢ **Doru Tompea:** • *Etică, axiologie și deontologie*, Editura „Ankarom", Iași, 1995; • *Tineretul României între tradiții socio-culturale și valorile contemporaneității* (în colaborare cu Cristian Bocancea și George Neamțu), U. N. E. S. C. O., Iași, 1995;

➢ **Calinic Botoșăneanul:** • *Biblia în Filocalie*, vol. 1 - 2, Editura „Trinitas", Iași, 1995; • *Meditații Filocalice*, Editura „Cantes", Iași, 2001;

➢ **Cristian Bocancea:** • *Tineretul României între tradiții socio-culturale și valorile contemporaneității* (în colaborare cu George Neamțu și Doru Tompea), U. N. E. S. C. O., Iași, 1995;

➢ **Carmen Cozma:** • *Valori etice ale creației artistice muzicale* (teză de doctorat în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza" - Iași, 1996;

➢ **Ion Ionescu:** • *Educație și valori* (în colaborare), volumele 1 - 2, Editura „Spiru Haret", Iași, 1996;

➢ **Liliana Stan:** • *Educație și valori: valori educaționale românești în context european* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Filosofia valorilor*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1997; • *Tirania valorilor. Studii de filosofia culturii şi axiologie*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2006; • *Axiologische Unangemessenheiten. Beiträge zur Kulturphilosophie*, „Logos" - Verlag, Berlin, 2007; • *Attraverso le ceneri dei valori. Saggi sull' impossibile neutralità assiologica*, „Seneca" Edizione, Torino, 2008; • *Valoarea sentimentului şi sentimentul valorii*, Editura „Grinta", Cluj - Napoca, 2010;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Mircea Eliade. Definitio sacri*, Editura „Ars Longa", Iaşi, 1998; • *Logica filosofică. Aristotel şi Toma de Aquino*, Editura „Polirom", Iaşi, 2002; • *Sacro e simbolo in Mircea Eliade*, „Sapientia", Iaşi, 2004; • *Anton Durcovici. Lecţii tomiste despre Dumnezeu* (ed.), „Sapientia", Iaşi, 2008;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Fundamentele valorii* (în colaborare cu Victor Isac), Editura „Moldova", Iaşi, 1999; ediţia a II-a, revăzută şi adăugită (de autorul principal), Editura „Performantica", Iaşi, 2006;

➢ **Roxana Chiriţă:** • *Dimensiuni axiologice în studiul relaţiei dintre depresie şi suicid*, „Revista Română de Psihiatrie", vol. III, nr. 1 - 2, Bucureşti, 2001, pp. 77 - 78; • *Depresie şi suicid. Dimensiuni biologice şi axiologice*, Editura Fundaţiei „Andrei Şaguna", Constanţa, 2002;

➢ **Florentina Călmăţuianu:** • *Problema valorilor logice în perspectiva gîndirii lupaşciene*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe psiho - - logice"), Iaşi, 2001, pp. 113 - 124;

➢ **Georgeta - Merişor Dominte:** • *Valori plastice ecleziale, aspecte de creare şi prezervare patrimonială* (în colaborare), în ciclul: *Conservarea şi restaurarea patrimoniului cultural*, vol. IV, Editura „Trinitas", Iaşi, 2001, pp. 78 - 89; • *Valori perene ale artei murale în context european* (în colaborare), în ciclul: *Eseuri de artă şi estetică*, vol. I, Editura „3 D Arte", Iaşi, 2007, pp. 87 - 107; • *Introspecţii. Despre conservarea ideatică a unor valori conceptuale* (în colaborare), în: Marta Guttmann (coord.), *Tendinţe în conservarea preventivă*, Editura „Astra Museum", Sibiu, 2008;

➢ **Ana Gugiuman:** • *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări* (coord.), tom VI, VII, IX, X, XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2001, 2004, 2005, respectiv 2007;

➢ **Dumitru Pichiu; Elena Hodorogea:** • *Axiologie şi etică în educaţie*, Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 2003; • *Filosofia valorii şi etică. Implicaţii în educaţie şi tehnologie*, Editura „Performantica", Iaşi, 2005;

➢ **Elena Puha; Brînduşa Gorea:** • *Adevăr şi valoare în teoria şi practica dreptului*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2009; ediţia a II -a revizuită şi completată, Editura „Zethus", Târgu - Mureş, 2010.

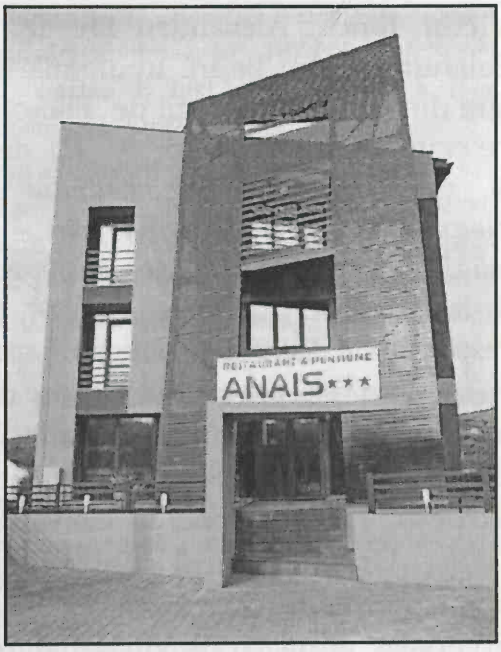

Noi spații de interes public în urbea Iașilor: hotel „Cardinale Resort", din strada „Constantin Erbiceanu" (zona Bucium), și pensiunea - restaurant „Anais" din aceeași parte a orașului, str. „Păun", nr. 1

3.4.2. *FILOSOFIA ARTEI* și *FILOSOFIA STILULUI*, respectiv *ESTETICA* [25], în sens baumgartian, aliniază, în spațiul gîndirii universitare de la Iași, un șir impresionant de exponenți, dacă ne gîndim la statura gînditorilor din cîmpul artei și al frumosului născuți în urbea celor șapte coline (Matila Costiescu Ghyka, Petre Comarnescu, N. Tertulian și alții); de asemenea, dacă ne gîndim la faptul că 3 dintre cei 4 gînditori reuniți în volumul lui Ion Pascadi, *Esteticieni români* (Editura Academiei Române, București, 1969), au fost profesori și la Universitatea din Iași. Este vorba de Eugen Lovinescu (suplinitor la catedra de *Istorie a literaturii române*, pînă la venirea lui Garabet Ibrăileanu), de George Călinescu și de Mihail Ralea.

În șirul celor care au predat *Estetica* la Universitatea Mihăileană se mai înscriu: Simion Bărnuțiu, Titu Maiorescu, Ioan Pop Florantin, Eduard Gruber, Constantin Leonardescu, Constantin Dimitrescu - Iași, Ion Găvănescul, Constantin Fedeleș, Octav Botez, Alexandru Dima,

[25] Pentru caracterizarea reprezentanților ieșeni ai domeniului, cf.: Alexandru Husar, *Tradiții naționale (în estetică și filosofia artei)*, Editura „Cronica", Iași, 2001.

Victor Iancu, Alexandru Husar, Radu Negru, Mihai Nistor, Paul Balahur şi Petru Bejan. În ultimile două decenii, paleta ofertelor curriculare din cadrul Facultății de Filosofie se diversifică, în orizontul de care ne ocupăm, prin cursuri: ☞ (1) de *Estetica habitatului, Ecologie socială* şi, respectiv, *Designul mediului social construit* – lector dr. Radu Negru; ☞ (2) de *Filosofia artei* – conf. dr. Paul Balahur; ☞ (3) de *Istoria şi filosofia artei,* de *Antropologie artistică* şi, respectiv de *Critică de artă* – prof. dr. Petru Bejan; ☞ (4) de *Estetică şi conştiință religioasă,* respectiv de *Estetică şi design*-ul *social* – prof. dr. Mihai Nistor.

La celelalte instituții ieşene de învățământ superior mai slujesc estetica: prof. dr. Dumitru Zaharia, lector dr. Maria Misievici şi alții (la Universitatea de Arte „George Enescu"), conf. dr. Mihai Păstrăguş şi lector dr. Horia Chiriac, la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi".

Urmărind şirul contribuțiilor datorate slujitorilor ieşeni din domeniu, de la „descălecători" şi pînă la contemporani, vom observa diversele atingeri ale filosofiei poetice cu celelalte discipline din structura pregătirii la filosofie: ☞ (1) cu *pedagogia* şi *psihologia,* „obiectele" de studiu cu care *estetica* se asociază din momentul în care pregătirea filosofică nu mai stă pe umerii unui singur dascăl, ca pe timpul lui Bărnuțiu, Maiorescu, sau Leonardescu; amintesc de această împrejurare preocupările profesorilor George Văideanu, Mihai Dinu Gheorghiu, Liviu Antonesei şi Constantin Cucoş, ori cele ale cercetătorului Felicia Ceauşu; ☞ (2) cu *teologia,* după cum rezultă din scrierile Prea Fericitului Daniel, ale Prea Sfințitului Calinic, ale părinților-profesori Wilhelm Dancă şi Gheorghe Popa, ale conferențiarului Sorin Bocancea, ale lectorilor Emil Cristian Nae şi Georgeta Merişor Dominte, iar lista s-ar putea continua; ☞ (3) cu *logica şi matematica,* în cazul „prințului esteticii" (cum îl numea Solomon Marcus pe Matila Ghyka), sau al informaticianului şi logicianului George Ceauşu; ☞ (4) cu *semiotica,* sau *semiologia,* în cazul profesorilor Maria Carpov, Carmen Cozma, Constantin Cucoş, sau al conferențiarului Melentina Toma; ☞ (5) cu *etica,* în cazul profesorilor Carmen Cozma şi Paul Balauhur.

➢ **Dimitrie Cantemir:** • *Tarifu ilmi musiki ala vegni maksus (Explicarea muzicii teoretice pe scurt),* 1703 - 1704;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie. Psihologia, logica, morala, estetica și educația*, 1872; • *Specificări asupra artei*, 1874; • *Estetica*[26]. *Scientia filosofica despre Frumos și Artă*, partea I, Iași, 1874; partea a II-a, 1887; • *Frumusețea lineară și frumusețea omului*, 1897;

➢ **Constantin Leonardescu**, adept al esteticii pozitiviste: • *Estetica. Scientia filosofica despre Frumos și Artă*, 1, Iași, 1874; 2, 1887; • *Problema și metoda esteticii contemporane*, în: „Convorbiri literare", an XXVII, nr. 8, București, 1893, pp. 700 - 711; • *Principii de filosofia literaturii și a artei. Încercare de estetică literară și artistică*, Tipografia Națională, Iași, 1898; o nouă ediție, cu studiu introductiv de Vasile N. Morar, la Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iași**, promotor al esteticii sociologice, dar și precursor al unor poziții structuraliste (din așa-numita *Gestalttheorie*), respectiv *fenomenologice:* • *Der Schönheitsbegriff: eine ästhetisch - psychologische Studie*, Verlag „Von Heinrich Matthes", Leipzig, 1877; • *Spiritul democratic în literatură, artă și știință*, în: „Revista Pedagogică", nr. 3 - 4, 1892; • *Arta și morala*, în: „Drapelul", nr. din 4 aprilie 1898; • *Arta națională*, în: „Ileana", nr. 2, 1900; • *Studii de estetică* (ediție postumă), București, 1927; reed. cu un studiu introductiv de Ion Iliescu, Editura Științifică, București, 1974;

➢ **Eduard Gruber:** • *Stil și gîndire, încercare de psihologie literară* (conferință ținută pe 19 aprilie 1888, la Ateneul din București), ediție Doina Rizea, cu o introducere de Nicolae Georgescu și o biografie a lui Eduard Gruber de Artur Gorovei, Editura „Floare Albastră", București, 2006;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Psihologia stilului, studiu de estetică*, Tipografia „Carol Müller", Bucuresci, 1896;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Naționalitatea în artă. Principii, fapte, concluzii*, „Minerva", București, 1908; • *Naționalitatea în artă. Expunerea doctrinei naționaliste, principii, fapte, concluzii*, „Minerva", București, 1915;

➢ **Constantin Fedeleș**, continuator al lui Gruber pe linia esteticii filosofice: • *Versuch über Alisons Aesthetik. Darstellung und Kritik. Ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der englischen Aesthetik im 18 Jahrh*, München, 1911; • *Problema sinesteziilor, sau sensibilitatea dublă și simplă*, Iași, 1913;

➢ **Garabet Ibrăileanu**, autor al primului curs de estetică literară, la Universitatea din Iași, editat, în 1926, de Ștefan Șerbănescu și Gheorghe Agavriloaie, iar apoi în vol. 7, Editura „Minerva", Iași, 1979;

➢ **Matila Ghyka:** • *Esthétique des Proportions dans la nature et dans les arts*, „Gallimard", Paris, 1927; • *Le nombre d'or. Rites et rythmes pythagoriciens dans le développement de la civilisation occidentale*, tome 1: *Les Rythmes*,

[26] După cît se pare, este vorba de prima *Estetică* din țara noastră; respectiva contribuție a fost premiată la Expoziția Universală a Cărții, organizată la Paris, în 1889.

tom 2: *Les Rites*; ouvrage précédé d'une lettre de Paul Valéry, „Gallimard", Paris, 1931; • *Essai sur le rythme*, „Gallimard", Paris, 1938; • *The Geometry of Art and Life*, „Sheed and Ward", New York, 1946; • *A Practical Handbook of Geometrical Composition and Design*, „Transatlantic Arts", Alec Tiranti, London, 1956;

➢ **Mihai D. Ralea**: • *Interpretări*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1927; • *Curs de estetică* (editat de Th. Gheorghiu şi H. N. Ungureanu), Universitatea din Iaşi, 1927 - 1928; • *Comentarii şi sugestii*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1928; • *Comentarii şi sugestii*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1928; • *Perspective*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1928; • *Atitudini*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1931; • *Valori*, Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1935; • *Înţelesuri* (*eseuri*), Editura „Cugetarea - Georgescu Delafras", Bucureşti, 1942; • *Curs de estetică*, Universitatea din Bucureşti, 1942 - 1943, respectiv 1943 - 1944; • *Anatole France*, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1955; • *Arta şi urîtul*, în: *Scrieri din trecut în literatură* (1923), Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1956; • *Scrieri din trecut*, vol. I (*Scrieri din trecut în literatură*), respectiv, vol. III (*Scrieri din trecut în literatură şi filosofie*), Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1957 şi 1958; • *Portrete, cărţi, idei: studii de literatură universală*, Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti, 1966; • *Prelegeri de estetică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972; *Scrieri*, vol. 2 (*Estetică şi teorie literară; literatură română; literatură străină; valori*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1977;

➢ **Ion Găvănescul**, susţinător al cursului de estetică (păstrat în manuscris la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu", Iaşi), exponent al esteticii pedagogice: • *Chestii filosofice de estetică, etică, psihologie*, Bucureşti, 1928; • *Ceva despre artă şi morală*, în: *Zigzaguri şi popasuri: în lumea ideilor şi a lucrurilor*, „Ţerek", Iaşi, 1930, 1932;

➢ **Benjamin Fondane**: • *Trois scenarii: ciné - poèmes*, Documents internationaux de l' Esprit Nouveau, Bruxelles, 1928; • *Rimbaud le voyou*, „Denoël", Paris, 1933; • *Faux Traité d'esthétique*, „Denoël", Paris, 1938; • *Baudelaire et l'expérience du gouffre*, „Seghers", Paris, 1947; • *Ecrits pour le cinéma*, „Plasma", Paris, 1984; • *Brancusi*, „Fata Morgana", Montpellier, 1995;

➢ **Victor Iancu**: • *Teoria abstracţiunii lui Worsringer, cu specială privire asupra artei primitivilor* (teză de licenţă), Universitatea Bucureşti, 1929; • *Die Bedeutung der Form in der Ästhetik* (teză de doctorat), München, 1938;

➢ **Alexandru Dima**, susţinător al cursului de *Estetică generală, ca bază a esteticii literare*, în anii universitari 1945 - 1946 şi 1948 - 1949, respectiv al cursurilor privind *Conţinutul operei poetice* şi *Problemele formei poetice*, în anul universitar 1947 - 1948: • *Tradiţionalismul lui Mihai Eminescu*, Editura Revistei „Datina", Turnu - Severin, 1929; • *Aspecte şi atitudini ideologice*, Editura Revistei „Datina", Turnu - Severin, 1933; • *Zăcăminte folclorice în*

poezia noastră contemporană (volum răsplătit cu *Premiul Academiei*), Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea", București, 1936; • *Fenomenul românesc sub noi priviri critice: studii și comentarii*, Editura „Ramuri", Craiova, 1938; • *Conceptul de artă populară*, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea", București, 1939; • *Asupra domeniului și constituirii științifice a esteticei*, în: „Luceafărul", anul II, nr. 10, Sibiu, 1942; • *Gîndirea românească în estetică. Aspecte contemporane*, Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1943; reed., sub îngrijirea și cu prefața lui Mircea Muthu, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 2003; • *Probleme estetice*, Tiparul Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană", Sibiu, 1943; • *Domeniul esteticii. Privire sintetică introductivă*, Fundația „Regele Mihai I", București, 1947; reed. sub îngrijirea și cu introducerea lui Petru Ursache, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1998; • *Garabet Ibrăileanu. Concepția estetică*, Editura „Casa Școalelor", București, 1947; • *Studii de literatură comparată*, Editura Academiei, București, 1968; • *Metodologia istoriei și criticii literare*, Editura Academiei, București, 1969; • *Principii de literatură comparată*, Editura pentru Literatură, București, 1969; reed. la: Editura Enciclopedică Română, București, 1972; • *Probleme de literatură comparată și sociologie literară*, Editura Academiei, București, 1970; • *Arta populară și relațiile ei*, Editura „Minerva", București, 1971; • *Principii de literatură comparată*, Editura Enciclopedică Română, București, 1972; • *Aspecte naționale ale curentelor literare internaționale*, Editura „Cartea Românească", București, 1973; • *Dezbateri critice*, Editura „Eminescu", București, 1977; • *Știința literaturii: istoriografia de artă*, Editura Academiei, București, 1979; • *Viziunea cosmică în poezia românească*, Editura „Junimea", Iași, 1982;

➢ **Octav Botez:** • *Curs de estetică și critică literară*, 7 vol., în manuscris; • *În jurul teoriei genurilor literare. Observații estetico-critice*, în: „Minerva", nr. 1, Iași, 1930; „Viața Românească", Iași, 1930;

➢ **Titu Maiorescu:** • *Critice: 1866 - 1907*, vol. 1 - 3, Editura Librăriei „Socec & Comp.", București, 1893; Editura „Minerva", București, 1908;

➢ **George Călinescu:** • *Tratat de muzică*, Editura Națională „Ciornei", București, 1936; • *Principii de estetică*, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea", București, 1939; reed. la: Editura pentru Literatură, București, 1968; Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1974; Editura „Minerva", București, 1979; Editura „Junimea", Iași, 1996; Editura „Gramar", București, 2003; • *Sensul clasicismului*, Imprimeria Națională, București, 1946; • *Estetica basmului*, Editura pentru Literatură, București, 1965; reed. la: Editura „Pergamon", Bistrița, 2006; • *Cinema, muzică, balet, teatru, fragmentarium*, Editura „Meridiane", București, 1968; • *Generalități despre artă, arhitectură, urbanism, artă plastică*, Editura „Meridiane", București,

1968; • *Scrieri despre artă*, Editura „Meridiane", Bucureşti, 1968; • *Clasicism, baroc, romantism* (în colaborare), Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1971; • *Etudes de poétique*, Editura „Univers", Bucureşti, 1972; • *Avatarii faraonului Tlà* (teză de doctorat), Editura „Junimea", Iaşi, 1979; • *Pagini de estetică*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1990; • *Curs de poezie: principii de estetică*, Editura „Universal Dalsi", Bucureşti, 1998;

➢ **Mircea Mancaş**: • *Mentalitate primitivă şi artă primitivă*, în: „Revista de Filosofie", nr. 4, Bucureşti, 1936; • *Psihologia urîtului în artă*, în: „Revista de Filosofie", nr. 3, Bucureşti, 1938; • *Condiţionarea psihologică a artei* (teză de doctorat, Facultatea de Litere şi Filosofie, Universitatea Mihăileană, Iaşi, 1940), „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1940; • *Contribuţii la psihologia fenomenului estetic*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941; • *Studii şi cercetări de estetică*, Editura „Ţerek", Iaşi, 1942; • *Opinii estetice şi literare*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1945; • *Istoria teatrului din România*, 1964; • *Orientări în cultura contemporană*, Editura „Junimea", Iaşi, 1976; • *Trecut şi prezent în teatrul românesc*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1979;

➢ **Victor Iancu**, susţinător al cursurilor de *Teoria valorii estetice*, de *Structura operei de artă* (în cursul anului universitar 1945 - 1946) şi de *Estetica diferitelor arte* (în anul universitar 1946 - 1947); • *Die Bedeutung der Form in der Ästhetik*, München, 1936; • *Limitele domeniului estetic*, în: „Gînd Românesc", an V, nr. 1, 1937; • *Obiectivitatea esteticii şi sensibilitatea artistică*, în: „Curentul Literar", nr. 129, 1941; • *Despre natura valorilor estetice*, în: „Luceafărul", nr. 11, 1942; reed. la: „Dacia Traiană", Sibiu, 1942; • *Problema formei în estetică*, în: „Saeculum", an I, nr. 2, Sibiu, 1943, pp. 86 - 93; • *Analiza fenomenologică a formei*, în: „Saeculum", an I, nr. 4, 1943; • *Funcţiunea estetică a formei*, în: „Saeculum", an I, nr. 6, 1943; • *Opera de artă şi forma artistică*, în: „Saeculum", an II, nr. 1, 1944; • *Structura conştiinţei estetice*, în: „Ethos", an II, Iaşi, nr. 3 - 4, 1945; • *Semnificaţie filosofică a artei*, în: „Ethos", an III, nr. 1 - 2, 1946; • *Friedrich Schiller şi problemele umanismului*, în: „Analele Universităţii Timişoara", seria *Ştiinţe filologice*, vol. 1, 1963; • *Originile umanismului european şi funcţiunea educativă a artei literare*, în: „Viaţa Românească", an XIX, nr. 8, Bucureşti, 1966; • *Accepţiunile umanismului şi însemnătatea lui pentru literatură*, în: „Analele Universităţii Timişoara", seria *Ştiinţe filologice*, vol. 7, 1969; • *Metoda fenomenologică în critica literară*, în: „Metodologia istoriei şi criticii literare", Editura Academiei, Bucureşti, 1969; • *Fundierungsmodalitäten aesthetischer Werte im Kunstwerk*, în: „Proceedings of the VII-th International Congress of Aesthetics", Editura Academiei, Bucureşti, 1977;

➢ **Ioan Petrovici**: • *Diletantism şi creaţie*, în: „Convorbiri literare", an LXXIII, nr. 2, Bucureşti, 1940, pp. 103 - 108; • *Temei şi tradiţie*, în *loc. cit.*, an LXXIII, nr. 7 - 12, Bucureşti, 1940, pp. 617 - 620; • *Reflecţii asupra mediocrităţii*, în: *loc. cit.*, an LXXIV, nr. 11 - 12, Bucureşti, 1941, pp. 1246 - 1250;

➢ **Silvestru Găină:** • *Frumosul natural*, în: „Ethos", Alba - Iulia, 1944; • *Artă și cunoaștere*, în: *loc. cit.*;

➢ **Vasile Harea:** • *Filosofia lui Tolstoi*, Casa Școalelor, București, 1944; • *Influența lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir. Influențe tematice, de conținut și stilistice*, în: „Revista de Istorie și Teorie Literară", tom 16, nr. 1, 1967;

➢ **Petru Comarnescu:** • *Kalokagathon – cercetare a corelațiilor etico-estetice în artă și realizarea de sine*, Editura Fundației Regale pentru Literatură și Artă, București, 1946; reed. (la Editura „Eminescu"), în 1985; • *Îndreptar artistic al monumentelor din nordul Moldovei. Arhitectura și fresca în secolele XV - XVI*, Casa Regională a Creației Populare, Suceava, 1961; • *Confluențe ale artei universale*, Editura „Meridiane", București, 1972; • *Scrieri despre teatru*, Editura „Junimea", Iași, 1977; • *O'Neill și renașterea tragediei*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1986;

➢ **N. Tertulian:** • *Probleme ale literaturii de evocare istorică*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1954; • *Eugen Lovinescu sau contradicțiile estetismului*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1959; • *Eseuri*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1968; • *Critică, estetică și filosofie*, Editura „Cartea Românească", București, 1972; • *Experiență, artă, gîndire*, „Cartea Românească", București, 1977; • *Georg Lukács. Étapes de sa pensée esthétique*, „Sycomore", Paris, 1980; • *Perspective contemporane*, Editura „Cartea Românească", București, 1981;

➢ **Mihail Kogălniceanu:** • *Despre literatură*, îngrijire și prefață de Dan Simionescu, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1956;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Semnificația socială a romanelor lui Petru Dumitriu*, în: „Studii și cercetări științifice", an. 9, Iași, 1958;

➢ **Ștefan Bârsănescu:** • *Educația estetică* (în colaborare cu George Văideanu), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1961;

➢ **George Văideanu:** • *Educația estetică* (în colaborare cu Ștefan Bârsănescu), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1961; • *Cultura estetică mijloc de educație* (teză), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1967;

➢ **Radu Negru:** • *Prelegeri de estetică: Stilul*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968; • *Prelegeri de estetică: Arta și poporul*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968; • *Limbajul universal al artei*, în: *Studii și cercetări științifice (științe sociale)*, Ministerul Învățământului, București, 1970, pp. 57 - 64; • *Arta, obiectivare estetică a umanismului*, în vol.: *Creație și ideație*, Editura „Minerva", București, 1971, pp. 73 - 87; • *Iftimie Bîrleanu*, Editura „Junimea", Iași, 1987;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Despre cultură și artă*, ediție îngrijită și *Postfață* de Dumitru Irimia, Editura „Junimea", Iași, 1970;

➢ **Simion Bărnuțiu**, cu primul curs universitar în domeniu: • *Estetica*, ms. V 54, Biblioteca Centrală Universitară, Iași; text stabilit, îngrijit și prefațat de Ion Iliescu, Editura Științifică, București, 1972;

➢ **Alexandru Husar:** • *Metapoetica. Prolegomene*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1972; reed. la: Editura „Univers", Bucureşti, 1983; „Princeps Edit", Iaşi, 2002, resp. 2005; • *Curs de estetică*, vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1978, 1980; • *Întoarcerea la literatură*, Editura „Junimea", 1978; reed. la: Editura „Spiru Haret", Iaşi, 2000; • *ARS LONGA: probleme fundamentale ale artei*, Editura „Univers", Bucureşti, 1980; • *Izvoarele artei, AD FONTES*, Editura „Meridiane", Bucureşti, 1988; reed. la: „Princeps Edit", Iaşi, 2005; • *Anti - Gog: replică la „Gog", de Giovanni Papini*), Editura „Agora", Iaşi, 1997; reed. la: Editura „Alfa", Iaşi, 2005; • *Miorița: de la motiv la mit*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; • *Miorița: An Icon of Romanian Culture*, The Center for Romanian Studies, Iaşi, Oxford, Portland, 1999; • *Tradiţii naţionale (în estetică şi filosofia artei)*, Editura Revistei „Cronica", Iaşi, 2001; • *Pro Eminescu*, Editura „Junimea", Iaşi, 2001; • *Printre contemporani: oameni şi cărti*, Editura Revistei „Convorbiri literare", Iaşi, 2003;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Prolegomene la o poietică marxistă*, Editura „Junimea", Iaşi, 1972;

➢ **Ion Pogorilovschi:** • *Comentarea capodoperei. Ansamblul sculptural Brâncuşi de la Târgu - Jiu*, Editura „Junimea", Iaşi, 1976; • *Pasărea Măiastră şi sursele ei*, Editura Fundaţiei „Constantin Brâncuşi", Târgu - Jiu, 1995; • *Brâncuşi, apogeul imaginarului. Comentarea capodoperei*, Editura Fundaţiei „Constantin Brâncuşi", Târgu - Jiu, 2000; • *Viziunea axială a lumii. De la fenomenul stîlpnic tradiţional, la Brâncuşi*, Editura „Vremea", Bucureşti, 2001; • *Brâncuşi, artist - filosof*, comunicări şi antologie de texte (coord.), Editura Fundaţiei „Constantin Brâncuşi", Târgu - Jiu, 2001; • *Brâncuşi, lăcaşul sofianic*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 2002; • *Cele din urmă şi cele dintîi*, Editura Fundaţiei „Constantin Brâncuşi", Târgu - Jiu, 2002; • *Cel de-al treilea destin al Casei Brâncuşi* (în colaborare cu Nicolae Diaconu; Doina Frumuşelu), Editura Fundaţiei „Constantin Brâncuşi", Târgu - Jiu, 2002; • *Sophrosyne or the Wisdom of the Earth / Brâncuşi. Sophrosyne sau Cumințenia Pământului*, la Editura „Universalia", New York, 2005;

➢ **Petru Ursache:** • *Poetica folclorică*, Editura „Junimea", Iaşi, 1976; • *Prolegomene la o estetică a folclorului*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1986; • *Mic tratat de estetică teologică*, Editura „Junimea", Iaşi, 1999; • *Sadovenizînd, sadovenizînd; studiu estetic şi stilistic*, Editura „Junimea", Iaşi, 2005; • *Cazul Mărie, sau despre frumos în folclor*, „Junimea", Iaşi, 2001; • *Înamoraţi întru moarte; Eros Poesis la Cezar Ivănescu*, Editura „Timpul", Iaşi, 2006;

➢ **Costică Bâzgă:** • *Consideraţii asupra relaţiilor dintre publicul ieşean şi muzica românească contemporană*, în: *Scrieri muzicologice*, vol. 2, Iaşi, 1977; •

Considerații asupra rolului muzicii în dezvoltarea spirituală a omului contemporan, în: *Centenar*, vol. editat de I. M. F., Iași, 1979; • *Relațiile compozitor public în societatea românească*, teză de doctorat, Universitatea București, 1980;

➢ **Mihai Nistor:** • *Estetica intuiționistă a lui Henri Bergson* (teză de doctorat), Universitatea „Babeș - Bolyai", Facultatea de Filologie, Cluj - Napoca, 1978; • *Intuiția estetică la Bergson*, Editura „Cantes", Iași, 1998;

➢ Alexandru Tănase: • Artă și ideologie (în colaborare cu Ion Rebedeu), Editura „Junimea", Iași, 1979; • Eseuri de filosofia literaturii și artei, Editura „Eminescu", București, 1980; • De la Sigiliul Romei la „Capela Sixtina" a Moldovei, Editura „Moldova", Iași, 1995;

➢ **Valentin Ciucă:** • *Colocvii pentru mai târziu*, Editura „Junimea", Iași, 1980; • *Pe urmele lui Calistrat Hogaș*, Editura „Sport - Turism", București, 1981; • *Vernisaje elective: evocări, medalioane, cronici de expoziții*, vol. 1, Editura „Junimea", Iași, 1983; vol. 2, Editura „Augusta", Timișoara, 2000; • *Constantin D. Stahl*, Editura „Meridiane", București, 1984; • *Pe urmele lui N. N. Tonitza*, Editura „Sport Turism", București, 1985; • *Urme sub cupola lumii*, Editura „Junimea", Iași, 1985; • *Aurel Băeșu*, Editura „Meridiane", București, 1987; • *Pe urmele lui Nicolae Grigorescu*, Editura „Sport - Turism", București, 1987; • *Acuarela contemporană românească*, Editura „Meridiane", București, 1988; • *Elena Uța Chelaru*, Editura „Meridiane", București, 1990; • *Pe urmele lui Ștefan Luchian*, Editura „Sport - Turism", București, 1990; • *De la cetatea eternă la zidul chinezesc*, Editura „Junimea", Iași, 1993; • *Nostalgia jurnalului*, Editura I. N. S. C. R., Iași, 1997; • *Laviuri eminesciene*, Editura „Grafik - Art", Iași, 2000; • *Ipoteşti - topos eminescian* (în colaborare), Editura „Geea", Botoșani, 2000; • *Pictori și capodopere*, Editura „Augusta", Timișoara, 2001; • *Pictură naivă*, Editura „Sedcom Libris", Iași, 2004; • *Un secol de arte frumoase la Iași*, Editura „Art XXI", Iași, 2004; • *Fuga în Egipt: la pas prin lume; călătorie prin 3 continente*, Editura „Art XXI", Iași, 2004; • *Un secol de arte frumoase în Bucovina*, Editura „Muşatinii", Suceava, 2005; • *Exerciții de fidelitate: vernisaje, portrete, eseuri*, Editura „Art XXI", Iași, 2007; • *Iașii între medieval și modern*, Editura „Art XXI", Iași, 2008;

➢ **Natalia Simion:** • *Arta și rolul ei în viața societății*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1980;

➢ **Mihai Dinu Gheorghiu:** • *Ibrăileanu: romanul criticului* [27], Editura „Albatros", București, 1981; • *Reflexe condiționate* [28], Editura „Cartea Româ-

[27] Volum răsplătit cu *Premiul pentru debut* al Uniunii Scriitorilor din România

[28] Scriere sancționată cu *Premiul pentru cea mai bună carte a anului*, de către Societatea „George Călinescu", cu sediul în Oneşti

nească", Bucureşti, 1983; • *Scena literaturii; elemente pentru o sociologie a culturii româneşti*, Editura „Minerva", Bucureşti, 1987;

➢ **Maria Carpov:** • *Studiu introductiv* (şi traducere) la: Jean - Baptiste Du Bos, *Cugetări critice despre poezie şi pictură*, Editura „Meridiane", Bucureşti, 1983; • *Prefață* (şi traducere) la: Paul Zumthor, *Încercare de poetică medievală*, Editura „Univers", Bucureşti, 1983; • *Direcții în critica şi poetica franceză contemporană* (în colaborare), Editura „Junimea", Iaşi, 1983; • *Prefață* (traducere şi note) la: Claude Henri de Rouvroy Saint - Simon, *Memorii*, Editura „Univers", Bucureşti, 1990; • *Sfidarea normei. Paul Scarron - maestrul genului burlesc*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1995; • *Prefață* (traducere şi note) la: Roland Barthes, *Mitologii*, „Institutul European", Iaşi, 1997; • *Prefață* (traducere şi note) la: Paul Zumthor, *Babel sau nedesăvîrşirea*, Editura „Polirom", Iaşi, 1998; • *Prin text, dincolo de text*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; • *Prefață* la: Sofia Dima, *Lectura literară, un model situațional*, Editura „Ars Longa", Iaşi, 2000; • *Ipostaze ale interacțiunii* (în colaborare cu Elena Bonta şi Sofia Dima), Editura „Alma Mater", Bacău, 2004; • *Prefață* la: Mioara Mocanu, *Discursul poetic novalisian: o abordare semiolingvistică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2006;

➢ **Adrian Marino:** • *Tendances esthétiques*, în: *„Les Avant-gardes litteraires au XX-eme siecle*, vol. II., *Theorie*, „Akademiai Kiado", Budapest, 1984; • *Hermeneutica ideii de literatură*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1987; • *Biografia ideii de literatură*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca: vol. 1 (*Antichitate - Baroc*), 1991; vol. 2 (*Secolul Luminilor, Secolul XIX*), 1992; vol. 3 (*Secolul XX*, partea I), 1994; vol. 4 (*Secolul XX*, partea a II-a), 1997; vol. 5 (*Secolul XX*, partea a III-a), 1998; vol. 6 (*Secolul XX*, partea a IV-a), 2000;

➢ **Carmen Cozma:** • *Semiotica limbajului muzical* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1984;

➢ **Mihai Ursachi:** • *Poetry of the Being. From Hölderlin to Paul Celan* (teză de doctorat), *Texas State University*, San Marcos, 1986;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Semnele timpului*, Editura „Junimea", Iaşi, 1988; • *Despre dragoste. Anatomia unui sentiment*, Editura „Ars Longa", Iaşi, 2000; • *Literatura, ce poveste! Un diptic şi cîteva linkuri în rețeaua literaturii*, „Polirom", Iaşi, 2004;

➢ **Constantin Stere:** • *În viață, în literatură*, „Hyperion", Chişinău, 1991;

➢ **Cătălin Bordeianu:** • *Național şi universal în colecțiile Muzeului de Artă din Iaşi* (fără editură), Iaşi, 1992;

➢ **Friedrich Michael:** • *Poetică şi poezie postmodernistă*, Editura „Septentrion", Iaşi, 1994; • *Mihai Ursachi, poet vizionar*, Editura „T", Iaşi, 2004; • *Nichita Stănescu, profet al naturii*, Muzeul Literaturii Române, Bucureşti, 2006; • *Passacaglia*, Editura „Junimea", Iaşi, 2009;

➢ **Doru Tompea:** • *Etică, axiologie și deontologie*, „Ankarom", Iași, 1995;

➢ **George Pruteanu:** • *Petru Dumitriu: Pactul cu diavolul*, Editura „Dalsi", București, 1995; • *Radiografii muzicale* (în colaborare), Editura „Polirom", Iași, 1996; • *M. Sebastian sub vremi* (în colaborare), Editura „Dalsi", București, 1998; • *Cazul Eminescu* (în colaborare), Editura „Paralela 45", Pitești, 1999; • *Feldeinșa călinesciană: studiu monografic*, Editura „Andrei Șaguna", Constanța, 2001;

➢ **Dumitru Zaharia:** • *Iașul vernisajelor*, vol. 1, Editura „Cariatide", Iași, 1995; vol. 2, Editura „Cronica", Iași, 2000; • *Arta sofianică*, Iași, Editura „Cronica", 1996; • *Arta Renașterii*, Editura „Dosoftei", Iași, 1999; • *Arta modernă*, Editura „Dosoftei", Iași, 1999; • *Antinomicul în arta contemporană*, Editura „Dosoftei", Iași, 1999; • *Estetica postmodernă*, Editura „Dosoftei", Iași, 2002; • *Estetica analitică: noi prefigurări conceptuale în artele vizuale*, Editura „Artes", Iași, 2007; • *Istoria artei moderne*, Editura „Artes", Iași, 2007; • *Istoria artei antice și medievale*, Editura „Artes", Iași, 2007; • *Istoria artei renascentiste*, Editura „Artes", Iași, 2008; • *Istoria artei contemporane*, Editura „Artes", Iași, 2008;

➢ **Sorin Bocancea:** • *Scenarii estetice ale creștinismului antichității târzii* (teză de masterat în „Filosofie și spiritualitate răsăriteană"), Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1997;

➢ **Felicia Ceaușu:** • *Creația plastică la persoanele cu tulburări psihice; propunere de artterapie* (teză de licență în Psiho-pedagogie), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Iași, 1997;

➢ **Liliana Stan:** • *Educație și valori: valori educaționale românești în context european* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Idiotul: un prinț călător între lacrima suferinței și tăcerea creatoare: o perspectivă teologică asupra romanului* Idiotul *de Dostoievski*, în: *Studii de Slavistică*, VIII, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1998, pp. 213 - 219;

➢ **Mihai Păstrăguș:** • *Aesthetics & Axiology*, Editura „Canova", Iași, 1999; • *Estetica în Amfiteatru*, Editura „Performantica", Iași, 2004; • *Aesthetic Horizons*, Editura „Performantica", Iași, 2004;

➢ **George Ceaușu:** • *Arta, filosofia și religia față în față cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iași, 2000; • *Spațiul literar românesc și „postmodernismul fără postmodernitate"*, „Princeps Edit", Iași, 2005;

➢ **Georgeta - Merișor Dominte:** • *Valori plastice ecleziale – aspecte de creare și prezervare patrimonială* (în colaborare), în vol.: *Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, vol. IV, Editura „Trinitas", Iași, 2001, pp. 78 - 89; • *Castelul de la Miclăușeni – memorie și restaurare. Metode și tehnologii ale unei intervenții de urgență pentru salvarea decorațiilor murale* (în colaborare), în: Silviu Văcaru, Aurica Ichim (coord.), *Monumentul. VI – Lucrările Sim-*

pozionului Național „Monumentul - Tradiție și viitor", ediția a VI-a, Iași, 2004, Editura „Trinitas", Iași, 2005, pp. 375 - 382; • *Restaurarea - conservarea iconostasului bisericii „Sf. Dumitru" - Hârlău* (în colaborare), în: Silviu Văcaru, Aurica Ichim (coord.), *Monumentul. VII – Lucrările Simpozionului Național „Monumentul - Tradiție și viitor"*, ediția a VII-a, Iași, 2005, Editura „Trinitas", Iași, 2006, pp. 339 - 344; • *Ipostaze ale imaginii Sf. Ioan Gură de Aur în iconografia ortodoxă* (în colaborare), în vol.: *Sfîntul Ioan Gură de Aur – mare dascăl al lumii și ierarh*, Editura „Trinitas", Iași, 2007, pp. 184 - 197; • *Prezența implicită și explicită a Bisericii în reprezentări iconografice ale Sfîntului Ioan Gură de Aur* (în colaborare), în vol.: *Conservarea și Restaurarea Patrimoniului Cultural*, vol. VII, Editura „Trinitas", Iași, 2007, pp. 248 - 262; • *Descoperiri și identificări în pictura din secolul al XVIII-lea* (în colaborare), în vol.: *Monumentul. VIII*, Editura Fundației Academice „Axis", 2007, pp. 213 - 220; • *Matila Ghyka și frumosul vizual*, în vol.: *Eseuri de artă și estetică*, vol. I, Editura „3D arte", Iași, 2007, pp. 15 - 50; • *Interferențe vizuale* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 51 - 64; • *Frumosul în ortodoxie, mesaj estetic și iconografic al armoniei celeste* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 65 - 82; • *Repere iconografice*, I, în: *loc. cit.*, pp. 83 - 86; • *Valori perene ale artei murale în context european* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 87 - 107; • *Ipostaze ale artei murale în context european* (în colaborare), în vol.: *Interdisciplinaritate în conservare - restaurare și arte aplicate*, vol. VIII, Editura „Artes", Iași, 2007, pp. 93 - 107; • *Matila C. Ghyka și frumosul vizual (repere în istoria filosofiei și artelor plastice)*, Editura „Performantica", Iași, 2008; • *Introspecții. Despre conservarea ideatică a unor valori conceptuale* (în colaborare), în: Marta Guttmann (coord.), *Tendințe în conservarea preventivă*, Editura „Astra Museum", Sibiu, 2008; • *Icoana Maicii Domnului Hodighitria – un demers de conservare a tradiției și a creativității iconografice ortodoxe* (în colaborare), în vol.: *Conservarea și Restaurarea Patrimoniului Cultural*, vol. VIII, Editura „Trinitas", Iași, 2008, pp. 159 - 190; • *Imaginea Maicii Domnului Hodighitria: o recuperare iconografică prin conservare și restaurare* (în colaborare), în: *loc. cit.*, pp. 191 - 200; • *Imaginea Cinei de Taină în arta creștină: semnificații și structurări plastice* (în colaborare), în vol.: *Sfînta Scriptură și Sfînta Liturghie: izvoare ale vieții veșnice*, Editura „Trinitas", Iași, 2008, pp. 565 - 592; • *Conexiuni* (în colaborare), în vol.: *Monumentul: tradiție și viitor*, IX, „ArtStudio", Iași, 2008, pp. 497 - 527; • *Starea de conservare a iconostasului bisericii „Pogorîrea Sfîntului Duh", Mănăstirea Dragomirna - jud. Suceava* (în colaborare), în vol.: *Monumentul: tradiție și viitor*, X, vol. II, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național, Iași, 2009, pp. 527 - 534; • *Biserica de lemn „Dragoș Vodă" din comuna Putna - județul Suceava. Starea de conservare a componentelor arhitecturale și artistice* (în colaborare), în vol.: *Conservarea și Restaurarea Patrimo-*

niului Cultural, vol. IX, Editura „Trinitas", Iași, 2009, pp. 174 - 178; • *Mesaje vizuale ale comuniunii în vestigii capadociene*, în vol.: *Din comorile teologiei Părinților Capadocieni*, Iași, 2009, Mitropolia Moldovei și Bucovinei; Editura „Doxologia", Iași, 2010, pp. 258 - 272; • *Metamorfoze* (în colaborare), în vol.: *Artă și Conservare în actualitate*, Editura „Artes", Iași, 2010, pp. 26 - 46;

➢ **Laura Codrina Ioniță**: • *Invizibilul în arta abstractă a secolului XX* (teză de licență în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2002; • *Imanență și transcendență în arta abstractă a secolului XX* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2006;

1. CLACA ÎN CULTURĂ: 1.1. Despre clăcașii culturii; 1.2. Despre nevoia de clacă a falșilor filosofi; 1.3. Adularea și tirania ascunsă a limbajului; 1.4. Despre uzurpatorul de reputații; 1.5. Edward Young despre arderea cărților / 2. CE ESTE CULTURA ?: 2.1. Cultură și comunicare; 2.2. Problema definiției culturii; 2.3. Cultura care tiranizează; 2.4. Semnificația culturii și civilizației în Germania; 2.5. „Considerații inactuale" despre Kultur / 3. DIALECȚIA CIVILIZAȚIEI ȘI BARBARIEI: 3.1. Dialectică și barbarologie; 3.2. Barbarii în filosofia istoriei lui Hegel; 3.3. Viclenia rațiunii; 3.4. Ștafeta olimpică a istoriei; 3.5. Grecii și barbarii; 3.6. Miracolul roman; 3.7. Mîndria de a fi barbar; 3.8. Barbarul interpretării / 4. INTERPRETAREA TEODICEICĂ A CULTURII: 4.1. Immanuel Kant: cîrcotașul transcendental sau Iov al metafizicii ?; 4.2. Interpretarea teodiceică; 4.3. Răul istoric; 4.4. Categoriile abisal - stilistice; 4.5. Spațiul mioritic sau interpretarea ficțională a culturii / 5. GENIUL: ISTORIA AVENTUROASĂ A UNUI CONCEPT: 5.1. De la procreație la creație; 5.2. Revolta geniului împotriva artei; 5.3. Al șaselea simț; 5.4. Le géine de la nation și Volksgeist; 5.5. Problema geniului la Immanuel Kant [5.5.1. Cît de îndreptățit este Kant să vorbească despre artă ? / 5.5.2. Imitație și originalitate / 5.5.3. Geniu și gust la Kant / 5.5.4. Geniul și omul de știință / 5.5.5. Imaginație și genialitate / 5.5.6. De ce nu este Kant un geniu ? 5.5.7. Ideile estetice / 5.5.8. Jocul ca problemă filosofică / 5.5.9. Spiritul jocului și jocul spiritului; despre o formulă pleonastică a lui Kant / 5.5.10. Filosoful ca artist al națiunii sau ce înseamnă *a filosofa*]; *5.6. Führer-ul ca geniu sau tirania unei Weltanschauung* [5.6.1. *Weltanschauung* între Immanuel Kant și Adolf Hitler / 5.6.2. La ce bun filosofii în Al Treilea Reich ?] / 6. MORFOLOGIA CULTURII: *6. 1. Fenomenul originar (Urphänomen) ca metodă a științelor culturii; 6.2. Destinul culturilor; 6.3. Iluziile culturale; teoria relativității spațiului cultural; 6.4. Profetul apocalipsei istorice; 6.5. Perspective critice asupra concepției lui Oswald Spengler / 7. SPIRIT ȘI RUINE: 7.1. Hegel în fața ruinelor sau melancolia unui raționalist; 7.2. Creștinismul în ruine și ruinele creștinismului; 7.3. Ruinele în discursul estetic al modernității; 7.4. Plaisir de la ruine; 7.5. Aspectul sublim al ruinelor; 7.6. Ruinele artificiale; 7.7. Axiologia ruinelor; 7.8. Ruina ca memento mori* / 8. ESTETICA SUBLIMULUI LA KANT ȘI SCHOPENHAUER: *8.1. Despre sublim în genere înainte de Kant; 8.2. Cum concepea sublimul tînărul Kant; 8.3. Frumusețea care uimește și înspăimîntă; 8.4. Sublimul ca înțelepciune în viață la Arthur Schopenhauer* / 9. TRIADA FORMELOR ARTEI ÎN ESTETICA LUI HEGEL: *9.1. Arta, de la abstract la speculativ; 9.2. Frumusețea cunoașterii și adevărul lucrurilor; 9.3. Frumosul artistic sau idealul; 9.4. Momentul abstract al triadei estetice: arta simbolică; 9.5. Momentul dialectic al triadei estetice: arta clasică; 9.6. Aspectul speculativ al artei romantice* / 10. SENTIMENTUL DE INFERIORITATE CULTURALĂ: *10.1. Un concept al lui Adler intrat în limbaj cotidian; 10.2. Sentimentul de inferioritate culturală (Überkompensation); 10.3. O idee despre Cioran și Garda de Fier* / 11. MALADII AXIOLOGICE: *11.1. Lumea valorilor; 11.2. Ierarhia valorilor; 11.3. Conflictul valorilor: valori superioare și valori inferioare; 11.4. Valorile și sensul vieții; 11.5. Falimentul axiologic al vieții; 11.6. Jocul ca sens al vieții; 11.7. Aspectul tragic al culturii ca realizare de valori; 11.8. Orbirea axiologică; 11.9. Tirania valorilor* / 12. VALOARE ȘI CUNOAȘTERE: *12.1. Adevărul estetic; 12.2. Frumusețea cunoașterii și cunoașterea frumuseții în Estetica marelui Baumgarten; 12.3. Adevăr istoric și adevăr estetic la Georg Friedrich Meier și Immanuel Kant; 12.4. Problema „obiectivității" cunoașterii în științele culturii; 12.5. Ideal - tipul și neutralitatea axiologică / Bibliografie*

Tabla de materii la volumul TIRANIA VALORILOR. STUDII DE FILOSOFIA CULTURII ȘI AXIOLOGIE, publicat de Nicolae Râmbu, la Editura Didactică și Pedagogică, din București, în 2006

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Iocari serio. Ştiinţa şi arta în gîndirea Renaşterii,* Editura „Polirom", Iaşi, 2003;

➢ **Emil Cristian Nae:** • *Definirea artei în estetica analitică: cazul Arthur Coleman Danto* (teză de masterat în „Teorii şi practici ale interpretării"), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Filosofia operei de artă în concepţia lui Arthur Coleman Danto* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007; • *Obscuritatea aparenţelor: adevăr şi validitate în interpretarea operei de artă,* în: George Bondor, Corneliu Bâlbă (coord.), *Adevăr hermeneutic şi locuri obscure,* Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008, pp. 338 - 381; • *Identităţi precare; condiţia est - europeană în discursul artelor vizuale post - comuniste,* în: Romanița Constantinescu (coord.), *Identitate de frontieră în Europa lărgită; perspective comparate,* „Polirom", Iaşi, 2008, pp. 171 - 187; • *The Question of the Archive in Recent Romanian Art: Attitudes, Strategies, Motivations,* în: Iosif Kiraly (coord.), *ProArchive,* Editura „UNARTE", Bucureşti, 2008; • *Paradoxul anti - estetic; estetici particulare ale artei conceptuale,* în: Dan - Eugen Raţiu; Mihaela Pop (coord.), *Estetica şi artele astăzi,* (comunicările colocviului internaţional NEC - LINK *Esthétique et les artes aujourd'hui),* Editura Universităţii Bucuresti, 2009; • *Arta după sfîrşitul artei. Danto şi redefinirea operei de artă,* Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2010;

➢ **Constantin Albuţ:** • *Elemente de antropologie, etică şi axiologie,* Editura „Matei Teiu Botez", Iaşi, 2005;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Ecologie, literatură şi filosofie* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „D. Cantemir", Iaşi, 2005;

➢ **Elena Bondor** (în colaborare cu Aurelia Stoica şi alţii): • *Literatură, arte, idei, în Alma mater / Dialog. 1969 - 1990. Indice bibliografic,* Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2005;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Tirania valorilor. Studii de filosofia culturii şi axiologie,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2006.

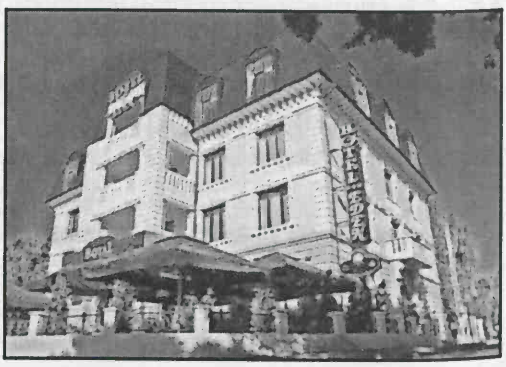

Noi spaţii de interes public în urbea Iaşilor: Hanul Dacilor, din strada Bucium, nr. 73 G (în zona „Plopii fără soţ"), respectiv Hotelul „Eden", din strada „Sf. Sava", nr. 1

3.4.3. Cît privește *FILOSOFIA CULTURII*, disciplină a cărei evoluție, în Europa și în lume, se suprapune peste cea a Universității ieșene, ea își are ca primi reprezentanți în fosta capitală a Moldovei pe Titu Maiorescu și pe Alexandru D. Xenopol, deschiderile lor fiind continuate, la Iași, în opera lui Garabet Ibrăileanu, Mihai Ralea, George Călinescu, Alexandru Husar și alții. Primul curs în domeniu avea să fie inaugurat în perioada postbelică, de către lectorul Miluță Bulimar, iar primele doctorate, în orizontul de care ne ocupăm, sînt girate de profesorul Nicolae Râmbu, cel care a lansat și o publicație remarcabilă: „Cultura. Revista internațională de filosofia culturii și axiologie".

În anii din urmă, în activitatea didactică se mai raportează la disciplina în atenție conferențiarul Dumitru Pichiu (prin cursuri de *Filosofia culturii și Axiologie*, la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi"), lectorul Horia Costin Chiriac (prin cursuri de *Filosofia culturii tehnice*, la aceeași instituție), lectorul Maria Misievici (la Universitatea de Arte „George Enescu"), lectorul Șerban Fotea (la Universitatea „Apollonia"), lectorul Elena Teodora Manea (prin cursuri de *Hermeneutică și psihanaliza culturii*, la Universitatea „Petre Andrei") și alții.

În privința unghiurilor de abordare a fenomenului cultural, ar fi de menționat, cu deosebire: ☞ (1) perspectiva *sociologică* – ilustrată prin profesorii Vasile C. Ciocârlan, Mihai Dinu Gheorghiu și Dumitru Stan (de la Universitatea „Al. I. Cuza"), iar de conferențiarul Mihai Păstrăguș și alții, la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi"; ☞ (2) perspectiva *pedagogică*, afirmată magistral de profesorul Ștefan Bârsănescu, iar astăzi reafirmată, întru totul onorabil, prin contribuția profesorilor Constantin Cucoș și Liviu Antonesei.

➢ **Alexandru D. Xenopol**: • *Criticismul*, în: „Convorbiri literare", tom XI, Iași, 1877 - 1878, pp. 260 - 269; • *L'influence intellectuelle française chez les Roumains*, Paris, 1909;

➢ **Alexandru C. Cuza**: • *Naționalitatea în artă. Principii, fapte, concluzii*, Editura „Minerva", București, 1908;

➢ **Garabet Ibrăileanu**: • *Spiritul critic în cultura românească*, Editura „Viața Românească", Iași, 1909; reed. în: 1922, 1970, 1974, 1984;

➢ **Mihai D. Ralea**: • *Democrație și creație*, București, 1926; • *Între două lumi*, Editura „Cartea românească", București, 1943; • *Scrieri din trecut*, vol. I (*Scrieri din trecut în literatură*), vol. II (*Scrieri din trecut în filosofie*), respectiv

vol. III (*Scrieri din trecut în literatură şi filosofie*), Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1957 - 1958; • *Scrieri*, vol. 2 (*Estetică şi teorie literară; literatură română; literatură străină; valori*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1977; • *Fenomenul românesc*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1997; • *Cultura în criză* (Conferinţe la Radio, 1932 - 1940), Editura „Casa Radio", Bucureşti, 2005;

➢ **Alexandru Dima:** • *Tradiţionalismul lui Mihai Eminescu*, Editura Revistei „Datina", Turnu - Severin, 1929; • *Criza culturii româneşti*, cu o prefaţă de Tudor Vianu, Editura Revistei „Datina", Turnu - Severin, 1931; • *Aspecte şi atitudini ideologice*, Editura Revistei „Datina", Turnu - Severin, 1933; • *Zăcăminte folclorice în poezia noastră contemporană* (volum răsplătit cu Premiul Academiei), Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1936; • *Fenomenul românesc sub noi priviri critice: studii şi comentarii*, Editura „Ramuri", Craiova, 1938; • *Conceptul de artă populară*, Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1939; • *Concepţia despre artă şi literatură a lui G. Ibrăileanu*, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1955; • *Conceptul de literatură universală şi comparată. Studii teoretice şi aplicative*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1967; • *Probleme de literatură comparată şi sociologie literară*, Editura Academiei, Bucureşti, 1970;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Politica culturii şi statul cultural*, în: *Politica culturii*, Bucureşti, fără an; • *Problema organizării muncii culturale*, în: „Arhiva pentru Ştiinţa şi Reforma Socială", an. VIII, nr. 1 - 3, 1929; • *Idei călăuzitoare pentru munca culturală la sate*, în „Căminul Cultural", an. I, nr. 1, 1934; • *SISTEMUL DE SOCIOLOGIE, ETICĂ ŞI POLITICĂ / C. POLITICA* (*Sistemul mijloacelor pentru realizarea valorilor şi normelor sociale şi etice ale realităţii sociale viitoare*), partea I: *ORGANIZAREA CULTURII* (*Principii; Politica culturii; Organizarea muncii culturale; Universitatea socială; Difuzarea culturii*) în: D. Gusti, *Opere*, vol. 3, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, pp. 177 - 386;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Rasă şi cultură*, în: *Politica culturii: 30 de prelegeri publice organizate de Institutul Social Român în 1927 - 1928*, Bucureşti, 1930; • *Decenţă şi indecenţă în literatură*, în „Iaşul literar", nr. 4, 1957; • *Parnasianism şi naturalism; semnificaţia socială a naturalismului* – în manuscris;

➢ **Petre Andrei:** • *Etică naţională, sau etică universalistă ?; Criza culturii şi rolul universităţii; Cultura socială şi politica în şcoală; Politica culturală a noului stat român; Problema autorităţii; H. Bergson şi O. Spengler, doi filosofi neoromantici; Consideraţiuni asupra romantismului* [1], 1930;

➢ **Titu Maiorescu:** • *Critice: 1866 - 1907*, vol. 1 - 3, Editura Librăriei „Socec & Comp.", Bucureşti, 1893; Editura „Minerva", Bucureşti, 1908;

---

[1] Cele 7 contribuţii se regăsesc sub genericul *SOCIOLOGIA CULTURII*, în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, Editura Academiei, Bucureşti, 1975, pp. 193 - 260

➢ **Silvestru Găină:** • *Contribuții la problema culturii formale*, în: „Revista de Pedagogie", vol. 1, an 1, București, 1931;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Din problemele culturii europene*, Societatea Română de Filosofie, București, 1931; Editura Fundației „Intellegentia", București, 1998; • *Teoreticieni ai civilizației: A. J. Toynbee, Karl Jaspers, Nikolai Berdiaev*, Editura Științifică, București, 1969;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Geneza formelor culturii: priviri critice asupra factorilor ei determinanți*, Tipografia „Bucovina", I. E. Toroutiu, București, 1934;

➢ **Ștefan Bârsănescu:** • *Politica culturii în România contemporană: studiu de pedagogie*, Tipografia „Alexandru A. Țerek", Iași, 1937; ediția a II-a, „Polirom", Iași, 2003; • *Ce e filosofia culturii*, în: „Ethos", tom III, nr. 3 - 4, Iași, 1946, pp. 336 - 362; • *Pagini nescrise din istoria culturii românești*, Editura Academiei, București, 1971;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Despre sufletul românesc și cultura națională*, Tipografia și zincografia „Satelit", București, 1939;

➢ **Ioan Petrovici:** • *Diletantism și creație*, în: „Convorbiri literare", an LXXIII, nr. 2, București, 1940, pp. 103 - 108; • *Temei și tradiție*, în: *loc. cit.*, an LXXIII, nr. 7 - 12, București, 1940, pp. 617 - 620;

➢ **George Călinescu:** • *Sensul clasicismului*, Imprimeria Națională, București, 1946; • *Clasicism, baroc, romantism* (în colaborare), „Dacia", Cluj, 1971; • *Cultura și națiune* (antologie), Editura „Albatros", București, 2002;

➢ **Alexandru Tănase:** • *Introducere în filosofia culturii, valoare, cultură, civilizație*, Editura Științifică, București, 1968; • *Cultură și religie*, Editura Politică, București, 1973; • *Cultură și umanism: eseuri de filosofia culturii*, Editura „Junimea", Iași, 1973; • *Culture civilisation humanisme: essai de philosophie de la culture*, trad. par Micaela Slăvescu, „Meridiane", București, 1974; • *Cultură și civilizație*, Editura Politică, București, 1977; • *Omul - creator de cultură și civilizație* (în colaborare cu Georgeta Todea), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1979; • *Cultura primitivă*, Editura „Univers", București, 1984; • *O istorie a culturii în capodopere*, vol. 1 - 2, Editura „Univers", București, 1984, respectiv, 1988; • *Umanismul și condiția umană în civilizația contemporană*, Editura „Politică", București, 1985; • *Cultura greacă antică*, Editura „Univers", București, 1988 • *O istorie umanistă a culturii române*, vol. 1: De *la Sigiliul Romei la „Capela Sixtină" a Moldovei*, vol. 2: *De la umanismul renascentist la iluminism*, Editura „Moldova", Iași, 1995;

➢ **Adrian Marino:** • *Modern, modernism, modernitate*, „Univers", București, 1969; • *Prezențe românești și realități europene*, „Albatros", București, 1978; ediția a II-a, Editura „Polirom", Iași, 2004; • *Politică și cultură*, „Polirom", Iași, 1996;

➢ **Petru Ursache:** • *Șezătoarea, în contextul folcloristicii*, Editura „Minerva", București, 1972; • *Eseuri etnologice*, Editura „Cartea Românească",

Cuvînt prevenitor / 1. FENOMENE ALE GÎNDIRII LOGICE: *1.1. Aspectul agonal; 1.2. O „logică a concretului"; 1.3. Documente folclorice ale logicii concretului; 1.4. Elemente de logică; 1.5. Ordine şi armonie* / 2. LEGEA MORALĂ: *2.1. Dualismul moral; 2.2. Virtuţi şi vicii; 2.3. Carte de înţelepciune* / 3. TIPURI DE COMPORTAMENT: *3.1. Comportamentul religios* [3.1.1. Păcatul ca boală; 3.1.2. Evanghelizarea textelor folclorice; 3.1.3. Teologie populară; 3.1.4. Practică şi îndrumare; 3.1.5. Exemple de surse scripturistice]; *3.2. Comportamentul moral sau Bătălia pentru triumful binelui; 3.3. Comportamentul estetic; 3.4. Viaţa şi moartea* / 4. CADRE FAMILIALE ŞI SOCIO - COSMICE: *4.1. Cadre familiale* [4.1.1. Parteneriatul familial; 4.1.2. Bărbatul şi femeia: cum se văd ei; 4.1.3. Binecuvîntare şi blestem; 4.1.4. Rudenia]; *4.2. Cadre socio - cosmice* [4.2.1. Munca îl face pe om religios şi moral; 4.2.2. Cînd vremea vremuieşte; 4.2.3. Imaginarul astral] / 5. ETNOŞTIINŢE: *5.1. Etnobotanica; 5.2. Etnolingvistica* / *Încheiere*

Tabla de materii la volumul ETNOSOFIA, *publicat de Petru Ursache la Editura „Paideia", Bucureşti, 2006*

Bucureşti, 1986; • *Titu Maiorescu, esteticianul: studiu hermeneutic*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987; • *Etnosofia*, Editura „Paideia", Bucureşti, 2006;

➢ **Miluţă Bulimar:** • *Activismul, ca ideal cultural la Tudor Vianu*, în: „Revista de Filosofie", tom 18, nr. 10, Bucureşti, 1971, pp. 1313 - 1323; • *Filosofia culturii la Tudor Vianu* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie, Universitatea Bucureşti, 1972; • *Tradiţie şi inovaţie în cultură*, Editura Politică, Bucureşti, 1981; • *Seducţia aparenţei, sau civilizaţia*, Editura „Junimea", Iaşi, 1998; • *Filosofia culturii – concepte fundamentale*, Editura „Moldova", Iaşi, 1999;

➢ **Dumitru Zaharia:** • *Teluric şi Astral*, Biblioteca „Opinia", Iaşi, 1977; • *Filosofia şi integralitatea culturii* (în colaborare), Editura „Gh. Asachi", Iaşi, 1986;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Spiritul creator şi valorile naţionale* (în colaborare), „Junimea", Iaşi, 1985; • *Ecologie şi cultură* (în colaborare), Universitatea „Dimitrie Cantemir", Tg. Mureş, 2000; • *Interferenţe între istorie şi cultură*, „Vasiliana '98", Iaşi, 2001; • *Ecologie şi spiritualitate* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „D. Cantemir", Iaşi, 2003; • *Convergenţe spirituale Iaşi – Chişinău*, „Porţile Orientului", Iaşi, 2005; • *Ecologie, literatură şi filosofie* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „D. Cantemir", Iaşi, 2005;

➢ **Mihai Todosia**; Ioan Saizu: • *Cultură şi economie. Puncte de vedere din perioada interbelică*, Editura „Junimea", Iaşi, 1986;

➢ **Mihai Dinu Gheorghiu:** • *Prefaţă* (şi traducere) la: Pierre Bourdieu, *Economia bunurilor simbolice*, Editura „Meridiane", Bucureşti, 1986; • *Scena literaturii; elemente pentru o sociologie a culturii româneşti*, „Minerva", Bucureşti, 1987;

➢ **Stelian Baboi:** • *Trăsăturile morale ale poporului român: Cercetare efectuată pe baza studierii folclorului, documentelor istorico - literare* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie Iaşi, 1986;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Semnele timpului*, Editura „Junimea", Iaşi, 1988; • *Vremea în schimbare*, interviuri, Editura „Moldova", Iaşi, 1995; • *Nautilus. Structuri, momente şi modele în cultura interbelică*, Editura „Cronica", Iaşi, 1999; • *Pedagogia, ca ştiinţă a culturii* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2001;

➢ **Adrian Neculau:** • *Cultură și personalitate* (coord.), Editura Militară, București, 1991;

➢ **Cătălin Bordeianu:** • *Patrimoniul cultural românesc, încotro ?*, Iași, 1991;

➢ **Alexandru Husar:** • *Ideea europeană sau noi și Europa (istorie, cultură, civilizație)*, „Institutul European", Iași, resp. „Hyperion", Chișinău, 1993; • *Lecțiile istoriei*, „Institutul European", Iași, 1995; • *Miorița: de la motiv la mit*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1999;

➢ **Ion Căpreanu:** • *Bucovina: istorie și cultură românească (1775 - 1918)*, „Moldova", Iași, 1995; • *Bucovina, pământ românesc*, „Glasul Bucovinei", Iași, 1996;

➢ **Anton Adămuț:** • *Literatură și filosofie creștină*, „Fides", Iași, 1997;

➢ **Tudor Ghideanu:** • Terra Genitrix*: simțire și cugetare românească*, Iași, 1998; • Ekpirosis, *sau Posesia focului*, Editura Institutului Național pentru Societatea și Cultura Românească, București, 1999; • *Integrare europeană prin educație multiculturală* (coord.), Editura „Lumen", Iași, 2003; • *Sensul teandric al iubirii*, Editura „Lumen", Iași, 2007;

➢ **Radu Dudău:** • *Cultural Identity: A Canonical Problem in the Romanian Philosophy*, în: „Romanian Cultural Studies", nr. 1, 1999, pp. 11 - 27;

➢ **Radu Neculau:** • *Multiculturalism, anticomunism, naționalism*, în: „Altera", nr. 13, Târgu - Mureș, 2000, pp. 47 - 74;

➢ **Ion Pogorilovschi:** • *Viziunea axială a lumii, De la fenomenul stîlpnic tradițional, la Brâncuși*, Editura „Vremea", București, 2001;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Romantismul filosofic german*, „Polirom", Iași, 2001; • *Cultural and linguistic conflicts*, în vol.: *Internationalization, Cultural Difference and Migration*, „Litt" - Verlag, Muenster, 2005, pp. 100 - 109; • *Tirania valorilor. Studii de filosofia culturii și axiologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006; • *La claca nella storia della cultura: una prospettiva umanistica*, în vol.: *L'umanesimo lationo*, Fondazione „Cassamarca", Treviso, 2006, pp. 87 - 98; • *Axiologische Unangemessenheiten. Beiträge zur Kulturphilosophie*, „Logos" - Verlag, Berlin, 2007;

➢ **Maria Nicoleta Turliuc:** • *Provocările și efectele mondializării*, în: Alexandru Zub și Cristian Cioflâncă (coord.), *Globalism și dileme identitare. Perspective românești*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 21 - 36; • *Imaginar, identitate și reprezentări sociale. Imaginea elementului alogen în mentalul colectiv românesc*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004;

➢ **Șerban Fotea:** • *Jocul Iubirii, Unitatea Arhetipurilor*, Editura „Universitas XXI", Iași, 2003; • *Semiotica Cuantică a Limbajului Arhetipal; introducere în Arhetipologia Românească*, cu o prefață de Tudor Ghideanu, Editura „Lumen", Iași, 2006;

➢ **George Ceauşu:** • *Arta, filosofia şi religia faţă în faţă cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iaşi, 2000; • *Spaţiul literar românesc şi „postmodernismul fără postmodernitate"*, „Princeps Edit", Iaşi, 2005;

➢ Preafericitul **Daniel:** • *Dăruire şi dăinuire: raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2005; • *Comori ale Ortodoxiei: explorări teologice în spiritualitatea liturgică şi filocalică*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2007; • *Brâncuşi: sculptor creştin ortodox*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2007; • *Teologie şi spiritualitate*, „Basilica", Bucureşti, 2009;

➢ **Ştefan Afloroaei:** • *Ideea europeană în filosofia românească postbelică* (coord.), 1 - 2, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2005, respectiv 2006;

➢ **Irina Frasin:** • *Les Grecs et les barbares. L'image de l'etrager dans l'art grec de la fin de l'age classique*, în vol.: *Le même et l'autre. Identité et différence*, Actes du XXXI-ème Congrès International de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (A. S. P. L. F.), Budapesta, 29 august - 3 septembrie 2006, pp. 709 - 719; • *Reprezentări ale barbarului pentru vechii greci*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane*, XIV, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 100 - 108; • *Feminism şi Islam*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane*, XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 315 - 323; • *Divinizarea lui Alexandru cel Mare. Imaginea cuceritorului în Orient*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane*, XIII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2008, pp. 36 - 46; • *Cultură şi imperiu: o perspectivă asupra culturii macedoniene* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 2009; • *Education as a Factor of Intercultural Communication*, în vol.: *Real şi virtual în evoluţia educabilului*, Editura „Risoprint", Cluj - Napoca, 2010, pp. 412 - 417; • *Cultură şi imperiu. O perspectivă asupra cuceririi macedonene*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2010;

➢ **Tiberiu Brăilean:** • *Gnoza de la Bilca*, „Junimea", Iaşi, 2007;

➢ **Anton Carpinschi:** • *Cultura recunoaşterii*, Editura „Axis", Iaşi, 2008;

➢ **Mihai - Dan Chiţoiu:** • *The Theme of the Simplicity of the Mind as the Presupposition of the Byzantine Cultural Model*, „Cultura", nr. 9, Iaşi, 2008, pp. 28 - 39; • *The Founding Ideas of the Modern Cultural Horizon and the Meanings of Reason*, „Cultura", nr. 10, Iaşi, 2009;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Mass Media and European Cultural Citizenship*, în: „Cultura. International Journal of Philosophy of Culture and Axiology", 11, Iaşi, 2009, pp. 22 - 33;

➢ Eugen Huzum: • Ce este multiculturalismul ?, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane. Studii şi cercetări*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2009;

Noi spații publice în partea centrală a municipiului Iași: Restaurant „Șapte Coline", respectiv restaurantul „Tresor", ambele pe strada „Nicu Gane"

3.4.4. *FILOSOFIA MORALĂ*, respectiv *FILOSOFIA PRACTICĂ* STRICTO SENSU (în accepția întreținută printr-o tradiție bimilenară a reflecției asupra condiției umane, de la Platon şi Aristotel, prin John Locke, pînă la Immanuel Kant şi marii neokantieni) şi tot astfel *ETICA* sînt prezente în curricula Universității ieşene din momentul inaugurării acesteia, dar şi de dinaintea instituționalizării, în capitala Moldovei, a preocupărilor filosofice. Inițial, cursul de *Etică* (ținut de Simion Bărnuțiu şi Titu Maiorescu), respectiv cel de *Filosofie morală*, asumat de Constantin Leonardescu, figura în norma compactă de *Filosofie*, după principiul „o specializare filosofică, un singur cadru didactic" !

Cu timpul, catedrele se multiplică, iar *Etica* apare în conexiune cu *Logica* şi *Istoria filosofiei* (la 1890), doar cu *Istoria filosofiei antice* (la 1900), cu *Sociologia* şi *Istoria filosofiei greceşti* (la 1910), doar cu *Sociologia* (la 1922), cu *Psihologia* şi *Sociologia* (la 1928), cu *Pedagogia*, *Psihologia* şi *Sociologia* (din 1972), doar cu *Pedagogia* şi *Psihologia* (din 1990). Ea revine alături de celelalte discipline filosofice, în sensul actual al sintagmei, după autonomizarea Facultății de Psihologie şi Ştiințe ale Educației (prin desprinderea din cadrul Facultății de Filosofie): mai întîi în cadrul catedrei de *Logică şi Filosofie sistematică*, iar astăzi în cadrul catedrei (unice !) de *Filosofie*.

Printre cei ce au predat, de la înființarea Universității Mihăilene pînă astăzi, cursuri de *Etică* (la secția de Filosofie şi în afara acesteia) se numără Simion Bărnuțiu, Titu Maiorescu, Ioan Pop Florantin, Constantin Leonardescu, Petre Andrei, Ioan Lupu, Alexandru Clau-

dian, Pelaghia Popescu, Ioan Grigoraş, Mihai Sărmăşanu, Virgil Catargiu, Carmen Cozma, Paul Balahur, Tănase Sârbu, Constantin Albuţ, ultimii doi, în cadrul Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi".

În afara cursului general de filosofie morală, în ultimele decenii s-au înmulţit eforturile de adaptare a disciplinei la profilul specializării, încît, la Universitatea „Al. I. Cuza", astăzi se predau, printre altele, cursuri: ☞ (1) de *Morală creştină şi spiritualitate ortodoxă*, respectiv *Provocări actuale la adresa moralei creştine*, prin prof. dr. Gheorghe Popa, de la Facultatea de Teologie Ortodoxă; ☞ (2) de *Etică profesională*, respectiv de *Etica cercetării în ştiinţele socio - umane*, de către prof. dr. Carmen Cozma, de la Facultatea de Filosofie şi Ştiinţe social - politice; ☞ (3) de *Etică şi deontologie educaţională*, respectiv de *Etică şi deontologie profesională*, prin conf. dr. Liliana Stan, de la Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale educaţiei. În afara instituţiei omagiate prin paginile prezentului volum, se mai înscriu, printre altele, cursurile: ☞ (1) de *Etică medicală*, susţinut de lect. dr. Mihai Amironesei, la Universitatea „Grigore Traian Popa"; ☞ (2) de *Deontologie profesională* (prin conf. dr. Constantin Albuţ) şi, respectiv *Deontologie a comunicării* (prin prof. dr. Tănase Sârbu, iar apoi prin lect. dr. Horia Costin Chiriac), la Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi"; ☞ (3) de *Etică şi deontologie profesională*, prin prof. dr. Doru Tompea, la Universitatea „Petre Andrei".

Să nu uităm deschiderea mai recentă, spre *Bioetică*, marcată prin contribuţii remarcabile, de profesorii Gheorghe Scripcaru, Vasile Astărăstoaie, Roxana Chiriţă, Vasile Chiriţă, Constantin Romanescu (la Universitatea de Medicină şi Farmacie „Grigore Traian Popa"), P. S. Calinic Botoşăneanul (arhiepiscop vicar al Iaşilor), părintele profesor Gheorghe Popa, profesorul Petru Ioan (de la Universitatea „Al. I. Cuza"), cercetătorul Mircea - Bogdan Olaru (de la Institutul „Gheorghe Zane"), iar lista rămîne, inevitabil, deschisă.

➢ **Nicolae Milescu Spătarul:** • *Aritmologhia, etica şi originile lor latine*, ediţie critică, studiu monografic, traducere, note şi index de Pandele Olteanu, Editura „Minerva", Bucureşti, 1982;

➢ **Dimitrie Cantemir:** • *Divanul sau Gîlceava înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul* (tipărit în limba română şi greacă, acesta reprezintă primul tratat de filosofie morală din cultura română), „Trei Ierarhi", Iaşi, 1698;

➢ **Alexandru Scarlat Sturdza:** • *Despre influența ocupațiilor agricole asupra stării intelectuale și morale a popoarelor* (în limba rusă), Odessa, 1834; • *Études religieuses, morales et historiques*, Iași, 1842; • *Învățături religioase, morale și istorice alcătuite în limba franceză* (traduse românește de Filaret Scriban), „La Cantora Foaei Săteşti", Iași, 1844;

➢ **Antioh Cantemir:** • *Satire și alte poetice compuneri*, trad. din ruseşte de Alecu Donici și Costache Negruzzi, „La Cantora Foaei Săteşti", Iași, 1844; ediția a II-a, Tipografia „A. Bermann", Iași, 1858; • *Despre munca literară*, culegere de texte traduse din limba rusă, „Cartea rusă", Bucureşti, 1957; • *Stihuri*, traducere din ruseşte de Virgil Teodorescu, cu un studiu introductiv de Paul Cornea, Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti, 1966; ediția a II-a, revăzută, „Junimea", Iași, 1979;

➢ **Simion Bărnuțiu:** • *Stiintia Vertuti*, ms. rom. 40, Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj - Napoca, Fondul Blaj, f. 59 - 116; *Scientia Virtutii*, ms. V 16, 1855, Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu", Iași, 92 p.; (litogr.), 1867;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie. Psichologia, logica, morala, teodiceea*, Tipografia „Buciumului Românu", Iași, 1871; • *Fundamentu de filosofie. Psichologia, logica, morala, estetica și educația*, 1872; • *Etica, sau morala științifică*, „Librăria Școalelor", Iași, 1892;

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Morala inductivă, sau sciința conduitei omenești*, Tipo - Litografia „H. Goldner", Iași, 1885;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iași:** • *Fericirea de a trăi*, în: „Revista Pedagogică", nr. 1, 1891; • *Arta și morala*, în: „Drapelul", nr. din 4 aprilie 1898; • *Nevoia de ideal*, în: *Titu Maiorescu* (volum omagial), „Socec", Bucureşti, 1900; • *Două morale: studiu de psihologie socială*, „Revista de Filosofie și Pedagogie", fasc. II - III, 1906; text reprodus în: „Revista ideii", nr. 66, 1907, an în care apare și în broșură; • *Goana după noroc*, în volumul îngrijit de Panait Muşoiu: Constantin Dimitrescu - Iași, *Studii de psihologie socială*, Bucureşti, fără an;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Etica*[2], *cu un apendice despre importanța și metoda instrucțiunii morale*, Editura „Göbl", Bucureşti, 1893, respectiv 1897; • *Etica*, „Viața Românească", Iași, 1922; • *Etica pentru școlile secundare*, Editura „Alcalay", Bucureşti, 1928; • *Chestii filosofice de estetică, etică, psihologie*, Bucureşti, 1928; • *Ceva despre artă și morală*, în: *Zigzaguri și popasuri. În lumea ideilor și a lucrurilor*, Tipografia „Țerek", Iași, 1930, 1932;

➢ **Vasile Conta:** • *Cugetări*, în: „Convorbiri literare", XLII, nr. 4, Bucureşti, 1908, pp. 464 - 465; nr. 5, 1908, pp. 586 - 587;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Egoism und Altruism*, Druck von Max Schmersow vorm. Zahn & Boendelee, Leipzig, 1903; • *Egoismus und Altruismus.*

[2] Curs predat în anii universitari 1907 - 1908 și 1920 - 1921, Iași, 1922

Zur soziologischen Motivation des praktischen Wollens [3], în: „Vierteljahrschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie", vol. 28, 1904; traducere românească (*Egoism şi altruism: despre motivaţia sociologică a voinţei practice*), în: *Opere*, vol. II, Editura Academiei, Bucureşti, 1969, pp. 41 - 93; • *Die Soziologischen Bestrebungen in der neueren Ethik*, „Vierteljahrschrift für wissenschaftliche Philosophie und Soziologie", 1908, traducere românească (*Tendinţe sociologice în etica nouă*), în: *loc. cit.*, pp. 95 - 121; • *Sozialwissenschaften, Soziologie, Politik und Ethik, in ihrem einheitlichen Zusammenhang. Prolegomena zu einem System*, în: „Zeitschrift für Politik", III Band, 1909 - - 1910, ret. la: Carl Heymanns Verlag, Berlin, 1909; traducere românească în: *loc. cit.*, pp. 7 - 40; • *Etica* (curs 1929 - 1930), Bucureşti; • *Curs de etică*, îngrijit de D. C. Amzar şi Ernest Bernea, Universitatea Bucureşti, 1931 - 1932; reed. în *loc. cit.*, pp. 227 - 292; • *Spre o etică vie a naţiunii noastre*, 1939; reed. în *loc. cit.*, pp. 293 - 333; • *Modele etice. Profiluri şi medalioane etice. Personalitatea socială* [4], în: *loc. cit.*, pp. 335 - 422; • *La science de la realité sociale. Introduction à un système de sociologie, d'éthique et de politique*, „Félix Alcan" / „P. U. F.", Paris, 1941;

➢ **Petre Andrei:** • *Problema fericirii. Fundamentul său etico - religios*, „Viaţa Românească", Iaşi, 1921; ret. în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, Editura Academiei, Bucureşti, 1975, pp. 369 - 439; • *Despre ideal* (prelegerea de deschidere a cursului liber de „Introducere în filosofie", ţinut la Universitatea Mihăileană în anul academic 1921 - 1922), ret. în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, Editura Academiei, Bucureşti, 1975, pp. 353 - 366; • *Curs de etică generală*, Iaşi, 1934 - 1935, text publicat pentru prima dată în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 4, cu un *Cuvînt introductiv*, de Mircea Mâciu, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1983, pp. 163 - 217;

➢ **Constantin Narly:** • *Educaţie şi ideal*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1927; • *Pedagogia socială şi personalitatea*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1928;

➢ **Valeriu Buţureanu:** • *Solidarismul social*, Iaşi (?), 1929; • *Originea şi evoluţia ideii morale*, Iaşi (?), 1930;

➢ **Ioan Lupu:** • *Vina şi procesul ei la români*, Institutul Românesc de Arte Grafice „Brawo", Iaşi, 1934;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Prelegeri de etică* (dactilogr.), Iaşi, 1940 - 1941;

---

[3] Teza de doctorat susţinută de gînditorul ieşean, în 1903

[4] Titlul folosit de editorii volumelor din *Opera* lui Dimitrie Gusti, pentru a circumscrie paginile rezervate de acesta, între 1920 şi 1955, lui Vasile Conta, A. D. Xenopol, Vasile Pârvan, Constantin Rădulescu-Motru, Virgil Madgearu, Petre P. Negulescu, Ion Simionescu, Grigore Antipa, Ludovic Mrazec, Francisc Rainer, Liviu Rebreanu, Nicolae Iorga, Ioan Rădulescu - Pogoneanu, Franklin Delano Roosevelt şi Emil Racoviţă

ȘTIINȚE SOCIALE, SOCIOLOGIE, POLITICA ȘI ETICA ÎN INTERDEPENDENȚA LOR UNITARĂ, PROLEGOMENE LA UN SISTEM (în românește de Grigore Popa)

1. Tema / 2. Abordarea problemei în istoria clasificărilor științelor / 3. Formularea sistematică a problemei: A. Științe ale naturii și științe sociale în sens larg; B. Științe sociale și sociologie; C. Politica și etica; D. Interdependența unitară dintre științele sociale, sociologie, politică și etică

EGOISM ȘI ALTRUISM; DESPRE MOTIVAȚIA SOCIOLOGICĂ A VOINȚEI PRACTICE (în românește de Grigore Popa)

1. Partea introductivă. A. Istorie și terminologie. B. Egoismul și altruismul la Auguste Comte și Herbert Spencer. C. Insuficiența psihologică - etică a modului de a pune problema la A. Comte și H. Spencer / 2. Partea sistematică. A. Despre motivarea voinței practice. B. Despre motivarea voinței morale. C. Despre motivarea voinței economice / 3. Observații rezumative finale / Bibliografie

TENDINȚE SOCIOLOGICE ÎN ETICA NOUĂ (în românește de Grigore Popa)

A. Despre sociologia problemelor etice fundamentale / B. Despre tratarea sociologică a libertății voinței în dreptul penal / C. Este sociologia aptă să devină o disciplină de sine stătătoare în cadrul universității?

IDEILE FUNDAMENTALE ALE DREPTULUI DE PRESĂ
(studiul introductiv în problemele dreptului de presă; în românește de Aurel Stiocan)

1. Introducere: 1.1. Metoda; 1.2. Noțiunea de instituție a presei / 2. Dreptul de presă al statului / 3. Dreptul de presă administrativ, dreptul de presă penal administrativ, dreptul de presă penal / 4. Politica dreptului de presă / 5. Anexă / 6. Bibliografie

CURS DE ETICĂ

1. Romantismul ca problemă a eticii; 2. Figuri romantice contemporane; 3. Bibliografie generală; 4. Criza morală contemporană; 5. Doctrinele etice și autoritarismul; 6. Scepticismul etic; 7. De la heteronomie la autonomie morală; obiceiul și opinia publică; 8. Problema motivelor și a scopurilor morale; egiosm și altruism

SPRE O ȚETICĂ VIE A NAȚIUNII NOASTRE

1. Principiile vieții morale; 2. Problema tineretului românesc; 3. Idealul etic. Personalitatea

MODELE ETICE. PROFILURI ȘI MEDALIOANE ETICE. PERSONALITATEA SOCIALĂ

1. Vasile Conta / 2. Alexandru D. Xenopol: in memoriam / 3. Personalitatea lui Vasile Pârvan / 4. Constantin Rădulescu - Motru / 5. Virgil Madgearu / 6. P. P. Negulescu / 7. Ion Simionescu / 8. Grigore Antipa / 9. Ludovic Mrazec / 10. Francisc Rainer / 11. Liviu Rebreanu / 12. Ethosul lui Nicolae Iorga / 13. Ioan Rădulescu - Pogoneanu / 14. Franklin Delano Roosevelt / 15. Emil G. Racoviță: in memoriam

Tabla de materii aferentă scrierilor dedicate eticii, după: Dimitrie Gusti, OPERE, vol. 2, Editura Academiei, București, 1969

➢ **Ilie Grămadă:** • *Problema morală în confucianism și creștinism*, în: „Candela", tom 1939 - 1941, „Glasul Bucovinei", Cernăuți, 1942, pp. 629 - 728; • *Discuții în jurul educației*, în: „Altarul Banatului", Caransebeș, 1947;

➢ **Traian Gheorghiu:** • *Morala lui Guyau* (teză de doctorat), Universitatea „Cuza Vodă", Facultatea de Litere și Filosofie, Iași, 1945;

➢ **Petru Comarnescu:** • *Kalokagathon, cercetare a corelațiilor etico - estetice în artă și realizarea de sine*, Editura Fundației Regale pentru Literatură și Artă, București, 19146; reed. (la Editura „Eminescu" / București), în 1985;

➢ **Elena Moisuc:** • *Ce este Etica?*, în: „Ethos", Iași, 1946;

➢ **Ioan Grigoraş:** • *Libertatea morală şi juridică a personalităţii* (teză de doctorat în Filosofie), în ruseşte, Universitatea din Leningrad, 1965; • *Datoria etică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1968; • *Prelegeri de etică* (în colaborare cu Ion Roman), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971; • *Binele şi răul*, Editura „Junimea", Iaşi, 1971; reed., cu adăugiri, la Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978; • *Principii de etică socialistă*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974; • *Personalitatea morală*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1982; • *Probleme de etică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999; • *Datorie şi lege morală, responsabilitate şi liber arbitru*, Editura „Sf. Mina", Iaşi, 2005;

➢ **Ernest Stere:** • *Gîndirea etică în Franţa secolului al XVII - lea*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972; • *Din istoria doctrinelor morale*, vol. 1 - 3, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1975 - 1979; „Polirom", Iaşi, 1998;

➢ **Mitu Movilă:** *Societatea şi morala în concepţia lui Constantin Dimitrescu - - Iaşi* (teză de doctorat în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1974;

➢ **Silvia Cernichevici:** • *Existenţialismul şi problematica educativă contemporană*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1974; • *Probleme ale educaţiei morale în casele de copii* (în colaborare), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1984; • *Educaţie şi eros*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

➢ **Petre Botezatu:** • *Preludiul ideii de libertate morală*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1976; • *Note de trecător. Reflecţii în marginea vieţii*, Editura „Junimea", Iaşi, 1979;

➢ **Ioan Humă:** • *Conştiinţa de sine ca factor al moralităţii* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1976;

➢ **Gabriela - Maria Carpinschi:** *Concepţia morală a lui Mihail Ralea* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1978;

➢ **Constantin Marin:** • *Ethos elenistic – cunoaştere şi libertate*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1981;

➢ **Liliana Stan:** • *De la sincretismul mitului, la exprimarea religioasă* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iaşi, 1985; • *O modalitate de abordare a egoismului la Ion Găvănescul*, în: Ioan Grigoraş *et alia*, *Statutul universal şi specific al valorii morale*, Editura „Universităţii Al. I. Cuza", Iaşi, 1993, pp. 76 - 81; • *Educaţie şi valori: valori educaţionale româneşti în context european* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1997; • *Pagini din istoria învăţămîntului etic şi sociologic românesc* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1997; • *Etică şi deontologie profesională*, Universitatea „Al. I. Cuza" / Editura „Erota", Iaşi, 2001, 2002, 2003, 2004; • *Problema idealului. Perspective moral - pedagogice*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Deschideri aristotelice în teoria idealului*, în: Sorin Tudor Maxim; Ştefan Băişanu (coord.), *Secolul XXI: Orizonturi umaniste*, Editura Universităţii „Ştefan

cel Mare", Suceava, 2004, pp. 141 - 147; • *Violență și toleranță în mediul familial. Considerații etico - pedagogice*, în: Maria Nicoleta Turliuc *et alia* (coord.), *Violența în familie: între stigmatizare, acceptare socială și intervenție terapeutică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008, pp. 309 - 320;

➢ **Anton Adămuț**: • *Problema libertății în morala kantiană* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1986;

➢ **Stelian Baboi**: • *Trăsăturile morale ale poporului român: Cercetare efectuată pe baza studierii folclorului, documentelor istorico - literare* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1986; • *Spiritualitatea morală a poporului român*, „Edict", Iași, 2002;

➢ **Viorica Ichim**: *Sensul etic al fericirii în filosofia epocii clasice* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1986;

➢ **Vasile Ciocârlan**: • *Automodelarea spirituală: studiu teoretico - metodologic*, Editura Politică, București, 1988; • *Automodelarea spirituală: ghid bibliografic selectiv*, Iași, 1995; • *Idealuri și dezamăgiri românești*, Iași, 2000; • *Patimile înstrăinării zestrei românilor: pledoarii rațional - umaniste*, Editura „Bucovina", Iași, 2003; • *Exerciții de înțelepciune: gîndurile unui român utopist*, Editura „Noël", Iași, 2007;

➢ **Mariana Momanu**: • *Educația națională și personalitatea etnică a neamului românesc*, în: Ioan Grigoraș *et alia* (coord.), *Statutul universal și specific al valorii morale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1993, pp. 69 - 75; • *Educația copiilor de țigani: reprezentări, ipoteze, dificultăți* (în colaborare), în: Adrian Neculau, Gilles Ferreol (coord.), *Minoritari, marginali, excluși*, Editura „Polirom", Iași, 1996, pp. 13 - 119; • *Paradigme și teorii ale educației morale*, în: Ioan Grigoraș *et alia* (coord.), *Pagini din istoria învățământului etic și sociologic românesc*, Editura „Spiru Haret", Iași, 1997, pp. 241 - 260; • *Educația pentru drepturile omului, un demers intercultural*, în: Teodor Cozma (coord.), *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Editura „Polirom", Iași, 2001, pp. 184 - 192;

➢ **Titus Raveica**: • *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, „Tinerama", București, 1994; vol. 2, „Junimea", Iași, 1997; vol. 3, Institutul European, Iași, 2001;

➢ **Alexandru Husar**: • *O TEMPORA !... Lecțiile istoriei*, Editura Institutului European, Iași, 1995; • *Anti - Gog (replică la „Gog", de Giovanni Papini)*, Editura „Agora", Iași, 1997; reed. la: Editura „Alfa", Iași, 2005; • *O TEMPORA !... Periplu prin memorie*, „Institutul European", Iași, 1998; • *Tradiții naționale (în estetică și filosofia artei)*, Editura „Cronica", Iași, 2001; • *O TEMPORA !... Vremea de apoi*, Editura „Alfa", Iași, 2004;

➢ **Elena Tănase**: *Istorie și morală la Nicolae Bălcescu* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iași, 1995; • *Istorie și morală la Nicolae Bălcescu*, Editura „Moldova", Iași, 1996;

➢ **Roxana Chiriță:** • *Ethics and Psychiatry; a Romanian View*, în: „Bulletin of Medical Ethics", nr. 88, London, 1993, pp. 13 - 16; • *Etică şi Psihiatrie* (în colaborare), Editura „Symposion", Iaşi, 1994; reed. în 1995; • *Sensuri etice ale responsabilității medicale în psihiatrie*, în: „Buletin de Psihiatrie Integrativă", nr. 1, Iaşi, 1995, pp. 45 - 49; • *Reflecții etico - morale şi filosofice în psihiatrie / Réflexions éthico - morales en psychiatrie*, în: „Revue roumaine francophone", nr. 3, 1995, pp. 13 - 19; • *Ethical Issues in Romanian Psychiatry*, în: „Bulletin of the European Society for Medicine and Health Care", vol. 3, nr. 3, Niejmegen, Holland, 1995; • *Argument pour une réflexion éthico - morale en psychiatrie* (în colaborare), în: G. Huber (éd.), *Cerveau et psychisme humains: quelle éthique*, „Eurotext", Paris, 1996, pp. 233 - 239; • *Between Justice and Moral* (în colaborare), în: „Bulletin of the E. S. P. M. H.", nr. 4 - 2, Nijmegen, Holland, 1996, pp. 49 - 51; • *Conceptul etic în psihiatrie şi calitatea vieții* (în colaborare), în: „Revista Română de Sănătate Mintală", nr. 10, Bucureşti, 1998, pp. 18 - 21; • *Elemente de psihiatrie clinică şi etică psihiatrică*, Editura Fundației „Andrei Şaguna", Constanța, 1999; • *Aspecte etice ale asistenței psihiatrice: o perspectivă românească* (în colaborare), în: „Revista Română de Psihiatrie", vol. I, nr. 1, Bucureşti, 1999, pp. 38 - 42; • *Abordări etice în sănătatea mintală* (în colaborare), în: D. Prelipceanu; R. Mihăilescu; R. Teodorescu (coord.), *Tratat de sănătate mintală*, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 2000, pp. 525 - 559; • *Conotații etico - medicale în cercetarea şi terapia psihofarmacologică* (în colaborare), în: „Jurnalul Român de Psihofarmacologie", vol. I, nr. 1, Craiova, 2001, pp. 21 - 34; • *Etica* (în colaborare), în: V. Chiriță; A. Papari (coord.), *Tratat de psihiatrie*, vol. II, Editura Fundației „Andrei Şaguna", Constanța, 2002, pp. 435 - 509; • *Concepte etice operaționale în psihiatrie* (în colaborare), în: „Revista Română de Sănătate Mintală. Etică şi Psihiatrie", nr. 18, Bucureşti, 2002, pp. 15 - 18; • *Teorii etice* (în colaborare), în: „Revista Română de Sănătate Mintală. Etică şi Psihiatrie", nr. 18, Bucureşti, 2002, pp. 19 - 23; • *Psihiatrie şi etică* (în colaborare), în: „Revista Română de Bioetică", vol. 1, nr. 1, Iaşi, 2003, pp. 89 - 94; • *Etica medicală în învățământul, cercetarea şi asistența psihiatrică* (în colaborare), în: „Buletin de Psihiatrie Integrativă", vol. X, nr. 1, Iaşi, 2005, pp. 215 - 221; • *Etica* (în colaborare), în: V. Chiriță; A. Papari; Roxana Chiriță (coord.), *Tratat de psihiatrie*, vol. II, Editura Fundației „Andrei Şaguna", Constanța, 2009, pp. 531 - 588;

➢ **Carmen Cozma:** • *Valori etice ale creației artistice muzicale* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 1996; • *Meloeticul: eseu semiotic asupra valorilor morale ale creației artistice muzicale*, Editura „Junimea", Iaşi, 1996; • *Elemente de etică şi deontologie*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1997, reed. 1998; • *Studii de filosofie a educației umanității*, Editura „Junimea", Iaşi, 1997; • *Ethos of Music Art. Essays in Moral Philosophy*, Editura „Junimea", Iaşi, 2000, reed. (la „3D Arte"), Iaşi,

2007; • *Introducere în aretologie; mic tratat de etică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2001, reed. 2004; • *Lucian Blaga: Filosofarea „sub specia misterului"*, Editura „Timpul", Iași, 2002; • *On Ethical in the Phenomenology of Life*, Edizione „Eucos", Roma, 2007; • *În deschisul filosofării morale românești*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008;

➢ **Tănase Sârbu:** • *Introducere în deontologia comunicării*, „Cantes", Iași, 1999; • *Etica, valori și virtuți morale*, Editura „Matei Teiu Botez", Iași, 2005;

➢ **Doru Tompea:** • *Etică, morală și putere*, Editura „Polirom", Iași, 2000;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Jocurile minții. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Iocari serio. Știința și arta în gîndirea Renașterii*, Editura „Polirom", Iași, 2003;

➢ **Vasile Nechita:** • *Umanismul de la gîndirea scolastică la etica protestantă*, cu o prefață de Titus Raveica, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2002;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Integrare europeană prin educație multiculturală* (coord.), Editura „Lumen", Iași, 2003;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Introducere în Teologia morală. Principii și concepte generale*, Editura „Trinitas", Iași, 2003; • *Teologie și demnitate umană. Studii de teologie morală contextuală*, Editura „Trinitas", Iași, 2003; • *Viața umană între manipulare și responsabilitate etică*, în: Mircea Gelu Buta (coord.), *Medicii și biserica*, vol. IV, Editura „Renașterea", Cluj - Napoca, 2006, pp. 66 - 74; • *The Ethics of Social Development: A Biblical and Theological Perspective*, în vol.: *European Societies in Transition: Social Development and Social Work*, Editura „Performantica", Iași, 2009, pp. 265 - 276;

➢ **Dumitru Pichiu; Elena Hodorogea:** • *Axiologie și etică în educație*, Editura „Gh. Asachi", Iași, 2003; • *Filosofia valorii și etică. Implicații în educație și tehnologie*, Editura „Performantica", Iași, 2005;

➢ **Paul Balahur:** • *Personalitate și creație în etica modernă*, Editura Universității „Al. I. Cuza" Iași, 2004;

➢ **Cristian Bocancea:** • *Deontologia funcției publice, sinteză etico - juridică în context politic*, Editura „Cantes", Iași, 2004;

➢ **Mircea - Bogdan Olaru:** • *Valorificarea lui Kant în dezbaterile bioetice actuale*, în vol.: *Studii de istorie a filosofiei universale*, Editura Academiei, București, 2004, pp. 414 - 433; • *Problema autonomiei și limitele folosirii tehnologiilor reproducerii asistate*, în: Ion Copoeru și Nicoleta Szabo (coord.), *Dileme morale și autonomie în contextul democratizării și al integrării europene*, Casa Cărții de Știință, Cluj - Napoca, 2007, pp. 165 - 184; • *Controverse etice în epoca biotehnologiilor. Autonomie individuală și responsabilitate socială*, Editura „Al. I. Cuza", Iași, 2008; • *Towards an Ethics of Species. Is there a Responsibility to Preserve the Integrity of (Human) Species ?*, în: Bogdan Olaru

(coord.), *Autonomy, Responsibility, and Health Care: Critical Reflections*, Editura „Zeta Books" Bucureşti, 2008, pp. 159 - 189; • *Noi tipuri de responsabilităţi în epoca biotehnologiilor: redefinire sau inflaţie a obligaţiilor*, în: Bogdan Olaru (coord.), *Controverse etice în epoca biotehnologiilor; autonomie individuală şi responsabilitate socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008, pp. 7 - 29; • *Principiul libertăţii reproductive; consecinţe asupra responsabilităţii parentale*, în: Bogdan Olaru (coord.), *Controverse etice în epoca biotehnologiilor; autonomie individuală şi responsabilitate socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008, pp. 115 - 145; • *The Bill on Assisted Reproductive Technologies Failed to Get Passed. Romania is Still Looking for a Solution*, în: Bogdan Olaru (coord.), *Controverse etice în epoca biotehnologiilor; autonomie individuală şi responsabilitate socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008, pp. 245 - 260; • *Die Stammzelldebatte in Rumänien*, în: Jan C. Joerden *et alia* (eds.), *Stammzellforschung in Europa. Religiöse, ethische und rechtliche Probleme*, „Peter Lang", Frankfurt am Main, 2009, pp. 171 - 181;

➢ **Mihai Păstrăguş:** • *Epoci, curente şi personalităţi în filosofia europeană*, Editura Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi", Iaşi, 2004;

➢ **Petru Ioan:** • *Confluenţe între drept şi bioetică, în contextul „noii ordini ecologice"*, în: „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu» - Iaşi", seria *Secvenţe praxio-logice*, tom III, nr. 1, 2005, pp. 5 - 16; • *Răsfrîngeri ale bioeticii în cîmpul educaţiei*, în: Teodor N. Ţîrdea (coord.), *Bioetica, filosofia, economia şi medicina în strategia de asigurare a securităţii umane*, materialele celei de a XI-a conferinţe ştiinţifice internaţionale (6 - 7 martie 2006), Chişinău, 2006, pp. 29 - 34; • *De la bioetică, la bioştiinţă*, în: Neculai Bobică (coord.), *Probleme de drept şi de administraţie publică*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe praxio - logice"), Iaşi, 2006, pp. 5 - 14; de asemenea, în: Teodor N. Ţârdea (coord.), *Bioetica, economia şi medicina, în strategia de asigurare a securităţii umane*, contribuţiile Conferinţei Internaţionale de Bioetică organizate, la Chişinău, pe 28 şi 29 august 2007, în cadrul Universităţii de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemiţeanu", Chişinău, 2007, pp. 98 - 102;

➢ **Constantin Albuţ:** • *Elemente de antropologie, etică şi axiologie*, Editura „Matei Teiu Botez", Iaşi, 2005;

➢ **Teodora Manea:** • *Diskurslinien in der ethischen Beurteilung der Stammzellforschung in Rumänien*, în: Wolfgang Bender, Christine Hauskeller, Alexandra Manzei (eds.), *Crossing Borders. Cultural, Religious and Political Differences Concerning Stem cell Research. Global Perspectives*, „Agenda"-Verlag, Münster, 2005, pp. 504 - 518; • *Criza reprezentărilor despre „om" în bioetica actuală. Fracturi ontologice şi „poduri" interdisciplinare*, în vol.: *Educaţia în Bioetică şi drepturile omului în România*, Comisia Naţională a României pentru U. N. E. S. C. O, Bucureşti, 2006, pp. 219 - 231;

Cuvînt introductiv // Partea întîi: *PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA DEONTOLOGIEI. GENERALITĂȚI:* Tema întîi - *Deontologia științifică a normelor profesionale* [1.1. Scurtă istorie a noului domeniu; 1.2. Actualitatea deontologiei; 1.3. Constituirea deontologiei ca știință (1.3.a. Sensurile deontologiei; 1.3.b. Începuturile deontologiei ca știință); 1.4. Definiții ale deontologiei ca disciplină științifică; 1.5. Rolul deontologiei; 1.6. Tipuri de deontologii; I.7. Deontologia juridică]; Tema a doua - *Interferențe: etică, morală, drept, deontologie* [II.1. Cu privire la terminologie (2.1.a. Etica – un alt nume pentru morală ?; 2.1.b. Începuturile preocupărilor sistematice asupra moralei; 2.1.c. Etica și morala sînt diferite; 2.1.d. Richard M. Hare și cele trei niveluri ale gîndirii morale); 2.2. Etică, morală, drept, deontologie: puncte de vedere privind raporturile dintre ele (2.2.a. Morala și etica sînt unul și același lucru; 2.2.b. Etica este altceva decît morala); 2.3. Etape din evoluția eticii; 2.4. Etica postmodernă: postetica, o etică a „coresponsabilității"] // Partea a doua: *INSTRUMENTE TEORETICE PROPRII DEONTOLOGIEI JURIDICE:* Tema a treia - *Concepte și principii deontologice* [3.1. Explicații preliminare: schița prezentării temei și obiectivul vizat; 3.2. Norma deontologică, normă morală și normă juridică (3.2.a. Definirea normei în raport cu concepte înrudite; 3.2.b. Normă și lege; 3.2.c. Norme și valori; 3.2.d. Normă și regulă; 3.2.e. Tipuri de norme); 3.3. „Independență" și „imparțialitate" – „reguli preventive" și „principii" ale deontologiei juridice; 3.4. Funcțiile normei în viața socială; 3.5. Specificul normelor deontologice; 3.6. Datorie și obligație (3.6.a. De la Socrate la Gilles Lipovetsky; 3.6.b. Înțelesurile „datoriei" și ale „obligației"; 3.6.c. Datorie și obligație în raport cu „trebuie"; 3.6.d. Exigență etică și exigență deontologică)]; Tema a patra - *Responsabilitate, răspundere, libertate* [4.1. Libertatea și responsabilitatea: chestiuni generale; 4.2. Responsabilitate și sancțiune (4.2.a. Judecata de responsabilitate: caracteristici; 4.2.b. Cine sancționează și ce urmărește sancțiunea ?; 4.2.c. Responsabilitate – concept juridic și moral. Precedența dreptului; 4.2.d. Responsabilitatea morală; 4.2.e. Etica convingerii și etica responsabilității; 4.2.f. Responsabilitate deontologică; 4.2.g. Răspundere, eșec și eroare; 4.2.h. Autorități și instituții / instanțe care au dreptul de a sancționa deontologic în domeniul juridic)] // Partea a treia: *ORIENTARE PRIN LABIRINTUL: ACTIVITĂȚILOR, PROFESIILOR, INSTANȚELOR ȘI AL CODURILOR DEONTOLOGICE CORESPUNZĂTOARE:* Tema a cincea - *Profesia și profesioniștii justiției – oamenii în robe / în negru* [5.1. Activitatea și profesia juridică – surse ale deontologiei juridice (5.1.a. Activitatea juridică; 5.1.b. Profesii juridice; 5.1.c. Puncte de reper, istorice și actuale, asupra profesiilor juridice); 5.2. Profesii juridice în România secolului al XXI-lea și profesii europene (5.2.a. Profesioniștii justiției și legiuitorul; 5.2.b. Magistrații; 5.2.c. Avocații; 5.2.d. Consilierii juridici; 5.2.e. Mediatorii; 5.2.f. Notarii publici; 5.2.g. Executorii judecătorești; 5.2.h. Experții judiciari; 5.2.i. Avocatul Poporului; 5.2.j. Personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lîngă acestea; 5.2.k. Polițiștii; 5.2.l. Detectivii particulari; 5.2.m. Personalul din sistemul administrației penitenciare); 5.3. Organizarea activității profesionale a juriștilor; 54. Concluzii]; Tema a șasea - *Spațiul juridic: instanțe, semne și simboluri* [6.1. Schița și obiectivul temei; 6.2. Originea și semnificația spațiului justiției; 6.3. Caracteristicile spațiului justiției; 6.4. Instanțele judiciare; 6.5. Costumele judiciare; 6.6. Instituții juridice europene și internaționale (6.6.1. Competențele legislative ale Uniunii Europene; 6.6.2. Competențele jurisdicționale ale Uniunii Europene; 6.6.3. Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare)]; Tema a șaptea - *Coduri etice ale profesiilor juridice* [7.1. O cartă sau un cod deontologic ?; 7.2. Conștiința profesională și idealul de Justiție (7.2.a. Forme de perfecționare profesională; 7.2.b. Profesioniștii justiției și interesul general al societății în Codul deontologic al magistraților și Codul deontologic al avocatului român); 7.3. Două lucrări de deontologie a avocatului] / *Bibliografie selectivă* / *ANEXĂ LEGISLATIVĂ*

Tabla de materii la volumul DEONTOLOGIE JURIDICĂ, *publicat de Elena Puha și Brînduța Gorea, la Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, în 2008*

➢ **Radu Neculau:** • Studiu introductiv la: Charles Taylor, *Etica autenticității*, Editura „Ideea Design & Print", Cluj - Napoca, 2006;

➢ **Laurenţiu Şoitu:** • *Restul comunicării(lor) sunt eu*, Editura „Ars Longa", Iaşi, 2006; • *Sunt fiul*, Editura „Universitas XXI", Iaşi, 2009;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Ecologie şi morală. Responsabilitate socială* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „D. Cantemir", Iaşi, 2006;

➢ **Eugen Huzum:** • *Proiectul justificării unei „etici a discursului": controversa dintre Karl - Otto Apel şi Jürgen Habermas*, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, tom XI, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 1 - 11;

➢ **Wilhelm Dancă:** • *Fascinaţia binelui*, „Sapientia", Iaşi, 2007; • *Frus and Morality. The Role of Truth in Public Life* (ed.), The Council for Research in Values and Philosophy, Washington D. C., 2008;

➢ **Elena Puha;** Brînduşa Gorea: • *Deontologie juridică*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2008;

➢ **Vlad Ichim:** • *Filosofie şi etos neoplatonic*, Editura Universităţii de Medicină şi Farmacie „Grigore Traian Popa", Iaşi, 2009;

Noi spaţii de interes public în urbea Iaşilor: Hotel „Studis", din str. „Otilia Cazimir", nr. 10, respectiv Pensiunea „Villa Verde", din şoseaua „Arcu", nr. 76

3.5. CONTRIBUŢII ALE GÎNDITORILOR IEŞENI ÎN FILOSOFIA ISTORIEI, ÎN FILOSOFIA SOCIALĂ ŞI ÎN FILOSOFIA DREPTULUI, RESPECTIV ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ

3.5.1. *FILOSOFIA ISTORIEI*, omologată de Voltaire în orizontul cugetării despre sensul, legităţile şi unitatea procesului istoric, este prezentă în şirul disciplinelor de studiu la secţia literară a Facultăţii filosofice din cadrul Universităţii Mihăilene după adoptarea (în 1864) a Legii ce unifica structura învăţămîntului de toate gradele de dincolo şi dincoace de Milcov. La Universitatea ieşeană, ea îşi are în

persoana lui Alexandru D. Xenopol pe reprezentantul cel mai strălucit din partea răsăriteană a Europei; acesta nu este, însă, singurul exponent, dacă ne gîndim: ☞ (1) la interesul manifestat pentru respectiva direcție de preocupări de către Octav Botez, prin disertația doctorală susținută în 1925; ☞ (2) la preocupările profesorului Vasile Harea, doar parțial-reflectate în scrierile tipărite; ☞ (3) la contribuțiile profesorului Alexandru Husar, în cărți precum *Ideea europeană* (1993), *Lecțiile istoriei* (1995), *Periplu prin memorie* (1998), *Vremea de apoi* (2004), *Avem o misiune* (2004) etc.; ☞ (4) la angajarea pe direcția de care ne ocupăm a profesorilor Virgil Catargiu și Elena Puha, atît în activitatea didactică, cît și în cea publicistică.

Să nu uităm nici incidența cu acest domeniu (îndatorat de cronicarii moldoveni, iar apoi de prințul Cantemir) a cercetărilor și a publicațiilor datorate academicianului Alexandru Zub și regretatului profesor Vasile Cristian, fostul decan al Facultății de Istorie - Filosofie.

➢ **Dimitrie Cantemir:** • *Divanul sau Gîlceava Înțeleptului cu Lumea sau Giudețul sufletului cu trupul*, prima lucrare filosofică românească, tipărită (în limba română și greacă) la Iași, în 1698; cf.: D. Cantemir, *Opere*, ediție îngrijită și introducere de Virgil Cândea, Stela Toma și Nicolae Stoicescu, vol. 1, Editura „Minerva", București, 2003; • *Istoria ieroglifică în douăsprezece părți împărțită, așișderea cu 760 de sentențiĭ frumos împodobită, iară la sfîrșit cu a numerelor străine tîlcuitoare scară* (scrisă în românește la Constantinopol, în 1705); cf.: *ed. cit.*, vol. 1; • *Hronicul vechimei a romano - moldo - vlahilor* (Sankt - Petersburg, 1719 - 1722), tom 1 - 2, Tiporafia Mitropoliei, Iași, 1835 - 1836; cf.: *ed. cit.*, vol. 1; • *Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae* (1714 - 1716) / *Istoria creșterii și descreșterii curții otomane*, cu ediții în engleză (Londra, 1734), în franceză (Paris, 1743) și în germană (Hamburg, 1745), iar în românește în: Dimitrie Cantemir, *Opere*, vol. 3 - 4, Societatea Academică Română, București, 1875 - 1876;

➢ **Alexandru Scarlat Sturdza:** • *La Grèce en 1821 - 1822*, Leipzig, 1822; • *Études religieuses, morales et historiques*, Iași, 1842; • *Învățături religioase, morale și istorice alcătuite în limba franceză* (traduse românește de Filaret Scriban), „La Cantora Foaei Sătești", Iași, 1844; • *Notions sur la Russie*, „Dentu", Paris, 1858;

➢ **Mihail Kogălniceanu:** • *Cuvînt pentru deschiderea cursului de istorie națională în Academia Mihăileană*, în: „Foaia Sătească", Iași, 1843; retipărit la Editura Librăriei „Leon Alcalay", București, 1909;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Cine cunoaște cîtuși de puțin istoria*, în: „Timpul", an IV, nr. 108, 1879; • *Studii asupra situației*, în: „Timpul", an V, nr. 38, 39,

41, 42 şi 44, Bucureşti, 1880; • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secţ. „Arte. Arta literară. Prozodie"; secţ. „Teorie socială. Politică. Istorie" / subsecţ. *Gintă, teritoriu; Popoare tinere; Despre poporul român; Valoarea pozitivă şi negativă a emigraţiei; Consideraţii politice*), Editura Academiei, Bucureşti, 1993, pp. 137 - 153; 360 - 382;

➢ **Nicolae Milescu Spătarul:** • *Cronica pe scurt a Românilor*, Librăria „Socecu & Co.", Bucureşti, 1894; • *Manual, sau Steaua Orientului strălucind Occidentului; carte cu multe întrebări foarte de folos pentru multe trebi ale credinţei noastre* (în latină: *Enchiridion, sive Stella Orientalis Occidentali splendens*), Institutul European, Iaşi, 1997;

➢ **A. D. Xenopol:** • *Principiile fundamentale ale istoriei*, în: „Arhiva", anul IX, Iaşi, 1898, pp. 1 - 34, 125 - 160, 249 - 272, 362 - 391, 485 - 520, 619 - 643; anul X, 1899, pp. 1 - 37, 261 - 293, 385 - 464, 633 - 678; • *Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei*, în: „Analele Academiei", Memoriile secţiei de Istorie, s. II, tom 21, 1898 / 1899, pp. 463 - 479; • *Les principes fondamentaux de l'histoire*, „Ernest Leroux", Paris, 1899; • *Expunere pe scurt a principiilor fundamentale ale istoriei*, Tipografia „H. Goldner", Bucureşti, 1899; • *Principiile fundamentale ale istoriei*, Tipografia „H. Goldner", Iaşi, 1900; • *Les sciences naturelles et l'histoire*, în: „Revue philosophique", 1900; *L'hypothèse dans l'histoire*, Macon, 1901; • *Psychologie et histoire*, „Picard", Paris, 1901; • *Le caractère de l'hisoire*, în: „Revue philosophique", Paris, 1904; • *Noţiunea valorii în istorie*, Bucureşti, în: „Analele Academiei Române", secţia Istorie, 1905; • *Sociologia e Istoria*, în: „Rivista italiana di Sociologia", Roma, iulie - august, 1905; • *Cauzalitatea în succesiune* [5], Tipografia „Carol Göbl", Bucureşti, 1906; • *La notion de „valeur" en histoire*, în: „Revue de synthèse historique", Versailles, 1906; • *Evoluţia în istorie*, în: „Analele Academiei România", tom XXIX, secţiune Istorie, Bucureşti, 1907; • *Neconştientul în istorie*, Bucureşti, 1907, în *loc. cit.*, pp. 535 - 555; • *La théorie de l'histoire, deuxième édition des: Principes fondamentaux de l'histoire*, „Ernest Leroux", Paris, 1908; • *L'imagination en histoire*, în: „Revue de Sciences Historiques", Paris 1909; • *Zur Logik der Geschichte*, în: „Historische Zeitschrift", Bd. 102, Heft 3., din 29 mai 1909, pp. 473 - 498; • *Theorie et philosophie de l'histoire*, în: „Revue

Cuvînt înainte / 1. *Repetiţie şi succesiune universală* / 2. *Dubla formă a cauzalităţii* / 3. *Caracterul ştiinţific al istoriei* / 4. *Opinii eronate cu privire la scopul istoriei* / 5. *Factorii constanţi ai istoriei* / 6. *Evoluţia în istorie* / 7. *Auxiliarele evoluţiei* / 8. *Inconştientul în istorie* / 9. *Legile dezvoltării* / 10. *Materialul istoriei* / 11. *Seriile istorice* / 12. *Concepţia despre istorie* / 13. *Despre metodă în istorie*

Tabla de materii la volumul TEORIA ISTORIEI, *publicat de Alexandru D. Xenopol ca a doua ediţie a cărţii privitoare la* PRINCIPIILE FUNDAMENTALE ALE ISTORIEI

[5] Versiunea franceză apare în „Revue de Synthèse historique", Paris, 1904.

internationale de l'enseignement", tome 57, nr. 5, 1909, pp. 391 - 398; • *Istorie și geologie*, în: „Viața Românească", nr. 9, Iași, 1910; • *De la methode dans les sciences et dans l'histoire*, Impr. „L. Barnéoud & Co.", Paris, 1910; • *Despre metodă în științe și în istorie*, Tipografia, „Carol Göbl", București, 1910; • *Le scienze positive e le scienze storiche*, Roma, 1913; • *La causalité dans la série historique*, Paris, 1913; • *Ideile de legi și de prevederi*, „Socec", București, 1913; • *Le caractère scientifique de l'histoire*, Louvain, 1914; • *Natur und Geschichte*, München - Berlin, 1914;

➢ **Petre Andrei:** • *Concepția filosofică contemporană a istoriei*, în: „Convorbiri literare", nr. 9 - 10, București, 1919, pp. 639 - 647, ret. în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1973, pp. 345 - 351;

➢ **Ioan Lupu:** • *Istoriografia română în 1921 - 1922* (în colaborare), Editura „Cartea Românească", București, 1924;

➢ **Ștefan Zeletin:** • *Istoria socială: cum poate deveni istoria o știință a cauzalității*, Editura Revistei „Pagini Agrare și Sociale", București, 1925;

➢ **Octav Botez:** • *A. D. Xenopol, teoretician și filosof al istoriei* (teză de doctorat), Universitatea din Iași, Facultatea de Litere și Filosofie, 1925; • *A. D. Xenopol, teoretician și filosof al istoriei*, studiu critic, Tipografia „Ion C. Văcărescu", București, 1928; reed. la: „Casa Școalelor", București, 1928;

➢ **Vasile Harea:** • *Mesianismul rusesc din secolele XV și XVI*, în: „Viața Românească", Iași, 1927; • *Românii de peste Nistru*, „Cartea Românească", București, 1934; • *Ideea ciclurilor istorico - geografice la Dimitrie Cantemir și Antioh Cantemir*, în: „Revista de Istorie și Teorie Literară", tom 22, nr. 2, București, 1973;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Filosofia contemporană a istoriei*, vol. 1, Societatea Română de Filosofie, București, 1930; • *Din problemele culturii europene*, Societatea Română de Filosofie, București, 1931; Editura Fundației „Intellegentia", București, 1998; • *Filosofia istoriei*, în volumul: *Omagiu lui Constantin Rădulescu Motru*, Societatea Română de Filosofie, București, 1932; • *Probleme de teoria culturii și istorie la A. D. Xenopol (1868 - 1880)*, în: „Studii și cercetări", an VII, fasc. 1, Filiala Iași a Academiei Române, 1956; • *N. Berdiaev, filosof al istoriei*, în: „Revista de Filosofie", tom 15, nr. 3, Editura Academiei, București, 1968;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Destinul omenirii*, 1938 - 1941;

➢ **Constantin Nicuță:** • *Les rapports de l'histoire et de la sociologie d'apres A. D. Xénopol*, Editura „Datina Românească", Vălenii de Munte, 1940;

➢ **Matila Ghyka:** • *A Documented Chronology of Roumanian History from Pre-historic Times to the Present Day*, „Blackwell", Oxford, 1941;

➢ **Alexandru Tănase;** Damian Hurezeanu (coord.): • *Filosofia istoriei: studii*, Editura Politică, București, 1969;

➢ **Virgil Catargiu:** • *Filosofia istoriei la Dimitrie Cantemir* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iași, 1971; • *Vasile Pîrvan, filo-*

sof al istoriei (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 1978; • *Vasile Pîrvan, filosof al istoriei,* Editura „Junimea", Iaşi, 1982; • *Perspective filosofice asupra istoriei,* Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2003;

➢ **Ştefan Bârsănescu:** • *Alexandru D. Xenopol şi problema personalităţii în istorie,* în: Leonid Boicu; Alexandru Zub (coord.), *A. D. Xenopol. Studii privitoare la viaţa şi opera sa,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1972;

➢ **Maria Carpov:** • *Studiu introductiv* (traducere şi note) la: Jacques Le Goff, *Pentru un alt Ev Mediu; valori umaniste în cultura şi civilizaţia Evului Mediu,* Editura „Meridiane", Bucureşti, 1986; • *Prefaţă* (traducere şi note) la: Claude Henri de Rouvroy Saint - Simon, *Memorii,* Editura „Univers", Bucureşti, 1990; • *Prefaţă* (traducere şi note) la: Paul Zumthor, *Babel sau nedesăvîrşirea,* „Polirom", Iaşi, 1998; • *Prefaţă* la: Eugenio Garin, *Omul Renaşterii,* „Polirom", Iaşi, 2000;

➢ **Elena Puha:** • *Conştiinţă istorică* (în colaborare cu Vasile Cristian), Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989;

➢ **Alexandru Husar:** • *Ideea europeană sau noi şi Europa (istorie, cultură, civilizaţie),* Institutul European, Iaşi, respectiv „Hyperion", Chişinău, 1993; • *O TEMPORA !... Lecţiile istoriei,* Institutul European, Iaşi, 1995; • *O TEMPORA !... Periplu prin memorie,* Institutul European, Iaşi, 1998; • *O TEMPORA !... Vremea de apoi,* Editura „Alfa", Iaşi, 2004; • *Avem o misiune,* Redacţia Publicaţiilor pentru Străinătate, Bucureşti, 2004;

➢ **Radu Dudău:** • *Filosofia analitică a istoriei* (teză de licenţă), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 1996; • *Modele ale explicaţiei în istoriografie,* în: „Revista de istorie socială", nr. 1, 1997, pp. 271 - 290; • *Istorism şi istoricism,* în: „Revista de istorie socială", nr. 1, 1998, pp. 301 - 307;

➢ **Ion Căpreanu:** • *Mişcarea naţională a românilor din Bucovina pentru unitate naţională şi statală,* Editura „Moldova", Iaşi, 1999;

➢ **Teodor Dima:** • *Le général et individuel, le caractèr concret et théorique dans l'histoire,* în: Luc Langlois et Jean - Marc Narbonne (eds.), *Actes du XXVIIe Congrès de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française,* Les Presses de l'Université Laval, Québec, 2000, pp. 355 - 360;

➢ **George Pruteanu:** • *Partidul şi partida: atitudini politice,* Editura „Universal Dalsi", Bucureşti, 2000; • *Cronica unei mari dezamăgiri: o istorie mediatică,* Editura Institutul European, Iaşi, 2000;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Interferenţe între istorie şi cultură,* Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2001;

➢ **Preafericitul Daniel:** • *Dăruire şi dăinuire: raze şi chipuri de lumină din istoria şi spiritualitatea românilor,* „Trinitas", Iaşi, 2005;

➢ **Irina Frasin:** • *Les Grecs et les barbares. L'image de l'etrager dans l'art grec de la fin de l'age classique,* în vol.: *Le même et l'autre. Identité et difference,*

Actes du XXXI-ème Congrès International de l'Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française (A. S. P. L. F.) Budapesta, 29 august - 3 septembrie 2006, pp. 709 - 719; • *Reprezentări ale barbarului pentru vechii greci*, în vol.: *Idei și valori perene în științele socio-umane*, XIV, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 100 - 108; • *Divinizarea lui Alexandru cel Mare. Imaginea cuceritorului în Orient*, în vol.: *Idei și valori perene în științele socio-umane*, XIII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2008, pp. 36 - 46; • *Cultură și imperiu. O perspectivă asupra cuceririi macedonene*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2010.

În privința pregătirii din al treilea ciclu, în ultimile decenii, la Iași, s-au abilitat ca doctori în etică și filosofia moralei (în afara celor deja menționați în capitolele precedente): **Veronica Anton** (2008), **Doina Grigoraș** (1998), **Felicia Iuroaia** (2005), **Daniela Lupușoru** (2005), **Adriana Melhede** (2007), **Violeta Marilena Țuțui** (2009), sub coordonarea profesorului Ioan Grigoraș; **Irinel Cocuz** (2010), sub îndrumarea profesorului Carmen Cozma.

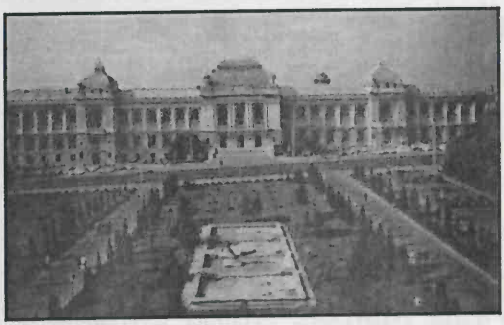

Universitatea Agronomică „Ion Ionescu de la Brad" (terminată după anul 1944) și corpul principal al Universității „Al. I. Cuza", în a cărui aripă de nord s-a înființat inclusiv învățământul superior agronomic

3.5.2. *Filosofia socială*[6] și disciplinele desprinse (la mijlocul secolului al XIX-lea, respectiv mai aproape de vremurile noastre) din cîmpul problematic al acesteia – *SOCIOLOGIA* și *ASISTENȚA SOCIALĂ* – au la Iași antecedente remarcabile, de-ar fi să-i pomenim pe Nicolae Milescu Spătarul, Alexandru Scarlat Sturdza (născut la Iași), pe Alexandru D. Xenopol (născut la Iași), pe Constantin Dimitrescu - Iași (cel care, în 1896, avea să inaugureze primul curs de *Sociologie* din România, la Universitatea București) și pe Dimitrie Gusti (născut la Iași), creator al școlii sociologice românești cu cea mai amplă au-

[6] Gheorghe Teodorescu (coord.), *Un secol de sociologie românească*, Editura „Axis", Iași, 1997

dienţă. Să nu-i uităm, apoi, pe cei care, născuţi la Iaşi, aveau să contribuie la afirmarea disciplinei şi pe alte meleaguri: Spiru Haret, Adrian Marino, Mihail Musi Cernea, primul sociolog al Băncii Mondiale.

Dintre cei legaţi pentru o vreme (mai mult sau mai puţin îndelungată) de Iaşi, au incidenţă şi cu sociologia profesorii: Ion Ionescu de la Brad, Simion Mehedinţi, Constantin Stere, Garabet Ibrăileanu, Gheorghe Zane, Alexandru Bărbat, Constantin Nicuţă şi alţii.

După „reabilitarea" disciplinei abolite sub dictatul reformei impuse învăţământului românesc de ocupantul sovietic, la Iaşi s-au manifestat în direcţia *sociologiei generale* profesorii: Iosif Natansohn, Anton Carpinschi, Elisaveta Stănciulescu, Ion Ionescu, Gheorghe Teodorescu şi Dumitru Stan. Cursuri de *introducere în sociologie* au ţinut, între alţii, George Neamţu, Dumitru Pichiu (Universitatea Tehnică „Gh. Asachi") şi Doru Tompea (Universitatea „Petre Andrei"), în direcţia *psiho-sociologiei* s-au manifestat profesorii Vasile C. Ciocârlan şi Tănase Sârbu, iar de *istoria sociologiei* (respectiv de *istoria doctrinelor sociologice*), s-au ocupat, între alţii, profesorii Petre Dumitrescu, Mihai Baciu, Elisaveta Stănciulescu, Dumitru Stan şi alţii.

În orizontul cercetărilor „de ramură", la Universitatea „Al. I. Cuza" şi la celelalte instituţii de învăţământ superior din Iaşi, s-au impus: ☞ (1) Rodica Cepăreanu, Adrian Neculau şi Vasile C. Ciocârlan, pe linia *sociologiei* (respectiv a *psiho - sociologiei*) *industriale*; ☞ (2) Vasile Miftode, Anton Carpinschi, Despina Strugariu, Elena Tănase, şi alţii, în direcţia *sociologiei urbane*, a *sociologiei rurale*, respectiv a *sociologiei rural - urbanului*; ☞ (3) Alexandru Bărbat, Ioan Tiberiu Popescu, Vasile Miftode, George Neamţu şi alţii, în cîmpul metodologic al cercetărilor sociale; ☞ (4) Vasile Miftode, Silvia Obreja Cernichevici, Stela Iancu, Vasile C. Ciocârlan, Elisaveta Stănciulescu, Ion Ionescu şi alţii, sub semnul *sociologiei educaţiei*; ☞ (5) Iosif Natansohn, Ion Străchinaru, Vasile C. Ciocârlan, Mihai Baciu, Elisaveta Stănciulescu şi alţii, în problemele de *sociologie a populaţiei* şi, respectiv, de *sociologie a familiei*; ☞ (6) Mihai Baciu, Gheorghe Teodorescu, Şerban Fotea şi alţii, pe teme de *sociologie a comunicaţiilor de masă*; ☞ (7) Vasile C. Ciocârlan, Mihai Păstrăguş, Dumitru Stan, în direcţia *sociologiei culturii*; ☞ (8) Gheorghe Teodorescu, în orizontul *sociologiei politice*; ☞ (9) George Neamţu, Florin - Daniel Şandru,

pe coordonatele *sociologiei juridice*; ☞ (10) Nicu Gavriluță, pe registrul *sociologiei religiei*, respectiv în cel al *sociologiei stilurilor de viață*.

De relația sociologiei cu *etica* a dat seamă, între alții, Ion Străchinaru și Virgil Catargiu, iar de raportarea aceleiași discipline la *axiologie* s-a ocupat, între alții, Constantin Albuț.

În lista principalelor contribuții din sfera gîndirii sociale și a sociologiei ieșene *stricto sensu* se vor regăsi nu mai puțin de 59 de autori:

➢ **Mihai Eminescu:** • *Austro - Ungaria și naționalitățile*, în „Timpul", an V, nr. 83, București, 1880; • *Patologia societății noastre*, în: „Timpul", an V, nr. 3, 1881; • *Reflecțiunile unui agricultor asupra „legei tocmelilor agricole"*, în: „Timpul", an VII, nr. 32, 1882; • *Opere* (coord. Dimitrie Vatamaniuc), vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Sociologie și politică", „Teorie socială. Politică. Istorie"), Editura Academiei, București, 1993, pp. 69 - 86, 350 - 385;

➢ **Nicolae Milescu Spătarul:** • *Cartea în care e descrisă călătoria prin Siberia, din orașul Tobolsk, pînă la hotarul Chinei* (pe scurt: *De la Tobolsk, pînă în China: note de călătorie*), traducere după versiunea greacă de George Sion, București, 1888; • *Călătorie în China (1675 - 1677)*, traducere și prefață de Em. C. Grigoraș, Tipografiile Române Unite, București, 1926; • *Siberia și China*, trad. de V. Solovoi și A. Kidel, Chișinău, 1956; • *Jurnal de călătorie în China*, traducere, îngrijire și prefață de Corneliu Bărbulescu, București, 1956 (reed. 1958, 1962, 1974, 1987); Editura „Litera", Chișinău, 2002; • *Descrierea Chinei*, traducere, îngrijire și prefață de Corneliu Bărbulescu, București, 1958 (reed. 1975); Editura „Litera", Chișinău, 2002; • *Manual, sau Steaua Orientului strălucind Occidentului; carte cu multe întrebări foarte de folos pentru multe trebi ale credinței noastre* (în latină: *Enchiridion, sive Stella Orientalis Occidentali splendens*), introducere și traducere de Traian Diaconescu, Institutul European, Iași, 1997;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iași:** • *Studii de psihologie socială*, vol. îngrijit de Panait Mușoiu, București, fără an; • *Spiritul democratic în literatură, arte, știință*, în: „Revista Pedagogică", nr. 3 - 4, 1892; București, 1927;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Despre poporație. Statistica, teoria și politica ei: studiu economic*, Iași, 1899; ediția a doua, revăzută și adăugită, București, 1924, respectiv 1929; • *Meseriașul român*, ediția a doua, Iași, 1944;

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Conștiința socială. Studiu sociologic*, Iași, 1900;

➢ **A. D. Xenopol:** • *Sociologia e Istoria*, în: „Rivista italiana di Sociologia", Roma, iulie - august, 1905; • *La prévision en sociologie* (comunicare), Paris, 1912;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Sociologia războiului*, Editura și Institutul de Arte Grafice „C. Sfetea", București, 1915; ret. la Editura Institutului Social Român, București, 1934; • *Comunism, socialism anarhism, sindicalism și bolșe-*

vism, Tipografia „Gutenberg", Bucureşti, 1920; • *Sociologia militans. Introducere în sociologia politică*, Editura Institutului Social Român, Bucureşti, 1934; • *La Monographie et l'Action Monographique en Roumanie*, Les Éditions „Domat - Montchrestien", Paris, 1935; reed. în 1937; • *La science de la realité sociale. Introduction à un système de sociologie, d'éthique et de politique*, „Félix Alcan" / „P. U. F.", Paris, 1941; • *Sociologia militans: cunoaştere şi acţiune în serviciul naţiunii*, 2 vol., Fundaţia „Regele Mihai I", Bucureşti, 1946; • *PRINCIPIILE UNUI SISTEM DE SOCIOLOGIE, ETICĂ ŞI POLITICĂ*[7] (*Introducere la cursul de Istoria filosofiei greceşti, etică şi sociologie*[8], Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl", Bucureşti, 1910); *Despre natura vieţii sociale*, 1910; *Doctrina şi metoda şcolii sociologice de la Bucureşti*, 1936; *Sociologia şi ştiinţele sociale*, 1937; *Cercetări parţiale şi cercetări integrale sociale*, 1936; *Paralelismul sociologic*, 1937; *Sociologia unităţilor sociale*, 1936); • *SOCIOLOGIA MONOGRAFICĂ*[9] (*Sociologia monografică, ştiinţă a realităţii sociale*, 1934; *Consideraţii asupra unui sistem de sociologie, etică şi politică*, 1940; *Legile unităţilor sociale*, 1943); • *MONOGRAFIA SOCIOLOGICĂ*[10] (*Temeiurile teoretice ale cercetărilor monografice*, 1936; *Un sistem de cercetări sociologice la teren*, 1940; *Introducere la monografia sociologică a unui sat românesc*, 1939; *Cercetarea monografică a întreprinderilor*, 1948; *Monografia sociologică*, 1940); • *SOCIOLOGIE ROMÂNEASCĂ*[11] (*Sociologie românească*, 1936; *Acţiunea monografică în România*, 1935; *Starea de azi a satului românesc*, 1938; *Ştiinţa naţiunii*, 1937; *Mişcarea monografică*, 1945); • *Curs de sociologie*, Bucureşti, 1945 - 1946; • *SOCIOLOGIA NAŢIUNII / SOCIOLOGIA RELAŢIILOR INTERNAŢIONALE / ŞTIINŢA PĂCII*, în: D. Gusti, *Opere*, vol. 4, Editura Academiei, Bucureşti, 1970, pp. 7 - 196, respectiv 265 - 304; • *Autobiografia, ca autosociologie a unei vieţi* (în: Dimitrie Gusti, *Opere*, vol. 5, *Fragmente autobiografice*, Editura Academiei, Bucureşti, 1971); • *Cunoaştere şi acţiune în serviciul naţiunii*, 2 vol., Institutul de Ştiinţe Sociale al României, Bucureşti, 1939, 1940;

➢ **Petre Andrei:** • *Sociologia revoluţiei*, Tipografia „Lumina Moldovei", Iaşi, 1921; ret. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, cu un *Cuvînt*

---

[7] Titlul folosit de editori pentru a desemna contribuţiile reunite în prima secţiune din volumul I al *Operei* lui Dimitrie Gusti, Editura Academiei, Bucureşti, 1968, pp. 205 - 273

[8] Textul lecţiei inaugurale, pe care a ţinut-o la 8 aprilie 1910, în aula Universităţii din Iaşi (apărută în „Convorbiri literare", an 44, vol. 2, nr. 6, 1910, iar în broşură, la Insitutul de Arte Grafice „Carol Göbl", Bucureşti, 1910; ret. în: *Sociologia militans*, vol. I, 1935, pp. 24 - 41

[9] Titlurile din paranteză configurează (în: D. Gusti, *Opere*, I, Editura Academiei, Bucureşti, 1968, pp. 277 - 368), sistemul sociologic, ca primă parte din „Problema sociologiei".

[10] Urmează (în: *loc. cit.*, pp. 369 - 458) contribuţiile ce dau seamă de a doua parte din „Problema sociologiei", cea legată de metodă şi metodologie.

[11] Secţiunea cu care se încheie primul volum din opera gînditorului român (*loc. cit.*, pp. 461 - 513) acoperă contribuţii din perioada 1936 - 1945.

Introducere // *Partea întîi* [Teorie și metodă]: Capitolul 1: *SOCIOLOGIA CA ȘTIINȚĂ* [Contra unei științe a sociologiei / Sociologia și filosofia / Sociologia și științele sociale / Știința și practica socială / Problemele legii în viața socială] / Capitolul 2: *CE ESTE SOCIOLOGIA ?* [Mecanicismul sociologic / Nominalism și realism sociologic / Concepția sociologică universalistă / Sociologia obiectivistă franceză / Sociologia formalistă / Concepția relaționismului / Concepția lui Max Weber asupra sociologiei (Concepția lui Werner Sombart asupra sociologiei) / Caracterele sociologiei ca știință și diviziunile ei] / Capitolul 3: *RAPORTURILE DINTRE SOCIOLOGIE ȘI ALTE ȘTIINȚE* [Sociologia și istoria / Sociologia și psihologia / Modul de exprimare a gîndirii și mijloacele de comunicare a ideilor / Sociologia și epistemologia. Concepția sociologică a cunoștinței și a culturii / Sociologia și pedagogia] / Capitolul 4: *METODOLOGIA SOCIOLOGIEI* [Metoda anchetelor și a monografiei / Metoda statistică / Metoda comparației] // *Partea a doua* [Esența și structura societății]: Capitolul 5: *CE ESTE SOCIETATEA: NATURA ȘI ESENȚA EI* [Teoria organicismului / Teoria organicismului contractual / Teoria economică a societății / Teoria psihologică a societății / Ce este faptul social ?] / Capitolul 6: *FACTORII ȘI CONDIȚIILE VIEȚII SOCIALE* [Conștiința socială / Ce este mulțimea și care sînt caracterele ei ? / Tradiția și solidaritatea / Autoritatea / Sociogeografia / Antroposociologia. Problema rasei] / Capitolul 7: *GENEZA VIEȚII SOCIALE ȘI FORMELE EI* [Care sînt formele de societate cele mai elementare și mai originare ? / Ce este națiunea ?] / Capitolul 8: *STRUCTURA ȘI EVOLUȚIA SOCIETĂȚII* [Problema claselor sociale / Cum apar clasele sociale ? / Care este raportul dintre clase ? / Evoluție și revoluție]

Tabla de materii la volumul SOCIOLOGIE GENERALĂ (ediția a III-a), retipărit în: Petre Andrei, OPERE SOCIOLOGICE III, Editura Academiei Române, București, 1978, pp. 19 - 453

introductiv, de Mircea Mâciu, Editura Academiei, București, 1975, pp. 37 - 104; reed. la Editura „Polirom", Iași, 1998; • *Die soziologische Auffassung der Erkenntnis*, „Otto Harrossowitz" Verlag, Leipzig, 1923; • *Probleme de sociologie*, Editura Casei Școalelor, București, 1927; • *Das Problem der Methode in der Soziologie*, Leipzig, 1927; • *Curs de sociologie specială*, Iași, 1935 - 1936, text publicat pentru prima dată în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 4, cu un *Cuvînt introductiv*, de Mircea Mâciu, Editura Academiei Române, București, 1983, pp. 219 - 361; • *Sociologie generală*, „Scrisul Românesc", Craiova, 1936; reed. la: Editura Academiei, București, 1970; ret. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 3, cu o *Notă introductivă* de Mircea Mâciu, Editura Academiei Române, București, 1978, pp. 17 - 444; • *SOCIOLOGIA CULTURII* [12], în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, cu un *Cuvînt introductiv*, de Mircea Mâciu, Editura Academiei, București, 1975, pp. 193 - 260; • *Știința sociologiei: obiect, legi și metode proprii de cercetare*, ret. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 2, Editura Academiei Române, București, 1975, pp. 285 - 374; • *Mecanicism și teleologism în sociologia contemporană*, în: „Studii sociologice și etice", Institutul de Arte Grafice „N. V. Ștefăniu", Iași, 1915; ret. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei Române, București, 1973, pp. 61 - 131;

[12] Sub acest generic, sînt reunite contribuții ale gînditorului ieșean publicate, de-a lungul anilor, sub titlul: *Etică națională, sau etică universalistă ?; Criza culturii și rolul universității; Cultura socială și politica în școală; Politica culturală a noului stat român; Problema autorității; Henri Bergson și O Spengler, doi filosofi neoromantici; Considerațiuni asupra romantismului*

➢ **Maria Buţureanu:** • *Femeia. Studiu social*, Iaşi (?), 1921;

➢ **Mihai D. Ralea:** • *L' idée de révolution dans les doctrines socialistes*, „Marcel Rivière", Paris, 1923; • *Révolution et Socialisme. Essai de bibliographie*, thèse complémentaire, Paris, 1923; • *Contribuţii la ştiinţa societăţii*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1927; • *Introducere în sociologie*, Fundaţia Culturală „Principele Carol", 1927; reed. la: Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1944; • *Ideea de revoluţie în doctrinele socialiste: studiu asupra evoluţiei tacticii revoluţionare*, Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1930; reed. la: Editura „Albatros", Bucureşti, 1997; • *Istoria ideilor sociale*, Craiova, 1930; • *Sociologia succesului* (în colaborare cu Traian Hariton, alias Herseni), Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1962; • *Scrieri*, vol. 3 (*Proudhon ...; Ideea de revoluţie; revoluţie şi socialism ...*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1981; vol. 4 (*Studii de sociologie; recenzii*), Editura „Minerva", Bucureşti, 1988;

➢ **Ştefan Zeletin:** • *Burghezia română, originea şi rolul ei istoric*, Editura „Cultura Naţională", Bucureşti, 1925; reed. la: Editura „Humanitas", Bucureşti, 1991, 2006; Editura „Nemira", Bucureşti, 1997; • *Forme de gîndire şi forme de societate*, în: „Revista de Filosofie", tom XX, nr. 3, Bucureşti, 1935;

➢ **Ioan Lupu:** • *Mystisches Denken bei den Rumaenen – die Träume: soziologische Beiträge*, „Isidor Wiegler", Cernăuţi, 1926; • *Lumea de dincolo. O problemă de sociologie*, „Viaţa Românească", Iaşi, 1931;

➢ **Valeriu Buţureanu:** • *Solidarismul social*, Iaşi (?), 1929; • *Determinismul social*, Iaşi (?), 1932; • *Ideea de progres*, Iaşi (?), 1933;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Cercetări filosofice şi sociologice*, Tipografia „Alexandru Ţerek", Iaşi, 1935; • *Antisemitismul şi cauzele lui sociale*, Editura Partidului Social - Democrat, Bucureşti, 1945; reed. la: Editura „Albatros", Bucureşti, 2000; • *Semnificaţia socială a romanelor lui Petru Dumitriu*, în: „Studii şi cercetări ştiinţifice", an. 9, 1958; • *Originea socială a spiritualismului substanţialist*, în manuscris;

➢ **Vasile Harea:** • *Sociologia satului şi a oraşului; Teoria şi tehnica monografiei sociologice; patologiile sociale*, în: *Cursuri libere de vară*, Soroca, 1935; • *Manual de sociologie pentru licee şi şcoli normale* (în colaborare cu Petre Andrei), Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1938, 1942, 1943;

➢ **Alexandru Bărbat:** • *Desvoltarea şi structura economică a Ţării Oltului cu un plan de organizare*, „Tipografia naţională", Cluj, 1938; • *Inventarul şi bugetul real al unei gospodării ţărăneşti din Ţara Oltului*, extras din „Sociologie Românească", nr. 1 - 3, an 3, „Principele Carol", Bucureşti, 1938; • *Drăguş, un sat din Ţara Oltului (Făgăraş). Manifestări economice. Structura economică a satului*, Institutul de Ştiinţe Sociale al României, Bucureşti, 1944; • *Statistica şi monografia în cadrul metodei istorice*, extras „Observatorul Social - Economic", Editura „Astra", Braşov, 1946; • *Statistica şi monografia în cercetarea exploatărilor agricole. Comunicare*, „Cartea Ardeleană", Braşov, 1947; • *Cu privire la legătura*

dintre statistică și sociologie, în: „Studii economice", Iași, 1970, pp. 129 - 143; • *Statistica în sistemul științelor sociale*, în: „Revista de Filosofie", tom 17, nr. 5, București, 1970; • *Teoria statisticii sociale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1971; • *Teorie și statistică socială*, București, 1972; • *Sociologia în acțiune* (în colaborare), vol. 1 - 3, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1972 - 1976;

➢ **Constantin Nicuță**: • *Les rapports de l'histoire et de la sociologie d' apres A. D. Xénopol*, Editura „Datina Românească", Vălenii de Munte, 1940;

➢ **Ilie Grămadă**: • *Religia și fenomenele sociale*, în: „Candela", an LVII, Editura „Țerek", Iași, 1946, pp. 453 - 483;

➢ **Iosif Natansohn**: • *Procesul formării națiunii socialiste române*, Academia „Ștefan Gheorghiu", București, 1959; • *Originalitatea operei sociologice a lui Dumitru Drăghicescu* (în colaborare cu Titus Raveica), în: „Revista de Filosofie", tom 13, nr. 12, Editura Academiei, București, 1966; • *Interpretarea sociologică a conceptelor de statut și rol*, în: „Revista de Filosofie", tom 17, nr. 6, 1970; • *Curs de sociologie generală*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1971; • *Sociologia în impas ?*, Editura „Junimea", Iași, 1972; • *Sociologia în acțiune* (coord., în colaborare cu Vasile Pavelcu și Ioan Grigoraș), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1972 - 1976;

1. Prefață / 2. Impas sau criză ? / 3. Sociologii despre virtuțile și limitele sociologiei în căutarea rădăcinilor crizei [3.1. Drama sociologiei: în căutarea propriului loc în sistemul științelor sociale / 3.2. „În căutarea unei teorii"] / *4. Anomie și alienare / 5.Criza epocii – epoca crizelor / 6. Note explicative*

Tabla de materii la volumul SOCIOLOGIA ÎN IMPAS ?, publicat de Iosif Natansohn, la Editura „Junimea", din Iași, în 1972

➢ **Mihail Musi Cernea**: • *Profilul spiritual al clasei muncitoare: cercetări sociologice* (în colaborare), București, 1964; • *Resursele umane ale întreprinderii* (în colaborare), București, 1969; • *Procesul de urbanizare în România: zona Brașov* (în colaborare), București, 1970; • *Două sate: structuri sociale și proces tehnic* (în colaborare), București, 1970, • *Changing Society and Family Change: The Impact of the Cooperative Farm on the Peasant Family*, Stanford, 1971; • *Sociologia cooperativei agricole*, București, 1974; • *Monographic Research on Rural Communities in Romanian Sociology*, Viena, 1974; • *Sociologia americană: tendințe și controverse*, București, 1974; • *Evaluating Agricultural Extension Projects* (în colaborare), 1977; • *Entry Points for Sociological Knowledge in the Project Cycle*, 1979; • *Indigenous Anthropologists and Development - Oriented Athropology*, 1982; • *Putting People First: Sociological Variables in Development Projects*, Oxford, 1985; 1991; • *Putting People First: Sociological Variables in Rural Development* (ed.), New York, Oxford, Toronto, Hong Kong, 1985; • *Involuntary Resettlement in Development Projects: Policy Guidelines in World Bank Financed Projects*, 1988; • *Nongovernmental Organizations and Local Development*, 1989; • *Poverity Risks from Population Displacement*,

1990; • *Sociologists in a Development Agency: Observations from the World Bank*, 1991; • *A Sociological Framework: Policy, Enviroment, and Social Actors for Tree Planning: Some Methological Issues*, 1992; • *Retooling in Applied Social Investigations for Development Planning. Some Methological Issues*, 1992; • *Anthropological and Sociological Research for Policy Development on Population Resettlement*, 1993; • *Sociology, Anthropology and Development*, Washington, 1993; • *Primero la Gente*, Mexico, 1994; • *Understanding and Preventing Impoverishment from Development - Induced Displacement*, Oxford, 1995; • *Social Organization and Development Anthropology: Malinowskyi Award Lecture*, 1995; • *Social Assessments for Better Development* (în colaborare), Washington, 1997; • *L'argument humain: les variables sociologiques du development* (în colaborare), Paris, 1998; • *Risks and Reconstruction. Experiences of Resettlers and Refugees* (în colaborare), Washington, 2000;

➢ **Virgil Constantinescu (Galiceni):** • *Sociologie generală* (în colaborare), ediția a II-a, Bucureşti, 1965; • *Două sate – structuri sociale şi progres tehnic* (în colaborare), Editura Politică, Bucureşti, 1970; • *Procesul de urbanizare în Republica Socialistă România* (în colaborare), Editura Academiei, Bucureşti, 1970; • *Contribuții critice la studiul sistemului sociologic al lui Dumitru Drăghicescu* (teză de doctorat), Universitatea Bucureşti, 1971; • *Sistemul sociologic al lui Dumitru Drăghicescu*, Editura Academiei, Bucureşti, 1976; • *Teorii sociologice contemporane* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1985; • *Sociologie* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1991; • *Sociologie. Manual pentru clasa a X - a* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1993; • *Sociologie. Manual pentru clasa a X - a* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1993; • *Sociologia comunităților rurale*, Editura Fundației „România de Mîine", Bucureşti, 2007;

➢ **Mihail Kogălniceanu:** • *Texte social-politice alese*, Editura Politică, Bucureşti, 1967;

➢ **Alexandru Dima:** • *Probleme de literatură comparată şi sociologie literară*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1970;

➢ **Vasile C. Ciocârlan:** • *Natura şi locul raporturilor interpersonale în sistemul relațiilor interumane*, Universitatea Bucureşti, 1970;

➢ **George Călinescu:** • *Texte social-politice: 1944 - 1965*, Editura Politică, Bucureşti, 1971; • *Cultură şi națiune* (antologie), „Albatros", Bucureşti, 2002;

➢ **Mihai Sărmăşanu:** • *Tradiție şi actualitate în cercetarea sociologică ieşeană*, în vol.: *Forța de muncă, obiect de investigare interdisciplinară*, Iaşi, 1971, pp. 20 sqq.;

➢ **Petre Dumitrescu:** • *Concepția sociologică a lui Émile Durkheim*, Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971;

➢ **Ştefan Bârsănescu:** • *Pedagogia şi sociologia în cercetarea multidisciplinară*, în: Dan Pavelescu (coord.), *Cercetările multidisciplinare şi interdisciplinare.*

Originea, dezvoltarea și perspectivele lor, lucrările sesiunii științifice a Academiei din 5 - 7 aprilie 1971, Editura Academiei, București, 1972;

➢ **Adrian Neculau:** • *Sociologie în acțiune* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, vol. 1, 1972, vol. 2, 1973; • *Introducere în dinamica grupurilor*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1974; • *Elemente de sociologie industrială*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1975; • *Liderii în dinamica grupurilor*, Editura Științifică, București, 1977; • *Grupurile de adolescenți*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977; • *Tineretul și lumea contemporană* (coord.), Editura „Junimea", Iași, 1985; • *Comportament și civilizație* (coord.), Editura Științifică, București, 1988; • *A trăi printre oameni*, Editura „Junimea", Iași, 1989; • selecția textelor și prefața la: *Reprezentările sociale*, Editura „Știință și Tehnică", București, 1995; reed. la: Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Țiganii – o abordare psihosociologică* (în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1996; • *Minoritari, marginali, excluși* (coord.), Editura „Polirom", Iași, 1996; • *Cîmpul universitar și actorii săi* (coord.), Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Memoria pierdută; eseuri de psihosociologia schimbării*, Editura „Polirom", Iași, 1999; • *Sărăcia – aspecte psiho-sociale* (coord.), Editura „Polirom", Iași, 1999; • *Analiză și intervenție în grupuri și organizații* (coord.), Editura „Polirom", Iași, 2000;

➢ **Mihai Sărmășanu:** • *Tradiție și actualitate în cercetarea sociologică ieșeană*, în vol.: *Sociologia în acțiune*, Ed. Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1972, pp. 171 - 182;

➢ **Vasile Miftode:** • *Sociologia educației* (în colaborare cu Silvia Cernichevici și Stela Iancu), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1975; • *Introducere în sociologia educației*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1976; • *Sociologia rurală* (coord.), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1977; • *Elemente de sociologie rurală* (în colaborare cu Anton Carpinschi și Despina Strugariu), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1977; • *Migrațiile și dezvoltarea urbană: o analiză istorică și prospectivă a rural - urbanului*, Editura „Junimea", Iași, 1978; • *Metodologia sociologică: tehnici principale*, Iași, 1979; • *Curs de metodologie sociologică: tehnici de culegere a datelor*, vol. 1 - 2, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1979 - 1980; • *Introducere în metodologia investigației sociologice*, Editura „Junimea", Iași, 1982; • *Elemente de sociologie rurală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984; • *Sociologia educației*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1986; • *Sociologia educației*, vol. 1, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1987; • *Metodologia cercetării conștiinței sociale*, vol. 1 - 2, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1987; • *Teorie și metodă în asistența socială. Elemente introductive*, Editura Fundației „Axis", Iași, 1994; • *Metodologia sociologică: metode și tehnici de cercetare sociologică*, Editura „Porto - Franco", Galați, 1995; • *Dimensiuni ale asistenței sociale: forme și strategii de protecție a grupurilor*

defavorizate (coord.), Editura „Eidos", Botoşani, 1995; • *Acţiune socială în perspectiva interdisciplinară* (în colaborare), Editura „Proema", Baia - Mare, 1998; • *Fundamente ale asistenţei sociale: teorii, metode, tehnici specifice şi exemple practice destinate universitarilor şi profesioniştilor din Serviciile sociale*, Editura „Eminescu", Bucureşti, 1999; • *Populaţii vulnerabile şi fenomene de auto-marginalizare* (coord.), Editura „Lumen", Iaşi, 2002; • *Tratat de metodologie sociologică: tehnici de investigaţie de teren, elaborarea proiectelor de intervenţie*, Editura „Lumen", Iaşi, 2003; • *Dezvoltarea comunităţilor etno-culturale: integrare europeană şi interculturalitate* (în colaborare), Editura „Expert Projects", Iaşi, 2003; • *Tratat de asistenţă socială*, vol. 1, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2003; • *Sociologia populaţiilor vulnerabile: teorie şi metodă* (coord.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Dumitru Pichiu:** • *Implicarea în sociologie a noţiunilor de „sistem", „structură" şi „metodă structurală"* (teză de doctorat), Facultatea de Istorie şi Filosofie, Universitatea „Babeş - Bolyai", Cluj - Napoca, 1975;

➢ **Mihai Dinu Gheorghiu:** • *Prefaţă* (şi traducere) la: Pierre Bourdieu, *Economia bunurilor simbolice*, „Meridiane", Bucureşti, 1986; • *Scena literaturii; elemente pentru o sociologie a culturii româneşti*, „Minerva", Bucureşti, 1987;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Încercări de sociologie spontană*, eseuri, Editura „Polirom", Iaşi, 1990; ret. (la aceeaşi editură), Iaşi, 1995;

➢ **Ion Ionescu:** • *L'enseignement de la sociologie* (colab.), „Actes", Paris, 1992; • *Introducere în sociologie*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1993; • *Dimensiuni ale asistenţei sociale* (colab.), Editura „Eidos", 1995; • *Sociologia şcolii*, Editura „Polirom", Iaşi, 1996; • *Educaţie şi valori* (în colaborare), volumele 1 - 2, Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1996; • *Elemente de sociologie* (în colaborare cu Dumitru Stan), vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1997, respectiv 1999; • *Istoria învăţământului sociologic românesc* (colab.), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1997; • *Un secol de sociologie românească* (colab.), Editura „Axis", Iaşi, 1997; • *Sociologii constructiviste*, Editura „Polirom", Iaşi, 1998; • *Liceul şi liceenii. Construcţia identităţii lor sociale* (prefaţa şi traducerea din limba franceză), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1998; • *Starea societaţii româneşti după 10 ani de tranziţie* (colab.), Editura „Expert", Bucureşti, 2001; • *Ştefan Lupaşcu – un gînditor pentru mileniul trei* (colab.), Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2001; • *Quel social pour quel societé ?* (colab.), „L'Harmattan", Paris, 2001; • *Comunicare publică şi asistenţă socială* (colab.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Mille et une raisons d'agir* (colab.), „L'Harmattan", Paris, 2002; • *Agir en situation de vulnerabilite* (colab.), Presse Universitaire de Fribourg, Elveţia, 2002; • *Sociologie şi acţiune socială* (în colaborare), Editura „Limes", Cluj - Napoca, 2003;

• *Acțiune socială prin strategii educaționale* (colab.), Editura „Lumen", Iași, 2003; • *Tratat de asistență socială* (colab.), Editura „Polirom", Iași, 2003; • *L'identite incertaine des travailleurs sociaux* (colab.), „L'Harmattan", Paris, 2003; • *Comunicarea publică* (prefața și traducerea din franceză), Editura „Institutul European", Iași, 2003; • *Sociologia dezvoltării comunitare*, Editura „Institutul European", Iași, 2004; • *Asistența socială în tranziție* (coord.), Editura „Institutul European", Iași, 2004; • *Istoria sociologiei* (prefața și traducerea din franceză), Editura „Institutul European", Iași, 2004; • *Reconversie în asistența socială* (colab.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005; • *Noile sociologii* (postfața și traducerea din franceză), Editura „Institutul European", Iași, 2005; • *Travail social et immigration* (în colaborare), „L'Harmattan", Paris, 2006; • *Sociologia sănătății studenților* (în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007; • *Pensee plurielle: pauvrete, dignite, intervention* (colab.), „De Boeck", Bruxelles, 2007; • *Roumanie. Regards sociologiques*, Editura „Institutul European", Iași, 2008; • *Histoire du travail social en Europe* (colab.), Editions „Vuibert", Paris, 2008; • *Guvernarea orașului* (prefața și traducerea din franceză), Editura „Institutul European", Iași, 2008; • *Les cultures etudiantes. Socio-anthropologie de l'univers etudiant* (în colaborare), „L'Harmattan", Paris, 2009;

➢ **Mariana Farcaș (căsătorită Spînu)**: • *Vers une scociété democratique, ou à la recerche d'un sens dans la communication*, în: *Les nouveaux mondes et l'Europe*, Congresul Internațional de Sociologie, 6 - 10 iulie, Lyon, 1992; • *Asistența socială a persoanelor de vîrsta a III-a*, în: *Dimensiuni ale asistenței sociale*, Editura „Axis", Botoșani, 1995; • *L'assistence sociale roumaine; une expérience européene*, în: „Informations social", nr. 1, Lille, 1996;

➢ **Constantin Marinescu**: • *Sociologie juridică*, Universitatea „Dimitrie Cantemir", Iași, 1993; • *Ecologie și societate*, Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 1998; • *Ecologie și sociologie*, Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 2001; • *Ecologie și dezvoltare durabilă* (coord.), Editura Fundației Academice „D. Cantemir", Iași, 2004; • *Ecologie, medicină, societate*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2004;

➢ **Constantin Albuț**: • *Sociologie juridică*, Editura „Chemarea", Iași, 1993;

➢ **Andrei Țăranu**: • *O analiză sociologică a fenomenului religios* (teză de licență), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1994;

➢ **Cristian Bocancea; George Neamțu; Doru Tompea**: • *Tineretul României între tradiții socio-culturale și valorile contemporaneității*, U.N.E.S.C.O., Iași, 1995;

➢ **George Neamțu**: • *Dimensiuni ale asistenței sociale* (în colaborare), Editura „Eidos", Botoșani, 1995; • *Intervenție și prevenție în delincvență* (în colaborare), Editura Fundației „Chemarea", Iași, 1998; • *Strada, între fasci-*

naţie şi servitute (în colaborare), U.N.I.C.E.F., Bucureşti, 2003; • *Tratat de asistenţă socială*, Editura „Polirom", Iaşi, 2003; • *Figuri ale puterii*, Editura „Libertatea", Panciovo, Serbia, 2004; • *Asistenţa socială: studii şi aplicaţii* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 2005; • *Practici în asistenţa socială: România - Germania* (în colaborare), Editura „Polirom", Iaşi, 2007; • *Grupuri deviante*, Editura „Performantica", Iaşi, 2009; • *Ghidul asistentului social din administraţia publică locală*, Editura Universităţii „George Bacovia", Bacău, 2010;

➢ **Gheorghe Teodorescu**: • *Comunicare şi opinie publică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1995; • *Un secol de sociologie românească* (coord.), Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 1997; • *Putere, Autoritate şi Comunicare politică*, Editura „Nemira", Bucureşti, 2000; • *Sociologie generală*, în vol. *Filosofie şi Ştiinţe sociale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2001; • *Forme ale comunicării publice*, în vol. *Comunicare şi Asistenţă socială*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2002; • *La Roumanie et le defi de la Globalisation*, în vol. *Globalismul şi dilemele identitare*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Fundamente ale relaţiilor publice*, în vol. *Comunicare şi Asistenţă socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Relaţii publice şi Publicitate. Discurs, Metodă, Interpretare*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2003; • *Campaniile de relaţii publice şi de publicitate*, în vol. *Comunicare şi Asistenţă socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Sociologia mirabilis*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2003, reed. 2006; • *Metode de cercetare în ştiinţele comunicării*, în vol. *Comunicare şi Asistenţă socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Sisteme şi comportamente electorale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Sociologia opiniei publice şi analiza sondajelor electorale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Sisteme şi comportamente electorale*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2006; • *La democratie et „la spirale du reproche"*, în: Anna Krasteva et Antony Todorov (éds.), *Modernisation, Démocratisation, Européenisation: la Bulgarie et la Roumanie comparées*, „Nouvelle Université Bulgare", Sofie, 2006; • *Relaţii publice în domeniul O.N.G.*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007 - 2008; • *Alegeri 2008. Campanii, lideri şi sondaje*, Editura „Polirom", Iaşi, 2009; • *Alegeri 2008. Continuitate şi schimbare*, Editura „Polirom", 2009; • *De „la pauvreté garantie", aux „risques de la prospérité"*, în: N. Rahmania (coord.), *La Roumanie dans l'Europe: Intégration ou transition prolongée*, L'Harmattan, Paris, 2010;

➢ **Cristian Bocancea; George Neamţu**: • *Asistenţa socială. Elemente de teorie şi strategii de mediere*, Editura „A '92", Iaşi, 1996; • *Elemente de asistenţă socială*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999;

➢ **Elena Tănase**: • *Elemente de sociologie generală şi urbană*, Editura Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1996;

➢ **Doru Tompea:** • *Paradigme socio-umane*, Editura „Ankarom", Iași, 1996; • *Psihosociologia industrială* (în colaborare cu Tănase Sârbu), Editura „Ankarom", Iași, 1996; • *Sociologia întemeierii: Weber - azi, Weber - ieri* (în colaborare cu Cătălin Bordeianu), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1998; • *Sociologia întemeierii: Contradicția sociologiei lui Vilfredo Pareto: metodă, sau sistem ?!* (în colaborare cu Cătălin Bordeianu), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1998; • *Sociologia întemeierii: Dileme epistemologice la Dürkheim* (în colaborare cu Cătălin Bordeianu), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1999;

➢ **Mihai Baciu:** • *Eseuri filosofice și sociologice*, „Ankarom", Iași, 1997;

➢ **Cristina Neamțu:** • *Studiu privind reprezentările sociale asupra studenților ca grup social*, în: Adrian Neculau (coord.), *Cîmpul universitar și actorii săi*, Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Conduite agresive în școală*, în: Laurențiu Șoitu; Corneliu Hăvîrneanu (coord.), *Agresivitatea în școală*, Institutul European, Iași, 2001; • *Personalitatea: determinant fundamental în asistența socială*, în: George Neamțu (coord.) *Tratat de Asistență Socială*, Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Aspecte ale asistenței sociale în școală*, în: George Neamțu (coord.), *Tratat de asistență socială*, Editura „Polirom", Iași, 2003;

➢ **Liliana Stan:** • *Pagini din istoria învățămîntului etic și sociologic românesc* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997; • *Diferențierea și individualizarea educației în viziunea teologilor creștini*, în: Vasile Nechita (coord.), *Biserica și școala în slujba comunității locale*, Editura „Sf. Mina", Iași, 2004, pp. 68 - 70; • *Violență și toleranță în mediul familial. Considerații etico-pedagogice*, în: Maria Nicoleta Turliuc *et alia* (coord.), *Violența în familie: între stigmatizare, acceptare socială și intervenție terapeutică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008, pp. 309 - 320;

➢ **Cătălin Bordeianu:** • *Studii de sociologie românească*, Editura „Garuda Art", Chișinău, 1997; • *Sociologia întemeierii: Weber - azi, Weber - ieri* (în colaborare), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1998; • *Sociologia întemeierii: Contradicția sociologiei lui Vilfredo Pareto: metodă, sau sistem ?!* (în colaborare), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1998; • *Sociologia întemeierii: Dileme epistemologice la Durkheim* (în colaborare), Institutul Național pentru Societatea și Cultura Românească, Iași, 1999; • *Introducere în sociologia clasică*, Editura Economică, București, 2003;

➢ **Nicu Gavriluță:** • *Mentalități și ritualuri magico - religioase. Studii și eseuri de sociologie a sacrului*, cuvînt înainte de Ștefan Afloroaei, Editura „Polirom", Iași, 1998; • *Imaginarul social al tranziției românești. Simboluri, fantasme, reprezentări*, „Dacia", Cluj - Napoca, 2001; • *România în Starea Bardo. Publicistică și dialoguri culturale*, Editura „Provopress", Cluj - Napoca, 2006; • *Mama proștilor e mereu gravidă: sociologia patologiilor cotidiene*, Institutul European, Iași, 2010;

➢ **Dumitru Stan:** • *Elemente de sociologie* (în colaborare cu Ion Ionescu), vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1997, respectiv 1999; • *Introducere în sociologie*, 1 - 2, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2000, respectiv 2001; • *Sociologia ruralului tradiţional românesc*, vol. 1, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2001; • *Asistenţa socială a grupurilor minoritare*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Asistenţă socială. Studii şi aplicaţii* (coord.), Editura „Polirom", 2005; • *Etnologie*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007;

➢ **Mariana Caluschi:** • *Grupul mic şi creativitatea*, Editura „Cantes", Iaşi, 2001; • *Grupul creativ de formare: experimente, programe, proiecte*, „Cantes", Iaşi, 2001; • *Probleme de psihologie socială* (note de curs), „Cantes", Iaşi, 2001; • *Managerul inventator - o nouă profesie ?* (în colab.), Editura „Performantica", Iaşi, 2003; • *Creativitatea într-o societate a cunoaşterii*, „Performantica", Iaşi, 2009;

➢ **Maria Nicoleta Turliuc:** • *Provocările şi efectele mondializării*, în: Alexandru Zub; Cristian Cioflîncă (coord.), *Globalism şi dileme identitare. Perspective româneşti*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002, pp. 21 - 36; • *Statutul social al femeii şi teama ei de succes*, în: Cătălin Turliuc şi Maria Nicoleta Turliuc (coord.), *Condiţia femeii în România Modernă*, „Performantica", Iaşi, 2004, pp. 114 - 142;

➢ **Doina Balan - Nistor:** • *Diagnostic social şi drepturile omului*, Editura „Performantica", Iaşi, 2004;

➢ **Constantin Bere:** • *Fundamentalismul, fenomen în actualitate*, în: „Cultura", nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 114 - 127; • *Fundamentalismul, de la autoritarism la terorism*, Casa Editorială „Demiurg", Iaşi, 2008; • *Autoritarismul în context românesc*, în: „Revista de Psihologie", nr. 4, Chişinău, 2009, pp. 78 - 84;

➢ **Paul Balahur:** • *Filosofie socială*, în: *Comunicare socială şi relaţii publice*, vol. IV, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005, pp. 293 - 400; • *Fundamente ale ştiinţelor sociale*, în: *Comunicare socială şi relaţii publice*, vol. II, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2006, pp. 46 - 157;

➢ **Tudorel - Marian Pitulac:** • *The Role of Social Support and Trust in the Romanian Army in the Perspective of Developing a Professional Army* (în colaborare), în vol.: *Man in the Knowledge Based Organization*, „Land Forces Academy" Publishing House, Sibiu, 2006, pp. 252 - 261; • *Acţiunea Mecanismelor Reproducţiei Sociale la Nivelul Elevilor de Clasa a XII-a* (în colaborare), în: *Colocviul Internaţional de Ştiinţe Sociale ACUM*, Editura Universităţii Transilvania din Braşov, 2006, pp. 418 - 427; • *Calitatea şi Performanţa Academică* (în colaborare), în vol.: *Strategii de asigurare şi evaluare a calităţii în învăţământ*, Editura „A. S. E.", Bucureşti, 2007, pp. 347 - 350; • *Choosing to be Stigmatized: Rational Calculus in Religious Conversion* (în colaborare), în: „Journal for the Study of Religions and Ideologies", nr. 16, „Spring", 2007, pp. 80 - 97; • *Imperativele dezvoltării comunitare şi practicile administrative. Zona Metropolitană Iaşi* (în colaborare), în: „Anuarul

B.C.U. „M. EMINESCU" IAȘI

Universității «Petre Andrei» din Iași", seria *Științe Socio-umane*, tom II, Institutul European, Iași, 2007, pp. 246 - 260; • *Instituțiile* (în colaborare), în: Cătălin Zamfir, Simona Stănescu, *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Editura „Polirom", Iași, 2007, pp. 329 - 337; • *Comunitate*, în: Cătălin Zamfir, Simona Stănescu, *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Editura „Polirom", Iași, 2007, pp. 116 - 125; • *Rolul familiei și al școlii în structurarea aspirațiilor sociale ale elevilor de liceu* (în colaborare), în: F. Chipea (coord.), *Cultură, dezvoltare, identitate, perspective actuale. 10 ani de la înființarea secțiilor de psihologie și sociologie la Universitatea din Oradea*, Editura „Expert", București, 2007, pp. 183 - 196; • *Social Stratification in Contemporary Romania; a Phase Picture: 2007* (în colaborare), în: *Abstract Book of the 8th Conference of the European Sociological Association – Conflict, Citizenship and Civil Society*, Caledonian University & University of Strathclyde, Glasgow, 2007, p. 422; • *Recognition of Qualifications and Different Quality Assurance Models. Strategies of a Private Romanian University* (în colaborare), în: Costache Rusu (ed.), *Quality Management in Higher Education*, Editura „Perfomantica", Iași, 2008, pp. 137 - 142; • *Sociologia comunității*, Institutul European, Iași, 2009;

➢ **Eugen Huzum**: • *De la redistribuție la recunoaștere. O schimbare de paradigmă în cadrul teoriei dreptății sociale*, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei și valori perene în științele socio-umane. Studii și cercetări*, tomul XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 68 - 76; • *Este (re)distributivismul o paradigmă adecvată de teoretizare a dreptății sociale ?*, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei și valori perene în științele socio-umane. Studii și cercetări*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2008, pp. 68 - 83;

➢ **Gheorghe Popa**: • *The Ethics of Social Development: A Biblical and Theological Perspective*, în vol.: *European Societies in Transition: Social Development and Social Work*, Editura „Performantica", Iași, 2009, pp. 265 - 276.

Celor pomeniți, li se adaugă, astăzi, sociologii „de obediență științifică" (a se înțelege: cu licență în Psiho - Sociologie, în Sociologie, sau în Psiho - Pedagogie), reprezentați (la catedra de profil a Facultății ieșene de Filosofie și Științe social - politice) de către: prof. dr. **Doina Balahur Dobrescu**, prof. dr. **Maria Cojocaru**, conf. dr. **Dan Lungu**, conf. dr. **Conțiu - Tiberiu - Cristian Șoitu**, conf. dr. **Adrian Netedu**, conf. dr. **Cristina Gavriluță**, conf. dr. **Maria Marinela Mihăilă**, conf. dr. **Daniela Tatiana Șoitu**, conf. dr. **Gabriela Irimescu**, conf. dr. **Ștefan Marian Cojocaru**, lect. dr. **Daniela Cojocaru**, lect. drd. **Nina Mihaela Mihalache**, asist. drd. **Mihaela Ciurlică**, asist. drd. **Adrian Lupu**, prep. drd. **Romeo Constantin Asiminei**, asist. drd. **Carmen Daniela Palaghia**, asist. drd.

Andreea Schindler. Mai toți dintre cei pomeniți şi-au luat doctoratul sau sînt în stagiul de pregătire la al treilea ciclu sub îndrumarea profesorului Vasile Miftode. În afara lor (dar şi în afara celor menționați în capitolele precedente), şi-au mai luat doctoratul în specialitatea de care ne ocupăm, la Iaşi, sub girul profesorului menționat: ☞ (1) medic **Ayed Humaidan**, din Kuwait, în 1995; ☞ (2) medic **Majed Nakad**, din Israel, în 1998; ☞ (3) lector **Ioan Avram** (Universitatea de Vest din Timişoara), în 1999; ☞ (4) asistent social **Natalia Gociu - Chirilă** (Iaşi), în 2000; ☞ (5) conferențiar **Constantin Țăran** (Timişoara), în 2000; ☞ (6) comisar de poliție **Ioan Cîmpeanu** (Iaşi), în 2001; ☞ (7) profesor **Valerica Mihăilă** (Iaşi), în 2001; ☞ (8) conferențiar **Elena - Adriana Cîmpean** (Târgu Mureş), în 2004; ☞ (9) conferențiar **Carmen Gabriela Mândrilă** (Iaşi), în 2004; ☞ (10) socio-psiholog **Oana Mariana Ciuchi** (Universitatea „Petre Andrei" - Iaşi), în 2005; ☞ (11) profesor **Nicoleta - Mihaela Neagu** (Bacău), în 2006; ☞ (12) conferențiar **Ioan Durnescu** (Bucureşti), în 2006; ☞ (13) profesor **Carmen Soare** (Brăila), în 2006; ☞ (14) preot **Gheorghe Măriuța** (Târgu Neamț), în 2006; ☞ (15) asistent social **Mihaela Mereşi** (Iaşi), în 2007; ☞ (16) preot **Ovidiu Dănuț Soare** (Brăila), în 2007; ☞ (17) **Otilia Alina Lupu** (Iaşi), în 2008; ☞ (18) profesor **Maria Amariei** (Vaslui), în 2008; ☞ (19) lector **Laurențiu - Gabriel Țîru** (Timişoara), în 2008; ☞ (20) comisar **Dumitru Zamisnicu** (Iaşi), în 2008.

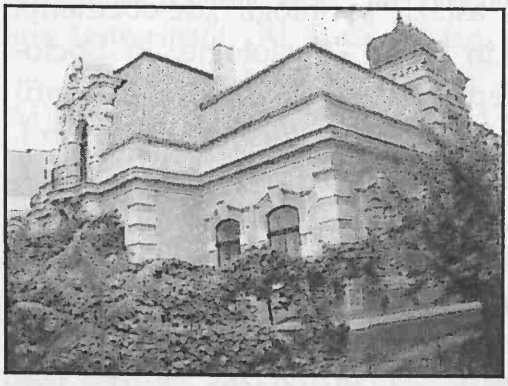

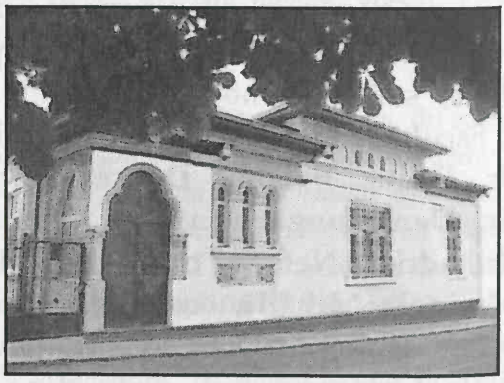

Casa din preajma Bisericii „40 de Mucenici" în care a locuit generalul Henri Mathias Berthelot, pe timpul misiunii din Moldova, în anii primului război mondial; la dreapta, casa de pe strada „Nicu Gane" a profesorului Mihai David, rector al Universității „Al. I. Cuza" între anii 1941 şi 1944

3.5.3. *ECONOMIA POLITICĂ*, respectiv *HREMATISTICA* (ca artă a îmbogățirii prin dobîndirea aurului) era socotită – în vremurile mult apuse – o parte a filosofiei practice, pe cînd dreptul nu era vizat decît prin teoria genurilor oratorice (respectiv *retorica*, o anexă a *eticii*, dacă nu a *politicii*); situația avea să se inverseze în ultimile veacuri ale Evului de Mijloc, cînd orice universitate își deschidea porțile prin facultățile de Teologie, Filosofie și Drept. Universitatea din Iași nu a făcut excepție de la această regulă, iar preocupările ținînd de științele economice se vor coagula în aria curriculară a pregătirii juridice. Primii profesori de *Economie politică* (Ion Strat, Alexandru C. Cuza, Gheorghe Zane) aveau studii juridice, iar conferințele sau catedrele pe care funcționau se regăseau la Facultatea de Științe juridice.

Prima catedră de *Economie politică*, în sensul actual al sintagmei (ca ansamblu de cadre didactice), a luat ființă după reforma din 1948, în cadrul Facultății de *Filosofie*, iar după desființarea acesteia, avea să se mute la Facultatea de *Istorie - Filologie*, apoi la Facultatea de *Istorie - Filosofie*, pentru ca din 1962 să se regăsească în cadrul nou - înființatei Facultăți de *Științe economice*, numită astăzi Facultatea de *Economie și Administrarea Afacerilor*. Din avatarurile învățămîntului în cîmpul celor două științe, înțelegem și raportul lor cu filosofia. El este unul pe orizontală, ca între domenii de reciprocă contaminare.

Relația dreptului cu filosofia este continuu-resuscitată prin disciplinile de tampon precum *logica, retorica, semiologia, hermeneutica, sociologia, psihologia* și altele. Pe de altă parte (după procesul de intensă diversificare și tehnicizare), științele economice redescoperă, astăzi, firul comunicării cu filosofia, într-o societate care tinde să fie una „a cunoașterii" și într-un orizont al cercetării îndatorat tot mai mult unor proceduri de raționalizare, ținînd de logică, epistemologie, psihologie, sociologie și așa mai departe.

➢ **Alexandru Scarlat Sturdza:** • *Despre influența ocupațiilor agricole asupra stării intelectuale și morale a popoarelor* (în ruseşte), Odessa, 1834;

➢ **Nicolae C. Șuțu:** • *Scurtă privire asupra stării economice a Moldovei*, Iași, 1838; • *Noțiuni statistice asupra Moldovei*, Iași, 1949; • *Cîteva observații asupra statisticii României*, Iași, 1867; • *Opere economice* (cu o prefață de Ion Veverca: *Viața și opera economică a lui N. Șuțu*), Editura Științifică, București, 1957;

➢ **Ion Ionescu de la Brad:** • *De la thessalie agricole telle qu'elle est et belle qu'elle peut être*, Constantinopol, 1851; • *Studiile opiniilor emise în chestiunea ţeranilor*, Iaşi, 1859; • *Povăţuiri pentru catagrafia Moldovei, precedate de oarecare elemente de statistică*, Iaşi, 1859; • *Agricultura română din judeţul Dorohoiu*, Bucureşti, 1866; • *Agricultura română de la Bradu*, Roman, 1866; • *Agricultura română din judeţul Putna*, Bucureşti, 1869; • *Resultatul anteiului anu de cultură a Şcoalei private de agricutură de la Bradu*, Roman, 1872; • *Escursiune agricolă în cîmpia Dobrogei*, Bucureşti, 1879;

➢ **Ioan Strat:** • *De Italorum Jure Criminale* (teză de doctorat), Roma, 1859;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • *Studii economice*, Editura „Steaua României", Iaşi, 1879; • *Industria berii şi impozitul* (în colaborare), Bucureşti, 1885; • *Industria mătăsei* (în colaborare), Bucureşti, 1896;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Economiştii observă ...*, în: „Timpul", an VI, nr. 148, Bucureşti, 1881; • *Creditul mobiliar I; Creditul mobiliar şi presa Capitalei; Creditul mobiliar şi jocul de bursă*, în: „Timpul", iulie - august, 1881; • *Cerinţele creditului mobiliar. Două monografii ...*, în: „Timpul", an VI, nr. 193, 1881; • *Opere* (coord. Dimitrie Vatamaniuc), vol. XV: *Fragmentarium* (secţ. „Sociologie şi politică" / subsecţ. *Stat. Justiţie. Societatea Românească*, respectiv subsecţ. *Economie politică* şi *Demografie*; secţ. „Teorie socială. Politică. Istorie" / subsecţ. *Economie politică*), Editura Academiei, Bucureşti, 1993, pp. 69 - 86, 351 - 359;

➢ **Petre P. Carp:** • *Reforma socială. Tocmelile agricole. Trei discursuri*, Bucureşti, 1882; • *Exproprierea marei proprietăţi*, Bucureşti, 1914; • *Auswärtige Politik und Agrar - Reform*, Bucureşti, 1917;

➢ **Constantin Stere:** • *Evoluţia individualităţii şi noţiunea de persoană în drept: studiu sociologic şi juridic*, Tipografia „H. Goldner", Iaşi, 1897;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Despre poporaţie. Statistica, teoria şi politica ei: studiu economic*, Iaşi, 1899; ediţia a doua, revăzută şi adăugită, Bucureşti, 1924, respectiv 1929; • *Obiectul economiei politice şi însemnătatea ei – Lecţiune de deschidere a cursului de economie politică de la Facultatea de Drept din Iaşi 12 Februarie 1901*, Iaşi, 1901; • *Agricultura şi industria în România. Discurs asupra proiectului de lege privitor la organizarea Ministerului Agriculturii şi Domeniilor rostit în şedinţa Adunării Deputaţilor dela 4 Aprilie 1927*, Bucureşti, 1927; • *Studii economice-politice (1890 - 1930), cu o introducere*, Imprimeria „Independenţa", Bucureşti, 1930; • *Curs de economie naţională*, Facultatea juridică a Universităţii din Iaşi; • *Curs de economie politică* (pentru studenţii din anul III), Facultatea de Drept a Universităţii Mihăilene;

➢ **Valeriu Buţureanu:** • *Études sur la corréalité* (thèse à Sorbonne), Marcel Giard (éditeur), Paris, 1922;

➢ **Matei Cantacuzino:** • *L'état et le concept de personalité*, în: „Revue de droit civil", Paris, 1924; • *La vie, le droit, la liberté*, în: *loc. cit.*, 1929, pp. 685 - 707;

➢ **Gheorghe Zane:** • *Impreviziunea: câteva cercetări asupra deszvoltării economice și juridice a Țărilor Române la începutul sec. XIX*, Institutul Modern de Arte Grafice „N. V. Ștefăniu și D. Ștaierman", Iași, 1925; • *Marx și Bălcescu*, Institutul de Arte Grafice și Editura „Viața Românească", Iași, 1927; • *Burghezia română și marxismul*, în: „Viața Românească", Iași, 1927; • *Probleme monetare din trecutul economiei noastre naționale*, „Viața Românească", Iași, 1927; • *Comentarii și interpretări din istoria doctrinelor economice*, „Cultura Românească", Iași, 1927; • *Die oesterreichischen und die deutschen Wirtschaftsbeziehungen zu den rumänischen Fürstentümern 1774 - 1874*, Sonderabdruck aus: Weltwirtschaftliches Archiv, bd. 26, heft 2, Iena: Fischer, 1927; • *Introducere în studiul problemei valorii*, Institutul Modern de Arte Grafice „N. V. Ștefăniu și D. Ștaierman", Iași, 1928; • *Sisteme monetare și monete principale din veacurile trecute*, „Viața Românească", Iași, 1928; • *Economia de schimb în Principatele Române*, Editura „Casa Școalelor", București, 1930; • *Economie politică* (curs), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1931; reed. în 1933; • *Economie politică* (curs), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1937 - 1938; • *Elemente pentru studiul economiei politice*, Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Țerek", Iași, 1938; • *Chestiuni de economie politică*, Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Țerek", Iași, 1939; • *Economia politică la Academia Mihăileană: la Centenarul Învățământului Economic în România*, Institutul de Arte Grafice „Alexandru A. Țerek", Iași, 1943; • *Caractères généraux du développement de l'industrie roumaine au cours de la seconde moitié du XIX-e siècle*, Centrul de Informare și Documentare pentru Științele Sociale și Politice, București, 1970; • *Industria din România în a doua jumatate a secolului al XIX-lea: despre stadiile premergătoare industriei mecanizate*, Editura Academiei, București, 1970; *L'industrie roumaine au cours de la seconde moitié du XIX-e siècle* (trad. de Radu Crețeanu), Editura Academiei, București, 1973; • *Nicolae Bălcescu - opera, omul, epoca*, Editura „Eminescu", București, 1975; ed. a II-a, 1977;

➢ **Constantin I. Botez:** • *Încercare asupra metodologiei doctrinale în dreptul privat* (teză de doctorat), „Viața Românească", Iași, 1926;

➢ **Ștefan Zeletin:** • *Economie politică și instrucție civică*, 1927; • *Economie politică* (manual pentru clasa a VII-a), ed. a II-a, la Librăria „Socec & Co.", București, 1930; • *Economie politică și drept*, București, fără an;

➢ **Ioan Lupu:** • *Die Grundlagen der Gesellschaft, das Recht und die Religion in der Durkheimschule. Ihr besonderer Widerhall in der Jenenser Jerusalemschen Soziologie*, în: „Viața Românească", Iași, 1931;

➢ **Alexandru Bărbat:** • *Principii și probleme de economie dirijată; autarhia și libertatea economică. contingentara și compensațiile; armonizarea prețurilor; elementul etnic în viața economică*, Dej, 1935; • *Politica economică ungurească*

şi desvoltarea burgheziei române în Ardeal, „Tipografia naţională", Cluj, 1936; • *Dezvoltarea şi structura economică a Ţării Oltului* (teză de doctorat), Academia de Înalte Studii Comerciale şi Industriale, Cluj, 1937; • *Fapte de politică economică în Ardeal, înainte şi după unire*, Cluj, 1937; • *Parcelarea proprietăţii agricole în Ţara Oltului*, Bucureşti, 1937; • *Desvoltarea şi structura economică a Ţării Oltului cu un plan de organizare*, „Tipografia naţională", Cluj, 1938; • *Inventarul şi bugetul real al unei gospodării ţărăneşti din Ţara Oltului*, extras din „Sociologie Românească", nr. 1 - 3, an 3, Fundaţia „Principele Carol", Bucureşti, 1938; • *Studiul economic al satului Drăguş - Făgăraş*, „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1941; • *Drăguş, un sat din Ţara Oltului (Făgăraş). Manifestări economice. Structura economică a satului*, Institutul de Ştiinţe Sociale al României, Bucureşti, 1944; • *Economia ţărănească în faţa exploatării mari în agricultură*, „Tribuna", Braşov, 1946; • *Evoluţia impozitului şi a tehnicii fiscale*, Sighişoara, 1946; • *Statistica şi monografia în cadrul metodei istorice*, extras „Observatorul Social - Economic", Editura „Astra", Braşov, 1946; • *Statistica şi monografia în cercetarea exploatărilor agricole. Cominicare*, „Cartea Ardeleană", Braşov, 1947; • *Cu privire la obiectul statisticii*, în: „Revista de filosofie", tom 15, nr. 11, Bucureşti, 1968; • *Cu privire la legătura dintre statistică şi sociologie*, în: „Studii economice", Iaşi, 1970, pp. 129 - 143; • *Cu privire la legătura dintre statistică şi sociologie*, în: „Studii economice", Iaşi, 1970, pp. 129 - 143; • *Statistica în sistemul ştiinţelor sociale*, în: „Revista de Filosofie", tom 17, nr. 5, Bucureşti, 1970; • *Teoria statisticii sociale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971; • *Teorie şi statistică socială*, Bucureşti, 1972;

➢ **Vasile Harea**: • *Aspecte din problema muncii*, Bălţi, 1935; • studiu introductiv la: Nicolai Gavrilovici Cernîşevski, *Texte pedagogice alese*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1963;

➢ **Nicolae Bagdasar**: • *Mircea Djuvara*, Bucuresti, 1940;

➢ **Traian Gheorghiu**: • *Concepţia economică şi politică a lui Bernard Lovergne* (teză de doctorat), Universitatea Mihăileană, Iaşi, 1940;

➢ **Mihai Todosia**: • *Critica economiei politice burgheze din epoca crizei generale a capitalismului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1961; • *Istoria doctrinelor economice* (note de curs), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1964, 1967, 1970; • *Doctrine economice contemporane*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971; reed. la: Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1972, 1975, 1977, 1979, 1980, 1992; Editura „Junimea", Iaşi, 1978; Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1985; • *Curente şi teorii economice burgheze din România în perioada interbelică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1973; • *Economistul Nicolae Şuţu*, Editura Academiei, Bucureşti, 1974; • *Cultură şi economie. Puncte de vedere din perioada interbelică* (în colaborare cu Ioan Saizu), Editura „Junimea", Iaşi, 1986; • *John Maynard Keynes: doctrinar al capitalismului monopolist de stat*

(coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1987; • *Vergil Madgearu: omul și opera* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1988;

➢ **Ioan Grigoraș:** • *Libertatea morală și juridică a personalității* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie, Universitatea din Leningrad, 1965;

➢ **Natalia Simion:** • *Despre existența așa-numitului „mod de producție asiatică"* (în colaborare), în: „Revista de Filosofie", nr. 2, 1966; • *Conștiința juridică*, Facultatea de Istorie - Filosofie, Univeristatea „Al. I. Cuza", Iași, 1976;

➢ **Petre Andrei:** • *Problema valorii în drept*, în: P. Andrei, *Opere sociologice*, vol. 1, Editura Academiei, București, 1973, pp. 159 - 162;

➢ **Genoveva Vrabie:** • *Politica, morala și dreptul: forme de reglementare a relațiilor sociale*, Editura Politică, București, 1977; • *Drept. Elemente de teoria statului și dreptului*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1978; • *Teoria generală a dreptului*, Editura „Ștefan Procopiu", Iași, 1995;

➢ **Vasile Nechita:** • *Doctrina economică și corporatistă a lui Mihail Manoilescu* (teză de doctorat), Universitatea București, 1977; • *Mihai Eminescu: Economia națională* (antologie, studiu introductiv, note și comentarii), Editura „Junimea", Iași, 1983; • *Meditații economice eminesciene*, Editura „Junimea", Iași, 1989; • *John Maynard Keynes – doctrinar al capitalismului monopolist de stat* (în colaborare), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1987; • *Economie politică* (coord.), Editura „Porto - Franco", Galați, 1991; • *Din istoricul liberalismului economic în România: Ioan Strat, un deschizător de drumuri* (în colaborare), Editura „Porto - Franco", Galați, 1993; • *Economia de piață A - Z* (coord.), Editura „Danubius", Brăila, 1996; • *Integrarea Europeană*, Editura „Deșteptarea", Bacău, 1996;

➢ **Petru Ioan:** • *Teoria acțiunii și logica deontică* (în colaborare cu Ștefan Afloroaei), Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1980; • *Confluențe între drept și bioetică, în contextul „noii ordini ecologice"*, în: P. Ioan (coord.), *Probleme de drept și administrație publică în contextul integrării României în structurile europene*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2005, pp. 5 - 16; • *Reforma justiției din România, în perspectiva analizei de tip semio - logic* (în colaborare cu Brîndușa Gorea), în: Valentin Soroceanu (coord.), *Drept și administrație publică în perspectiva alinierii la standarde europene*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe praxio - logice"), Iași, 2010, pp. 5 - 24;

➢ **Gheorghe Mihai:** • *Elemente constructive de argumentare juridică*, Editura Academiei Române, București, 1982; • *Încercări asupra argumentării* (în colaborare cu Ștefan Papaghiuc), Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1985; • *Psiho-logica argumentării dialogale*, Editura Academiei, București, 1987; • *Introducere pentru o logică juridică*, Editura Fundației „Petre Andrei", Piatra Neamț, 1991; ediția a II - a, Editura „Mirton", Timișoara, 2001; • *Introducere la teoria personalității în drept* (în colaborare), Editura Aca-

demiei, Bucureşti, 1992; • *Retorica*, Editura „Graphix", Iaşi, 1993; • *Introducere în studiul dreptului* (în colaborare), 1 - 2, Editura „Alma Mater", Timişoara, 1994; • *Filosofie a dreptului* (în colaborare), Editura „A. B.", Timişoara, 1995; • *Drepturile omului, concept şi practică* (în colaborare), Editura „Helicon", Timişoara, 1995; • *Opinia publicului* (în colaborare), Editura „A 92", Iaşi, 1996; • *Psiho-logica discursului retoric*, Editura „Neuron", Focşani, 1996; • *Filosofie a dreptului*, Editura „Universitas Timisiensis", Timişoara, 1997; • *Teoria şi filosofia dreptului* (în colaborare), Editura „All Beck", Bucureşti, 1997; • *Retorica tradiţională şi retorici moderne*, Editura „All Beck", Bucureşti, 1998; • *Optima justitia* (în colaborare), Editura „All Beck", Bucureşti, 1998; 1999; • *Elemente de teoria dreptului* (în colaborare), Editura „Universitas Timisiensis", Timişoara, 1998; • *Argumentare şi interpretare în drept. Teoria interpretării juridice*, Editura „Lumina Lex", Bucureşti, 1999; • *Teoria generală a dreptului* (în colaborare), Editura „Alma Mater", Timişoara, 1999; • *Introducere în teoria dreptului*, Editura „Timpolis", Timişoara, 2000; • *Repere criminologice. Ipoteze, teorii, soluţii* (în colaborare), Editura „Lumina Lex", Bucureşti, 2000; • *Inevitabilul drept. Tratat de Teoria Generală a Dreptului*, Editura „Lumina Lex", Bucureşti, 2001; • *Prelegeri de logică pentru jurişti*, Editura „Mirton", Timişoara, 2001; • *Prelegeri de Logică şi Retorică juridică*, Editura „Mirton", Timişoara, 2002; • *Prelegeri de Filosofie a dreptului*, Editura „Mirton", 2002; ediţia a II - a, 2003; • *Fundamentele dreptului*, vol. 1 - 6, Editura „All Beck", Bucureşti, 2002 - 2008; • *Teoria dreptului*, Editura „All Beck", Bucureşti, 2003; ediţia a II-a, 2004; ediţia a III-a, 2008; • *Metoda logică în drept*, Editura „C. H. Beck", Bucureşti, 2006; • *Leçons sur la théorie du droit* (în colaborare), Impriméries Reunies Lausanne, 2008;

➢ **Ion Pohoaţă:** • *Doctrina economică a socialismului francez* (teză de doctorat), Academia de Ştiinţe Economice, Bucureşti, 1984; • *Doctrine economice universale*, vol. 1 - 2, Editura „Gh. Zane", Iaşi, 1993; reed. 1997; • *Paradigme de gîndire. Introducere în epistemologia economică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1994; • *Economie politică* (în colaborare), Editura Economică, Bucureşti, 1995; reed. 1998, 2002; • *Economie politică* (în colaborare), Editura „Gheorghe Zane", Iaşi, 1997; • *Economie – teste şi probleme – admitere* (în colaborare), Editura „Sedcom Libris", Iaşi, 1999; • *Economie politică: concepte, probleme, teste* (coord.), Editura „Sedcom Libris", Iaşi, 2001; reed. 2002; • *Filosofia economică şi politica dezvoltării durabile*, Editura Economică, Bucureşti, 2003; • *Teoria şi practica economică în societatea cunoaşterii* (coord.), Editura „Sedcom Libris", Iaşi, 2007; • *Economia instituţională – o provocare pentru universitatea românească* (coord), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007; • *Capital uman, capital social şi creş-*

INTRODUCERE ÎN EPISTEMOLOGIA ECONOMICĂ: 1. Obiectul epistemologiei în general; 2. Cu ce se ocupă epistemologia economică; 3. Utilitatea epistemologiei economice; 4. Origine și continuitate în epistemologia economică; 5. Începuturi în epistemologia economică românească / ȘTIINȚA ECONOMICĂ. PROBLEME ALE EXISTENȚEI ȘI OBIECTIVITĂȚII EI: 1. Dificultatea definirii obiectului științei economice; 2. Materialism și idealism în obiectul științei economice; 3. Știința economică între „cotidian" și „iluzia universalității"; 4. Ce este știința economică și care este locul ei în ansamblul științelor [4.1. Câteva definiții; câteva concluzii; 4.2. Știință economică, practică științifică sau cunoștințe economice ?; 4.3. Pe ce baze se sprijină pledoaria proștiințifică economică. Despre validare în economie (*4.3.1. Relația știință economică pozitivă – știință economică normativă; 4.3.2. Realismul științific – instrumentalismul; 4.3.3. Empirismul; 4.3.4. Apriorismul în economie; 4.3.5. Raționalismul economic*: raționalismul „cartezian" / raționalismul „uman" / de la raționalism la formalism / raționalismul critic. K. Popper și așa-zisul principiu al falsificabilității / în prelungirea discursului lui K. Popper. Problema Quine și Duhem; *4.3.6. Milton Friedman - un Popper pe terenul economiei; 4.3.7. Cauzalitate și obiectivitate; 4.3.8. Ideologia și obiectivitatea științei economice*: câteva exemplificări – Karl Marx; Adam Smith; în prelungirea lui Adam Smith; John Maynard Keynes)] / *ȘTIINȚA ECONOMICĂ ÎN DISCURSUL METODOLOGIC: 1. Clarificări necesare; 2. Prima etapă. Discuții în interiorul clasicismului economic; 3. Contestarea metodologiei clasice; istoricul și instituționalismul; 4. Revenirea la matcă. Neoclasicismul; 5. În prelungirea discursului metodologic clasic și neoclasic* [5.1. Purismul contra anarhismului metodologic; 5.2. Esențialismul contra fenomenalismului; 5.3. Antiempirismul contra hiperempirismului]; *6. Nou și vechi în lupta pentru metodă. Unitate sau pluralitate metodologică ?; 7. În completare. Câteva discuții contradictorii în jurul metodei* [7.1. Matematica și economia - teren de afirmare a unității metodologice; 7.2. Surse ale adversității metodologice; (*7.2.1. Micro sau macro analiza; 7.2.2. Statică sau dinamică; 7.2.3. Termeni fizici (reali) sau monetari*)] / *DINAMICA ȘTIINȚEI ECONOMICE; 1. Natura și sursele progresului în economie; 2. Obstacole în calea progresului* [2.1. „Principiul tenacității"; 2.2. „Ortodoxizare" via ideologie; 2.3. „Complexul de inferioritate" sau „criza" economiei politice (*2.3.1. Câteva împrejurări ce creează aparența de criză a științei economice, în general, a economiei politice, în special; 2.3.2. În apărarea statutului științei economice*)]; *3. „Tehnologia" progresului științei economice* [3.1. Viziunea cumulaționistă; 3.2. Viziunea reformatoare, mutaționistă; 3.3. Viziunea revoluționară (*3.3.1. Momente paradigmatice cu semnificație epistemologică în istoria științei economice*: Școala clasică / Metodologie la K. Marx / Geometria internă a paradigmei neoclasice / Școala istorică germană și a instituționalismului american / Paradigma de gîndire keynesistă / Economia politică a socialismului)]; *În loc de încheiere. PERSPECTIVA ȘTIINȚEI ECONOMICE*

Tabla de materii la volumul PARADIGME DE GÎNDIRE. INTRODUCERE ÎN EPISTEMOLOGIA ECONOMICĂ, publicat de Ion Pohoață, la Editura Universității „Al. I. Cuza", în cursul anului 1994

tere economică (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007; *Institutions and Economic Performance* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008; • *Repere în economia instituțională*, Editura Economică, București, 2009; • *Instituții și performanță economică* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009; • *Instituții și performanță economică 2010* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2010;

➢ **Constantin Albuț**: • *Sociologie juridică*, „Chemarea", Iași, 1993;

➢ **Neculai Bobică**: • *Elemente de ecologie și dreptul mediului*, „Chemarea", Iași, 1994; • *Introducere în sociologia juridică*, Editura „Danubius", Galați, 2003; • *Filosofia construcției europene*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2008;

➢ **Calinic Botoșăneanul**: • *Aspecte de drept comparat, comunitar și internațional privind transplantul de organe* (teză de licență în științe juridice), Facultatea de Drept, Universitatea „Petre Andrei", Iași, 1998;

➢ **Tiberiu Brăilean:** • *Monetarismul în istoria şi politica economică*, Editura Institutului European, Iaşi, 1998; • *O istorie a doctrinelor economice*, Editura Institutului European, Iaşi, 2001; • *Management în administraţie*, Editura „Sedcom Libris", Iaşi, 2001; • *Noua economie. Sfîrşitul certitudinilor*, Editura Institutului European, Iaşi, 2001; • *Globalizarea şi educaţia economică universitară* (în colaborare), vol. 1 - 3, „Sedcom Libris", Iaşi, 2002; • *Globalizarea. Nenumele nimicului*, Institutul European, Iaşi, 2004; • *Economie generală*, Institutul European, Iaşi, 2004, 2005; • *Grădinile lui Akademos*, Editura „Junimea", Iaşi, 2005; • *Politici economice conjuncturale*, „Junimea", Iaşi, 2006; • *Fundamente filosofice ale economiei*, „Junimea", Iaşi, 2008;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Ecologie şi drept* (coord.), Editura „Porţile Orientului", Iaşi, 2004; • *Securitatea ecologică şi naţională a statelor în condiţiile globalizării*, Editura „Porţile Orientului", Iaşi, 2005;

➢ **Bogdan Ştefanachi:** • *Filosofia noii economii – modalitate de legitimare a liberalismului*, Editura „TipoMoldova", Iaşi, 2005; • *Filosofia noii economii: modalităţi de legitimare a liberalismului* (teză de doctorat în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Filosofie, Iaşi, 2006;

➢ **Elena Puha; Brînduşa Gorea:** • *Filosofie, Justiţie şi Drept*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2007; ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, Editura „Zethus" (seria „Aula"), Târgu - Mureş, 2009; • *Adevăr şi valoare în teoria şi practica dreptului*, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2009; ediţia a II -a revizuită şi completată, Editura „Zetus", Tg. Mureş, 2010;

➢ **Eugen Huzum:** • *De la redistribuţie la recunoaştere. O schimbare de paradigmă în cadrul teoriei dreptăţii sociale*, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, tomul XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 68 - 76; • *Este (re)distributivismul o paradigmă adecvată de teoretizare a dreptăţii sociale ?*, în: Ana Gugiuman (coord), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane. Studii şi cercetări*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2008, pp. 68 - 83.

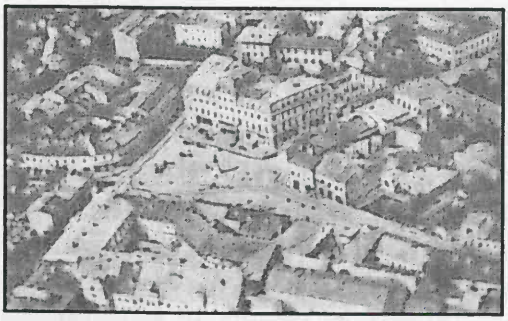

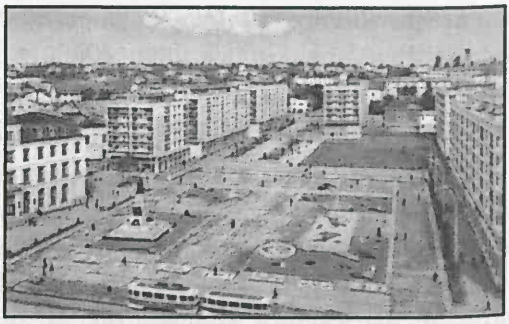

Centrul Iaşilor (cu Piaţa Unirii) din vremuri mai mult sau mai puţin îndepărtate ...

3.6. AMPRENTE IEŞENE PE TERITORIUL AMPLU AL GÎNDIRII DESPRE ACT ŞI ACȚIUNE

3.6.1. *FILOSOFIA POLITICĂ* (cea mai veche dintre ramurile filosofiei practice, iar pentru unii: *ştiința politicului*!), respectiv *POLITOLOGIA*, s-a aşezat cu greu în sfera de preocupări a universitarilor ieşeni. Mai exact, aceasta s-a întîmplat o dată cu venirea lui Dimitrie Gusti la catedra de Sociologie, disciplină pe care gînditorul ieşean o corela organic cu etica şi politica, într-un proiect de resuscitare a „ştiinței sociale" şi de mobilizare a acesteia în slujba națiunii.

După ultimul război, politologia s-a predat la toate specializările din cadrul Universității „Al. I. Cuza", ca şi la celelalte instituții de învățămînt superior, sub chipul *SOCIALISMULUI ŞTIINȚIFIC*. Pe lîngă consecințele nefaste ale „procesării" disciplinei sub semnul „partinității comuniste" şi al „internaționalismului proletar", asupra calității învățămîntului din acest orizont al pregătirii superioare şi-a spus cuvîntul şi grava instabilitate a politicii de selectare şi promovare a cadrelor. Este ceea ce a făcut ca în patru decenii (între 1948 şi 1989), la catedra intitulată mai întîi de „Bazele marxism-leninismului", apoi de „Marxism-leninism", de „Istoria mişcării muncitoreşti", de „Ştiințe sociale" şi, în fine, de „Socialism ştiințific", să evolueze nu mai puțin de 71 de cadre: ☞ (1) prof. **Neculai Petrovici**, între 1948 şi 1951; ☞ (2) conf. **Nathan Lupu**, între 1948 şi 1952; ☞ (3) asistent **Alfred Jeanrenaud**, între 1948 şi 1953, după care se transferă la catedra similară din cadrul Institutului Politehnic şi colaborează cu catedra de Limbă şi literatură franceză a Universității „Al. I. Cuza"; ☞ (4) asistent **Paul Chiprian**, între 1948 şi 1950; ☞ (5) asistent **Bernard Barhard**, între 1948 şi 1950, după care se transferă la catedra de Igienă a Facultății de Medicină; ☞ (6) asistent **Ichil Benditer**, în cursul anului 1948 - 1949, ulterior cadru didactic (pînă la gradul de profesor) la catedra de Drept penal; ☞ (7) conf. **Constantin Calistru**, în cursul anului 1948 - 1949; ☞ (8) conf. **Ion Ocneanu**, între 1848 şi 1952; ☞ (9) prof. **Victor Neculce**, între 1949 şi 1977, fost şef de catedră şi fost prorector al Universității; ☞ (10) asistent **Constantin Constantiniu**, în cursul anului universitar 1949 - 1950; ☞ (11) asistent **Con-**

stantin Sîrbu, în cursul anului universitar 1949 - 1950; ☞ (12) asistent **Constantin Zotta**, între 1949 şi 1955, după care se întoarce la domeniul pregătirii de bază, ca şi cadru didactic la Facultatea de Drept; ☞ (13) asistent **Simon Fischel**, între 1949 şi 1952, după care funcţionează la Facultatea de Chimie, unde ajunge profesor; ☞ (14) asistent **Aurel Loghin**, în cursul anului 1950 - 1951, respectiv între 1957 şi 1959, după care rămîne la catedra de Istorie a României, unde ajunge profesor; de-a lungul anilor, a fost prorector al Universităţii şi conducător de doctorat; ☞ (15) asistent (din 1950) **Maier Herşcovici**, devenit apoi lector şi conferenţiar, pînă în 1988, cînd se pensionează; ☞ (16) asistent **Iosif Natansohn**, între 1950 şi 1952, ulterior revenind la facultatea de profil (ca lector, conferenţiar şi, respectiv, profesor) în cadrul catedrei de Materialism dialectic şi istoric, apoi al celei de Filosofie şi al celei de Pedagogie, Psihologie, Sociologie şi Etică; ☞ (17) asistent **Vasile Arvinte**, în cursul anului 1950 - 1951, după care va funcţiona o vreme în colectivul de Materialism dialectic, dar va face carieră, în orizontul lingvisticii, la catedra de Limbă Română a Facultăţii de Filologie; ☞ (18) preparator **Liviu Leonte**, între 1950 şi 1952, după care va evolua pînă la gradul de profesor în cadrul catedrei de Literatură Română a Facultăţii de Filologie; ☞ (19) asistent **Nicolae Ursu**, între 1950 şi 1953, după care va evolua, sub semnul limbii române, la Facultatea de Filologie, respectiv la Centrul de Lingvistică, Istorie Literară şi Folclor, din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române; ☞ (20) asistent **Mihai Todosia**, între 1950 şi 1953, după care va funcţiona doar la catedra de Economie politică; ☞ (21) conf. **Ilie Grămadă**, în cursul anului 1951 - 1952, după care va rămîne doar la catedra de Istorie universală, evoluînd la gradul de profesor; a fost decan al Facultăţii de Istorie - Filosofie şi a condus doctorate în cîmpul istoriei politice, al istoriei culturii şi istoriei artelor; ☞ (22) şef de lucrări **Viorica Botez**, pe parcursul anilor 1951 - 1953, după care va funcţiona la catedra de Limbi Moderne, la Limba şi Literatura Română, respectiv la Literatură Universală; ☞ (23) asistent **Schelly Avramovici**, în cursul anului universitar 1951 - 1952, după care se fixează în orizontul specialităţii

de bază, devenind conferențiar la Facultatea de Chimie; ☞ (24) asistent (în cursul anului universitar 1951 - 1952) **Cornelia Ivanov**, din 1954 şi pînă în 1957, funcționînd ca lector; ☞ (25) asistent **Libertina Solomon**, între anii 1951 şi 1953, după care va evolua pînă la gradul de profesor la catedra de Ştiințe naturale, din cadrul Institutului Pedagogic; ☞ (26) asistent **Florica Hăulică**, în anul universitar 1951 - 1952, ulterior lector la Facultatea de Chimie; ☞ (27) asistent **Dumitru Lazăr**, în cursul anului 1951 - 1952; ☞ (28) asistent **M. Ostap Manoliu**, în anul universitar 1951 - 1952; ☞ (29) asistent **Beatrice Leibovici**, în cursul anului 1951 - 1952; ☞ (30) asistent **Alexandru Tănase**, în cursul anului 1951 - 1952, ulterior cadru didactic la colectivul de Materialism dialectic şi istoric, pînă la transferul în centrul universitar Bucureşti; ☞ (31) asistent **Elena Răucă**, între 1951 şi 1953; ☞ (32) asistent **Viorica Beleca**, între 1951 şi 1953; ☞ (33) asistent **Tony Herşcovici**, în cursul anului 1951 - 1952; ☞ (34) şef de cabinet **Olga Ştefănescu**, în cursul anului universitar 1952 - 1953; ☞ (35) şef de cabinet **Mina Stein**, în cursul anului 1952 - 1953; ☞ (36) asistent **Rodica Cepăreanu**, între 1952 şi 1955; transferată la catedra similară a Institutului Politehnic „Gheorghe Asachi", va evolua pînă la gradul de profesor; ☞ (37) asistent **Ioan Gheorghiu**, în cursul anului universitar 1952 - 1953; ☞ (38) lector **Andrei Stratulat**, între 1952 şi 1954, după care va funcționa la catedra de Limbă şi Literatura Rusă; ☞ (39) lector **Corneliu Zolyneak**, între 1953 şi 1958, revenit apoi la matca pregătirii sale, Biologia, unde ajunge profesor universitar; ☞ (40) lector **Silvia Obreja - Cernichevici**, între 1950 şi 1956, după care se întoarce la profesiunea de bază, evoluînd la gradul de conferențiar şi profesor, în cadrul catedrei de Pedagogie, Psihologie, Sociologie şi Etică; ☞ (41) lector **Rozica Popîrda**, căsătorită **Lăzărescu**, între 1954 şi 1957, după care va funcționa doar la catedra de Istorie Universală; ☞ (42) lector **Constantin Dropu**, în cursul anului universitar 1954 - 1955, ulterior evoluînd la catedra de Economie politică, unde ajunge conferențiar; ☞ (43) lector **Gheorghe Pleşca**, pe intervalul 1954 - 1957, ulterior afirmîndu-se la catedra de Geografie fizică; ☞ (44) lector (1954 - 1967) **Liviu Coptil**, ulterior conferen-

țiar şi profesor, şef al catedrei; ☞ (45) lector **Mihai Sărmăşanu**, între 1954 şi 1957; ulterior va funcționa ca lector şi, respectiv conferențiar, la catedra de Materialism dialectic şi istoric; a fost şef al acesteia şi prodecan al Facultății de Istorie - Filosofie; ☞ (46) lector **Constantin Marinescu**, în cursul anului universitar 1954 - 1955, ulterior cadru didactic la Institutul Politehnic şi la Insitutul Pedagogic din Galați, respectiv la Institutul de Medicină şi Farmacie din Iaşi; ☞ (47) asistent **Georgeta Loghin**, în cursul anului universitar 1954 - 1955, ulterior cadru didactic la catedra de Literatură Română şi la cea de Literatură Universală; ☞ (48) asistent **Alexandru Lazăr**, în cursul anului 1954 - 1955; ☞ (49) asistent **Mihai Nistor** [13], în cursul anului 1954 - 1955; ☞ (50) asistent **Natalia Bălineanu**, ulterior **Simion**, între 1954 şi 1956, va evolua şi va avansa pînă la gradul de conferențiar, în cadrul catedrei de Filosofie; ☞ (51) asistent **Mircea Georgescu**, în cursul anului univeritar 1955 - 1956; ☞ (52) asistent **Letiția Constantin**, în cursul anului 1956 - 1957, ulterior evoluînd la catedra de Literatura Română şi la cea de Literatură Universală; ☞ (53) asistent (din 1956) **Olimpia Acatrinei**, ulterior lector, pînă în 1990, cînd se pensionează; ☞ (54) asistent **Olga Grigoriu**, între anii 1956 şi 1960; ☞ (55) lector (din 1957) **Ionel Hagiu**, ulterior conferențiar şi profesor; a fost şef al catedrei şi prorector al Universității, fiind primul conducător de doctorat în cadrul Universității Mihăilene pe filiera filosofiei politice; ☞ (56) lector (din 1957) **Vasile Şerb**, ulterior conferențiar, pînă în cursul anului 1990, cîd se pensionează; ☞ (57) lector **Ovidiu Scutaru**, în cursul anului 1957 - 1958; ☞ (58) asistent **Romulus Mandache**, între 1957 şi 1959, ulterior evoluînd la catedra de Economie politică, iar după înființarea Facultății de Ştiințe economice, la diverse catedre ale economiilor de ramură; ☞ (59) asistent **Gheorghe Caurea**, în cursul anului universitar 1957 - 1958, ulterior evoluînd la diverse catedre în profil economic; ☞ (60) şef de cabinet **Constanța Sandu**, în cursul anilor 1958 - 1960; ☞ (61) şef de cabinet, iar apoi asistent **Sofron Moisei**, pe

[13] A nu fi confundat cu omonimul de la Facultatea de Filosofie şi Ştiințe social - politice, care nu terminase încă liceul la vreme respectivă. Facem precizarea, pentru a denunța eroarea comisă de autorii versiunii electronice a Anuarului Universității „Al. I. Cuza" - Iaşi, 1860 - 1990

intervalul 1958 - 1964; ☞ (62) lector **Constanța Aghiorghicesei**, între 1966 şi 1988; ☞ (63) lector, iar apoi conferențiar **Maricel Gheorghe Morăraşu**, din 1961, pînă în 1990, cînd se pensionează; ☞ (64) asistent, iar apoi lector **Alexandru Popa**, din 1960, pînă în 1990; ☞ (65) asistent, iar apoi lector **Constantin Surugiu**, din 1967, pînă în 1984; ☞ (66) asistent, iar apoi lector **Eugenia Grigorescu**, între 1966 şi 1990; ☞ (67) asistent, iar apoi lector şi conferențiar **Constantin Acostioaei**, între 1969 şi 1990; ☞ (68) asistent **Mihai Grigorescu**, în cursul anului universitar 1970 - 1971, după care va evolua la catedra de Materialism dialectic şi istoric (pînă în 1976), respectiv la Institutul Pedagogic din Bacău; ☞ (69) asistent, **Ioan Iancu**, între 1975 şi 1978; ☞ (70) asistent (din 1976) **Mioara Nedelcu** (căsătorită **Grigorescu**), ulterior lector şi conferențiar; ☞ (71) asistent (din 1979) **George Poede**, ulterior lector, conferențiar şi profesor, prodecan la Facultatea de Filosofie şi Ştiințe Social - Politice.

Alături de această „parte a învățăturii marxiste", la secția de Filosofie, iar apoi la cea de Sociologie - Psihologie, a prins contur preocuparea pentru *Istoria doctrinelor politice*, grație profesorului Iosif Natansohn, iar apoi lectorului Anton Carpinschi.

Din cursul anului 1990, disciplina în atenție s-a reconfigurat în orizontul secției de Sociologie - Politologie, iar apoi al celei de *Ştiințe politice*, dar la ora actuală putem vorbi, deja, de realizări notabile, care completează onorabil contribuțiile acumulate de-a lungul timpului. În lista ce urmează, se vor regăsi şi autorii de dinaintea „establishmentului" universitar, respectiv colegii de la instituțiile de învățămînt superior ieşean complementare cu Universitatea „Al. I. Cuza":

➢ **Dimitrie Cantemir**: • *Descriptio Moldaviae* (1714 - 1716), trad. rom. (*Descrierea Moldovei*) la Editura Librăriei „Leon Alcalay" şi la „Socec & Co", Bucureşti, 1909; cu reeditări în 1923, 1941, 1956, 1961, 1965, 1973, 1976, 1978, 1986, 1992, 1997 etc.; • *Monarchiarum physica examinatio* (1714), trad. rom. (*Cercetarea naturală a monarhiilor*) de Şulea Firu, în: „Studii", tom V, nr. 1, Bucureşti, 1951;

➢ **Mihai Eminescu**: • *Influența austriacă asupra românilor din Principate*, în: „Convorbiri literare", an X, nr. 5, 1876; • *Anexarea Dobrogei*, în: „Timpul", an III, nr. 182, 1877; • *Basarabia*, în: „Timpul", an III, nr. 49, 50, 53 şi 55, Bucureşti, 1878; • *Austro - Ungaria şi naționalitățile*, în „Timpul", an V, nr. 83, 1880; • *Scrieri politice şi literare*, ediție îngrijită şi introducere de Ion

Scurtu, Bucureşti, 1908; • *Scrieri politice*, ediție îngrijită de D. Murăraşu, Craiova, 1931, 1936; • *Opera politică*, vol. 1 - 2, ediție îngrijită de Ion Creţu, Bucureşti, 1941; • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Sociologie şi politică"), Editura Academiei, Bucureşti, 1993, pp. 69 - 86; • *Chestiunea evreiască*, antologie, prefață şi note Dumitru Vatamaniuc, „Vestala", Bucureşti, 2000;

➢ **Petre P. Carp**: • *Politica externă a d-lui Ioan Brătianu. Patru discursuri rostite în Senat*, 1878; • *Reforma socială. Tocmelile agricole. Trei discursuri*, Bucureşti, 1882; • *Discursuri parlamentare*, Bucureşti, 1888; • *Discursuri [de] P. P. Carp*, vol. 1: 1868 - 1888, Bucureşti, 1907; • *Două mari discursuri ale d-lui P. P. Carp, la Craiova şi Iaşi, rostite cu ocaziunea marilor întruniri, în zilele de 4 şi 11 mai 1914*; • *Exproprierea marei proprietăți*, Bucureşti, 1914; • *România şi războiul european*, Bucureşti, 1915; • *Politica externă a României. Cuvîntările rostite de P. P. Carp şi C. Stere în şedințele din 14, 15, 16, şi 18 decembrie 1915 ale Camerei Deputaților*, Iaşi, 1915; • *Auswärtige Politik und Agrar - Reform*, Bucureşti, 1917;

➢ **Alexandru C. Cuza**: • *Generația de la 48 şi era nouă*, Iaşi, 1889; reed. 1943; • *Țăranii şi clasele dirigente. Discursuri*, Tipografia Națională, Iaşi, 1895; • *Discurs asupra proiectului de lege pentru organizarea învățămîntului profesoral rostit în şedința Camerei de la 8 Februarie 1893*, Bucureşti, 1893; • *Despre poporație. Statistica, teoria şi politica ei: studiu economic*, Iaşi, 1899; ediția a doua, revăzută şi adăugită, Bucureşti, 1924, respectiv 1929; • *Naționalizarea meseriilor. Reorganizarea Şcoalei de Arte şi Meserii din Iaşi. Învățarea meseriilor în armată: studiu economic*, Iaşi, 1902; • *Idealul național şi acțiunea d-lui C. Stere. Discurs rostit în şedința Adunării deputaților de la 8 Martie 1921*, Iaşi, 1921; • *Doctrina naționalistă creştină. Introducere. Cuzismul. Definiție, teze, antiteze. Sinteză*, Iaşi, 1929; • *Doctrina naționalist-creştină. Programul Ligii Apărării Naționale Creştine*, Cluj, 1934; • *Discursuri parlamentare rostite în anii 1920 -1938*, „Cugetarea", Bucureşti, 1941;

➢ **Alexandru D. Xenopol**: • *Originile Partidului Conservator şi ale celui Liberal*, Bucureşti, 1898; • *Politique de races*, „Forzani", Roma, 1903; • *Istoria partidelor politice în România*, vol. 1, „Baer", Bucureşti, 1910;

➢ **Eftimie Murgu**: • *Widerlegung der Abhandlung, welche unter dem Titel vorkommt Erweis, dass die Wallachen nicht römischer Abkunft sind*, Gedrucht mit Königl. Universitäts Schriften, Viena, 1830;

➢ **Nicolae Şuțu**: • *Notions statistiques sur la Moldavie*, Jassy, 1832, 1840; • *Œuvres poétiques*, Athènes, 1837; • *Aperçu sur l'état industriel de la Moldavie*, Jassy, 1838; • *Aperçu sur les causes de la gêne et de la stagnation du commerce, et sur les besoins industriels de la Moldavie*, Jassy, 1838; • *Noțiuni statistice asupra Moldaviei*, Iaşi, 1852; • *Actes de l'organisation d'une Banque nationale de Moldavie*, Jassy, 1852; • *Des moyens propres à donner l'impulsion à l'industrie*, Jassy, 1861; • *Quelques observations sur la statistique de la Roumanie*, Jassy, 1867;

➢ **Mihail Kogălniceanu:** • *Dorințele partidei Naționale în Moldova*, Tipografia „Ekhard", Cernăuți, 1848; reed. la: Tipografia Națională, Iași, 1883; • *Discursuri parlamentare din epoca unirii 22 septembrie 1857 - 14 decembrie 1861*, Editura Științifică, București, 1959; • *Texte social - politice alese*, Ed. Politică, București, 1967;

➢ **Ioan Strat:** • *Tractat complectu de economie politică, sau simplă espunere a modului cum se formează, se distribuie și se consumă bogățiile*, Imprimeria Statului, București, 1870;

➢ **Ion Ghica:** • *Convorbiri economice*, vol. 1, 3, 5, 6, Noua Typographie a Laboratoriloru Români, Bucuresci, 1873 - 1975; ediția a II-a: „Socecu & Comp.", Bucuresci, 1879; ediția a III-a, vol. 1 - 3: „Socecu & Comp.", Bucuresci, 1879 - 1884; reed. la: „Minerva", București, 1914; • *Pământul și omul*, Tipografia Academiei Române, Bucuresci, 1884; • *Munca, creditul, împrumuturile statului*, Editura Librariei „Socec", București, 1909; • *Despre muncă*, „Cartea Românească", București, 1921; • *Scrieri economice*, Editura Asociației Generale a Economiștilor din România, București, 1937; • *Studii și contribuții*, Editura Asociației Generale a Economiștilor din România, București, 1937;

➢ **Constantin Stere:** • *Social-democrație, sau poporanism ?*, în: „Viața Românească", Iași, 1907 - 1908, reed. de Mihai Ungheanu, cu o postfață de Ilie Bădescu, la Galați, în 1996; • *Cauzele mișcării agrare*, în: „Viața Românească", an II, nr. 3, 1908; • *Pentru ce s-au răsculat țăranii ?*, în: „Viața Românească", an III, nr. 8, 1908; • *Întregirile necesare în reformele electorale*, în: „Viața Românească", an III, nr. 12, 1908; • *Discursul d-lui Take Ionescu. Studiu critic*, Editura revistei „Viața Românească", 1916; • *Marele rasboiu și politica României*, Editura „Lumina", București, 1918; • *Un caz de conștiință* (cuvîntările rostite în ședințele Adunării Deputaților din 4, 5 și 9 martie 1921), Editura „Viața Românească", Librăria „Alcalay", București, 1921; • *Partidul Țărănesc din Basarabia și acțiunea lui politică*, Iași, 1922; • *Documentări și lămuriri politice. Preludii: Partidul Național Țărănesc și „cazul Stere"*, Editura „Adeverul", București, 1930; reed. la: Editura „Moldova", Iași, 1997; • *Documentări politice*, Editura „Museum", Chișinău, 2002;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Caracterizarea partidelor politice prin ele însele*, „Dacia", Iași, 1905; • *La politique nationale et l'esprit public en Roumanie*, în: T. Ionesco (coord.), *Les questions roumaines du temps present*, București, 1921; • *La o răspîntie a Istoriei naționale*, „Lumina Moldovei", Iași, 1923; • *Imperativul momentului istoric. Consolidarea unității sufletești*, în vol. *Trecerea munților Carpați*, Iași, 1928; • *De la Kant, la Hitler. Spre pacea lumii*, Institutul de Arte Grafice „Marvan", București, 1942;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Sociologia războiului*, Editura și Institutul de Arte Grafice „C. Sfetea", București, 1915; • *Comunism, socialism anarhism, sindi-*

calism şi bolşevism, Tipografia „Gutenberg", Bucureşti, 1920; • *Problema federaţiei statelor europene*, în: „Arhiva pentru Ştiinţa şi Reforma Socială", an. IX, nr. 1 - 3, Bucureşti, 1929; • *Sociologia militans. Introducere în sociologia politică*, Editura Institutului Social Român, Bucureşti, 1934; • *La science de la realité sociale. Introduction à un système de sociologie, d'éthique et de politique*, „Félix Alcan" / „P. U. F.", Paris, 1941; • *Partidul politic. Sociologia unui sistem al partidului politic*, în „Arhiva pentru Ştiinţa şi Reforma Socială", an IV, nr. 4 - 5, 1944; • *SISTEMUL DE SOCIOLOGIE, ETICĂ ŞI POLITICĂ / C. POLITICA* (*Sistemul mijloacelor pentru realizarea valorilor şi normelor sociale şi etice ale realităţii sociale viitoare*), partea I: *ORGANIZAREA ŞTIINŢEI* (*Realitate, ştiinţă şi reformă socială; Organizarea cercetării ştiinţifice în universitate; Instituţionalizarea sociologiei; Organizarea cercetării sociologice; Contribuţii la o publicistică a naţiunii; Coordonarea cercetării ştiinţifice*), respectiv *ORGANIZAREA CULTURII* (*Principii; Politica culturii; Organizarea muncii culturale; Universitatea socială; Difuzarea culturii*); partea a II-a: *ORGANIZAREA PĂCII*[14] (*Sociologia naţiunii; Sociologia relaţiilor internaţionale; Sinteza cunoaşterii şi a acţiunii; Ştiinţa păcii*), în: Dimitrie Gusti, *Opere*, vol. 3 - 4, Editura Academiei, Bucureşti, 1970;

➢ **Ştefan Zeletin**: • *Naţionalism şi ţărănism*, în: „Convorbiri literare", LII, nr. 12, 1920; • *Revoluţia burgheză în România*, I - IV, în: „Arhiva pentru ştiinţă şi reformă socială", an III, nr. 2-3, respectiv, nr. 4, 1922; an IV, nr. 1, respectiv, nr. 2, 1922; • *Naţionalismul. Un nume pentru două atitudini opuse faţă de evoluţia socială*, în: „Dreptatea socială", an I, nr. 20, 1923; • *Libertatea presei în lumina sociologiei*, în: „Dreptatea socială", an I, nr. 4, 1923; • *Forţă şi constituţie*, în: „Dreptatea socială", an I, nr. 5, 1923; • *Finanţa naţională şi politica de stat*, în: „Dreptatea socială", an I, nr. 7, 1923; • *Burghezia română, originea şi rolul ei istoric*, Editura „Cultura Naţională", Bucureşti, 1925; Editura „Humanitas", Bucureşti, 1991, 2006; Editura „Nemira", Bucureşti, 1997; • *Naţionalizarea şcoalei*, Fundaţia Culturală „Principele Carol", Bucureşti, 1926; • prefaţă la: Alexandru Papacostea, *România politică. Doctrină, idei, figuri*, Editura „Bucovina", Bucureşti, 1926; • *Socialism reacţionar şi socialism revoluţionar*, în: „Pagini Agrare şi Sociale", an III, nr. 23 - 24, 1926;• *Neoliberalismul: Studii asupra istoriei şi politicei burgheziei române*, Editura revistei „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1927; Editura „Scripta", Bucureşti, 1992; Editura „Ziua", Bucureşti, 2005; • *Socialismul revoluţionar*, în „Pagini agrare şi sociale", an IV, nr. 1 - 2, Bucureşti, 1927; • *Prin noi înşine*, în: „Viaţa românească", tom XXI, nr. 1, 1929;

➢ **Mihai D. Ralea**: • *L'idée de révolution dans les doctrines socialistes*, „Marcel Rivière", thèse, Paris, 1923; • *Révolution et Socialisme. Essai de bibliographie*, thèse complémentaire, Paris, 1923; • *Democraţie şi creaţie*, Bucu-

[14] Cele trei secţiuni alcătuiesc volumele 3 şi 4, din ediţia completă a operei gînditorului ieşean.

reşti, 1926; • *Ideea de revoluție în doctrinele socialiste: studiu asupra evoluției tacticii revoluționare*, Editura Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1930; • *Căile de asigurare a păcii în Europa*, Bucureşti, 1955; • *Cele două Franțe*, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1956; Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1962; • *Visages de la France*, Editions Sociales, Paris, 1959;

➢ **Petre Andrei:** • *Fascismul*, în „Minerva", nr. 2, Iaşi, 1927; • *Raporturile dintre politică şi morală*, în *loc. cit.*, 1928; • *Cultura socială şi politica în şcoală*, în vol.: *Politica culturii, 30 de prelegeri publice şi comunicări organizate de Institutul Social Român*, Bucureşti, 1931; • *Politica culturală a noului stat român*, conferință publicată în vol.: *Un an de activitate la Ministerul Instrucției, Cultelor şi Artelor, 1932 - 1933*, editat de către Dimitrie Gusti în 1934;

➢ **Alexandru Bărbat:** • *Principii şi probleme de economie dirijată; autarhia şi libertatea economică. contingentara şi compensațiile; armonizarea prețurilor; elementul etnic în viața economică*, Dej, 1935; • *Politica economică ungurească şi desvoltarea burgheziei române în Ardeal*, Tipografia Națională, Cluj, 1936; • *Fapte de politică economică în Ardeal, înainte şi după unire*, Cluj, 1937; • *Parcelarea proprietății agricole în Țara Oltului*, Bucureşti, 1937; • *Desvoltarea şi structura economică a Țării Oltului cu un plan de organizare*, Tipografia națională, Cluj, 1938; • *Inventarul şi bugetul real al unei gospodării țărăneşti din Țara Oltului*, extras din „Sociologie Românească", nr. 1 - 3, an 3, „Principele Carol", Bucureşti, 1938; • *Studiul economic al satului Drăguş - Făgăraş*, „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1941; • *Drăguş, un sat din Țara Oltului (Făgăraş). Manifestări economice. Structura economică a satului*, Institutul de Ştiințe Sociale al României, Bucureşti, 1944; • *Economia țărănească în fața exploatării mari în agricultură*, „Tribuna", Braşov, 1946; • *Evoluția impozitului şi a tehnicii fiscale*, Sighişoara, 1946; • *Statistica şi monografia în cadrul metodei istorice*, extras „Observatorul Social - Economic", Editura „Astra", Braşov, 1946; • *Statistica şi monografia în cercetarea exploatărilor agricole. Comunicare*, „Cartea Ardeleană", Braşov, 1947; • *Cu privire la obiectul statisticii*, în: „Revista de filosofie", tom 15, nr. 11, Bucureşti, 1968; • *Cu privire la legătura dintre statistică şi sociologie*, în: „Studii economice", Iaşi, 1970, pp. 129 - 143; • *Cu privire la legătura dintre statistică şi sociologie*, în: „Studii economice", Iaşi, 1970, pp. 129 - 143; • *Statistica în sistemul ştiințelor sociale*, în: „Revista de Filosofie", tom 17, nr. 5, Bucureşti, 1970; • *Teoria statisticii sociale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971; • *Teorie şi statistică socială*, Bucureşti, 1972;

➢ **Ştefan Bârsănescu:** • *Politica culturii în România contemporană: studiu de pedagogie*, Tipografia „Țerek", Iaşi, 1937; ediția a II-a, „Polirom", 2003;

➢ **Constantin Narly:** • *Către o politică şcolară*, Editura „Cultura Românească", Bucureşti, 1937;

➢ **Alexandru Claudian:** • *Reflexiuni asupra războiului actual*, Editura „Tinerimea Liberă", Bucureşti, 1945; • *Antisemitismul şi cauzele lui sociale*, Editura Partidului Social - Democrat, Bucureşti, 1945; Editura „Albatros", Bucureşti, 2000;

➢ **Constantin Nicuţă:** • *Bazele organizatorice ale partidului marxist - - leninist*, Editura Partidului Muncitoresc Român, Bucureşti, 1949;

➢ **George Călinescu:** • *Caragiale despre alegerile din trecut în ţara noastră*, Editura pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1952; • *Texte social - politice: 1944 - 1965*, Editura Politică, Bucureşti, 1971;

➢ **Iosif Natansohn:** • *Procesul formării naţiunii socialiste române* (teză de doctorat în Filosofie), Academia „Ştefan Gheorghiu", Bucureşti, 1959;

➢ **Mihai Todosia:** • *Apariţia şi evoluţia socialismului utopic*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1961;

➢ **Gheorghe Zane:** • *Le mouvement révolutionnaire de 1840: prélude de la Révolution Roumaine de 1848*, Editura Academiei, Bucureşti, 1964;

➢ **Rodica Cepăreanu:** • *Formarea intelectualităţii noi şi rolul ei în construirea socialismului în ţara noastră* (disertaţie doctorală), Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1965;

➢ **Ionel Hagiu:** • *Rezistenţa antifascistă în Moldova*, Institutul de Studii Istorice, Iaşi, 1971; • *Structura social-economică în România* (în colaborare), Iaşi, 1975; • *Studii despre democraţie* (în colaborare), Iaşi, 1985;

➢ **Natalia Simion:** • *Structura social-politică a României în perioada interbelică*, I - II, în: „Cercetări istorice", Iaşi, 1972, respectiv 1974; • *Confruntări între principalele concepţii social-politice din perioada interbelică a României, cu privire la dezvoltarea acesteia*, în: „Cercetări istorice", Iaşi, 1976; • *Conştiinţa politică*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1976; • *Doctrina ţărănistă*, în vol.: *Filosofia românească*, Editura Politică, Bucureşti, 1988; • *Structura socială; individ şi societate*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1996;

➢ **Mihai Sărmăşanu:** • *Rolul presei progresiste în apărarea şi dezvoltarea materialismului dialectic şi istoric în România (1929 - 1944)*, teză de doctorat, Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1976;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Religione e accrescimento del potere*, în: G. Romanato, M. Lombardo, I. P. Culianu (eds.), *Religione e potere*, „Marietti", Torino, 1981; • *Religie şi putere* (în colaborare), „Nemira", Bucureşti, 1996; „Polirom", Iaşi, 2006;

➢ **Vasile Nechita:** • *Mihai Eminescu: Economia naţională* (antologie, studiu introductiv, note şi comentarii), Editura „Junimea", Iaşi, 1983; • *John Maynard Keynes – doctrinar al capitalismului monopolist de stat* (în colaborare), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1987; • *Meditaţii economice eminesciene*, Editura „Junimea", Iaşi, 1989; • *Economie politică* (coord.), Editura „Porto -

-Franco", Galați, 1991; • *Din istoricul liberalismului economic în România: Ioan Strat, un deschizător de drumuri* (în colaborare), Editura „Porto - Franco", Galați, 1993; • *Economia de piață A - Z* (coord.), Editura „Danubius", Brăila, 1996; • *Integrarea Europeană*, Editura „Deșteptarea", Bacău, 1996;

➢ **Anton Carpinschi:** • *Doctrine politice contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1983; • *Contemporary Political Doctrines. A Typological Synthesis*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1991; • *Orientări ideologice actuale. Tendințe și semnificații*, Universitatea de Stat din Republica Moldova, Chișinău, 1991; • *Doctrine politice contemporane. Tipologii, dinamică, perspective*, Editura „Moldova", Iași, 1992; • *Deschidere și sens în gîndirea politică*, Institutul European, Iași, 1995; • *Știința politicului. Tratat* (în colaborare cu Cristian Bocancea), volumul I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1998; • *Știința politică. Concepte fundamentale*, în vol.: *Comunicare publică și asistență socială*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2001, pp. 225 - 302; • *Ideologii politice moderne și contemporane* (în vol.: *Filosofie și științe politice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 314 - 385; • *Filosofie și științe politice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002; Editura Fundației „Axis", Iași, 2006;

➢ **Maria Carpov:** • *Prefață* (traducere și note) la: Claude Henri de Rouvroy Saint - Simon, *Memorii*, Editura „Univers", București, 1990; • *Prefață* (traducere și note) la: Paul Zumthor, *Babel sau nedesăvîrșirea*, Editura „Polirom", Iași, 1998;

➢ **Cătălin Bordeianu:** • *Aspecte ale tacticii și strategiei social-democrației în occident*, Iași, 1990; • *Social-democrația: tradiție românească și contemporaneitatea doctrinei*, Iași, 1993; • *Decenii dominante ale democrației în Occident. Franța, Germania, Anglia*, Editura „Libertatea", Pancevo, 2003;

➢ **Cristian Bocancea:** • *Le pluralisme politique en Roumanie*, „C. I. R. E. S. S.", Toulouse, 1991; • *Știința politicului. Tratat* (în colaborare cu Anton Carpinschi), vol. I, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1998; • *La Roumanie du communisme au post-communisme*, Les Éditions „L'Harmattan", Paris, Montréal, 1999; • *Istoria ideilor politice de la antici la moderni*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Meandrele democrației. Tranziția politică la români*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Deontologia funcției publice, sinteză etico-juridică în context politic*, Editura „Cantes", Iași, 2004;

➢ **Adrian Marino:** • *Evadări în lumea liberă*, Institutul European, Iași, 1993; • *Pentru Europa. Integrarea României. Aspecte ideologice și culturale*, Editura „Polirom", Iași, 1995, ediția a II-a, revăzută și întregită, 2005; • *Politică și cultură*, Editura „Polirom", Iași, 1996; *Revenirea în Europa. Idei și controverse românești*, Editura „Aius", Craiova, 1996; • *Cenzura în România. Schiță istorică introductivă*, Editura „Aius", Craiova, 2000; • *Libertate și cenzură în România. Începuturi*, Editura „Polirom", Iași, 2005;

➢ **Mariana Momanu:** • *Educaţia naţională şi personalitatea etnică a neamului românesc*, în: Ioan Grigoraş *et alia* (coord.), *Statutul universal şi specific al valorii morale*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1993, pp. 69 - 75; • *Naţionalism, sau integrare ? O analiză pedagogică a unei alternative politice*, în: Liliana Stan (coord.), *Educaţie şi valori. Valori educaţionale româneşti în context european*, Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1997, pp. 94 - 102; • *Educaţia pentru drepturile omului – un demers intercultural*, în: Teodor Cozma (coord.), *O nouă provocare pentru educaţie: interculturalitatea*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001, pp. 184 - 192; • *Educaţie şi ideologie. O analiză pedagogică a sistemului totalitar comunist*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Universitatea „Al. I. Cuza" în anii sovietizării învăţământului românesc*, în: Gheorghe Iacob (coord.), *Universitatea din Iaşi. De la modelul francez, la sistemul Bologna*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007, pp. 245 - 267; • *Étude de cas: L'Univérsité „Al. I. Cuza" de Iaşi entre 1945 et 1955*, în: Adrian Neculau (coord.), *La vie quotidienne en Roumanie sous le communisme*, „L'Harmattan", Paris, 2008, pp. 71 - 83; • *Pedagogia cooperării în contextul societăţii concurenţiale. Modelul constructivist*, în: Teodor Cozma, Geta Diac (coord.), *Formarea continuă a cadrelor didactice între tradiţional şi modern*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008; • *Educaţia şi provocările lumii contemporane* (colab.), în: *loc. cit.*, pp. 127 - 148;

➢ **Alexandru Husar:** • *Ideea europeană sau noi şi Europa (istorie, cultură, civilizaţie)*, „Institutul European", Iaşi, resp. „Hyperion", Chişinău, 1993; • *Lecţiile istoriei*, Editura Institutului European, Iaşi, 1995; • *Avem o misiune*, Redacţia Publicaţiilor pentru Străinătate, Bucureşti, 2004;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Politologie*, Universitatea „Dimitrie Cantemir", Iaşi, 1994; • *Ecologie şi politologie* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „Dimitrie Cantemir", Iaşi, 2002; • *Securitatea ecologică şi naţională a statelor în condiţiile globalizării*, „Porţile Orientului", Iaşi, 2005; • *Probleme ecologice şi politologice în condiţiile globalizării*, Editura Fundaţiei Academice „Dimitrie Cantemir", Iaşi, 2008; • *Probleme ecologice şi social-umane, în condiţiile integrării europene*, Editura Fundaţiei Academice „Dimitrie Cantemir", Iaşi, 2008 - 2009;

➢ **Vasile Harea:** • *Basarabia pe drumul unirii: amintiri şi comentarii*, „Eminescu", Bucureşti, 1995; • *Amintiri din primăvara reîntregirii*, „Cronica", Iaşi, 1998;

➢ **Ion Căpreanu:** • *Partide şi idei politice în România: 1890 - 1947*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1995; • *Discursurile parlamentare ale lui Constantin Stere*, Editura „Moldova", Iaşi, 1997; • *Discursurile parlamentare ale lui Virgil Madgearu*, Editura „Moldova", Iaşi, 1998; • *Activitatea parlamentară a lui A. C. Cuza*, Editura „Moldova", Iaşi, 1998;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Jurnal din anii ciumei: 1987 - 1989*, „Polirom", Iaşi, 1995; • *O prostie a lui Platon. Intelectualii şi politica*, „Polirom", Iaşi, 1997;

➢ **Andrei Țăranu:** • *Doctrina creştin-democrată*, în vol.: *Putere şi partide politice în România după 1989*, C. N. C. S. U., Bucureşti, 1996, • *Ghidul alegerilor locale* (în colaborare), Fundația „Pro - Democrația", Bucureşti, 1996; • *Autonomie versus Naționalism. „Soluții locale"* (în colaborare), în vol.: *Probleme locale, soluții locale*, Institutul European, Iaşi, 1997; • *Introducere* la Alex Callinicos, *Troțkism*, Editura „Du Style" şi C. E. U. Press, Bucureşti, 1998; • *Cultura, mediul democrației*, în: Cornel Codiță (coord.), *Balcanii: ieşirea din trecut*, I. S. I. S., Bucureşti, 1999; • *Doctrine politice contemporane*, Editura „Politeia", Bucureşti, 2002; • *Comunitarismul, o filosofie a Binelui comun*, în vol.: *Portret de grup cu prieteni*, Editura „Viața creştină", Cluj - Napoca, 2003; • *România Mare, partid fascist sau doar reacționar*, în vol.: *Antiutopiştii*, Editura „Viața creştină", Cluj - Napoca, 2004; • *Simbolică politică*, Şcoala Națională de Studii Politice şi Administrative, Bucureşti, 2004; • *Comunitarismul, doctrină contemporană*, Editura „Arc", Chişinău, 2005; • *Doctrine politice moderne şi contemporane*, Editura Fundației „PRO", Bucureşti, 2005; • *Globalization and Policies of Development* (ed., în colaborare), Editura „Politeia", Bucureşti, 2007; • *The Symbolism of Order in Europe, in Education, Research and Innovation* (ed., în colaborare), Editura „Comunicare.ro", Bucureşti, 2008; • *Resursele puterii; statul neopatrimonial în România* (în colaborare), Editura „Bastion", Timişoara, 2010; • *101 întrebări şi răspunsuri despre doctrina populară* (în colaborare), Editura „Tritonic", Bucureşti, 2010;

➢ **Doru Tompea**; Valeriu F. Dobrinescu: • *România la Conferințele de pace (Paris: 1919 - 1920, 1946 - 1947)*, Editura „Neuron", Focşani, 1996; • *Petre Andrei – omul politic (discursuri parlamentare)*, Editura „Ankarom", Iaşi, 1996;

➢ **Benjamin Fondane:** • *L'Ecrivain devant la révolution* (ediție postumă), Les Éditions „Paris - Méditerranée", Paris, 1997;

➢ **Gheorghe Teodorescu:** • *Un secol de sociologie românească* (coord.), Editura Fundației „Axis", Iaşi, 1997; • *Putere, Autoritate şi Comunicare politică*, Editura „Nemira", Bucureşti, 2000; • *La Roumanie et le defi de la Globalisation*, în vol. *Globalismul şi dilemele identitare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002; • *Sisteme şi comportamente electorale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Sociologia opiniei publice şi analiza sondajelor electorale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Sisteme şi comportamente electorale*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2006; • *La democratie et „la spirale du reproche"*, în: Anna Krasteva et Antony Todorov (éds.), *Modernisation, Démocratisation, Européenisation: la Bulgarie et la Roumanie comparées*, „Nouvelle Université Bulgare", Sofie, 2006; • *Alegeri 2008. Campanii, lideri şi sondaje*, Editura „Polirom", Iaşi, 2009; • *Alegeri 2008. Continuitate şi schimbare*, Editura „Polirom", 2009; • *De „la pauvreté garantie", aux „risques de la*

prospérité", în: N. Rahmania (coord.), *La Roumanie dans l'Europe: Intégration ou transition prolongée*, L'Harmattan, Paris, 2010;

➢ **Adrian Neculau:** • *Memoria pierdută; eseuri de psihosociologia schimbării*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999; • *Sărăcia, aspecte psiho-sociale* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1999; • *La vie quotidienne en Roumanie sous le communisme* (coord.), „L'Harmattan", Paris, 2008, pp. 71 - 83;

➢ **George Pruteanu:** • *Partidul şi partida: atitudini politice*, Editura „Universal Dalsi", Bucureşti, 2000; • *Cronica unei mari dezamăgiri: o istorie mediatică*, Editura Institutul European, Iaşi, 2000;

➢ **Elena Puha:** • *Deschideri spre o epistemologie a ştiinţei politice* (în colaborare), Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureş, 2000; • *Concepte fundamentale ale ştiinţei politice* (în colaborare), Editura „Moldova", Iaşi, 2005; • *Introducere în politologie*, Editura „Zethus" (seria „Agora"), Târgu - Mureş, 2010;

➢ **Bogdan Ştefanachi:** • *Legitimarea puterii politice*, Editura „Moldova", Iaşi, 2001; • *Filosofia noii economii – modalitate de legitimare a liberalismului*, la Editura „TipoMoldova", Iaşi, 2005; • *European Union Structures and Policies. A Learning and Teaching Guide*, Editura „Cavallioti", Bucureşti, 2005; • *Viziunea tinerilor asupra proceselor social-politice din lume* (coord.), „I. S. P. R. I.", Chişinău, 2005; • *Introducere în studii europene*, în vol.: *Ştiinţe politice*, vol. V, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007; • *Securitatea internaţională şi redefinirea rolului N. A. T. O.*, în: Ionuţ Nistor, Paul Nistor (coord.), *Relaţii internaţionale – lumea diplomaţiei. Lumea conflictului*, Editura „P. I. M", Iaşi, 2009, pp. 310 - 332; • *Noul mediu de securitate – provocări contemporane la adresa N. A. T. O.; o analiză constructivistă*, în: Constantin Mosoflei (coord), *Security and Defence Perspectives in Europe*, Editura Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I", Bucureşti, 2009, pp. 284 - 295;

➢ **Teodora Liliana Prelipcean:** • *Ideologii politice moderne*, în vol.: *Comunicare Publică şi Asistenţă Socială*, Secţiunea *Introducere în Ştiinţa Politică*, Editura „Erota", Iaşi, 2001; • *Explicaţia în ştiinţele socio-umane*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2004;

➢ **Petru Ioan:** • *Modelul hexadic în politologie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2002; • *Despre tipologia migraţiei, din perspectiva modelului hexadic de analiză „situaţională"*, *în:* „Analele Ştiinţifice ale Institutului de Studii Europene «Ştefan Lupaşcu»", seria *Secvenţe praxio-logice*, nr. 1, 2010 pp. 5 - 8;

➢ **Maria Nicoleta Turliuc:** • *Provocările şi efectele mondializării*, în: Alexandru Zub şi Cristian Cioflâncă (coord.), *Globalism şi dileme identitare. Perspective româneşti*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002, pp. 21 - 36;

➢ **Teodora Manea:** • *Ideologia ca parte a zoologiei. Originile franceze ale ştiinţei ideilor*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Interpretare şi Ideologie*, „Axis", Iaşi, 2002;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Teologie și ideologie. Tentația interpretării ideologice în cadrul discursului teologic*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Interpretare și ideologie*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2002, pp. 157 - 171; • *Teologia politică a secolului XX: un curent teologic cu profunde semnificații etice*, în vol. dedicat Părintelui Profesor Dumitru Popescu, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Aurel Vlaicu", Arad, 2009, pp. 389 - 404;

➢ **Bogdan Mihăilescu:** • *De la autonomia locală la tirania locală. Studiu de caz: Legea administrației publice locale* (în colaborare), în: Adrian-Paul Iliescu (coord.), *Mentalități și instituții*, Editura „Ars Docendi", București, 2002; • *Istoria ideilor politice moderne* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Științe Politice*, II, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004; • *Epistemologie politică* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie și Științe Politice*, VI, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004; • *Politici culturale* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie și Științe Politice*, IX, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005; • *Organizații internaționale* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Filosofie și Științe Politice*, IX, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005; • *Teoria și practica democrației* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Științe Politice*, IV, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005; • *Politici educaționale* (în colaborare), în: Petru Bejan (coord.), *Științe Politice*, IX, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007; • *Un nou val mondial al democrației ?*, în: Paul Nistor (coord.), *Relații internaționale: lumea de ieri, lumea de mîine*, Editura „P. I. M.", Iași, 2007; • *Limitele liberalismului*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza»" din Iași, Secțiunea Științe Politice, tom IV, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009; • *Ipostaze ale liberalismului politic rawlsian*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza" din Iași, Secțiunea Științe Politice, tom IV, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009;

➢ **Vasile Nechita:** • *Misiunea Bisericii. Ieri și azi*, cu prefață de P. F. Teoctist și postfață de Cătălin Bordeainu, Editura „Libertatea", Novi Sad, 2003; • *Biserica mărturisitoare în zeghe*, cu un *Cuvînt înainte* de P. F. Teoctist, Editura „Vasiliana '98", Iași, 2007;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Integrare europeană prin educație multiculturală* (coord.), Editura „Lumen", Iași, 2003;

➢ **Eugen Huzum:** • *Uniunea Europeană: un model pentru o integrare politică globală ?*, în: „Symposion", tom 1, nr. 2, Iași, 2003, pp. 420 - 425; • *Fraser sau Honneth? Coordonatele unei dispute actuale pe marginea dreptății sociale*, în: „Symposion", tom V, nr. 2 (10), Iași, 2007, pp. 411 - 429; • *Are nevoie întemeierea democrației de fundamente ?*, în: „Anuarul Universității «Petre Andrei» din Iași", seria *Stiințe socio-umane*, tom III, Iași, 2008, pp. 205 - 240;

➢ **Corneliu Bâlbă:** • *Suveranitate și violență la Hobbes și Foucault* (în colaborare), în: Gilles Ferréol et Adrian Neculau (coord.), *Violența. Aspecte psiho-*

sociale, Editura „Polirom", 2003, pp. 17 - 33; • *Foucault şi critica teoriei liberale a suveranităţii*, în: „Hermeneia", nr. 5, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2005, pp. 108 - 118; • *Entre la loi et la norme. Sur les difficultés d'une théorie généalogique du pouvoir*, în: „Hermeneia", nr. 6, Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 2006, pp. 109 - 124; • *Despre Marx şi conceptul de „tăietură epistemologică" în ştiinţele sociale şi politice*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza»", *Filosofie*, tom L, Iaşi, 2006, pp. 142 - 160; • *Pe urmele modernităţii. Limbajul politicii şi cultura liberală*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Ideea europeană în filosofia românească*, vol. 2, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2006, pp. 138 - 168; • *Politică şi strategie. Evoluţia unui concept*, în: „Studii Europene şi de Securitate", Universitatea „Al. I. Cuza", Centrul de Studii pentru securitate regională, nr. 1, Iaşi, 2007, pp. 98 - 112; • *Rationalité et vérité dans les sciences morales et politiques. Le problème de l'action*, în: „Meta: Research in Hermeneutics, Phenomenology, and Practical Philosophy", vol. I, nr. 1, Iaşi, 2009, pp. 33 - 65;

➢ **Teodor Dima:** • *Logical and Philosophical Substantion in Post - War Romania*, în: Marin Aiftincă (ed.), *Value, Culture, and Communication in the Present South-East European Region*, Institute of Political Sciences and International Relations, Bucharest, 2004, pp. 168 - 176;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Discursul puterii: încercare de retorică aplicată*, Editura Institutul European, Iaşi, 1999; reed. la „Tritonic", Bucureşti, 2009; • *Rhétorique et politique: le pouvoir du discours et le discours du pouvoir*, Éditions „L'Harmattan" (collection «Psychologie politique»), Paris, 2004;

➢ **Doina Balan - Nistor:** • *Diagnostic social şi drepturile omului*, Editura „Performantica", Iaşi, 2004;

➢ **Radu Dudău:** • *The Romanian Debate over the American War on Iraq*, în: „Southeastern Europe", vol. 30, no. 30, 2004, pp. 13 - 27; • *Intervenţia americană în Irak: justificări, consecinţe, perspective*, în: „Revista Institutului Diplomatic Român", vol. 1, no. 2, 2005, pp. 27 - 40; • *Orientul Mijlociu: un potop de conflicte care se auto-întreţin* (în colaborare), în: „Revista Institutului Diplomatic Român", vol. 1, no. 1, 2005, pp. 9 - 15; • *Particularităţile conflictului îngheţat al Transnistriei*, în: „Revista de politica internaţională", vol. 1, nr. IV, 2006, pp. 71 - 88; • *Identities and Interests in International Relations*, în: „Analele Universităţii Bucureşti", seria *Ştiinţe politice*, an VI, 2007, pp. 25 - 32;

Introducere: *FENOMENOLOGIA PUTERII* / Capitolul 1: *DISCURSUL POLITIC ŞI LEGITIMAREA PUTERII* / Capitolul 2: *CADRE DE ACŢIUNE A DISCURSULUI POLITIC* / Capitolul 3: *RAŢIONALITATEA PUTERII: O MODELARE LOGICĂ* / Capitolul 4: *CONSTRUCŢIA LOGICĂ A DISCURSULUI POLITIC* / Capitolul 5: *ORDINEA RETORICĂ A DISCURSULUI POLITIC*

Tabla de materii la volumul DISCURSUL PUTERII: ÎNCERCARE DE RETORICĂ APLICATĂ, publicat de Constantin Sălăvăstru, la Institutul European, din Iaşi, în 1999, iar apoi redifuzat prin intermediul Editurii „Tritonic", din Bucureşti, în 2009

• *Cui Bono ? O critică liberală a conceptului de interes național*, în: Ruxandra Ivan (ed.), *Direcții principale în studiul relațiilor internaționale*, Institutul European, Iași, 2008, pp. 102 - 138; • *Recent Trends in the European Game of Natural Gas Projects*, în: „The Bulletin of the Slovenian Armed Forces", 2010; • *The Regional Aftermath of the „Five-Day War." Political, Economic, and Security Overheads of the Conflict in Georgia* (în colaborare), în: „Bulletin of the Instituto de Estudos Superiores Militares", Lisbon, Portugal, 2010;

➢ **Nicoleta Mihăilescu:** • *Ipostaze ale conceptului și procesului unificării europene*, postfață la: Paul Michael Lützeler (ed.), *Europa după Maastricht. Perspective americane și europene*, Editura Institutul European, Iași, 2004; • *Aspecte hiliastice ale Revoluției Ruse*, Editura „P. I. M.", Iași, 2007;

➢ **Crăița Florescu:** • *Demokratisch reden, hören und verstehen*, în: Ramona Trufin (ed.), *Demokratie als Fremdsprache*, Seminarbrochüre, Theodor - Heuss Kolleg der Robert Bosch Stiftung, Konstanz, 2004, pp. 47 - 50;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Comunicarea politică: aspecte generale și forme actuale*, în: „Argumentum", nr. 3, Iași, 2004 - 2005, pp. 101 - 146; • *Traits de la participation politique dans la société roumaine contemporaine*, în: *Démocratie participative en Europe*, „L. E. R. A. S. S.", Toulouse, 2006, pp. 208 - 224; • *Interculturalitate și globalizare. Promovarea dialogului intercultural prin afirmarea diferenței*, în: Adela Rogojinaru (ed.), *Comunicare, relații publice și globalizare*, Editura „Tritonic", Bucureşti, 2007, pp. 271 - 279; • *Criterii și forme de evaluare a activităților de relații publice*, în: Delia Cristina Balaban și Flaviu Călin Rus (eds.), *PR Trend*, Editura „Tritonic", Bucureşti, 2007, pp. 61 - 74;

➢ **Ion Petrovici:** • *Filosofie și politică. Eseuri filosofice, discursuri și cuvîntări politice*, ediție critică, cu text îngrijit, studiu introductiv, note și bibliografie de Adrian Michiduță, iar cuvînt preliminar de George Corbu, „Aius Print Ed", Craiova, 2006;

➢ **Vasile Ernu:** • *Născut în U. R. S. S.*[15], Editura „Polirom", Iași, 2006, reed. în 2007, respectiv 2010; • *Iluzia anticomunismului. Lecturi critice ale Raportului Tismăneanu* (coord., în colaborare), Editura „Cartier", Chișinău, 2008; • *Ultimii eretici ai Imperiului*[16], Editura „Polirom", Iași, 2009;

---

[15] Apărută în 2007 și la Editura „Ad Marginem" din Rusia, iar în 2009 la Editura „KX – Critique & Humanism", din Bulgaria, cartea urma să mai apară la editurile „Akal" (Spania), „Hacca" (Italia), „L'Harmattan" (Franța) și „Sulakauri" (Georgia), fiind nominalizată pentru Premiul de debut al revistei „Cuvîntul", Premiul pentru Roman și Memorialistică al revistei „Observator cultural", Premiul *Opera Prima* al Fundației „Anonimul"; volumul în atenție a fost distins cu *Premiul pentru debut* al „României literare", respectiv cu *Premiul pentru debut* al Uniunii Scriitorilor din România.

[16] Volumul urma să apară și în rușește, la Editura „Ad Marginem", din Moscova.

➢ **Tudorel - Marian Pitulac:** • *Social Stratification in Contemporary Romania; a Phase Picture: 2007* (în colaborare), în: *Abstract Book of The 8th Conference of the European Sociological Association – Conflict, Citizenship and Civil Society*, Caledonian University & University of Strathclyde, Glasgow, 2007, p. 422;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Homo hominis lupus ? Spre o semiotică a discursului politic*, Editura „Performantica", Iaşi, 2007;

➢ **Neculai Bobică:** • *Filosofia construcției europene*, Editura Institutului de Studii Europene „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2007; volumul a fost retipărit la Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2008;

➢ **Constantin Bere:** • *Fundamentalismul, de la autoritarism la terorism*, Casa Editorială „Demiurg", Iași, 2008;

➢ **Mihai Baciu:** • *Curierul diplomatic*, Institutul European, Iaşi, 2010.

Celor menționate, li se adaugă contribuția restului de componenți din actuala catedră de Ştiințe Politice, funcționînd în cadrul Facultății ieşene de Filosofie şi Ştiințe Sociale. Între ei: conf. dr. Mioara Nedelcu, conf. dr. Virgil Stoica, lector dr. Corneliu Bâlbă, lector dr. Andrei Ilaş şi lector dr. Ovidiu Gherasim. De asemenea, li se adaugă aportul titularilor de discipline politologice la celelalte instituții ieşene de învățămînt superior, cu deosebire Universitatea „Petre Andrei", unde funcționează o facultate de Ştiințe Politice şi Administrative.

Să pomenim, în fine, şi pe doctorii în politologie formați la Universitatea „Al. I. Cuza", din Iaşi. Unii s-au îndatorat regretatului profesor Ionel Hagiu, în anii vechiului regim, alții profesorului Anton Carpinschi. În afara celor deja menționați (în capitolele precedente), ar mai fi de amintit universitarii **Maricica Daniela Cotoară** (din Bucureşti) şi **Monica - Paulina Pătruț**, de la Universitatea „Vasile Alecsandri" - Bacău.

Instantaneu din strada „Cuza Vodă", în cursul anului 1913; la dreapta, casa lui Alexandru C. Cuza, fost profesor al universității omonime, situată pe strada Codrescu

3.6.2. *FILOSOFIA EDUCAȚIEI* și disciplina desprinsă din aceasta sub numele de *PEDAGOGIE* (o știință integrată în „globul intelectual" al lui Francis Bacon, printre formațiile conexe logicii, în chip de *ars tradendis*) a figurat în aria curriculară a pregătirii filosofice încă din vremea Academiei Mihăilene și a Gimnaziului Național.

La Universitatea ieșeană, ea s-a inclus în pachetul tuturor disciplinelor filosofice, așa cum erau ele susținute pe vremea lui Simion Bărnuțiu și Titu Maiorescu, apoi, într-o normă ceva mai redusă: ☞ (1) de doar patru discipline (alături de Filosofie, Psihologie și Estetică), așa cum a fost ocupată în primii ani de profesorul Constantin Dimitrescu - Iași; ☞ (2) de doar trei discipline (alături de Psihologie și Estetică), asumată – pe parcurs – de Constantin Dimitrescu - Iași, iar într-o anumită parte a activității sale, de către Ion Găvănescul.

Primii dintre dascălii Universității ieșene care – într-o anumită etapă a carierei – își definesc norma doar prin discipline pedagogice sînt profesorul Ion Găvănescul și Mihai Ralea, pe cînd ocupa conferința la *Pedagogie socială* și *Legislație școlară, națională și comparată*, înainte de a deveni profesor la catedra de Psihologie și Estetică [17].

Cu timpul, la predarea respectivei discipline și a subdiviziunilor aferente (Istoria pedagogiei, Didactica etc.), vor contribui mai multe cadre didactice, în succesiunea: ☞ (1) **Ștefan Bârsănescu**, profesor la catedra de Pedagogie încă din 1933; ☞ (2) **Silvestru Găină**, conferențiar din 1940, iar profesor din 1957; ☞ (3) **Ioan Antohi**, șef de lucrări, iar apoi conferențiar între 1940 - 1942, respectiv 1948 și 1955; de la Universitate, el se transferă la Institutul de Perfecționare a Cadrelor Didactice - Iași; ☞ (4) **Leon Timofte**, asistent, iar apoi lector, pe intervalul 1948 - 1951, după care se transferă la catedra similară a Universității București; ☞ (5) conferențiar **Mihai Duca**, între 1949 și 1951; ☞ (6) **Dorin Damaschin**, asistent, iar apoi șef de lucrări, în perioada 1949 - 1952; ulterior va lucra la București; ☞ (7) **Elvira Goldman**, preparator din 1949, ulterior evoluînd la catedra de Limbă și Literatură Franceză; ☞ (8) **Mihai Avă-**

[17] În primii ani ai deceniului al treilea, au funcționat ca asistenți la disciplina *Pedagogie* I. Popescu (în cursul anului 1923 - 1924) și Constantin Narly , în cursul anului 1924 - 1925, iar la Facultatea de Teologie (între 1926 și 1943, respectiv în 1945), a ținut cursuri de Pedagogie profesorul Valeriu Iordăchescu.

danei - Zapodeanu, asistent, iar apoi lector, între 1950 şi 1957; ☞ (9) **Nadejda Talpă**, asistent, iar apoi lector (pe intervalul 1950 - 1957) la catedra de Pedagogie, dar şi la cea de Limbă şi Literatură Rusă; va pleca din Iaşi, urmîndu-şi soţul la Constanţa; ☞ (10) **Cornelia Dimitriu**, asistent din 1950, trecînd apoi prin toate treptele carierei universitare, pînă în 1979, cînd se pensionează; ☞ (11) **Silvia Obreja - Popa**, iar apoi **Obreja - Cernichevici**, preparator din 1950, lector din 1958, conferenţiar din 1970, iar profesor din 1979; ☞ (12) **Stela Enescu**, devenită ulterior **Iancu**, preparator din 1950, funcţionînd ulterior ca lector şi conferenţiar, pînă în 1985, cînd se pensionează; ☞ (13) **Ioan Roman**, lector între 1960 şi 1968, iar apoi transferat în cercetare; ☞ (14) **Traian Malanca**, lector din 1961, pînă în 1984, cînd se transferă în învăţămîntul preuniversitar; ☞ (15) **Teodor Cozma**, asistent din 1962, lector din 1965, conferenţiar din 1992, iar profesor din 1996; ☞ (16) **Aurel Ienceanu**, asistent din 1963, iar lector din 1968; ☞ (17) **Laurenţiu Stoica**, asistent din 1963, iar lector din 1968; ☞ (18) lector **George Văideanu**, conferenţiar din 1964, iar profesor din 1968; ☞ (19) **Ion Străchinaru**, lector titular din 1965, conferenţiar din 1971, iar profesor din 1991; ☞ (20) **Sanda Dumitraşcu**, asistent din 1966, iar lector din toamna anului 1968; ☞ (21) **Eugenia Nedelcov**, asistent în cursul anului 1967 - 1968, după care activează la Bucureşti.

Alături de contribuţiile acestora, în palmaresul pe care-l etalăm vom regăsi şi oameni de dinaintea Universităţii (Mihai Eminescu, sau Ion Ionescu de la Brad), teologi (Preafericitul Daniel, P. S. Calinic Botoşăneanul), dascăli din învăţămîntul preuniversitar (Ana Conta - Kerenbach, Valeriu Buţureanu, sau Gheorghe Comicescu), jurişti / economişti (precum profesorii Alexandru C. Cuza, Vasile Nechita), psihologi (Ion Holban, Adrian Neculau, Aurora Hriţuleac, Adriana Crăciun, Dorina Sălăvăstru), exponenţi ai filosofiei (Alexandru Husar şi Gheorghe Bourceanu), semiologi (Petru Ioan, Constantin Sălăvăstru, Florentina Călmăţuianu), sociologi (Tiberiu Popescu, Ion Ionescu) şi alţii. Să vedem în aceasta argumentul peremptoriu că problematica educaţiei este mult prea importantă, pentru a rămîne exclusiv în mîinile pedagogilor ...

➢ **Titu Maiorescu:** • *Compendiul de pedagogie al lui I. Popescu*, în: „Convorbiri literare", anul II, Iaşi, 1868 - 1869;

➢ **Simion Bărnuțiu:** • *Pedagogi'a*, Tipariulu „Tribunei Române", Iași, 1870, prelucrare după *Principiile educației și învățământului* [18], cartea fostului cancelar și apoi „rector perpetuu" al Universității din Halle;

➢ **Ion Ionescu de la Brad:** • *Resultatul anteiului anu de cultură a Școalei private de agricutură de la Bradu*, Roman, 1872; • *Îmbunătățirea culturei teraniloru. Resultatele dobîndite în ferma - modelu de la Bradu*, București, 1876;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie. Psihologia, logica, morala, estetica și educația*, 1872; • *Reforma metodului în studii și pedagogie*, București, 1890; • *Reforma metodelor în știință și practică și teoria consecutismului universal*, București, 1895;

➢ **Mihai Eminescu:** • *Școalele noastre sunt rele ...*, în: „Timpul", an VII, nr. 159, București, 1882; • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Educație și învățământ"), Editura Academiei, București, 1993, pp. 174 - 198;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Curs de pedagogie. Pedagogie generală*, Imprimeria Statului, București, 1899 / 1902; • *Istoria pedagogiei. Teoriile și instituțiile de educație din timpurile vechi pînă în zilele noastre, în legătură cu istoria culturii*, vol. 1, Tipografia Națională, Iași, 1902; vol. 2, Institutul de Arte grafice „Carol Göbl", București, 1903; reed. „Minerva", București, 1907, respectiv „H. Steinberg", București, 1919; • *Corpul didactic secundar și d-l Spiru Haret*, „Minerva", București, 1906; • *Noțiuni de pedagogie*, „Sfetea", București, 1909; ediția a II-a, „Steinberg", București, 1920; ediția a III-a, „Steinberg și Fiul", București, 1924; • *Didactica*, „H. Steinberg", București, 1920; • *Curs de pedagogie generală*, Editura „Cartea Românească", București, 1921; ediția a II-a, București, 1923; • *Noțiuni de psihologie și pedagogie*, Iași, 1921; • *Didactica generală*, București, 1922; • *Didactica generală. Principii de educația inteligenței*, ediția a II-a, revăzută și adăogită, „Cultura Românească", București, 1929; • *Pedagogia militans*, 1932; • *Istoria pedagogiei*, ediția a III-a, Editura „Cultura Românească", București, fără an;

➢ **Ana Conta - Kernbach:** • *Școlile profesionale de fete din Franța*, Editura „Goldner", Iași, 1903; • *Școlare*, Editura „Goldner", Iași, 1904; • *Elemente de cultură generală. Noțiuni de pedagogie didactică și metodică. Schița unui volum de logică și psihologie și două anexe*, ediția a V-a, „Cartea Românească", București, 1921; • *Elemente de pedagogie*, Editura Națională, Iași, 1907;

➢ **Constantin V. Butureanu:** • *Curente pedagogice*, „Goldner", Iași, 1910; • *Chestiuni de pedagogie științifică*, 1915; • *Crestomație pedologică*, „Depeșa", Iași, 1916; ediția a doua, revăzută și adăugită, Editura „Progresul", Iași, 1920; • *Curente pedagogice: Cîteva pagini din istoria pedagogiei* (cu o prefață de Traian Bratu), Editura „Viața Românească", 1920;

---

[18] *Grundsätze der Erziehung und des Unterrichts*, cu 8 ediții în timpul vieții autorului

➢ **Constantin Fedeleş**: • *Seminarul Pedagogic Universitar din Iaşi*, 1925;

➢ **Ştefan Zeletin**: • *Naţionalizarea şcoalei*, Fundaţia Culturală „Principele Carol", Bucureşti, 1926; • *Instrucţie civică* (manual clasa a VI-a), ed. a II-a la: Librăria „Socec & Co.", Bucureşti, 1930;

➢ **Ştefan Bârsănescu**: • *Friedrich W. Foerster, sinteză doctrinară*, Institutul modern de arte grafice „Ştefănoiu & Ştaierman", Iaşi, 1926; • *Clasa de elevi: anchetă pedagogică*, în: „Minerva", nr. 1, Iaşi, 1928, pp. 116 - 130; • *Misionarism şi concepţia despre lume la elevul seminariilor şi al şcolilor normale din România*, Editura „Viaţa Românească", Iaşi, 1930; • *Pedagogia generală*, Bucureşti, 1932, cu încă 7 ediţii: 1933, 1936, 1938 etc.; • *Registrul individualităţii şcolarilor. Formular pedagogic şi administrativ* (în colaborare), „Presa bună", Iaşi, 1933; • *Pedagogie: pentru şcoalele normale, seminarii, şcoale profesionale, învăţători şi studenţi*, „Scrisul Românesc", Craiova, 1933; • *Şcoala germană. Note şi impresii*, 1933; • *Pedagogie: curs complet de filosofie şi pedagogie pentru licee*, vol. 1, „Scrisul Românesc", Craiova, 1933; ediţia a III-a, „Pygmalion", Iaşi, 1946; • *Sistemul de pedagogie socială a lui Paul Natorp*, în: „Minerva", I, nr. 2, Iaşi, 1934, pp. 92 - 109; • *E. Durkheim şi ideea de disciplină*, în: „Minerva", II, nr. 2, Iaşi, 1935, pp. 89 - 108; • *Jocul şi munca la copilul rural*, în: „Minerva", tome II, nr. 3, Iaşi, 1935, pp. 92 - 106; • *Didactica pentru şcoalele normale şi seminarii*, „Scrisul românesc", Craiova, 1935, cu încă două ediţii; • *Unitatea pedagogiei contemporane ca ştiinţă*, Tipografia „Alexandru Terek", Iaşi, 1936; Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976; • *Politica culturii în România contemporană: studiu de pedagogie*, Tipografia „Terek", Iaşi, 1937; ediţia a II-a, „Polirom", 2003; • Pedagogie, ediţia a IV-a, Craiova, 1938; • *Johann Friedrich Herbart*, în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2, 1938; • *Tehnologia didactică: prelegeri universitare*, „Albina Românească", Iaşi, 1939; • *Învăţătorul român contemporan şi destinul neamului*, Editura „Ţerek", Iaşi, 1939; • *Istoria pedagogiei româneşti*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941; • *Herbart und der Herbartianismus in Rumänien*, în: „Revue Internationale de Pédagogie", 1942; • *Ernst Otto şi sistemul său de filosofie a educaţiei*, în: „Revista Generală a Învăţământului", Editura „Bucovina", Bucureşti, 1942; • *Où va la jeunesse romaine*, „L'Avenir", 1945; • *Pedagogia practică*, „Scrisul Românesc", Craiova, 1946; • *Pedagogia agricolă, cu privire specială asupra educaţiei agricole a poporului român*, „Lupta Moldovei", Iaşi, 1946; • *Pedagogia marilor filosofi şi literaţi contemporani* (curs 1947 - 1948), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1948; • *Schola Latina de la Cotnari. Biblioteca de curte şi proiectul de academie al lui Iacob Eraclide Despotul: zori de cultură umanistă în Moldova secolului XVI*, Litografia şi Tipografia Învăţământului, Bucureşti, 1957; • *Educaţia estetică* (în colaborare cu George Văideanu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1961; • *Academia Domnească din Iaşi: 1714 - 1821*, Editura

Didactică și Pedagogică, București, 1962; • *Dicționar de pedagogie contemporană* (coord.), Editura Enciclopedică Română, București, 1969; • *Istoria pedagogiei: manual pentru liceele pedagogice și institutele pedagogice de 2 ani* (coord.), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970; • *Pagini nescrise din istoria culturii românești, sec. X - XVI*, Editura Academiei, București, 1971; • *Jacques Basilicos le Despote, prince de Moldavie, savant humaniste du XVI-e siècle*, Paris, 1971; • *Pedagogia și sociologia în cercetarea multidisciplinară*, în: Dan Pavelescu (coord.), *Cercetările multidisciplinare și interdisciplinare; originea, dezvoltarea și perspectivele lor*, Editura Academiei, București, 1972; • *Pedagogia* (vol. XII, din seria „Istoria științelor în România"), Editura Academiei, București, 1984; • *Pedagogia și sociologia în cercetarea multidisciplinară*, în: Dan Pavelescu (coord.), *Cercetările multidisciplinare și interdisciplinare; originea, dezvoltarea și perspectivele lor*, Editura Academiei, București, 1972; • *Les Académies de Bucarest et de Iassy et le dévéloppement de la science*, în: „Noesis", tome III, București, 1975, pp. 229 - 236; • *Dimitrie Cantemir et la pédagogie; à l'occasion du tricentenaire de sa naissance*, în: „Noesis", tome III, București, 1975, pp. 179 - 186; • *Gheorghe Lazăr et son idéologie philosophique et pédagogique. À l'occasion du 150-e anniversaire de sa mort*, în: „Noesis", tome III, București, 1975, pp. 335 - 338; • *Învățământ, cercetare, producție*, în vol.: *Probleme actuale ale cercetării științifice*, „Revista de Pedagogie", București, 1977, pp. 133 - 140; • *Sinteze de pedagogie contemporană* (coord. gen.), vol. 1 - 4, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982 - 1984; • *Pedagogie școlară. Pedagogie socială. Istoria pedagogiei. Manual pentru clasa a XII-a, licee pedagogice* (în colaborare), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1982, 1984, 1986, 1988; • *Medalioane: pentru o pedagogie a modelelor*, Editura „Junimea", Iasi, 1983;

➢ **Constantin Narly:** • *Educație și ideal*, „Casa Școalelor", București, 1927; • *Pedagogia socială și personalitatea*, „Casa Școalelor", București, 1928; • *Tolstoi educator*, „Casa Școalelor", București, 1929; • *Patru mari educatori. John Locke, V. Conta, Freud, Kerschensteiner*, „Cultura românească", București, 1933; • *Istoria pedagogiei*, vol. I, Institutul Pedagogic, Cernăuți, 1935; • *Pedagogia lui Immanuel Kant*, „Cultura românească", București, 1936; • *Către o politică școlară*, „Cultura Românească", București, 1937; • *Pedagogie generală*, „Cultura Românească", București, 1938; • *Metode de educație*, „Cultura Românească", București, 1943; • *Texte pedagogice*, îngrijită și prefațată de Viorel Nicolescu, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Lupta pentru credință și problema învățământului religios*, cu ilustrații din „Thora", Iași, 1928;

➢ **Gheorghe Comicescu:** • *Raportul între intuiție și abstracție în învățământ. Elaborarea mintală*, „Cartea Românească", Cluj, 1929; • *Orientarea biologică în știința educației*, Botoșani, 1931; • *Realizări și tendințe în școala americană contemporană*, Editura „Brawo", Iași, 1935;

➢ **Silvestru Găină:** • *Contribuții la problema culturii formale*, în: „Revista de Pedagogie", vol. 1, an. 1, Cernăuți, 1931; • *Problema educabilității*, în *loc. cit.*, an 2, c. III - IV, 1932; an 3, c. I - IV, 1933; • *Psychologie und Jugendkunde in Rumänien*, în: „Zeitschrift für Jugendkunde", Leipzig, 1935; • *Psihologia infantilă structurală*, în „Revista de Pedagogie", an 6, c. II, 1936; • *O nouă concepție în studiul individualității: metoda F. O. V.*, în: *loc. cit.*, an 7, c. IV, 1937; • *Pedagogia învățămîntului*, în: „Cercetări pedagogice", vol. 1, 1943; • *Cu privire la sistemul metodelor de învățămînt*, în: „Analele Universității «Al. I. Cuza» din Iaşi", tom 12, 1966, pp. 93 - 96;

➢ **Vasile Harea:** • *Datoriile învățătorului: pentru şcoalele normale*, „Scrisul Românesc", Craiova, 1935; • *Învățătorul ca factor de infomație în viața satului*, în: *Cursuri libere de vară*, Soroca, 1935; • *Elemente de pedagogie socialistă: scurtă privire istorică asupra evoluției pedagogiei în raport cu evoluția socială* (în colaborare), Tipografia „Alexandru A. Țerek", Iaşi, 1948; • traducere, studiu introductiv, note şi cometarii la: Nikolai Alexandrovici Dobroliubov, *Texte pedagogice alese*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1962; • traducere, studiu introductiv, note şi cometarii la: N. G. Cernîsevski, *Texte pedagogice alese*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1963; • *D. I. Pisarev. Concepția generală şi ideile sale pedagogice:* studiu introductiv la: *D. I. Pisarev, texte pedagogice alese*, dactilogr., Iaşi, 1965;

➢ **Ion Holban:** • *Dosarul psihologic şcolar*, Tipografia „Țerek", Iaşi 1943; • *Puncte de sprijin în cunoaşterea individualității elevilor* (în colaborare), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1972; • *Orientarea şcolară*, Editura „Junimea", Iaşi, 1973; • *Laboratorul şcolar de orientare*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973; • *Principii în organizarea metodologică a activității de orientare din cabinete şcolare şi laboratoarele interşcolare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 1977; • *Cunoaşterea individualității elevilor: o sinteză a metodelor* (coord.), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1978; • *Educația, învățămîntul, gîndirea pedagogică din România: dicționar cronologic* (în colaborare cu Florela Bârsănescu), Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1978; • *Cunoaşterea elevului, o sinteză a metodelor*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1978;

➢ **George Văideanu:** • *Educația estetică* (în colaborare cu Ştefan Bârsănescu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1961; • *Cultura estetică, mijloc de educație* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi, 1967; • *Fundamenta Pedagogiae* (coord.), vol. 1 - 2, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1970; • *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, Bucureşti, 1988: • *Les contenus de l'éducation: perspectives mondiales*

d'ici à l'an 2000 (în colaborare cu Shapour Rassekh), U. N. E. S. C. O., Paris, 1987 / *The Contents of Education: A Worldwide View of their Development from the Present to the Year 2000 / Cong xian zai dao 2000 nian jiao yu nei rong fa zhan de quan qiu zhan wang* (从现在到 2000 年教育内容发展的全球展望), „Jiao yu ke xue chu ban she", Beijing, 1996;

➢ **Silvia Obreja - Cernichevici:** • *Existențialismul și pedagogia* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Facultatea de Istorie - Filosofie, Iași, 1964; • *Existențialismul și problematica educativă contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974; • *Probleme ale educației morale în casele de copii* (în colaborare), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1984; • *Educație și eros*, „Polirom", Iași, 2001;

➢ **Ion Străchinaru:** • *Cercetarea factorului psihopedagogic în etiologia tulburărilor de comportament la copil. Metodele și procedeele de reeducare* (teză de doctorat), Facultatea de Istorie - Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1966; • *Devierile de conduită la copii. Studiu psihopedagogic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969; • *Dicționar de pedagogie contemporană* (în colaborare), Editura Enciclopedică, București, 1969; • *Curs de pedagogie*, vol. 1 - 2, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1974 - 1975; • *Studii de istoria pedagogiei românești*, Editura „Sideral", Iași, 1992; • *Teoria învățământului. Tehnologia didactică (I): metodele de învățământ*, Editura „Sideral", Iași, 1992; • *Psihopedagogie specială*, Editura „Trinitas", Iași, 1994; • *Acțiune și educație. Studii și comunicări* (coord.), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1977;

➢ **Constantin Dimitrescu - Iași:** • *Texte despre educație și învățământ*, studiu introductiv, selecția textelor, note si comentarii de Ioan N. Vlad, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1969;

➢ **Tiberiu Popescu:** • *Educația intelectuală: studii constatative și prospective* (în colaborare), Editura Didactică și Pedagogică, București, 1971; • *Educația adultilor: microsisteme locale*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974; • *Noi semnificații ale profesiei de bibliotecar în raport cu cerințele activității politico-educative actuale*, în: *Educație și lectură. Studii și anchete sociologice*, Biblioteca Centrală de Stat, București, 1980; • *Catalog adnotat al cărții de sociologie din bibliotecă*, Iași, 1983;

➢ **Maria Misievici:** • *Gaston Bachelard și pedagogia rațiunii inventive* (teză de licență în Filosofie), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1978;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Clasic și modern în învățământul superior*, „Junimea", Iași, 1981; • *Ecologie și educație* (în colaborare), Universitatea „Dimitrie Cantemir", Iași, 2001; • *Un promotor al învățământului și cercetări ecologice: prof. univ. dr. ing. Zaira Murgu*, Editura „D. Murgu", Iași, 2002; • *Personalități ale școlii medicale ieșene*, „Samia", Iași, 2008; • *Un promotor al învățământului privat din România: prof. dr. Viorel Enea*, „Samia", Iași, 2008;

➢ **Adrian Neculau:** • *A fi elev*, Editura „Albatros", Bucureşti, 1983; • *Pedagogie socială*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1994; • *Cîmpul universitar şi actorii săi* (coord.), Editura „Polirom", Iaşi, 1997; • *Une expérience en vue de réformer l'Université de l'intérieur: le Laboratoire: „Psychologie du champ social" de l'Université „Al. I. Cuza" de Iaşi – étude de cas*, Editura „Alternative", Bucureşti, 1998;

➢ **Mariana Caluschi:** • *Ghid practic de evaluare a creativităţii*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1989; • *Inventica şi şcoala* (în colab.), Editura „BIT", Iaşi, 1994; • *Creativitatea într-o societate a cunoaşterii*, Editura „Performantica", Iaşi, 2009;

➢ **Alexandru Husar** (coord.): • *Gheorghe Asachi*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1992;

➢ **Gheorghe Bourceanu:** • *Libertăţile academice şi autonomia universitară, anchetă realizată în România cu ocazia conferinţei internaţionale a universităţilor* (în colaborare), Bucureşti, 1992;

➢ **Geta Diac:** • *Trebuinţa individuală de schimbare*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Ştiinţe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1993, pp. 130 - 134; • *Educaţia pentru şi la vîrsta a treia între posibilitate şi necesitate*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Ştiinţe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1995, pp. 115 - 123; • *Alternative rezidenţiale în programul de asistenţă psihosocială a vîrstnicilor*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Ştiinţe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1996, pp. 176 - 183; • *Conotaţii psihosociale ale deficienţei mentale* (în colaborare), Editura „A '92", Iaşi, 1996; • *Aspecte psihologice ale procesului de îmbătrînire*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Ştiinţe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 1997, pp. 178 - 187; • *Teoriile îmbătrînirii*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2000, pp. 132 - 136; • *Adaptare şi control de-a lungul întregii vieţi*, în *loc. cit.*, pp. 354 - 364; • *Gerotranscendenţa sau despre găsirea sensului existenţei umane*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio-umane*, Institutul de Ştiinţe Socio - Umane, Filiala Iaşi a Academiei Române, 2003; • *Particularităţi psihologice ale procesului de învăţare la distanţă*, în vol.: *Învăţămîntul deschis la distanţă. Ghid pentru tutori*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004, pp. 107 - 114; • *Investigarea problematicii activităţii didactice în sistemul ID* (colab.), în: *loc. cit.*, pp. 117 - 131; • *Design curricular e-learning pentru formarea continuă a cadrelor didactice* (colab.), în: Marin Vlada (coord.), *Tehnologii moderne în educaţie şi cercetare*, Editura Universităţii Bucureşti, 2007, pp. 129 - 134; • *Percepţii ale cadrelor didactice din învăţămîntul preuniversitar asupra posibilităţilor de formare continuă în sistem e-learning* (colab.), în vol.: *Educatia azi,*

Editura Universității București, 2008, pp. 207 - 215; • *Personalitatea cadrului didactic*, în: Constantin Cucoș, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, ediția a II-a, Editura „Polirom", 2008, pp. 607 - 627;

➢ **Laurențiu Șoitu:** • *Aspecte educaționale ale limbajului audio-vizual*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1993; • *Comunicare și educație* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1996; • *Pedagogia comunicării*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997; ediția a II-a, Institutul European, Iași, 2001; • *Pedagogie neoumanistă*, Editura „Litera", Chișinău, 1998; • *Philosophy of Communication*, Institutul European Iași, 2001; • *Consiliere familială* (în colaborare), Institutul European, Iași, 2001; • *Agresivitatea în școală* (coord), Institutul European, Iași, 2001; • *Instituții de educație a adulților*, Editura „Spiru Haret", Iași, 2002; • *Communication in Adult Education*, Institutul European, Iași, 2003; • *Educația adulților*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003; • *Standarde și exigențe în educația adulților* (coord), Editura „Sedcom Libris", Iași, 2006; • *Strategii educaționale centrate pe elev* (coord.), U. N. I. C. E. F., București, 2006; • *Teaching Adult Educators in Continuing and Higher Education* (coautor), Editura Universității „Nicolai Copernic", Torun, 2006; • *Legislație și context în educația adulților* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007;

➢ **Mariana Momanu:** • *Educația națională și personalitatea etnică a neamului românesc*, în: Ioan Grigoraș *et alia* (coord.), *Statutul universal și specific al valorii morale*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1993, pp. 69 - 75; • *Educația copiilor de țigani: reprezentări, ipoteze, dificultăți* (în colaborare), în: Adrian Neculau, Gilles Ferreol (coord.), *Minoritari, marginali, excluși*, Editura „Polirom", Iași, 1996, pp. 13 - 119; • *Paradigme și teorii ale educației morale*, în: Ioan Grigoraș *et alia* (coord.), *Pagini din istoria învățământului etic și sociologic românesc*, Editura „Spiru Haret", Iași, 1997, pp. 241 - 260; • *Naționalism, sau integrare? O analiză pedagogică a unei alternative politice*, în: Liliana Stan (coord.), *Educație și valori. Valori educaționale românești în context european*, Editura „Spiru Haret", Iași, 1997, pp. 94 - 102; • *Proiectarea și desfășurarea activității didactice*, în: Constantin Cucoș (coord.), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura „Polirom", Iași, 1998, pp. 195 - 220; • *Aspecte conflictuale ale situației pedagogice*, în: Ana Stoica - Constantin, Adrian Neculau (coord.), *Conflictul și rezolvarea lui. Perspective multidisciplinare*, Editura „Polirom", Iași, 1998, pp. 213 - 224; • *Educația pentru drepturile omului – un demers intercultural*, în: Teodor Cozma (coord.), *O nouă provocare pentru educație: interculturalitatea*, Editura „Polirom", Iași, 2001, pp. 184 - 192; • *Introducere în teoria educației*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Educație și ideologie. O analiză pedagogică a sistemului totalitar comunist*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005;

• *Orientarea psihanalitică în pedagogie şi educaţie*, în: Constantin Cucoş *et alia*, *Educaţia – provocări la început de mileniu. Omagiu profesorului Teodor Cozma*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005, pp. 197 - 208; • *Universitatea „Al. I. Cuza" în anii sovietizării învăţământului românesc*, în: Gheorghe Iacob (coord.), *Universitatea din Iaşi. De la modelul francez, la sistemul Bologna*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007, pp. 245 - 267; • *Étude de cas: L'Univérsité „Al. I. Cuza" de Iaşi entre 1945 et 1955*, în: Adrian Neculau (coord.), *La vie quotidienne en Roumanie sous le communisme*, „L'Harmattan", Paris, 2008, pp. 71 - 83; • *Pedagogia cooperării în contextul societăţii concurenţiale. Modelul constructivist*, în: Teodor Cozma, Geta Diac (coord.), *Formarea continuă a cadrelor didactice între tradiţional şi modern*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008; • *Statutul epistemologic al pedagogiei şi al ştiinţelor educaţiei*, în: Constantin Cucoş (coord.), *Psihopedagogie*, Editura „Polirom", Iaşi, 2008, pp. 75 - 88; • *Educaţia: caracteristici, ipostaze, dimensiuni* (colab.), în: *loc. cit.*, pp. 89 - 111; • *Forme de organizare a instruirii. Proiectarea şi desfăşurarea activităţii didactice*, în: *loc. cit.*, pp. 433 - 459; • *Paradigms in Religious Education*, în: Marcela Ciortea (coord.), *Paradigm Changes within the Sciences of Education. PARCE III*, „Æternitas Publishing", Alba Iulia, 2009, pp. 86 - 90; • *Statutul epistemologic al pedagogiei şi al ştiinţelor educaţiei*, în: Constantin Cucoş (coord.), *Psihopedagogie*, ediţia a III-a revăzută şi adăugită, Editura „Polirom", Iaşi, 2009, pp. 89 - 102; • *Educaţia: caracteristici, ipostaze, dimensiuni* (colab.), în: *loc. cit.*, pp. 103 - 125; • *Educaţia şi provocările lumii contemporane* (colab.), în: *loc. cit.*, pp. 127 - 148; • *Forme de organizare a instruirii. Proiectarea şi desfăşurarea activităţii didactice*, în: *loc. cit.*, pp. 469 - 495;

➢ **Cristina Neamţu**: • *Orientarea şcolară şi profesională*, în: Adrian Neculau şi Teodor Cozma (coord.), *Psihopedagogie*, Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1994; • *Psihopedagogie specială* (în colaborare), Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Conduite agresive în şcoală*, în: Laurenţiu Şoitu; Corneliu Hăvârneanu (coord.), *Agresivitatea în şcoală*, Institutul European, Iaşi, 2001; • *Devianţa şcolară*, Editura „Polirom", Iaşi, 2003; • *Aspecte ale asistenţei sociale în şcoală*, în: George Neamţu (coord.), *Tratat de asistenţă socială*, Editura „Polirom", Iaşi, 2003; • *Educaţia sexuală: o provocare pentru şcoala românească*, Institutul European, Iaşi, 2005;

➢ **Adriana - Elena Crăciun**: • *Examenele şi emisferele cerebrale*, în: „Psihologia", nr. 4, Editura „Ştiinţă & Tehnică", Bucureşti, 1994, pp. 20 - 21; • *Capacitatea mnezică la preşcolarul mare. Particularităţi funcţionale şi valori referenţiale*, în: „Buletinul de psihiatrie integrativă", vol. VI, nr. 1, Editura „Psihomnia", Iaşi, 2001, pp. 75 - 82; • *Activitatea logopedică prin prisma modelului situaţional - hexadic*, în: Melentina Toma (coord.), *Paradigma de tip situaţional în cîmpul socio-umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 159 - 184;

➢ **Petru Ioan:** • *Educație și creație în perspectiva unei logici „situaționale"*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Logica – știință a educației*, în: P. Ioan (coord.), *Logică și educație*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iași, 1995, pp. 13 - 62; • *Curriculum-ul disciplinei „logică" din învățământul liceal*, în: P. Ioan (coord.), *Aplicații ale hexadei situaționale*, Editura „Ștefan Lupașcu", 1999, pp. 193 - 206; • *Rădăcini transfrontaliere ale normanzilor Erica și Dimitri: album de familie*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2010; • *Contribuții logo - paideice*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2010;

➢ **Liliana Stan:** • *Psihopedagogie* (în colaborare), Editura „Spiru Haret", Iași, 1995; • *Prefață* și note la: Ion Găvănescul, *Texte pedagogice alese*, Editura „Spiru Haret", Iași, 1995; • *Ghidul tînărului profesor*[19] (în colaborare), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997; • *Educație și valori: valori educaționale românești în context european* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997; • *Pagini din istoria învățămîntului etic și sociologic românesc* (coord.), Editura „Spiru Haret", Iași, 1997; • *Problema idealului. Perspective moral - pedagogice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003; • *Elemente de didactica geografiei* (coord.), Editura „Polirom", Iași, 2003; • *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2003, 2009 - 2010; • *Fundamente ale succesului educațional*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2004; • *Aspecte actuale ale problematicii cunoașterii elevului*, în vol: *Științe ale Educației. Dinamică și Perspective*, Suceava, 2004, pp. 333 - 341; • *Diferențierea și individualizarea educației în viziunea teologilor creștini*, în: Vasile Nechita (coord.), *Biserica și școala în slujba comunității locale*, Editura „Sf. Mina", Iași, 2004, pp. 68 - 70; • *Asigurarea calității educației – prioritate actuală*

1. Petru Ioan,
LOGICA, ȘTIINȚĂ A EDUCAȚIEI

1.1. Caracterul propedeutic al logicii ca supraștiință / 1.2. Operații ale spiritului și logici corespunzătoare, în postura de științe ale educației / 1.3. Logici „verticale", în atingere cu problematica educației / 1.4. Logici „eleuterotehnice", sau „didagmatice", în perspectiva unui model hexadic al situației pedagogice / 1.5. Logici „dialegmatice", sau „nootehnice", în perspectiva hexadei „situațiilor semiotice" / 1.6. Logici euristice, în perspectiva unui model al situației creative / 1.7. Logica expresă a discursului pedagogic

2. Constantin Sălăvăstru,
LOGICILE NONSTANDARD ȘI INTERVENȚIILE EDUCATIVE

2.1. Educație și intervenție educativă / 2.2. Praxiologica intervenției educative / 2.3. Intervenție educativă și situație pedagogică / 2.4. Tipuri de intervenție educativă / 2.5. Logici ale intervenției educative / 2.6. Cercul care se închide

Desfășurarea primelor două contribuții din volumul colectiv
LOGICĂ ȘI EDUCAȚIE, apărut în seria „Humanitas"
a Editurii „Junimea", în cursul anului 1995

[19] Premiul Institutului Român pentru Drepturile Omului, în 1998

Introducere / Partea I. *INTRODUCERE ÎN PEDAGOGIE:* Capitolul 1. *Pedagogia – ştiinţă a educaţiei* [1.1. Pedagogia ca interogaţie asupra educaţiei; 1.2. Temeiuri epistemologice ale discursului pedagogic; 1.3. Sistemul ştiinţelor educaţiei; 1.4. Cercetarea pedagogică. Relaţia dintre teoria şi practica educaţională; 1.5. Dileme şi sfidări ale pedagogiei]; *Note bibliografice;* Capitolul 2. *Educaţie şi contemporaneitate* [2.1. Concepte de bază; 2.2. Fundamentele educaţiei; 2.3. Formele educaţiei şi relaţiile dintre ele; 2.4. Factorii educaţiei; 2.5. Educaţia şi provocările lumii contemporane; 2.6. „Noile educaţii"]; *Note bibliografice;* Capitolul 3. *Componentele educaţiei ca proiecţie a finalităţilor* [3.1. Educaţia intelectuală; 3.2. Educaţia morală; 3.3. Educaţia estetică; 3.4. Educaţia religioasă; 3.5. Educaţia tehnologică; 3.6. Educaţia fizică; 3.7. Educaţia sexuală]; *Note bibliografice;* Capitolul 4. *Noi domenii şi perspective ale educaţiei* [4.1. Educaţia axiologică; 4.2. Educaţia interculturală; 4.3. Educaţia integrată; 4.4. Educaţia copiilor supradotaţi; 4.5. Educaţia permanentă; 4.6. Educaţia deschisă la distanţă]; *Note bibliografice* / Partea a II-a. *TEORIA ŞI METODOLOGIA CURRICULUMULUI:* Capitolul 1. *Curriculum. Conceptualizare şi problematică* [1.1. Conceptele de conţinut şi de curriculum; 1.2. Derivaţii conceptuale]; Capitolul 2. *Ipostaze ale finalităţilor educaţionale* [2.1. Dimensiunea teleologică a educaţiei; 2.2. Relaţia dintre ideal, scopuri, obiective; 2.3. Finalităţile pe cicluri curriculare; 2.4. Clasificarea şi operaţionalizarea obiectivelor pedagogice; 2.5. Noi tipologii de obiective. Legătura acestora cu cadrul tradiţional]; Capitolul 3. *Conţinuturile curriculare* [3.1. Sursele conţinutului învăţământului şi criterii de selecţie; 3.2. Transpoziţia şi transcodarea didactică; 3.3. Posibilităţi de organizare a conţinuturilor; 3.4. Alternativitatea şi flexibilizarea curriculară; 3.5. Curriculumul la decizia şcolii]; Capitolul 4. *Proiectarea curriculară* [4.1. Determinări şi niveluri de concepere a curriculumului; 4.2. Poziţionarea filosofică şi ideologică în proiectarea curriculară; 4.3. Reguli privind proiectarea curriculumului]; Capitolul 5. *Produsele curriculare şi implementarea acestora* [5.1. Planul de învăţământ; 5.2. Programa şcolară; 5.3. Manualul şcolar; 5.4. Alte suporturi curriculare (ghiduri, soft educaţional, alte auxiliare didactice)]; Capitolul 6. *Reforma curriculumului şcolii româneşti. Privire sintetică* [6.1. Repere şi ipostaze ale reformării conţinuturilor; 6.2. Niveluri şi principii diriguitoare în conceperea curriculumului]; Capitolul 7. *Evaluări privind reforma curriculară la nivelul învăţământului românesc* [7.1. Recorelări şi sarcini de perspectivă; 7.2. Ideologii şi ipostaze ale conţinuturilor ascunse la nivelul curriculumului; 7.3. Sugestii şi recomandări privind continuarea reformării curriculumului]; *Note bibliografice* / Partea a III-a. *TEORIA ŞI METODOLOGIA INSTRUIRII:* Capitolul 1. *Teoria generală a procesului de învăţământ* [1.1. Conceptul de didactică; 1.2. Abordarea sistemică a procesului instructiv - educativ; 1.3. Strategiile didactice]; Capitolul 2. *Metodologia şi tehnologia instruirii* [2.1. Delimitări conceptuale: tehnologie, metodologie, metodă, procedeu, mod de organizare a învăţării; 2.2. Noi tendinţe în metodologia didactică; 2.3. Sistemul metodelor de învăţământ. Clasificare; 2.4. Descrierea principalelor metode de învăţământ; 2.5. Mijloace de învăţământ. Conţinut şi importanţă]; Capitolul 3. *Forme de organizare a instruirii* [3.1. Organizare pe clase şi lecţii; 3.2. Lecţia – unitate didactică fundamentală]; Capitolul 4. *Proiectarea activităţilor instructive* [4.1. Importanţa şi nivelurile proiectării didactice; 4.2. Etapele proiectării didactice; 4.3. Rolul educatorului în realizarea şi desfăşurarea activităţii instructiv - educative; 4.4. Evaluarea eficienţei lecţiei; 4.5. Proiectarea pe unităţi de învăţare]; Capitolul 5. *Relaţionare şi comunicare didactică* [5.1. Specificul relaţiei profesor - elev; 5.2. Comunicare şi informare didactică; 5.3. Educaţia ca practică semnificantă; 5.4. Discursul didactic – între demonstrare şi argumentare; 5.5. Canale ale comunicării didactice. Implicaţii psihopedagogice; 5.6. Statutul tăcerii în comunicarea didactică]; Capitolul 6. *Normativitatea activităţii didactice* [6.1. Conceptul de principiu didactic; 6.2. Caracterizarea principiilor didactice]; *Note bibliografice* / Partea a IV-a. *TEORIA ŞI METODOLOGIA EVALUĂRII:* Capitolul 1. *Evaluarea randamentului şcolar – componentă a demersului didactic* [1.1. Precizări terminologice. 1.2. Statutul şi importanţa evaluării; 1.3. Niveluri şi ipostaze ale evaluării; 1.4. Funcţiile evaluării; 1.5. Evaluarea internă şi evaluarea externă; 1.6. Ipostaze ale rezultatelor şcolare]; Capitolul 2. *Strategii de evaluare şi notare* [2.1. Modele şi forme de realizare a evaluării; 2.2. Metode de evaluare; 2.3. Metode complementare de evaluare; 2.4. Notarea şcolară; 2.5. Descriptorii de performanţă; 2.6. Proiectarea evaluării]; Capitolul 3. *Factori ai variabilităţii aprecierii şi notării* [3.1. Subiectivismul în practica evaluativă; 3.2. Efecte perturbatoare în apreciere şi notare]; Capitolul 4. *Testul docimologic – instrument de măsurare a rezultatelor şcolare* [4.1. Delimitare conceptuală şi clasificare; 4.2. Etape în elaborare şi aplicare; 4.3. Tipologia itemilor]; *Note bibliografice* / Addenda. *DESCHIDERI POSIBILE:* Capitolul 1. *Indoctrinarea în învăţământ* [1.1. Educaţia şi condiţionarea; 1.2.

Sloganul pedagogic; 1.3. Trăsături ale sloganului pedagogic; 1.4. Situații de îndoctrinare în învățământ; 1.5. Șansele dezideologizării învățământului]; Capitolul 2. *Pentru o filosofie a educației* [2.1. Trepte în constituirea filosofiei educației; 2.2. Conținutul și problematica filosofiei educației]; Capitolul 3. *Formarea formatorilor. Experiențe prezente și deschideri posibile* [3.1. Formarea institutorilor; 3.2. Pregătirea profesorilor; 3.3. Schiță pentru o deontologie a cadrelor didactice]

Tabla de materii la volumul PEDAGOGIE, *ediția a II-a, revăzută și adăugită, publicat de Constantin Cucoș, la Editura „Polirom", în 2002*

în formarea formatorilor, în vol.: *Legislație și context în educația adulților*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006, pp. 124 - 128; • *Dinamismul și stabilitatea conținuturilor pedagogice în formarea continuă a cadrelor didactice* (în colaborare), în vol: *Problematica educației în mileniul III*, Editura Universității „Dunărea de Jos", Galați, 2007; • *Pedagogie*, vol. 1, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2007 - 2008; 2009 - 2010; • *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice* (în colaborare), ediția a II-a, Editura „Polirom", Iași, 2008; • *Didactica universitară și înnoirea ei perpetuă*, în: Maricela Ciortea; Ioan Scheau (coord.), *Strategii alternative de instruire. Învățare și evaluare*, Editura „Risoprint", Cluj - Napoca, 2008, pp. 33 - 40; • *Violență și toleranță în mediul familial. Considerații etico-pedagogice*, în: Maria Nicoleta Turliuc *et alia* (coord.), *Violența în familie: între stigmatizare, acceptare socială și intervenție terapeutică*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2008, pp. 309 - 320; • *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2008 - 2009; • *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice* (în colaborare), ediția a III-a, „Polirom", Iași, 2009; • *Pedagogia învățământului preșcolar și primar*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 2009 - 2010;

➢ **Constantin Cucoș**: • *Pedagogie. Reconsiderări, evaluări, interpretări*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1995; • *Pedagogie și axiologie*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Educația religioasă. Conținut și forme de realizare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996; • *Pedagogie*, „Polirom", Iași, 1996; ediția a doua, revizuită și îmbogățită, „Polirom", Iași, 2002; • *Minciună, contrafacere, simulare. O abordare psihopedagogică*, Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Istoria gîndirii pedagogice*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1997; • *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Editura „Polirom", Iași, 1999; ediția a doua, revăzută si adăugită, „Polirom", Iași, 2009; • *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura „Polirom", Iași, 2000; • *Istoria pedagogiei. Idei și doctrine pedagogice fundamentale*, Editura „Polirom", Iași, 2001; • *Timp și temporalitate în educație. Elemente pentru un management al timpului școlar*, Editura „Polirom", Iași, 2002; • *Educația – provocări la început de mileniu. Omagiu profesorului Teodor Cozma* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005; • *Informatizarea în educație. Aspecte ale virtualizării formării*, Editura „Polirom", Iași, 2006; • *Teoria și metodologia evaluării*, Editura „Polirom", Iași, 2008; • *Educația. Iubire, edificare, desăvîrșire*, Editura „Polirom", Iași, 2008;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Logică şi limbaj educaţional*, Editura Didactică şi Pedagogică (seria „Idei pedagogice contemporane"), Bucureşti, 1995; • *Modele argumentative în discursul educaţional*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1996;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Paideia. Fundamentele culturale ale educaţiei*, Editura „Polirom", Iaşi, 1996; • *Managementul universitar; de la viziunea conducerii, la misiunea de succes* (în colaborare), „Polirom", Iaşi, 2000; • *Pedagogia, ca ştiinţă a culturii* (teză de doctorat), Facultatea de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2001; • *O introducere în pedagogie*, „Polirom", Iaşi, 2002;

➢ **Ion Ionescu:** • *Liceul şi liceenii. Construcţia identităţii lor sociale* (prefaţa şi traducerea din limba franceză), Editura „Spiru Haret", Iaşi, 1998;

➢ **Dorina Sălăvăstru:** • *Logica naturală şi aplicaţiile ei în cîmpul educaţional*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; • *Comunicare educaţională*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009;

➢ **Maria Carpov:** • *Prefaţă* la: Vasile Dospinescu, *Semiotică şi discurs didactic*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; • *Prefaţă* la: Vasile Dospinescu, *Semne şi cunoaştere în discursul didactic*, Editura „Junimea", Iaşi, 1998;

➢ **Mihai Stanciu:** • *Reforma conţinuturilor învăţămîntului. Cadru metodologic*, Editura „Polirom", Iaşi, 1999; • *Didactica postmodernă. Fundamente teoretice*, Editura Universităţii „Ştefan cel Mare", Suceava, 2003; • *Introducere în pedagogie*, Editura „Ion Ionescu de la Brad", Iaşi, 2003;

➢ **Florentina Călmăţuianu:** • *Modelul situaţional-hexadic al tipurilor de influenţă socială*, în: Petru Ioan (coord.), *Aplicaţii ale aplicaţiei situaţionale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio-logice"), Iaşi, 1999, pp. 173 - 192;

➢ **Gheorghe Popa:** • *The Faculty of Theology at the University of Iasi*, în vol.: *Religion, Society and Education in Post - Totalitarian Societies of Central and South Eastern Europe*, Editura „Arc", Chişinău, 2001, pp. 157 - 173 (versiunea franceză în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Teologie*, tom VI, 2001, pp. 7 - 219); • *Facultatea de Teologie Ortodoxă – Un nou început la Universitatea din Iaşi*, în: Gheorghe Iacob (coord.), *Universitatea din Iaşi*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007, pp. 495 - 503;

➢ **Vasile Nechita:** • *Hristos în şcoală*, Editura „Vasiliana ' 98", Iaşi, 2002; • *Umanismul de la gîndirea scolastică la etica protestantă*, cu o prefaţă de Titus Raveica, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 2002;

➢ **Şerban Fotea:** • *Paradigma holotropică, fundamentul cultural al educaţiei multidimensionale*, în: Tudor Ghideanu (coord.), *Integrare europeană prin educaţie multiculturală*, Editura „Lumen", Iaşi, 2003, pp. 17 - 24;

➢ **Preafericitul Daniel:** • *Luptător jertfelnic şi ctitor darnic – lucrarea harului în viaţa Sfîntului Voievod Ştefan cel Mare*, Editura „Trinitas", Iaşi, 2004;

➢ **Creola - Smaranda Buju:** • *Nae Ionescu, un formator atipic sau creativ ?*, în vol.: *Cercetări și Tehnologii Inovative Performante*, Iași, 2005, pp. 93 - 96; • *A Humanist View of the Trainer*, în: „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» - Iași", tom LI (LV), fasc. 1 - 4, 2005, pp. 77 - 81; • *Implicare socială și voluntariat la studenții din învățământul superior tehnic* (în colaborare), în: Boris Plahteanu (coord.), *Bazele Performanței și Inventica*, Iași, 2006, pp. 66 - 79; • *Cum mai poate fi recreat mediul universitar ?* în: *Cercetări și tehnologii inovative performante*, Iași, 2006, pp. 87 - 90; • *Civic - Moral Values at the Students of the Higher Technical Education* (în colaborare), în vol.: *Educație - Profesionalizare - Creație*, 2006, pp. 207 - 216; • *Factori de risc în evaluarea academică a personalului didactic din D. P. P. D. - U. T. I.* (în colaborare), în: „Buletinul Institutului Politehnic «Gh. Asachi» - Iași", tom LV(LIX), fasc. 3 - 4, 2009, pp. 163 - 170; • *Differentiated Curriculum for Developing Research Competence* (în colaborare), în: „Balkan Region Conference on Engineering and Business Education & International Conference on Engineering and Business Education", Sibiu, 2009, pp. 317 - 320;

➢ **Calinic Botoșăneanul:** • *Fărîme dintr-o existență exemplară. Arhimandritul Iachint – un stareț simbol*, Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2005; • *Un personaj plurivalent al Cetății: Claudiu Paradais* (coord.), Editura „Gedo", Cluj - Napoca, 2007; • *Părintele Arhidiacon Ioan Ivan: comoara de sub tîmpla Mănăstirii Neamț* (coord.), Editura „Trinitas", Iași, 2009; • *Sfinții, mlădițe din Hristos*, Editura „Doxologia", Iași, 2010; • *Urme în eternitate: Teoctist mitropolitul* (coord.), Editura „Doxologia", Iași, 2010;

➢ **Tudorel - Marian Pitulac:** • *Acțiunea Mecanismelor Reproducției Sociale la Nivelul Elevilor de Clasa a XII-a* (în colaborare), în: *Colocviul Internațional de Științe Sociale ACUM*, Editura Universității Transilvania din Brașov, 2006, pp. 418 - 427; • *Calitatea și Performanța Academică* (în colaborare), în vol.: *Strategii de asigurare și evaluare a calității în învățământ*, Editura „A. S. E.", București, 2007, pp. 347 - 350; • *Rolul familiei și al școlii în structurarea aspirațiilor sociale ale elevilor de liceu* (în colaborare), în: F. Chipea (coord.), *Cultură, dezvoltare, identitate, perspective actuale. 10 ani de la înființarea secțiilor de psihologie și sociologie la Universitatea din Oradea*, Editura „Expert", București, 2007, pp. 183 - 196; • *Recognition of Qualifications and Different Quality Assurance Models. Strategies of a Private Romanian University* (în colaborare), în: Costache Rusu (ed.), *Quality Management in Higher Education*, Editura „Perfomantica", Iași, 2008, pp. 137 - 142;

➢ **Cătălin Turliuc:** • *„Universitatea „Al. I. Cuza" în anii comunismului"* (în colaborare), în: Gheorghe Iacob (coord.), *Universitatea din Iași. De la modelul francez, la sistemul Bologna*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2007, pp. 267 - 286;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Death Education, Education for Life*, în: „Analele Universității din Oradea", tom XIII, 2008, pp. 405 - 408;

➢ **Irina Frasin:** • *Education as a Factor of Intercultural Communication*, în: *Real şi virtual în evoluţia educabilului*, „Risoprint", Cluj - Napoca, 2010, pp. 412 - 417.

În completarea celor semnalate, se cer luate în considerare contribuţiile absolvenţilor de Psiho - sociologie sau Pedagogie, regăsiţi în statele de funcţiuni ale catedrei actuale de Stiinţe ale Educaţiei (alţii decît cei menţionaţi ca „personaje" în capitolele precedente): ☞ (1) prof. dr. **Ana Stoica - Constantin**; ☞ (2) prof. dr. **Mihaela Carmen Creţu**; ☞ (3) conf. dr. **Simona Butnaru** şi alţii.

Cum dimensiunile unei şcoli ştiinţifice nu se exprimă doar în lista publicaţiilor, menţionăm că doar în ultimile două decenii, profesorii însărcinaţi cu pregătirea din al treilea ciclu au oferit instituţiilor de învăţământ şi / sau de cercetare, din Iaşi şi din restul ţării, 68 de doctori. Să-i menţionăm pe cei despre care nu a fost vorba în capitolele precedente: **Ana Arhip** (1995), **Sanda - Marina Bădulescu** (1995), **Carmen - Mihaela Creţu** (1995), **Teodor Suveică** (1995), **Ludmila Bolboceanu** (1996), **Serghei Baciu** (1997), **Vera Neagu** (1997), **Monica - Silvia Tatoiu** (1997), **Natalia Odobescu** (1998), **Bogdan Şerbănescu** (1998), **Gheorghe Luca** (1999), **Eudochia Manoil** (1999), **Nakad Nazem** (1999), **Alexandru - Camil - Mircea Blaga** (2000), **Venera - Mihaela Cojocariu** (2000), **Otilia Dandara** (2000), **Filip Stanciu** (2000), **Liviu Antonesei** (2001), **Alois Gherguţ** (2001), **Ellinor Emilie Ranghild Haase** (2001), **Maher Nakad** (2001), **Alexandru Miron Damian** (2002), **Ana - Maria - Andreea Szilagyi** (2002), **Alois Hîrja** (2003), **Ramona Palos** (2003), **Vitalii Bolboceanu** (2004), **Cristina Adriana Prisecaru** (2005), **Gianina Ana Masari** (2005), **Veronica Popescu** (2005), **Ilie Cătălin Ştirbu** (2005), **Adela - Mihaela Ţăranu** (2005), **Constanţa Chelaru** (2006), **Angelica - Mariana Muscă** (2006), **Monica - Aneta Turturean** (2006), **Attila - Csaba Gáspárik** (2007), **Otilia Clipa** (2008), **Septimiu Todea** (1989), **Ionela Clipici** (2009) şi **Mihaela - Nicoleta Pîrvu** (2010), doctori în Pedagogie sub girul profesorului George Văideanu; **Mordechai Knafo** (2003), **Simona Butnaru** (2006), **Florin Vasile Frumos** (2006), **Maria Doina Schipor** (2006), **Valerica Anghelache** (2007), **Bogdan Constantin Neculau** (2007), **Mihăiţă Roca** (2007), **Florina Achim** (2009), **Mihaela Lupu** (2009), **Victor Romanescu** (2009), **Roxana - Maria**

Ghiatau (2009), **Cristina Manolache** (2009), **Mariana - Georgeta Purțuc** (2009) și **Rodica - Roxana Anghel** (2010), doctori în pedagogie sub coordonarea profesorului Constantin Cucoș; **Elena Cosmovici** (2006), **Aurora Ignat** (2009), **Ileana Popovici** (2009), **Marietta Lesovici** (2009) și **Mihaela Ursache** (2009), doctori în pedagogie sub îndrumarea profesoarei Carmen Crețu; **Andrei - Lucian Marian** (2007), **Elvira Rotundu** (2009), **Liliana Mâță**, (2009), **Mihai Dumitriu** (2009) și **Genoveva - Aurelia Farcaș** (2010), doctori în Pedagogie pregătiți de prof. univ. dr. Teodor Cozma.

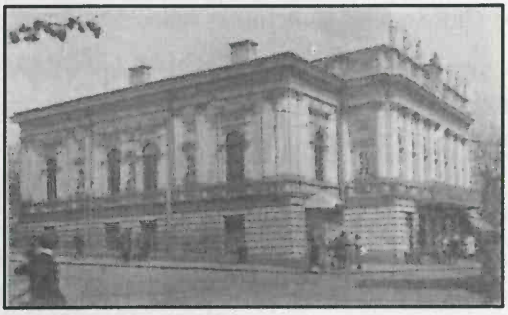

Spații de interes public în Iașii unor vremuri de demult: Hotel „Europa" și celebrul „Jockey Club", așezat în Casa lui Manolache Balș, construită (pe amplasamentul actualei Case de Cultură a Studenților) după planul din 1804, al lui Gheorghe Asachi [20]

3.6.3. *PRAXIOLOGIA* (ca filosofie expresă *a acțiunii*, dar și ca disciplină științifică subiacentă) și- a făcut apatiția la Universitatea Mihăileană și în centrul universitar Iași – ca mai peste tot în lume – doar de cîteva decenii. Primul curs în această materie a fost susținut de lectorul Petru Ioan, continuat, ulterior, de lectorii Ștefan Afloroaei și Traian Știrbăț. Iată și lista contribuțiilor cu relevanță praxio-logică, datorate slujitorilor învățământului superior de la Iași:

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii*, vol. 1 - 2, Institutul de Științe Sociale al României, București, 1939, 1940; • *Sociologia militans: cunoaștere și acțiune în serviciul națiunii*, Fundația „Regele Mihai I", București, 1946;

[20] Clădirea (deținută, între timp, de bardul Alecu Beldiman, iar apoi departajată pe cele două niveluri, între diverși proprietari) a fost demolată în 1960, o dată cu Academia Mihăileană, probabil după un plan diabolic al mancurtizării neamului românesc; deși primele curse de cai se organizau la Iași încă din 1851, în mod oficial, „Jokey Club"-ul s-a inaugurat în 1862, avîndu-l ca prim președinte pe însuși domnitorul Principatelor Unite. La momentul demolării, clădirea adăpostea Librăria „Cartea Rusă" și filiala ieșeană a Asociației Române pentru Legăturile cu Uniunea Sovietică.

➢ **Mihai Florea:** • *Acţiune, decizie, responsabilitate. Studii de praxiologie* (în colaborare cu Ion Tudosescu şi alţii), Editura Academiei, Bucureşti, 1976; • *Structurile organizaţionale şi eficienţa acţiunii umane*, Editura Academiei, Bucureşti, 1978;

➢ **Ion Străchinaru:** • *Acţiune şi educaţie. Studii şi comunicări* (coord.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1977;

➢ **Petru Ioan:** • *Elemente de filosofia acţiunii şi logica discursului practic* (în colaborare cu Ştefan Afloroaei), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1985; • *Diversificarea logicii actuale şi problema aplicabilităţii în domeniul militar*, în: P. Ioan (coord.), *Raţionalizare şi eficienţă în acţiunea militară. Elemente de logică şi praxiologie*, Editura Militară, Bucureşti, 1988, pp. 17 - 54; • *Cunoaştere şi acţiune* (coord.), Editura Politică, Bucureşti, 1988;

➢ **Dumitru Pichiu; Constantin Albuţ:** • *Filosofia valorii şi praxiologie*, Editura Universităţii Tehnice „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1993; • *Teoria valorii şi elemente de praxiologie*, Editura „Gheorghe Asachi", Iaşi, 1994;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Comunicarea. O abordare praxiologică*, Casa Editorială „Demiurg", Iaşi, 2004; • *Criterii şi forme de evaluare a activităţilor de relaţii publice*, în: Delia Cristina Balaban şi Flaviu Călin Rus (eds.), *PR Trend*, Editura „Tritonic", Bucureşti, 2007, pp. 61 - 74;

➢ **Cătălina - Daniela Răducu:** • *Considerations about the Concept of Reverse - Engineering* (în colaborare), în: Viorel Guliciuc (ed.), *Philosophy of Engineering and Artefact in the Digital Age*, „Cambridge Scholars Publishing Company", 2010, pp. 143 - 151.

3.7. PROPEDEUTICĂ, ISTORIE ŞI HERMENEUTICĂ A DISCURSULUI FILOSOFIC, ÎN CETATEA IEŞEANĂ A ŞCOLII SUPERIOARE

Pentru că *filosofia* nu-i un univers închis, ci un continuu proces al redefinirii şi al reinventării sale, urmează ca la sfîrşitul recensămîntului să dăm seama de acele preocupări ale gînditorilor din partea noastră de ţară vizînd resemnificarea cîmpului problematic al pomenitei discipline şi decantarea unora dintre momentele devenirii sale ca formă de intelecţie. Aşadar, vor fi listate contribuţii care – într-o măsură sau alta – se încadrează în aria tematică a *metafilosofiei*, în cea a *istoriografiei filosofice* şi în cea, foarte cultivată în zilele noastre, a *hermeneuticii* filosofice, toate cele trei direcţii încadrîndu-se în centrul hexadei cu care am început prezentarea actualei secţiuni din cuprinsul volumului.

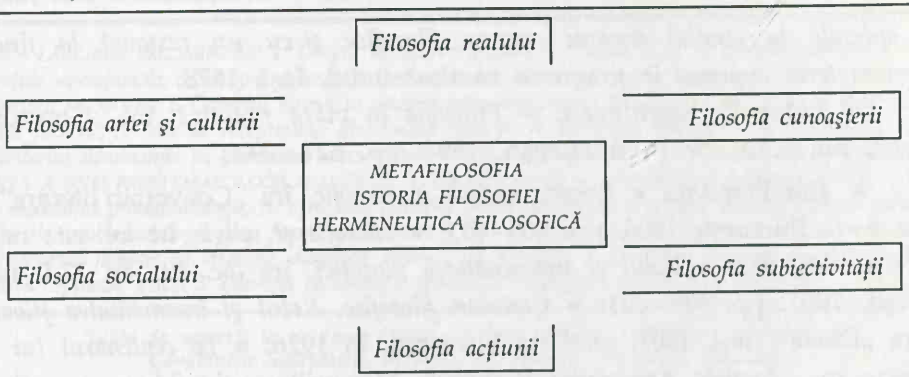

Constelația hexadică a cîmpurilor de interes în filosofia ieşeană lato sensu, *de-a lungul a trei intervale jubiliare*

3.7.1. *METAFILOSOFIA*, respectiv preocuparea pentru decantarea fondului problematic al filosofiei ca „formă simbolică", pentru relaționarea ei cu alte discipline, ori pentru scrutarea resorturilor sale mai profunde (ca ipostază a „spiritului absolut" şi ca modalitate de „însuşire practic - spirituală a realității"), a făcut obiectul unui mare număr de expuneri din partea universitarilor ieşeni, dintre care se cuvin menționate cel puțin următoarele:

➢ **Eftimie Murgu:** • *Curs de filosofie – ținut la Academia Mihăileană*, 1834 - 1835, 1835 - 1836; ediție revăzută, Editura „Flacăra", Timişoara, 1986, respectiv Editura de Vest, Timişoara, 2005;

➢ **Simion Bărnuțiu:** • *Curs de filosofie*, ms. rom. 38, Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj - Napoca, Fondul Blaj; • *Filosofia după W. T. Krugg*, publicată după manuscrisul inedit, cu o cronologie şi notă asupra ediției de Ioan Chindriş, iar studiu introductiv de Ionuț Isac, „Napoca Star", Cluj - Napoca, 2004;

➢ **Titu Maiorescu:** • *Einiges Philosophisches in gemeinfasslicher Form*[21], „Nicolaische Verlagsbuchhandlung", Berlin, 1861; • *Despre filosofia la Universitate*, în: „Convorbiri Literare", Iaşi, 1870 - 1871, pp. 325 - 329, 365 - 372, 384 - 387, 394 - 398;

➢ **Ioan Pop Florantin:** • *Fundamentu de filosofie*[22]. *Psichologia, logica, morala, teodiceea*, Tipografia „Buciumului Românu", Iaşi, 1871; • *Fundamentu de filosofie. Psihologia, logica, morala, estetica şi educația*, 1872;

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Filosofia faciă cu progressulu sciintieloru positive*, discursu pronunciat sporitu cu una prefacia şi diverse adnotațiuni, ameliorări şi explicări, Tipografia „Theodor Balasan", Iassy, 1876; • *Curs de filosofia pentru uzul liceelor. Cu o prefață, o introducțiune generală la filosofia, o introduc-*

[21] *Considerații filosofice pe înțelesul tuturor*

[22] Primul manual de Filosofie pentru liceele românești

ţiune specială la studiul fiecărei ramure filozofice şi cu un rezumat la fine de întreaga materia cuprinsă în programa bacalaureatului, Iaşi, 1878;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Filosofia în viaţa practică*, în: „Convorbiri literare", an. XXX, nr. 3, Bucureşti, 1896, pp. 321 - 344;

➢ **Ion Petrovici:** • *Despre metodă în filosofie*, în: „Convorbiri literare", an XL, nr. 6 - 8, Bucureşti, 1906, pp. 705 - 717; • *Filosofie şi religie*, în: *loc. cit.*, nr. 10, 1906, pp. 925 - 936; • *Rolul şi însemnătatea filosofiei*, în: *loc. cit.*, an XLI, nr. 6, Bucureşti, 1907, pp. 609 - 621; • *Cercetări filosofice. Rolul şi însemnătatea filosofiei*, Editura „Dacia", Iaşi, 1907; reed. la Bucureşti, în 1926; • *La centenarul lui Titu Maiorescu*, în: „Analele Academiei Române", Memoriile secţiunii literare, seria III, tom IX, mem. 11, 1938 - 1940; • *Spiritul filosofic, în comparaţie cu spiritul ştiinţific*, în: „Revista de Filosofie", tom XIX, nr. 5, Bucureşti, 1972, pp. 649 - 659; • *Filosofie şi metafizică*, ediţie critică de Adrian Michiduţă, „Aius", Craiova, 2007;

➢ **Ştefan Zeletin:** • *Nirvana, gînduri despre lume şi viaţă*, Editura revistei „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1928; Editura „Moldavia", Bacău, 2003; • *Spicuiri filosofice*, „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1928; • *Introducere în filosofie*, curs litografiat în iunie 1930;

➢ **Matila Ghyka:** • *Tour d'horizon philosophique*, „Gallimard", Paris, 1946; • *Philosophie et mystique du nombre*, „Payot", 1952; ediţia românească, *Filosofia şi mistica numărului*, Editura „Univers Enciclopedic", Bucureşti, 1998;

➢ **Ernest Stere:** • *Artă şi filosofie*, Editura „Junimea", Iaşi, 1979;

➢ **Vasile C. Ciocârlan; Nicolae Stratone:** • *Filosofie*, 1 - 2, Iaşi, 1979;

➢ **Petre Botezatu:** • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1982; • *Discursul metodei. Un itinerar logico - filosofic*, antologie îngrijită de Petru Ioan şi Sorin Pârvu, Editura „Junimea", Iaşi, 1995;

➢ **Mihai Sărmăşanu:** • *Filosofie. Curs* (în colaborare cu Tudor Ghideanu şi Ştefan Papagiuc), vol. 1 - 2, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1982;

➢ **Dumitru Pichiu** (coord.): • *Curs de filosofie*, Editura „Gh. Asachi", Iaşi, 1982; • *Filosofia valorii şi etică. Implicaţii în educaţie şi tehnologie* (în colaborare cu Elena Hodorogea), Editura „Performantica", Iaşi, 2005;

➢ **Mihai Păstrăguş:** • *Curs de filosofie*, Editura „Gh. Asachi", Iaşi, 1984;

➢ **Petru Ioan:** • *Filosofia şi problematica lumii contemporane* (coord., în colaborare), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1986; • *Logică şi filosofie: restanţe, radiografii, retrospective*, Editura Institutului European, Iaşi, 1996; • *Logic and Dialectics. Confrontations, Connexions, Classifications*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1990; • *Resemnificări*, vol. 2: *Prin logică, spre metafilosofie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Introducere în protologie: şapte peregrinări prin lumea filosofilor*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2008; •

CÎTEVA LĂMURIRI PRELIMINARE: 1. Despre tentația originară; 2. Despre titlu; 3. Despre subtitlu; 4. Despre intențiile operaționale; 5. Despre dificultăți; 6. Despre cei cărora le sîntem îndatorați / I. „MĂRCILE" DISCURSULUI FILOSOFIC: 1. Criteriul formei în determinarea discursului filosofic; 2. Grad zero și abateri în discursul filosofic; 3. Mărcile receptivității discursului filosofic; 4. Disoluția conceptuală a discursului filosofic; 5. Criteriul dominanței în ordonarea discursului filosofic; 6. Similitudini și diferențe, cîteva probleme / II. SCHIȚĂ A UNEI PROBLEMATOLOGII FILOSOFICE: 1. Omniprezența și raționalitatea interogativității; 2. Premisele modelului problematologic; 3. Structura situației problematologice; 4. Critica interogativității radicale; 5. Criteriile problematologicului, formă și context / III. APLICAȚII ALE MODELULUI PROBLEMATOLOGIC: 1. Discursul filosofic ca strategie dialogică: Platon, THEAITETOS; 2. Discursul filosofic ca strategie demonstrativă: Spinoza, ETICA; 3. Filosofia ca strategie aforistică: Heidegger, EXPERIENȚA GÎNDIRII

Tabla de materii la volumul CRITICA RAȚIONALITĂȚII DISCURSIVE, publicat de Constantin Sălăvăstru, în 2001, la Editura „Polirom", din Iași

„Sistematologia" filosofică, în orizontul metodologiei de tip acționalist, în: Melentina Toma, *Paradigma analizei de tip situațional în cîmpul socio - umanului*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2009, pp. 33 - 62;

➢ **Dumitru Zaharia**: • *Filosofia și integralitatea culturii* (în colaborare), Editura „Gheorghe Asachi", Iași, 1986;

➢ **Mihai Eminescu**: • *Opere*, vol. XV: *Fragmentarium* (secț. „Generalități", „Filosofie și științe" etc.), Editura Academiei, București, 1993, pp. 18 - 42, 265 - 349;

➢ **Elena Puha**: • *Introducere în filosofie*, Editura „Chemarea", Iași, 1993; • *Filosofie. Concepte. Domenii. Probleme*, Editura „Sanvialy", Iași, 1997; • *Prelegeri de filosofie*, 1 - 2, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2002; • *Prelegeri de filosofie*, vol. 1 - 2, ed. revizuită și îmbunătățită, Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2004; • *Filosofie, Justiție și Drept* (în colaborare cu Brînduța Gorea), Editura „Dimitrie Cantemir", Târgu - Mureș, 2007; ediția a II-a, revizuită și adăugită, Editura „Zethus" (seria „Aula"), 2009;

➢ **Mihai Baciu**: • *Propedeutică filosofică*, „Neuron", Focșani, 1995; • *Introducere în filosofie*, Editura „Cantes", Iași, 1998; „University Press", Arad, 2006;

➢ **Nicolae Râmbu**: • *Filosofie și nemurire*, Editura „Agora", Iași, 1995;

➢ **Bogdan Mandache**: • *Filosofia, aventura unui discurs*, vol. 1 - 3, Editura „Cronica", Iași, 1995, 2000, respectiv 2003;

➢ **Anton Adămuț**: • *Filosofie*, „Polirom", Iași, 1997; ediția a II-a, revăzută și adăugită, „Polirom", Iași, 1999; • *Literatură și Filosofie Creștină*, „Fides", Iași, 1997; • *Filosofie. Teste - grilă pentru bacalaureat* (în colaborare), „Polirom", Iași, 2003; • *Filosofie. Sinteze, comentarii, teste grilă* (în colaborare), „Polirom", Iași, 2006;

➢ **Marius Dumitrescu**: • *Ce se întîmplă cînd filosofia este luată în serios*, Editura „Cantes", Iași, 1999; • *Dincolo de tainele filosofiei și ale filosofilor*, Tipografia „Moldova", Iași, 2002;

➢ **Petru Bejan**: • *Critica filosofiei pure*, Editura „Axis", Iași, 2000;

➢ **Tănase Sârbu**: • *Filosofie*, Editura „Cermi", Iași, 2000; • *Filosofie generală*, Editura „Cermi", Iași, 2002;

➢ **George Ceauşu:** • *Arta, filosofia şi religia faţă în faţă cu teoremele de incompletitudine ale lui Gödel*, Editura „Media - Tech", Iaşi, 2000;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Depăşirea metafizicii*, „Venus", Iaşi, 2001; • *Primordium şi spirit: meditaţii postmetafizice*, vol. 1 - 2, Editura „T", Iaşi, 2003;

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Întrebările filosofiei*, vol. 1: *Strategii metodico - semiotice de depăşire a confruntărilor pentru care filosofia este piatră de încercare*; vol. 2: *Teste - grilă şi strategii aferente*, Editura „Cristal - Concept", Iaşi, 2001;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Critica raţionalităţii discursive. O interpretare problematologică a discursului filosofic*, „Polirom", Iaşi, 2001; • *Ipostaze ale construcţiei discursului filosofic* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 2003; • *Problematologie şi discursivitate* (coord.), Editura „Axis", Iaşi, 2005;

➢ **Radu Neculau:** • *Filosofii terapeutice ale modernităţii târzii*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

➢ **Elena Tănase:** • *Elemente de filosofie generală*, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi", Iaşi, 2001; • *Introducere în filosofie*, „Performantica", Iaşi, 2004;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *Filosofia şi (ca) ... oglindă a naturii - Ce este dincolo de paradigma reprezentaţională ?*, în: „Hermeneia", nr. 2 - 3, Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 2002, pp. 73 - 79;

➢ **Ştefan Afloroaei:** • *Exegeză şi interpretare în filosofie*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Metafizica noastră de toate zilele. Despre gîndirea speculativă şi prezenţa ei firească astăzi*[23], Editura „Humanitas", Bucureşti, 2008;

➢ **Stelian Baboi:** • *O nouă filosofie despre om*, „Edict", Iaşi, 2004;

➢ **Constantin Marinescu:** • *Ecologie, literatură şi filosofie* (coord.), Editura Fundaţiei Academice „D. Cantemir", Iaşi, 2005;

➢ **Brînduşa Gorea:** • *Filosofie, Justiţie şi Drept* (în colaborare cu Elena Puha), ediţia a II-a, revizuită şi adăugită, Editura „Zethus", Târgu-Mureş, 2009.

„Grădina Copou", aşa cum arăta în urmă cu un veac, şi casa cu care se închidea aleea „Principesa Maria", iar astăzi aleea „Copou"

[23] Medalia de argint la Salonul Cărţii Româneşti, Iaşi, 9 mai 2008

3.7.2. Despre gînditori români şi străini, ori despre curente din gîndirea filosofică, dar şi despre statutul filosofiei ca demers istoric şi istoriografic au dat seama numeroşi profesori din universitatea ieşeană şi din instituțiile complementare acesteia. Demersul ca atare, de *ISTORIOGRAFIE* şi *ISTORIOLOGIE* filosofică, s-a asociat, la început, cu o singură persoană (Simion Bărnuțiu, iar apoi Titu Maiorescu şi Constantin Leonardescu). A urmat o disjungere a normelor, astfel încît Dimitrie Gusti, Dan Bădărău, sau Ştefan Zeletin au predat filosofia antică, respectiv grecească (în asociere cu *Sociologia* şi *Etica*, cu *Filosofia medievală* şi cu *Logica*, cu *Enciclopedia filosofiei* – în care se includea şi *Logica*), iar Petre P. Negulescu, Ion Petrovici, Mihail Uță şi Nicolae Bagdasar au susținut cursuri de *Filosofie modernă* (ori *modernă şi contemporană*), în asociere cu *Enciclopedia filosofiei*, cu *Logica*, respectiv cu *Metafizica* şi *Teoria cunoştinței*.

Probabil că singurul profesor care a predat deopotrivă *Filosofia antică, filosofia medievală şi filosofia modernă* a fost Ilie Grămadă. După el, s-a revenit la disjuncția pomenită, astfel că Ernest Stere se va stabiliza pe cursul de *Istoria filosofiei antice şi medievale* (împreună cu *Istoria filosofiei româneşti*), iar Constantin Marin îi va prelua cursul de *Istoria filosofiei antice*, cu o deschidere mai accentuată spre gîndirea Orientului antic, respectiv spre gîndirea indiană.

La rîndul său, Titus Raveica va opta pentru *Istoria filosofiei Renaşterii şi a celei moderne*, dezvoltînd panorama întregii filosofii în cadrul Facultății de Filologie; Petre Dumitrescu va asuma cursul de *Istoria filosofiei clasice germane*, Isac Davidsohn va consacra un curs de *Istoria filosofiei marxiste*, iar Petre Botezatu şi Tudor Ghideanu vor acoperi, în cursurile de la secția de Filosofie, perioada contemporană. La secții ale Facultății de Filologie au mai ținut cursuri de *Istoria filosofiei* lectorii Constantin Elioaiei şi Mihai Nistor. Iată, acum, şi lista principalelor contribuții ieşene pe acest tărîm central al trudei filosofice:

➢ **Dimitrie Cantemir:** • *Ioannis Baptistae Van Helmont. Physices universalis doctrina et Christianae fidei congrua et necessaria philosophia*, în: D. Cantemir, *Opere* (ediție bilingvă, latină şi română), vol. 6, Bucureşti, 1883;

➢ **Simion Bărnuțiu:** • *Istoria filosofiei*, ms. rom. 5439, Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, 220 f.; vol. 1 - 2, publicată după manuscris

de către Ioan Chindriş, Mihai - Teodor Racoviţan şi Gavril Matei, la Editura „România Press", Bucureşti, 2000 - 2002;

➢ **Titu Maiorescu:** • *De philosophia Herbarti*, Giessen, 1859; • *Schopenhauer, despre Filosofie la Universitate* (trad.), în: „Convorbiri literare", anul IV, 1870 - 1871; • *Prelegeri de filosofie: istoria filosofiei germane, franceze şi engleze în secolul al XIX-lea*, 1884 - 1907, ms. rom. 1520, Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, 237 f.; ediţie îngrijită, note, comentarii şi indice de Grigore Traian Pop şi Alexandru Surdu; *Cuvînt înainte* de Grigore Traian Pop, Editura „Scrisul Românesc", Craiova, 1980;

➢ **Alexandru D. Xenopol:** • Aristotel, *Pasiunile*, în: „Convorbiri literare", anul XI, Iaşi, 1877 - 1878, pp. 318 - 329, 413 - 422, 457 - 462, respectiv anul XII, Iaşi, 1878 - 1879, pp. 69 - 72;

➢ **Constantin Leonardescu:** • *Darwin în ştiinţa contimporană*, în: „Convorbiri literare", an XIV, Iaşi, 1882; • *Introducţiune la Metafizică*, în: „Convorbiri literare", an XVI, Iaşi, 1884; • *Metafizica şi ştiinţele contemporane*, în: „Convorbiri literare", an XVII, Iaşi, 1885; • *Metodul istoric al filosofiei*, în: „Convorbiri literare", an XXVI, Bucureşti, 1892; • *Filosofia veche şi filosofia nouă*. în: „Convorbiri literare", an XXVII, Bucureşti, 1893 - 1894, pp. 527 - 535;

➢ **Petre P. Negulescu:** • *Critica apriorismului şi a empirismului*, Editura „Carol Göbl", Bucureşti, 1892; • *Spiritualismul francez*, în: „Convorbiri literare", an XL, nr. 3 - 5, Bucureşti, 1906, pp. 332 - 346; • *Din istoria filosofiei*, în: *loc. cit.*, an XLII, nr. 1, Bucureşti, 1908, pp. 29 - 45; nr. 2, 1908, pp. 152 - 165; • *Din filosofia Renaşterii*, în: *loc. cit.*, an XLIII, nr. 4, 1909, pp. 409 - 424; nr. 5, 1909, pp. 497 - 515; nr. 6, 1909, pp. 608 - 621; an XLIV, nr. 2, 1910, pp. 411 - 419; vol. 2, nr. 1, 1910, pp. 53 - 70; nr. 2, 1910, pp. 174 - 185; • *Profesorul Maiorescu*, în: „Convorbiri literare", anul LIX, nr. 1 - 4, ianuarie - aprilie, Bucureşti, 1927, pp. 141 - 149; • *Ceva despre Maiorescu*, în: „Convorbiri literare", anul LXIX, nr. 4 - 7, aprilie - iulie, 1936, pp. 162 - 169; • *Istoria filosofiei contemporane*, vol. I - V, „Monitorul Oficial", Bucureşti, 1941 - 1945;

➢ **Alexandru C. Cuza:** • *Cei doi Spenceri şi alte descoperiri ale d-lui N. Basilescu*, studiu critic, Iaşi, 1900;

➢ **Dimitrie Gusti:** • *Gabriel Tarde - Eine Skizze zur Wiederkehr seines Todestages*, în: „Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaftslehre", 1906; • *In memoriam: A. D. Xenopol*, în: „Ideea europeană", an. II, nr. 62, Bucureşti, 1921; • Personalitatea lui Vasile Pârvan. Un model academic, în: „Arhiva pentru Ştiinţa şi Reforma Socială", an. VII, nr. 3 - 4, Bucureşti, 1928; • *Ethosul lui Nicolae Iorga*, în: „Revista Fundaţiilor", an. XI, nr. 12, Bucureşti, 1944;

➢ **Ana Conta - Kernbach:** • *Biografia lui Vasile Conta*, „Iliescu", Iași, 1916;

➢ **Mihai D. Ralea:** • *Proudhon: sa conception du progrès et son attitude sociale*, Editura „Jouve et Cie", Paris, 1922; • *Scrieri*, vol. 1 - 7, Editura „Minerva", București, 1972 - 1989;

➢ **Ion Petrovici:** • *Titu Maiorescu*, în: „Viața Românească", XV, nr. 8 - 9, Iași, 1923, pp. 145 - 162; ret. în vol.: *Figuri dispărute*, 1924; • *Kant und das rumänische Denken*, în: „Archiv für Geschichte der Philosophie und Soziologie", vol. 38, nr. 1 - 4, „Walter de Gruyter", Berlin, 1928, pp. 92 - 103; • *Studii istorico - filosofice*, Tipografia „Ion C. Văcărescu", București, 1925; ediția a II-a, Casa Școalelor, București, 1929 / 1930; • *Aforismele lui Titu Maiorescu*, în: „Revista de Filosofie", octombrie - decembrie, 1930; ret. în volumele: *Titu Maiorescu* (București, 1931), respectiv *Din cronica filosofiei românești*, București, 1936; • *Titu Maiorescu (1840 - 1917)*, Editura Casei Școalelor, București, 1931; reed. 1940; • *Din cronica filosofiei românești*, „Biblioteca pentru toți", București, 1934; reed. Editura Librăriei „Universala Alcalay & Co.", București, 1936 • *Figuri filosofice contemporane*, „Biblioteca pentru toți", București, 1935; • *Figuri și concepții filosofice - contemporane*, „Alcalay", București, 1936; • *Viața și opera lui Kant*, Casa Școalelor, București, 1936; ediția a II-a, 1944; • *Schopenhauer*, „Universala Alcalay", București, 1937; • *O prelegere de istorie a filosofiei*, în: „Convorbiri literare", an LXXIV, nr. 2, București, 1941, pp. 133 - 143; • *Studii istorico - filosofice. Serie nouă*, Casa Școalelor, București, 1943;

➢ **Ștefan Zeletin:** • *Scurtă expunere a filosofiei sceptice de Sextus Empiricus*, „Cultura Națională", București, 1923; • *Platon în românește. Respect adevărului*, extras din „Revista de Filosofie", nr. 2, 1931;

➢ **Dan Bădărău:** • *Un système matérialiste métaphysique au XIX-e siècle. La philosophie de Basile Conta*, Presses Univérsitaires de France, Paris, 1924; • *L' individuel chez Aristote*, Éditions „Boivin et C-ie", Paris, 1926; • *O sută de ani de naturalism în România*, Editura Revistei „Opinia", Iași, 1931; • *Studiu introductiv* la: Paul Henrich Dietrich d' Holbach, *Sistemul naturii, sau despre legile lumii fizice și ale lumii morale*, Editura Științifică, București, 1957; • *Aristote et la dialectique*, în: „Analele Universității «C. I. Parhon»", seria *Acta Logica*, an 1, 1958, pp. 25 - 60; • *Dimitrie Cantemir și Van Helmont*, în: „Cercetări filosofice", an VI, nr. 1, București, 1961, pp. 143 - 166; • *Le concept de loi historique chez Démètre Cantémir*, în: „Acta Logica", an 4, București, 1961, pp. 51 - 64; • *Notiță introductivă* la *Respingerile sofistice*, în: Aristotel, *Organon*, vol. IV, Editura Științifică, București, 1963, pp. 261 - 267; • *Filosofia lui Dimitrie Cantemir*, Editura Academiei Române, București, 1964; •

La composante logique de la théorie leibnizienne de l'identité des indiscernables, în: „Acta Logica", an VII - VIII, Bucureşti, 1964 - 1965, pp. 61 - 90; • *Categoriile la Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 13 - 28; • *Cu privire la categoriile lui Aristotel. Addendum*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 3, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 287 - 308; • *Cuplul dialectic în logica lui Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XII, nr. 8, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1965, pp. 1041 - 1054; • *Studiu introductiv* la: Aristotel, *Metafizica*, Editura Academiei, Bucureşti, 1965, pp. 5 - 45; • *G. W. Leibniz. Viaţa şi personalitatea filosofică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1966; • *Dimitrie Cantemir academician*, în: „Revista de Filosofie", tom XIII, nr. 8, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1966, pp. 1001 - 1010; • *Issac Newton – filosof*, în: „Revista de Filosofie", tom XIV, nr. 5, Bucureşti, 1967, pp. 465 - 472; • *Amprente pascaliene în filosofia existenţei*, în: „Revista de Filosofie", tom XIV, nr. 10, 1967, pp. 1061 - 1084; • *Le „calcul" logique de Condillac*, în: „Revue philosophique de la France et de l'étranger", nr. 3, Paris, 1968, pp. 337 - 360; • *Studiu introductiv* la: G. W. Leibniz, *Opere filosofice*, trad. Constantin Floru, I, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972, pp. V - XLVI; • *Autour des tables des catégories dans l'oeuvre d'Aristote*, comunicare pregătită pentru Congresul Internaţional de Filosofie, de la Viena, şi apărută postum în: Dan Bădărău, *Scrieri alese*, sub redacţia lui Vasile Pavelcu, vol. 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1979, pp. 75 - 81; • *Din istoria filosofiei universale. Studii introductive*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983;

➢ **Constantin Fedeleş**: • *Manualul lui Epictet şi Fragmentele păstrate de la el* (traducere), „Cultura Naţională", Bucuresti, 1925; „Saeculum Vizual", Bucuresti, 2002; • *Caracterele de Teofrast* (traducere de), „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1943; • *Meditaţiunile lui Marc Aureliu*, Cultura naţională, Bucureşti, 1930;

➢ **Ştefan Bârsănescu**: • *Friedrich W. Foerster, sinteză doctrinară*, Institutul modern de arte grafice „Ştefănoiu & Ştaierman", Iaşi, 1926; • *Viaţa, opera şi filosofia lui Emile Boutroux*, Iaşi, 1927; • *Il movimento filosofico in Romania*, 1930; • *E. Durkheim şi ideea de disciplină*, în: „Minerva", II, nr. 2, Iaşi, 1935, pp. 89 - 108; • *Johann Friedrich Herbart, viaţa, opera şi gîndirea lui filosofică*, în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2, 1938; • *Herbart und der Herbartianismus in Rumänien*, în: „Revue Internationale de Pédagogie", 1942; • *Ernst Otto şi sistemul său de filosofie a educaţiei*, în: „Revista Generală a Învăţământului", Editura „Bucovina", Bucureşti, 1942; • *Pagini nescrise din istoria culturii româneşti*, Editura Academiei, Bucureşti, 1971; • *A. D. Xenopol şi problema personalităţii în istorie*, în: Leonid Boicu şi Alexandru Zub (coord.), *A. D. Xenopol. Studii privitoare la*

viața și opera sa, Editura Academiei, București, 1972, pp. 133 - 137; • *Athanase Joja*, în: „Noesis", tome II, Editura Academiei, București, 1974, pp. 18 - 31; • *Dimitrie Cantemir et la pédagogie; à l'occasion du tricentenaire de sa naissance*, în: „Noesis", tome III, București, 1975, pp. 179 - 186;

➢ **Ioan Lupu**: • *Die Grundlagen der Gesellschaft, das Recht und die Religion in der Durkheimschule. Ihr besonderer Widerhall: in der Jenenser Jerusalemschen Soziologie*, „Viața Românească", Iași, 1931;

➢ **Constantin Narly**: • *Patru mari educatori. John Locke, V. Conta, Freud, Kerschensteiner*, „Cultura românească", București, 1933; • *Pedagogia lui Immanuel Kant*, „Cultura românească", București, 1936; • *Texte pedagogice*, îngrijită și prefațată de Viorel Nicolescu, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980;

➢ **Mircea Mancaș**: • *Gînditori și aspecte*, Institutul de Arte Grafice „Brawo", Iași, 1933; • *Curente din filosofia franceză: spiritualismul, neocriticismul și neospiritualismul indeterminist*, în: *Istoria filosofiei moderne*, 1937, vol. 4: *Perioada contemporană*, Societatea Română de Filosofie, București, 1938;

➢ **George Călinescu**: • *Opera lui Mihai Eminescu* (I - *Filosofia teoretică. Filosofia practică*; II - *Cultura. Descrierea operei*), vol. 1 - 5, „Cultura Națională", București, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea", București, 1934 - 1936; reed. la: „Hyperion", Chișinău, 1999, Editura Academiei Române, București, 1999 - 2000; reed. la: Editura Academiei Române, București, 2003; „Litera Internațional", Chișinău, 2003;

➢ **Alexandru Claudian**: • *Auguste Comte și restaurația*, în: „Arhiva pentru Știința și Reforma Socială", an XII, nr. 3 - 4, București, 1934 - 1935; • *Afinități între Auguste Comte și saint - simonieni*, în „Atheneum", an. 1, nr. 1, Iași 1935; • *Sociologia lui Ștefan Zeletin*, în: „Revista de Filosofie", vol. 20, nr. 3, București, 1935; • *Idei noi despre Descartes*, în: *Cercetări Filosofice și Sociologice*, Iași, 1935; • *Colectivismul în filosofia lui Platon*, Tipografia „Alexandru Țerek", Iași, 1936; • *Originea socială a filosofiei lui Auguste Comte*, Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol al II-lea", București, 1936; • *Socrate și politica Atenei*, în: „Revista de Filosofie", nr. 22, București, 1936; • *Statul lui Platon și clasa socială cu rol economic*, în: „Revista Fundațiilor Regale", nr. 7, București, 1936; • *Controversă asupra Ideilor lui Platon*, în: „Revista Fundațiilor Regale", nr. 11, București, 1936; • *Originea socială a spiritualismului substanțialist* (în manuscris); • *Originea socială a filosofiei lui Leibniz* (în manuscris);

➢ **Constantin I. Botez**: • *Hume*, în: *Istoria filosofiei moderne*, Societatea Română de Filosofie, vol. 2, București, 1937; • *Apriorismul kantian și conceptele științifice*, în: „Revista de Filosofie", vol. 24, nr. 3, 1938, pp. 223 - 228; • *Descartes*, „Brawo", Iași, 1943; • *Studiu introductiv* și note la: Erasmus din Rotterdam, *Elogiul nebuniei*, Editura Științifică, București, 1959;

➢ **Ion Găvănescul:** • *Clipe prinse din viața lui Eminescu şi Maiorescu,* în: C. Meissner şi R. Şuțu (ed.): *Comemorarea Junimii la Iaşi,* „Țerek", Iaşi, 1937;

➢ **Petre Andrei:** • *Curs de istoria filosofiei: epoca kantiană,* Iaşi, 1920 - 1921, text publicat în: Petre Andrei, *Opere sociologice,* vol. 4, cu un *Cuvînt introductiv,* de Mircea Mâciu, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1983, pp. 23 - 162; • *H. Bergson şi O. Spengler: doi filosofi neoromantici,* în: „Viața Românească", nr. 8 - 9, 1923; • *Marx şi Durkheim,* „Minerva", nr. 2, Iaşi, 1928; • *Considerațiuni asupra romantismului,* în: „Minerva", nr. 1, Iaşi, 1930; • *Metafizica lui Wilhelm Wundt,* în: Petre Andrei, *Opere sociologice,* vol. 1, Editura Academiei Române, 1973, pp. 57 - 60;

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *Der Begriff des theoretischen Wertes bei Rickert. Darstellung und Kritik,* „Emil Ebering", Berlin, 1927; • *Introducere la* George Berkeley, *Principiile cunoştinței omeneşti,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, respectiv 1938; • studiu introductiv la: David Hume, *Cercetare asupra intelectului omenesc,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1936; • studiu introductiv la: Constantin Rădulescu - Motru, *Timp şi destin,* Fundația pentru Literatură şi Artă „Regele Carol al II-lea", Bucureşti, 1940; reed. la „Saeculum", Bucureşti, 1996; • *Istoria filosofiei româneşti,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1940; reed. la Tipografia „Moldova", Iaşi, 2001; „Profile Publishing", Bucureşti, 2003;• *Filosofia românească de la origini până astăzi* (în colaborare cu Traian Herseni; Ştefan Bârsănescu), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941; • *Antologie filosofică: filosofi străini* (în colaborare), ediția a II-a, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1943; reed. la „Universal Dalsi" (Bucureşti, 1995) şi Editura Uniunii Scriitorilor (Chişinău, 1996); • traducere (împreună cu Elena Moisuc), studiu introductiv, glosar kantian şi indice de nume proprii la: Immanuel Kant, *Critica ratiunii pure,* Editura Ştiintifică, Bucureşti, 1969; reed. la Editura „Iri", Bucureşti, 1994; • *Teoreticieni ai civilizației,* Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1969; • *Orientări filosofice contemporane* (multigr.), Bucureşti, 1971; • traducere, studiu introductiv, note şi indici la: Immanuel Kant, *Întemeierea metafizicii moravurilor; Critica rațiunii practice,* Editura Ştiințifică, Bucureşti, 1972; • *Antologie filosofică: filosofia antică,* „Minerva", Bucureşti, 1975; • *Existențialismul; Curente filosofice contemporane* (în manuscris), 3 vol.;

➢ **Octav Botez:** • *A. D. Xenopol, teoretician şi filosof al istoriei, studiu critic,* Tipografia „Ion C. Văcărescu", Bucureşti, 1928; „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1928; • *Titu Maiorescu şi locul lui în cultura românească,* în: „Însemnări Ieşene", an 5, nr. 4, Institutul de Arte Grafice „Brawo", Iaşi, 1940;

➢ **Mihail Uță:** • *La théorie du savoir dans la philosophie d'Auguste Comte,* thèse pour le doctorat ès lettres présentée à la Faculté des lettres de

l'Université de Strasbourg, Imprimérie de V. Berthod, Bourg, 1928; • *La loi des trois états dans la philosophie d'Auguste Comte*, thèse complémentaire pour le doctorat ès lettres, „Félix Alcan", Paris, 1928; • *Auguste Comte şi estetica*, „Bucovina", Bucureşti, 1929; • *Descartes, metafizica şi ştiința*, „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1930; • *Mose Maimonide*, Librăria „Alexandru Pasere", Bucureşti, 1935; • *Pascal la Port - Royal*, în: „Atheneum", Iaşi, 1936, pp. 85 - 104; • *Ultimii ani ai lui Pascal*, *ibidem*, pp. 233 - 245; • *Viitorul raționalismului*, în: „Gîndul vremii", nr. 10, 1935, pp. 1 - 12; • *Oswald Spengler*, în: „Gîndul vremii", nr. 5, 1936, pp. 25 - 30; • *Noțiunea de substanță în filosofia greacă*, Iaşi, 1937; • *Filosofia lui Alfred Fouillé*, în: „Revue de Métaphysique et de Morale", Paris, 1939; • *Filosofia lui Boutroux*, în: „Revue des Cours et des Conférences"; trad. rom. în: „Gîndirea", Bucureşti, aprilie 1939;

➢ **Silvestru Găină:** • *Filosofia lui Condillac: sensațiune - reflecțiune* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie şi Litere, Universitatea Cernăuți, 1929;

➢ **Vasile Pavelcu:** • *John Locke*, în: *Istoria filosofiei moderne* (*Omagiu prof. Ion Petrovici*), vol. I, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1937, pp. 274 - 312;

➢ **Valeriu Bușureanu:** • *Filosofia lui Schopenhauer*, 1938; • *De la Hegel, la Marx*, 1939; • *De la Marx, la Schmoller*, 1939;

➢ **Ilie Grămadă:** • *Teoria monadelor: Leibniz - Charles Renouvier* (teză de doctorat), Facultatea de Filosofie şi Litere, Universitatea Cernăuți, 1938; • *Problema morală în confucianism şi creştinism*, în: „Candela", tom 1939 - 1941, „Glasul Bucovinei", Cernăuți, 1942, pp. 629 - 728; • *Religia şi divinitatea în filosofia bergsoniană*, în: „Candela", an LV - LVI, Rîmnicu - Vîlcea, 1944 - 1945;

➢ **Ion Didilescu:** • *Priviri asupra filosofiei franceze contemporane*, în: *Istoria filosofiei moderne*, vol. IV, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939; • *John Stuart Mill şi tentativa de a raționaliza inducția*, în: „Revista de Filosofie", tom XX, nr. 11, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1973, pp. 1307 - 1318; • *Un comentator modern al lui Aristotel*, în: „Revista de Filosofie", tom XXIV, nr. 2, 1977, pp. 201 - 207; • *Prin lumea universitară*, grupaj de medalioane [24] integrate în: Ion Străchinaru (coord.), *Orizonturi ale personalității*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe psiho - logice"), Iaşi, 1999, pp. 11 - 90; reed. sub titlul *Universitari din alte vremuri*, sub îngrijirea lui Petru Ioan, cu o prefață de Dragan Stoianovici, la Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Profiluri"), Iaşi, 2010;

[24] Dedicate lui Nicolae Bagdasar, Ştefan Bârsănescu, Petre Botezatu, Petre Cercel, Constantin Daicoviciu, Alexandru Dima, Silvestru Găină, Victor Iancu, Tadeusz Kotarbiński (din Polonia), Nicolae Lascu, Petre P. Negulescu, I. M. Nestor, Vasile Pavelcu, Ion Petrovici, Constantin Rădulescu - Motru, Gheorghe Taşcă şi, respectiv, lui Florea Țuțugan

➢ **Alexandru Dima:** • *Afinităţi elective: Titu Maiorecu şi Goethe,* Tipografia Fundaţiilor Regale, Bucureşti, 1940;

➢ **Vasile Harea:** • *Filosofia lui Tolstoi,* Casa Şcoalelor, Bucureşti, 1944; • *Ideea ciclurilor istorico-geografice la D. Cantemir şi Antioh Cantemir,* în: „Revista de Istorie şi Teorie Literară", 22, nr. 2, 1973; • *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii,* Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1999;

➢ **Elena Moisuc** (căsătorită Irion): • *Martin Heidegger - ideea de existenţă ca fundament al eticii,* în rev. „Ethos", Iaşi, 1944;

➢ **N. Tertulian:** • *Eugen Lovinescu sau contradicţiile estetismului,* Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1959; • *Georg Lukács. Étapes de sa pensée esthétique,* „Sycomore", Paris, 1980;

➢ **Alexandru Bărbat:** • *Statistica în opera lui George Barițiu,* Bucureşti, 1964 - 1965; • *Probleme social-economice în opera lui George Barițiu,* în vol: *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, 1965;

➢ **Iosif Natansohn:** • *Originalitatea operei sociologice a lui Dumitru Drăghicescu,* (în colaborare cu Titus Raveica) în: „Revista de Filosofie", tom 13, nr. 12, Editura Academiei, Bucureşti, 1966; • *Actualitatea operei lui Engels „Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului",* Editura Academiei, Bucureşti, 1970;

➢ **Ernest Stere:** • *Studiu introductiv la:* Blaise Pascal, *Cugetări provinciale. Opere ştiinţifice,* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1967; • *Gîndirea etică în Franța secolului al XVII - lea,* Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1972; • *Din istoria doctrinelor morale,* vol. 1 - 3, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1975 -1979; reed. la „Polirom", Iaşi, 1998; • *Doctrine şi curente în filosofia franceză contemporană,* Editura „Junimea", Iaşi, 1975; • *Istoria filosofiei antice şi medievale,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976;

➢ **Mihai D. Ralea:** • *Jean - Jacques Rousseau,* în vol.: *Portrete, cărţi, idei,* Editura pentru Literatură Universală, Bucureşti, 1968;

➢ **Ion Străchinaru:** • *Sensul Universităţii, în concepţia filosofului Ion Petrovici,* în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Ştiinţe sociale,* 1970; • *Profesorul Alexandru Claudian,* în: „Forum", Bucureşti, 1970;

➢ **Petre Dumitrescu:** • *Concepţia sociologică a lui E. Durkheim,* Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1971; • *Conceptul de filosofie la P. P. Negulescu,* Editura „Junimea", Iaşi, 1975; • *Studii de filosofie românească. Teme şi interpretări,* „Tipo. Moldova", Iaşi, 2002;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Curentul fenomenologic în filosofia franceză contemporană* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", 1972; • *Percepţie şi morală în fenomenologia franceză (Maurice Merleau - Ponty şi Simone de Beauvoir),* Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1979; • *Istoria filosofiei contemporane,* vol. 1,

PRECUVÎNT: interogatorul interogat, acteon // 1. STÎLPI AI DEOSEBIRII: 1.1. Posesia focului; 1.2. Eminescu și omul pururea tînăr // 2. STRIGĂRI CĂTRE NIMENI: 2.1. Tinerețea spiritului filosofic; 2.2. Necesara complementaritate; 2.3. Conștiința, nimb al perenității omului; 2.4. Sentimentul duratei și al durabilității; 2.5. Omul, între idei și gînduri; 2.6. Pacea și căutarea filosofiei întemeietoare; 2.7. Miezul de foc al culturii; 2.8. Tinerețea și creația; 2.9. Femeia – principiu demiurgic și catharsis familial // 3. OPINTINDU-SE COGITO: 3.1. Nivelul teoretic al structurii; 3.2. Problema filosofică a marilor constante ale fizicii cuantice și relativiste; 3.3. Invarianța sau cîntul creației; 3.4. Mitologia entropică a pluralului și fragmentarul; 3.5. Stephane Lupasco și metoda disjuncției contradictoriale // 4. CRITERIUL FUNCTORIAL: 4.1. Temeiuri logice; 4.2. Exemplarități filosofice; 4.3. Argumente critice; 4.4. Logosul areopagitic: de la apofaticul „nici-nici" la katafaticul „mai presus de"; 4.5. Teorema „tetractis"; // 5. OLAM, SAU TIMPUL FĂRĂ „ÎNAINTE" ȘI „DUPĂ" AL SINCRONIEI: 5.1. Actualitatea lui Schelling; 5.2. Hegel și Husserl despre fenomenologie; 5.3. Husserliana „lume a vieții"; 5.4. Eidos și axios la Max Scheler; 5.5. Participația și abandonul indiferenței; 5.6. Alexandre Kojève, sau despre triplul discurs filosofic; 5.7. Între ironie și nostalgie; 5.8. Raymond Polin, sau cinismul axiologic; 5.9. Elogiul discursului; 5.10. Kant și postmodernismul // 6. O SINGURĂ IUBIRE, O SINGURĂ NĂDEJDE, O SINGURĂ LUMINĂ: 6.1. Venirea mirelui; 6.2. Iubire tainică, persoană treimică și cunoaștere apofatică la Dumitru Stăniloae; 6.3. Ispita dacică și dimensiunea românească a existenței; 6.4. Lumină și ekpirosis // 7. OLAM – TIMPUL FUNCIAR (URZEIT): 7.1. De la Bergson la Heidegger

Tabla de materii la volumul FILOSOFIA CRITERIULUI, publicat (în a doua ediție) de Tudor Ghideanu, la Editura „Ștefan Lupașcu", din Iași, în 2008

partea I: *Fundamentele filosofiei marxiste*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1975; partea a II-a: *Critica principalelor curente filosofice burgheze contemporane*, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1973; reed. în 1981; • *Conștiința filosofică de la Husserl la Teilhard de Chardin*, Editura „Junimea", Iași, 1981; • *Anamnesis sau Treptele aducerii - aminte*, Editura „Junimea", Iași, 1987; • *Temeiuri critice ale creației: filosofie și creație la Jean - Paul Sartre*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988; • Terra Genitrix: *simțire și cugetare românească*, Iași, 1998; • *Odysseea conștiinței filosofice moderne și contemporane*, vol. 1: *De la Kant la Nietzsche*; vol. 2: *De la pragmatism la Heidegger*; vol. 3: *De la fenomenologia percepției, la postmodernism*, Editura „Vasiliana '98", Iași, 1999; • *Filosofia modernă și postmodernă (de la Kant la postmodernism)*, „Junimea", Iași, 2003; • *Filosofia criteriului și timpul funciar*, „Axis", Iași, 2004; Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2008; • *Filosofia lui Eminescu*, Editura „Cronica", Iași, 2004; • *Autocefalie și patriarhie*, „Mușatinia", Roman, 2010;

➢ **Nicolae Turcu**: • *Elemente umaniste în gîndirea filosofică românească de la Olahus la Bălcescu* (teză de doctorat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, 1972;

➢ **Mihai Sărmășanu**: • *Determinismul în concepția lui Raicu Ionescu Rion*, în vol.: *Raicu Ionescu Rion: 1872 - 1895*, Iași, 1973, pp. 50 - 59;

➢ **Titus Raveica**: • *Giordano Bruno: viața și opera*, „Junimea", Iași, 1974; • *Memoria amfiteatrelor*, vol. 1, „Tinerama", București, 1994; vol. 2, „Junimea", Iași, 1997; vol. 3, Institutul European, Iași, 2001; • *Figuri și crochiuri: eseuri filosofice*, Editura „Europa Nova", București, 1995; • *Istoria filosofiei moderne*, vol. 1: *Renașterea*, Institutul European, Iași, 2002;

➢ **Silvia Obreja - Cernichevici**: • *Existențialismul și problematica educativă contemporană*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974;

➢ **Constantin Marin:** • *Prelegeri de istoria filosofiei antice şi medievale,* Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1975; • *Istoria filosofiei antice greceşti,* Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1976; • *Istoria filosofiei în Orientul antic,* Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 1979; • *Filosofia indiană: izbăvire sufletească prin cunoaştere şi meditaţie transcendentală,* Editura „Moldova", Iaşi, 1994; • *Filosofia antică greacă, pînă la Platon,* Universitatea „Al. I. Cuza", 1994; • *Din istoria gîndirii filosofice româneşti şi universale,* Editura „Moldova", Iaşi, 2000; • *Teme şi interpretări din filosofia antică şi medievală,* Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2001; • *Filosofie antică,* Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002;

➢ **Petre Botezatu:** • *Preludiul ideii de libertate morală,* Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1976; • *Interpretări logico - filosofice: 1937 - 1981,* Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1982;

➢ **Alexandru Tănase:** • *Lucian Blaga – filosoful poet, poetul filosof,* „Cartea Românească", Bucuresti, 1977; • *Athanase Joja în cultura românească* (coord.), Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1989; • *Trinitatea de aur a culturii antice greceşti şi a celei europene: Socrate, Platon, Aristotel,* Tipografia „Moldova", Iaşi, 2001;

➢ **Elena Puha:** • *Umanism românesc. Coordonate ale secolului al XX-lea,* Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1977;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Mircea Eliade,* „Cittadella" Editrice, Assisi, 1978; Edizioni „Settimo Sigillo", Roma, 2008; • *Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas,* „L «Erma» di Bretschneider", Roma, 1985; • *Mircea Eliade,* „Nemira", Bucureşti, 1995, 1998; „Polirom", Iaşi, 2004; • *Arborele gnozei: mitologia gnostică de la creştinismul timpuriu la nihilismul modern,* „Nemira", Bucureşti, 1999; „Polirom", Iaşi, 2005; • *Iocari serio. Ştiinţa şi arta în gîndirea Renaşterii,* „Polirom", Iaşi, 2003; • *Dialoguri întrerupte. Corespondenţă Mircea Eliade - Ioan Petru Culianu,* „Polirom", Iaşi, 2004;

➢ **Benjamin Fondane:** • *Rencontres avec Léon Chestov,* „Plasma", Paris, 1982; • *Essai sur Lupasco,* Paris - Méditerranée, 1998; • *Iudaism şi elenism,* „Hasefer", Bucureşti, 1999; • *Fiinţa şi cunoaşterea: Încercare asupra lui Lupaşcu,* Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Transpuneri"), Iaşi, 2000;

➢ **Natalia Simion:** • *Cultură şi civilizaţie, în concepţia lui Ştefan Zeletin,* în vol.: *Ştiinţă, tehnică, umanism,* Institutul Politehnic „Gh. Asachi", Iaşi, 1984; • *Ştefan Zeletin despre progresul social,* în: *loc. cit.,* Iaşi, 1988;

➢ **Virgil Constantinescu:** • *Studiu introductiv* şi note critice la: Dumitru Drăghicescu, *Ontologia umană,* Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1986; • *Din psihologia poporului român,* Editura „Albatros", Bucureşti, 1993; • *Enciclopedia marilor personalităţi din istoria, ştiinţa şi cultura românească de-a lungul timpului* (coordonator principal şi coautor), Editura „Geneze", 14 volume, începînd cu anul 2001; • *Marea Unire a românilor cu românii,* Editura „Albatros", Bucureşti, 2004; • *Enciclopedia marilor descoperiri, intervenţii, teo-*

rii și sisteme (coordonator principal și coautor), Editura „Geneze", Bucureşti, 2004; • *Idealul creator*, Editura „Albatros", Bucureşti, 2005;

➢ **Liviu Antonesei:** • *Lucian Blaga: cunoaştere şi creaţie*, Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1987; • *O prostie a lui Platon. Intelectualii și politica*, Editura „Polirom", Iaşi, 1997;

➢ **Petru Ioan:** • *Perspective logice*, Editura „Junimea" (seria „Humanitas"), Iaşi, 1987; • *Logică şi filosofie*, Institutul European, Iaşi, 1996; • *Ştefan Lupaşcu şi cele trei logici ale sale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2000; • *Coordonate ale universului Lupaşcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 1, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iaşi, 2001, pp. 5 - 16; • *Logica „energetică" a lui Ştefan Lupaşcu, în perspectiva neo-raționalismului*, în: *loc. cit.*, pp. 255 - 266; • *Profilul şi temeiul trilogicității, în viziunea lui Ştefan Lupaşcu*, în P. Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe psiho - logice"), Iaşi, 2001, pp. 17 - 28; • *Parcursuri ale interpretării, în cîmpul cunoaşterii şi al exprimării discursive*, în: P. Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiințelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 5 - 54; • *Resemnificări*, vol. 1: *Logica, la confluență cu hermeneutica*; vol. 2: *Prin logică, spre metafilosofie*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2004, respectiv 2005; • *Lucian Blaga, în orizontul unei logici paradisiace*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Al. Husar la a LXXXV-a aniversare: semiograma omului şi operei*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2005; • *Petre Botezatu: zări şi etape în edificarea unei opere*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2006; • *Introducere în protologie: şapte peregrinări în lumea filosofilor*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2008; • *Constantin Rădulescu - Motru şi Ştefan Lupaşcu sau actualitatea gîndirii de tip energetist* (coord.), Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iaşi, 2009; • *Contributori în contul logicii ieşene: 150 de ani în slujba* Organon*-ului la Universtatea „Al. I. Cuza"* (în colaborare cu George Ceauşu; Melentina Toma), Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iaşi, 2010;

1. Consemnări din fişa unei vieţi închinate cercetării / 2. Repere ale operei filosofice / 3. Puncte de reformă în „Schiţa" logicii naturale / 4. De la „paradoxul inferenţei", la un sistem al „antinomiilor deducţiei" / 5. Recurs la deducţia de tip kantian în ordonarea conceptelor şi disciplinelor logice / 6. Tur de orizont în cîmpul arhifragmentat şi arhipreumblat al silogisticii moderne / 7. Adevăruri despre adevăr / 8. Interpretări în sfera logicii modale şi în cea a metalogicii / 9. Început de fascinantă radioscopie a logicii contemporane / 10. Opera logicianului sub cauţiunea integralităţii / 11. Pagini de corespondenţă centrate pe reforma logicii în două viziuni paralele / 12. Petre Botezatu: orizont bibliografic / 13. Referinţele autorului cărţii la opera lui Petre Botezatu / 14. Indexul sinopsisurilor / 15. Indexul numelor proprii

Tabla de materii la volumul ZĂRI ŞI ETAPE, *dedicat de Petru Ioan fostului său profesor, Petre Botezatu*

PREAMBUL / Cartea I: DESPRE RISCUL DE A FI FILOSOF, LA ANUMITE CEASURI DIN CURSUL ISTORIEI: 1. Despre păcatul „primului filosof" şi despre riscul la care aveau să se supună numeroşi alţi „eroi ai cugetării"; 2. Procesul colectiv al filosofilor înscenat, mai întîi, la standarde olimpice, iar apoi, pe coordonate ceva mai lumeşti; 3. O anatemă aruncată la adresa filosofiei în vremuri mai apropiate / Cartea a II-a: UNIVERSUL FILOSOFIC ÎN EXPANSIUNE ŞI MODURI DE A-L ÎNSTĂPÎNI, DIN PERSPECTIVĂ DIACRONICĂ: 4. De ce continuă nedreptăţile la adresa filosofiei ?; 5. Unde se arată că filosofiile nu sînt doar nişte plăsmuiri la grămadă, ci „mirabile seminţe" din care răsar viziuni mai adecvate ţelului suprem decît cele anterioare; 6. De multe ori filosofiile sînt ca miraculoasele rădăcini din care se pot înălţa falnice tulpini, ori ca nişte viguroase tulpini, conducînd spre noi şi noi ramuri, purtătoare de rod / Cartea a III-a: PLURALISMUL CONCEPŢIILOR DESPRE LUME ŞI OM, DIN PERSPECTIVA ONOMASTICII FILOSOFICE: 7. Nu de puţine ori filosofiile se raportează ca parteneri de cuplu, din a căror împreunare se nasc filosofii cu „rating" sporit; 8. Despre numele filosofilor şi cum se grupează ei pe criterii de abilitate doctrinară; 9. O perspectivă asupra filosofiei sub auspicii lexico - logice / Cartea a IV-a: DESPRE SISTEMUL FILOSOFIC, CA LOC ÎN CARE SINCRONICUL SE LASĂ CUCERIT DE CĂTRE DIACRONIC; 10. De cînd se organizează filosofia în sisteme ?; 11. Opoziţia, ca principiu generator al sistemelor şi construcţiilor filosofice, în concepţia lui Franz Kröner; 12. Alţi gînditori români plasaţi în „zarea matricială" a valorizării antinomicului; 13. De la confruntare, la coabitare şi la integrare în lumea filosofiilor / Cartea a V-a: DIMENSIUNEA SISTEMICĂ A FILOSOFIEI LUI BLAGA ŞI IMPACTUL EI ASUPRA SISTEMATOLOGIEI: 14. Despre filosofie, ca mod de fiinţare în lumea spirituală; 15. Ce se structurează în sistemul filosofic clădit de Lucian Blaga ?; 16. Confirmări ale schemei de analiză „situaţională", în afara universului „BLAGA" / Cartea a VI-a: „SISTEMATOLOGIA" FILOSOFICĂ, UN PROIECT EXTREM DE ATRACTIV, ÎN ORIZONTUL UNEI METODOLOGII DE TIP ACŢIONALIST; 17. Aplicaţii de primă instanţă ale modelului „situaţional" - hexadic în cazul definirii, ori al caracterizării filosofiei şi a demersului filosofării; 18. „Deducerea" în stilul analizei „situaţionale" a „părţilor" filosofiei şi a subdiviziunilor filosofice aferente; 19. Tipologii ale tipologiilor, în universul deschis al filosofiei / Cartea a VII-a: UTILIZĂRI DE-A DOUA INSTANŢĂ ALE MODELULUI HEXADIC ÎN CÎMPUL FILOSOFIEI: 20. Structuri „situaţional" - hexadice în orizontul explorării conştiinţei filosofice, în cel al antropologiei şi al hermeneuticii; 21. Discriminări în sfera filosofiei, a epistemologiei şi a metaştiinţei, prin prisma analizelor de tip „situaţional" - hexadic; 22. Specificul problemei şi al problematizării din cîmpul filosofiei, tranşat în raport cu schema hexadică a analizeor discursive de tip „situaţional"; 23. Soluţii de impas, excese, dar şi exigenţe ale demersului filosofic, ascultînd de logica analizelor de tip „situaţional"; 24. Asemănări şi deosebiri între filosofi, rezonînd cu poli ai circuitului „situaţional" – „IsIcIoIvIiIm"; 25. Atuuri în autoîntemeierea filosofiei, dar şi păcate ale reducţionismului metodo-logic, într-un inventar ţinînd de logica „situaţional" - acţională / ÎN LOC DE POSTFAŢĂ: Despre caracterizarea filosofiei cu mijloace din recuzita logicii formalizate actuale

Tabla de materii la volumul INTRODUCERE ÎN PROTOLOGIE (Editura „Ştefan Lupaşcu", 2008, seria „Radiografii"), prin care profesorul Petru Ioan pune la încercare virtuţile unei logici a filosofiei şi filosofării

➢ **Petru Ursache:** • *Titu Maiorescu, esteticianul: studiu hermeneutic*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987; • *Camera Sambô: introducere în opera lui Mircea Eliade*, Editura „Coresi", Bucureşti, 1993 / Editura „Eikon", Cluj - Napoca, 2008; • *Etnoestetica*, Institutul European, Iaşi, 1998;

➢ **Ion Căpreanu:** • *Eseul unei restituiri: Constantin Stere*, Editura „Junimea", Iaşi, 1988;

➢ **Ştefan Afloroaei:** • *Ipostaze ale raţiunii negative, Scenarii istorico - - simbolice*[25], Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1991; • *Prefaţă* la: Henri Bergson,

[25] Premiul „Vasile Conta" al Academiei Române, Bucureşti, 1992

Teoria rîsului, Editura „Institutul European", Iași, 1992; • *Postfață* la: Dionisie Areopagitul, *Numele divine. Teologia mistică*, Editura „Institutul European", Iași, 1993; • *Postfață* la: Dionisie Areopagitul, *Ierarhia cerească. Ierarhia bisericească*, Editura „Institutul European", Iași, 1994; • *Petre Botezatu. Itinerarii logico - filosofice* (coord.), Editura „Ankarom", Iași, 1996; • *Prefață* la: Petre Andrei, *Prelegeri de istorie a filosofiei. De la Kant la Schopenhauer*, Editura „Polirom", Iași, 1997; • *Prefață* la: Nicu Gavriluță, *Mentalități și ritualuri magico - religioase. Studii și eseuri de sociologie a sacrului*, Editura „Polirom", Iași, 1998; • *Prefață* la: Hans - Georg Gadamer, *Elogiul teoriei. Moștenirea Europei*, Editura „Polirom", Iași, 1999; • *Alternative hermeneutice: în memoria profesorului Ernest Stere* (coord.), Editura „Cantes", Iași, 1999; • *Prefață* la: Angela Zabulică, *Temporalitatea în discursul fenomenologic al lui Martin Heidegger*, Editura „Axis", Iași, 2002; • *Exegeză și interpretare în filosofie*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003; • *Teorii ale interpretării*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2004; reed., 2006; • *Ideea europeană în filosofia românească*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2005; • *Trei interpreți ai imaginii: Plotin, Kant și Nietzsche* (elaborate pentru Centrul de Excelență în Studiul Imaginii, Universitatea București), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006; reed., 2009;

➢ **Neculai Bobică:** • *Apriorismul Kantian*, Editura Academiei Române, București, 1992; • *Metafizica lui Gottfried Wilhelm Leibniz*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2004; • *Prelegeri de istorie a filosofiei universale*, Editura „Junimea", Iași, 2004; • *Raționalismul hegelian*, Editura „Junimea", Iași, 2005;

➢ **Liliana Stan:** • *O modalitate de abordare a egoismului la Ion Găvănescul*, în: Ioan Grigoraș *et alia*, *Statutul universal și specific al valorii morale*, Editura „Universității Al. I. Cuza", Iași, 1993, pp. 76 - 81; • *Prefață* și note la: Ion Găvănescul, *Texte pedagogice alese*, Editura „Spiru Haret", Iași, 1995; • *Deschideri aristotelice în teoria idealului*, în: Sorin Tudor Maxim; Ștefan Băișanu (coord.), *Secolul XXI: Orizonturi umaniste*, Editura Universității „Ștefan cel Mare", Suceava, 2004, pp. 141 -147;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Ἐν πάντα / Hen pánta: Încercare de resurecție a vechiului spirit grec*, Editura „Septentrion", Iași, 1993; • *Heidegger, drum către depășirea metafizicii*, „Septentrion", Iași, 1994; • *Noica, modelul ontologic*, „Septentrion", Iași, 1994; • *Periphyseon: pentru a treia renaștere*, „Septentrion", Iași, 1995; • *Primordium și spirit: meditații postmetafizice*, Editura „T", Iași, 2003;

➢ **Anton Adămuț:** • *Schiță pentru o istorie subiectivă a filosofiei*, Editura Fundației „Chemarea", Iași, 1994; ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura „Junimea", Iași, 1999; • *Filosofia substanței*, Editura „Institutul European", Iași, 1997; • *Literatură și Filosofie Creștină*, Editura „Fides", Iași, 1997; • *Filosofia Sfîntului Augustin*, „Polirom", Iași, 2001; [*Și*] *Filosofia lui Camil Petrescu*, Editura „Timpul", Iași, 2008; • *Filosofie și Teologie la Sfîntul Augustin*, Editura Academiei Române, București, 2009;

➢ **Radu Neculau:** • *Postfață* la: Sonja Palty, *Jenseits*, „Hartung Gorre" - - Verlag, Konstanz, 1995; • traducere și *Postfață* la: Ralf Dahrendorf, *Conflictul social modern*, Editura „Humanitas", București, 1996; • *Filosofii terapeutice ale modernității tîrzii*, Editura „Polirom", Iași, 2001; • Studiu introductiv la: Charles Taylor, *Etica autenticității*, Editura „Ideea Design & Print", Cluj - Napoca, 2006;

➢ **Marius Dumitrescu:** • *Descartes sau certitudinile îndoielii*, Editura „A 92", Iași, 1996; • *Platon în oglinda timpului: periplu în antropologia filosofică*, Casa de editură „Edict", Iași, 2002;

➢ **Elena Tănase:** • *Istorie și morală la N. Bălcescu. Gîndirea filosofico - morală*, Editura „Moldova", Iași, 1996; ediția a II-a, Editura „Junimea", Iași, 2004; • *O metafizică românească a tragicului*, Editura „Cermi", Iași, 2004;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Rațiunea speculativă în filosofia lui Hegel*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 1997; • *Romantismul filosofic german*, Editura „Polirom", Iași, 2001;

➢ **Constantin Sălăvăstru:** • *Antinomiile receptivității: încercare de pragmatică logică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997;

➢ **Teodor Dima:** • *Posibile semnificații ale „Eonului dogmatic"*, în vol.: *Lucian Blaga, cunoaștere și creație*, Editura „Cartea Românească", București, 1987, pp. 67 - 86; • *Aspecte ale gnoseologiei consonantice*, în: Mircea Filip și Anca Untu Dumitrescu (coord.), *Consonantica în relație cu știința contemporană*, Editrice „Nagard", Milano, 1989, pp. 60 - 65; • *Eonul dogmatic și destinul omului creator*, în: Angela Botez (coord.), *Dimensiunea metafizică a operei lui Lucian Blaga*, Editura Științifică, București, 1996, pp. 252 - 256; • *Analiza substanțialismului, prilej pentru întregirea unei istorii subiective a filosofiei*, studiu introductiv la: Anton I. Adămuț, *Filosofia substanței*, Editura Institutul European, Iași, 1997, pp. I - XI; • *Dumitru Isac, în contextul românesc al filosofiei postbelice: 85 de ani de la naștere*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Idei și valori perene în științele socio-umane*, Filiala Academiei Române, Iași, 1997, pp. 14 - 25; • *Studiul Eticii*, prefață la: Petre Andrei, *Etică, prelegeri*, Editura „Polirom", Iași, 1999, pp. 7 - 10; • *Petre Andrei și teoria empatiei*, în: Doru Tompea (coord.), *Petre Andrei și modelul intelectual în cultura română*, Editura „Cantes", Iași, 2001, pp. 22 - 30; • *Synalethismul, „un modul răsturnat" din „Coloana" lui Brâncuși*, în: Sorin Tudor Maxim, Viorel Guliciuc (coord.), *Umanism și educație*, Universitatea „Ștefan cel Mare", Suceava, 2001, pp. 11 - 15; anterior, în: Ion Pogorilovschi (coord.), *Brâncuși, artist - filosof*, Fundația „Constantin Brâncuși", Tg. Jiu, 2001, pp. 37 - 42; • *Petre Botezatu și destinul determinismului*, în: Petre Botezatu, *Cauzalitatea fizică și panquantismul*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2002, pp. 5 - 32; • *Dumitru Isac despre transcendență și adevăr*, în: Dumitru Isac, *Cunoaștere*

și transcendență, sub îngrijirea lui Ionuț Isac, „Grinta", Cluj - Napoca, 2003, pp. 27 - 32; • *Influențe și originalitate în opera lui Vasile Conta*, în: Teodor Dima (coord), *Vasile Conta: valorizare și interpretare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003, pp. 35 - 40; • *Ontologie realistă și justificare pragmatică în cadrul empirismului logic (Hans Raichenbach)*, în: Crizantema Joja, Călin Candiescu (coord.), *Ontologie, semnatică, pragmatică* („Probleme de logică", vol. XI), Editura Academiei Române, București, 2004, pp. 18 - 38; • *Focalizări românești asupra antinomiilor kantiene*, în: Alexandru Boboc, Nicolae I. Mariș (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. XII, Editura Academiei Române, București, 2004, pp. 65 - 82; • *Cuvînt înainte* la: Gabriela Crețu, *Discursul lui Foucault*, Editura „Cronica", Iași, 2004, pp. 5 - 9; • *Privind înapoi cu deferență. Eseuri despre gînditori români*, Editura Academiei, București, 2006; • *Amînarea, variantă românească a îndoielii carteziene*, în: Viorel Cernica (coord.), *Studii de istorie a filosofiei românești*, vol. 2, Editura Academiei Române, București, 2007, pp. 171 - 178; • *Dumitru Isac în contextul românesc al filosofiei postbelice*, în: Viorel Cernica (coord.), *Studii de istorie a filosofiei românești*, vol. II, Editura Academiei Române, București, 2007,, pp. 477 - 484; • *O personalitate complexă*, în: Ștefan Dominic Georgescu (coord.), *Omagiu Academicianului Alexandru Surdu*, Editura „Paideia", București, 2008, pp. 417 - 425;

➢ **Mihai - Dan Chițoiu**: • *Virtute și cunoaștere la Platon*, Editura „Junimea", Iași, 1999; • *Repere în filosofia bizantină*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2003; • *The Doctrine of Logos between Heraclitus and the Patristic Horizon: the Rationality of the World from the Harmony of Contraries, to Indefinite Virtuality*, în: „European Journal of Science and Theology", vol. 4, nr. 3, 2008, pp. 39 - 56; • *Hierarchy and Participation: Spirituality and Ideology in Byzantium*, în: „Revista Portuguesa de Filosofia", tom 64, 1, 2008, pp. 517 - 528; • *Paideia and Kenosis: the Setting up and Resignification of the Idea of Edification between Greek Philosophy and Eastern Christianity*, în: „Journal for Interdisciplinary Research on Religion and Science", nr. 3, 2008, pp. 169 - 192; • *Înțelesurile filosofiei în Răsăritul creștin; originea și evoluția unei paradigme*, în: Tudor Ghideanu (coord.), *Adversus Heresis: filosofie creștină și dialog cultural*, vol. 2, Editura „Lumen", Iași, 2008, pp. 297 - 321; • *Etica filosofică și teologia morală: între confluențe și sincronie; reflecții asupra modelului cultural bizantin*, în vol.: *Dialogul dintre teologie și filosofie*, Editura „Trinitas", Iasi, 2008, pp. 194 - 209; • *Calea către Logos: între ortho-doxa și hairesis*, în: Gheorghe Petraru (coord.), *Erezie și Logos*, Editura „Axis", Iași, 2009, pp. 45 - 67; • *Conturarea noțiunii de persoană la Părinții capadocieni și originarea ideii de libertate în cultura europeană*, în: Petre Semen și Liviu Petcu (coord.), *Părinții capadocieni*, Editura „Axis", Iași, 2009, pp. 171 - 182; • *Ideology and Philosophy in Byzantium: the Meanings of Ideology before Modern Times*, în: „Journal for the Study of Reli-

gions and Ideologies", tom 9, nr. 23, 2009; • *Între experienţă şi experiere: isihasmul şi noţiunea modernă de realitate*, în: Tudor Ghideanu (coord.), *Adversus Haeresis: filosofie creştină şi dialog cultural*, vol. 3, Editura „Lumen", Iaşi, 2009, pp. 351 - 36; • *Raţionalitatea creaţiei* (în colaborare), în: Adrian Lemeni (coord.), *Repere patristice în dialogul între teologie şi ştiinţă*, Editura „Basilica", Bucureşti, 2009, pp. 127 - 234; • *Nae Ionescu, un filosof al Răsăritului*, în: *Dialogul dintre teologie şi filosofie*, vol. 2, Editura „Basilica", Bucureşti, 2009, pp. 130 - 139; • *Personal Reality and Understandings of Freedom*, în: „Journal for Interdisciplinary Research on Religion and Science", nr. 4, 2009, pp. 112 - 140; • *The Dialogue between Science and Orthodoxy: Specificity and Possibilities*, în: „Journal for Interdisciplinary Research on Religion and Science", nr. 6, 2010, pp. 37 - 51;

➢ **Petru Bejan:** • *Istoria semnului în patristică şi scolastică*, Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 1999;

➢ **Bogdan Ştefanachi:** • *Aporetica timpului în fizica lui Aristotel*, Editura „Moldova", Iaşi, 1999;

➢ **Radu Dudău:** • *Thomas S. Kuhns Inkommensurabilitaetsbegriff*, în: „Anuarul Universităţii «Petre Andrei» din Iaşi", vol. VII, 1999, pp. 108 - 116; • *Limbaj, minte şi orice*, prefaţă la: Michael Devitt, Kim Sterelny, *Limbaj şi realitate*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

➢ **Valică Mihuleac:** • *Dezvoltarea ştiinţei din perspectiva trilogicii şi trieticii lui Ştefan Lupaşcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 1, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2001, pp. 161 - 170; • *Ideea antinomiilor transfigurate în orizontul gîndirii contemporane*, în vol.: *Studii de istorie a filosofiei româneşti*, vol. 2, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2007, pp. 195 - 220; • prefaţă la: Vasile Fetescu, *Gînduri diamantine*, Editura „P. I. M.", Iaşi, 2008, pp. 9 - 17; • *Explicaţie şi înţelegere, sau regîndirea unei dihotomii metodologice*, în vol.: *De Dignitate Philosophiae (volum omagial Teodor Dima)*, Editura „Terra Nostra", Iaşi, 2009, pp. 161 - 170;

➢ **Cătălin Bordeianu:** • *Constantin Dimitrescu - Iaşi.* Studiu monografic, 1999; ediţia a II-a, Editura „Garuda Art", Chişinău, 2002;

➢ **Cristian - Petruţ Moisuc:** • *Platon, Descartes, Aristotel: chestiunea subiectului*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. XLIX, 2002, pp. 203 - 213; • *Foucault et la pierre de faîte*, în: *Foucault şi jocurile interpretării*, număr special din „Hermeneia", Editura Fundaţiei Academice „Axis", Iaşi, 2005, pp. 46 - 55; • *Res cogitans et res extensa: les objections de Gassendi et de la Princesse Elisabeth et les hésitations de Descartes*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LIV, 2007, pp. 51 - 62; • *Le concept de „corruption de la nature" dans la Sixième Méditation de Descartes; un problème théologique et un remède philosophique*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I.

Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. LV, 2008, pp. 7 - 18; • *La controverse sur la pluralité des formes substantielles et sur l'unité de l'individu chez saint Thomas d'Aquin*, în: Alexander Baumgarten (ed.), *Studii tomiste*, „Eikon", Cluj - Napoca, 2009, pp. 99 - 119; • *Aristotélisme et christologie au XIII-ème siècle. Le problème du corps du Christ mort dans les derniers écrits de saint Thomas d'Aquin*, în: „Meta. Research in Hermeneutics, Phenomenology and Practical Philosophy", vol. I, nr. 1, 2009, pp. 137 - 154; • *La phénoménalité de l'âme chez Malebranche entre idée et sentiment: l'argument du manchot*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, vol. LVI, 2009, pp. 29 - 43;

➢ **Codrin Dinu Vasiliu:** • *Despre Vasile Conta*, în: Teodor Dima (coord.), *Vasile Conta. Valorizare și interpretare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2003; • *Ernest Stere*, în: „Idei și valori perene în științele socio-umane", tom VIII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2003;

➢ **Vasile Ciocârlan:** • *Idealuri și dezamăgiri românești*, Iași, 2000;

➢ **Constantin Albuț:** • *Condiția umană în opera lui G. E. Lessing*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Radiografii"), Iași, 2000; • *Metafizica absolutului la Petre Țuțea*, Editura „Sedcom Libris", Iași, 2000;

➢ **Gheorghe Vlasie:** • *Statutul judecăților sintetice* a priori *la Immanuel Kant și în empirismul logic*, în: „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, tom XLVII - XLVIII, 2000 - 2001, pp. 241 - 246; • *Analitic / sintetic*, a priori / a posteriori: *două dihotomii perimate ?*, în: „Symposion", tom 2, Iași, 2004, pp. 345 - 355;

I. MODELUL EXPLICATIV AL RECEPTIVITĂȚII (1. Adevăr și valoare; 2. Ambiguitățile receptării valorilor; 3. Dinamica factorială a receptivității; 4. Studiu de caz: receptivitatea logicii românești; 5. Echilibrul diacronic și sincronic al experiențelor de gîndire) / *II. DIMENSIUNEA ISTORICĂ A MODELULUI RECEPTIVITĂȚII: 1. Receptarea ca experiență a gîndirii inițiatice* (1.1. Statutul epistemic al logicii; 1.2. Dimensiunea formală a logicității; 1.3. Logica sintetică, sau metodologia; 1.4. Limbaj și gîndire; 1.5. Contradicțiile logicii maioresciene; 1.6. Posteritatea logică a lui Maiorescu); *2. Receptarea ca experiență a gîndirii critice* (2.1. Adevăr logic și lege logică; 2.2. Tentația monografică: teoria noțiunilor; 2.3. Critica judecății și a metodelor inductive; 2.4. Statutul logicii în ierarhia științelor pozitive; 2.5. Destinul logicii ionpetroviciene); *3. Receptarea ca experiență a gîndirii întemeietoare* (3.1. „Cazul" Nae Ionescu în cultura românească; 3.2. Fenomenologia obiectului logic; 3.3. Logică și logistică; 3.4. Istoria logicii ca tipologie evenimențială; 3.5. Măsura și exactitatea admirației); *4. Receptarea ca experiență a gîndirii constructive* (4.1. Supozițiile operatorii ale logicii naturale; 4.2. De la teorie la practica metodei; 4.3. Sistemul formelor științifice ale logicii; 4.4. Modelul cvadridimensional al adevărului; 4.5. Sistematizarea silogisticii pe modele; 4.6. Valorificarea resurselor logicii lui Petre Botezatu) / *III. DIMENSIUNEA SISTEMATICĂ A MODELULUI RECEPTIVITĂȚII: 1. Modelarea logică a inexactității* (1.1. Problema spinoasă a inexactității ...; 1.2. ... și interpretările ei actuale; 1.3. Fundamentele inexactității; 1.4. Concepte fundamentale în logica inexactității; 1.5. Procese deductive în logica inexactității; 1.6. Domenii și perspective aplicative; 1.7. Logica inexactității și pluralismul logic contemporan)

Tabla de materii la volumul ANTINOMIILE RECEPTIVITĂȚII, publicat de Constantin Sălăvăstru în 1997, la Editura Didactică și Pedagogică din București

➢ **Florentina Călmățuianu:** • *Problema valorilor logice în perspectiva gîndirii lupaşciene*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvențe psiho - logice"), Iaşi, 2001, pp. 113 - 124;

➢ **Elena Bondor:** • *Logicul şi afectivitatea în viziunea lui Ştefan Lupaşcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul trei*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2001; • *Ştefan Lupaşcu în perspectiva logicii „dialectice"*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Logica dinamică a contradictoriului la Ştefan Lupaşcu*, în: Alexandru Surdu, Dragoş Popescu (coord.), *Istoria logicii româneşti*, Editura Tehnică, Bucureşti, 2006, pp. 361 - 383;

➢ **Dan Sâmbotin:** • *Fracis Bacon: cenzura imaginarului ştiințific. Teoria idolilor*, în: „Revista de Filosofie", tom XLVIII, nr. 5 - 6, Bucureşti, 2001, p. 501 - 512; • *Problema cauzalității la Vasile Conta*, în: Teodor Dima (coord.), *Vasile Conta. Valorizare şi interpretare*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002, pp. 77 - 87; • *Meditațiile carteziene. Restaurarea universului din perspectiva omului*, în: „Studii şi cercetări din domeniul Ştiințelor socio - umane", tom XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2004, pp. 298 - 305, • *Renaşterea între fantastic şi rațional*, în: „Symposion", tom II, nr. 2, Iaşi, 2004, pp. 371 - 383; • *Scolastica şi raționalitatea imaginarului medieval*, în: „Symposion", tom III, nr. 1, Iaşi, 2005, pp. 66 - 84;

➢ **Alexandru Tofan:** • *Visul în concepția lui Ştefan Lupaşcu*, în: Petru Ioan (coord.), *Ştefan Lupaşcu: un gînditor pentru mileniul III*, vol. 2, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2001, pp. 343 - 348; • *Pozitivitate şi concept în filosofia religiei la Hegel* (disertație de masterat), Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004;

➢ **Carmen Cozma:** • *Lucian Blaga: Filosofarea „sub specia misterului"*, Editura „Timpul", Iaşi, 2002;

➢ **Ioan - Alexandru Grădinaru:** • *W. V. O. Quine şi empirismul fără dogme*, în: „Analele Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza»", seria *Filosofie*, Iaşi, 2002, pp. 97 - 101; • *Discursul filosofic ca reconstrucție logico - lingvistică a ceea ce este: cazul Quine*, în: „Argumentum", nr. 2, Editura „Axis", Iaşi, 2003, pp. 51 - 76; • *Ordinea pragmatică a discursului lui Michel Foucault*, în: „Hermeneia", nr. 4, Editura „Axis", Iaşi, 2003 - 2004, pp. 133 - 136; • *Limbaj şi discursivitate în filosofia americană a secolului XX*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2010;

➢ **Doina Balan - Nistor:** • *Omul în orizontul căutării. Blaise Pascal*, cu un cuvînt înainte de Alexandru Boboc, „Performantica", Iaşi, 2003;

➢ **Teodora Manea:** • *Der Stammbaum des reinen Verstandes. Eine vergleichende Analyse des Kategorienproblems bei Aristoteles und Kant*, în: Hans Werner Ingensiep, Heike Baranzke (ed.), *Kant - Reader*, Könighausen & Neumann, Würzburg, 2004, pp. 15 - 33; • *Kommentar zum Text von Volker Gerhardt*, în:

Ian Kaplow (ed.), *Was sollen wir heute (nicht) tun. Moralphilosophie nach Kant*, în vol.: *Nach Kant. Erbe und Kritik*, Lit Verlag, Münster, 2005, pp. 110 - 117;

➢ **Diana Bobică:** • *Concepția lui Bergson asupra vieții și a energiei spirituale*, în: „Analele Științifice ale Institutului de Studiii Europene «Ștefan Lupașcu»", Iași, seria *Secvențe praxio - logice*, tom II, nr. 2, 2004; • *Problema temeiului la Martin Heidegger*, în: „Analele Universității «Danubius», Galați, 2004; • *Sufletul românesc în viziunea lui Constantin Rădulescu - Motru*, în vol.: *Constantin Rădulescu - Motru și Ștefan Lupașcu sau actualitatea gîndirii de tip energetist*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2009;

➢ **Eugen Huzum:** • *Robert Nozick*, în: „Symposion", tom II, nr. 1 (3), Iași, 2004, pp. 217 - 222; • *Sir Peter Strawson*, în: *loc. cit.*, tom IV, nr. 2 (8), 2006, pp. 536 - 546; • *Richard Rorty*, în: *loc. cit.*, tom V, nr. 1 (9), 2007, pp. 362 - 365;

➢ **Codrin Dinu Vasiliu:** • *Rîsul lui Derrida*, în: „Symposion", nr. 4, Iași, 2004, pp. 513 - 516; • *Bacon vs Borges*, în: *loc. cit.*, nr. 6, 2005, pp. 419 - 425;

➢ **Creola - Smaranda Buju:** • *Nae Ionescu, un formator atipic sau creativ ?*, în vol.: *Cercetări și Tehnologii Inovative Performante*, Iași, 2005, pp. 93 - 96;

➢ **Constantin Cucoș:** • *Educația – provocări la început de mileniu. Omagiu profesorului Teodor Cozma* (coord.), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2005;

➢ **Marius Leonard Popescu:** • *Holismul semantic al lui Donald Davidson: consecințe epistemologice*, în: „Symposion", tom 4, nr. 2 (8), Iași, 2006, pp. 583 - 596;

➢ **Adrian Muraru:** • *Libertate și liber arbitru la Origen*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iași, 2006;

➢ **Aurora Hrițuleac:** • *Perspective filosofice grecești asupra fenomenului tanatic*, în: „Idei și valori perene în științele socio-umane", tom XI, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 81 - 99; • *Sigmund Freud și problematica tanatologică*, în: „Idei și valori perene în științele socio-umane", tom XII, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2007, pp. 135 - 142;

➢ **Georgeta - Merișor Dominte:** • *Matila Ghyka și frumosul vizual*, în vol.: *Eseuri de artă și estetică*, vol. I, Editura „3D Arte", Iași, 2007, pp. 15 - 50; • *Matila C. Ghyka și frumosul vizual (repere în istoria filosofiei și artelor plastice)*, Editura „Performantica", Iași, 2008;

➢ **Cătălina - Daniela Răducu:** • *Mircea Eliade: Law, Religion, Philosophy* (în colaborare), în: Nikolai Omelchenko (ed.), *The Human Being in Contemporary Philosophical Conceptions*, „Cambridge Scholars Publishing", 2009, pp. 213 - 218; • *Mitul: Angela Botez*, în vol.: *Matrici filosofice și concepte integrative*, Editura „Aius", Craiova, 2009, pp. 135 - 137.

Cît privește beneficiarii pregătirii din al treilea ciclu în cîmpul istoriografiei filosofice, în afara celor pomeniți în capitolele prece-

dente, ar mai fi de amintit: ☞ (1) prof. **Florinel Agafiței** (din Focşani), doctor în Filosofie din 1999, cu o teză îndrumată de către profesorul universitar Petre Dumitrescu; ☞ (2) prof. **Tania Apostu** (din Târgu Ocna), doctor în Filosofie din 2004, în baza unei disertații conduse de profesorul universitar Tudor Ghideanu; ☞ (3) publicist **Emil Balaban** (din Galați), doctor în Filosofie din 2002, cu o teză coordonată de profesorul universitar Constantin Marin; ☞ (4) preot **Ciprian Marius Cloşcă** (din Bacău), doctor în Filosofie din 2008, grație disertației îndrumate de profesorul universitar Constantin Marin; ☞ (5) lector **Ion Cordoneanu** (Universitatea „Dunărea de Jos" din Galați), doctor în Filosofie din 2002, cu o teză pregătită sub coordonarea profesorului universitar Constantin Marin; ☞ (6) prof. **Oana - Maria Cucu** (din Bacău), doctor în Filosofie din 2009, în baza disertației purtînd girul profesorului universitar Petre Dumitrescu; ☞ (7) prof. **Valentin Cuşcă** (Universitatea „Ion Creangă" din Chişinău), doctor în Filosofie din 1998, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Titus Raveica; ☞ (8) prof. **Angelica Diaconița** (Târgu Neamț), doctor în Filosofie din 2006, cu o disertație coordonată de profesorul universitar Constantin Marin; ☞ (9) lector **Cătălina - Elena Dobre**, doctor în Filosofie din 2004, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Petre Dumitrescu; ☞ (10) prof. **Gicu - Valentin Dogaru** (din Adjud), doctor în Filosofie din 2003, în baza disertației pregătite sub îndrumarea profesorului universitar Tudor Ghideanu; ☞ (11) **Valerian - Sorin Lungu** (din Oneşti), doctor în Filosofie din 2005, cu o disertație condusă de profesorul universitar Constantin Marin; ☞ (12) prof. univ. **Constantin Manolache** (Academia Militară), doctor în Filosofie din 2001, în baza disertației purtînd girul profesorului universitar Titus Raveica; ☞ (13) lector **Ovidiu - Cosmin Mânzat** (Marea Britanie), doctor în Filosofie din 2006, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Petre Dumitrescu; ☞ (14) senator **Ioan Mihuț** (din Timişoara), doctor în Filosofie din 2003, în baza disertației elaborate sub coordonarea profesorului universitar Petre Dumitrescu; ☞ (15) prof. **Mihai Moraru** (din Galați), doctor în Filosofie din 2008, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Petre Dumitrescu; ☞ (16) prof. **Daniela Neamțu** (din Piatra Neamț), doctor în Filosofie din 2002, grație

disertației elaborate sub conducerea profesorului universitar Constantin Marin; ☞ (17) senator **Octavian Opriș** (din Bacău), doctor în Filosofie din 1994, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Titus Raveica; ☞ (18) prof. **Corneliu Panaite** (din Iași), doctor în Filosofie din 2000, grație disertației purtînd girul profesorului universitar Titus Raveica; ☞ (19) **Nicolae Pîrcălăbescu**, doctor în Filosofie din 2010, pe baza lucrării elaborate sub coordonarea profesorului universitar Constantin Marin; ☞ (20) prof. **Virgil Popa** (din Bârlad), doctor în Filosofie din 1998, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Titus Raveica; ☞ (21) **Bogdan George Silion**, doctor în Filosofie din 2010, grație disertației elaborate sub îndrumarea profesorului universitar Constantin Marin; ☞ (22) **Carmen Magdalena Stan**, doctor în Filosofie din 2005, cu o disertație realizată sub coordonarea profesorului universitar Titus Raveica; ☞ (23) prof. **Lăcrămioara - Aurica Tudosi** (din Suceava), doctor în Filosofie din 2004, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Petre Dumitrescu; ☞ (24) preot **Aurel - Florin Țuscanu** (din Roman), doctor în Filosofie din 2007, grație disertației pregătite sub conducerea profesorului universitar Tudor Ghideanu; ☞ (25) avocat **Ana - Maria - Vanda Vlasov** (din București), doctor în Filosofie din 2004, cu o teză îndrumată de profesorul universitar Tudor Ghideanu.

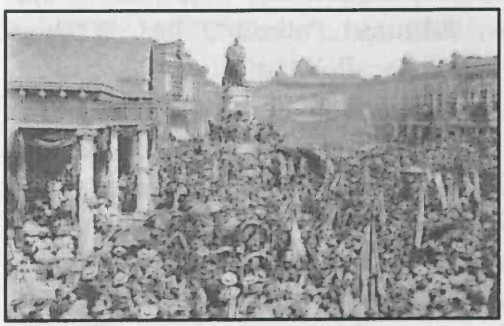

Instantaneu de la ceremonia dezvelirii statuii lui Cuza Vodă, pe 27 mai 1912, și Universitatea ce avea să-i poarte numele, așa cum arăta în 1903

3.7.3. *HERMENEUTICA FILOSOFICĂ* (interferînd, adesea, cu demersul metafilosofic, inspirat de metodologia semiologică, de cea retorică etc.), o ramură cultivată cu entuziasm mai ales în perioada de după revenirea României la democrația de tip occidental, își are, la Iași, un

şir impresionant de exponenţi, formaţi în jurul profesorului Ştefan Afloroaei, iniţiatorul primelor cursuri în respectiva direcţie.

Este ceea ce rezultă, analizînd contribuţia unor autori contemporani (de la catedrele de profil ale universităţilor ieşene, dar şi din instituţiile de cercetare), cu antecedente în creaţia unor profesori de filosofie din Iaşii vremurilor de demult:

➢ **Nicolae Bagdasar:** • *De la lectură, la filosofare*, în: „Ethos", anul I, nr. 3 - 4, Iaşi, 1943;

➢ **Adrian Marino:** • *Modern, modernism, modernitate*, Editura „Univers", Bucureşti, 1969; • *Hermeneutica lui Mircea Eliade*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1980; • *L'hermeneutique de Mircea Eliade*, „Gallimard", Paris, 1981; • *Hermeneutica ideii de literatură*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 1987;

➢ **Ioan Petru Culianu:** • *Iter in silvis: Saggi scelti sulla gnosi e altri studi*, „Edas", Messina, 1981; • *Gnosticismo e pensiero moderno: Hans Jonas*, „L «Erma» di Bretschneider", Roma, 1985; • *I miti dei dualismi occidentali*, „Jaca Book", Milano, 1989; • *Les Gnoses dualistes d'Occident. Histoire et mythe*, Les Éditions „Plon", Paris, 1990; • *Out of this World. Otherworldly Journeys from Gilgamesh to Albert Einstein*, „Shambhala", Boston, 1991; • *The Tree of Gnosis. Gnostic Mythology from Early Christianity to Modern Nihilism*, „Harper Collins", San Francisco, 1992; • *Gnozele dualiste ale Occidentului. Istorie şi mituri*, Editura „Nemira", Bucureşti, 1995; Editura „Polirom", Iaşi, 2004; • *Arborele gnozei: mitologia gnostică de la creştinismul timpuriu la nihilismul modern*, Editura „Nemira", Bucureşti, 1999; Editura „Polirom", Iaşi, 2005; • *Jocurile minţii. Istoria ideilor, teoria culturii, epistemologie*, Editura „Polirom", Iaşi, 2002; • *Gnosticism şi gîndire modernă: Hans Jonas*, Editura „Polirom", Iaşi, 2007;

➢ **Tudor Ghideanu:** • *Conştiinţa filosofică de la Husserl la Teilhard de Chardin*, Editura „Junimea", Iaşi, 1981; • *Anamnesis sau Treptele aducerii - aminte*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987; • Terra Genitrix*: simţire şi cugetare românească*, Iaşi, 1998; • Ekpirosis, *sau Posesia focului*, Editura Institutului Naţional pentru Societatea şi Cultura Românească, Bucureşti, 1999; • *Odysseea conştiinţei filosofice moderne şi contemporane*, vol. 1: *De la Kant la Nietzsche*; vol. 2: *De la pragmatism la Heidegger*; vol. 3: *De la fenomenologia percepţiei, la postmodernism*, Editura „Vasiliana '98", Iaşi, 1999; • *Filosofia criteriului şi timpul funciar*, Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2004; Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Radiografii"), Iaşi, 2008; • *Sensul teandric al iubirii*, Editura „Lumen", Iaşi, 2007;

➢ **Petre Botezatu:** • *Interpretări logico-filosofice*, Editura „Junimea", Iaşi, 1982; • *Constituirea logicităţii* (subcapitolul „Hermeneutica"), Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1983, pp. 119 - 121;

Cuvînt înainte / DIN TEMELE - CHEIE ALE LOGICII: Formalisme și structuralitate; Forme inedite de inducție completă; Semiotica, strategie optimă a construcției științifice; Logica principiilor; Structuri conceptuale / INCURSIUNI ÎN LOGICA MODALĂ: Derivarea de concluzii probabile; Implicația certă și implicația probabilă; Silogistica asertorico-problematică; Observație asupra logicilor modale regulate; Erotetica: logica întrebărilor / LA TREAPTA CATEGORIILOR: Cauzalitate și substanță; Spațiu și timp; Determinismul kantian din perspectivă semiotică

Tabla de materii a primelor cinci secțiuni din volumul INTERPRETĂRI LOGICO - FILOSOFICE, apărut postum, sub semnătura lui Petre Botezatu, la Editura „Junimea", în 1982

➢ **Petru Ursache:** • *Titu Maiorescu, esteticianul: studiu hermeneutic*, Editura „Junimea", Iaşi, 1987; • *Camera Sambô: introducere în opera lui Mircea Eliade*, Editura „Coresi", Bucureşti, 1993 / Editura „Eikon", Cluj - Napoca, 2008; • *Etnoestetica*, Institutul European, Iaşi, 1998;

➢ **Ştefan Afloroaei:** • *Ipostaze ale raţiunii negative, Scenarii istorico - simbolice*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1991; • *Lumea ca reprezentare a celuilalt*, Editura Institutului European, Iaşi, 1994; • *Cum este posibilă filosofia în estul Europei* [26], Editura „Polirom", Iaşi, 1997; • *Alternative hermeneutice: în memoria profesorului Ernest Stere* (coord.), Editura „Cantes", Iaşi, 1999; • *Limite ale interpretării* (coord.), Editura „Axis", Iaşi, 2001; • *Interpretare şi ideologie* (coord.), Editura „Axis", Iaşi, 2002; • *Exegeză şi interpretare în filosofie*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2003; • *Locul metafizic al străinului* (în colaborare cu George Bondor şi Corneliu Bâlbă), Editura „Axis", Iaşi, 2003; • *Teorii ale interpretării*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2004; • *Prelegeri de hermeneutică filosofică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; reed., 2006; • *Ideea europeană în filosofia românească postbelică* (coord.), 1 - 2, Editura „Axis", Iaşi, 2005, respectiv 2006; • *Hermeneutică filosofică*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2005; • *Trei interpreţi ai imaginii: Plotin, Kant şi Nietzsche*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2006; reed., 2009;

➢ **Mihail Grădinaru:** • *Încercarea de resurecţie a vechiului spirit grec* (în colaborare), Editura „Septentrion", Iaşi, 1993; • *Heidegger, drum către depăşirea metafizicii*, „Septentrion", Iaşi, 1994; • *Noica, modelul ontologic*, „Septentrion", Iaşi, 1994; • *Periphyseon: pentru a treia renaştere*, „Septentrion", Iaşi, 1995; • *Primordium şi spirit: meditaţii postmetafizice*, Editura „T", Iaşi, 2003;

➢ **Radu Neculau:** • *Identităţi culturale şi pluralism educativ: schiţă pentru o hermeneneutică a educaţiei*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» - Iaşi", seria *Psihologie - Pedagogie*, tom 2, 1993, pp. 145 - 149; • *Reinventarea tradiţiei*, în: „Revista de cercetări sociale", anul 1, 1994, pp. 86 - 92; • *Paradoxul revizuit al lui Ben artistul: schiţă pentru o hermeneutică avangardă a ultimului om şi a criteriilor obiective ale adevărului*, în: Mihai Şleah-

[26] Premiul pentru cel mai bun eseu al anului, la Tîrgul Naţional de Carte, Iaşi, 1998

tițchi, *Cîmpul social*, Editura „Ştiința", Chişinău, 1996, pp. 141 - 146; • *Dincolo de obiectivism şi relativism*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Alternative hermeneutice*, Editura „Cantes", Iaşi, 1999, pp. 13 - 42; • *Filosofii terapeutice ale modernității tîrzii*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

SCURTE PRELIMINARII: Există întotdeauna mai multe moduri de a face filosofie; De la recunoaşterea unor simptome la genealogie; Nevoia de a privi din locul celui străin; Estul Europei, o convenție necesară / Secțiunea întîi: CU PRIVIRE LA CEALALTĂ FAȚĂ A EUROPEI [DESPRE POSIBILITATEA FILOSOFIEI ÎN SPAȚIUL RĂSĂRITEAN: Formularea întrebării / Cîteva date ale chestiunii în mediul occidental de gîndire / Două nume de graniță, Psellos şi Palama / Răzbunarea stoicilor. Despre meditație / Situația limbajului filosofic. O ciudată ilustrare a teoriei catastrofelor / Excese ale filosofiei / Despre vîrsta adamică a întrebării // CÎTEVA CONTRASTE FLAGRANTE. TEOFIL CORIDALEU: Forța şi slăbiciunea unei tradiții / Disprețul pentru chestiunile pragmatice / Dominația comentariului / Consecințe / Cine anume poate să plagieze ? // CONTA ŞI SITUAȚIA METAFIZICII MODERNE: Nevoia de a regîndi datele moderne ale metafizicii / Relaxarea limbajului metafizicii / Sesizarea laturii ideologice a metafizicii / Între Schopenhauer şi Ernst Mach / Elementele unei noi metafizici; traducerea lor în limbajul energiei / Dispoziția sceptică a unui modern / Un raport liber cu tradiția răsăriteană // FILOSOFIA GENERALĂ CA BOALĂ A FILOSOFIEI: Despre inactualitatea polihistorului / Idei metafizice; prefigurarea unui gen de apofatism secular / Mediator între două discursuri / Cazul Ion Petrovici: trei întrebări de economie simbolică / O cultură filosofică a comentariului / Fantasma filosofiei generale // FENOMENUL NAE IONESCU; O PROBLEMĂ DE PERCEPȚIE: Cîteva criterii în judecarea unui autor / Deceniul 3; despărțirea de ideologia modernă / Datele unui îndrumător spiritual / Socratismul lui Nae Ionescu / Şi, deopotrivă, antisocratismul său / Un dramaturg în filosofie / O formulă metafizică impură / Soteriologie şi istorie / Schiță de topologie a existenței / Provocarea celuilalt / Despărțirea de metafizica tradițională // MĂRCI ALE GÎNDIRII RĂSĂRITENE. CAZUL BLAGA: Trei moduri de interpretare a paginilor lui Blaga / Sensul tradiției / Despre posibilitatea unei alte interpretări / Între Kant şi patristica Răsăritului / Relaxarea maximă a metodei / Strategii alternative / Fals discurs asupra metodei / Motivul fondului abisal / Regimul speculativ al cuvîntului // DISPONIBILITATEA PENTRU TEORII ALTERNATIVE: DISCIPOLI, MAGIŞTRI ŞI ERETICI: Testamentul kantian al filosofiei / De unde preferința pentru Kant ? / Intenții sub care se face lectura lui Kant / Despre posibilitatea unei alternative la tradiția kantiană // CONDIȚIA DISCIPOLATULUI ÎN FILOSOFIE / Evidența unei dificultăți / Moduri ale discipolatului în filosofie / Morfologia inițierii / Idee şi persoană în scenariul inițierii. Situația valahă // SITUAȚIA FILOSOFIEI ASTĂZI] /// Secțiunea a doua: DATE ALE HERMENEUTICII EUROPENE [SURSE ŞI DATE PREALABILE: Retragerea omului grec din istorie / O ipostază a celui de-al treilea / Crucea ca însemn al intervalului / Diferențe ale unei forme mentale // DESPRE PUTEREA IMENSĂ A ELEMENTULUI PLEBEU: Întîlnirea cu Machiavelli / Un termen nedefinit: «cei mulți» / Istoria ca mediu al aparenței reale / Consecințe hermeneutice // TRANSFORMAREA HERMENEUTICĂ A FILOSOFIEI: Despre situația incertă a hermeneuticii / Vîrste ale hermeneuticii / Intervaluri de resurecție a hermeneuticii / Zone ale hermeneuticii astăzi / De la eonul dogmatic la cel hermeneutic / Nu există lucruri, ci doar interpretări // HERMENEUTICĂ ŞI RECUNOAŞTERE A CELUILALT: Hermeneutica este constitutivă oricărei filosofii / A interpreta nu înseamnă a exersa o metodă / Hermeneutică şi recunoaştere a celuilalt / Ideea de metagramă / Ce anume se întîmplă în spațiul nostru de gîndire // SITUAȚII DE LIMITĂ ALE INTERPRETĂRII: Psihoza denunțării spiritului modern / O limită absolută a interpretării noastre / Replica hegeliană, speculativă / Interzicerea interpretării prin decret imperial / Cel care întreabă nu crede / Despre contingența regulilor interpretării / Cenzura ideologică a interpretării / Sfîrşitul metafizicii şi al interpretării ce o dublează / Hermeneutică şi criptogramă / Complicitatea cu hermeneutica modernă // PERCEPȚIE DE SINE ŞI HERMENEUTICĂ. MIRCEA ELIADE: Cîteva puncte de sprijin / Percepția de sine a hermeneutului / Atitudine hermeneutică şi atitudine ideologică / Despre regulile interpretării / O hermeneutică a datelor prealabile / Limite ale experienței hermeneutice / Despre forma sensibilă a conceptului / Adevăr şi metodă // METAFIZICĂ ŞI FRIVOLITATE A CUVÎNTULUI: Eclipsa timpurie a metafizicii / Despre frivolitatea cuvîntului / Regimul secund al vorbirii metafizice / Hermeneutica însăşi devine o artă frivolă / Viziunea unui păgîn // ÎNTREBAREA LUI IOV ŞI PATRU RĂSPUNSURI DEFINITIVE: Cui anume îi este dată suferința / Cele patru răspunsuri / De ce numai patru răspunsuri ? / Dispoziții de fond ale înțelegerii noastre / Contingența, locul unei posibile terapeutici istorice

Tabla de materii la volumul CUM ESTE POSIBILĂ FILOSOFIA ÎN ESTUL EUROPEI, publicat de Ştefan Afloroaei, la Editura „Polirom", din Iaşi, în 1997

➢ **Anton Adămuț:** • *Schiță pentru o istorie subiectivă a filosofiei*, Editura Fundației „Chemarea", Iași, 1994; ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura „Junimea", Iași, 1999; • *Literatură și Filosofie Creștină*, Editura „Fides", Iași, 1997; • *Seducția ca spațiu al cenzurii*, Editura „Junimea", Iași, 2004; • *Cum visează filosofii*, Editura „ALL", București, 2008;

Capitolul 1: *VALOAREA SEDUCȚIEI: A. Socrate ca (re)sursă a intervalului* [1. Ipseitate *vs.* interval; 2. Ascunsa înaintare socratică; 3. Platon – jocul măștilor; 4. Intervalul tragic – problema lui Socrate]; *B. Pederastia ca educație* [1. Problema amorului grec; 2. Moștenirea socratică sau despre sfera domestică la greci; 3. Paideia *vs.* paiderasteia; 4. Simetria pederastică – Sappho; 5. Ce este „vechea educație" față cu revoluția pedagogică a sofiștilor]; *C. Homoerotică și pederastie în filosofia dialogurilor* [1. Despre subiect, temă, iubire și respect; 2. Pederastia – homoerotica licită social; 3. Paideia prelungită – homoerotica licită filosofic; 4. Principiul paideii prelungite – castitatea (urmări cavalerești și romantice); 5. Nebunia erotică; 6. Despre plăcerile iubirii și practicarea plăcerii; 7. Erotica – arta gîndită a iubirii; 8. Simplu studiu de caz – *Banchetul* (8.1. „Discursurile - martor" sau aproximările succesive; 8.2. Secretul Diotimei: Platon contra Socrate; 8.3. Valoarea seducției. Erosul socratic și erosul platonician); 9. Ispită și păcat] / Capitolul 2. *CUM VISEAZĂ FILOSOFII: 2.1.* De somnium in genere; *2.2. Despre onirologia creștină; 2.3. Autobiografia onirică augustiniană (incompletă, după cum se înțelege); 2.4. Descartes* – opinio somnii; *2.5. Pluralii constanți ai visului: Descartes* vs. *Augustin; 2.6. Eșecul unui episod psihanalitic* / Capitolul 3. *FELURI ALE PRAGMEI: 3.1. Ambrozie – episcopul politic, episcopul diplomat; 3.2. Un fel aparte al pragmei ambroziene* – De officiis Ministrorum; *3.3. Augustin – pragmele catehezei; 3.4. Pragma ca* seductio ad absurdum / Capitolul 4. *POZIȚIA CA SPAȚIU AL CENZURII: 4.1. Situația anselmiană; 4.2.* Fides et ratio; *4.3.* Insipiens et persona; *4.4. Interludiu: Van Steenberghen* vs. *Moreau; 4.5.* Vade retro, insipiente; *4.6.* Deus essentia; *4.7. Anselm – un gînditor tipic teonom; 4.8. Anselm între Marta și Maria; 4.9. Despre cum avem a ne certa; 4.10. Alternanță, altercație, alternativă* / Capitolul 5. *HEGEL ȘI ARIANISMUL EPISTEMIC: 5.1. Derive (și precizări derivate) ale conceptului metafizicii; 5.2. Procesul obscurității: ființa sau cunoștința ?; 5.3. De ce țin partea lui Hegel ?; 5.4. „A munci" și „a lucra"; 5.5. Maladia ontologică – surîsul servului; 5.6. Tirania penaților*

Tabla de materii la volumul SEDUCȚIA CA SPAȚIU AL CENZURII, publicat de Anton I. Adămuț, la Editura „Junimea", în 2004

➢ **Petru Ioan:** • *Tipologii ale lecturii în perspectiva unui (supra)model situațional* (în colaborare cu Sofia Dima), în „Analele Științifice ale Universității «Al. I. Cuza» din Iași", seria *Filosofie*, tom LX, 1994, pp. 6 - 14; • *Educație și creație, în perspectiva unei logici „situaționale"*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; • *Logică și hermeneutică: o confruntare extensională*, în: „Revista de Filosofie", tom. XLV, nr. 3, Editura Academiei Române, București, 1998, pp. 24 - 38; • *Interpretare, logică și ideologie*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Interpretare și ideologie*, Editura „Axis", Iași, 2002, pp. 56 - 62; • *De la fizică, la logică și metafizică, în orizontul cuantificării și al transdisciplinarității*, în: „Revista de Filosofie", tom. XLV, nr. 3, București, 1998; • *Parcursuri ale interpretării, în cîmpul cunoașterii și al exprimării discursive*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva științelor sermocinale*, Editura „Ștefan Lupașcu", Iași, 2003, pp. 5 - 54; • *Resemnificări*, vol. 1, *Logica la confluență cu hermeneutica*, Editura „Ștefan Lupașcu" (seria „Secvențe semio - logice"), Iași, 2004;

8. *PARCURSURI ALE INTERPRETĂRII, ÎN CÎMPUL CUNOAŞTERII ŞI AL EXPRIMĂRII DISCURSIVE*

8.1. Interpretarea „interpretării", din perspectiva logicii formale / 8.2. Interpretarea comprehensivă ca analiză logică la nivel intuitiv / 8.3. Formalizarea ca interpretare de ordin structural a unor entităţi ale discursului comprehensiv / 8.4. Interpretarea onto-logică a discursului comprehensiv / 8.5. Interpretarea comprehensivă a entităţilor ţinînd de regnul formal / 8.6. Interpretarea logică „AA" sub semnul formalizării de ordin secund / 8.7. Interpretarea „practică" a entităţilor din logica formală / 8.8. Interpretarea „RN", ca demers onto-logic / 8.9. Interpretarea realităţii, în orizontul limbajelor construite / 8.10. Interpretarea ca reîntoarcere la lumea semnelor naturale / 8.11. Lumea ca interpretare a ceea ce a fost deja interpretat / 8.12. Unitatea în diversitate a formelor interpretării

Desfăşurarea capitolului 8 din: Petru Ioan, RESEMNIFICĂRI, vol. 1 (LOGICA, LA CONFLUENŢĂ CU HERMENEUTICA), Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2004

➢ **Traian Dinorel Stănciulescu:** • *Miturile creaţiei. Lecturi semiotice,* Editura „Performantica", Iaşi, 1995;

➢ **Bogdan Mandache:** • *Filosofia, aventura unui discurs,* vol. 1 - 3, Editura „Cronica", Iaşi, 1995, 2000, respectiv 2003; • *Mesajul şi labirintul său,* „Cronica", Iaşi, 1998; • *În căutarea cuvîntului pierdut,* Editura „Cronica", Iaşi, 2002; • *Sensul ascuns. Dialoguri despre esoterism,* „Cronica", Iaşi, 2005;

➢ **Nicolae Râmbu:** • *Prelegeri de hermeneutică,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; • *Diktatur der Interpretation. Über die Rezeption Kants Lehre vom Genie in der NS – Weltanschauungsphilosophie,* în: *Lebenswelt und Wissenschaft. Sammlung der Sektionsbeiträge,* Universität Duisburg - Essen, 2008;

➢ **Radu Dudău:** • *Istorism şi istoricism,* în: „Revista de istorie socială", nr. 1, 1998, pp. 301 - 307; • *Thomas S. Kuhns Inkommensurabilitaetsbegriff,* în: „Anuarul Universităţii «Petre Andrei» din Iaşi", vol. VII, 1999, pp. 108 - 116; • *Cultural Identity: A Canonical Problem in the Romanian Philosophy,* în: „Romanian Cultural Studies", no. 1, 1999, pp. 11 - 27; • *The Realism / Antirealism Debate in the Philosophy of Science,* Logos Verlag, Berlin, 2003;

➢ **Gheorghe Popa:** • *Noi exigenţe hermeneutice în cadrul discursului teologic,* în vol.: *Alternative hermeneutice,* Editura „Cantes", Iaşi, 1999, pp. 43 - 63; • *Teologie şi ecologie. Cîteva repere hermeneutice pentru o eco - teo - logie creştină,* în vol.: *Al XVI-lea Simpozion de ecologie umană,* Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 1999, pp. 10 - 30; a se vedea şi vol.: *Priveghind şi lucrînd pentru mîntuire,* Editura „Trinitas", Iaşi, 2000, pp. 271 - 284; • *Metoda istorico - critică şi două limite ale interpretării,* în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării,* Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2001, pp. 153 - 163; • *Lege şi iubire. Coordonate biblice şi hermeneutice pentru Teologia morală,* Editura „Trinitas", Iaşi, 2002; • *Teologie şi ideologie. Tentaţia interpretării ideologice în cadrul discursului teologic,* în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Interpretare şi ideologie,* Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2002, pp. 157 - 171; • *Relaţia dintre discursul teologic şi discursul filosofic, în epoca modernă. Aspecte hermeneutice,* în vol.: *Bi-*

serica în misiune: Patriarhia Română la ceas aniversar – 120 de ani de autocefalie (1885 - 2005), 80 de ani de patriarhat (1925 - 2005), E. I. B. M. B. O. R., București, 2005, pp. 425 - 442; • *Metoda istorico - critică și limitele interpretării sale*, în vol.: *Omagiu Părintelui prof. univ. dr. Ioan I.Ică*, Editura „Renașterea", Cluj - Napoca, 2007, pp. 523 - 530; • *Aspecte hermeneutice în mitul peșterii la Platon*, în vol.: *Dialogul dintre Teologie și Filosofie*, Editura „Trinitas", Iași, 2008, pp. 26 - 34; • *Conceptul teologic de „comuniune" și semnificațiile sale biblice*, în vol.: *Sfinta Scriptură și Sfinta Liturghie – izvoare ale vieții veșnice*, Editura „Trinitas", Iași, 2008, pp. 45 - 62;

➢ **Teodora Manea:** • *Rorty și hermeneutica*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Alternative hermeneutice*, Editura „Cantes", Iași, 1999; • *Ideologia ca parte a zoologiei. Originile franceze ale științei ideilor*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Interpretare și ideologie*, Editura Fundatiei „Axis", Iași, 2002; • *Der Mund in der Werbung* (în colaborare), în: Hans - Werner Kalkmann *et al.* (ed.), *Bocca de la verita*, Bodenburg, 2004, pp. 64 - 69; • *Der Stammbaum des reinen Verstandes. Eine vergleichende Analyse des Kategorienproblems bei Aristoteles und Kant*, în: Hans Werner Ingensiep, Heike Baranzke (ed.), *Kant - Reader*, Könighausen & Neumann, Würzburg, 2004, pp. 15 - 33; • *Kommentar zum Text von Volker Gerhardt*, în: Ian Kaplow (ed.), *Was sollen wir heute (nicht) tun. Moralphilosophie nach Kant*, în vol.: *Nach Kant. Erbe und Kritik*, Lit Verlag, Münster, 2005, pp. 110 - 117;

➢ **Valeriu Gherghel:** • *Sistemul obiectelor medievale: exerciții hermeneutice*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Alternative hermeneutice*, Editura „Cantes", Iași, 1999, pp. 178 - 185; • *Discursul indirect - schiță pentru o hermeneutică (pornind de la Dionisie Areopagitul)*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2001, pp. 303 - 312; • *Invenția realităților*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Interpretare și ideologie*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2002, pp. 238 - 252; • *Porunca lui rabbi Akiba. Ceremonia lecturii de la sfîntul Augustin la Samuel Pepys. Eseuri și autofricțiuni exegetice*, Editura „Polirom", Iași, 2005;

➢ **George Bondor:** • *M. Vulcănescu și C. Noica: practici hermeneutice*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Alternative hermeneutice*, „Cantes", Iași, 1999, pp. 249 - 260; • *Ce sunt și care sunt limitele interpretării ?*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2001, pp. 245 - 258; • *Interpretarea ideologică drept topologie: cazul Noica*, în: Ștefan Afloroaei (coord.), *Interpretare și ideologie*, Editura Fundației „Axis", Iași, 2002, pp. 116 - 153; • *Locul metafizic al străinului* (în colaborare cu Ștefan Afloroaei și Corneliu Bâlbă), Editura Fundației „Axis", Iași, 2003; • *Genealogia ca interpretare și critică a culturii: Nietzsche și scrierea istoriei*, în: Andi Emanuel Mihalache, Adrian Cioflâncă (coord.), *In medias res: studii de istorie*

În loc de prefață / ÎNCHIDERI CE SE DESCHID / De la paradoxul prefeței la paradoxul postfeței / Opțiunile și dificultățile derivate din specificul domeniului cercetat / Limite și impasuri metodologice / Semiotica miturilor creației, univers al libertății de credință / I. *Avaturile spiritului mitic: reconsiderări necesare* [1.1. Cosmologia mitică, univers al semnificației esențiale (*1.1.1. Mit, cosmogonie, mit cosmogonic: alternative semantice; 1.1.2. Interpretări istorice ale cosmogoniei mitice*); 1.2. Pledoarie pentru o semiotică a miturilor originare (*1.2.1. Mitul cosmogonic, obiect al exegezelor semiotice; 1.2.2. Redefiniri semiotice ale mitului creației*)] / II. *Codurile simbolice, ipostaze ale gîndirii mitico-ritualice* [2.1. Scenarii semiotice ale genezei și devenirii limbajului verbal (*2.1.1. Funcția simbolică, premisă genetică a limbajului verbal; 2.1.2. Ipoteze (ne)convenționale cu privire la originea cuvîntului; 2.1.3. Evoluția limbajului verbal, efect al interacțiunii simbolice; 2.1.4. Concluzii semiotice* [2.1.4.1. Cu privire la dialectica natural-convențional; 2.1.4.2. Cu privire la dialectica individual - social]); 2.2. Sentimentul cosmicității, fundament al codurilor simbolice nonverbale (*2.2.1. Structuri profunde ale conduitei ritualice* [2.2.2.1. Codul gestual, reflex al semnelor originare; 2.2.1.2. Codul plastic, măsură a formelor universale]); 2.3. De la gîndirea animistică la gîndirea mitică (*2.3.1. Animismul, viziune arhaică asupra lumii; 2.3.2. Determinări cosmice ale ritualurilor totemico - tabutistice; 2.3.3. Femomenologia magicului: interpretări semiotice*); 2.4. Interferențe semiotice în dialectica ritului și mitului (*2.4.1. Complementaritatea dintre rit și mit: divergențe și convergențe; 2.4.2. Niveluri semiotice ierarhizate ale discursului mitico - ritualic* [2.4.2.1. Despre structura semică a mesajului mitico - ritualic; 2.4.2.2. Conotații triadice ale relației dintre rit și mit])] / III. *Mitul creației lumii ca posibilă situație semiotică* [3.1. Conceptul de situație semiotică: repere metodo - logice (*3.1.1. Repere pentru un model polidimensional al „semiozei creatoare"; 3.1.2. Semioza cosmogonică, între virtual și real*); 3.2. Competențe și performanțe logico - lingvistice ale creatorului de mituri (*3.2.1. Particularități arhaice ale relației gîndire - limbaj* [3.2.1.1. Identitatea dintre unu și multiplu, efect al intuitivității lingvistice; 3.2.1.2. Încălcarea principiilor logice, aparență a gîndirii arhaice; 3.2.1.3. Perspectiva cauzalității în mentalitatea arhaică; 3.2.1.4. Dimensiunea antetică, dimonantă a gîndirii mitice]; *3.2.2. Mitul cosmogonic, reflex al „logicității originare"*); 3.3. Specificul discursiv - textual al mesajului mitic (*3.3.1. Perspectiva teoriei comunicării; 3.3.2. Perspectiva semioticii; 3.3.3. Perspectiva integratoare*); 3.4. Creația cosmică în orizontul analizei hexadice (*3.4.1. Haosul ca situație presemiotică; 3.4.2. Actori - genitori ai semiozei cosmice* [3.4.2.1. Semiotica dualismului teocratic; 3.4.2.2. Graful semiotic al genealogiei divine]; *3.4.3. Modalități ale semnificării divine* [3.4.3.1. Creația de tip natural / și artizanal; 3.4.3.2. Creația de tip biologic; 3.4.3.3. Creația de tip sacrificial; 3.4.3.4. Creația de tip magic (*3.4.3.4.1. Creația prin cuvînt în cosmologia românească*)]; *3.4.4. Cosmosul ca mesaj semiotic* [3.4.4.1. Elemente, structuri, funcții ale lumii cosmice]; *3.4.5. Spațiul și timpul mitic, între sacru și profan* [3.4.5.1. Spațiul mitic, context al creației originare; 3.4.5.2. Timpul mitic, context al „semiozei esențiale"]; *3.4.6. Demersul cosmogonic ca finalitate semiotică* [3.4.6.1. Scopul creației cosmice: scenarii semiotice]; *3.4.7. Lectori ai mesajului cosmogonic* [3.4.7.1. De la semioza divină la semioza umană; 3.4.7.2. Omul, beneficiar al cosmogenezei]; *3.4.8. Eschatologia, sfîrșit al semiozei și reîncepere a ei; 3.4.9. Despre paradoxul „oglinzilor paralele"; 3.4.10. O posibilă taxonomie semiotică a miturilor originare* [3.4.10.1. De la clasificare la structură; 3.4.10.2. Concluzii semiotice cu privire la metodologia taxonomică]); 3.5. Mitul ca limbaj simbolic (*3.5.1. Simbolizarea, alternativă a rezonanței universale; 3.5.2. Mecanisme semio - logice ale codificării simbolice; 3.5.3. Simbolizarea, cale a intuiției spre transcendent* [3.5.3.1. Repere structural - fracționale ale semnului simbolic]; *3.5.4. Conotații semiotice ale codului mitico - simbolic; 3.5.5. Rezonanțe generatoare ale simbolizării mitice* [3.5.5.1. Rezonanțe onto - logice; 3.5.5.2. Rezonanțe oniro - logice; 3.5.5.3. Rezonanțe cosmo - logice; 3.5.5.4. Rezonanțe epistemo - logice]; *3.5.6. Simbolismul mitic, expresie a logicii rezonanței* [3.5.6.1. Simbolizarea mitică, modalitate de sacralizare a profanului]); 3.6. Contextul demersului mitico - ritualic (*3.6.1. Contextul logico - lingvistic al comunicării mitice* [3.6.1.1. Retorica mesajului mitico - cosmogonic; 3.6.1.2. Efecte de punere ale enunțării mitice]; *3.6.2. Contextul spațio - temporal al demersului mitico - ritualic* [3.6.2.1. Practici mitico - ritualice de factură socio-logică; 3.6.2.2. Dramatizarea scenariului cosmogonic, efectal socializării mitului]); 3.7. Finalități ale demersului mitico - ritualic (*3.7.1. Funcții - scop ale mitului cosmogonic; 3.7.2. Funcția-mijloc <semiotică> a mitului cosmogonic; 3.7.3. Paliere de putere ale cuvîntului mitic* [3.7.3.1. Palierul fizic; 3.7.3.2. Palierul meta-fizic; 3.7.3.3. Palierul psiho-fizic; 3.7.3.4. Palierul socio-fizic]; *3.7.4. Puterea cuvîntului, între aplicație și explicație* [3.7.4.1. Efecte magice ale cuvîntului: interpretări semiotice; 3.7.4.2. Redefiniri semiotice ale sacrului și profanului]; *3.7.5. Obsesia „veșnicei reîntoarceri", resacralizare a profanului*); 3.8. Canale ale comunicării mitice (*3.8.1. Angajări semiotice ale sincretismului mitic* [3.8.1.1. Sincretismul codurilor nonverbale; 3.8.1.2. Sincretismul limbajului verbal]); 3.9. De la emitent, la receptor, în comuni-

carea mitico-simbolică (*3.9.1. Cultura orală, context al semiozei mitice; 3.9.2. Cultura scrisă premisă a desacralizării mitului; 3.9.3. „Zgomote" şi „bariere" comunicaționale*); 3.10. Modelări semiotice ale culturii mitice (*3.10.1. Ontos şi logos în universul culturii mitice* [3.10.1.1. Lumea ca text - discurs; 3.10.1.2. Lumea ca text - nondiscurs; 3.10.1.3. Lumea ca nontext - nondiscurs])] / În loc de concluzii: *UNITATEA SPIRITULUI OMENESC, MĂSURĂ A „UNITĂȚII ESENȚIALE"* [*Despre coerența lăuntrică a miturilor creației / De la credința inimii, la credința minții*]

Tabla de materii la volumul MITURILE CREAȚIEI, *publicat de Traian D. Stănciulescu, la Editura „Performantica", Iaşi, în 1995*

culturală, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2007, pp. 97 - 118; • *Dansul măştilor. Nietzsche şi filosofia interpretării*, Editura „Humanitas", Bucureşti, 2008; • *Adevăr hermeneutic şi locuri obscure* (în colaborare cu Corneliu Bâlbă), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008; • *Înțelegere şi adevăr: proiecte hermeneutice în romantism*, în: Andi Emanuel Mihalache, Alexandru Istrate (coord.), *Romantism şi modernitate: atitudini, reevaluări, polemici*, Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 331 - 347;

➢ **Corneliu Bâlbă**: • *Lecturi concurente. Derrida versus Foucault*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Alternative hermeneutice*, Editura „Cantes", Iaşi, 1999, pp. 124 - 138; • *„Divanul" lui Dimitrie Cantemir. Cum să scriem istoria filosofiei românești după metoda lui Foucault*, în: „Analele Ştiințifice ale Universității «Al. I. Cuza»", *Filosofie*, tom XLVI, Iaşi, 1999, pp. 75 - 106; • *Interpretarea între influență şi diferență. De la Nietzsche la Hegel*, în: „Studia Universitatis Babeş - Bolyai. Philosophia", tom XLV, 1, Cluj - Napoca, 2000, pp. 67 - 82; • Tollendo tollens *şi limitele interpretării*, în: Ştefan Afloroaei (coord.), *Limite ale interpretării*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2001, pp. 175 - 206; • *Hermeneutique et symptomatologie. L'histoire des faits sans importance*, în: „Southestern Europe Journal / L'Europe du Sud - Est", vol. 29, 2002, pp. 17 - 33; • *Herméneutique et symptomatologie*, în: „Actes de l'Association Roumaine des Chercheurs Francophones en Sciences Humaines", tome 3, 2002, pp. 86 - 100; • *Locul metafizic al străinului* (în colaborare cu Ştefan Afloroaei şi George Bondor), Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2003; • *Discursul filosofic ca tehnică de redescoperire a evenimentului: Cazul Foucault*, în: „Argumentum" (Caietele Seminarului de Logică discursivă, Teoria argumentării şi Retorică), nr. 2, Iaşi, 2003 - 2004, pp. 77 - 107; • *Introducere. Recitindu-l pe Foucault: critică şi interpretare* (în colaborare), în: „Hermeneia", nr. 5, 2005, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2005, pp. 5 - 15; • *Adevăr hermeneutic şi locuri obscure* (în colaborare cu George Bondor), Editura Universității „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008;

➢ **Petru Bejan**: • *Critica filosofiei pure*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2000; • *Hermeneutica prejudecăților*, Editura „Axis" Iaşi, 2004;

➢ **Nicu Gavriluță**: • *Culianu, jocurile minții şi lumile multidimensionale*, Editura „Polirom", Iaşi, 2000; • *Imaginarul social al tranziției românești. Simboluri, fantasme, reprezentări*, Editura „Dacia", Cluj - Napoca, 2001; • *Hermeneutica simbolismului religios*, Editura Fundației „Axis", Iaşi, 2003;

Cuvînt înainte / *I. UN „DECALOG" HERMENEUTIC* / *II. DESPRE FINIT ŞI INDEFINIT ÎN HEMENEUTICĂ:* 1. *Limitele hemeneuticii* [Mobilitate semantică şi voinţă de limitare; De la *hermeneia* la hemeneutică; Spre un „totalitarism" exegetic ?; Hermeneutici virtuale]; 2. *Limitele interpretării* [Descifrare, decodare, decriptare; „Anatomia" interpretării; Interpretare, exegeză, comentariu; Modele ale interpretării; Condiţii ale interpretării; Criterii de validitate; Metaforele interpretării; Dilema universalistă; Interpretarea supralicitată; Critica interpretării; Recursul la disciplină] / *III. HERMENEUTICA ÎNTRE CENZURA METODOLOGICĂ ŞI „DESFRÎUL" SPECULATIV:* 1. *Metoda în discursul teologic* [Constrîngeri ale interpretării în creştinismul medieval; Exigenţe normative în hermeneutica iudaică; Exegeza clasică (literală) musulmană; Reforma şi „reformarea" interpretării]; 2. *Problema filosofică a metodei* [Metoda ca formă a ştiinţei; De la pozitivism la hermeneutică]; 3. *Hermeneutica şi exigenţa metodei* [Explicaţii şi comprehensiune; Un proiect normativ (Emilio Betti); Momente şi tipologii interpretative; „Canoanele" exegetice; Critica ontologiei hermeneutice; Gadamer, metoda şi adevărul; Recontextualizarea ca anti-metodă (R. Rorty); Intenţionalismul şi „complexul de scop"; Tactici analitice; Deconstrucţia şi anarhismul metodologic] / *IV. PRINCIPIILE INTERPRETĂRII* [Interpretarea binevoitoare; Către o *aequitas* modernă; Traducerea radicală (Quine); Interpretarea radicală (Davidson); Interpretaţionismul] / *V. CRITICA PREJUDECĂŢILOR ŞI REABILITAREA LOR* [Flexiuni ale receptării; Dicţionare, tipologii ...; Cartografia prejudecăţilor; Prejudecată şi paradox; Cruciada filosofilor; Heidegger şi „cutia Pandorei"; Recuperarea gadameriană a prejudecăţii; Critica Iluminismului; „Fuziunea" orizonturilor; Searle şi ipoteza „Fundalului"; „Prejudecăţi" despre prejudecăţi] / *VI. INTERPRETAREA IDEOLOGICĂ* [Interpretare şi ideologie; Preludii la o „metafizică sinistră"; Este „credinţa" ... ideologică ?; Funcţia de legitimare] / *VII. DISCURSUL AUTORITĂŢII* [Rapel etimologic; „Criza" unui mit ?; Relaţii de autoritate; Tronul şi altarul; „Capul" – metaforă a autorităţii; Revolta „barbarilor"; Insurgenţa celui slab; Măştile libertăţii; „Poli" în derivă; Nostalgia egalităţii; Către o religie „naturală"; Ierarhia inversă – liderii „de jos"; Dislocarea autorităţilor; Revizuirea „semnificanţilor" tradiţionali] / *VIII. AUTORITATE, INTERPRETARE ŞI CENZURĂ* [Logica autorităţii; Autoritatea epistemică; Autoritatea deontică; Autoritatea enunţiativă *vs.* autoritate instituţională; Hermeneutica romantică şi recursul la tradiţie; Infailibilitatea autorităţii – cenzura interpretării] / *IX. INTERPRETAREA POLITICĂ* [Semnul lui Cain; Evrei şi leproşi; Cercul vicios] / *X. INTERPRETAREA GLOBALĂ* [„Prejudeţuri" imagologice; Mituri compromise] / *XI. INTERPRETAREA FINALISTĂ* [Metodele falsificării voluntare (Freud, Eco); Columb şi sofismele hermeneuticii (naive ?;); „Viclenia" exegetică a lui Noica; E. Ionescu *vs.* M. Eliade. „Identitatea contrariilor"] / *XII. INTERPRETAREA PATOLOGICĂ* [„Cazul" Socrate, Eminescu psihanalizat] / *XIII. RĂDĂCINILE NATURALE ALE INTERPRETĂRII* [Angajarea subiectivităţii – „idoli" şi pasiuni; Dictatura „străinului" interior; Resentimentul şi biologica perversă; „Mistificarea" valorilor (Nietzsche şi Max Scheler); Etologia ca hermeneutică a naturii]; *XIV. HERMENEUTICI FEMINISTE* [Asimetria genurilor ?; De la eroism la erotism; „Al doilea sex" şi destinul anatomic; Paradigma QR – travestitul şi subversiunea identităţii; Critica feministă a filosofiei] / *XV. EROTISM, CRUZIME ŞI PUTERE* [Confortul supunerii; Sade şi „binefacerile" viciului; Cruzimea ca instinct natural; Voluptăţile sclaviei (Sacher - Masoch); Prostituţie şi politică; Jocuri de putere – jocuri ale interpretării; De la desfrîul terorii la servitutea voluntară] / *Repere bibliografice* / *Index nominorum*

Tabla de materii la volumul HERMENEUTICA PREJUDECĂŢILOR, publicat de Petru Bejan, la Editura Fundaţiei „Axis", Iaşi, 2004

➢ **Doru Tompea:** • *Promovare postmodernă*, Editura „Polirom", Iaşi, 2001;

➢ **Aurora Hriţuleac:** • *O hermeneutică a raportului moarte - individuare*, în: Ana Gugiuman (coord.), *Studii şi cercetări din domeniul ştiinţelor socio - umane*, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2001, pp. 82 - 87;

➢ **Constantin Cucoş:** • *Timp şi temporalitate în educaţie. Elemente pentru un management al timpului şcolar*, Editura „Polirom", Iaşi, 2002;

➢ **Gerard Leonid Stan:** • *Hermeneutica proiectivă şi problemele clasice ale cunoaşterii*, în: Ştefan Celmare *et al.* (coord.), *Existenţă, Cunoaştere, Comunicare*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2002, pp. 47 - 79;

➢ **Codrin Dinu Vasiliu:** • *Cum este posibilă filosofia în estul Europei*, în: „Symposion", nr. 1, Iaşi, 2003, pp. 149 - 158; • *Inginerii discursive*, în: *loc. cit.*, nr. 6, 2005, pp. 580 - 586; • *Tocmai ea, filosofia*, în: *loc. cit*, nr. 7, Iaşi, 2006, pp. 269 - 271;

➢ **Maria Carpov:** *Traducerea interlingvistică şi interpretarea*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 85 - 96;

➢ **Melentina Toma:** • *Direcţii ale interpretării inculcate analizei de tip situaţional*, în: Petru Ioan (coord.), *Noi aplicaţii în cîmpul logicii de tip „situaţional"*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 19 - 52; • *Paradigma analizei de tip situaţional în cîmpul socio-umanului* (coord.), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009;

➢ **George Ceauşu:** • *Interpretare şi niveluri de procesare a textului*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 55 - 84;

➢ **Gheorghe - Ilie Fârte:** • *Interpretarea ca act de semnificare*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 97 - 108;

➢ **Florentina Călmăţuianu:** • *Interpretarea ca evaluare, la nivel formal*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 109 - 118;

➢ **Horia - Costin Chiriac:** • *Nişe ale interpretării în logică, filosofie şi epistemologie*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2003, pp. 129 - 136;

➢ **Alexandru Tofan:** • *Textul şi interpretul său*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării, din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu" (seria „Secvenţe semio - logice"), Iaşi, 2003, pp. 149 - 162;

➢ **Dan Sâmbotin:** • *Modelul puzzle: o modalitate de interpretare a metodei ştiinţifice*, în: Petru Ioan (coord.), *Orizonturi ale interpretării din perspectiva ştiinţelor sermocinale*, Editura „Ştefan Lupaşcu", Iaşi, 2003, pp. 163 - 170;

➢ **Teodor Dima:** • *Atitudine hermeneutico - dialectică în filosofia românească*, în: Alexandru Boboc, Nicolae I. Mariş (coord.), *Studii de istorie a filosofiei universale*, vol. XIII, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2005, pp. 59 - 92; • *Alexandru Boboc şi Petre Botezatu, sub semnul „afinităţilor elective"*, în vol.: *Semiotică şi filosofie*, Editura „Vergiliu", Bucureşti, 2006, pp. 35 - 40; • *Întîlniri în „rostirea filosofică românească": Lucian Blaga şi Constantin Noica*, în: Angela Botez, Victor Botez, Mihai Popa (coord.), *Lucian Blaga, confluenţe filosofice în perspectivă culturală*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2007, pp. 152 - 158; • *Premise filosofice şi ştiinţifice ale edificării metafizicii blagiene*, în: *ibidem*, pp. 291 - 302;

➢ **Cristian - Petruţ Moisuc:** • *Foucault et la pierre de faîte*, în: *Foucault şi jocurile interpretării*, „Axis", Iaşi, 2005, pp. 46 - 55; • *L'ordre de la concupiscence et*

l'ordre de la charité. Réflexions pascaliennes sur la constitution de l'ordre public, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LIII, 2006, pp. 93 - 105; • *Res cogitans et res extensa: les objections de Gassendi et de la Princesse Elisabeth et les hésitations de Descartes*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LIV, 2007, pp. 51 - 62; • *Comment peut-on être émus par le destin d'Anna Karenina ?*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LV, 2008, pp. 85 - 88; • *Le concept de „corruption de la nature" dans la Sixième Méditation de Descartes; un problème théologique et un remède philosophique*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, LV, 2008, pp. 7 - 18; • *La controverse sur la pluralité des formes substantielles et sur l'unité de l'individu chez saint Thomas d'Aquin*, în: Alexander Baumgarten (ed.), *Studii tomiste*, „Eikon", Cluj - Napoca, 2009, pp. 99 - 119; • *Aristotélisme et christologie au XIII-ème siècle. Le problème du corps du Christ mort dans les derniers écrits de saint Thomas d'Aquin*, în: „META. Research in Hermeneutics, Phenomenology and Practical Philosophy", I, nr. 1, Iaşi, 2009, pp. 137 - - 154; • *La phénoménalité de l'âme chez Malebranche entre idée et sentiment: l'argument du manchot*, în: „Analele Ştiinţifice ale Universităţii «Al. I. Cuza» din Iaşi", seria *Filosofie*, vol. LVI, 2009, pp. 29 - 43; • *The New Challenge of Old Things*, în: „Journal for Study of Religions and Ideologies", vol. 9, nr. 25, 2010, pp. 195 - 199;

➢ **Adrian Muraru**: • *Studiu introductiv*, traducere şi note la: Origen, *Omilii, comentarii şi adnotări la Geneză*, Editura „Polirom", Iaşi, 2006; • *Studiu introductiv*, traducere şi note la: Origen, *Omilii şi adnotări la Exod*, Editura „Polirom", Iaşi, 2006; • *Studiu introductiv*, traducere şi note la: Origen, *Omilii şi adnotări la Levitic*, Editura „Polirom", Iaşi, 2006; • *Monumenta Linguae Dacoromanorum*, I et II Regum (secţiunea „Comentarii"), Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2008;

➢ **Eugen Huzum**: • *Proiectul justificării unei „etici a discursului": controversa dintre Karl - Otto Apel şi Jürgen Habermas*", în: Ana Gugiuman (coord), *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane. Studii şi cercetări*, tom XI, „Argonaut", Cluj - - Napoca, 2006, pp. 1 - 11; • *Fundaţionismul astăzi: mort sau în viaţă ?* (I - II), în: „Symposion", IV, nr. 1 (7), Iaşi, 2006, pp. 19 - 49, respectiv nr. 2 (8), pp. 397 - 427; • *O observaţie critică referitoare la ideea de postmodernitate filosofică*, în: Ion Rusandu (coord.), *Filosofia şi perspectiva umană*, „Pontos", Chişinău, 2007, pp. 66 - 70;

➢ **Tudorel - Marian Pitulac**: • *Criterii ale întemeierii. Titu Maiorescu*, în: „Anuarul Universităţii «Petre Andrei» din Iaşi", seria *Ştiinţe Socio - umane*, tom I, Editura Institutului European, Iaşi, 2006, pp. 219 - 230;

➢ **Irina Frasin**: • *Reprezentări ale barbarului pentru vechii greci*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane*, XIV, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2006, pp. 100 - 108; • *Constituirea „celuilalt"*, în vol.: *Idei şi valori perene în ştiinţele socio - umane*, XIV, Editura „Argonaut", Cluj - Napoca, 2009, pp. 71 - 81;

CONSIDERAȚII DE ORDIN PRELIMINAR (0.1. *Argument*; 0.2. *Obiectul, metoda și țintele cercetării*; 0.3. *Organizarea expunerii*) / 1. VALENȚE ȘI AMBIVALENȚE ÎN CAZUL INTERPRETĂRII JURIDICE: 1.1. *Interpretarea interpretării*; 1.2. *Interpretarea juridică – între restaurare și instaurare a sensurilor*; 1.3. *Câteva concepții contemporane asupra dreptului* (1.3.1. Doctrina noului drept natural; 1.3.2. Pozitivismul juridic; 1.3.3. Interpretativismul sau hermeneutica juridică; 1.3.4. Antipozitivismul; 1.3.5. Justiția ca echitate; 1.3.6. Dreptul ca interacțiune umană); 1.4. *Accepții contemporane ale interpretării juridice* (1.4.1. Interpretarea juridică, operație hermeneutică; 1.4.2. Interpretarea juridică, operație de dezambiguizare; 1.4.3. Interpretarea juridică, operație semantică; 1.4.4. Interpretarea juridică, operație de instanțiere a valorilor sociale; 1.4.5. Interpretarea juridică, operație de restaurare a intenției legiuitorului; 1.4.6. Interpretarea juridică, operație teleologică; 1.4.7. Interpretarea juridică, operație de acoperire a lacunelor legislative; 1.4.8. Interpretarea juridică, operație decizională; 1.4.9. Interpretarea juridică, operație empirică; 1.4.10. Interpretarea juridică, operație computerizată; 1.4.11. Interpretarea juridică, operație de logică juridică); 1.5. *Concluzii preliminare și noi ipoteze de lucru* (1.5.1. Concluzii preliminare; 1.5.2. Noi ipoteze de lucru) / 2. INTERPRETAREA JURIDICĂ ÎN LUMINA LOGICII DE TIP SITUAȚIONAL: 2.1. *Aplicabilitatea logicii situaționale în studiul interpretării juridice*; 2.2. *Specificul acțiunii juridice*; 2.3. *Interpretarea, formă a acțiunii juridice*; 2.4. *Procesul civil, cadru al interpretării juridice* (2.4.1. Precizări terminologice; 2.4.2. Coordonatele procesului judiciar; 2.4.3. Semnificația acțiunii de interpretare în procesul judiciar) / 3. INTERPRETAREA LEGII ÎN PROCESUL CIVIL, DIN PERSPECTIVA LOGICII SITUAȚIONALE: 3.1. *Situația de interpretare a legii*; 3.2. *Polii (sau variabilele) situației de interpretare a legii* (3.2.1. Interpretul normei juridice, ca agent al acțiunii de interpretare; 3.2.2. Textul legii sau legiuitorul ca „subiect pasiv" al acțiunii de interpretare a normei juridice; 3.2.3. Interpretarea propusă, produsul demersului interpretativ, dimensiunea ilocuționară a demersului interpretativ, interpretarea ca înțelegere, dezambiguizare; 3.2.4. Ecoul interpretării propuse, rezultatul juridic obținut prin interpretare, dimensiunea perlocuționară a demersului interpretativ, interpretarea ca persuadare; 3.2.5. Obiectivele demersului interpretativ, finalitatea, miza interpretării; 3.2.6. Tehnici și metode interpretative, reguli de interpretare a legii); 3.3. *Hexada situației de interpretare a legii*; 3.4. *Forme verticale ale situației de interpretare a legii* (3.4.1. Modelul medadic; 3.4.2. Submodelele monadice; 3.4.3. Submodelele diadice; 3.4.4. Submodelele triadice; 3.4.5. Submodelele tetradice; 3.4.6. Submodelele pentadice. Anomalii în interpretarea legii; 3.4.7. Modelul hexadic); 3.5. *Ipostaze inedite ale situației de interpretare a legii, rezultate din analiza hexadică* (3.5.1. Interpretarea legii ca demers explicativ; 3.5.2. Interpretarea legii ca demers argumentativ) / 4. INTERPRETAREA CONTRACTULUI ÎN PROCESUL CIVIL, DIN PERSPECTIVA LOGICII DE TIP SITUAȚIONAL: 4.1. *Situația de interpretare a contractului*; 4.2. *Polii acțiunii de interpretare a contractului* (4.2.1. Raportul juridic civil; 4.2.2. Voința reală, intenția comună a părților contractante; 4.2.3. Contractul, respectiv convenția; 4.2.4. Metode și reguli de interpretare a contractului; 4.2.5. Interpretul contractului; 4.2.6. Efectele contractului); 4.3. *Hexada situației de interpretare a contractului*; 4.4. *Forme verticale de interpretare a contractului* (4.4.1. Modelul medadic; 4.4.2. Submodelele monadice; 4.4.3. Submodelele diadice; 4.4.4. Submodelele triadice; 4.4.5. Submodelele tetradice; 4.4.6. Submodelele pentadice. Anomalii în interpretarea contractului); 4.5. *Ipostaze inedite ale situației de interpretare a contractului, rezultate din analiza hexadică* (4.5.1. Realitatea socială ca factor perturbator al efectelor contractului – submodelul „*VER*"; 4.5.2. Interpretul ca factor perturbator al efectelor contractului – submodelul „*VEI*"; 4.5.3. Înscrisul constatator ca factor perturbator al efectelor contractului – submodelul „*VEC*"; 4.5.4. Metodele de interpretare ca factori perturbatori ai efectelor contractului – submodelul „*VEM*") / 5. INTERPRETAREA FAPTELOR ÎN PROCESUL CIVIL, DIN PERSPECTIVA LOGICII SITUAȚIONALE: 5.1. *Situația de interpretare a faptelor*; 5.2. *Polii acțiunii de interpretare a faptelor* (5.2.1. Realitatea factuală, faptele sociale, cadrul procesual al interpretării – polul „*R*"; 5.2.2. Norma juridică aplicabilă faptei, încadrarea juridică a faptelor – polul „*J*"; 5.2.3. Faptele juridice invocate de părțile în litigiu și însăși justițiabilii – polul „*F*"; 5.2.4. Probatoriul propus de părți și administrat în proces – polul „*P*"; 5.2.5. Interpretul faptelor – polul „*I*"; 5.2.6. Hotărârea de justiție prin care se interpretează faptele – polul „*H*"); 5.3. *Hexada situației de interpretare a faptelor*; 5.4. *Forme verticale ale situației de interpretare a faptelor* (5.4.1. Modelul medadic; 5.4.2. Submodelele monadice; 5.4.3. Submodelele diadice; 5.4.4. Submodelele triadice; 5.4.5. Submodelele tetradice; 5.4.6. Submodelele pentadice. Anomalii în interpretarea faptelor; 5.4.7. Modelul hexadic); 5.5. *Ipostaze inedite ale situației de interpretare a faptelor* (5.5.1. Axa „petitorie": submodelul „*IF*"; 5.5.2. Axa „decizională": submodelul „*HJ*"; 5.5.3. Axa „procedurală": submodelul „*RP*") / ÎN LOC DE CONCLUZII

Tabla de materii din volumul INTERPRETAREA ÎN CAUZE CIVILE, DIN PERSPECTIVA UNUI MODEL ACȚIONAL, *publicat de Brîndușa Gorea la Editura „Ștefan Lupașcu", în 2010*

➢ **Brînduşa Gorea:** • *Logica juridică, instrument de interpretare a normei juridice*, în: „Analele Universităţii «Dimitrie Cantemir» din Tg. Mureş", seria *Drept*, 2007, pp. 43 - 60; • *Interpretarea logică a factualului juridic*, în: *loc. cit.*, 2008, pp. 121 - 136; • *Hexada situaţională în cazul interpretării contractului juridic*, în: Melentina Toma (coord), *Paradigma analizei de tip situaţional în cîmpul socio - umanului*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, pp. 95 - 128;

➢ **Cătălina - Daniela Răducu:** • *Proof against Scepticism*, în vol.: *Rethinking Philosophy Today*, „Seoul National University", 2008, pp. 432 - 433; • *Situaţia filosofiei, psihologiei şi sociologiei în cultura britanică la început de secol XX*, în: Angela Botez (coord.), *Tendinţe în filosofia ştiinţelor sociale*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 2008, pp. 335 - 354;

➢ **Valică Mihuleac:** • *Explicaţie şi înţelegere, sau regîndirea unei dihotomii metodologice*, în vol.: *De Dignitate Philosophiae (volum omagial Teodor Dima)*, Editura „Terra Nostra", 2009, pp. 161 - 170;

➢ **Crăiţa Florescu:** • *Problema interpretării în perspectiva logicii formale*, Facultatea de Filosofie, Universitatea „Al. I. Cuza", Iaşi, februarie, 2010.

După cum rezultă din lista etalată, impulsurile spre hermeneutică vin: ☞ (1) dinspre filosofie şi istoria filosofiei – Nicolae Bagdasar, Tudor Ghideanu, Mihai Grădinaru, Ştefan Afloroaei, Nicoale Râmbu, Valeriu Gherghel, Petru Bejan, Radu Neculau, Teodora Manea, George Bondor, Corneliu Bâlbă, Alexandru Tofan şi alţii; ☞ (2) dinspre filosofie şi teologie – Ioan Petru Culianu, Gheorghe Popa, Bogdan Mihail Mandache şi Anton Adămuţ; ☞ (3) dinspre filologie şi semiologie – Adrian Marino şi Maria Carpov; ☞ (4) dinspre logică şi semiologie – Petru Ioan, George Ceauşu, Melentina Toma, Gheorghe Ilie Fîrte, Florentina Călmăţuianu şi alţii; ☞ (5) dinspre epistemologie – Radu Dudău, Gerard Leonid Stan, Codrin - Dinu Vasiliu, Valică Mihuleac, Eugen Huzum, Horia - Costin Chiriac şi Dan Sâmbotin; ☞ (6) dinspre sociologie – Nicu Gavriluţă şi Doru Tompea; ☞ (7) dinspre pedagogie – Constantin Cucoş; ☞ (8) dinspre drept, logică şi filosofie – Brînduşa Gorea; ☞ (9) dinspre filosofia culturii – Irina Frasin.

Dintre beneficiarii pregătirii din al treilea ciclu sub semnul expres al hermeneuticii, în afara celor deja pomeniţi în capitolele precedente, ar mai fi remarcat: prof. **Ana - Maria Pascal**, prof. **Claudiu Dan Tipuriţă**, prof. **Liviu Cristian Costin** (din Vaslui), prof. **Nicoleta Marin** (din Bârlad), prof. **Costel Gheţu**, din Brăila, cu toţii doctori sub coordonarea profesorului Ştefan Afloroaei.

4. In loc de concluzii

După cele consemnate, să rezumăm coordonatele filosofiei ieşene, aşa cum s-a înfiripat ea din vremea spătarului Nicolae Milescu şi a prinţului Dimitrie Cantemir, pînă la ultimul avatar al Universităţii Mihăilene, instituţie ctitorită acum 150 de ani, pe structura facultăţilor ce continuau la Gimnaziul Naţional activitatea începută la 1834 în cadrul Academiei prefigurate de Gheorghe Asachi şi puse în operă o dată cu venirea pe tronul Moldovei a prinţului Mihail Sturdza.

Din cele 330 de personaje prezentate în capitolele 1 şi 2, cel puţin 90 (reprezentînd peste un sfert din repertoriul prosopografic) sînt legate prin naştere de eticheta determinatoare din sintagma „filosofie ieşeană"; pe de altă parte, 183 dintre personajele indexate (însemnînd cam 55 % din ansamblul celor despre care s-a făcut vorbire în cursul expunerii) au slujit, ori slujesc filosofia în diversele instituţii ieşene de învăţămînt superior şi cercetare, din poziţia de „naturalizaţi" ieşeni, cei mai mulţi adoptaţi din perioada studiilor superioare în fosta capitală a Moldovei.

Libertăţile „curriculare" practicate în epoca postdecembristă în mai toate facultăţile din instituţia omagiată au făcut ca numărul celor ce reprezintă, astăzi, filosofia *stricto sensu* la facultatea de profil a Universităţii „Al. I. Cuza" să se reducă la doar 18 persoane, ceea ce reprezintă cam 5 % din totalul personajelor înfăţişate în cursul expunerii. Restul personajelor în viaţă şi în funcţiune la Universitatea ajunsă la al treilea jubileu sînt sociologi şi politologi la actuala Facultate de Filosofie şi Ştiinţe Social - Politice după cum sînt: ☞(1) psihologi sau pedagogi în cadrul Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei; ☞ (2) cadre didactice care susţin valorile disciplinei matriceale din spectrul culturii româneşti şi europene la diverse specializări din celelalte instituţii de învăţămînt superior ieşean, fie ele de stat, sau în regimul liberei iniţiative; ☞ (3) cercetători la institute din cadrul Filialei Iaşi a Academiei Române.

„Pionierii" din epoca Academiei Mihăilene şi cei din faza de început a Universităţii Mihăilene [1] şi-au făcut, aşadar, datoria. Dovadă, perpetuarea, în timp, a preocupărilor atestate de marii înaintaşi, prezenţa în topul valoric naţional şi internaţional a multora dintre truditorii de ieri şi de azi, pe ogorul ieşean al filosofiei.

Este drept că, de la mijlocul veacului trecut, din corpul generos al slujitorilor filosofiei au început să se delimiteze şi să se afirme autonom economiştii doctrinari [2] (ca exponenţi ai clasicei „hrematistici"), sociologii, pedagogii, psihologii, politologii şi alţi reprezentanţi ai ştiinţelor social-politice, ori ai ştiinţelor educaţiei şi comunicării.

Să nu se uite, însă, că afirmarea respectivelor ştiinţe desprinse din sfera filosofiei ca viziune de ansamblu asupra socio-umanului nu sărăceşte şi nu îngustează registrul problematic al filosofiei *lato sensu*.

Afirmarea ca disciplină de sine stătătoare a sociologiei, bunăoară, nu anulează destinul *filosofiei sociale*, la fel cum evoluţia de sine stătătoare a pedagogiei nu lasă „fără obiect" *filosofia educaţiei şi a influenţării prin cuvînt*, iar autonomizarea, ca atare, a logicii, sub impactul matematicii, al lingvisticii, al ştiinţelor juridice etc., nu dislocă, ci mai curînd resuscită şi stimulează interesul pentru o *filosofie a minţii şi a mentalului*, respectiv pentru o nouă *filosofie a cogniţiei*.

---

[1] Cei pe care i-am putea clasifica în: ☞(1) *„DESCĂLECĂTORI"* şi *„AMENAJATORI"* ai discursului în domeniu, precum Nicolae Spătaru Milescu şi Dimitrie Cantemir (ca „outsideri" în raport cu sistemul de învăţămînt din vremea lor); Eftimie Murgu (ca susţinător al Academiei Mihăilene), Simion Bărnuţiu (ca om al tranziţiei, de la Gimnaziul Naţional, la Universitatea înfiinţată pe schema de funcţionare a acestuia), Ioan Pop Florantin, Constantin Leonardescu, Constantin Dimitrescu - Iaşi, sau Ion Găvănescul, ca slujitori din primele eşaloane ale corpului universitar ieşean; ☞(2) *„PONDERATORI"* şi *„MENTORI"* precum Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, Garabet Ibrăileanu, Petre P. Negulescu, George Călinescu, Alexandru Dima şi alţii; ☞(3) *„CUTEZĂTORI"*, sau deschizători ai unor noi cîmpuri de preocupări şi ai unor noi direcţii de înaintare, precum Vasile Conta şi Mihai Grădinaru, în sfera ontologiei; Alexandru D. Xenopol, în ceea ce priveşte filosofia istoriei; Dimitrie Gusti, în spaţiul filosofiei sociale; Ion Petrovici, Grigore Moisil şi Petre Botezatu, în aria logicii tradiţionale, ori moderne; Eduard Gruber, pe linia psihologiei şi a stilisticii, Mihai Ralea, în orizontul antropologiei; Petre Andrei, în legătură cu axiologia şi sociologia culturii; Ştefan Bârsănescu, pe făgaşul pedagogiei; Vasile Pavelcu, în aria psihologiei personalităţii; Alexandru Husar, pe linia metapoeticii şi a filosofiei culturii; ☞ (4) *„INTERPRETATORI"* de realităţi şi forme simbolice, precum Ştefan Zeletin, Dan Bădărău, Mihail Uţă, Nicolae Bagdasar, Alexandru Claudian, Ernest Stere, Vasile Harea şi alţii, despre care nu s-ar putea spune că nu sînt ei înşişi promotori de nou, sau performeri în diverse topici filosofice.

[2] Prezenţi, după reforma din 1948, în statele de funcţii ale Facultăţii de Filosofie, apoi la Facultatea de Filologie - Istorie şi la cea de Istorie - Filosofie, pînă cînd a luat fiinţă Facultatea ieşeană de Studii Economice în cadrul Universităţii „Al. I. Cuza", în toamna anului 1962

La Iaşi, ca oriunde în ţară şi în afara acesteia, filosofia rămîne o deschidere şi o aspiraţie spre problematica de ansamblu a condiţiei umane. Nu întîmplător, am deschis, în cursul expunerii, spaţii de încadrare pentru personalităţile „de frontieră", ce au înfruntat, sau înfruntă, sub ochii noştri, statutul relativ - îngust de filologi, de jurişti, de teologi, ori de economişti. Ce-i drept, „doctorii" din sfera actuală a cunoaşterii şi a cercetării nu mai sînt doar în *Filosofie*, ca în Evul de Mijloc [3], dar nici refuzul filosofiei nu pare să constituie soluţia viabilă la ecuaţia formării într-o specializare sau alta. Cu atît mai puţin în sfera umanistă a pregătirii superioare.

Sărbătoarea din acest an a *filosofiei ieşene*, sub semnul căreia s-a înfiripat proiectul prezentului exerciţiu de „prosopografie", nu poate să nu se constituie într-un omagiu la adresa Facultăţii Filosofice de la Iaşi, cea socotită la 1834 ca modul propedeutic pentru pregătirea în profesiunea de jurist şi în cea de slujitor al cultului ortodox.

Din respectiva facultate, slujită, între alţii, de Eftimie Murgu, Simion Bărnuţiu, Titu Maiorescu şi A. D. Xenopol, s-au delimitat, cu timpul, specializări şi facultăţi precum cele de: Matematică, Fizică, Biologie, Chimie, Litere, Istorie, Psihologie şi Ştiinţe ale educaţiei. Se prea poate ca procesul de secesiune să continue cu autonomizarea unor facultăţi precum cele de „Sociologie şi Asistenţă socială", de „Politologie şi Relaţii internaţionale", ori de „Comunicare socială şi Relaţii publice".

Va supravieţui, la noi sau aiurea, din punct de vedere instituţional, o facultate de Filosofie *stricto sensu* ? Va mai fi nevoie de oameni cu pregătire expresă în acest orizont al vastelor întinderi problematice, de la protologie şi logică, la estetică, axiologie, praxiologie, antropologie şi etică ? Iată un subiect pentru viitoarele manifestări jubiliare !...

Întorcîndu-ne la istorie, vom spune, iarăşi, că de *filosofie*, într-una ori alta dintre accepţii, nu trebuie să se mai ferească reprezentanţii nici unei discipline ştiinţifice, necum ce ai disciplinelor „ideografice", ale vieţii şi ale psihicului, individual ori colectiv.

---

[3] Cînd, la universităţile din Europa Apuseană distincţiile între agenţii exemplari ai cunoaşterii şi înţelegerii se realiza prin gradele şi orizonturile forţei de persuadare, ei fiind omologaţi ca doctori „subtili", doctori „abili", doctori „mirifici" şi aşa mai departe

Sperăm ca prin demersul nostru să fi contribuit la readucerea în actualitate a adevărului simplu că primii sociologi remarcabili (precum au fost un Dimitrie Gusti şi un Petre Andrei), că primii psihologi remarcabili (în genul lui Eduard Gruber şi Vasile Pavelcu), ori că primii pedagogi remarcabili (aşa cum ni s-au înfăţişat Ion Găvănescul sau Ştefan Bârsănescu), ieşeni prin naştere şi / sau prin exerciţiul profesiunii, s-au format *ca filosofi* şi că, alături de colegii lor din celelalte catedre umaniste, ei au contribuit la pregătirea generaţiilor de studenţi întru filosofie.

De-ar fi să urmărim şi distribuţia spectrală a vectorilor de performanţă din filosofia ieşeană a ultimelor veacuri, opţiunea noastră s-ar fixa pe următorii 26 de înaintaşi: • Dimitrie Cantemir (1673 - 1723), pentru *modelul renascentist al prestaţiei culturale şi aportul la statornicirea limbajului filosofic*; • Nicolae Şuţu (1798 - 1871), pentru *contribuţiile la descrierea şi explicarea fenomenelor economice* şi pentru *opera de pionerat în utilizarea statisticii ca instrument de diagnoză şi prognoză economică*; • Titu Maiorescu (1840 - 1917), pentru *punerea în conexiune a fenomenului cultural cu practica modernizării ţării*, dar şi pentru *declanşarea interesului faţă de logică, ca organon al ştiinţei şi filosofiei*; • Vasile Conta (1845 -1882), pentru *prima tentativă de construcţie filosofică, în plan ontologic şi gnoseologic*; • Alexandru D. Xenopol (1847 - 1920), pentru *contribuţia majoră la sinteza istoriei naţionale din perspectiva unei concepţii originale asupra înţelegerii faptelor de succesiune, cristalizată într-o remarcabilă filosofie a istoriei*; • Constantin Dimitrescu - Iaşi (1849 - 1923), pentru *înţelegerea arătată problemelor omului şi propensiunea sa spre viziunea integratoare asupra filosofiei*; • Garabet Ibrăileanu (1871 - 1936), pentru *modul în care s-a raportat la manifestările spiritului critic în cultura română*, pentru *impunerea esteticii literare la Universitatea ieşeană* şi pentru *activitatea de mentor cultural*; • Dimitrie Gusti (1880 - 1955), pentru *proiectul viguros al unei noi "ştiinţe sociale", în care sociologia (militantă) se menţine într-un echilibru dinamic cu etica şi politica*; • Matila Costiescu Ghyka (1881 - 1965), pentru *rabaterea matematicii asupra fenomenului artistic şi a decriptării frumosului în toate înfăţişările acestuia*; • Ion Petrovici (1882 - 1972), ca *autor al*

primelor contribuții românești în cîmpul logicii formale, dar și pentru *modul personal de raportare la problematica metafizicii;* • Octav Botez (1884 - 1943), pentru *prima exegeză de proporții a unui gînditor ieșean asupra operei filosofice a unui alt gînditor ieșean;* • Petre Andrei (1891 - 1940), pentru *orientarea realistă în cîmpul sociologiei, al eticii și al axiologiei,* dar și pentru *curajul manifestat în denunțarea fenomenului totalitar;* • Dan Bădărău (1893 - 1968), *pentru cultivarea clasicismului filosofic* și pentru *interesul acordat logicii filosofice;* • Ștefan Bârsănescu (1895 - 1984), pentru *orientarea culturală în pedagogie, ca știință plurală asupra teoriei și practicii formative;* • Mihai Ralea (1896 - 1964), pentru *contribuțiile la „explicarea omului" în chip de ființă cu vocație creatoare, ca exponent al antropologiei, la interfață cu psihologia și sociologia, dar și ca estetician;* • George Călinescu (1899 - 1965), pentru *modul exemplar în care a înțeles să teoretizeze și să aplice la domeniul teoriei literare și al istoriei literaturii române criteriul estetic de judecare a plăsmuirilor artistice;* • Vasile Pavelcu (1900 - 1991), pentru *poziționarea psihologiei în cîmpul afectivității și al personalității, dar și pentru prima tatonare a unui scenariu de „metapsihologie";* • Mihail Uță (1902 - 1963), pentru *remarcabilul său demers în exegeza filosofiei franceze,* dar și pentru *abordările din cîmpul logicii formale;* • Grigore C. Moisil (1906 - 1973), pentru *propensiunea spre epistemologie, filosofie și logică, din perspectiva matematicii;* • Petre Botezatu (1911 - 1981), pentru *performanța de a fi relansat într-o manieră cu totul novatoare proiectul logicii naturale în contextul fenomenologiei și al mereologiei,* dar și pentru *contribuțiile din cîmpul filosofiei științei și al filosofiei practice;* • Ernest Stere (1912 - 1979), pentru *ampla prezentare a istoriei doctrinelor morale, dar și pentru modul consecvent în care s-a raportat la finalitatea etică a filosofiei;* • Alexandru Husar (1920 - 2009), pentru *modul în care a reușit să conjuge filosofia și istoria în spațiul literaturii,* dar și pentru *proiectul metapoeticii,* respectiv pentru *aportul în direcția filosofiei culturii;* • Adrian Marino (1921 - 2005), pentru *deschiderea prin literatură și cultură către problemele politicii și ale reconstrucției europene;* • Mihai Grădinaru (1934 - 2004), pentru *cel mai semnificativ proiect al metafizicii în orizontul gîndirii grecești și al celei creștine;* • Ion Pogorilovschi (1938 - 2008), pentru *contribuția*

de o viaţă la aprofundarea şi resemnificarea cu mijloacele filosofiei a fenomenului Brîncuşi; • Ioan Petru Culianu (1950 - 1991), pentru *noutatea procedurii şi rezultatele demersului hermeneutic în sfera fenomenelor religioase şi a gîndirii simbolice..*

Cei mai mulţi dintre dascălii (ieşeni prin naştere, ori prin adopţie) nominalizaţi pentru un ipotetic premiu de excelenţă figurează în lista de autori ai primelor 111 cărţi din filosofia românească [4].

La viitorul palmares al creaţiei filosofice ieşene, li se vor adăuga numeroşi alţi contributori din generaţiile actuale, de-ar fi să ne gîndim la prezenţa în topul gîndirii româneşti a şcolilor de logică, semiologie, hermeneutică şi creatologie, afirmate – pe parcursul ultimelor decenii – în „dulcele tîrg" al Moldovei.

[4] Cf. Ion Ianoşi (coord.), *Dicţionarul operelor filosofice româneşti*, Editura „Humanitas", Bucureşti, 1997, pp. 270 - 272

5. *INDEX NOMINORUM*

A

Acatrinei, Olimpia: 512

Acostioaei, Constantin: 513

Adămuț, Anton: 95, **245 - 246**, 275, **429**, 433, 434, **440**, 443, **467**, **475**, **547**, **561**, 562, **573**, 582

Adămuț, Luminița: 327

Afloroaei, Lucia: 327

Afloroaei, Ştefan: 8, 94, 212, **213**, 228, **238**, 246, 254, 257, 259, 260 - 262, 266, 269, 270, 272, 273, 306, 309, 310, 333, 373, 374, 395, 396, 398, **400 - 403**, 405, 406, 415, 419, **428**, 432, 433, 440, 441, **468**, 497, 505, 522 - 524, 543, 544, **548**, **560**, **561**, **570 - 575**, 577, 582

Aghiorghicesei, Constanța: 513

Albuț, Constantin: 10, **297**, **358**, 444, **447**, **462**, 470, **478**, 487, **495**, **507**, **544**, **565**

Amironesei, Mihai: **293**, **368**, 470

Andrei, Petre: 7, 82, 115, **136 - 138**, 141, 144, 146, 149, 150, 169, 177, 201, 213, **371**, **422**, **444 - 446**, **464**, 469, **472**, **483**, **488 - 489**, 490, **505**, **517**, 521, **554**, 561, 562, 584, 586, 587

Androne, Mihai: **86**

Andronic, Mihaela - Amalia: **84**

Angelescu, Constantin: 128

Anghel Elena: 327

Anghelache, Valerica: **92**, 542

Angheluță, Theodor: 127

Antohi, Ioan: 527

Antonesei, Liviu: **281**, 450, 458, 463, **466**, **494**, **520**, **540**, 542, 544, **559**

Arsith, Mirela: **69**

Arvinte, Vasile: 510

Asiminei, Romeo Constantin: 499

Avădanei - Zapodeanu, Mihai: 527

Avramovici, Schelly: 510

Axinte, Mirela: 327

B

Baboi, Stelian: **298**, **357**, 431, **466**, **475**, **548**

Baciu, Mihai: 7, 123, 132, **210 - 211**, **235**, 420, **429**, 486, **497**, 526, **547**

Bagdasar, Nicolae: 8, 121, **153 - 154**, **175**, 176, 181, 224, 226, **343**, 352, **356**, **368**, **384**, 419, **445**, **465**, **483**, **504**, 549, **554**, 555, **570**

Baghiu, Nicolae - Bogdan: 327

Balahur Dobrescu, Doina: 499

Balahur, Paul: **241**, **363**, 366, **377**, **417**, 450, 470, **477**, **498**

Balan, Doina: **261**, **358**, **498**, **524**, **566**

Balan, Ovidiu Dumitru: 327

Baran, Neculai: **220**

Barbu, Nicolae: **45**, 176, 220

Barhard, Bernard: 509

Bădărău, Dan: 6, 12, 123, **142 - 143**, 153, 156, **174**, 180, 181, 226, 364, 365, **367**, 378, **382 - 384**, **409**, 420, **424**, 432, 549, **551 - 552**, 584, 587

Băişanu, Alexandru - Ştefan: **82**, 207, 376, 474, 561

Bărbat, Alexandru: **221 - 222**, 486, **490 - 491**, **503 - 504**, **517**, **556**

Bărnuţiu, Simion: 8, **116 - 117**, 119, 157, 340, **341**, 352, 378, **379**, **380**, **420**, 449, 450, **455**, 469, **471**, 527, **529**, **545**, **549 - 550**, 584, 585

Bâlbă, Dumitru Corneliu: **260**, 442, 462, **523 - 524**, 526, 571, 575, **577**, 582

Bârlea, Gheorghe: **63**

Bârsănescu, Ştefan: 7, 137, **138 - 139**, 173, 176, **178 - 179**, 216, 222 - 224, 226, **345**, 353, **384**, **455**, 463, **465**, **484**, **492 - 493**, **517**, 527, **530 - 532**, **552 - 555**, 584, 586, 587

Bâtlan, Ion: **44**

Bâzgă, Costică: **291**, **456**

Bejan, Petru: **246**, 270, 314, 373, 375, 376, 396, 409, 413, **416**, 420, **430**, 450, 523, **547**, **564**, **577**, **578**, 582

Bejan, Ştefania: **273**

Bejenaru, Matei: 327

Beleca, Viorica: 511

Belous, Vitalie: 255, **317 - 318**, **361**, 363

Benditer, Ichil: 509

Beniuc, Mihai: **154 - 155**, 173, 340

Benţea, Corina: **83**

Bere, Constantin: **308**, **352**, **360**, **377 - 378**, **442**, **498**, **526**

Biru, Emanuela - Carmen: 327

Bobică, Diana - Loredana: **311**, **360**, **567**

Bobică, Neculai: **295**, **373**, **405**, **417**, 478, **507**, **526**, **561**

Bocancea, Cristian: **248**, 355, 366, **375**, **447**, **477**, **495**, **496**, **519**, **521 - 522**

Bocancea, Sorin: **305**, 450, **459**

Bodinger, Martin: 191, **193**, **438**

Bogrea, Vasile: 127

Boldureanu, Cristina - Maria: **79**

Boncu, Ştefan: **254**, **350**, 352, 361

Bondor, Elena: **260 - 261**, **405**, **462**, **566**

Bondor, George: **266**, 420, 442, 462, 571, **575 - 577**, 582

Bordaşiu, Cornelia: 327

Bordeianu, Cătălin: 136, 196, 207, **300 - 301**, **374**, 438, **458**, **466**, **497**, **519**, **564**

Botescu, George - Mircea: **67**

Botez, Constantin I: 7, 8, **145 - 146**, 342, **345**, 352, **503**, **553**

Botez, Octav: 6, 124, **163**, 449, 453, 481, **483**, **554**, 587

Botez, Viorica: 510

Botezatu, Petre: 6, 7, 78, 99, 136, 149, **155 - 156**, 173, 176, 177, **180 - 182**, 185, **202 - 204**, 208, 209, 211, 212, 220, 226, 239, 291, 293, 294, **356**, **368**, 369, 371 - 374, 378, **386 - 392**, **395 - 400**, 403, 405, **408 - 410**, 415, 418, **425**, 432, **474**, **546**, 549, 555, **558**, 559, 561, 562, 565, **570**, **571**, 579, 584, 587

Bourceanu, Gheorghe: 7, 63, 71, 76, **208**, 209, 225, **235**, **346**, 352, **424**, 528, **534**

Boza, Mihaela: 353

Bratu, Gheorghe: 127

Bratu, Traian: 128, 529

Brăilean, Tiberiu: **284**, **377**, **432**, **468**, **508**

Bujor, Ramona - Elena: 327

Buju, Creola - Smaranda: **311 - 312**, **351 - 352**, **541**, **567**

Bulimar, Miluță: 136, **199 - 200**, **233**, 444, 463, **466**

Butnaru, Simona: 542

Buțureanu, Constantin V: **23**, **529**

Buțureanu, Maria: **23**, **490**

Buțureanu, Valeriu: **26 - 27**, 420, **423**, **472**, **490**, **502**, 528, **555**

Buzărnescu, Ștefan: **57**

C

Caciuc, Torii - Viorica: **88**

Calinic Botoşăneanul: **325**, **407**, **417**, 420, **430**, **438**, **447**, 450, 470, **507**, 528, **541**

Calistru, Constantin: 509

Calistru, Elena: 328

Caluschi, Mariana: 285, **297 - 298**, **347**, 348, 352, 361, **362**, **498**, **534**

Cantemir, Antioh Dimitrjevici: 6, 7, **14 - 15**, 148, 455, **471**, 483, 556

Cantemir, Constantin: 13

Cantemir, Dimitrie: 6, 7, **12 - 14**, 91, 129, 148, 167, 207, 213, **379**, 395, 397, **420**, **434 - 435**, **450**, 455, **470**, **481**, 483, **513**, 531, **549**, **551 - 553**, 556, 577, 583, 584, 586

Carp, Petre (de fapt: Petrachi) P: **18 - 19**, 77, **502**, **514**

Carpinschi, Anton: 36, 78, **212**, 236, 248, 270, 271, 305, 307, 314, 328 - 331, 333, **377**, **468**, 486, 493, 533, **519**, 521, 526

Carpinschi, Gabriela - Maria: **262 - 263**, 355, 365, **376**, **474**

Carpov, Maria: 85, 237, **275 - 276**, **357**, 407, **410 - 411**, 450, **457 - 458**, **484**, **519**, **579**, 582

Catargiu, Virgil: 156, 181, **212 - 213**, **233**, 355, 425, 444, 470, 481, **483 - 484**, 487

Caurea, Gheorghe: 512

Călinescu, George: 6, 8, 20, 30, 33, 146, 155, 160, 162, 163, **165**, 166, 226, 449, **453 - 454**, 463, **465**, **492**, **518**, **553**, 584, 587

Călmățuianu, Florentina: 237, **266 - 267**, **405**, **416**, **442**, 445, 448, 528, **540**, **566**, **579**, 582

Căpreanu, Ion: **250**, **467**, **484**, **520**, **560**

Căprioară, Florin Mihai: **95**, **418**

Cântec (respectiv Cântic), Florin: **285**

Cârâc, Ioan: **98 - 99**, 411

Ceauşu, Alexandru G: **96**

Ceauşu, Felicia: **308 - 309**, **363**, 366, **377**, 450, **459**

Ceauşu, George: 10, 118, 211, 237, **241**, 308, 361, 366, **375**, 378, 379, 397, 402, **403 - 404**, **430**, 434, **441**, 450, **459**, **468**, **548**, 559, **579**, 582

Celmare, Ştefan: 7, 84, **208**, 209, 228, **231 - 232**, 256, 258, 269, 310, 314, 365, 368, 369, **371 - 375**, 378, 388, 401, 410, 420, **424 - 425**, 431, 432, 578

Ceobanu, Ciprian: **267**, **350**, 352, 445, **447**

Cepăreanu, Rodica: **188**, 216, **357**, 486, 511, **518**

Cernea, Mihail Musi: 7, **31 - 32**, 486, **491 - 492**

Chiprian, Paul: 509

Chiriac, Horia - Costin: **310**, **358**, **376**, 450, 463, 470, **579**, 582

Chiriță, Roxana: **325 - 326**, 365, 370, **373**, **429**, **438**, 445, **448**, 470, **476**

Chiriță, Vasile: 373, 470, 476

Chițoiu, Mihai Dan: **245**, 315, **374**, **468**, **563**

Ciaglic, Cleopatra: 7, **191 - 192**, **371**, **424**, 445, **446**

Ciobotea, Dan - Ilie (P. F. Daniel): **321 - 323**, 420, **431**, 434, **439 - 440**, 450, **468**, **484**, 528, **540**

Ciocârlan, Vasile: **288 - 289**, 291, **346**, 352, **357**, **424**, **425**, **441**, 463, **475**, 486, **492**, **546**, **565**

Ciucă, Valentin: 38, 39, **320**, **457**

Ciulei, Tomiță: **83**

Ciurlică, Mihaela: 499

Cîrtiță - Buzoianu, Cristina: **97**

Claudian, Alexandru: **148 - 149**, **176**, 201, 224, **345**, 352, 365, **367**, 378, **423**, 433, **435**, **455**, **464**, **472**, **490**, **518**, **533**, 566, 584

Cojocaru, Daniela: 328, 499

Cojocaru, Maria: 499

Cojocaru, Ștefan Marian: 499

Coman, Elena: 328

Comarnescu, Petru: **28 - 29**, 449, **455**, **473**

Comicescu, Gheorghe: **27 - 28**, 223, 528, **531**

Constantin, Letiția: 512

Constantin, Ticu: 353, 354

Constantinescu (- Galiceni), Virgil: 8, **197**, **492**, **558 - 559**

Constantiniu, Constantin: 509

Conta - Kernbach, Ana: **22 - 23**, 123, 528, **529**, **551**

Conta, Vasile (respectiv Basil): 7, 22, **123 - 124**, 126, 142, 159, 258, **342**, 352, **421**, **471 - 473**, 531, 551, 553, 563, 565, 566, 572, 584, 586

Coptil, Liviu: 51, 74, **218 - 219**, 511

Cordoneanu, Ion: **92**, 568

Cosmovici, Andrei: 7, **216 - 217**, 252, 255, 267, 297, **346**, 353

Costăchescu, Nicoale: 128

Cozma, Carmen: **264 - 265**, 312, 316, 329, 330, 332, 333, **363**, 409, **412**, 445, **447**, 450, **458**, 470, **476 - 477**, 485, **566**

Cozma, Teodor: 528

Crăciun, Adriana - Elena: 237, **303 - 304**, **348 - 350**, **363**, 396, **406**, **416**, 445, 528, **536**

Crețu, Mihaela Carmen: 542

Cristea, Simion: 328

Crișan, Cristina - Voichița: **89**

Cucoș, Constantin: 92, **243 - 244**, 308, **351**, 353, **357**, 377, 409, **416**, **431**, **440**, 445, **447**, 450, 463, 535, 536, **539**, 543, **567**, **578**, 582

Cucu, Marius: **95**

Culianu, Ioan Petru: 7, **33 - 35**, **375**, 403, 434, **436 - 437**, **462**, **477**, **518**, **558**, **570**, 577, 582, 588

Curelaru, Mihai: 353, 354

Curievici, Ion: 127, **174 - 175**

Cuza, Alexandru C: 6, **158 - 160**, 250, **355**, **435**, **451**, **463**, **487**, 501, **502**, **514**, 526, 528, **531**, **550**

D

Dafinoiu, Ion: 353, 354

Damaschin, Dorin: 527

Dancă, Wilhelm: **183**, **377**, **406**, **430**, 434, **439**, 443, **448**, 450, **480**

Daniel, Preafericitul (vezi: Dan - Ilie Ciobotea)

David, Marinela Doina: **76**

Davideanu, Constantin: 328

Davidsohn, Isac: 180, 182, **184 - 186**, 191, 192, 194, 204, 549

Dârțu, Mircea - Cătălin: **255**, 353

Deniforescu, Alexandru: **56**

Diac, Georgeta: **267 - 268**, **347 - 348**, 520, **534 - 535**, 536

Diaconu, Dana - Maria: **91**

Didilescu, Ion: 8, 9, 121, **153**, 156, 166, 175, **177**, 180, 226, **346**, 353, **377**, **385**, 387, **389 - 390**, 410, **555**

Dima, Alexandru: 8, 165, **166**, 175, 176, **178**, 226, **445**, 449, **452 - 453**, **464**, **492**, 555, 556, 584

Dima, Gheorghe: 127

Dima, Teodor: 8, 33, 48, 54, 57, 66, 77, 82, 83, 90, 97, 148, 156, 200, 203, **207**, 228, **230 - 232**, 248, 253, 256, 258, 263, 269, 272, 295, 296, **299 - 301**, 303, 307, 309 - 312, 314, 316, 325, 326, 328, 331, 333, 334, **357**, 365, **368 - 372**, 378, 387 - 389, **398 - 399**, 407, 410, **412**, 417, **425**, **484**, **524**, **562 - 566**, **579**, 582

Dimitrescu - Iaşi, Constantin: 7, **119 - 120**, 122, 130, 169, 199, 340, **342**, **355**, 449, **451**, 471, 474, 485, **487**, 527, **533**, 564, 584, 586

Dimitriu, Cornelia: 528

Dimitriu, Vasile: 127

Dinică, Cătălin - Răzvan: **78**

Dinu - Vasiliu, Codrin: **310**, **377**, **565**, **567**, **579**, 582

Dîrdală, Lucian Dumitru: **328**

Dominte, Georgeta - Merişor: **301 - 302**, **418**, **440 - 441**, 445, 448, 450, **459 - 461**, **567**

Doroşincă, Mihai - Eduard: 328

Dropu, Constantin: 511

Duca, Mihai: 527

Dudău, Radu: 8, **271 - 272**, **374**, **416**, **429**, **467**, **484**, **524 - 525**, **564**, **574**, 582

Dumitraşcu, Sanda: 528

Dumitrescu, Marius: **248 - 249**, 312, **358**, 420, **430**, **547**, **562**

Dumitrescu, Petre: 7, 62, 76, 77, 79, 81, 87, 89, 92, 93, 95, 98, 121, 156, **198 - 199**, **229 - 230**, 253, 261, 264, 271, 273, 280, 302, 308, 309, 314, 325, 327, 328, 330 - 332, 334, 355, 365, 369, 394, 432, 486, **492**, 549, **556**, 568, 569

Dumitrescu, Victor - Emilian: **82 - 83**

Dumitriu, Constantin (vezi Calinic Botoşăneanul): **325**

Dumitriu, Constanța: **60**

Dumitriu, Gheorghe: **56**

Dumitru, Irina: 328

Dunca, Daniela: **72**

Dunca, Petre: **69**

Durac, Livia: 328

E

Elioaiei, Constantin: **206**, 549

Eminescu, Mihai: **20 - 22**, 64, 79, 84, 88, 97, 159, 196, **373**, 420, **428**, **447**, 452, **455**, 456, 459, 464, **481 - 482**, **487**, **502**, 505, **513 - 514**, 518, 529, **547**, 553, 554, 557, 578, 584

Ernu, Vasile: **36**, **525**

F

Farcaş, Mariana: **251**, **495**

Fârte, Gheorghe Ilie: 237, **257**, **352**, 353, **403**, **405**, 409, **417**, 468, **525**, **544**, **579**

Fedeleş, Constantin: **135 - 136**, 226, 340, **343**, 352, 365, **367**, 449, **451**, **530**, **552**

Fedor, Cătălin - George: **306**, **358**

Fischel, Simon: 510

Florea, Mihai: 8, **194 - 195**, **424**, **544**

Florescu, Crăiţa Ioana: 237, **274**, **406**, **417**, **525**, **582**

Fotea, Şerban: **313**, **358**, **364**, **418**, **442**, 463, **467**, 486, **540**

Frasin, Irina: **315**, **468**, **484 - 485**, **542**, **580**, 582

Fundoianu, Beniamin: 7, **28**

G

Gangi, Afilică: **46**

Gava, Simona Lorelei: **91**

Gavriluţă, Cristina: 499

Gavriluţă, Nicu: 10, 33, 98, **254**, 355, **359**, 403, **431**, 434, **440**, 487, **497**, 561, **577**, 582

Găină, Silvestru: 8, **152**, 173, **179 - 181**, 216, 224, 226, **368**, **455**, 465, 527, **532**, **555**

Găşpărel, Cornelia Margareta: **329**

Găvănescul, Ion: 7, **121 - 122**, **130**, 139, 226, 340, **342**, 353, 449, **452**, **465**, **471**, 474, **515**, 527, **529**, 537, **554**, 561, 584, 586

Gelan, Cristina: **96**

Georgescu, Mircea: 512

Gheorghe, Cătălin: 329

Gheorghiade, Paul: **200**

Gheorghiu, Ioan: 511

Gheorghiu, Mihai - Dinu: **280**, 450, **457**, 463, **466**, **494**

Gheorghiu, Traian: **167**, **473**, **504**

Gherasim, Ovidiu: 329

Gherasim, Ruxandra - Loredana: 353, 354

Gherghel, Valeriu: **256**, **372**, 420, **575**, 582

Ghica, Ion: **108**, 110, 158, **355**, **515**

Ghideanu, Tudor - Bogdan: 329

Ghideanu, Tudor: 7, 36, 53, 64, 73 - 75, 77, 84, 116, 131, 161, **204**, **231**, 247, 253, 255, 304, 306, 311, 315, 327, 328, 330, 331, **360**, **362**, 418, 424, **425**, **467**, 477, **523**, 540, 546, 549, **556 - 557**, 563, 564, 568, 569, **570**, 582

Ghyka Costiescu, Matila: 7, 24 - 26, 302, **355**, 420, **423**, **436**, **449 - 451**, 460, **483**, **546**, 567, 586

Goldman, Elvira: 527

Golu, Elena: 8, 191

Gorea, Brînduşa Camelia: **89**, 237, 406, 409, 429, **432**, 445, **448**, **479**, 480, 505, **508**, 547, **548**, **581**, 582

Goudenhooft, Gabriela: **80**

Grădinaru, Ioan - Alexandru: **272 - 273**, 357, **375**, **407**, **415**, **431**, **548**, 566

Grădinaru, Mihail: **318**, **361**, 420, **426 - 427**, **456**, **548**, **561**, **571**, 582, 584, 587

Grămadă, Ilie: 6, 180, **182 - 184**, 188, **356**, **423**, 433, **435 - 436**, **473**, **491**, 510, 549, **555**

Grigoraş, Ioan: 46, 51, 64, 67, 78, 181, **194**, 213, **228**, 241, 262, 264, 289, 292, 297, 327, 329, 334, 433, 470, **474**, 475, 485, 491, **505**, 519, 535, 561

Grigorescu, Eugenia: 513

Grigorescu, Mihai: 513

Grigoriu, Olga: 512

Gruber, Eduard: **120 - 121**, 340, **342**, 352, 449, **451**, 584, 586

Guliciuc, Emilia: **71**

Guliciuc, Viorel: **73**, 398, 544, 562

Gustea, Gheorghe: 8

Gusti, Dimitrie: 7, 23, 39, 42, 128, **132 - 137**, 146 - 148, 164, 201, 221, 226, 355, **367 - 368**, **444 - 446**, 464, **471 - 473**, 485, **487 - 488**, 509, **515 - 517**, 543, 549, **550**, 584, 586

H

Hagiu, Ionel: 190, **219**, 300, 512, **518**, 526

Halippa, Pantelimon Nicolae: **40**

Harea, Vasile: 8, 14, **146 - 148**, 173, **177 - 178**, 201, 226, **346**, 352, 455, 481, **483**, **490**, **504**, **520**, **532**, **556**, 584

Haret, Spiru: **37 - 38**, 94, 120, 125, 228, 486, 529

Hașegan, Miruna Mihaela: 329

Hațapuc, Anca Monica: 329

Hăulică, Florica: 511

Hăvârneanu, Corneliu - Eugen: 353

Hăvârneanu, Rodica: 329

Herșcovici, Maier: 510

Herșcovici, Tony: 511

Hodorogea, Elena: **295**, 365, 373, **374**, **405**, 420, 425, **430**, 444, 445, **448**, **477**, 546

Holban, Ion: 173, 233, 267, **285 - 286**, **345**, 352, 528, **532**

Holman, Andrei: 353

Hrițuleac, Aurora: **299 - 300**, **348**, 352, **360**, **377**, **432**, 528, **541**, **567**, **578**

Humă, Ioan: 88, **289**, **474**

Hurubean, Alina Mery: 330

Husar Alexandru: 8, 117, 118, 120, 135, **196**, 206, 298, **361**, 396, 411, 449, 450, **456**, 463, **467**, **475**, 481, **484**, **520**, 528, **534**, 559, 584, 587

Huzum, Eugen: **314 - 315**, 366, **375**, **376**, **468**, **480**, **499**, **508**, **523**, **567**, **580**, 582

I

Iacob, Dumitru: **55**

Iacob, Elena: **52**

Iacob, Luminița - Mihaela: 353

Iacobescu, Maria - Rodica: **77**, 370

Iancu, Ioan: 513

Iancu, Stela (respectiv Steluța): 138, 139, 179, 216, 486, 493, 528

Iancu, Victor: 8, **155**, **175**, **356**, 444, 445, **446**, 450, **452**, **454**, 555

Ibrăileanu, Garabet: 6, 33, 40, 85, 118, **161 - 163**, 250, 449, **451**, 453, 457, **463**, 464, 486, 584, 586

Ichim, Viorica: **292**, **475**

Ichim, Vlad: **316**, **480**

Ienceanu, Aurel: 528

Ilaș, Andrei Daniel: 330

Ioan, Petru: 7, 8, 20, 59, 69, 71 - 73, 89 - 91, 96, 116 - 119, 121, 124, 131, 142, 145, 153, 156, 166, 180, 196, 201, 207, **211 - 212**, 226, 228, **236**, 239, 240 - 243, 245, 249, 251, 256, 257, 260 - 266, 269, 274, 275, 278, 298, 304, 321, 332, 338, 350, 355, **360 - 363**, 368, 369, **371 - 373**, 378, 379, **387 - 406**, 408, 410, **411**, 416 - 418, **425 - 426**, 445, **447**, 448, 470, **478**, **505**, **522**, 528, **537**, 540, 543, **544**, **546 - 547**, 555, **559**, **560**, 564, 566, **573**, **574**, 579, 582

Ionescu de la Brad, Ion: **109 - 111**, 486, **502**, 528, **529**

Ionescu, Ion: **240**, 365, **417**, 445, **447**, 486, **494 - 495**, 498, 528, **540**

Ioniță, Laura Codrina: **309**, **461**

Iorga, Ana - Irina: 330

Iorga, Magdalena: 330

Iorga, Nicolae: 14, **38 - 39**, 40, 49, 85, 106, 157, 159, 181, 472, 473, 550

Irimescu, Gabriela: 499

Ivanov, Cornelia: 511

Ivlampie, Ivan: **76 - 77**, 88

Ivlampie, Viviana: 78

J

Jeanrenaud, Alfred: 509

Jinaru, Adrian: **70**

Juncu, Horiea Steliean: 330

K

Kogălniceanu, Mihail: 16, 18, 64, 78, 98, **106 - 107**, 110, 112 - 114, 126, 157, **455**, **481**, **492**, **515**

L

Lazăr, Alexandru: 512

Lazăr, Dumitru: 511

Leibovici, Beatrice: 511

Leonardescu, Constantin: 6, 7, **118**, **119**, **130**, 169, 340, 342, 352, **366**, 378, **379**, 404, 419, **421 - 422**, **449 - 451**, 469, **471**, 487, **545**, **546**, 549, **550**, 584

Leonte, Liviu: 510

Leordean, Alexandru: **59**

Loghin, Aurel: 510

Loghin, Georgeta: 512

Logofătu, Constantin: 353

Lovinescu, Eugen: 19, **40**, 117, 449, 455, 556

Lungu, Dan: 499

Lupu, Adrian: 499

Lupu, Ioan: **138**, 433, 434, **435**, 469, **472**, **483**, **490**, **503**, **553**

Lupu, Nathan: 509

M

Macarovici, Constantin: 127

Maiorescu, Titu Liviu: 6, 8, 19, 21, 33, 40, 81, 85, **116 - 121**, 130, 162, 169, 277, 337, 340, **342**, 352, 355, 378, **380 - 381**, 408, 419, **420**, 423, 449, 450, **453**, 463, **464**, 466, 469, 471, 527, **528**, **545**, 546, **549 - 551**, 554, 560, 565, 571, 580, 584 - 586

Malanca, Traian: 528

Mancaş, Mircea: 8, **149 - 150**, 340, 352, **454**, **456**, **553**

Manciu, Constantin: 129

Mandache, Elena: 330

Mandache, Mihail Bogdan: **298**, 409, **415**, 420, **429**, **439**, **547**, **574**, 582

Mandache, Romulus: 512

Manea, Elena - Teodora: **269 - 270**, **359**, **374**, **417**, **431**, 463, 478, 522, **566 - 567**, **575**, 582

Manoilescu, Mihail: **41 - 42**, 278, 505

Mareş, Petre: **61 - 62**

Marica, Mircea Adrian: **73 - 74**

Marin, Aurora: 330

Marin, Constantin: 7, 63, 69, 72, 81, 93, **205**, **232 - 233**, 245, 246, 249, 268, 271, 297, 301, 305, 312, 327, 328, 334, 434, **443**, **474**, 549, **558**, 568, 569

Marinescu, Constantin: **287**, **356**, **425**, **462**, **466**, **480**, **484**, **495**, **508**, 512, **520**, **533**, **548**

Marino, Adrian: 7, **29 - 30**, 434, **458**, **465**, 486, **519**, **570**, 582, 587

Maxim, Sorin Tudor: **64 - 65**, 358, 376, 398, 474, 561, 562

Măgurianu, Liviu - Adrian: 330
Mătăsaru, Niculaie: **51 - 52**, 399
Mehedinți, Simion: 20, **38**, 486
Mereși, Mihaela: 330
Michael, Friedrich (alias: Friedrich - Mihail Grădinaru): **326 - 327**, 458
Micu, Maria Adriana: 331
Miftode, Vasile: 35, 55, 56, 58, 68, 161, **201**, 203, 212, 234, **236**, 240, 243, 251, 253, 254, 299, 316, 328, 330, 334, 486, **493 - 494**, 500
Mihai, Gheorghe: 7, 92, **201 - 203**, 345, 368, **377**, 399, **402**, **404 - 405**, 407, 409, **412**, **505 - 506**
Mihail, Rarița: **81 - 82**
Mihalache, Nina Mihaela: 499
Mihăilă, Maria Marinela: 499
Mihăilescu, Bogdan Constantin: **270**, **271**, **331**, 365, **376**, **523**
Mihăilescu, Nicoleta: **313 - 314**, **525**
Mihoci, Manuela Teodora: 331
Mihuleac, Valică: **256**, **373 - 374**, 564, 582
Milescu, Spătarul Nicolae: **11 - 12**, 434, 470, 482, 485, 487, 583, 584
Misievici, Maria: **301**, **362**, 450, 463, **533**
Mitroiu, Somona: 331
Mogoș, Radu - Voicu: 331
Moisei, Sofron: 512
Moisil, Grigore C: 8, **166 - 167**, 174, 226, **356**, 371, 378, 384, 584, 587
Moisuc, Cristian - Petruț: **275**, 442, **443**, **564 - 565**, **579 - 580**
Moisuc, Maria - Elena (căsătorită Irion): 8, 168, **473**, 554, **556**
Momanu, Mariana: **249**, 365, **377**, 443, **475**, **519 - 520**, **535 - 536**
Moraru, Florentina: 331
Morărașu, Maricel Gheorghe: 513
Movilă, Mitu: 120, **199**, **415**, **474**
Munteanu, Anca: **54 - 55**, 70, 286
Munteanu, Maricel: 331
Munteanu, Ștefan: **63**
Muraru, Adrian: **268**, **567**, **580**
Murgu, Eftimie: **105 - 106**, 378, **420**, **514**, **545**, 584, 585

N

Nae, Emil Cristian: **315 - 316**, 450, **462**
Narly, Constantin: 121, **140 - 141**, **472**, **517**, 527, **531**, **553**
Nastas, Dorin: 353, 354
Natansohn, Iosif: 48, 49, 161, **186 - 187**, 207, 208, 211, 212, 279, 280, 290, 293, 486, **491**, 510, 513, **518**, **556**
Naum, Teodor: 127
Nazare, Vasile: **50 - 51**
Neamțu, Cristina: **257 - 258**, **348**, 353, **497**, **536**
Neamțu, George: **253 - 254**, 348, 366, **447**, 486, **495 - 496**, 497, 536
Nechita, Vasile: **323 - 324**, **351**, 358, **438**, **439**, **477**, **497**, 523, 537, **540**
Nechita, Vasile: 41, 76, **277 - 278**, **505**, **518 - 519**, 528
Neculau, Adrian: 57, 60, **224 - 225**, 240, 247, 255, 263, 267, 268, 298, 308, **347**, 348, 353, 354, **357**, **466**, 475, 486, **493**, 497, 520, **522**, 523, 528, **534 - 536**
Neculau, Radu: **259**, **431**, 467, 479, **548**, **562**, **571 - 572**, 582
Neculce, Victor: 179, 181, **214**, 509
Nedelcov, Eugenia: 528

Nedelcu, Mioara: 513

Negru, Radu: 8, **205 - 206**, **234**, 257, 305, 408, 445, 450, **455**

Negulescu, Petre P: 8, **121**, **130**, 161, 198, 226, **356**, **367**, 378, **404**, **405**, 420, **423**, **435**, **451**, 465, 472, 473, **483**, **546**, 549, **550**, 555, 556, 584

Netedu, Adrian: 499

Nicuță, Constantin: 8, **150 - 151**, 201, **368**, **483**, 486, **491**, **518**

Nistor, Doina: 331

Nistor, Mihai: 7, 86, 88, 93, **210**, **234 - 235**, 316, **424**, 433, 434, **437**, 443, 450, **457**, 512, 549

O

Oancea, Viorica: 184, 191- 193

Obreja - Cernichevici, Silvia: 7, 179, 210, **215 - 216**, **357**, 474, 486, 493, 511, 528, **533**, **557**

Ocneanu, Ion: 509

Olaru, Mircea - Bogdan: **306 - 307**, 470, **477 - 478**

Onici, Octavian: 353, 354

Oprea, Ioan: **321**, 379

Ostaciuc, Vasile: **80**

Ostap Manoliu, M.: 511

P

Palaghia, Carmen Daniela: 499

Pamfil, Mihai: 331

Papaghiuc, Ştefan: 7, **209**, **371**, **402**, 412, **424**, 505

Papari, Aurel: **53 - 54**, 90, 373, 476

Pavel, Sorin: 8, **141 - 142**

Pavelcu, Vasile: 7, 45, 55, 136, **144 - 145**, 156, 157, 173, 174, **176 - 179**, 208, 214, 215, 217, 223, 224, 239, 286, 340, 341, **343 - 346**, 353, **357**, 367, **368**, 378, 383, **385**, 389, 401, 424, 491, 552, **555**, 584, 586, 587

Păstrăguş, Mihai: **292**, **425**, 445, **446**, 450, **459**, 463, **478**, 486, **546**

Pătraşcu, Dragoş - Ioan: 332

Pătraşcu, Horia - Vicenţiu: **94**

Pătrăşcanu, Lucreţiu: **42 - 43**

Pârvu, Sorin: 156, **225 - 226**, 389, 392, 410, 425, 546

Petcu, Costel: **66 - 67**

Petrovici, Ion (respectiv Ioan): 8, 119, 121, 127, **131 - 132**, 137, 139, 144, 145, 152, 154, 176, 181, 226, 321, **336 - 338**, 340, **342**, **343**, **366 - 367**, 378, **382**, 400, 401, 419, 420, **422**, **432 - 435**, **454**, **465**, **525**, 530, **546**, 549, **551**, 552, 555, 556, 572, 584, 586

Petrovici, Neculai: 509

Pichiu, Dumitru: 203, **290**, **373**, 374, 420, **425**, 430, 444, 445, **447**, **448**, 463, **477**, 486, **494**, **544**, **546**

Pitulac, Tudorel - Marian: **302 - 303**, **443**, **498 - 499**, **526**, **541**, **580**

Pleşca, Gheorghe: 511

Pleşca, Vasile: **311**, **374**

Poede, George: 80, 86, **279 - 280**, 365, **371**, 374, 513

Pogorilovschi, Ion: 8, 153, **202 - 204**, 398, **456**, **467**, 562, 587

Pohoaţă, Gabriela: **74 - 75**

Pohoaţă, Ion: **279**, **506 - 507**

Pop Florantin, Ioan: **118**, 340, **342**, 352, **355**, **366**, **379**, 408, **409**, 434, **435**, 449, **451**, 469, **471**, **529**, **545**, 584

Pop, Monica - Elena: 332

Popa, Alexandru: 513

Popa, Gheorghe: **282 - 283**, **358**, 365, **374**, **417**, **431 - 432**, 434, **441**,

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

442, 445, 446, 450, 459, 470, 477, 499, 523, 540, 574 - 575, 582

Popa, Iulia: 332

Popescu, Ioan - Tiberiu: 188 - 189, 486, 528, 533

Popescu, Marius - Leonard: 269, 365, 375, 406, 567

Popescu, Pelaghia: 189, 470

Popescu, Silvia: 65 - 66

Popîrda, Rozica: 511

Popoveniuc, Bogdan: 93 - 94, 358, 376

Predoaica, Gheorghe: 209, 293 - 294

Prelici, Viorel: 44 - 45

Prelipcean, Teodora Liliana: 303, 363, 370, 376, 522,

Prună, Tiberiu: 353

Pruteanu, George: 32 - 33, 409, 416, 458 - 459, 484, 522

Puha, Elena: 8, 197 - 198, 230, 355 - 357, 365, 371, 374, 420, 428 - 429, 432, 445, 448, 479 - 481, 484, 508, 522, 547, 548, 558

R

Racoviță, Emil: 126, 472, 473

Radu, Gheorghe: 209

Radu, Vasile Gh: 127

Rainer, Iosif Francisc: 39, 355, 472, 473

Ralea, Mihai (respectiv Mihail): 8, 139 - 140, 145, 149, 160, 161, 165, 168, 192, 262, 294, 340, 342, 343, 345, 346, 352, 356, 357, 361, 383, 423 - 424, 445, 449, 452, 463 - 464, 474, 490, 516 - 517, 527, 551, 556, 584, 587

Raveica, Titus: 7 - 9, 62, 72, 75, 131, 138, 139, 142, 145, 147, 148, 152, 153, 156, 165, 166, 184, 195, 199, 200, 205, 214, 217, 221, 228, 229, 244, 245, 249, 261, 324, 328, 330, 333, 358, 438, 475, 477, 491, 540, 549, 556, 557, 568, 569

Răducu, Cătălina - Daniela: 217, 316, 377, 432, 544, 567, 582

Rățulea, Georgeta Gabriela: 86 - 87

Răucă, Elena: 511

Râmbu, Nicolae: 96, 97, 228, 244, 274, 315, 327, 331, 334, 352, 429, 438, 444, 445, 448, 461 - 463, 467, 547, 562, 574, 582

Râpan, Raluca: 127

Robotă, Mihail - Radu: 353

Roman, Ioan: 528

Romanescu, Constantin: 470

Romanescu, Mihaela Adina: 332

Roşca, Dumitru: 168, 181, 195, 196, 340

Roth, Daniel: 37

Rotilă, Viorel: 87 - 88

Rudică, Tiberiu: 353, 354

S

Sandovici, Anișoara: 332

Sandu, Constanța: 512

Sava, Neculai: 62

Sava, Valentin: 332

Sălăvăstru, Constantin: 8, 95, 156, 237, 242 - 243, 310, 363, 366, 371, 374, 375, 382, 400 - 401, 409, 413 - 416, 418, 419, 425, 431, 524, 528, 537, 540, 547, 548, 562, 565

Sălăvăstru, Dorina: 237, 263 - 264, 401, 404, 409, 418, 528, 540

Sărmăşanu, Mihai: 50, 142, 189, 204, 208, 232, 292, 355, 357, 365, 371, 424, 425, 470, 492, 493, 512, 518, 546, 557

B.C.U. M. EMINESCU IAȘI

Sâmbotin, Dan Gabriel: **312 - 313**, **376 - 377**, **566**, **579**, 582

Sârbu, Tănase: **290 - 291**, **350**, 352, 365, **405**, **416**, **430**, 444, 470, **477**, 486, 497, **547**

Schifirneț, Constantin: **49 - 50**; 117, 139, 148

Schindler, Adreea: 499

Scutaru, Ovidiu: 512

Seceleanu, Andra: **90**

Simenschy, Theofil: **163 - 164**, 181

Simion, Natalia: 7, 143, **190 - 191**, **424**, **457**, **505**, 512, **518**, **558**

Simionescu, Atena - Elena: 332

Simionescu, Marcela: 8, 140, 168

Sîrbu, Constantin: 509

Sofian, Speranța: **49**

Solomon, Libertina: 511

Spacu, Gheorghe: 127

Stan, Aurel: **252**, **347**, 352

Stan, Carmen: 332

Stan, Dumitru: **252 - 253**, 302, 463, 486, 494, **498**

Stan, Gerard -Leonid: **258**, 365, 366, **373**, **431**, **578**, 582

Stan, Gheorghe: **47 - 48**

Stan, Liliana: **264**, 366, **437**, 445, **447**, **459**, 470, **474 - 475**, 497, 520, 535, **537 - 539**, **561**

Stanciu, Mihai: **304 - 305**, **352**, 353, **540**

Stati, Petre: 168

Stănciulescu, Elisaveta: **243**, **437**, 486

Stănciulescu, Traian Dinorel: 8, 85, 237, **239 - 240**, 313, **358**, 361, **363**, **364**, 366, **375**, 408, **412**, **413**, 415, 418, 419, **430 - 431**, **437**, 442, **448**, **526**, **548**, **574**, **577**

Stein, Mina: 511

Stere, Constantin: 6, 78, **160 - 161**, 250, **355**, **458**, 486, **502**, 514, **515**, 520, 560

Stere, Ernest: 6, 7, 44, 49, 120, 136, **156 - 157**, 173, 176, **180 - 182**, 185, 195, 199, 204 - 206, 212, 213, 226, 288, 290, 293 - 295, 408, **425**, **474**, **546**, 549, **556**, 561, 565, 571, 584, 587

Stoica - Constantin, Ana: 349, 353, 363, 535, 542

Stoica, Dan: **278 - 279**, **374**, **405**, 410, **416**

Stoica, Laurențiu: 45, 528

Stoica, Virgil: 270, 333, 526

Strat, Ion (respectiv Ioan): 6, **157 - 158**, 501, **502**, 505, **515**, 519

Stratone, Nicolae: **288**, 355, **357**, **425**, **546**

Stratulat, Andrei: 511

Străchinaru, Ion: 176, **223 - 224**, **346**, 350, 353, 401, 486, 487, 528, **533**, **544**, 555, **556**

Sturdza, Alexandru Scarlat: 7, **15 - 16**, 102, **435**, **471**, **481**, 485, **501**

Sturdza, Grigorie M: **18**, 420, **422**,

Surugiu, Constantin: 513

Ş

Şandru, Florin - Daniel: **307**, 486

Şerb, Vasile: 512

Şoitu, Conțiu - Tiberiu - Cristian: 499

Şoitu, Daniela Tatiana: 499

Şoitu, Laurențiu: **238 - 239**, 273, 329, 331, 333, 348, **351**, 353, **357**, 409, **413**, 418, 419, **431**, **480**, 497, **535**, 536

Ştefanachi, Bogdan: **271**, **429**, **508**, **522**, **564**

Ştefănescu, Gheorghe: 168

Ştefănescu, Olga: 511

Ştirbăţ, Traian: 120, 207, **209 - 210**, 368, 369, 371, **372**, 378, 388, 394, **399 - 400**, 410, 543

Şuţu, Nicolae: 7, **17 - 18**, **501**, 504, **514**, 586

T

Talpă, Nadejda: 528

Taraşi, Mihail: 333

Tămaş, Christian: 333

Tămaş, Sergiu: **43**

Tănase, Alexandru: 8, 53, **186**, 191, **356**, **371**, 398, **424**, **436**, **446**, **457**, **465**, **483**, 511, **558**, **560**

Tănase, Elena: **296 - 297**, **417**, **429**, 444, **475**, 486, **548**, **562**

Teodorescu, Gheorghe: **250 - 251**, 409, **413**, 416, 485, 486, **496**, **521**

Teodorescu, Stela (respectiv Steluţa): 7, 55, 139, **215**, 252, **346**

Teodorescu, Valentin - Petru: **333**

Tertulian, N. (alias Nathan Veinstein): **30 - 31**, 165, **424**, 449, **455**, **556**

Timofte, Leon: 527

Todosia, Mihai: 181, **217 - 218**, **466**, **504 - 505**, 510, **518**

Tofan, Constantin: 333

Tofan, Ioan Alexandru: **273 - 274**, 442, **566**, **579**, 582

Toma, Melentina: 10, 118, 211, 237, **265**, 350, **375**, 378, 379, 396, 397, **401 - 402**, 404, 406, 409, 411, **416**, 417, 450, 536, 547, 559, **579**, 582

Tompea, Doru: 136, **296**, 350, 352, **357**, 370, **374**, 445, **447**, **458**, 470, **477**, 486, **495**, **497**, **521**, 562, **578**, 582

Trofimov, Monica - Elena: 333

Turcu, Nicolae: **289 - 290**, **557**

Turliuc, Cătălin: 351, 498, **541**

Turliuc, Maria Nicoleta: **247**, **351**, 353, **467**, **475**, 497, **498**, **522**, 539

Ţ

Ţabrea, Nicoleta - Dana: 333

Ţăranu, Andrei: **35 - 36**, **437**, **495**, **520 - 521**

Ţăranu, Marian: 333

Ţepordei, Ana - Maria: 353

Ţurcanu, Nicoleta: 334

U

Ungureanu, Daniel: 334

Ungureanu, Gheorghe: **52**, 124

Ursache, Petru: 162, 163, **277**, **358**, 445, 453, **456**, **465 - 466**, **560**, **571**

Ursachi, Mihai: **318 - 319**, 320, 458

Ursu, Ioan: 127

Ursu, Nicolae: 510

Uţă, Mihail: **151**, **345**, 353, **367**, **384**, **423**, 433, **435**, 549, **554**, **555**, 584, 587

V

Vacariu, Emil - Radu: 334

Vaida, Vasile: 334

Văideanu, George: 138, 176, 179, **222**, 239, 244, 249, 258, 281, 305, 450, **455**, 528, 530, 532 - 533, 542

Vlasie, Gheorghe: 237, **262**, **405**, **415**, **565**

Voicu, Victor: **48 - 49**

X

Xenopol, Alexandru D: 6, 7, 21, 77, 106, 115, **124 - 126**, **129 - 130**, 132, 159, 163, **343**, 352, **355**, **367**, **381**, **422**, **435**, 444, **445**, **463**, 472, 473, 481, **482 - 485**, **487**, 491, **502**, **514**, **550**, 552, 554, 584, 585, 586

Z

Zaharia, Daniela - Victoria: 353, 354

Zaharia, Dumitru: **294**, 327, 328, 329, 332, 333, **362**, **372**, **426**, 445, 450, **459**, **466**, **547**

Zamisnicu, Dumitru: 334

Zane, Gheorghe: 6, **164**, 167, 445, 486, 501, 503, 518

Zeletin, Ştefan: 8, **143 - 144**, 148, 169, 420, **422**, **483**, **490**, **503**, **516**, **530**, **546**, 549, **551**, 553, 558, 584

Zmeu, Georgia - Carolina: 334

Zolyneak, Corneliu: 511

Zotta, Constantin: 510

Anexa 1:

GÎNDITORI IEŞENI ŞI CVASIIEŞENI, INCLUŞI ÎN DICŢIONARUL PRIMELOR 111 SCRIERI DE FILOSOFIE ROMÂNEASCĂ

1. Andrei, Petre:
   - *Filosofia valorii* (1918), Fundaţia „Regele Mihai I", Bucureşti, 1945; ret. în: Petre Andrei, *Opere sociologice*, 1, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1973, pp. 163 - 343

2. Bagdasar, Nicolae:
   - cap. „Filosofia istoriei", în: *Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 521 - 557
   - cap. „Wilhelm Dilthey", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 3 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939, pp. 339 - 346
   - *Istoria filosofiei româneşti*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1940; ret. în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 5 (*Filosofia românească, de la origini pînă astăzi*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941; reed. în: N. Bagdasar, *Scrieri*, (sub îngrijirea lui Gheorghe Vlăduţescu), Editura „Eminescu", Bucureşti, 1988, iar ca operă distincă, la „Tipo Moldova", Iaşi, 2001, respectiv la „Profile Publishing", Bucureşti, 2003

3. Bârsănescu, Ştefan:
   - cap. „Pedagogia", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 5 (*Filosofia românească, de la origini pînă astăzi*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1941, pp. 599 - 803
   - cap. „Johann Friedrich Herbart", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluţionismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 331 - 350

4. Bădărău, Dan:
   - *Du jugement comme acte signifiant*, Institutul Românesc de Arte Grafice „Brawo", Iaşi, 1943; reed. la „F. Roth & Cie", Lausanne, 1944
   - *Scrieri alese*, vol. 1 - 2, sub redacţia lui Vasile Pavelcu, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1979, respectiv 1983

5. Beniuc, Mihai:
   - cap. „Wilhelm Oswald", „Hans Driesch", „William Stern", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului*

Ion Petrovici, vol. 3 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939, pp. 316 - 324;

6. Botez, Constantin:
• cap. „David Hume", din: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 1 (*De la Renaştere, pînă la Kant*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1937, pp. 392 - 415

7. Botezatu, Petre:
• cap. „Eduard von Hartmann", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 3 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 271 - 288

• *Schiță a unei logici naturale. Logică operatorie*, Editura Științifică (seria „Logos"), Bucureşti, 1969

• *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne* (în colaborare cu Ion Didilescu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976

8. Cantemir, Dimitrie:
• *Compendiolum universae logices institutionis*, cca 1701; ed. în: *Operele principelui Demetriu Cantemir*, tom 6, Societatea Academică Română, Bucureşti, 1883; trad. rom. (*Mic compendiu asupra întregii învățături a logicii*), Editura Academiei, Bucureşti, 1977, reluată, cu notă introductivă de Alexandru Surdu, în „Revista de Filosofie", nr. 3 - 6, 1990

• *Istoria ieroglifică*, 1705, ed. în: *Operele principelui Demetriu Cantemir*, tom 6, Societatea Academică Română, Bucureşti, 1883; reed. în 1965 (sub îngrijirea lui Petre P. Panaitescu şi Ion Verdeş), respectiv în 1973, sub îngrijirea lui Virgil Cândea, cu studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie şi indicii de Nicolae Stoicescu

• *Sacrosantae scientiae indepingibilis imago*, 1700; trad. rom. de Nicodim Locusteanu (sub titlul *Metafizica*), cu o prefață de Emil C. Grigoraş, la Editura „Ancora", Bucureşti, 1928

9. Călinescu, George:
• *Principii de estetică*, Fundația pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II" (Biblioteca de Filosofie Românească), Bucureşti, 1939

10. Claudian, Alexandru
• cap. „Succesiunea hegeliană" (în colaborare cu Nicolae Bagdasar), în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluționismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 391 - 409

11. Comarnescu, Petru:
• cap. „Etica", în: *Omagiu Profesorului Constantin Rădulescu - Motru*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 425 - 466

• subcap. „George Berkeley" şi „Şcoala scoțiană", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 1 (*De la Renaştere pînă la Kant*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1937, pp. 374 - 392; 415 - 426

• *Kalokagathon: cercetare a corelaţiilor etico - estetice în artă şi în realizarea de sine* (trad. din engl.: *The Nature of Beauty and Its Relation to Goodness*, Southen California University, 1931), Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, Bucureşti, 1946

12. Conta, Vasile:

• *Les Fondements de la métaphysique*, Germer - Baillière et C - ie; Félix Alcan, Paris, 1890; trad. rom., 1896

• *Teoria ondulaţiunii universale*, în: „Convorbiri literare", X, nr. 3, 1876, pp. 81 - 98; nr. 4, 1876, pp. 152 - 158; nr. 5, 1876, pp. 193 - 202; nr. 6, 1876, pp. 223 - 238; nr. 8, 1876, pp. 290 - 301; nr. 10, 1876, pp. 386 - 397; nr. 12, 1876, pp. 443 - 452; XI, nr. 5, 1877, pp. 157 - 172; nr. 6, 1877, pp. 223 - 232; nr. 7, 1877, pp. 247 - 259; nr. 8, 1877, pp. 279 - 289; vol. 1 - 2 (al doilea volum cu titlul: *Originea speciilor. Teoria ondulaţiunii universale*), Librăria Şcoalelor, Fraţii Şaraga, Iaşi, 1894, respectiv 1895: trad. fr. (*Théorie de l'ondulation universelle. Essais sur l'évolution*), avec une lettre-préface, par L. Büchner, „Germer - Baillière et C-ie", respetiv „Félix Alcan", Paris, 1895

• *Théorie du fatalisme, Essai de philosophie matérialiste*), G. Mayolez, Bruxelles; Germer - Baillière et C-ie, Paris, 1877; ed. rom. (*Teoria fatalismului: încercare de filosofie materialistă*), Librăria Şcoalelor, Fraţii Şaraga, Iaşi, 1894; reed. la Editura Librăriei „Alcalay", Bucureşti, 1914, iar apoi la „Cultura Naţională", Bucureşti, 1923; iniţial, scrierea a apărut în: „Convorbiri literare", IX, nr. 6, 1875, pp. 229 - 254; nr. 7, 1875, pp. 257 - 274; nr. 8, 1875, pp. 303 - 320; nr. 10, 1876, pp. 371 - 381; nr. 11, 1876, pp. 423 - 440; nr. 12, 1876, pp. 460 - 474

13. Didilescu Ion:

• subcap. „Émile Meyerson", „Léon Brunschvicg", „Edmond Le Roy" şi „Neotomismul francez", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 4 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939, pp. 235 - 243; 252 - 281; 284 - 304; 419 - 453

• *Silogistica. Teoria clasică şi interpretările moderne* (în colaborare cu Petre Botezatu), Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1976

14. Dima, Alexandru:

• cap. „Mişcarea romantică", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluţionismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 295 - 311

15. Gusti, Dimitrie:

• *Sociologia: schiţă a unui sistem de sociologie, în: Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru*, Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 316 - 322

• *La Science de la réalité sociale: introduction à un système de sociologie, d'éthique et de politique*, „Félix Alcan"; Presses Universitaires de France, Paris, 1941

16. Haret, Spiru:
• *Mécanique sociale*, „Gauthier - Villar", Paris; „Carol Göbl", Bucarest, 1910; trad. rom. (*Mecanica socială*), Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1969

17. Ibrăileanu, Garabet:
• *Spiritul critic în cultura românească*, Editura „Viaţa Românească", Iaşi, 1909; ed. a II - a în 1922; reed. în 1970, 1974, 1984 şi aşa mai departe

18. Iorga, Nicolae:
• *Generalităţi cu privire la studiile istorice: lecţii de deschidere şi cuvîntări*, Tipografia „Neamul Românesc", 1911; reed. 1933 şi 1944

19. Lovinescu, Eugen:
• *Istoria civilizaţiei române moderne*, vol. 1 - 3, Editura „Ancora", Bucureşti, 1924 - 1926

• *Istoria literaturii române contemporane*, vol. 1 - 4 (preconizatul volum 5 nu a mai apărut) şi 6; Editura „Ancora", Bucureşti, 1926 - 1929; reed. în două volume, iar apoi în trei volume, la „Minerva", în 1973, respectiv 1983

20. Maiorescu, Titu:
• *Critice: în contra direcţiei de astăzi în cultura română*, „Socecu", Bucureşti, 1874; reed. 1893; ed. completă, 1908; reed. 1915 şi aşa mai departe

• *Logica*, „*Socec*", Bucureşti, 1876; reed. 1876; ed. a II - a, 1887; ed. a III - a, 1890; ed. a IV - a, 1894; ed. a V - a, 1898; ed. a VI - a, 1913; ed. a VII - a, 1919

21. Mancaş, Mircea:
• cap. „Spiritualismul: Maine de Biran", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluţionismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 437 - 447

• subcap. „Charles Renouvier" şi „Félix Ravaisson", în *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 4 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939, pp. 28 - 36; 69 - 76

22. Moisil, Grigore C.:
• *La logique formelle et son problème actuel*, în *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 4 (*Perioada contemporană*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1939, pp. 593 - 619

• *Determinism şi înlănţuire*, în: *Problema determinismului*, Editura Societăţii Cooperatiste „Oficiul de Librărie", Bucureşti, 1940

• *Încercări vechi şi noi în logica neclasică*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1965

23. Narly, Constantin:
• cap. „Friedrich Daniel Ernst Schleiermacher", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici*, vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluţionismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 313 - 326

24. Negulescu, Petre P.:
- *Destinul omenirii,* vol. 1 - 3, Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II", 1938 - 1943; vol. 4, „Cugetarea / Georgescu - Delafras", Bucureşti, 1944; vol. 5 (respectiv vol. II din: Petre P. Negulescu, *Scrieri inedite*), Editura Academiei Române, Bucureşti, 1971
- *Filosofia Renaşterii,* vol. 1 - 2, „Carol Göbl", Bucureşti, 1910 - 1914; vol. 1 - 3, „Cugetarea", Bucureşti, 1945 - 1947; iniţial, autorul a publicat *Din filosofia Renaşterii,* în: „Convorbiri Literare", an XLIII, nr. 4, 1909, pp. 409 - 424; nr. 5, 1909, pp. 497 - 515; nr. 6, 1909, pp. 608 - 621; an XLIV, nr. 2, 1910, pp. 411 - 419; vol. 2, nr. 1, 1910, pp. 53 - 70; nr. 2, 1910, pp. 174 - 185
- *Geneza formelor culturii. Privind critica asupra factorilor ei determinanţi,* „Bucovina", Bucureşti, 1934; ed. a II - a, la „Cugetarea / Georgescu Delafras", Bucureşti, 1947; ed. a III - a, la Editura „Eminescu", Bucureşti, 1984
- *Istoria filosofiei contemporane,* vol. 1 - 5, „Monitorul Oficial şi Imprimeriile Statului", Bucureşti, 1941 - 1945

25. Pavel, Sorin
- cap. „Arthur Schopenhauer", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici,* vol. 2 (*De la Kant, pînă la evoluţionismul englez*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1938, pp. 352 - 371

26. Pavelcu, Vasile:
- cap. „John Locke", în: *Istoria filosofiei moderne: omagiu profesorului Ion Petrovici,* vol. 1 (*De la Renaştere pînă la Kant*), Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1937, pp. 274 - 313

27. Petrovici, Ion:
- *Probleme de logică,* Tipografia „Dacia", Iaşi, 1911; ed. a II - a, Bucureşti, 1923; ed. a III - a, 1928
- *Introducere în metafizică,* „Casa Şcoalelor", Bucureşti, 1924; ed. a II - a, 1929; reed. 1992
- cap. „Logica şi teoria cunoştinţei", în: *Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 207 - 231
- cap. „La nationalité en philosophie", în: *Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşri, 1932, pp. 559 - 572

28. Ralea, Mihai
- cap. „Constantin Rădulescu - Motru, filosof al culturii", în: *Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru,* Societatea Română de Filosofie, Bucureşti, 1932, pp. 101 - 106
- *Explicarea omului,* Editura „Cartea Românească", Bucureşti, 1946; trad. fr., 1949

29. Uţă, Mihail:
- cap. „Filosofia religiei", în: *Omagiu profesorului Constantin Rădulescu - Motru,* Societatea Română de Filoso-

fie, Bucureşti, 1932, pp. 477 - 520

30. Xenopol, Alexandru:
- *La théorie de l'histoire, deuxième édition des: Principes fondamentaux de l'histoire,* „Ernest Leroux", Paris, 1908; prima ediție a *Principiilor* apăruse la „Ernest Leroux", Paris, 1899

31. Zeletin, Ştefan:
- *Burghezia română, originea şi rolul ei istoric,* „Cultura Națională", Bucureşti, 1925; reed. la: „Humanitas", Bucureşti, 1991, 2006; „Nemira", Bucureşti, 1997;
- *Neoliberalismul: studii asupra istoriei şi politicei burgheziei române,* Editura Revistei „Pagini agrare şi sociale", Bucureşti, 1927; reed. la „Scripta", Bucureşti, 1992; Editura „Ziua", Bucureşti, 2005

Anexa 2:

DISTRIBUȚIA PERSOANELOR PORTRETIZATE ÎN CAPITOLELE 1 - 2, ÎN RAPORT CU CRITERIUL OBÎRȘIEI

1.	județul Iasi	90	27,3 %
2.	județul Suceava	33	10,0 %
3.	județul Neamț	21	6,3 %
4.	județul Botoşani	20	6,0 %
5.	județul Bacău	18	5,4 %
6.	județul Galați	18	5,4 %
7.	județul Vaslui	16	4,8 %
8.	județul Brăila	10	3,0 %
9.	județul Constanța	10	3,0 %
10.	județul Dolj	8	2,4 %
11.	județul Bucureşti	7	2,1 %
12.	județul Vrancea	7	2,1 %
13.	județul Buzău	5	1,5 %
14.	județul Tulcea	5	1,5 %
15.	județul Braşov	4	1,2 %
16.	județul Maramureş	4	1,2 %
17.	județul Mureş	4	1,2 %
18.	județul Prahova	4	1,2 %
19.	zona Cernăuți / Ucraina	4	1,2 %
20.	județul Argeş	3	0,9 %
21.	județul Bistrita	3	0,9 %
22.	județul Dîmbovița	3	0,9 %
23.	județul Olt	3	0,9 %
24.	județul Timiş	3	0,9 %

25.	județul Vâlcea	3	0,9 %
26.	județul Ialomița	2	0,6 %
27.	județul Mehedinti	2	0,6 %
28.	județul Satu Mare	2	0,6 %
29.	județul Sălaj	2	0,6 %
30.	raionul Bălți / Republica Moldova	2	0,6 %
31.	județul Soroca	2	0,6 %
32.	Constantinopol / Turcia	2	0,6 %
33.	județul Arad	1	0,3 %
34.	județul Bihor	1	0,3 %
35.	județul Caraş	1	0,3 %
36.	județul Sibiu	1	0,3 %
37.	județul Lăpuşna / Republica Moldova	1	0,3 %
38.	județul Orhei / Republica Moldova	1	0,3 %
39.	raionul Vulcanești / Republica Moldova	1	0,3 %
40.	ținutul Košický / Slovacia	1	0,3 %
41.	Zone necunoscute	2	0,6 %
TOTAL		330	100 %

CUPRINS

Cuvînt lămuritor la un demers prosopografic 5

1. *GÎNDITORI CU ASCENDENȚĂ IEȘEANĂ DE DINAINTEA ȘI DINAFARA „ESTABLISHMENT" - ULUI UNIVERSITAR LOCAL* 11

2. *CADRUL INSTITUȚIONAL AL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI FILOSOFIC DIN IAȘI* 101

2.1. *Antecedentele imediate ale învățămîntului superior ieșean* 103

2.2. *Universitatea din Iași, pe parcursul primelor patru decenii (1860 - 1900)* 113

2.3. *Filosofia în „evul de mijloc" al* ALMEI MATER IASSIENSIS *(1901 - 1947)* 125

2.4. *Avataruri ale universității puse sub patronimul domnitorului unirii, în perioada 1948 - 1989* 169

2.5. *Învățămîntul filosofic ieșean în cea de-a cincea și ultimă etapă a Universității Mihăilene* 226

3. *CONSTELAȚIA HEXADICĂ A PRINCIPALELOR CONTRIBUȚII DATORATE FILOSOFILOR IEȘENI...* 335

3.1. *Conexiuni ale școlii superioare de la Iași cu filosofia eului, cu cea a omului și a personalității creatoare...* 340

3.1.1. ŞTIINȚA SUFLETULUI, RESPECTIV PSIHOLOGIA 340

3.1.2. FILOSOFIA OMULUI, RESPECTIV ANTROPOLOGIA 354

3.1.3. FILOSOFIA CREAȚIEI 360

3.2. Aportul viguros al universitarilor ieşeni în domenii precum filosofia formală (sau rațională) şi în cea a minții 364

3.2.1. FILOSOFIA CUNOAŞTERII, RESPECTIV GNOSEOLOGIA ŞI EPISTEMOLOGIA 364

3.2.2. LOGICA, RESPECTIV FILOSOFIA FORMALĂ, sau *RAȚIONALĂ* ... 378

3.2.3.' FILOSOFIA LIMBAJULUI ŞI A COMUNICĂRII, RESPECTIV SEMIOTICA, SAU SEMIOLOGIA 408

3.3. Prezențe ieşene în peisajul filosofiei imanenței (sau a existenței) şi în cel al filosofiei transcendenței ... 419

3.3.1. FILOSOFIA „REALĂ", SAU „MATERIALĂ" 419

3.3.2. FILOSOFIA RELIGIEI ŞI FILOSOFIA REVELAȚIEI 433

3.4. Mărturii ale implicării universitarilor din partea noastră de țară la promovarea filosofiei valorilor, a filosofiei artei şi a filosofiei culturii, respectiv a filosofiei morale 444

3.4.1. FILOSOFIA CA TEORIE GENERALĂ A VALORII ŞI A VALORIZĂRII, RESPECTIV AXIOLOGIA 444

3.4.2. FILOSOFIA ARTEI ŞI FILOSOFIA STILULUI, RESPECTIV ESTETICA 449

3.4.3. FILOSOFIA CULTURII 463

3.4.4. FILOSOFIA MORALĂ, RESPECTIV FILOSOFIA PRACTICĂ STRICTO SENSU 469

3.5. Contribuții ale ginditorilor ieşeni în filosofia istoriei, în filosofia socială şi în filosofia dreptului, respectiv în gîndirea economică 480

3.5.1. FILOSOFIA ISTORIEI 480

3.5.2. FILOSOFIA SOCIALĂ 485

3.5.3. ECONOMIA POLITICĂ, RESPECTIV HREMATISTICA 501

3.6. Amprente ieşene pe teritoriul amplu al gîndirii despre act şi acțiune 509

3.6.1. FILOSOFIA POLITICĂ, RESPECTIV POLITOLOGIA 509

3.6.2. FILOSOFIA EDUCAȚIEI ŞI DISCIPLINA DESPRINSĂ DIN ACEASTA SUB NUMELE PEDAGOGIE 527

3.6.3. PRAXIOLOGIA, CA FILOSOFIE EXPRESĂ A ACȚIUNII, DAR ŞI CA DISCIPLINĂ ŞTIINȚIFICĂ SUBIACENTĂ 543

3.7. Propedeutică, istorie şi hermeneutică a discursului filosofic, în cetatea ieşeană a şcolii superioare 544

3.7.1. METAFILOSOFIA 545

3.7.2. ISTORIOGRAFIA ŞI ISTORIOLOGIA FILOSOFICĂ 549

3.7.3. HERMENEUTICA FILOSOFICĂ 569

4. ÎN LOC DE CONCLUZII 583

5. INDEX NOMINORUM 589

Anexa 1: Gînditori ieşeni şi cvasiieşeni, incluşi în dicționarul primelor 111 scrieri de filosofie românească 603

Anexa 2: Distribuția persoanelor portretizate în capitolele 1 - 2, în raport cu criteriul obîrşiei 609

editio princeps:
330 exemplare

Iaşi,
21 octombrie 2010

Pentru eventuale propuneri de amendare sau / şi expandare, adresaţi-vă redacţiei, la telefon: 0232. 218. 926, fax: 0232. 216. 757, e. mail: fundatiastefan@yahoo.com

B.C.U. „M. EMINESCU" IAŞI

La afirmarea şi dezvoltarea filosofiei ieşene şi-au dat concursul, pînă în prezent, nu mai puţin de 330 de persoane. Unele sînt ieşeni rămaşi în oraşul copilăriei, ca slujitori ai catedrei, ori ca profesionişti în alte sfere de activitate, legaţi însă prin reflecţia asupra lumii şi a omului. Alţii au fost, ori sînt ieşeni purtaţi de împrejurările vieţii pe alte meleaguri ale Terrei. Foarte mulţi sînt neieşeni prin naştere, dar s-au ataşat profund de spiritul locului prin opţiunea profesională şi prin modul de existenţă. În a patra categorie, intră cei care doar s-au format la Iaşi, dar acolo unde activează au purtat şi poartă, în ecuaţia afirmării lor în specialitate, pecetea întîlnirii cu Universitatea Mihăileană şi cu slujitorii ei dintr-o epocă sau alta.

Despre toţi aceştia este vorba în paginile volumului de faţă, o primă încercare, la noi, de „prosopografie universitară".

Autorul